

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

BABUR-NÂME'NİN [120a-183a] VARAKLARI ARASINDAKİ
BÖLÜMÜN TEMATİK SÖZLÜĞÜ (İSİMLER)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AŞKIN ATAM

KOCAELİ 2021

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

BABUR-NÂME’NİN [120a-183a] VARAKLARI ARASINDAKİ
BÖLÜMÜN TEMATİK SÖZLÜĞÜ (İSİMLER)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AŞKIN ATAM

DANIŞMAN

PROF. DR. MÜNEVVER TEKCAN

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 29.09.2021/20

KOCAELİ 2021

İçindekiler

ÖNSÖZ.....	XIII
ÖZET.....	XV
ABSTRACT.....	XVI
KISALTMALAR	XVII
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	XVIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. BABUR.....	2
1.1. ESERLERİ	3
1.2.BABUR DEVLETİ (1526-1858).....	6

İKİNCİ BÖLÜM

2.METİN	9

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.BABUR-NÂME’NİN [120a-183a] VARAKLARI ARASINDAKİ BÖLÜMÜN TEMEL SÖZ VARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ	140
3.1. Akrabalık Adları.....	142
3.2.Sayı Adları	146
3.3. Organ Adları	153
3.4.Hayvan Adları	156
3.5 Bitki Adları	163
3.6 Renk Adları	170
3.7. İkilemeler	171
3.8. Atasözleri	174
3.9. Terimler	175

3.9.1. Askeri Terimler	175
3.9.2. Devlet ve Devlet Yönetimi ile İlgili Terimler.....	182
3.9.3.Coğrafi Terimler	187
3.9.4. Tıbbi Terimler	197
3.9.5. Mimari Terimler	198
3.9.6. Edebiyat ve Dil ile İlgili Terimler.....	201
3.9.7. Dini Terimler	209
3.9.8. Diğer Terimler.....	218
3.10.Özdeyişler	223

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BABUR-NÂME'NİN [120a-183a] VARAKLARI ARASINDAKİ BÖLÜMÜN TEMATİK SÖZLÜĞÜ (İSİMLER).....	224
4.1.ARAŞTIRMA, SORMA, SORGULAMA, OKUMA, BİLGİ VE HABER KAVRAMLARI	224
4.1.1.İşaret, Alfabe ve Yazı Türleri.....	224
4.1.2.Defter, Kitap, Yazı, Yazar	225
4.1.3.Bilgin, Alim, Akıllı	226
4.1.3.1.Bilgisiz, Cahil.....	227
4.1.4.Akıl, Us	227
4.1.5.Bilgi, Eğitim	228
4.2.ASKER, ASKERLİK, ORDU VE SAVAŞLA İLGİLİ KAVRAMLAR	231
4.2.1.1. Hisar, Kale.....	231
4.2.1.2.Asker, Muhafız, Nöbetçi	232
4.2.1.3.Rütbeler, Kollar, Askerî Birlikler	233
4.2.1.4. Baskın, Saldırı, Hücum, Akın, Tuzak, Kuşatma, Yağma	234
4.2.1.4.1.Akıncı, Yağmacı, Süvari.....	236
4.2.1.5.Savaş, Dövüş	236
4.2.1.6.Düşman	238
4.2.1.7.İntikam, Galibiyet, Mağlubiyet.....	238
4.2.1.8.Savaş Alanı, Karargah, Kamp.....	239

4.2.2.Savaş Giysileri	239
4.2.2.1.Başlık, Miğfer	239
4.2.2.2.Savaş Giysisi, Zırh.....	239
4.2.3.Silah	239
4.2.3.1.Balta, Kılıç, Bıçak, Gürz, Topuz, Kalkan, Kırbaç, Mızrak.....	240
4.2.3.2.Ok-Yay ve Malzemeleri	241
4.3..AŞ, YEMEK VE YEMEKLERE İLGİLİ KAVRAMLAR.....	241
4.3.1.İçecekler.....	241
4.3.1.1.İçen, İçici, Sarhoş	242
4.3.2.Yiyecek, Yemek	243
4.3.2.1.Yiyecek Tatları ve Özellikleri	244
4.3.2.2.Pişirme, Yeme, İçme, Yiyen.....	244
4.3.2.2.1.Ocak, Ateş.....	244
4.3.3.Yiyecek ve Yemek Türleri	244
4.3.3.1.Et ve Etli Yemekler	244
4.3.3.2. Tahıllar ve Tahıllarla Yapılan Yemekler	245
4.4.BİTKİLER VE BİTKİLERLE İLGİLİ KAVRAMLAR	245
4.4.1. Bitkilerle İlgili Diğer Kavramlar	245
4.4.1.1.Orman, Bağ, Bahçe, Bostan, Yeşillik, Bitki Bulunan Yerler	246
4.4.1.2.Bitki Bölümleri	248
4.4.2.Meyveler	249
4.4.2.1.Genel Meyveler	249
4.4.3.Sebzeler	251
4.4.4.Ağaç ve Ağaç Türleri	251
4.4.5.Genel Tohumlu Bitkiler (Çiçekli)	253
4.5.BOY, KABİLE, URUK VE SÜLALE İLE İLGİLİ KAVRAMLARI.....	254
4.5.1.Boy, Kabile, Uruk, Soy, Sülale	254
4.6.BOYA VE RENK KAVRAMLARI	255
4.6.1.Renk, Renkler	255
4.6.1.1.Parlak, Parlaklık, Işıklı, Aydınlık ve Karanlık.....	256

4.6.1.2.Ak, Beyaz	256
4.6.1.3.Yeşil	256
4.6.1.4. Kızıl	257
4.6.1.5.Lacivert	257
4.6.1.6.Sarı	257
4.7.ÇADIR, EV ve EV ARAÇ GEREÇLERİ.....	257
4.7.1.Ev, Hane, Yapı.....	257
4.7.1.1.Ev Malzemeleri ve Araç Gereçleri	259
4.7.1.1.1.2.Kap Kacaklar	259
4.7.1.1.3.Ev-Yapı Bölümleri.....	259
4.7.1.1.4.Halı, Kilim	260
4.7.1.1.5.Örtü, Minder, Yatak.....	260
4.7.1.1.6.Diğer Araç Gereçler.....	260
4.7.2. Çadır	260
4.8. DİĞER KAVRAMLAR.....	261
4.9.DİN VE DİNLE İLGİLİ KAVRAMLAR.....	277
4.9.1. Tanrı, Peygamber, Din, İnanç, Tarikat, Kutsal Kitaplar	277
4.9.1.1. Rab, Tanrı, Allah	278
4.9.1.1.1.Allah'ın Sıfatları.....	278
4.9.1.2. İnanç, İman, Kul, Tapınma	278
4.9.1.3. Dinler	281
4.9.2.Günah, Sevap, Dua, Beddua, Şeytan, Dinsiz.....	282
4.9.2.1.Günah, Sevap.....	282
4.9.3.Ölüm, Ahret, Mezar, Cennet, Cehennem	282
4.9.3.1.Yazgı, Ecel, Ölüm, Ölü, Yas	283
4.9.4.İbadet Yeri	283
4.10.EDEBİYAT VE DİL İLE İLGİLİ KAVRAMLAR	285
4.10.1.Şiir Bilgisi.....	285
4.10.1.1.Şiirde Ahenk Unsurları	286
4.10.2. Şiirde Yapı.....	286

4.10.2.1.Nazım Birimleri.....	286
4.10.3. Şiir Türü	289
4.10.4.Diller	289
4.10.5. Yazı Biçimi	290
6. Diğer Kavramlar.....	291
4.11.EKONOMİ VE DEĞER KAVRAMLARI	292
4.11.1.İş, İş Ortaklığı, Ticaret, Çarşı, Pazar	292
4.11.1.1.Ticaret, Alışveriş, Çarşı, Pazar	292
4.11.1.1.1.Kâr, Zarar, Fayda, Yarar	293
4.11.1.2.İş, Uğraş, İş Ortaklığı, Hisse	294
4.11.2.Zenginlik, Fakirlik	295
4.11.2.1.Fakirlik, Yoksulluk.....	295
4.11.2.1.1.Fakir	295
4.11.3. Paha, Değer, Para, Para Birimleri, Borç, Senet.....	296
4.11.3.1.Para, Para Birimleri	296
4.11.3.3. Değerli Eşya	297
4.12.GİYSİ VE GİYSİLERLE İLGİLİ KAVRAMLAR	297
4.12.1.Elbise, Giysi.....	297
4.12.1.2.Giyim, Giyimli, Çıplak.....	297
4.12.1.3.Kemer, Bağ, Kuşak.....	297
4.12.1.4.Erkek Başlıkları	297
4.12.2.Kumaş Türleri	298
4.12.3.İp, İplik, Bağ.....	298
4.13..GÖK, SEMA, GÖKYÜZÜ VE ASTRONOMİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR.....	298
4.13.1.Dünya, Güneş Sistemi, Yıldızlar, Bulutlar	298
4.14..GÖREVLİ ÖGELER	299
4.15.HAYVANLAR ve HAYVANLARLA İLGİLİ KAVRAMLAR	316
4.15.1.Omurgalılar.....	316
4.15.1.1.Memeliler	317
4.15.1.1.1.Otçul Memeliler	317

4.15.1.1.1.1.At.....	318
4.15.1.1.1.2.At Türleri.....	319
4.15.1.1.1.3.At Malzemeleri	319
4.15.1.1.1.4.Atlı, At Biniciliği	319
4.15.1.1.2.Etçil-Otçul Memeliler	319
4.15.1.1.3.Etçil Memeliler	320
4.15.1.2.Kuşlar	320
4.15.1.2.1.Yabani Kuşlar	320
4.15.1.2.2.Evcil Kuşlar.....	322
4.15.2. Hayvanlarla İlgili Genel Kavramlar	322
4.15.2.1.Hayvan Yemleri	322
4.15.2.2. Hayvanlarla İlgili Diğer Kavramlar	322
4.16..HAVA VE ATMOSFER OLAYLARI KAVRAMLARI	323
4.16.1.Soğukluk, Soğuk Hava.....	323
4.16.2.Hava, Hava Devinimi.....	323
4.16.3.Sıcaklık, Sıcak Hava.....	324
4.16.4.Rüzgar, Rüzgarlı Hava	324
4.16.5.Sis, Sisli Hava	325
4.16.6. Yağmur	325
4.17.HUKUK ve HUKUKLA İLGİLİ KAVRAMLAR	325
4.17.1. Genel Ahlak Kuralları (Ahlaklılık- Ahlak Dışılık).....	325
4.17.1.1.Doğru, Doğruluk, İyi, İyilik, Gerçek, Gerçeklik	325
4.17.1.2.Yalan, Yalancılık, Kötü, Kötülük.....	326
4.17.2.Yargı.....	328
4.17.2.1.Ceza, Kısas, Ödül	328
4.17.2.2.Adalet.....	328
4.17.2.3 Suçlu	328
4.17.2.4 Şahit, Tanık	328
4.17.3.Kanun, Yasa, Yarlık.....	328
4.18.İNSAN ve İNSAN İLİŞKİLERİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR	329

4.18.1.İnsan	329
4.18.1.1. Şahıs Bildiren Kavramlar	329
4.18.1.2.Yaş ve Yaş Dönemine Göre İnsanlar	333
4.18.1.2.1. Genç, Gençlik	333
4.18.1.2.2.Çocuk, Çocukluk	333
4.18.1.2.3.Yaşlı, Yaşlılık.....	334
4.18.1.3 Karaktere Göre İnsanlar	334
4.18.1.3.1.Huy, Karakter	334
4.18.1.3.2.Karaktere Göre İnsanlar	335
4.18.1.4.Ad ve Kimlik	339
4.18.1.5.İnsana Özgü Davranış ve Hareketler	341
4.18.1.5.1.Hareket Durumuna Göre İnsanlar	369
4.18.1.6.İnsana Özgü His, Duygu ve Düşünceler	370
4.18.1.7.Cinsiyete Göre İnsanlar	379
4.18.1.7.1.Kadın	379
4.18.1.8 İnsana Özgü Sözler	380
4.18.2.Toplum ve Toplumsal İlişkiler	381
4.18.2.1. Toplum, Halk	381
4.18.2.2.Toplumsal İlişkiler.....	383
4.18.2.2.1.Arkadaşlık, Dostluk	383
4.18.2.2.2.Tanışıklık, Yoldaşlık	384
4.18.2.2.3.Yalnızlık.....	384
4.18.2.2.4.Konuk, Konukluk	385
4.18.3.Akrabalık	385
4.18.3.1.Evlilik Yoluyla Oluşan Akrabalık	385
4.18.3.1.1. Enişte, Damat, Güvey	385
4.18.3.2.Kan Yoluyla Oluşan Akrabalık.....	385
4.18.3.2.1.Anne, Baba	386
4.18.3.2.2.Kız Evlat, Kız	387
4.18.3.2.3. Erkek Kardeş, Ağabey.....	387

4.18.3.2.4.Amca, Hala.....	388
4.18.3.2.5.Dayı	388
4.18.3.2.6.Dede, Nine	388
4.18.3.2.7.Kız Kardeş, Abla	388
4.18.3.2.8.Erkek Evlat, Oğul	388
4.18.3.2.9.Torun.....	389
4.18.3.3.Akrabalıkla İlgili Kavramlar	389
4.18.3.3.1.Yetim, Öksüz.....	389
4.18.3.3.2.Süt Kardeş	389
4.19..KÜLTÜR VE SANAT KAVRAMLARI.....	389
4.19.1.Müzik.....	390
4.19.1.1.Ahenk, Uyum, Armoni.....	390
4.19.1.2.Müzik Aletleri	391
4.19.1.3Dans	392
4.19.2. Düğün, Şenlik, Şölen, Tören ve İlgili Terimler	392
4.20.MESLEKLER VE MESLEKLERLE İLGİLİ KAVRAMLAR	392
4.20.1.Habercilik, Ulaklık.....	392
4.20.2.Aşçılık	392
4.20.3.Avcılık, Avcılık Malzemeleri	392
4.20.4.Çiftçilik, Çiftçilik ve Tarım Malzemeleri.....	393
4.20.5.Ressamlık, Resamlık Malzemeleri	393
4.20.10. Güreşçilik	394
4.20.13. Semercilik	395
4.21.ORGAN ADLARIYLA İLGİLİ KAVRAMLAR	395
4.21.1.Gövde Kısımında Bulunan Organ Adları	395
4.21.2.Bacak, Diz, Ayak.....	396
4.21.3.Baş Kısımında Bulunan Organ Adları	397
4.21.3.1.Yüz Bölgesi	397
4.21.3.1.1.Göz	398
4.21.3.1.2. Ağız ve Ağız İçi	398

4.21.3.1.3.Boğaz	399
4.21.3.2.Baş ve Alın Bölgesi.....	399
4.21.4.Kemikler ve Eklemler	399
4.21.5.Kol, El, Parmak	400
4.21.5. Duyu Organlarıyla İlgili Kavramlar	401
4.21.5.1.Konuşma ve Sesler.....	401
4.21.5.1.1.Sesler	401
4.21.5.1.2.Konuşma, Söz, Kelam	401
4.22.ÖZEL ADLAR	404
4.22.1.Yer Adları	404
4.23. ÖLÇÜ, MİKTAR, KIYAS ve NİTELİK BİLDİREN KAVRAMLAR...	476
4.23.1. Ölçü Bildiren Kavramlar	476
4.23.1.1 Uzunluk, Uzun-Kısa, Uzak-Yakın	477
4.23.1.2. Miktar, Azlık-Çokluk.....	480
4.23.1.3.Ağırlık, Ağırlık Ölçüleri, Ağırlık-Yeğnilik	483
4.23.2.Kıyas/Tezathık ve Denklik Bildiren Kavramlar	483
4.23.2.1. Büyüklük, Küçüklük.....	483
4.23.2.2. Benzerlik, Eşlik, Denklik	484
4.23.2.3.Düzen, Dizi, Sıra, Derece	485
4.23.2.4.Kalınlık, İncelik.....	486
4.23.2.5.Darlık, Genişlik	487
4.23.2.7 Kolay, Zor.....	487
4.23.3.Nitelik Bildiren Kavramlar	488
4.23.3.1.İyi, Kötü, Güzel, Çirkin, Değerli, Kıymetli.....	488
4.23.3.2.Şekiller ve Formlar	490
4.23.3.3.Katılık, Sertlik.....	495
4.24.SAYILAR VE SAYILARLA İLGİLİ KAVRAMLAR	495
4.24.1.Sayılar.....	495
4.24.1.1 Asıl Sayıları.....	495
4.24.1.3.Kesir Bildiren Kavramlar	501

4.24.1.3.1.Parça, Bölüm, Kısım	501
4.24.1.3.2.Tam, Bütün	503
4.24.1.4.Sıra Sayıları	505
4.24.1.5.Sayılarla İlgili Diğer Kavramlar	505
4.25.SÜS, SÜSLENME, SÜS MALZEMELERİ	506
4.25.1.Süs, Süslenme	506
4.25.1.1.Süslü, Süsleyici	506
4.26. TAŞIT, EŞYA ve BAZI ARAÇ GEREÇLER	506
4.26.1.Taşıtlar.....	506
4.26.1.1.Gemi, Gemi Aletleri.....	506
4.26.2.Diğer Eşya ve Araç Gereçler	506
4.27.TIP VE SAĞLIK KAVRAMLARI	509
4.27.1.Sağlık, Güç, Kuvvet.....	509
4.27.1.1. Sağlıklı, Güçlü	510
4.27.2.Tedavi, İlaç	511
4.27.3.Hastalık, Hastalıklar	511
4.27.3.1.Genel Cerrahi Hastalıklar	511
4.27.3.2.Ortopedik Hastalıklar	512
4.27.5.Hastalık Belirtileri.....	513
4.27.6. Tabip, Hekim.....	513
4.28.YERYÜZÜYLE İLGİLİ KAVRAMLAR.....	513
4.28.1.Yer, Toprak	513
4.28.1.1.Yeryüzü Şekilleri.....	515
4.28.1.1.1. Dağ ve Dağ İle İlgili Kavramlar.....	515
4.28.1.1.2.Tepe ve Tepeyle İlgili Kavramlar	519
4.28.1.1.3.Çöl ve Çölle İlgili Kavramlar	519
4.28.1.1.4. Ova ve Ovayla İlgili Kavramlar	520
4.28.1.2.Yerleşim Yeri ve İlgili Kavramlar	521
4.28.1.2.1. Kentsel Alanlar	521
4.28.1.2.2.Yerleşim Yeri	522

4.28.1.2.3.Kırsal Alanlar	524
4.28.1.2.4.Yol ve Yolla İlgili Kavramlar	525
4.28.1.3.Zemin Türleri	526
4.28.1.3.1.Yer Bildiren Diğer Kavramlar	526
4.28.1.3.2.Çamur, Çamurlu Yer	527
4.28.2.1.Yeryüzü Suları	528
4.28.2.1.1.Deniz ve Denizle İlgili Kavramlar	528
4.28.2.1.2.Irmak ve Irmakla İlgili Kavramlar	528
4.28.2.1.3.Göl ve Gölle İlgili Kavramlar	530
4.28.2.1.4.Kaynak, Kuyu, Havuz, Çeşme	530
4.28.2.2.Suyla İlgili Kavramlar	531
4.28.2.2.1.Su Yüzeyinde Oluşan Şekiller	531
4.28.2.2.2 Baraj	531
4.29.YÖN/TARAF İLE İLGİLİ KAVRAMLAR	531
4.29.1.Yön	531
4.28.1.1.Yön Belirten Kavramlar	534
4.29.1.2. Coğrafi Yönler	540
4.30.YÖNETİM VE SOSYAL SINIF KAVRAMLARI	541
4.30.1.Yönetim	541
4.30.1.1.Baş, Şah, Padişah	542
4.30.1.1.1. Padişaha Mahsus Kavram ve Eşyalar	545
4.30.1.1.2.Mühür ve Damgalar	546
4.30.1.2.Vatan, Millet, Hükümet	547
4.30.2.Sosyal Sınıflar	547
4.30.2.1.Hizmetçi, Köle, Kölelik	547
4.30.2.1.1.Sahip, Efendi	550
4.30.2.2.Üst Düzey Unvanlar	550
4.31. ZAMAN KAVRAMLARI	551
4.31.1.Gece-Gündüz	552
4.31.2.Zaman İfade Eden Kavramlar	553

4.31.2.1.Diğer Kavramlar	553
4.31.2.2.Öncelik, Sonralık.....	554
4.31.2.3.Hızlı, Yavaş.....	556
4.31.2.4.Eski, Yeni	556
4.31.3.Vakitler	556
4.31.3.1.Sabah	557
4.31.3.2.Akşam	557
4.31.3.3 İkinci.....	557
4.31.4.Yıl.....	557
4.31.5.Ay ve Ayla İlgili Kavramlar	558
4.31.5.1.Ay Adları	558
4.31.6.Gün.....	558
4.31.6.1.Dün, Bugün, Yarın	559
4.31.6.1.1.Yarın	559
4.31.6.1.2.Dün.....	559
4.31.7.Mevsimler.....	559

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.DİZİN SÖZLÜK	561
5.1.Tematik Sözlük Dizini.....	561
5. 2. Özel Adlar Dizini	735
5. 3. Yer Adları Dizini	762
SONUÇ	784
KAYNAKÇA.....	787
EKLER.....	794
Ek.1. Metnin Tıpkıbasımından Örnekler	794
Ek.2. BABUR'UN ŞECERESİNE DAİR TABLOLAR	802
Ek.3.HARİTA	806
ÖZGEÇMİŞ	807

ÖNSÖZ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada, Doğu Türkçesi sahasının en önemli eserlerinden biri olan Zahirüddin Muhammed Babur¹'un (1526-1530) yazdığı *Babur-nâme*'nin [120a-183a] varakları arasındaki bölümün transkripsiyonlu metninde yer alan isim kategorisindeki sözcüklerin tematik sözlüğü hazırlanmıştır. Tematik sözlükte sözcüklerin anlamları verildiği için dizinde sözcüğün kökeni ve geçtiği yer verilmiştir. Çalışma altı bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Babur, eserleri ve Babur Devleti (1526-1858) hakkında bilgilere yer verilmiştir.

İkinci bölümde çalışmamıza konu olan *Babur-nâme*'nin [120a-183a] arasındaki varakların transkripsiyonlu metni verilmiştir. Metin oluşturulurken Haydarâbâd nüshası ve Eiji Mano'nun *Babur-nâme*'nin neşri esas alınmıştır. Metne yapılan eklemeler köşeli parantez ile verilmiştir.

Üçüncü bölümde Doğan Aksan'ın *Türkçenin Sözcük Varlığı* esas alınarak eserin transkripsiyonlu metnindeki söz varlığı incelenmiştir. Oluşturulan her bir sözcük maddesi örneklerle desteklenmiştir. Verilen örneklerin geçtiği yerler tek tek belirtilmiştir.

Dördüncü bölümde *Babur-nâme*'nin [120a-183a] varakları arasındaki isim kategorisinde yer alan sözcüklerin tematik sözlüğü yapılmıştır. 31 adet tema oluşturulmuş ve kategorize edilmiştir. Tematik sözlük hazırlanırken Dr. Yılmaz Akdemir'in *Senglâh'ın Tematik Sözlüğü (İsimler)* adlı kitabındaki sınıflandırma esas alınmış, başlıklar bu doğrultuda oluşturulmuştur.

Beşinci bölümde *Babur-name*'nin [120a-183a] varakları arasındaki bölümlerin gramatikal dizini verilmiştir. Gramatikal dizini, Reşit Rahmeti Arat'ın *Kutadgu Bilig* adlı eserindeki gramatikal sıralamaya göre hazırlanmıştır. Türkçe kelimelerin Eski Türkçedeki biçimleri verilirken Clauson'un *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish* adlı sözlüğü esas alınmıştır. Kişi ve yer adları dizini hazırlanırken ise Reşit Rahmeti Arat'ın hazırladığı Babur'un *Vekayi* adlı eseri esas alınmıştır.

---

¹ Babur'un adının Bâbür, Babür, Bâbur, Babur gibi çeşitli kullanımları mevcuttur. Biz Babur olarak kullanmayı tercih ettik.

Son bölümde ise, metnin [120a-183a] arasındaki varaklarının tıpkıbasımından örneklere, Babur'un şeceresini gösteren tablolara ve Babur Devleti'nin sınırlarını gösteren haritaya yer verilmiştir.

Tezimin hazırlanışında bana her daim destek olan aileme, kuzenlerime, dostlarıma, çalışma arkadaşlarıma, sevgili müdür yardımcıma; gerek ders döneminde gerek tez döneminde desteğini, arkadaşlığını hiç esirgemeyen Kader Elif İldeniz'e; lisans hayatımda da yüksek lisans hayatımda da bana hep destek olan Prof. Dr. Münevver Tekcan'a teşekkür ederim.

Aşkın ATAM

İstanbul 2021

ÖZET

Bu Yüksek Lisans çalışmasında *Babur-nâme*'deki isim soylu sözcüklerin tematik sözlüğü hazırlanmıştır. Çalışma altı bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Babur, eserleri ve Babur Devleti hakkında bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde transkripsiyon alfabesi ve metin verilmiştir. Metin oluşturulurken eserin Haydarâbâd nüshası ve Eiji Mano'nun neşri esas alınmıştır. Üçüncü bölümde Doğan Aksan'ın *Türkçenin Sözvarlığı* kitabı esas alınarak metnin söz varlığı incelenmiştir. Dördüncü bölümde ise isim kategorisindeki sözcükler Dr. Yılmaz Akdemir'in *Senglâh'ın Tematik Sözlüğü (İsimler)* adlı eseri incelenerek otuz bir adet temaya ve alt başlıklara yerleştirilmiştir. Beşinci bölümde transkripsiyonlu metnin gramatiksel dizini oluşturulmuştur. Altıncı ve son bölümde ise ek bilgiler verilmektedir. Bu ek bilgiler, metnin tıpkıbasımından örnekler, Babur'un şeceresine ait bir tablo ve Babur devletine ait dönemin sınırlarını belirten haritayı kapsamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Babur-nâme, tematik sözlük, sözvarlığı

ABSTRACT

In this Master's study, the thematic dictionary of nouns in *Babur-nâme* has been written. This study includes six different chapters. In the first part, information about Babur, his works and Babur State is given. In the second part, transcription alphabet and text are given. While creating the text, the Haydarâbâd copy of the work and the publication of Eiji Mano were taken as the basis. In the third chapter, the vocabulary of the text was examined based on Doğan Aksan's *Turkish Dictionary*. In the fourth part, the words in the noun category were examined and placed in thirty one themes and subtitles by using Dr. Yılmaz Akdemir's work called *Senglah's Thematic Dictionary* (isimler) was examined and placed in thirty-one themes and sub-titles. In the fifth chapter, the grammatical index of the transcribed text was created. In the sixth and last section, additional information is given. This additional information includes the examples from the facsimile of the text, a table of Babur's genealogy, and a map of the Babur state which indicates the boundaries of the period

Keywords: Babur-nâme, thematic dictionary, vocabulary

KISALTMALAR

Ar. : Arapça

bk. : Bakınız

c. : Cilt

çev: Çeviren

EDPT: An Etymological Dictionary of Pre-Thirteen-Century

ET: Eski Türkçe

Far. : Farsça

haz. : Hazırlayan

İA : İslam Ansiklopedisi

İSAV : İslami İlimler Araştırma Vakfı

Moğ. : Moğolca

s. : Sayfa

S. : Sayı

Soğd. : Soğdça

TDK : Türk Dil Kurumu

TDVİA : Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

TTK : Türk Tarih Kurumu

Yay. : Yayınları

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا (ā)	a, ā	ص	ş
ا (ā)	a, e, i, ī, u, ū	ض	z, d
ب	b, p	ط	t
پ	p	ظ	z
ت	t	ع	ʿ
ث	ṯ	غ	ğ
ج	c, ç	ف	f
چ	ç	ق	q
ح	h	ك	k, g, (ñ)
خ	h	ك	ñ
د	d	ل	l
ذ	z, d	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, u, ū, ü, o, ö
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	لا	la, lā
ش	ş	ی	y, ī, i, ī
		ء	ʾ

GİRİŞ

Babur'un ve Doğu Türkçesinin önde gelen eserlerinden biri olan Babur-nâme'nin[120a-183a] varakları arasındaki bölümü yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmanın inceleme konusunu kapsamaktadır. Çalışmamıza konu olan Babur-nâme Klasik Çağatay döneminde Babur tarafından kaleme alınmıştır. Otobiyografi özelliği taşımasının yanı sıra dönemi hakkında önemli bilgilere sahiptir. Çağatay ve Türk Edebiyat tarihinin nesir türündeki başyapıtlarından biri olarak kabul görmektedir.Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada Babur-nâme 'nin [1b-60b]varakları arasındaki bölümün transkripsiyonlu metni verilmiş, metinde yer alan isim kategorisindeki sözcükler incelenerek eserin temel söz varlığı oluşturulmuş, tematik sözlük ve dizin hazırlanmıştır. Tematik sözlük ve temel söz varlığı verilerek eserin söz varlığının incelenmesi amaçlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. BABUR

6 Muharrem 888'de (14 Şubat 1483) Fergana'da doğdu. Babası Timur'un torunlarından Fergana hâkimi Ömer Şeyh, annesi Cengiz'in torunlarından Yûnus Han'ın kızı Kutluğ Nigâr Hanım'dır. Bâbur'un çocukluğu hakkında fazla bilgi yoktur. Annesiyle birlikte Endican Kalesi'nde otururken babasının bir kaza sonucu ölümü üzerine 5 Ramazan 899'da (9 Haziran 1494) henüz on iki yaşında iken Fergana hükümdarı oldu. (TDVA)

Babur'un siyasi mücadeleleri üç ana bölümde ele alınabilir: Fergana hakimiyeti (1494-1504), Kâbil hakimiyeti (1504-1526) ve Hindistan hakimiyeti (1526-1530). (Konukçu, 1991: 395)

Eğitimini saray çevresinde görmüş olan Babur'un tahta çıkışı gibi şiire başlayışı da erken olmuştur. İlk şiir denemelerine daha on altı yaşında başlamıştı. Başlangıçta çalışmaları beyit çerçevesini geçemezken iki üç sene içinde artık başlı başına gazeller ortaya koyabilecek bir seviyeye erişir. (Akün, 1991)

Babur, üstün bir komutan, mahir bir diplomat ve büyük bir devlet kurucusu olarak, Türk ve dünya tarihinin önde gelen şahsiyetleri arasındadır. İngiliz şarkiyatçı Edward Golden, yaşadığı dönemin özelliklerini göz önünde bulundurarak onu, hükümdar ve edip sıfatıyla Sezar ile aynı safta ve fakat karakter bakımından Sezar'a göre daha çok sevilen, saygı duyulan bir şahsiyet olarak görmektedir. Şair, edebiyat nazariyatçısı, bestekar, yazı (hat) mucidi olan Babur, aynı zamanda mimarlık, peyzaj mimarisi, botanik, zooloji, astronomi, İslam fıkıhı gibi birçok konuyla ilgilenen çok yönlü bir insandır. (Yücel, 1995)

Babur kurduğu devlet ve tarihte oynadığı önemli rol bakımından Türk tarihinin önde gelen simalarından biridir. Batılı yazarlar, o devirde pek az hükümdarda görülen meziyetleri şahsında toplamış olan Babur'e hayrandırlar ve başka hiçbir kahramanın kendisini onun Bâbürnâme'sindeki kadar güzel tasvir edemediği kanaatindedirler. (Konukçu 1991)

Talihine büyük bir güveni ve yılmaz bir iradesi vardı; insan ruhuna hitap etmesini ve onları sevgi, saygı ile kendine bağlayarak idare etmesini bilmişti. Cesaretli aynı

zamanda merhametli idi; saltanat ve hayatını tehlikeye düşüren birçok akraba ve rakiplerini affetmişti. Hanefî mezhebine mensub samimi bir Müslüman olmakla beraber asla müteassıp değildi.(Köprülü, 1979)

Babur kılıç kullanmakta, ok atmakta, ata binmekte mahir olduğu kadar insan ruhunu tanımakta, fertleri ve toplumları idare etmekte de o derece mahirdi. İleri görüşlü bir devlet adamı ve soğukkanlı bir kumandandı. Maiyetine karşı merhametli ve şefkatli davranır, affına sığınan suçluları bağışlamakta tereddüt etmezdi. Gerektiğinde de en ağır cezaları uygulamaktan çekinmezdi. Spor ve avla, fikrî ve edebî meselelerle uğraşmaktan zevk alırdı. İçki ve eğlenceye düşkünlüğüne rağmen idarî ve askerî işlerde en küçük bir ihmâl göstermemiştir. Daima halkının refahı için çalışmış, ülkeyi mâmur hale getirmeye gayret etmiştir. (Konukçu, 1991)

Babur, her ne kadar sahne önünde olmak zorundaydı da aslında utangaçlığından dolayı yalnızlığı sevmekteydi. Hayatının son dönemine kadar bu özelliğinden vazgeçememiş bu yüzden en büyük sırdaşı, arkadaşı annesi olmuştur. Babur, utangaçlığının yanı sıra affediciliğiyle de bilinmekteydi. Kendisine yapılan ihanetleri, saldırınları dahi bağışlamış ve unutmaya çalışmıştır. Dönemine ve mevkisine göre Babur, diğer devlet adamlarından son derece objektif bir bakış açısına sahip olmuştur. Eserinde başarılarının yanında hatalarını ve başarısızlıklarını da kaleme alması bu durumu kanıtlamaktadır. (Roux, 2008)

1530'da hastalanan Babur, hastalığının giderek ağırlaşması üzerine bütün emîrleri huzuruna çağırarak oğlu Hümâyün'ü hükümdar ilân etti ve onlardan bağlılık yemini aldı. Üç gün sonra da 6 Cemâziyelevvel 937'de (26 Aralık 1530) Agra'da vefat etti. Naaşı Cemne nehri kenarındaki Nûr-Efşân bahçesinde toprağa verildi. Vasiyeti gereğince de altı ay sonra Kâbil'e taşınarak Bâğ-ı Bâbü'r'de yakınlarının yanına gömüldü. Şah Cihan 1646'da Bâbü'r için muhteşem bir türbe inşa ettirdi. Bâbü'r'ün on sekiz çocuğu olmuştu. Öldüğünde dört oğlu ile üç kızı hayatta idi. Bunlar Hümâyün, Kâmrân, Askerî, Hindâl, Gülreng, Gülçehre ve Gülbeden'dir. (Konukçu, 1991)

1.1. ESERLERİ

Babur-nâme: Çağatay edebiyatının Nevâî'ninkini dahi aşan en tabii ve ileri nesir örneğini veren, önce ilim âlemince şöhret kazanıp mühim bir kaynak olarak ele alınmış olan bu eser, sadece Türk edebiyatı için değil, nevinde kendisini yabancı okuyucuya

da müstesna bir hâtırat kitabı olarak kabul ettirmiştir. Babur'u unutulmazlar arasına sokan, ilmîliğe yükselen muhtevası, bir hükümdardan beklenemeyecek samimiliği etrafında hayranlık yaratan bu hâtırat çeşitli dillere tercüme edilerek birçok defa basılmıştır. (Akün, 1991)

Nevayi ile şiir alanında klasik şeklini bulan Çağatayca, Babur'un Vekayi'i ile nesir alanında en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Sadece Çağatayca'nın değil, bütün Türk edebiyatının en güzel mensur örnekleri arasında sayabileceğimiz bu eser, otobiyografik özelliğinin yanısıra, on beşinci yüzyıl sonu ile on altıncı yüzyıl başlarındaki Orta-Asya, Afganistan ve Hindistan hakkında son derece önemli bilgilerin kaynağı niteliğindedir. (Yücel, 1995)

Aruz Risalesi: Türkçe tecvit üzerine Türkçe yazılmış bu inceleme 1923 yılında bulunmuştur; Paris'te Milli Kütüphane'de muhafaza edilmektedir. Babur bu incelemeyi 1525 ile 1528 yılları arasında tamamlamıştır. Bu kitapta verilen bilgiler Mîr Ali Şîr Nevâî'nin eserinden daha üstün ve eksiksiz olmakta birlikte çok da özgüdeğildir. (Roux, 200: 413)

Kendinden önce Ali Şîr Nevâî'nin aruz nazariye ve kaidelerine dair yazdığı eseri yeterli görmemekten gelen bir ihtiyaçla Babur'un ondan otuz beş sene kadar sonra aynı konuda meydana getirdiği bir çalışmadır. Babur, Nevâî'nin Mîzânü'l-evzân'ını birçok bakımdan yetersiz ve kusurlu bulduğunu açıkça söyler (Vekayi'). Onun bu risâlesinin tenkit edilecek taraflarının çok olduğunu, Nevâî'nin rubâî de dahil bazı bahirlerin vezinlerinde yanıldığını belirten Babur böylece eserini kaleme almaktaki hareket noktasını açıklamış olur. Babur-nâme'deki kayıt ve notlarından da aruz nazariyat ve ıstılahlarına kuvvetle hâkim olduğu ayrıca belli olan Babur'un risâlesi tasnif ve tertip itibariyle Nevâî'den pek farklı değildir. Her ikisinin de kaynakları müşterektir. Nevâî'den ayrılan tarafı, bahisleri ondan daha tafsilâtlı ve çok daha bol örneklerle vermesidir. Bu bakımdan Nevâî'nin risâlesi Babur'un ki yanında biraz sönük kalır. Babur aruzun her bahri ve meselesi hakkında çağdaşı şairlerle eskilerden Farsça ve Türkçe bol örnekler getirmektedir. Bununla Babur'un Türk ve İran şiirini ne kadar iyi tanıdığı, malzemesinin ne derece zengin ve geniş bir okuma ve araştırmaya dayandığı belli olur. (Akün, 1991)

Mübeyyen: 1521-1522 yıllarında Hanefî fikhî üzerine yazılmış bu incelemede, aynı zamanda seferinde ordularla ilgili sorunlar da tartışılmıştır. Bu eserde Babur fikh ve dinbilim konusundaki bilgilerini sergiler. Ancak sanatsalaçından çok ilgi çekici değildir. (Roux, 2008)

Yazıldığı sırada on bir on iki yaşlarında bulunan oğlu Kâmran Mirza'ya öğüt olarak Hanefî fikhına dair bazı konu ve meseleleri izah gayesiyle kaleme aldığı 2000 mısralık bir mesnevidir. Aruzun hafif bahrinde “fâilâtün mefâilün fâilün” veznindeki bu küçük eser beş fasıl üzerine tertip edilmiştir. (Akün, 1991)

Ali Fuat Bilkan'ın da bu eseri tanıtan bir yazısı vardır. (Bilkan,1999)

Divan: Gazel, mesnevi, kıta, rubai, tuyug, muamma, müfred ve bazı Farsça manzumelerden meydana gelen bu eserde şiirler, Divan edebiyatı kurallarına uyularak klasik divanlarda olduğu gibi alfabe sırasına göre düzenlenmemiştir. Babur'un o devirde moda olan edebî sanat ve nazım oyunu göstermek amacıyla yazdığı murassa ve muammalar dışında şiirleri sade, tabî ve samimidir. Nazım tekniğini ustalıkla kullanan Babur'un şiirlerinde tasavvuf etkisi bulunmakla beraber, günlük hayatın yankılarını bulmak da mümkündür. Bazı şiirlerinde 15. Yüzyıl Çağatay şairlerinin ve özellikle Ali Şîr Nevâî'nin etkisi görülen, fakat çoklukla kendi kişiliğini koruyabilmiş olan Babur, Çağatay edebiyatının Ali Şîr Nevâî'den sonra yetişen en önemli şairidir. Divanı'nın Rampur, Paris, Üniversite, Topkapı, Muallim Cevdet, Tahran nüshaları vardır. Eser üzerinde Dr. Bilâl YÜCEL çalışma yapmıştır. (Yücel, 1995)

Risâle-i Vâliyye Tercümesi: XV. asırda Timurlular çağında Mâverâünnehir ülkelerinde büyük mânevî nüfuzu olan Nakşibendî Hâce Ubeydullah Ahrâr'ın, babası Mahmud Şâşî'nin dileği dolayısıyla yazdığı için Vâliyye diye adlandırdığı Farsça tasavvufî ahlâk risâlesinin manzum tercümesidir. Eser remel bahrinin “feilâtün feilâtün feilün” vezni üzerine 243 beyitlik mesnevi şekline konulmuştur. (Akün, 1991)

Babur'un bunlardan başka var olduğu söylenen biri mûsiki hakkında, diğeri harp sanatına dair iki eseri şimdiki kadar ele geçmemiştir. (Akün, 1991)

1.2.BABUR DEVLETİ (1526-1858)

Hânedanın kurucusu ve ilk hükümdarı Çağatay Türkleri'nden Babur'dür. Babur Şah 1526'da Pânîpet Meydan Savaşı'nı kazanarak Lûdî Sultanlığı'nı ortadan kaldırdı ve Bâbürlü hânedanını kurdu. (Konukçu, 1991)

Baburlu devletini Babur kurmuştur, fakat devletin adı belli değildir. Baburlulara verilen isimler şunlardır: Bazı tarihçiler “Devlet-i Küreganiye”, “Devleti Aliye-i Küreganiye” şeklini benimsemişlerdir. Fakat ne Babur'de ne de haleflerinde Küreganiyeliğin olmadığı kaynaklarda geçmektedir. Yusuf Hikmet Bayur, “Küregen” hanedanı adını “Gurkanlı” diye okumuş ve eserlerinde bu ismi kullanmıştır. Haydar Mirza Düğlhat Babur'un yakın akrabasıdır. O ise Baburluları “Çağatai-Çağataylı” diye yazmıştır. Avrupalı tarihçiler, Bernier, Guerreriro, Manucci, T. Roe ve Thevenot ise “Mogol”, “Mughal”, “Mani Mogolis” adını kullanmışlardır. F. Köprülü tercüme yolu ile “Büyük Moğollar, Timurlular, Baburlular, Türk-Moğol İmparatorluğu, Hind-Türk imparatorluğu” isimlerini kullanmıştır. Zamanımızda ise Hindistan ve Pakistan'da yazılan eserlerde “Büyük Moğollar”, “Mugal” daha çok hükümdar isimleri ile “Baburlu”, “Hümayun Padişah”, “Ekber Padişah” şeklinde kullanmışlardır. Bu an en yaygın “Baburlular ve Türk-Hint imparatorluğu'dur. (Konukçu, 2001)

1494 yılında Babur Fergana'da tahta çıkmıştır. 1496 yılında 14 yaşında olan padişah Babur, o sırada egemen güç durumunda olan Buhara padişahı Sultan Ali ve Hisar Şadıman padişahı Mesut Mirza ile mücadelelere başlamıştır. Bu mücadelelerin ardından 1497'de ilk olarak Semerkand'ı alır. Kısa bir zaman sonra Semerkad'ı kaybeden Babur (1500) 1501'de tekrar faaliyetlere başlayarak bölgeyi kuşatmıştır fakat başarı sağlayamamıştır. Bu arada 1504 yılında Kâbil ve Gazne'yi ele geçirmiştir. 1507'de Özbek ve Safevilere bağlı Timur prensliklerinin liderliğini üstlenir ve “padişah” ünvanını alır. (Bıyıktay, 1989: 9-10)

1508'de şimalden gelen fatihlerin karşısında başka Timürileri kayıp ederek tek başına kalan Babur, hayal kırıklığına uğramamıştır, bilakis kendi icadı olan “padişah” ünvanını almıştır. Bu ne Moğolca'dan ve ne de Türkçe'den gelmiş, aslında eski İranca olan bu unvan imparator değil de hükümdar anlamına gelir.(Harold Lamb, 1956)

1507'de güçlerini artıran Özbeklere karşı destek sağlamak için Herat'ta akrabalarından yardım ister, çok fazla sıkıntılarla karşılaşır. 1511'de iran Şahı'nın

desteğiyle Semerkant'ı üçüncü kez kuşatır fakat yine başarısız olur. Bu dönemde Babur'un Kuzey Hindistan'ı fethi düşüncesi şekillenmiştir. 1517'de Kuzey Hindistan'da Afgan Sultanı İbrahim Ludi ile karşılaşır. 1520 yılında üçüncü kez Hindistan seferine çıkmış bulunmaktadır. Babur için yine o dönemde fetihler için en uygun yer konumunda bulunan Kandahar'dır. 1517'de Kandahar'a yürüyen Babur bu kaleyi fethedememiştir ancak 1522 yılında Kandahar fethedilmiştir. Bu sırada Lahor'u da ele geçirir. (Bıyıktay, 1989)

Babur Şah 1526'da Pânîpet Meydan Savaşı'nı kazanarak Lûdî Sultanlığı'nı ortadan kaldırdı ve Baburlü hânedanını kurdu. Mart 1527'de Kânvâ'da, savaşçılıklarıyla Hindistan'da haklı bir şöhrete sahip olan Racpûtlar'ı mağlûp etti. Çitor racası Rânâ Sangâ'nın emrindeki Hindular ağır kayıplar verdiler. Bu hadise Bâbürlüler'in Hindistan'daki hâkimiyetini iyice sağlamlaştırdı. 1530'a doğru Bâbü'r'ün sağlık durumu bozulmaya başladı. Devrin ileri gelenlerini yanına çağırarak oğlu Hümâyün'un hükümdarlığını kabul ettirdikten kısa bir süre sonra 26 Aralık 1530'da Agra'da vefat etti. (Konukçu, 1991)

Hümâyün Babur Devleti'nin ikinci padişahı olarak tahta oturdu. Kendi adına hutbe okuttu ve sikke kestirdi. Hümâyün, babasının ölümüyle 30 Aralık 1530'da Delhi'de Kuzey Hindistan padişahı olarak 23 yaşında tahta çıkmıştır. Babur halefleri için muhteşem bir imparatorluğun temellerini atmıştır. (Konukçu, 1941)

Hümâyün'un oğlu Ekber Şah, atalığı Bayram Han'ın yardımıyla on dört yaşında iken Celâleddin unvanı ile tahta oturdu. Gerekli tedbirler alınarak iç huzur sağlandı. Afganlı Hemu 1556 yılı sonlarında mağlûp edildi. Daha sonra Bayram Han hacca gönderilmek suretiyle saraydan uzaklaştırılmak istendi. Ekber Şah bazı idarî ve sosyal değişiklikler yaptı. Bengal, Portekiz, Gucerât meselelerini isteği doğrultusunda halletti. Osmanlılar, Safevîler ve Özbekler'le iyi münasebetler kurdu. Hindistan-Türk tarihinde büyük akisler bırakan Celâleddin Ekber'in 1605'te vefatından sonra büyük oğlunun muhalefetine rağmen Nûreddin unvanı ile tahta çıkan Cihangir, Bâbürlüler'in Ekber'den sonraki en güçlü şahsiyetidir. 1612'de Afganlılar'ın Bengal'deki tehlikeli ayaklanmasını bastırdı. Mevar Racası Amar Sing de Cihangir ile siyasî rekabete başladı. Onun saltanatı sırasında Portekiz, Hollanda, Fransa ve İngiltere Hindistan'a karşı sömürge politikalarını geliştirdiler. (Konukçu, 1991)

Jean-Paul Roux Babur adlı kitabında devletin akıbeti hakkında şunları ekler: “1756 yılında İngiliz Doğu Hindistan Şirketi bu imparatorluğun fiili gücünü elinden alsa da 1857’deki Sepoy [Sipahi] İsyanı’na kadar kağıt üzerinde varlığını sürdürmüştür. Daha sonra görülmedik bir biçimde bu hükümdarlığın tacı 1877 yılında Kraliçe Victoria tarafından sahiplenilmiştir. Kraliçe tacı takmış ve imparatoriçe unvanıyla Babur’u halefi olmuştur. Dolayısıyla Babur’un kurduğu imparatorluk varlığını sürdürmüştür. Sadece yasal sahibi değişir; çünkü Hindistan’ın bağımsızlığının ilan edilmesinden ve toprakların paylaşımından sonra ancak 1947 yılında tam olarak yıkılmıştır.” (Roux, 2008)

İKİNCİ BÖLÜM

2.METİN

[120b]

- (1) keltürdi. İlektin üç tört köç bile Hışar nevāhısiġa Hıace ‘İmād deġen yerge
- (2) kélip tüşüldi. Bu yurtta Muhibb ‘Alı Qurçı Husrev řāh’dın elçilikke kélidi. Husrev řāh,
- (3) kim kerem ü seġāvet bile meřhūr édi, ékki nevbet mürürımız anıñ vilāyetidin vāqi‘ boldı, ednā
- (4) kişilerge qılġan insāniyyetni bizge qılmadı. Çün él ve vilāyettin ümıdvārlıq
- (5) bar édi, birer menzilde direng bolur édi. şirım Taġay, kim ol furşat andın uluqraq
- (6) kişimiz yoq édi, Ĥorāsān barurġa tāb keltürmey ayrılır ġayālı bar édi. Serpül’din
- (7) şikest tapıp kélgende daġı köçni yiberip özi cerıde qal‘adārlıqta turur
- (8) édi. Nāmerdraq kişi édi. Néçe nevbet mundaq ġareket qıldı. Qabādiyān’ġa yétkende Husrev řāh’nıñ
- (9) inisi Bāqı Çaġānyānı, kim Çaġānyān ve şehr-i řafā ve Termiz anda édi, ġařib Qarşı’nı yiberip
- (10) devlethıāhlıq izharı qılıp bizge qoşulmaq boldı. Amū suyını Ubāç güzeridin
- (11) ötkende kélip mülāzemet qıldı. Bāqıniñ istid‘asıdın Termiz toġrısı kélip
- (12) köçlerini Amū’dın bi-bāqı kécürüp özümüzge qořup Kāhmerd ve Bāmyān sarıġa,
- (13) kim ol furşatta bu yerler oġlı Ahmed Qāsım’ġa kim Husrev řāh’nıñ ġāherzādesidür

(14) ta‘alluq édi, müteveccih bolduq kim Kāhmerd’niñ Ecer atlıq dere qurğanıda üy élni

[121a]

(1) bérkitip yana bir maşlahat rüy bérse aña köre ‘amel qılğay biz. Aybek’ke yétkende Yār ‘Alī Bilāl

(2) kim burun méniñ qaşımnda édi, yaħşı qılıçlar çapıp édi, bu fetretlerde méndin ayrılıp édi

(3) Ğusrev Şāh qaşıda bolur édi. Bir néçe yigit bile qaçıp kélđi. Ğusrev Şāh’niñ Moğol

(4) larıdın devleth`āhāne sözler ‘arz qıldı. Dere-i Zindan’ğa yétkende Qanber ‘Alī Bég, kim² Sellāh hem

(5) dédiler, qaçıp kélđi. Üç tört köç bile Kāhmerd kélip Ecer qurğanıda üy élni qoyduq.

(6) Ecer’de ékende Sulţān Maħmūd Mīrzā’niñ Ğ`anzāde Bégim’din bolğan qızını, kim burun

(7) Cihāngīr Mīrzā’ğa mīrzālar tirigide qoyup édiler, Cihāngīr Mīrzā’ğa nikāh boldı. Uşbu

(8) eşnāda Bāqī Bég maña kerrat u merrāt ayturđı kim “Bir vilāyetqa ékki pādşāh ve

(9) çerigge ékki mīrsipāh mūcib-i tefrīqa ve³ vīrānlıq ve sebeb-i fitne ve perīşānlıqdur, néçük kim

(10) déptürler: “*Deh dervīş dér gilīmī biħuspend u du pādşāh dér iqlīmī neguncend.*”

(11) *Nīm nānī ger h`ared merd-i Ğudāy*

Bazl-i dervīşān kuned nīmī diger.

---

² H.’de yer almamaktadır.

³ H.’de yer almamaktadır.

(12) *Mülk-i iqlîmî bigîred pādşāh*

Hemçunān d r bend-i iql m  diger.

(13)  m d andaqtur kim uşbu k n taŋla H srev Őāh'nıŋ cemi' n ker s deri

(14) k lip p dşāh qulluqını qab l qılğaylar, anda bisy r m ftin  ller bar, mişl-i Eyy b'nıŋ

[121b]

(1) oğlanları ve yana hem ba'zılar bar kim biziŋ m rz larnıŋ arasında hem şe

(2) yamanlıq ve fitneğa b 'iş   muh rrik  diler. H l  uşbu fursatta Cih ng r M rz 'ğa

(3) H r s n sarı hayr u h bluq bile ruşşat b rilse kim taŋlalıq⁴ k nde m cib-i ned met

(4) ve peşim nliq bolmagay?"  n m niŋ ş nimda bu  mes  di kim aĝa-ini ve uruq

(5) qayaşdın bir neçe b -ed liq v qi' bolsa m ndin mut zarrır bolğaylar. Egerçi

(6) Cih ng r M rz  bile biziŋ aramızda burun m lk ve n ker cihetidın kud retler

(7) ve niq rlar hayl  bolup  di, vel  bu nevbet ol vil yettin m niŋ bile hemr h

(8) bolup k lip  di, tuqqanlıq ve h dmetk rlıq maq mıda  di. Bu zam n

(9) andın hiç hem bolmaydur  di kim sebep-i kud ret bolğay. Her neçe tekr r

(10) bile 'arz qıldurdı, m n qab l qılmadım.  hir B q  B g aytqan d k uşol

(11) m ftinler, kim Yus f Eyy b ve Behl l Eyy b bolğay, m niŋ qaşımđın Cih ng r M rz 'ğa

(12) qaçıp barıp şerr   fitne maq mıda bolup Cih ng r M rz 'nı m ndin

(13) ayırıp H r s n  ltiler. Uşbu fursatlar Sulţ n H seyin M rz 'dın

---

⁴ H.'de *taŋalıq* biçimindedir.

(14) Bedī'üzzamān Mīrzā'ğa ve maņa ve Hüsrev Şāh'ğa ve Zü'l Nün'ğa bir mazmūn bile uzun

[122a]

(1) uzaq nişānlar kēldi, Ol nişānlar bu tariḥqa dékrü méndedür. Mazmūnı

(2) bu érdi kim Sulṭān Aḥmed Mīrzā ve Sulṭān Maḥmūd Mīrzā ve Uluġbég Mīrzā ve ol aġa

(3) iniler ittifāq qılıp yürügende mén Murġāb yaqasını bérkittim. Mīrzālar yavuq

(4) yétip hīç iş qıla mı almay yandılar. Hālā hem eger Özbek müteveccih bolsa, mén

(5) Murġāb yaqasını bérkitey. Bedī'üzzamān Mīrzā Belḥ ve Şaburġan ve Endeḥūd qurġanlarıġa

(6) mazbūt kişilerini qoyup özi Gürzüvān⁵ ve Dere-i Zeng ve ol kūhistānnı

(7) bérkitsün. Méniñ bu nevāḥīġa kélgen ḥaberim barıp édi. Maņa hem bitip édi

(8) kim “Sén Kāhmerd ve Ecer'de ol kūhpāyeni bérkit. Hüsrev Şāh Ḥişār ve Qunduz qurġanlarıda

(9) i'timād kişileri qoyup özide⁶ inisi Velī Bedaḥşān ve Ḥutlān taġlarını bérkitsünler.

(10) Özbek iş qıla almay yangusıdur” dép Sulṭān Hüseyin Mīrzā'nıñ

(11) bu ḥaṭṭları mūcib-i nā-ümīdlik boldı, né üçün kim Timur Bég'niñ

(12) yurtıda bu tariḥde andın uluqraq pādşāh hem yaş ve hem vilāyet ve hem

(13) çerig bile yoq édi. Andaq köz tutulur édi kim pey-ā-pey élçiler ve tovaçılar

---

⁵ H.'de *Gezüvan* biçimindedir.

⁶ H.'de *özüde* biçimindedir.

(14) cidd ü qadağan⁷ bile kélip mundaq h kmler k lt rgey  di kim “Termiz ve Kilif ve Kerk  g zerleride

[122b]

(1) k me munça yasatıj. K pr g esb bı bu miqd r ayyar qılıj. Yoqqarı

(2) Tokuz  l m g zerlerini yahşı ihtiy t qılıj” t  bu n ce yıl  zbeq tefr qasıdın

(3) dil-şikeste bolğan  llerniğ k nli qav  bolup  m dv r bolğaylar  di.

(4) Sult n H seyin M rz  dek Timur B g ornıg ⁸ olturğan uluq p dş h

(5) g n mniğ  stige y r mekni d mey yer b rkitmekni d se  l ve ulusqa n 

(6)  m dv rlıq qalğay? Bizniğ bile k lgen n kim bolğan a uruq  y  lni

(7) ve B q  ağany n  ve oğlı Muğammed Qasım’niğ bolğan sip h leriniğ ve aymaq

(8) larınığ k  ve m llarını tam m Ecer’de qoyup Çerigni alıp ıqtuk. H srev Ş hniğ

(9) Moğollardın m tev tir kişi k le başladı kim “T yğ n’dın T liq n meşh r

(10) p dş hniğ devleth ahlıgını tilep bolğan Moğol ulusı k  p  şkemiş

(11) ve F l l sarı tarttuk. P dş h cehd qılıp batraq y te k ls nler kim H srev Ş h’niğ

(12) ekşer kişisi buzulup p dş h qulluğıg  k lg sid r.” Bu mağalda şaybaq H n’niğ

(13) Endic n’ni alıp H ş r Qunduz  stige erig atlangan ħaberi

(14) k ldi. Bu ħaberni  şitip H srev Ş h Qunduz’da tohtay almay bolğan kişisi k  r p

[123a]

---

⁷ H.’de *qadağ*a biçimindedir.

⁸ H.’de *ozniğ*a biçimindedir.

(1) Kābul ‘azīmeti qıldı. H̄usrev Şāh Qunduz’dın köçüp çıqqaç oq Qunduz’nı Mollā Muḥammed Türkistānī

(2) atlıq ābādān i’timadlıq bayırı kişisi Şaybaq H̄an üçün bérkitti. Biz Semtū

(3) yolu bile Qızıl Su sarı éken fursatta üç tórt miñ üylüg kim

(4) H̄usrev Şāh’ğa ta‘alluq ve H̄işār Qunduz’da bolur Moğol ulusu köçleri bile kélip qoşuldı

(5) lar. Qanber ‘Alī Moğol, kim zikri mükerrer kéliptür, perīşāngūy kişi édi. Anıñ etvāri

(6) Bāqī Bég’ge yaqmadı. Bāqī Bég’niñ h̄ātırı cihetidin ruḥşat berildi. Oğlı

(7) ‘Abdüş Şükür andın beri Cihāngīr Mīrzā mülāzımı boldı. H̄usrev Şāh Moğol ulusınıñ

(8) bizge qoşulğanını éşitip ḥaylī bī-pāy bolup çāresini tapa almay

(9) küyevi Ya‘qūb Eyyūb’nı élçilikke yiberip qulluq ve devleth’āhlıq izhār qılıp

(10) istid‘ā qılıptur kim “Eger ‘ahd qılsalar, qulluqqa kélgümdür.” Çün Bāqī Çāğānyānī

(11) ihtiyār édi, her néçe kim devleth’āh tutar édi, ağasınıñ ṭarafını hem qoymas

(12) édi. Ol berīn boldı. Bu yosunluq ‘ahd boldı kim anıñ, cānı āmānda bolğay,

(13) mālīga hem her miqdār kim ihtiyār qılsa müzāyaqa bolmağay. Ya‘qūb’qa icāzet bergendin

(14) soñ Qızıl Su qoyı köçüp Enderāb suyınıñ qatılışığa yavuuq

[123b]

(1) tüşüldi. Tañlası Rebī‘ü’l-evvel ayınıñ avāsıñıda cerīde Enderāb suyını ötüp

- (2) Dūṣī nevēḥīside bir uluq çenār tüpide olturdum. Ol ʔarafdın H̄usrev Şāh
- (3) ve ḥaşmet ü tecemmüli bile qalın kişi bile kélđi. Qā'ide vü destür bile yıraqdın tüşüp
- (4) kélđi. Kōrüşürde üç qatla yükünüp yanganda hem üç qatla sorganda ve tartıq
- (5) tartqanda birer yükündi. Cihāngīr Mīrzā bile ve Mīrzā H̄an'ğa dağı uşbu destür bile.
- (6) Qarı tenbel merdek néçe yıllar öz murādıça yürüp salʔanattın ték bir ḥutbe öz
- (7) atığa oquymaydur édi. Yégirme bés yégirme altı qatla pey-ā-pey yükündi ve bardı
- (8) ve kélđi. Talıqıp tamām yıqıla yazdı. Néçe yıl qılğan begliki ve salʔanatı tamām burmıdın
- (9) çıqtı. Kōrüşüp tartıq tartqandın soñra buyurdum kim olturđı. Bir geri
- (10) ékki geri olturup ol ʔarafdın bu ʔarafdın söz ve ḥikāyet ayıldı. Bā-vücüd-i⁹
- (11) nāmerdliq ve nemek-ḥarāmlıq kāvāk ve bī-mezzegūyı hem bar ékendür. Mundaq maḥalda
- (12) kim i'timād u i'tibār nökerleri kōziniñ allıda ḥayl ḥayl kélip maña nöker boladurlar
- (13) öziniñ işi bu yerge yétipdür kim pādşāhlıq qılıp yürüydürgen
- (14) merdek mundaq ḥ'ār u zār ve ḥ'āhī vü nāḥ'āhī kélip né ʔavrlar bile kōrüşti.

[124a]

- (1) Ékki ġarīb ḥarfī andın şādir boldı, biri bu kim nökerleri ayrılğan cihetidin

---

⁹ H.'de *ba-vü* biçimindedir.

(2) aña köñül beriledür édi. Muqābelede mundaq dédi kim “Bu nöker tört qatla uşmundaq

(3) méndin ayrılıptur, yana kéliptür.” Yana biri bu kim inisi Velī’ni sordum kim ol

(4) qaçan kélgüsidür, Amū deryāsıdın qaysı güzür bile ötküsidür. Dédi kim

(5) “Eger güzër tapılsa hod bat kélgüsidür, velī güzërler su ulğayğaç tağyır tapar. Ol

(6) meşel bar kim *ān güzerrā āb burd.*” Anıñ devletiniñ ve nökeriniñ intiqālıda

(7) bu ħarfni anıñ tilige Téñri saldı. Bir ékki geridin soñ mén atlanıp

(8) orduğa kéldim. Ol dağı tüşken yerige bardı. Uşbu kündin uluq kiçik

(9) yahşı yaman bég ve bég nökerleri ħayl ħayl köç ve mālları bile andın ayrılıp bizge

(10) kéle başladı. Tañlası¹⁰ namāz-ı peşin namāz-ı digergeçe hıç kişi anıñ qaşıda qalmadı.

(11) *Qul: Allahümme mālike’l-mülk tu’ti’l-mülke men teşā’u ve tenzi’ü’l-mülke mimmen teşā’u ve tu’izzu men teşā’u*

(12) *ve tuzillu men teşā bi-yedike’l-ħayr inneke ‘alā külli şey’in qadīr. ‘Aceb qādirīdür!* Bir kişi kim

(13) yégirme ottuz miñ nökeriniñ igesi édi, Qahluğa’dın kim Derbend-i Ahenin hem dérler

(14) Hindükuş tağığaça Sulţān Maħmūd Mīrzā’ğa ta‘alluq vilāyet tamām anıñ taht-ı taşarrufıda

[124b]

(1) édi, bir muħaşşılı Ĥasan Barlas atlıq qarı merdek İlek’tin Ubāç¹¹ğaça dürüstluqlar

---

¹⁰ H.’de *tañlası* biçimindedir.

¹¹ H.’de *Uyāç* biçimindedir.

- (2) bile muhaşşılıq qılıp bizni köçürüp tüşürür édi, bir yarım künde
- (3) uruş yoq, talaş yoq, biziñ dék qallâş ve meflük ékki yüz ékki yüz ellig
- (4) kişiniñ qaşıda andaq h̃ār u zār u zebūn u ‘āciz qıldı kim né nökerige ihtiyārı
- (5) qaldı, né mālīga, né cānığa. Husrev Şāh’ni körüp yanğan aḥşamı Mīrzā Ḥan ménin
- (6) qaşımğa kélip ağalarınıñ qanı da‘vā qıldı. Bizniñ arada ba‘zılar hem
- (7) berīn édiler. Fī’l-vāqi‘ şer‘ ü ‘örf bile hem münāsib andaq édi kim mundaq
- (8) kişiler şezāsığa yétkey. Çün ‘ahd bolup édi, Husrev Şāh’ni āzāde¹²qılıp fermān boldı
- (9) kim aytalğança nemesini éltkey. Üç tört qaṭār ḥaçır ve tévede bolğan cevāhir
- (10) ve altun kümüş ve nefis némelerini yüklep éltti. Şirīm Tağāyī’ni qoşup¹³ ayttuk¹⁴
- (11) kim Husrev Şāh’ni Ğūrī ve Deḥāne bile Ḥorāsān sarı yiberip özi¹⁵ Kāhmerd
- (12) barıp köç soñımızça Kābul kéltürgey. Ol yurttıñ Kābul ‘azīmeti bile köçüp Ḥāce Zayd
- (13) kélip tüştük. Uşbu küni Özbeg’niñ çapqunçısını Ḥamza Bī Mañğıt
- (14) başlap kélip Düşī nevāḥīsini çaptı. Seyyid Qāsım Éşik Ağa’ni ve Aḥmed Qāsım Kuhber’ni

[125a]

- (1) ba‘zı yigitler bile yiberildi. Barıp çapqunçını yaḥşı basıp bir néçe baş késip
- (2) kéltürdiler. Uşbu yurtta Husrev Şāh’niñ cébeḥānesi dağı cébelerni üleşildi.

¹² H.’de *ārāde* biçimindedir.

¹³ H.’de *qoşut* biçimindedir.

¹⁴ H.’de *a* biçimindedir.

¹⁵ H.’de *zi* biçimindedir.

- (3) Yétti sékkizyüzçe cevşen ve kûhe bolğay édi. H̄usrev Şāh'dın qalğan
- (4) némelerdin bir bu édi; yana çini¹⁶leri dağı haylī tüşti. Özge közge körüngü dék néme
- (5) yoq édi. H̄'āce Zayd'tın tört bēş köç bile Ğurbend kéldük. Üştür Şehr'ğa tüşkende
- (6) haber taptuk kim Şīrek Argun, kim Muqīm'niñ ihtiyār bēgi érdi, bizdin bī-haber çeriglep kélip
- (7) Bārān yaqasında olturuptur kim Pençhīr yolu bile ötken kişini 'Abdür-rezzāq Mīrzā'ğa,
- (8) kim ol maħalda Kābul'dın qaçıp barıp Türklānī Afğān arasında Lemğān
- (9) nevāhīside édi, bargalı qoymağay. Bu haber tapğaç ékki namāz arasında andın köçüp
- (10) kéçe tün qaytıp şubh vaqtı Hūbyān köteli bile aştuk. Süheylni hergiz körgen émes
- (11) édim. Kötél¹⁷ge çıqqaç oq cenūb tarafı pest yaruq yulduz köründi. Dédim kim
- (12) Süheyl bolmağay? Dédiler kim Süheyl'dür. Bāqī Çağānyānī bu beytni okudı kim:
- (13) *Tu Süheylī tā kucā tābī u key tāli' şavī*

Çeşm-i tu ber her ki mī-üftad nişān-ı devletest

- (14) Āftāb bir neyze boyı çıqıp édi kim Senced¹⁸ dere ayağıda kélip tüşüldi. Bizniñ ilgeri

[125b]

- (1) bargan qaravul yigitleri ve ba'zı yigitler Qarabāğ'niñ ayağı Égri Yār nevāhīside

¹⁶ H.'de *hini* biçimindedir.

¹⁷ H.'de e eksik çıkmıştır.

¹⁸ H.'de *nun* harfi eksik çıkmıştır.

- (2) Şirke'ge yétken bile oq élig qoşarlar. Azağlag uruşqan dék qılır bat
- (3) oq alğan bile téprerler. Şirke'ni ve yana yétmiş séksen yüz ābādān yigitlerni
- (4) tüşürüp kéltürdiler. Şirke¹⁹'niñ qanını bağışlap mülāzım qıldı. Hüsrev Şāh kim Qunduz'dın
- (5) élgünige baqmay Kābul 'azīmeti bile çıkar, aña ta'alluq él ve ulus béş altı
- (6) bölek bolurlar. Bedaḥşān'dağılar bir bölek Seydim 'Alī Derbān, kim Rūstā hezāreside
- (7) édi, Pençhīr bile aşip uşbu yurtta bizge mülāzemet qıldı. Yana bir bölek
- (8) Yūsuf Eyyüb ve Behlül Eyyüb alar dağı bu yurtta mülāzemetqa kéldiler. Yana bir bölek Hıtlān'dın inisi Velī, yana bir bölek Yılançuq ve Nekderī ve Qoaşqal ve Qunduz vilāyeti olturuşluq
- (10) aymaqlar, bu her ékki bölek Enderāb ve Serāb bile kélip Pençhīr aşar ḥayālda édiler.
- (11) Aymaqlar ilerirek Serāb'ta édiler kim keyindin Velī kéldi. Aymaq yolını
- (12) tusup uruşup bastılar. Özi qaçıp Özbeg'ge kétti. Şaybaq Hān Semerqand'nıñ
- (13) çārsūsıda²⁰ boynıǵa urdurdı. Bolğan nöker süderi²¹ talatıp aldurup
- (14) aymaqlar bile uşbu yurtta qulluqqa kéldiler. Seyyid Yūsuf Bég Oğlaqçı hem
- [126a]

(1) aymaqlar²² bile kéldi. Bu yurttın köçüp Qarabağ yanıdağı Aq Sarāy²³ öleñjige

---

¹⁹ H.'de *Şirk* biçimindedir.

²⁰ H.'de *çārsūsında* biçimindedir.

²¹ H.'de *sivderi* biçimindedir.

²² H.'de *ymaqlar* biçimindedir.

²³ H.'de AqBeray biçimindedir.

- (2) tüşüldi. Hüsrev Şāh'nıñ élgüni zulum ve bī-serlıqqa örgengen él élge zulum qıla
- (3) başladılar. Āhir Seydim 'Alī Derbān'nıñ bir ābdān nökeri birevniñ bir kūze
- (4) yağını tartıp alğan üçün eşikke kéltürtüp tayağlattım. Tayağ astıda
- (5) oq cānı çıqtı. Él bu siyāsettin tamām basıldılar. Uşbu yurtta
- (6) ékende Kābul'nıñ üstige fi'l-hāl barurnı barmasnı kéngişildi. Seyyid Yūsuf
- (7) ve ba'zınıñ re'yi berīn édi kim qış yavuqtur, fi'l-hāl Lemgān barılğay,
- (8) andın yana né maşlahat rūy bérse aña yaraşa 'amel qılılğay. Bāqī Çagānyānī ve
ba'zı
- (9) Kābul üstige barmaqqa qoyup andın köçüp kélip Abā qoruqğa tüşüldi.
- (10) Uşbu yurtta méniñ vālidem hānim ve Kāhmerd'te qalğan uruq sa'b muhāţara
- (11) ötkerip kélip qoşıldılar. Tafşīli budur kim Şīrim Tağayī'ni Hüsrev Şāh'qa
- (12) qoşup yiberilip édi kim Hüsrev Şāh'nı Hōrāsān uzatıp özi barıp
- (13) uruqnı kéltürgey. Dehāne'ğa yétkende Şīrim bī-ihtiyār bolur. Hüsrev Şāh Şīrim
- (14) bile oq Kāhmerd barurlar. H'āherzādesi Aħmed Qāsım Kāhmerd'te édi. Hüsrev
Şāh

[126b]

- (1) Aħmed Qāsım'nı berīn qılıp uruqqa yamanlıq²⁴ maqāmıda bolurlar Bāqī
Çagānyānī'niñ qalın
- (2) Moğol nökerleri uruq bile Kāhmerd'te édiler. Maħfī Şīrim bile sözni bir yerge
qoyup Hüsrev Şāh ve

---

²⁴H.'de *yamanlıq* biçimindedir.

- (3) Aḥmed Qāsım' nı tutmaq bolurlar. Hüserev Şāh bile Aḥmed Qāsım Acer deresiniñ yanıdağı yolu
- (4) bile qaçıp Hōrāsān barurlar. Moğollarnıñ yek-cihetliğıdın ğaraž özlerini alardın
- (5) ayırmağlıq ékendür. Uruq bile bolğan él Hüserev Şāh' nıñ dağdağasıdın ħalāş bolup
- (6) Acer²⁵ din çıqıp Kāhmerd' qa yétken maḥalda Iskançı éli yağıqıp yolını tutarlar.²⁶
- (7) Ekşer uruqñı Bāqī Bég' ge ta'alluq él ulusını alar²⁷ talardılar. Qul Bāyezīd' niñ oğlı
- (8) Tézek kiçik édi. Anda eşīr tüşti üç tört yıldın soñra Kābul' da kélđi. Uruq
- (9) talatıp aldurup²⁸ biz ötken Qıpçaq yolu bile aşıp Aba qoruğıda kélip bizge
- (10) qoşuldılar. Andın köçken bile arada bir qonup Çālāk öleñide kénéşip sözni
- (11) muḥāşaraqa qoyup köçüp mén özüm nékim bolğan ğol kişisi bile Hāydar Tāqī' niñ
- (12) bāğı bile Qul Bāyezīd Beqāvul' nıñ gūr-ḥānesiniñ aralığında tüştüm. Cihāngīr Mīrzā
- (13) baranğar adamı bile bizniñ uluq çārbāğqa tüşti. Nāşır Mīrzā cavanğar
- (14) éli bile Qutluq²⁹ Qadem' niñ gūr-ḥānesiniñ arqasıdağı öleñge tüşti.

[127a]

- (1) Dāyim kişimiz barıp Muqīm bile sözleşür édi. Gāhī 'özr keltürüp gāhī³⁰ yumşaq söz

---

²⁵ H.'de *Ecer* biçimindedir.

²⁶ H.'de *tusar* biçimindedir.

²⁷ H.'de *ala* biçimindedir.

²⁸ H.'de *aldarup* biçimindedir.

²⁹ H.'de *Qılıq* biçimindedir.

³⁰ H.'de *gā* biçimindedir.

- (2) aytur édi. Hiyeli munıñ üçün édi kim biz Şırke'ni alğaç oq atasığa ağasığa
- (3) kişi çapturgandır. Ata ağasıdın ümıdvırlıǵı bar cihetidin direng qılır édi.
- (4) Bir kün fermān boldı kim ğol baranǵar cavanǵar tamām cébe kéyip atlarığa kécim
- (5) salıp qurǵanǵa³¹ yavuuqraq barıp hem yaraq körülgey hem içkeriki élge siyāseti
- (6) bolǵay. Cihāngır Mırzā ve baranǵar toǵrısdın Kūçe-i Bāǵ bile ilgerirek³² kıldiler.
- (7) Ğolnıñ alıda³³ çün su édi, mén ğol kişisi birle Qutluq Qadem'niñ gūr-hānesi
- (8) tarafıdın kélip püştedin ilgeriki tépe üstige çıqtım. Iravul kişisi
- (9) Qutluq Qadem'niñ köprüginiñ üstige tıqılıp bardılar. Ol maħall köprüg yoq
- (10) édi. Yigitler şūhlıq qılıp Cermgerler dervāzesi ğaça çaptılar. Azaǵlaq
- (11) çıqqan kişisi uruşqa turmay qaçqan bile qurǵanǵa kirdiler. Erknıñ
- (12) hākrızı bülendı yanıda³⁴ qalın Kābul éli teferrücqa çıqıp édiler.
- (13) Qaçqan bile qalın gerdleşip indiler. Köprüg bile dervāze arasıdaǵı
- (14) bülendlıq püştenıñ üstide yol ortasında qalın çuqurçaqlar qazıp

[127b]

- (1) ħaspūş qılıp édiler, Sulḡān Qulı Çanaq ve ba'zı yigitler çapqanda tıqılıp yıǵılıp édiler.
- (2) Baranǵar tarafıdın bir ékki yigit Kūçe-i Bāǵ ara çıqqanlar bile bir ékki qılıç salışıp
- (3) alışurlar. Çün uruşqa fermān yoq édi, uşmunça bile yandılar, qurǵan éli

---

³¹ H.'de bulunmamaktadır.

³² H.'de *ilgerik* biçimindedir.

³³ H.'de *alı* biçimindedir.

³⁴ H.'de *yanıd* biçimindedir.

- (4) bisyār aldaradılar. Muqīm bégleri arağa salıp qulluqqa kélip Kābul’ni tapşurmaq
- (5) boldı. Bāqī Bég Çağānyānī’niñ tavassutı bile kélip mülāzemet qıldı. Biz dağı ‘ināyet
- (6) ü şefqat maqāmıda bolup dağdağa vü tevehhümni anıñ hātırının ref‘ qılduk.
- (7) Muqarrer boldı kim tañlası³⁵ bolğan nöker ve süder ve māl u cihātı bile çıqıp qurğannı
- (8) tapşurğay. Husrev Şāh’qa ta‘alluq éller bī-serlıq ve dest-endāzlıqqa örgengen
- (9) éller édi. Muqīm’niñ köçini çıqarmaqqa Cihāngīr Mīrzā’ni ve Nāşır Mīrzā’ni
- (10) uluq bégleri içkilerni ta‘yīn qılduk kim Muqīm’ni ve Muqīm’ğa ta‘alluq élgünni
- (11) māl u cihātları bile Kābul’dın çıqarğaylar. Muqīm’ğa yurt Tepe’ni ta‘yīn qılduk.
- (12) Şabāhı mīrzālar ve bégler dervāzelerğa barıp hālāyıqniñ hücüm u ğavğasını
- (13) köp körüp maña kişi yiberdiler kim “Siz kélmegünçe bu élni kişi men‘ qılıp
- (14) bolmas.” Āhır özüm atlandım. Tört bēş kişini oqlap bir ékki kişini pāre

[128a]

- (1) pāre qıldurdum. Ğavğā basıldı. Muqīm müte‘allıqleri bile şālim ü selāmet barıp Tepe’ge
- (2) tüşti. Rebi‘ü’l-evvel ayınıñ avāhırında Téñri te‘ālā fazl u keremi bile Kābul ve Ğaznī mülk
- (3) ü vilāyeti şānī bī-ceng ü cidal müyesser ü musahħar qıldı. Kābul vilāyeti törtünçi iqlīmdindür. Ma‘müreniñ

---

³⁵ H.’de *tañlası* biçimindedir.

(4) ortasında tüşüptür. Şarqı Lemgānāt ve Perşādūr, kim Geryū³⁶ ve Gūr ol kühistandadır.

(5) Bu tārīhde Hezāre ve Nekderī qavmının me'men ü meskeni bu tağlardur. Şimālī

(6) Qunduz ve Enderāb vilāyetidür. Hindūkuş dağı vāsidadur. Cenūbı Fermül ve Neğar ve Bennū ve

(7) Afgānistān'dur. Muhtaşar vilāyettür. Tūlānī vāqi' boluptur. Tūlı meşriqđın mağribqa

(8) baqadur. Etrāf u cevānibi tamām tağdur. Qal'ası tağqa peyvestdür. Qal'anıñ quleside

(9) Şāh Kābul 'imāret qılğan üçün bu tağnı Şāh Kābul dērler. Bu tağnıñ

(10) ibtidāsı Dīvrīn tengīsindür Dih Ya'qūb tengīside tükenür. Girdāgirdi ékki

(11) şer'ī bolğay. Bu tağnıñ dāmenesi tamām bāğātdur. Méniñ 'ammım Uluğbég Mīrzā

(12) zamānıda Veys Ateke mīrzānıñ atekesi, bu tağnıñ dāmeneside bir arıq çıkarıptur.

(13) Dāmenedağı bāğāt tamām bu arıq bile ma'mürdur. Pāyān-ı āb Gülkine atlıq

(14) maħalledür, ħalvet goşānedur ğalebe levendlıqlar anda qılılıp édi. Gāhī muṭāyēbe

[128b]

(1) yosunluq H'āce Hāfız'nıñ bu beytini tağyır oqulur édi kim

(2) *Ey hoş ān vaqt ki bī-yār ser eyyāmī çend*

sākin-i Gülkine būdīm be bednāmī çend.

(3) Qal'anıñ cenūbıda Şāh Kābul'nıñ şarqıda bir uluq köl tüşüptür. Girdāgirdi bir

---

³⁶ H.'de *Gezyū* biçimindedir.

- (4) şer‘î yavuşur. Şāh Kābul tağıdın Kābul sarı baqa üç kiçikrek çeşme çıkar. Ékkisi
- (5) Gülkine nevāhīsidedür, bir çeşme başıda H̄‘āce Şemū atlıq mezārdur. Yana biride
- (6) H̄‘āce Hızır’nın qadem-gāhıdur. Bu ékki yer Kābul éliniñ geşt-gāhıdur. Yana bir
- (7) çeşme H̄‘āce ‘Abduşşamed toğrısıdadur, H̄‘āce Rūşenāī dérlər. Şāh Kābul tağıdın
- (8) bir tumşuq ayrılıp kéliptür, ‘Aqābeyn dérlər. ‘Aqābeyn’din başqa yana bir parçağına
- (9) tağ tüşüptür. Kābul qal‘asının erki bu tağnıñ üstidedür uluq qurğan
- (10) erkniñ şimālī tarafıdadur bu erk ğarīb mürtefi‘ ve yaǵşı hevālıq yer vāqi‘ boluptur.
- (11) Bu uluq köl ve üç öleñge, kim Siyeh Seng ve Soñ Qorğan ve Çālāk bolğay,
- (12) müşrifdür. Barça ayağ astıdadur. Öleñler sebzlıq maħalıda bisyār yaǵşı körünür.
- (13) Yazlar Kābul’da şimālī yéli kem élestür. Pervān yéli dérlər erkte şimālī
- (14) sarı deriçeliq üyler aşru hoş-hevādur. Mollā Muħammed Tālib Mu‘ammā‘i Kābul erkiniñ

[129a]

(1) ta‘rīfide³⁷ bir beytni Bedī‘üz-zamān Mīrzā atığa bağlap oqur édi kim

(2) *Bihver dér erg-i Kābul mey begerdān kāse pey dér pey*

Ki hem kūhest ü hem deryā vü hem şehr est ü hem şahrā.

(3) Hindüstān’nı ğayr-ı Hindüstān’nı Ğorāsān dér, néçük kim ‘Arab ğayr-ı ‘Arab’nı ‘Acem dér.

---

³⁷ H.‘de a‘rīfide biçimindedir.

(4) Hindüstān bile Ḥorāsān arasında ḥuṣḫī yolıdın ékki benderdür, bir Kābul yana bir Qandahār.

(5) Fergāna ve Türkistān ve Semerqand ve Buḥārā ve Belḥ ve Ḥiṣār ve Bedaḥşān'dın kārṽān Kābul'ğa kélürler.

(6) Ḥorāsān'dın kārṽān Qandahār'ğa kélür. Hindüstān bile Ḥorāsān'ğa ve vāsıta bu

(7) vilāyettür. Bisyār yahşı sevdā-ḥānedür. Sevdāgerler Ḥıṭay'ğa ya Rüm'ğa barsalar

(8) uşmunça oq sevdā qılğaylar. Her yıl yétti sekkiz on miñ at Kābul'ğa kélür.

(9) Qoyın Hindüstān'dın on on bés yégirme miñ üyluq kārṽān Kābul'ğa

(10) kélür. Hindüstān metā'ı berde ve aq raḥt ve qand ve şeker ve aqāqir kéltürürler köp sevdāger

(11) bolğay kim deh-sī deh-çilğa rāzī bolmağay. Ḥorāsān ve 'Irāq ve Rüm ve Çīn metā'ı

(12) Kābulda tapılır. Hindüstān'nıñ ḥod benderidür. Germser ve serdseri yavuqtur.

(13) Kābul'dın bir künde andağ yerge barsa bolur kim hergiz qar yağmas. Ékki sā'at-i nücümīde

(14) andağ yerge barsa bolur kim hergiz qarı öksümes, meger aḥyānā andağ yaz kélgey kim

[129b]

(1) qar qalmağay. Germserī ve serdserī mīveler Kābul tevābi'de köptür ve yavuqtur. Kābul'da

(2) ve kəntleride serdserī mīvelerdin üzüm ve anār ve ürük ve alma ve biḥī ve amrud

(3) ve şeftālū ve ālū ve sincid ve bādām ve yañaq köptür. Mén ālūbālū nihāli kéltürüp éktürüp

(4) mén. Yaşşı ālūbālūlar boldı, ve henüz teraq̄ide édi. Germserī mīveler misl-i nārenc ve turunc ve

(5) emlūk ve neyšeker Lemgānāt'tın kēltürürler. Neyşekerni kēltürüp éktürüp édim. Çilgūzeni

(6) Nicrāv'dın kēltürürler.³⁸ Kābul eṯrāfıdağı kūhistāndın 'asel bisyār kélür. Şehdhāneleri

(7) bardur. Bir Ğaznī ṯarafıdağı kūhistāndın 'asel kélmes. Kābul'nıñ lārīvācı

(8) hūb bolur. Bihī bile ālūsı hem yaşşıdur. Bādrenği dağı yaşşı bolur. Bir nev' üzüm bolur.

(9) Āb-i Engūr dérler. Ḥaylī yaşşı üzümdür. Mest çağıruları bolur. Ḥ'āce Ḥāvend Sa'īd dāmen-i kūhınıñ

(10) çağırını tündluq bile meşhūrdur, egerçi hālā taqlīd yüzidin ta'rīf qılıladur:

(11) *Lezzet-i mey mest dāned*

hoşyārānrā çı hazz?

Ékini yaşşı bolmas eger Ḥorāsān tohumı bolsa,

(12) fi'l-cümle yaman bolmas. Bisyār laṯīf hevāsı bar. Kābul hevāsı dék hevālīg yer 'ālemde

(13) ma'lūm bolmas kim bolğay. Yazlarda kéçeler bī-postīn yatıp bolmas. Qışlar

(14) egerçi qarı ekşer uluq tüşer, velī müfriṯ savuğı yoqtur. Semerqand ve Tebrīz hem hoşhevālıqqa

[130a]

---

³⁸ H.'de *kēltürüler* biçimindedir.

- (1) meşhürdür, velī müfriṭ savuqları bardur. Eṭrāfıda tört hūb öleṅ
- (2) vāqi‘ boluptur.³⁹ Şarq-şimālī ṭarafı Soṅ Qorġan öleṅidür Kābul’dın ékki kürūh
- (3) bolġay. Yaḥşı öleṅdür. Otı atqa sāvārdur. Çibini kem bolur. Ğarb-şimālī Çālāk
- (4) öleṅidür. Kābuldın bir kürūhdur. Kéṅ öleṅdür. Yazlar çibini atqa teşvīş bérür.
- (5) Ğarbi Dīvrīn öleṅi yana bir Quş Nādir öleṅi. Bu ḥisāb bile béş öleṅ bolġay,
- (6) her ékki öleṅ Kābul’dın birer şer‘ī bolġay. Muḥtaşar öleṅlerdür, velī otı atqa
- (7) bisyār sāvārdur, çibini bolmas. Kābul öleṅleride bu öleṅlerçe öleṅ
- (8) yoqtur. Şarqı Siyeh Seṅ öleṅidür, Cermgerler dervāzesi bile bu öleṅ arasında
- (9) vāsıta Qutluq Qadem’niṅ gūr-ḥānesidür. Yazlar çibini köp bolur üçün bu öleṅni
- (10) kem qorurlar. Bu öleṅge peyvest⁴⁰ Kemerī öleṅi hem bar. Bu i‘tibār bile Kābul girdide⁴¹
- (11) altı öleṅ bolġay velī tört öleṅ meşhürdür. Kābul vilāyeti bérk vilāyetdür.
- (12) Yaġınıṅ⁴² bu vilāyetqa⁴³ kirmek müşkildür. Belḥ ve Qunduz ve Bedaḥşān bile Kābul arasında
- (13) Hindūkuş taġı tüşüptür. Bu taġdın yétti yol aşar, üç yol Pençhīr’dedür. Yoqqarıraq
- (14) Ḥavāk kötelidür, andın qoyıraq Ṭül, andın qoyıraq Bāzārek. Bu üç köteldin

[130b]

- (1) yaḥşıraġı Ṭül’dur, velī yolu bir néme uzunraqtur ġālibā bu cihetdin Ṭül dérler.

³⁹ H.’de *boluptu* biçimindedir.

⁴⁰ H.’de *sevest* biçimindedir.

⁴¹ H.’de *girdid* biçimindedir.

⁴² H.’de *yaġını* biçimindedir.

⁴³ H.’de *lāyātqa* biçimindedir.

- (2) Toğrıraqı Bāzārek'dür. Tūl ve Bāzārek Şerāb'qa tüşer. Bāzārek kötelini Şerāb
- (3) éli Pārendī atlıq kéntige iner üçün Pārendī köteli dérler. Yana bir Pervān yoludur.
- (4) Uluq kötel bile Pervān arasında yana yétti kötel bar üçün Heft Beçe dérler.⁴⁴
- (5) Enderāb tarafıdın ékki yol kélip uluq kötelde qatılıp Heft Beçe bile Pervān'ğa
- (6) kélürler. Bisyār pür-meşaqat yoldur. Yana üç yol Gūrbend'tedür. Pervān yolığa
- (7) yavuqraq yol Yanı Yol kötelidür. Velīyān ve Hıncān'ğa iner. Yana bir yol Qıpçaq kötelidür.
- (8) Enderāb suyu bile Qızıl Su'nıñ qatılışığa iner. Bu yol dağı yaǵşı yoldur. Yana
- (9) bir yol Şibertu kötelidür. Yazlar su ulǵaysa Şibertu kötelidin aşıp Bāmyān ve Sāyqan
- (10) bile yürürler. Qışlar Āb Dere bile yürüşürler. Qışlar tört bés ay cemi' yollar
- (11) bağlanur bir Şibertu yolıdın özge. Bu kötelidin aşıp Āb Dere bile yürürler.
- (12) Yazlar sular kirgende hem bu yollarıñ qışqı hūkmi bar né üçün kim ték āb yolları
- (13) su uluq bolǵandın ötüp bolmas. Tékkāb bile yürümey taǵ bile
- (14) yürür hayāl qılsalar 'ubūr müte'azzırdür. Küzler üç tört ay kim qar kemdür ve sular

[131a]

- (1) kiçik⁴⁵, bu yollarıñ 'ubūrı maǵalıdır. Taǵlardın ve tengilerdin quṭṭā'eṭṭarīq
- (2) kāfir kem émeştür. Hōrāsān tarafıdın kélür yol Qandahār bile kélür bu yol tüptüz yoldur. Bu yolda

---

⁴⁴ H.'de *dérlep* biçimindedir.

⁴⁵ H.'de *çik* biçimindedir.

- (3) kötel yoqtur. Hindüstān ʃarafıdın trt yol çıqar, bir yol Lemgānāt bile bu yolda
- (4) Hıyber tağlarıda azraqa kötel bar. Yana bir yol Bengeş bile, yana bir yol Neğar bile, yana bir yol
- (5) Ferml bile, bu yollarda hem azraqa kteller bar, Sind suynıı uç gzeridin
- (6) tp bu yollar bile klrler. Nlāb gzeridin tkenler Lemgānāt⁴⁶ bile klrler. Qışlar
- (7) Kābul suynı bile Sind suynıı qatılışdın yoqqarıraq Sind suynı
- (8) ve Kābul suynı gzer bile terler. Mn ekşer Hindstān eriglerige kim kldim gzerler
- (9) bile ttm. Bu nevbet kim klip Sulţān İbrāhm’ni basıp alıp Hindstān’rı
- (10) feth qıldım. Nlāb gzeridin kme bile ttm. Uşmundın zge Sind suydın hı
- (11) yerdin kmesiz tse bolmas Dnkt gzeri bile tkenler Bengeş bile klrler.
- (12) pāre gzeri bile tkenler eger Ferml bile klseler, Ğazn klrler. Eger Deşt bile
- (13) barsalar, Qandahār barurlar. Muhtelif aqvām Kābul vilāyetide bardur. Clgeside ve tzleride
- (14) Etrāk ve Aymaq ve ‘Arābdur. Şehride ve ba’zı kntleride Sartlardur. Yana ba’zı

[131b]

- (1) kntleride ve vilāyetide Peşā’ı ve Perāc ve Tāck ve Berek ve Afgān’dur. Ğazn tağlarıda

---

⁴⁶ H.’de *Lemgāt* biçimindedir.

(2) Hezāre ve Nekderī'dür. Hezāre ve Nekderī arasında ba'zı Moğolī til bile hikāyet qılurlar.

(3) Şarq-şimālī tarafıdaki tağlarda Kāfiristān'dur, mişl-i Kettür ve Gebrek. Cenūbı Afğānistān'dur.

(4) on bir on ekki lafz bile Kābul vilāyetide telaffuz qılurlar: 'Arabī Fārsī Türkī Moğolī

(5) Hindī Afğānī Peşā'ī Perācī Geberī Berekī Lemğānī munça muhtelif aqvām ve müteğayyir elfāz

(6) ma'lūm émes kim hīç vilāyette bolğay. Vilāyeti on dört tūmendür. Semerqand

(7) ve Buğārā ve bu nevāhīde vilāyetçelerni kim yana bir uluq vilāyetiniñ⁴⁷ tahtıda bolğay

(8) "tūmen" dەرler, Endicān ve Kaşğar ve ol arada "urçın", Hindūstān'da "pergene". Egerçi Becūr

(9) ve Sevād⁴⁸ ve Perşādūr ve Heşnegar burun Kābul tevābi'idin érgendür, bu tārihde Afğān

(10) qavmı cihetidin ba'zı buzulup ba'zısı Afğān'ğa kiriptür, vilāyetlīgi qalmaydur.

(11) Şarqı Lemğānāt'tur. Bu vilāyet beş tūmen ve ekki bölüktür. Lemğān tūmenleridin

(12) uluqrağı Nigenhār'dur. Ba'zı tārihlerde "Nigerhār" bitipdürler⁴⁹. Dārūgānişīn

(13) yeri Ādīnepūr'dur. Kābul'dın şarq sarı onüç yığaç yoldur. Nigenhār bile

(14) Kābul arası aşru qatıq ve yaman yoldur. Üç dört yerde kiçikrek kiçikrek

---

⁴⁷ H.'de *vilāyetini* biçimindedir.

⁴⁸ H.'de *Sevdā* biçimindedir.

⁴⁹ H.'de *tipdürler* biçimindedir.

[132a]

(1) kötelleri bar. Ékki üç yerde tengîleri bar. Hırılıcî ve cemi ‘ quṭṭa’etṭarîḳ Afġānlar bu yolnı urarlar

(2) érđi. Bu aralıqta ma‘müre yoq edi. Quruq Say’nıñ ayaġı Qaratu’nı mén ma‘müre qıldurdum.

(3) Bu cihetdin yol emn boldı. Germser bile serdser arasında fāşıla Bādām Çeşme

(4) kötelidür. Bu kötelniñ Kābul ṭarafıda qar yaġar. Quruq Say Lemġānāt ṭarafıda

(5) qar yaġmas. Bu köteldin ingeç kişi özge ‘ālemi mülāḫaḫa qılur yıġaçlar özgeçe, otlar

(6) özgeçe, cānvarlar özgeçe, éliniñ rāh u resmi özgeçe, Nigenhār toqquz rüdtur.

(7) Şalısı ve buġdayı yaḫşı bolur. Nārenci ve turuncı ve anārı bisyār bolur, yaḫşı bolur. Ādīnepūr

(8) qurġanınıñ allıda cenübî ṭarafıda bülendide tāriḫ-i toqquz yüz on törtte

(9) bir çārbāġ saldım, Bāġ-ı Vefā’ġa mevsüm. Rüdqa müşrifdür. Qurġan bile bāġniñ

(10) arasıdadur. nārenci ve turuncı ve anārı bisyārdur. Pehār Ḥan’nı basıp Lahūr ve

(11) Dipālpūr’nı fetḫ qılġan yılı kéle kéltürüp éktürtüp édim. Sebz bolup édi.

(12) Andın burunġı yılı neyşeker daġı ékilip édi. Yaḫşı neyşekerler bolur édi, ve

(13) Bedaḫşān ve Buḫārā’ġa ol neyşekerlerdin yiberilip érđi. Yeri mürtefi‘, aqar

(14) suyu muttaşıl, hevāsı qışlar mu‘tedil. Bāġniñ ortasında bir kiçikrek

[132b]

(1) püşte vāqi‘ boluptur. Bir tégirmen suyu bāġniñ ortasından ve bu bāġniñ içideki

(2) püşteniñ üstidin hemîşe cārīdür. Bāġ ortasıdaġı çār çemen bu püşteniñ

- (3) üstide vāqi‘ boluptur. Bāğnıñ ğarb-cenüb ʔarafıda deh-der-deh ʔavzıdır.
- (4) Eʔrāfı tamām nārenc dırahtlarıdır. Anārlar dırahtları hem bar. Bu ʔavznıñ
- (5) girdāgirdi tamām sebergezārdur. Bāğnıñ ‘ayn yeri uşbudur. Narencler⁵⁰ sarğarğan
- (6) maḥalda bisyār yaḥşı körünür, ḥaylī yaḥşı vāqi‘ boluptur. Kūh-ı Sefīd Nigenhār’nıñ
- (7) cenübıda vāqi‘ boluptur. Bengeş bile Nigenhār’ğa vāsıʔa uşbu tağdur. Atlıqqa yol
- (8) yoqtur. Toqquz rūd uşbu tağdın ʔıqar. Bu tağdın qar hergiz öksümes, bu cihetdin
- (9) ğālibā Kūh-ı Sefīd dەرler. Qoyı cölgede hergiz qar tüşmes. Fāsıla tüşçilig yerdür.
- (10) Bu tağ dāmeneside yaḥşı hevālıq yerler bar. Suları savuq, yaḥ iḥtiyāc bolmas.
- (11) Ādīnepūr qurğanınıñ cenüb ʔarafı Surḥ Rūd’tur. Qorğan bülendīde vāqi‘ boluptur.
- (12) Rūd ʔarafı qırq éllig qarı yek-endāz tağdur. Şimālīda bir pārça
- (13) tağ tüşüptür. Ḥaylī bérk qurğandır. Bu tağ Nigenhār bile Lemğānāt’nıñ arasıdadur.
- (14) Her ʔaçan Kābul’da qar yağsa bu tağnıñ qullasığa qar tüşer. Lemğān éli

[133a]

- (1) Kābul’da qar yağqannı mundın bilürler. Bu Lemğānāt’qa Kābul’dın kélür yol eger Quruq Say
- (2) bile kélseler bir yol Dīrī kötelidin aşıp barıp Bülān’dın Bārān suydın
- (3) ötüp Lemğānāt sarı öter. Yana bir yol Quruq Say qoyı Quratu’dın
- (4) ötüp Lemğān barur. Eger Nicrāv bile kélseler Bedrāv’dın ötüp Qarañrıq’dın

---

⁵⁰ H.’de *tarenc* biçimindedir.

(5) ötüp Bādīc köteliğe barur. Egerçi Lemgān'nıñ bēş tümenidin bir tümeni Nigenhār'dur,

(6) velī Lemgānāt'nı ol üç tümenge ıtlāq qılurlar. Ol üç tümendin

(7) biri 'Alişeng tümenidür. Şimālīda Hindūkuş tağığa peyveste qarlıq uluq bérk

(8) tağlardur. Bu tağ tamām Kāfiristān'dur. 'Alişeng'ğa yavuqraq Kāfiristān

(9) Mīl'dür. 'Alişeng rūdı Mīl'din çıkar. Hāzret-i Nūh peygāmberniñ atası Mehterlām'nıñ

(10) qabrı 'Alişeng tümenidedür. Ba'zı tārīhde Mehterlām'nı "Lemk" ve "Lemkān" hem déptürler.

(11) Ol élni haylī mülāhaza qılılıptur kim ba'zı maħall *kāf* ornığa *gayn* telaffuz qılurlar. Bu cihetdin

(12) ğālibā bu vilāyetni Lemgān déptürler. Yana bir tümen Alingār'dur Alingār'ğa

(13) yavuqraq Kāfiristān Gevār'dur. Alingār rūdı Gevār'dın çıkar. Bu ékki rūd

(14) 'Alişeng bile Alingār'dın ötüp birbirige qatılıp yana bir tümendin kim Mendrāver'dür.

[133b]

(1) Qoyıraq Bārān suyığa qatılır. Ol ékki bölükdin bir Dere-i Nūr'dur. Ğayr-i mükerrer⁵¹ yeri vāqi' boluptur.

(2) Dereniñ pīş-ğāhıda qurğanı bir tumşuqnıñ üstide tüşüptür⁵² kim ékki

(3) tarafıdın rūdtur. Şalı pāyesi bisyārdur. Yolsız yürüp bolmas. Nārenc ve turunc ve germserī

---

⁵¹ H.'de *mükerr* biçimindedir.

⁵² H.'de *tüşüptü* biçimindedir.

- (4) mīveleri bardur. Azraqça hūrmā yıǵaçı hem bardur. Qurǵannıñ ékki tarafıdaǵı
- (5) rūd yaqaları tamām dırahtdur. Köpreki emlūk yıǵaçıdur. Bu mīveni ba‘zı Türkler
- (6) qara yemiş dérler. Dere-i Nūr’da bisyār bolur. Özge yerde bu mīveni körülmedi. Üzümi hem
- (7) bolur. Üzümi tamām dıraht üstidedür. Lemǵānāt’ta Dere-i Nūr çağırı meşhūrdur. ékki
- (8) nev‘ çağır bolur erre-taşı ve suhān-taşı dérler. Erre-taşı zerdçedür, suhān-taşı
- (9) hoşreng qıpqızıl bolur, velī erre-taşı keyfiyyetlıqraqdur egerçi ékkelesiniñ
- (10) keyfiyyeti şöhretiçe yoqtur. Yoqqarı ser-dereleride maymūn bolur. Mundın qoyı Hindūstān
- (11) sarı hem maymūn bolur. Mundın yoqqarı bolmas. Bu él burun toñuz saǵlar
- (12) édiler. Biziniñ zamānda ber-ťaraf qıldılar. Yana bir tümen Küner ve Nūrgil’dür. Bu tümen Lemǵānāt’tın
- (13) başqaraq vāqi‘ boluptur. Kāfiristān’niñ içide vilāyetniñ serħaddidür.
- (14) Egerçi uluqluǵı Lemǵān tümenleriçe bardur, velī bu cihettin mālı késimdür.

[134a]

- (1) Azraq bérürler⁵³. Çaǵān Sarāy suyu şarq-şimālī tarafıdın Kāfiristān’niñ içi bile
- (2) kélip bu vilāyetniñ arası bile ötüp Kāme bölükide Bārān suyıǵa qoşulup şarqqa
- (3) baqa aqar. Nūrgil bu sunıñ ğarb tarafıdur, Küner şarq tarafı. Mīr Seyid ‘Alī Hemedānī

---

⁵³ H.’de *yérürler* biçimindedir.

(4) *rahmetullāh* seyāhat qılıp kélip Küner'din bir şer'î yoqqarıraq naql qılıptur.
Mürīdleri

(5) mundın Hutlān'ğa eltipdürler. Naql qılğan yerleri hālā mezārı boluptur. Tārīh⁵⁴-i
toqquz yüz yégirmede

(6) kim Çağān Sarāy'nı kélip aldım şavāf qılıp édim. Nārenc ve turunc ve kérinci
bisyār bolur.

(7) Tünd çağırlar hem Kāfiristān'dın kélitürürler. Bu él 'aceb néme rivāyet qıldılar
muḥāl

(8) körünedür, velī bu ḥaber tevāturgā yétişti. Bu tümenniñ qoyı ayağı, kim Lemete
Kendi dérler,

(9) kim andın qoyı Dere-i Nūr ve Atar'ğa ta'alluqdur, uşbu Lemete Kendi'din yoqqarı
tamām bu

(10) kuhistānda, kim Küner ve Nürgil ve Becūr ve Sevād ve ol nevāḥī bolğay, bu
şāyi'dür kim her ḥatun

(11) kim ölse anı katqa salıp tört tarafıdın tutup köterürler. Eger yaman iş qılmağan

(12) bolsa, bu kötergenlerni bī-ḥ'āst müteḥarrrik qılır. Bu mertebede eger tekellūf
qılıp

(13) özlerini⁵⁵ saḥlasalar, ölüg kattın tüşer. Eger yaman ḥareket qılğan bolsa, ḥareket
qılmas

(14) munı yalğuz bu éldin éşitilmedi. Becūr ve Sevād ve cemi' bu kuhistān éli
müttefiqu'l kelime

---

⁵⁴ H.'de *tārīh* biçimindedir.

⁵⁵ H.'de *lerini* biçimindedir.

[134b]

(1) bu Һarfni rivāyet qıldılar. Һaydar ‘Alī Becūrī, kim Becūr’niñ sulṭānı édi, ol vilāyetni

(2) Һaylī yaḥşı zabt qılıp édi. Anası ölgende yıǵlamas ‘azā tutmas qara çırmamas

(3) dér kim “Barıñ katqa salıñ. Eger müteҺarrık bolmasa küydürgümdür.” katqa Salurlar,

(4) ma‘hüd Һareket ol ölügdin şadır bolur. Munı éşitkeç qara çırmap ‘azā tutar. Yana

(5) bir bölük Çağān Sarāy’dur. Bir kénttür. MuҺaqqer yeridür. Kāfiristān’niñ aǵzıdur.

(6) Éli kāfirler bile āmīhte üçün, egerçi müselmāndur, velī küffār rusūmını⁵⁶ ber-cāy kéltürürler.

(7) Uluq rūd kim Çağān Sarāy suyıǵa meşhürdur, Çağān Sarāy’niñ şarq-şimālīdin

(8) ve Becūr’niñ arqasıdın kélür. Ğarb tarafıda Pīh atlıq Kāfiristān’dın

(9) yana bir kiçikrek su kélip bu suǵa qatılır. Çağān Sarāy’niñ zerdçe tünd çağıruları

(10) bolur. Dere-i Nūr çağırığı hīç nisbeti yoqtur. Öziniñ üzümü ve bāǵı bolmas.

(11) Su yoqqarıǵı Kāfiristān’dın ve Pīh Kāfiristān’ıdın kéltürürler. Mén Çağān Sarāy’nı

(12) alganda Pīh kāfirleri bu élge kömek kélip édi. Çağır anda andaç şāyi’dür kim

(13) her kāfirniñ boynıda bir Һīk çağır édi. Su ornıǵa çağır içip⁵⁷ yürürler édi.

(14) Kāme egerçi başqa yer émes Nigenhār tevābi’idindür, velī munı hem bölük dérler.

Yana bir

---

⁵⁶ H.’de *sūmını* biçimindedir.

⁵⁷ H.’de *elhip* biçimindedir.

[135a]

(1) Nicrāv tümenidür. Kābul'nın şarq-şimālida kūhistānda vāqi'boluptur. Arqasında tağlar tamām

(2) Kāfiristān'dur. Tavr goşānedur. Üzüm ve mīvesi bisyār, çağırı hem ğalebe bolur, velī cūşide qılurlar.

(3) Qışlar tavuqni bisyār pervārī qılurlar. Éli şarab'vār ve bī-namāz ve nā-vehm ve kāfirveş

(4) éldür. Tağlarında nājū ve çilğūze ve bālūt ve hancak yığaçları bisyār bolur. Nājū çilğūze

(5) bālūt dırahtı mundın qoyı bolur. Nicrāv'dın yoqqarı aşlā bolmas. Hindüstānī dırahtlardındur.

(6) Bu kūhistān éliniñ çırağları tamām çilğūze yığaçındur. Şem' dék

(7) yanar. Hıylı ğarābeti bardur. Nicrāv tağlarında rübe-i perān bolur rübe-i perān bir canvarīdür,

(8) mūşükdin uluqraq, ékki qolı bile ékki butınıñ arasında perdedür, şebpare⁵⁸niñ

(9) qanatı dék. Dāyim kéltürürler édi. Dérler kim yığaçdın yığaçqa nişībge baqa bir gez atımı

(10) uçar. Mén hōd uçqanıñı körmedim. Yığaçqa qoyduk. Cüst yarmaşıp çıqtı. Andın qolladılar,

(11) qanatını yanıp uçqan dék atıp bī-āzār tüştı. Bu tağlarda lūçe quşı hem bolur.

(12) bu quşını buqalemün dérler, başdın quyruğığaça béş altı muhtelif rengi bar. Kebüterniñ

---

⁵⁸ H.'de *şebpare* biçimindedir.

(13) boyı dék berrâqdur. Uluqluđı kebk-i derîçe bolğay ġālibā Hindūstān kebk-i derīsidür.

(14) Ol él ‘aceb néme rivāyet qıldılar. Qış bolğaç tağ dāmeneleriğā tüşer. Eger uçursalar

[135b]

(1) kim üzüm bāğdın ötse yana ařlā uça almas tutarlar. Yana bir sıçqan Nicrāv’da bolur

(2) émiş, mūř-ı mişkin dérler. Miřk édi andın kélir émiş. Anı mén körmeydür mén. Yana

(3) bir Penchīr tümenidir. Penchīr yol üstide vāqi‘boluptur. Kāfiristān aña bisyār yavuqtur.

(4) Quṭṭa‘uṭṭarīq küffārını mürūrı Penchīr’ dindür. Küffārğa yavuş için mundın hem késim

(5) alurlar. Mén bu nevbet kélip Hindūstān’ nı feth qılğanda kāfirler kélip Penchīr’ din

(6) qalın kiři öltürüp köp ġarāblıqlar qılıpturlar. Yana bir Ğūrbend tümenidir. Ol

(7) vilāyetlerde kōtelni ‘bend‘ dérler. Ğūr sarı bu kōtel bile barurlar. Ğālibā ol cihetdin

(8) Ğūrbend déptürler. Ser-derelerini Hezāreler řuđl qılıptur. Bir néçe kēnttür. Kem ġāşılraq

(9) yerdür. Dérler kim Ğūrbend tağlarıda kümiş kānı ve lāciverd kānı bolur. Yana

(10) kūh dāmene kēntleridür. Başı Mite-Kece ve Pervān ve ayađı Dürnāme on ékki on üç kēnttür.

(11) Mīvelig kēntlerdür. Çağırları barıdın tundraqtur. Bu kēntler tamām tağ

(12) étekide ve tağ vāqi‘ bolğan üçün, egerçi mällarını edā qılurlar, velī ħaracda rāyic émetürler.

(13) Bu kéntlerdin qoyı dāmenede tağ bile Bārān suyının aralığıda ékki pārça hemvār

(14) deşt vāqi‘ boluptur. Birini Kürre-yi Tāziyān dérler, yana birini Deşt-i Şeyh. Yazlar çikin-tala oti

[136a]

(1) bisyār yaḥşı bolur. Aymaq Etrāk yaz munda kélürler. Bu dāmenede rengāreng pür envā‘-i lāleler

(2) bolur. Bir qatla sanattım ottuz ékki otuz üç nev‘ ğayr-ı mükerrer lāle çıqtı. Bir nev‘ lāledür: andın

(3) andağ qızıl gül édi kélür, lāle-i gülbüy dérdük. Deşt-i Şeyh⁵⁹ de bir pārça yerde bolur. Özge

(4) yerde bolmas. Yana uşbu dāmenede Pervān’dın qoyıraq şad-berk lāle bolur. Ol

(5) hem bir pārça yerde Ğürbend tengīsiniñ çıqışıda bolur. Bu ékki deştiniñ arasında bir kiçikrek

(6) tağ tüşüptür. Bu tağda bir pārça qum tüşüptür. Tağniñ başıdın tüpi geçe

(7) Ĥāce Rīg-i Revān derler. Yazlar dérler kim neqqāre ve duhül üni bu kumdın kélür. Yana

(8) Kābul tevābi‘i kéntlerdür. Kābul’niñ ğarb-cenūbıda uluq qarlıq tağ tüşüptür⁶⁰. Qarı

(9) qarğa yeter. Kem yıl bolğay kim qarğa yétmegey. Kābul’da yaḥdānlar yaḥı tükense, bu tağdın qar

---

⁵⁹ H.’de *Şeyh* biçimindedir.

⁶⁰ H.’de *tüşüptü* biçimindedir.

(10) keltürüp yaḡ-āb qılıp içerler. Kābul'dın üç şer'ī bolḡay. Bāmyān taḡı ve bu taḡ

(11) bir rag taḡ vāqi' boluπτur. Hirmend ve Sind ve Dūḡābe Qunduz ve Belhāb bu taḡdın çıqardılar

(12) kim bir künde her tōrt deryā suydın içse bolur. Bu kēntler ekşer bu taḡnıñ dāmeneside

(13) vāqi' boluπτur. Bāḡda üzümü qalın bolur. Her cins mīvesi hem bisyār bolur. Bu kēntler

(14) arasında İstālīf ve İsterḡaç'ça kēnt yoqtur. Uluḡbēḡ Mīrzā bu kēntlerni

[136b]

(1) Ḥorāsān ve Semerqand dēr ékendür. Lemḡān hem bu kēntler tīridedür. Egerçi üzümü ve mīve

(2) ol kēntlerçe bolmas, velī hevāsınñ hīç nisbeti yoqtur. Qarlıq taḡ Lemḡān taḡıdır.

(3) İstālīfçe kēnt ma'lūm émes kim ḡaylī yerlerde bolḡay. Uluq rūd kēntniñ içidin

(4) aqar. Rūdniñ her ékki ḡarafı bāḡātdur. Sebzeliq şafālıqqına bāḡçeleri bardur.

(5) Suyı savuqtur. Yaḡ-ābqa ihtiyāc bolmas. Ekşer şāftur. Bu kēntte Bāḡ-ı Kelān atlıq

(6) Uluḡbēḡ Mīrzā'nıñ bir ḡaşūb bāḡı bar édi. Mén igelerige bahā bérıp aldım. Bāḡdın

(7) taşqarı uluq çenārlar bar. Çenārlarnıñ tüpi sebzeliq sāyeliq şafālıq menzilīdür.

(8) Bāḡnıñ ortasıdın bir tégirmen suyı hemīşe cārīdür. Bu arıḡ yaqasında çenārlar

(9) ve dirāhtlardur. Burun bu arıq égri-bükri ve bī-siyāq édi. Mén buyurdum kim

(10) bu arıqnı reca ve siyāq bile qıldılar. Bisyār yaḡşı yer boldı. Bu kēntlerdin qoyıraḡ

(11) deştin bir kürūh, yoqqarı baqa dāmenede taḡnıñ tüpide çeşme vāqi' boluπτur,

(12) Ḥāce Seyārān dērler. Bu çeşmede ve bu çeşmeniñ eḡrāfıda üç nev' dirāhtlardur.

(13) Çeşmenin ortasında qalın çenār dırahtlarıdır. Laṭīf sāyesi bardur.

(14) Çeşmenin ékki tarafıda tağ tüpideki püştelerde qalın bālūṭ dırahtıdır. Uşbu

[137a]

(1) Ékki pārça balūtistāndın özge Kābul'nın ġarbī tağıda bālūṭ dırahtı aṣlā bolmas.

(2) Çeşmenin allıda kim deşt tarafı bolğay, qalın erguvānzār vāqi' boluptur⁶¹. Bu vilāyette

(3) uşbu erguvānzārdın özge erguvānzār aṣlā yoqtur. Dérler kim bu üç cins dıraht

(4) üç 'azīznīn kerāmetidür. Seyārān'ğa veç-i tesmiye munı dérler. Bu çeşmenin eṭrāfını

(5) mén sengkārlıq qıldurdum. Çeşmeni gec ve sārūḥ bile deh-der-deh qıldurdum. Bu çeşmenin

(6) çār-ḥaddi siyāqlıq ġünyālıq taḥtı boldı, tamām erguvānzārğa müşrif. Erguvān ġülü

(7) açılğan maḥalda munça yer ma'lūm émes kim 'ālemde bolğay. Sarıq erguvānı hem bisyār bolur.

(8) Sarıq erguvān bile qızıl erguvān dāmenede der-hem açılurlar. Bu çeşmenin ġarb-cenūb

(9) tarafıda bir deredin hemīşe yarım tégirmen suyu cārīdür. Bu sunı mén arıq qazdurup

(10) Seyārān'nın ġarb-cenūb tarafıdağı püştenin üstige keltürtüm. Püştenin

(11) üstide uluq gird şuffa saldurdum. Şuffanın girdide tamām tal dırahtları

(12) ékildi. Ḥaylī yahşı menzili boldı. Bu şuffadın yoqqarıraq püştenin yanında

---

⁶¹ H.'de *boluptu* biçimindedir.

(13) üzüm bāğı saldurdum. Bu arıqniñ tārīhi cūy-i hoş (toqquz yüz yégirme altı) tapıldı. Yana Lühüger tümennidür.

(14) Uluq kenti Çarh'dur. Hâzret-i Mollâ Ya'qûb bu Çarh'dindür. Mollâzâde Mollâ' Osmân

[137b]

(1) hem Çarhî'dür. Secâvend hem Lühüger këntleridindür. H'âce Aḥmed ve H'âce Yûnus bu Secâvend'dindürler.

(2) Çarhniñ bāğatı qalındur. Lühüger'niñ özge këntleride bāğ bolmas. Avgân Şâl éldür.

(3) Kâbul'da bu lafz şâyi'dür. Ğâlibâ "Avgân Şi'âr'dur" kim Avgân Şâl dérler. Yana bir Ğaznî vilâyetidür.

(4) Ba'zı tümen hem dérler. Sebük Tigin bile Sulṭân Maḥmûd'niñ ve evlâdınıñ pâytaḥtı

(5) Ğaznî ékendür. Ba'zı "Ğaznîn" hem bitiptürler. Sulṭân Şehâbeddîn Ğürî'niñ

(6) hem pâytaḥtı bu ékendür. Bu Sulṭân Şehâbeddîn'ni Ṭabaqât-i Nâşırî'de ve ba'zı

(7) Hind tārīhide "Mu'izzeddîn" bitiptürler. Üçünçi iqlîmindür. Zâbul hem dérler. Zâbulistân

(8) bu vilâyetin 'ibârettür. Ba'zı Qandahâr'nı hem Zâbulistân dâhili tutupturlar. Kâbul'dın

(9) ğarbqa baqa on dört yığaç yoldur. Bu yolnı barganlar⁶² tañ başıda Ğaznî'din

(10) téprep ékki namâz arası ve namâz-ı dîğer Kâbul'ğa barılıptur. Ādînepür, kim on üç yığaç yoldur,

(11) yolınıñ yamanlığıdın hergiz bir künde kélilgen émes. Muḥaqquer vilâyetdür. Rûdı

---

⁶² H.'de *barlar* biçimindedir.

(12) tört b ş t girmen suyu bolğay. Ğazn 'niņ  hri yana tört b ş k nti u bu

(13) su bile ma'm rdur. Yana  c tört k nti k r z bile ma'm rdur. K bul  z midin Ğazn 

(14)  z mi ya sıraq bolur. Qavunu hem K bul qavunıdın artuqraqdur. Alması hem ya sı

[138a]

(1) bolur. Hind st n'ğa  lterler.  kini bisy r p r-me aqattur. Her miqd r yer kim  kerler y zige

(2) tam m yaņı tofraq her yıl kiv r rlər, vel  K bul  kinidin munıņ  kininiņ h şılı

(3) artuqraqdur. Royan  kerler. Tam m Hind st n'ğa barur. Bu  lniņ ya sı ma s lı

(4) royandur.  ahr -ni ini Hez re ve Afg n'dur. K bul'ğa baqa Ğazn  hem  e erz nlıqdur.

(5)  li H nef  mezheblıq, p k ze i'tiq dliq M selm n  ld r. Se mah-d r  li h yl  bardur.

(6) Ehl   'iy lleri bisy r ma f z u mest rdur. Moll  Abdurrahm n Ğazn 'niņ ek biridin  di.

(7) D ni mend ki i  di. Hem  e ders aytur  di, bisy r m tedeyyin   muttaq  v  perh zk r ki i

(8)  di. N sır M rz   lgen yılı ' lemdin naql qıldı. Sult n Ma m d'niņ qabrı Ğazn 'niņ

(9) ma all tidadur kim sult n qabrı anda  c n Ravza d rlər. Ğazn 'niņ ya sı

(10)  z mi Ravza'dındur. Evl dı Sult n Mes' d bile Sult n İbr h m'niņ qabrı

(11) hem Ğaznī' dedür. Müteberrik mezārāt Ğaznī' de bisyārdur. Kābul ve Ğaznī'ni alğan

(12) yılı kim Kūhet ve Bennū ve Deşt ve Afġānistān' nı çapıp ġalebe qatl⁶³ qılıp Dükī bile ötüp

(13) Āb-ı İstāde' niñ yanı bile Ğaznī' ġa kēldim. Dēdiler Ğaznī' niñ kēntleride bir mezār

(14) bardur kim şalavāt aytqaç qabr müteħarrik bolur. Barıp mülāħaza qılıldı. Qabrniñ tépretkeni

[138b]

(1) maħsūs boldı. Soñra ma'lūm boldı kim mücāvirlerniñ tezvīri ékendür. Qabrniñ üstige

(2) bir calya yasapturlar. Her zamān calyaġa tépretürler. Calya tépregeç qabr tépretken dék maħsūs boladur.

(3) Néçük kim kémege kirmegen él kémege kirgeç sāhil mutaħarrik maħsūs bolur. Buyurdum kim

(4) mücāvirlər calyadın yıraç turdılar. Her néçe şalavāt ayttılar, qabrda ġareketi maħsūs bolmadı.

(5) Buyurdum calyanı buzup qabrniñ üstide ġümbed qıldılar. Mücāvirlerni

(6) bu ġareketin tehdīd bile men qılıldı. Asru muħaqqer yerdür. Pādşāhlar kim Hindūstān

(7) ve Ĥorāsān alarnıñ taht-ı zabtıda ékendür, bā-vücūd-ı Ĥorāsānāt, néçük mundaq

(8) muħaqqer yerni pāy-taht qıldılar ékén hemişe ta'accüb qılılır. Sulţān zamānıda üç tört

---

⁶³ H.'de *qal* biçimindedir.

- (9) bend bar ékendür. Bir bend uşbu Ğaznī suyıda Ğaznī'din şimāl sarı üç yığaç
- (10) su yoqqarı Sulţān bir uluq bendi salıptur. Bu bendniñ bülendlıqı qırq ellig qarı
- (11) bolğay. Uzunluğı taħmīnen üç yüz qarı bolğay. Sunı anda zaħīre qılıp be-qadr-ı iħtiyāc
- (12) ékinge su açarlar érgendür. ‘Alā‘eddīn Cihānsüz Ğūrī bu vilāyetqa musallaḫ bolğanda
- (13) bu bendni buzuptur ve sulţānniñ evlādınıñ bisyār maqābirni küydürüptür⁶⁴,
- (14) şehr-i Ğaznī'ni buzuptur ve küydürüptür. Élini talaptur öltürüptür⁶⁵. Qatl ve buzuğluğdın

[139a]

- (1) daqīqa nāmer‘ī qoymaydur. Andın beri bu bend buzuğdur. Hindüstān'nı feth qılğan
- (2) yıl bu bendni yasamağ üçün H̄‘āce Kelān'dın yarmaq yiberildi. Téñri ‘ināyetidin
- (3) ümīd bar kim bu bend ābādān bolğay. Yana bir bend Siħan'dur. Ğaznī'niñ şarqıda bu hem Ğaznī'din
- (4) Ékki üç yığaç bolğay. Bu hem müddetlerdür ħarābtur. Ābādān qılır qābiliyyeti hem yoqtur. Yana bir Serdih bendidür.
- (5) Bu bend ma‘mürdur. Kitāblarda bitiptürler kim Ğaznī'de bir çeşme bardur kim eger necāset
- (6) ve qazūrātını bu çeşmeğa salsalaşar ol zamān talğaq ve tūfān ve yağın ve çapqun

---

⁶⁴ H.'de *küydürüptü* biçimindedir.

⁶⁵ H.'de *öltürüptü* biçimindedir.

(7) bolur. Yana bir tārīhde körülüptür kim rāy-ı Hind Sebük Tigin'ni Ġaznī'de muhāşara qılğanda.

(8) Sebük Tigin buyurur kim bu çeşmeğa necāset bile qazūrāt Salurlar. Talğaq ve tūfān ve yağın

(9) ve çapqun bolur. Bu hīle bile ol ġanīmni def'qılır. Mén Ġaznī'de her néçe teccessüs qıldım bu çeşmedin

(10) hīçkim nişān bérmedi. Bu vilāyetlerde Ġazni ve H'ārezm savuqluq bile meşhürdür,

(11) néçük kim 'Irāqeyn ve Āzerbaycān'da Sultāniyye bile Tebrīz savuqluq bile şöhreti bar.

(12) Yana bir Zürmet tümenidür. Kābul'niñ cenūbıdır. Ġaznī'niñ şarq-cenūbı Kābul'dın on ékki,

(13) onüç⁶⁶ yıgaç ve Ġaznī'din yétti sékkiz yıgaç yol bolğay. Sékkiz kénttür. Dārūğanişīn

(14) yeri Gerdīz'dür. Gerdīz qurğanınıñ içide ekşer se şabaqa ve çār şabaqa üylerdür.

[139b]

(1) Gerdīz hālī az istiħkāmi émes. Nāşır Mīrzā bile yağıqıp mīrzāğa haylī teşvīş bedri.

(2) Zürmet éli Avgān Şāl éldür. Ékin ve zirā'at qılurlar. Dirařt ve bāğ ve bāğāt bolmas.

(3) Bu tümenniñ cenūbıda tağdur. Berekistān tağı dérler. Bu tağniñ dāmeneside mürtefi' yerde

(4) çeşme tüşüptür, Şeyh Muħammed Müselmān'niñ qabrı bu yereddür. Yana Fermül tümenidür. Muħaqqer yeridür.

---

⁶⁶ H.'de üh biçimindedir.

(5) Alması yaman bolmas. Mültān Hindūstān'ğa élderler. Hindūstān'ğa Afġān zamānıda

(6) ri'āyet tapqan Şeyh Muḥammed Müselmān'nıñ evlādı şeyh-zādeler Fermül'dindürler. Yana bir Benges

(7) tümenidür. Girdāgirdi tamām quṭṭā'uṭṭarīq Afġānī'dür, mişl-i Hūgiyānī ve Hırılçī ve Tūrī ve Lender bu yaqada

(8) tüşüptür⁶⁷. Bu cihetlerdin ḥāṭırh'āh māl bérnesler. Maña hem uluġ işler arāġa⁶⁸ tüşti, mişl-i

(9) Qandahār ve Belh ve Bedaḥşān ve Hindūstān fethi. Bu sebeblerdin Benges'nin zabṭıġa fırsat bulmadı.

(10) Téñri rast kélürüp⁶⁹ fırsat tapġaç Benges'nin quṭṭā'uṭṭarīqi bile zabṭıġa müteyaqqındur

(11) mén. Kābul bölükātıdın bir bölük Ala Say bölükidür. Nicrāvđın ékki üç şer'ī bolġay. Şarq

(12) sarı Nicrāv ṭarafıdın tüptüz kélür Küre dégen yerge yétkeç oq Ala Say sarı kiçikrek

(13) kötel iner. Bu ṭaraf germser bile serdser arasında fāşıla Küre kötelidür. Uşbu Küre

(14) kötelide érte yazlar quşlarınġı güzeridür. Nicrāv tevābi'idin Piçġān éli bu kötelde qalın

[140a]

(1) quş tutarlar. Kötelniñ çıqışıda her yerde her yerde taşđın penāhlar yasapturlar.

---

⁶⁷ H.'de *tüşüptü* biçimindedir.

⁶⁸ H.'de *raġa* biçimindedir.

⁶⁹ H.'de *kélürüp* biçimindedir.

- (2) Quş tutar kişiler bu penâhlarda oturup torniñ bir uçını bés altı qarı
- (3) yıraqlıq bérkitürler. Tornıñ bir tarafını yerde taşqa bastururlar. Yana bir tarafıda
- (4) tornıñ yarımığaça üç tört qarı yığaç bağlarlar. Yığaçnıñ bir ucı penâhda
- (5) olurgan kişiniñ éligidedür. Yasagan penâhnıñ töşekleridin muntaşırdu.
- (6) Quşlar yavuuq kélgeç oq tornı köterürler. Quşlar özi oq torğa kirer.
- (7) Bu tedbîr bile ğalebe quş tutarlar kim boğuzlarığa⁷⁰ fırsat bolmas. Ol vilâyette⁷¹
Ala Say
- (8) anârıdın yağşıraq anâr bolmas. Munıñ anârlarını tamâm Hindüstân'ğa
- (9) élderler⁷². Üzümi hem yaman bolmas. Nicrâv çağırlarında Ala Say çağırları tundrağ
- (10) ve hoş-rengraqtur. Yana bir Bedrâv bölükidür Ala Say'nıñ yanıdadur. Munda
mîve
- (11) bolmas. Kârendesi kâfirdür. Aşlıq alurlar. Néçük kim Horâsân ve Semerqand'ta
Etrâğ ve
- (12) Aymaq şahrânişîndürler, bu vilâyetniñ şahrânişîni Hezâre ve Afġân'dur.
Hezârelerdin
- (13) küllî râi Sulţân Mes'ûdî Hezâre'dür. Afġânlardıñ küllî râi Mehmend Afġân'ıdır.
- (14) Kâbul'nıñ cem'ini vilâyet ve tamğa ve şahrânişîni bile sékkiz lek şâhruhî cem'
qıldılar.

[140b]

- (1) Kâbul vilâyetiniñ şarq tarafıdağı tağları ékki türlügdür; ġarb tarafıdağı tağları ékki

---

⁷⁰ H.'de *boğurlarığa* biçimindedir.

⁷¹ H.'de *vilâyet* biçimindedir.

⁷² H.'de *éterler* biçimindedir.

(2) türlügdür. Enderāb ve H'ost ve Bedahşānāt tağları tamām arcalıq qalın çeşmeliq yumşaq

(3) püşteliq tağlardır. Otı tağının ve püştīsiniñ ve cölgesiniñ yer dék bolur hūb.

(4) Ekşer büteke otı bolur. Atğa bisyār sāzvār ottur. Endicān vilāyetide bu otnı “büteke otı”

(5) dérler. Vech-i tesmiyesi ma'lūm émes érdi. Bu vilāyetlerde ma'lūm boldı. Bu ot büte büte

(6) çıkar üçün büteke dérler émiş. Hışār ve Hutlān ve Semerqand ve Fergāna ve Moğolistān'nıñ

(7) yaylaqları tamām uşbu važ'lıq yaylaqlardur. Egerçi Fergāna bile Moğolistān'nıñ

(8) yaylaqlarınıñ bu yaylaqlarğa hıç nisbeti yoktur⁷³, velī bir yosunluq tağlar ve yaylaqlardur.

(9) Yana bir Nicrāv ve Lemgānāt ve Becūr ve Sevād tağları qalın najū ve çilgūze bālut ve zeytūn

(10) ve hançaqlıq tağlardır. Otı bu tağların otı dék émeştür. Qalın bolur ve bülend

(11) bolur, velī bī-fāyide ottur. At bile qoyğa sāzvār émeştür. Egerçi ol tağlarça

(12) bülend émeştür, közge haqīr körünür, velī garīb bérk tağlardır. Hemvār hemvār tépeler

(13) körünür, velī tamām püştesi ve tağı bérk⁷⁴ taşlıq püşte ve tağdur. Her yeridin at

(14) bile yürüp bolmas. Bu tağlarda Hindūstān quşları Hindūstān cānvarları

[141a]

---

⁷³ H.'de *yoqtu* biçimindedir.

⁷⁴ H.'de *bérık* biçimindedir.

- (1) bisyārdur, mişl-i ʔūtī ve şārek ve ʔāvus ve lūçe ve maymūn ve nīlegāv ve kūtepāy, belki bu mezkūr bolğan
- (2) cānvarlardın dağı özge özge cins quşlar ve cānvarlar bolur kim Hindūstān'da
- (3) dağı andağ cānvarlarını eşitilmeydür. Ğarb ʔarafıdağı tağlar Dere-i Zindān ve Dere-i Şūf
- (4) ve Gürzūvān ve Garcistān tağları bir yosunluğ tağlardır. Otağı ekşer cölge
- (5) bolur. Ol tağlar dék tağı ve püştesi yek-dest ot bolmas. Andağ qalın yığaçı
- (6) ve arcası hem yoqtur, velī otı atqa ve qoyğa sāvārdur. Bu tağlarınıñ üsti tamām at
- (7) ʔapqu dék hemvārdur. Ékinleri tamām anda bolur. Bu tağlarınıñ káyiki qalın bolur. Tékkābları
- (8) bérk derelerdür. Ekşer yerleri yek-endāzdu. Her yerdin tüşüp bolmas.
- (9) Bu 'acceptūr: cemi' tağlarınıñ bérk yerleri bülendīlerde bolsa, bu tağlarınıñ bérk
- (10) yerleri pestīleride vāqi' boluptur. Ğūr ve Gezyū ve Hezāre tağları hem bu yosunluğ tağlardır.
- (11) Otağı cölgeside bolur. Tağlarıda yığaçı⁷⁵ hem kemdür. Arca yığaçı ğod yoqtur.
- (12) Otu atqa ve qoyğa sāvārdur. Káyiki qalın bolur. Mezkūr bolğan tağlarınıñ bérk yerleri
- (13) qoyılarıda bolur. Bu tağlar andağ émestür. Yana Ğāce İsmā'īl ve Deşt ve Dükkī ve Afğānistān
- (14) tağları bir yosunluğ tağlardır. Pest pest, otı az, suyu tenqīş, yığaçsız, bed-nümāy, yaramas

---

⁷⁵ H.'de *ığaçı* biçimindedir.

[141b]

(1) tağlardır. Tağları éllerige münāsib tüşüptür, néçük “Kim teng bolmağunça tüş bolmas”

(2) déptürler. ‘Ālemde mundaq yaramas važ‘lıq tağlar kem bolğay. Kābul’niñ egerçi

(3) qış qarı uluq tüşer, velī yahşı otunları bardur ve yavuqdur. Bir künde barıp

(4) kélürse bolur. Otunları ħancak ve bālūt ve bādāmçe ve qarqanddur. Bulardın yahşırağı

(5) ħancakdur. Yaruq küyer. Tütüniñ yahşı idi bolur. Çoğı hem ğalebe turar. Öli hem

(6) küyer. Balūt hem yahşı otundur. Egerçi tīreraq küyer, velī tāblıq küyer. Çoğı qalın turar.

(7) Balūt yığaçada yana bir ‘aceb ħaşıyyetīdür. Sebz berglig şāħlarığa ot qoysalar, ğarīb

(8) şıbaqqa bile küyer. Ayağdın başı ğaça şıraqqa bile bir zamānda küyer. Bu yığaçnıñ küymeki

(9) ħaylī yahşı teferrücdür. Bādāmçe barçadın köprek ve şāyi‘raq turmas. Qarqand pest pest

(10) tikenler bolur. Öli quruğı teng küyer. Tamām Ġaznī éliniñ otunı budur. Kābul

(11) vilāyeti tağ aralarında vāqi‘ boluptur. Yorunçqa pelleri dék tağlar tüşüptür.

(12) Aralarında bādānlıqları bu aralıqlardadır. Kéyiki ve avı azraqdur. Küz ve

(13) yaz faşılarda qızıl kéyik kim arqarğulça bolğay qışlaqqa yaylaqqa öterde

(14) mu‘ayyen tutqavulları⁷⁶ bardur. Hevesliq ve itlig yigitler barıp tutqavulnı⁷⁷

[142a]

(1) saħlap k yik aldururlar. Hurd K bul ve Surh b  arafı qulanı hem bolur. Aq

(2) k yik h d a l  yoqtur.  azn ’niņ aq k yiki ve qulanı bu bolur.  azn ’niņ aq k yiki e

(3) semiz k yik kem yerde bolğay. Yazlar K bul qu lağı qalındur. Ek er qu ıniņ

(4) g zeri B r n yaqasıdur, n  u un kim  arqı tağlardur,  arb  arafı hem tağlardur.

(5) U buniņ toğrısıdın, kim B r n yaqası bolğay, bir uluq Hind ku  k telid r

(6) ve pes.  zge k tel yoqtur. Bu cihettin tam m qu lar munuņ bile  ter. Eger yel bolsa

(7) ya Hind ku  k teli  stide andaq⁷⁸ bulut bolsa qu lar  te almas. Tam m B r n

(8) t zige t  er. Bu maħall ol nev h dağı  ller qalın qu  alurlar. B r n yaqasıda

(9) qı niņ a irleride  rdek qalın k l r. Bisy r semiz bolur. Andın sonra turna

(10) ve qarqara uluq qu lar qalın ve b -h dd bolur. B r n yaqasıda turnağa  n b atıp

(11)  n b bile qalın tutarlar. Oqar ve qarqara ve qotannı hem  n b bile qalın tutarlar.

(12) Bu nev‘ qu  tutmaq  ayr-ı m kerrerd r. Tutmađınıņ keyfiyyeti bu t rl gd r kim bir gez atımı

(13) in ke  n b   erler. Bu  n bnıņ bir u ıda gezni b rkit rler. Yana bir u ıda

---

⁷⁶ H.’de *tu qavulları* bi imindedir.

⁷⁷ H.’de *tu qavul* bi imindedir.

⁷⁸ H.’de *andak* bi imindedir.

(14) şāhdın bildürge yasapturlar. Bu bildürgeni⁷⁹ bérkitürler. Yana bir bilekçe yığaçdur.

[142b]

(1) Uzunluğı bir qarış bolğay. Gez tarafıdın bu tınābnı bu yığaçqa tükengüçe çırmalar. Tınāb

(2) tükengendin soñ bildürgeni bérkitürler. Andın soñ bilekçe yığaçnı tınāb

(3) içidin çıkarurlar. Tınāb çıрмаğlıq kāvāk oq turar. Bildürgeni éligge salıp

(4) kéledürgen quşnıñ alı sarı gezni atarlar. Quşnıñ qanatığa ya boynığa

(5) tüşe çıрмаşıp quş yıqılır. Tamām Bārān éli bu țarıq bile qalın quş tutarlar,

(6) velī bu quş tutmaqñıñ haylī meşaqqaı bar. Yamğurluq ve qarangı kéceleri kérek. Bu kécelerde

(7) bu quşlar sibā‘ ve darendeler cihetidin tañ atqunça tinmesler ve muttaşıl uçarlar

(8) ve pest uçarlar. Qarangı kécelerde quşlarınñ yolu aqar sudur. Qarangı’da aqarıp

(9) körünür. qorquñdın su yoqqarı su qoyı tañ atqunça barurlar ve kélürler. Tınābnı

(10) bu maħalda atarlar. Mén bir qatla kécçe tınāb attım. Tınāb üzülđi. Quş hem tapılmadı.

(11) Tañlasığa quşnı üzülgen tınāb bile tapıp kélürdiler. Bu țarıq bile Bārān

(12) éli qalın oqar tutarlar. Sāc otağası oqardın bolur. ‘Irāq’qa ve Ĥorāsān’ğa

(13) Kābul’dın bir metā‘ı kim barur sāc otağasıdur. Yana cem‘ī şayyād⁸⁰ qullardur. Ékki yüz üçyüz

---

⁷⁹ H.’de *bildügeni* biçimindedir.

⁸⁰ H.’de *şād* biçimindedir.

(14) üylüg bolğaylar. Timur Bég evlādıdın birisi bu qullarnı Mültān nevāh̄īsidin

[143a]

(1) köçürüp kélgendür. İşleri küçleri quş tutmaqdur. Köller

(2) yasap qalın yığaçlar⁸¹ tikip köl ortasıda tor qoyup her cins quş tutarlar.

(3) Né yalgúz sayyād quş tutar Bārān olturuşluq éller tınāb atıp tuzaq

(4) qoyup her tedbīr bile qalın quş ve her envāi‘ quşlar tutarlar. Uşbu mevsimde Bārān

(5) suyıda balıǵnıñ güzeri bolur. Tor bile yana çaç⁸² bağlap qalın balıq tutarlar.

(6) Yana küz maħallarıda kim qulan quyruǵıdın on on ékki püştväre, yana⁸³ kök şıbaqdın

(7) yégirmi ottuz püştväre su başıǵa kélütürüp yançıp suǵa salurlar. Salǵan

(8) zamān oq suǵa kirip mest bolǵan balıǵnı tuta kirişürler. Qoyıraq bir münāsib

(9) yerde çaç bağlarlar. Çaç bağlamaq andaqtur kim tal ğuncalarıdın barmaqça⁸⁴ barmaqça

(10) ğuncalarını çıǵ dék toqurlar. Bu çıǵnı sunıñ tökülür yeride kāvāk qoyup

(11) eṯrāfıǵa taş qalarlar andaq kim su bu çıǵqa şarıldap tüşkey, tüşken bile qoyı

(12) oq barǵay. Su qoyı barur, balıǵ çıǵnıñ üstide qalur. Mest bolǵan balıǵnı

(13) yoqqarıdın tuta tuta kélürler. Bu çaçda qalın tutarlar. Gülbahār suyıda⁸⁵ Pervān

(14) suyı ve İstālīf suyıda bu ʃarīqa bile tutarlar. Yana qış Lemǵānāt’ ta ğarīb ʃavrı

---

⁸¹ H.’de *mavaħlar* biçimindedir.

⁸² H.’de *ħac* biçimindedir.

⁸³ H.’de *bata* biçimindedir.

⁸⁴ H.’de *bamaqça* biçimindedir.

⁸⁵ H.’de *sumıda* biçimindedir.

[143b]

- (1) balıg tutarlar. Su tökülür yerlerde üy ornıça üy ornıça yerni çuqurraq
- (2) qılıp oçaq pāyesi dék taşlarını bu çuqurlarda qoyup üstige taş qalarlar.
- (3) Bu yerge su qoyıdın bir eşik qoyarlar. Taşnı andağ qalarlar kim uşbu
- (4) bir eşikdin özge hıç yerdin balıg kirip çıqa almas. Bu qalğan taşnıñ
- (5) üstidin su aqar mähī-hāne ‘ameli qılurlar. Qışlar her qaçan balıg kérek bolsa bu çuqurlarnıñ
- (6) birini açıp qırq éllig balıg bir zamānda kéltürürler. Bu țarıq açarlar
- (7) kim ol çuqurnı mu‘ayyen belgülüg yerde qılurlar. Ol çuqurnıñ bir eşikidin
- (8) başqa tamām ețrāfığa kérinç pelālı qoyup üstige taş qoyarlar. Éşikige çıg dék
- (9) néme toqup ékki başını bir yerge qatıp bağlarlar. Yana munıñ içide yana bir néme çıgdın
- (10) toqup bérkitürler andağ kim ağızı bu çıg bile berāber bolğay. Uzunluğı burunğı
- (11) çıgnıñ yarımıça bolğay. İçkeriki ağızını tar qılurlar. Bu içkeriki çıgnıñ
- (12) içkeriki ağızdın kim birer uluq çıgnıñ içige kirer. Uluq çıgnıñ qoyıgı
- (13) ağızını andağ qılıpturlar kim balıg çıqa almas. İçkeriki çıgnıñ qoyıgı
- (14) içkeriki ağızını andağ qılıpturlar. Yoqqarıgı ağızdın balıg kim kirer içkeriki

[144a]

- (1) ağızdın birer birer öter. Bu içkeriki ağızınıñ yığaçlarınıñ uçını
- (2) bir qılıpturlar. Bu ağızdın ötüp uluq çıgnıñ içige kim kirer çıkar ağızını
- (3) ĥod bérkitiptürler. Balıg çıqa almas. Yansa bu kiçik çıgnıñ içkeriki

- (4) ağzınıñ şişler cihetidin öte almas. Bu çıǵnı ol qoyǵan eşikke kim
- (5) bérkitürler mähî-hāneniñ üstinini açarlar. Girdāgirdi ħod kériñç pelalı⁸⁶ bile
- (6) mażbūttur. Her né éligge kélse bu çuqurda tutarlar. Her balıǵ kim qaçsa eşik ħod
- (7) bir oqtur. Uşol mezkūr bolǵan çıǵqa tüşer. Anda tutarlar. Bu nev‘ balıǵ tutmaq
- (8) özge yerde körülgen émes. Kābul alǵandın bir néçe kün soñ Muqīm Qandahār
- (9) sarıǵa ruḥsat tiledi. Çün ‘ahd u şart bile kélip édi tamām kişi qara ve raḥt
- (10) u metā‘ı bile sālīm ü selāmet ata aǵası sarı ruḥsat bérildi. Muqīm’ǵa ruḥsat bérğendin
- (11) soñ Kābul vilāyetini mīrzālarǵa ve tamām mihmān béglerge oq taqsīm qılıldı.
- (12) Ğaznī’ni tevābi‘ ü levāḥiqi bile Cihāngīr Mīrzā’ǵa bérildi. Nīgenhār tümenini
- (13) ve Mendrāver ve Dere-i Nūr ve Küner ve Nūrgil ve Çaǵan Sarāy’ını Nāşır Mīrzā’ǵa bérildi.
- (14) Özüm bile qazaqlıqlarda⁸⁷ bile bolup kélgen béglerge ve yigitlerge ba‘zısıǵa

[144b]

- (1) ként ve tuyūl dék bérildi. Vilāyet ħod hīç bérilmedi. Yalǵuz bu émes.
- (2) Her qaçan kim Téñri te‘ālā devleti bérdi, mihmān ve ğarīb béglerini ve yigitlerini
- (3) bayrıların ve Endicānīlerdin artuǵraq ve yaḥşıraq kördüm. Bā-vücūd, ‘aceb melāmetīdür
- (4) kim hemīşe él ménı ğıybet qılurlar kim bayrıdın ve Endicānī’din özgeni ri‘āyet qılmas.

---

⁸⁶ H.’de *palatı* biçimindedir.

⁸⁷ H.’de *qaraqıqlarda* biçimindedir.

(5) Meşel bar kim düşmen né démes tüşke né kirmes

(6) *dervāze-yi şehrrā tavān best*

netavān dehen-i muhālifān best.

(7) Çün Semerqand ve Hışār ve Qunduz'dın qalın él ve ulus Kābul vilāyetiğa kélip édiler

(8) maşlahat andaq körüldi kim Kābul muhaqqer yerdür. Seyfīdür, qalemī émes, barça élge yarmaq

(9) hod yétkürüp bolmas. Bu él ve ulusniñ köçlerige birer néme aşlıq béríp

(10) çerig ve çapqunğa atlanılğay. Söz muña qarār tapıp Kābul ve Ğaznī vilāyet ve tevābi'ığa

(11) ottuz miñ har-vār aşlıq taħmīl boldı. Kābul'niñ derāmed ve hāşılını bilmey mundaq

(12) küllī taħmīl bolğan üçün vilāyet haylī harāb boldı. Uşbu maħallarda Bāburī haţtnı

(13) iħtirā' qıldım. Sulţān Mes'ūdī hezāresiğa qalın qoy ve at salıldı. Taħşıldārlar

(14) yiberildi. Néçe kündin soñ taħşıldārlardıñ haber kélđi kim Hezāreler mālını

[145a]

(1) bérmeý serkeşlik maqāmıdadurlar. Mundın burunraq hem néçe nevbet Gerdīz ve

(2) Ğaznī yollarını urup édiler. Bu cihetlerdin Sulţān Mes'ūdī hezāreni

(3) çapa atlanıldı. Meydān yolu bile kélip Nirġ kötelidin tünlap ötüp farz

(4) vaqtıda Çetū nevāhīside hezārelerini çapıldı. Hātır'ħāh çapılmadı. Andın Seng Sūrāġ

(5) yolu bile yanıp Cihāngīr Mīrzā'ğa Ğaznī'ğa ruħşat berildi. Kābul'ğa tüşkende

- (6) Deryā Hān'ın oğlu Yār Hüseyn, Bihre tarafıdın qulluqqa kıldı. Néçe kündin
- (7) soñ çerig tarhını salıp yer su bilir kişilerni çarlap etrāf u
- (8) cevānibni taḥqīq qılıdı. Ba'zı Deşt'ni dēdiler, ba'zı Benges'ni münāsib kördiler,
- (9) ba'zı Hindūstān'ın maşlahat kördiler. Kengeş Hindūstān yürüşige
- (10) qarār taptı. Şa'bān ayıda āftāb Delv burcıda édi kim Kābul'dın Hindūstān
- (11) 'azīmeti bile atlanıldı. Bādām⁸⁸Çeşme ve Çigdelik⁸⁹ yolu bile ara⁹⁰ altı qonup
Ādīnepūr
- (12) kélildi. Germser vilāyetlerini ve Hindūstān nevāḥisini hergiz körülgen
- (13) émes érđi. Nigenhār'ğa yétkeç özge 'ālem nazargā kıldı. Giyāhlar özgeçe
- (14) ve yıgaçlar özgeçe ve vuḥūş özgeçe ve tuyūr özgeçe, él ve ulusınıñ

[145b]

- (1) rāh u resmi özgeçe. Ḥayretī boldı. Fī'l-vāqi' cā-yi ḥayrettür. Nāşır Mīrzā, kim ilgerirek⁹¹
- (2) vilāyetiğa kélip édi, Ādīnepūr'da kélip mülāzemet qıldı. Ol yüzdin kélgen
- (3) aymaq ve aḥşam qışlaq maşlahatığa tamām köçüp Lemgānāt kélip édiler. Alarnıñ
- (4) çeriglerini ve kéyin qalğan çeriglerini bir ékki kün ol nevāḥide turup
- (5) özümüzge qoşup kélip Cūy-i Şāhī'din ötüp qoyı Quş⁹²Künbed'ke tüşüldi.
- (6) Nāşır Mīrzā nöker-süderige⁹³ vilāyetidin birer néme yétkürüp ékki üç kün

---

⁸⁸ H.'de *Bādā* biçimindedir.

⁸⁹ H.'de *Çigdelik* biçimindedir.

⁹⁰ H.'de *ar* biçimindedir.

⁹¹ H.'de *ilger* biçimindedir.

⁹² H.'de *Qus* biçimindedir.

⁹³ H.'de *sivderige* biçimindedir.

- (7) kéyinrekdin kéley dép Quş Künbed'din ruşsat tilep qaldı. Quş Künbed'tin
- (8) köçüp Germ Çeşme'ğa tüşkende Kākiyānī'nin uluqların Pihlī, kim kārṽān
- (9) bile ékendür, kéltürdiler. Yol iz⁹⁴ maşlahatı cihetidin Pihlī'ni hem-rāh qılıdı. Bir ékki
- (10) köç bile Hayber'din ötüp Cām'ğa tüşüldi. Küre Ketrī'nin ta'rīfin eşitilip édi.
- (11) Cūgīlernin⁹⁵ ve Hindūların bir ma'bedi bu émiş. Yıraq yerlerdin kélip Küre Ketrī'de
- (12) saç⁹⁶ ve saqal qırqar érmişler. Cām'ğa tüşkeç Bekrām'nı seyr qıla atlandım.
- (13) Uluq bar yığaçnı körüp Bekrām'nin nevēhīsini seyr qıldım. Başçı Melik Bū Sa'īd Kemerī
- (14) édi bir néçe Küre Ketrī'ni sorduk. Aytmadı. Yanıp orduğa

[146a]

- (1) yétkende H̄āce Muḥammed Emīn'ğa aytıptur kim “Küre Ketrī Bekrām'nin qaşıda édi. Tar ğār ve
- (2) muḥāṭara yerī üçün aytmadım.” H̄āce fi'l-ḥāl ḥabāset qılıp anın dégenin ayttı.
- (3) Kün kéç bolup édi ve yol hem yıraq édi. Bara almaduk. Bu yurtta Sind
- (4) suyu kéçerni ve qaysı müteveccih bolurnı meşveret qılıdı. Bāqi Çaqānyānī
- (5) 'arzğa yétkürdi kim su kéçmey uşbu yerdin ara qonup Kühet atlıq yerge
- (6) barsa bolur émiş kim qalın cem'ıyyetlıq ve mällıq éller émiş. Bir néçe
- (7) Kābulī'ni kéltürdi kim öziniñ söziğe muvāfıq sözler 'arzğa yétkürdiler.

⁹⁴ H.'de *ir* biçimindedir.

⁹⁵ H.'de *Cūgīlerni* biçimindedir.

⁹⁶ H.'de *saḥ* biçimindedir.

- (8) Bu yerlerni hergiz eşitilgen émes érdi. Uluq ihtiyār kişi Kühet
- (9) sarını maşlahat körüp öziniñ müdde‘āsınıñ işbātıǵa néçe tanuq
- (10) hem ötkerdi ése, su ötmekni ve Hindūstān ‘azīmetini fetḥ qılıp Cām’dın
- (11) köçüp Bāre suyını ötüp Muḥammed Piḥ dāmenıǵa yavuqraq kélip
- (12) tüşüldi. Ol maḥalda Kākiyānī Afǵānī Perşādūr’da édi. Çerig vehmidin
- (13) bu taǵ dāmenileriǵa tartıp édiler. Kākiyānī’niñ uluqlarındın
- (14) Ḥusrev Kākiyānī bu yurtta kélip mülāzemet qıldı. Anı hem Piḥli bile yol iz⁹⁷

[146b]

- (1) maşlahatı cihetidin hem-rāh qılıldı. Bu yurttın yarım kéçe köçüp kün çıqa
- (2) Muḥammed Piḥ’ni ötüp çāştǵāhda Kühet’ni çapıldı. Qalın gāv ve gāvmīş
- (3) tüşti. Afǵānlardın daǵı qalın esīr tüşti. Esīrni tamām ayırıp āzād qılıldı.
- (4) Üyleride aşlıq ḥod bī-nihāyet édi. Çapqunçı Sind deryası
- (5) yaqasıǵaça çapıp ara qonup kélip bizge qoşuldılar. Bāqī Çagānyānī
- (6) ‘arzǵa yétkürgen dék néme çerig élige tüşmedi. Bāqī Bég bu sa’ydın
- (7) şermenderaq boldı. Kühette ékki qonup çapqunçını yıǵıp qay sarı
- (8) yürür maşlahatını kéngesildi. Söz muḥa qarār taptı⁹⁸ kim Benges ve Bennū nevāḥīsi
- (9) daǵı Afǵānlarnı çapıp Neǵar yolu bile ya Fermül yolu bile yanılǵay. Yār Ḥüseyin Deryā Ḥan’nıñ
- (10) oǵlı kim Kābul’da kélip mülāzemet qılıp érdi, istid‘ā

---

⁹⁷ H.’de *ir* biçimindedir.

⁹⁸ H.’de *taytı* biçimindedir.

- (11) qıldı kim “Dile-zāk ve Yūsuf-zey ve Kākiyānī’ğa⁹⁹ fermānlar bolsa kim méniñ
- (12) sözümdin çıqmaslar, Sind suynıñ ol yüzide¹⁰⁰ pādşāh qılıçın
- (13) çalsam¹⁰¹.” Müdde‘ası dék fermānlar bérıp Kühet’din ruşşat berildi. Kühet’tin
- (14) köçüp yoqqarı Bengeş sarı Hengū yolu bile müteveccih bolduq. Kühet bile

[147a]

- (1) Hengū’nıñ arasıda bir dere tüşüptür, ékki tarafı tağ. Yol bu dere bile barur.
- (2) Köçüp bu dereğa¹⁰² kirkende Kühet’niñ ve ol nevāhīniñ Afğānları tamām
- (3) yığılıp dereniñ ékki tarafıdağı tağ üstige çıqıp süren salıp
- (4) ğavğā qıla başladılar. Melik Bū Sa‘īd Kemerī kim cemi‘ Afğānistān’rı yahşı bilür
- (5) édi, bu yürüşde başçı ol édi ‘arzğa yétkürdi kim “İlgerirek yolınıñ
- (6) rāst tarafıda pārça tağ tüşüptür¹⁰³. Eger bu Afğānlar bu tağdın ol tağqa
- (7) ötseler, başqa tağdur, çırmay alsa bolur. Téñri rāst kéltürüp bu Afğānlar
- (8) ayırııp kélip uşol pārça tağqa çıqtılar. Bir pāre yigitlerni yiberildi
- (9) kim fi’l-hāl ékki tağniñ arasıdağı gerdeneni alğaylar. Özge çerig
- (10) élige tā fermān boldı kim ol yüzdin bu yüzdin tuşluq tuşıdın
- (11) yürügen bile uruşa hem almadılar, bir zamānda yüz yüzéllig Afğān’rı
- (12) çapqulap alıp ba‘zısını tirig, ekşeriniñ başını kéltürdiler. Afğānlar
- (13) uruşmaqđın ‘āciz bolsalar, ğanımleriniñ allıda ot tişlep

---

⁹⁹ H.’de *kiyāniğa* biçimindedir.

¹⁰⁰ H.’de *lüzide* biçimindedir.

¹⁰¹ H.’de *ħalsam* biçimindedir.

¹⁰² H.’de *derğa* biçimindedir.

¹⁰³ H.’de *tüşüptü* biçimindedir.

(14) kélür émiş, ya‘nī” Mén seniñ uyuñdur-mén dégen émiş. Bu resmni anda

[147b]

(1) kördük. ‘Āciz bolğan Afğānlar ot tışlep kældiler. Tirig keltürgenlerni

(2) hem boyunlarını urdurup tüşken yurtta kelle mināre qoparıldı.

(3) tañlası andın köçüp Hengū’ğa tüşüldi. Bu nevāhīdağı Afğānlar bir pārça

(4) tağnı senger qıldılar. “senger” lafzını Kābul’ğa kélgende éşitildi. Bu él tağnı

(5) bérkitkenni “senger” dérlér érmış sengerini¹⁰⁴ uşatıp yüz ékki yüz mütemerrid

(6) Afğānların başlarını késip keltürdiler. Munda hem kelle mināre qoparıldı.

(7) Hengū’dın köçüp ara qonup yoqqarı Bengeş’niñ ayağı Til dégen

(8) yerge tüşüldi. Munda hem çerig éli bu gird u nevāhīdağı Afğānlarını çapa barıp

(9) édiler. Sengerdin ba‘zı çapqunçı yeñilrek yanıptur. Mundın köçüp

(10) yolsız yürüp ara bir qonup tañlası bir tiptik inişdin inip

(11) uzun uzaq teñgīdin ötüp Bennū’ğa tüşüldi. Çerig éli ve téve ve at

(12) bu inişde ve teñgīde ésrü köp émgendiler. Tüşken olca uylar hod

(13) ekşeri qaldı. ‘Āmma yol oñ qolumızda bir ékki kürüh ékendür. Bu yol

(14) atlıq yolu émes ékendür. Qoyçı ve çopan gāhī gele vü remānı bu yol ve teñgī bile

[148a]

(1) indürür üçün bu yolnı Gūsfendliyār dér érmışler. Yolnı Afğān tili bile

(2) liyār dérlér Başçı Melik Bū Sa‘īd Kemerī édi. Ekşer çerig éli yol çap tüşkenini

---

¹⁰⁴ H.’de *ini* biçimindedir.

- (3) Melik Bū Sa‘īd’din kördiler. Bengeş ve Neğar tağlarıdın ötkaç oq Bennū tüptüz
- (4) yerde vāqi‘ boluqtur. Şimālī Bengeş ve Neğar’niñ tağlarıdur. Bengeş rüdi Bennū’ğa çıkar.
- (5) Bennū bu su bile ma‘mürdur. Cenūbı Çüpäre ve Sind suyıdur. Şarqı Dīnkūt, ğarbı
- (6) Deşt, kim Bāzār ve Tāk hem dërler. Afğān qabāyilidin Kūrānī, Kīvī, Sūr¹⁰⁵, Īsā-
Hayl, Niyāzī
- (7) bu vilāyetni ékerler, Bennūğa tüşkeç oq haber tapıldı kim tüzdeki
- (8) qabāyili şimālīdağı tağlarda sengerlep tururlar. Çerigni Cihāngīr Mīrzā’ğa başlatıp
- (9) yiberildi. Kīvī’niñ sengeri ékendür. Barıp bir zamānda alıp qatl-i
- (10) ām qılıp qalın baş késip kélördiler. Aq rahtın çerig élige haylī
- (11) tüşti. Bennū’da hem kelle-mināre qoparıldı. Bu senger alıngandın soñ Kīvī’niñ
- (12) uluqlarıdın Şādī Han atlıq mülāzemetqa ot tişlep kélđi.
- (13) Esīrlerni bağışladuk. Kūhet’ni çapqanda mundaq muqarrer bolup édi kim
- (14) Bengeş ve Bennū nevāhīsidağı Afğānlarnı çapıp Neğar yolu bile ya Fermül yolu
bile

[148b]

- (1) yanılğay. Bennū’nı çapqandın soñ yer sunı bilür kişiler ‘arzğa yétkürdiler
- (2) kim Deşt yavuqtur. Éli hem cem‘iyyetliq éldür, yolu hem yaşsıdur, Fermül’ğa
çiqar.
- (3) Sözni Deşt’ni çapıp ol yol bile çiqarğa qoyup tañlası andın köçüp

---

¹⁰⁵ H.’de *Sū* biçimindedir.

- (4) uşbu rüdnîñ yaqasında ‘İsā-Ḥayl’niñ kéntige tüşüldi. ‘İsā-Ḥayl’haber tapıp
- (5) Çüpäre tağlarığa özlerini tartıpturlar. ‘İsā-Ḥayl’niñ kéntidin köçüp
- (6) Çüpäre tağlarının dāmenesigā tüşüldi. Çapqunçı tağlarğa barıp ‘İsā-Ḥayl’niñ
- (7) bir sengerini uşatıp qoy ve gele ve raḥt kél türdiler. Uşbu aḥşam
- (8) ‘İsā-Ḥayl’ Afğānları şeb-ḥūn kél türdiler. Ol yürüşde bisyār iḥtiyāṭ qılılır
- (9) érdi. Hīç iş qıla almadılar. Mundaq iḥtiyāṭ qılılır érdi kim
- (10) baranğar cavanğar ğol İravul, her qaysı budallıq budalıda tüşüp her qol
- (11) öz tuşıdın yarağlanıp yayaq¹⁰⁶ ordunıñ girdiğā çadırlardıñ bir oq atımı
- (12) yıraqraq çıqıp kéçe uşanda oq bolurlar érdi. Her kéçe bu destūr bile tamām
- (13) çerig élini çıkarılır érdi. İçkilerdin üç törti meş‘al bile her aḥşam nevbet
- (14) bile évrülür¹⁰⁷ érdiler. Mén hem birer nevbet évrülür érdim. Çıqmağan kişiniñ

[149a]

- (1) burnını¹⁰⁸ téşip çerigdin évürtür érdük. Baranğar Cihāngīr Mīrzā, Bāqī Çağānyān¹⁰⁹, Şīrim Tağay,
- (2) Seyyid Ḥüseyn Ekber, ve yana ba‘zı bégler érdi. Cavanğar Mīrzā Ḥan, ‘Abdur-rezzāq Mīrzā, Qāsım Bég
- (3) ve yana ba‘zı bégler érdi. Ğolda uluq béglerdin kişi yoq édi. Tamām
- (4) içki bégler édi. İravulda Seyyid Qāsım Éşik Ağa, Bābāoğlı, Allāh Qulı Béren, ve yana ba‘zı

---

¹⁰⁶ H.’de *yaq* biçimindedir.

¹⁰⁷ H.’de *levrilür* biçimindedir.

¹⁰⁸ H.’de *yurnını* biçimindedir.

¹⁰⁹ H.’de *Ḥağānyān* biçimindedir.

- (5) bégler édi. Çerigni altı bölek qılılıp érdi. Her böleкке bir keçe kündüz çağdavulluq
- (6) nevbeti édi. Ol dāmenedin köçüp ğarbqa baqa yürüp Deşt bile Bennū'nıñ
- (7) arasında bir susız qolda tüşüldi. Çerig éli saynı qazıp özleri ve kelle
- (8) qaralarığa su aldılar bu sāydın bir qarı bir yarım qarı qazsa, su çıkar érdi. Né
- (9) yalguz bu sāydın mundaq su çıkar, Hindūstān'nıñ cemi' rūdlarınıñ bu hāşşiyeti
- (10) bar. Bir qarı bir yarım qarı qazsa, elbette su çıkar. 'Aceb Qādirīdür! Hindūstān'da kim deryālardın
- (11) özge aqar su bolmas, rūdları mundaq suğa yavuq vāqi' boluptur. Uşbu
- (12) quruq rūddın seher köçüp namāz-ı dīğer Deşt'nıñ kēntlerige çerīde atlıq çerig
- (13) éli yétişti. Çapqunçı bir néçe kēntni çapıp gele ve raht ve sevdā atları kēltürdiler.
- (14) Bu ahşam tañğaça tañlası tüş kéçe kéyin qalğan yüklüg gele ve téve ve yayaq yalañ

[149b]

- (1) kéle qaldı. Bu kün kim munda turuldı, çapqunçı barıp Deşt'nıñ kēntleridin qalın
- (2) uy ve qoy kēltürdiler. Afğānlarnıñ sevdāgerlerini yoluqturup qalın aq raht
- (3) ve aqāqir ve qand ve nebāt, topçaq atlar ve sevdā atları kēltürdiler. Hāce Hızır Nūhānī'ni¹¹⁰,
- (4) kim Afğānlar arasında meşhūr ve mu'teber sevdāgerlerdin édi, Hindī Moğol tüşürüp

---

¹¹⁰ H.'de *Nūhānī* biçimindedir.

(5) başını késip kélürdi. Şīrīm Taġāyī çapqunçınıñ kéyniçe¹¹¹ barıp édi. Bir yayaq Afġān

(6) Şīrīm Taġāyī bile rūberū bolup Şīrīm Taġāyī'niñ şehādet barmaġını tüşüre çaptı.

(7) Tañlasıġa köçüp Deşt'niñ kéntleriniñ arasında yavuuqraq tüşüldi.

(8) Andın köçüp Gūmel suynıñ yaqasıġa tüşüldi. Deşt'din Ġaznī tarafı ékki yol çıqar

(9) érmiş bir Seng Sūrāh yolu kim Berk'din ötüp Fermül kélür yana bir Gūmel rūdnı yaqalap

(10) Berk'ke yétmey. Bu hem Fermül kélür. Gūmel yolını ba'zı hoşladılar. Deşt'te ékende ékki

(11) üç kün pey-ā-pey yamġurlar yağdı. Gūmel rūdnı ħaylī ulġayıp édi. Andaq kim teşvīş

(12) bile güzer tapıp¹¹² öttük. Yol bilür kişiler 'arz qıldılar kim Gūmel yolıda bu rūdnı

(13) néçe qatla kiçmek kérek, eger su mundaq uluq bolsa, müşkildür. Bu yolıda hem tereddüd boldı.

(14) Henüz sözni bir yerge qoyulmaydur érđi. Tañlası ħabl-i kuç çaldurup at üstide

[150a]

(1) oq sözleşip qaysı yol bile yürürni qarār bérür ħayālda édim. 'Iyd-ı fıtr édi.

(2) Mén 'ıyd ġuşlıġa meşġül boldım. Cihāngīr Mīrzā ve bégler sözleşiptürler. Ba'zılar

(3) déptürler kim Deşt'niñ ġarbī taġınıñ kim Kūh-ı Mehter Süleymān dérlér uşbu

(4) taġ Deşt bile Dükī'niñ arasında tüşüptür¹¹³ tumşuġıdın évrülse yol tüzdür.

---

¹¹¹ H.'de *keyniçe* biçimindedir.

¹¹² H.'de *tatıp* biçimindedir.

¹¹³ H.'de *tüşüptü* biçimindedir.

- (5) Egerçi bir ékki köç tefāvut qılır, re'yleri muña qarār tapıp tumşuq yolığa
- (6) bolupturlar. Ğusldın fāriğ bolğunça çerig éli tamām tumşuq yolığa tüz alıp ekşer
- (7) Gūmel rūdın hem kéçiptürler. Çün körülgen yollar émes édi, yolını
- (8) yıraq yavugını bilmey arācīf söz bile bu yolğa kirdük. 'İyd namāzını Gūmel rūdını
- (9) yaqasında öteldi. Nevrüz ol 'ıydqa yavuş kélip édi. Tefāvut bir ékki kün¹¹⁴ édi.
- (10) Ol taqrīb bile bu ğazelni aytıp érdim:
- (11) Yañı ay yār yüzi¹¹⁵ birle körüp él şād bayramlar
Maña yüz ve qaşındın ayru bayram ayıda ğamlar.
- (12) Yüzi nevrüzü vaşlı 'ıydını Bābur ğanīmet tut
- (13) Ki mundın yahşı bolmas bolsa yüz nevrüz bayramlar.
- (14) Gūmel rūdını ötüp cenūb sarı baqa tağ dāmenesi bile yürüdük. Bir ékki kürūh barılıp

[150b]

- (1) édi kim qanı tutulğan bir néçe Afġān tağ étekideki püştelerde peydā boldılar.
- (2) Cilāvrız ol sarı müteveccih bolduq. Ekşeri qaçtılar. Ba'zısı cehl qılıp dāmenedağı
- (3) uşaq tağlarda ve kemerlerde berkidiler. Bir Afġān bir pārça tağını üstide
- (4) turup édi. Ğālibā narı yanı uçma édi. Kéter yeri hem yoq édi. Sulţān Qulı Çanaq
- (5) cébelig çıqıp çapqulap aldı. Méniñ qaşımnda bir qılğan işi uşbu édi.

---

¹¹⁴ H.'de *kūq* biçimindedir.

¹¹⁵ H.'de *nūzi* biçimindedir.

(6) Uşbu işi sebab-i ri'āyeti ve teraqqīsi boldı. Yana bir kemerde Qutluq¹¹⁶Qadem bir Afġān bile

(7) çapqulaşıp tutaġlaşıp on on ékki qarı yerdin¹¹⁷ bile oq uçtılar.

(8) Başını késip kéltürdi. Yana bir taġnıñ üstide Kepe bir Afġān bile dest ü garībān bolup

(9) taġ üstidin taġnıñ yarımısı ġaça yumalanıp kéldiler. Anıñ

(10) hem başını kéltürdi. Bu Afġānlarnıñ¹¹⁸ daġı esīri ġaylī tüşüp édi. Tamām

(11) āzād qılıldı. Deşt'tin köçüp Mehter Süleymān taġını dāmenelep cenüb sarı

(12) baqa yürüp üç arada qonup Sind suynıñ yaqasındaġı Mültān tevābi'i

(13) kéntlerdin bile dégen qasabaçaġa yétişildi. Éli kémelerge kirip su öttiler.

(14) Ba'zı özlerini suġa salıp öttiler. Uşbu ként toġrısında bir aral bar édi.

[151a]

(1) Kéyin qalġan éller aralda köründiler. Ekşer çerigi éli at ve yaraq bile özlerini

(2) salıp öttiler. Bir néçe kişi suġa bardı. Méniñ nökerlerimdin bir Qul Aruk édi.

(3) Bir Mehter Ferrāş édi Cihāngīr Mīrzā nökerleridin, bir Qaytmas¹¹⁹Türkmen édi.

Bu aralda ba'zı

(4) raġt ve partal dék némeler çerig élige tüşti. Bu nevāġīniñ éli kémeler bile tamām Sind suynıñ

(5) ol yüzige¹²⁰ öttiler. Uşol aral toġrısındın ötkenler bir pāresi sunıñ uluġluġıġa

---

¹¹⁶ H.'de *Qılıq* biçimindedir.

¹¹⁷ H.'de *berdin* biçimindedir.

¹¹⁸ H.'de *Afġānlarnı* biçimindedir.

¹¹⁹ H.'de *Qaymas* biçimindedir.

¹²⁰ H.'de *yürige* biçimindedir.

- (6) i'timād¹²¹ qılıp qılıçları éliglerige alıp şemşirbāzlıq qılıp tike qıla başladılar.
- (7) Aral'ğa ötkenlerdin Qul Bāyezīd Beqāvul yalguz yalañaç¹²² at bile alarnıñ muqābelesidin
- (8) özini suğa saldı. Aralnıñ ol yüzdeki suyu¹²³ ékki üç¹²⁴ hişşe bolğay édi,
- (9) bu yüzdeki su bir hişşe. At üzdürüp ol yüzdekilerniñ muqābeleside bir oq atımı
- (10) yerde pey ābqa çıqtı. Su atnıñ qaptalıda bolğay édi. Bir sūt bişimiğa yavuuq direng qıldı
- (11) gālībā hamlını tüzdi éken. Kéyindin hıçkim kömek kélmedi, ve kömek kélür ihtimāli hem yoq édi.
- (12) Uşandın bularnıñ üstige ıldam yürüdi. Bir ékki oq attılar. Boldura almadılar.
- (13) Qaçá bértiler. Yalguz yaydaq at bile kömeksiz Sind suyu dék deryādın üzdürüp
- (14) kéçip ganīmlerni qaçurup yerlerini aldı. Muħkem merdāne iş qıldı. Yağını qaçurğandın soñra

[151b]

- (1) çerig éli ötüp raht ve gele qara olca kélürdiler. Egerçi mundın burun hem hıdmetidin
- (2) ve merdānelıqlarıdın, kim néçe nevbet zāhir bolup édi, ri'āyeti ve şefqatı maqāmıda
- (3) bolup bavurçılıq mertebesidin hāşşa beqāvulluq mertebesige yétkürüp érdim.

---

¹²¹ H.'de *i'timad* biçimindedir.

¹²² H.'de *yalangaħ* biçimindedir.

¹²³ H.'de *su* biçimindedir.

¹²⁴ H.'de *üħ* biçimindedir.

(4) Bu işidin hōd anıñ pāreside küllī ‘ināyet ve terbiyet maqāmında boldum, ve küllī ‘ināyet

(5) ve terbiyet qıldım, néçük kim mezkūr bolğusıdur fi'l-vāqi¹²⁵ ‘ināyet ve terbiyet ‘arzāndası¹²⁶ hem

(6) bar érđi. Yana ékki köç Sind suynı yaqalap su qoyıǵa baqa köçüldi. Çerig éli

(7) çapqun çapa çapa atlarını ħarāb qıldılar. Mālı hem ‘arzānda-ı çapqun émes. Tamām uydur,

(8) Deşt'te hōd qoy ve ba'zı yerde raĥt dék némeler hem çerig élige tüşer édi.

(9) Deşt'tin ötkerç uydın özge néme yoq édi. Sind suynı yaqasıdaǵı köçlerde hōd

(10) andaq boldı kim bir qulluqçı üçyüz uy törtyüz uy kéltürür édi. Néçük kim

(11) kéltürür édiler, köplükidin her köçde yana uşandaq qalur édi. Üç¹²⁷ köç Sind yaqası

(12) bile oq kéldük. Üç köçdin soñ Pīr Kānū mezārı toǵrısıdın Sind deryāsıdın

(13) ayrılıp Pīr Kānū mezārıǵa kélip tüştük. Çerig élidin ba'zı mezārınñ mücāvirleriǵa

(14) müzāħim bolǵan üçün birini siyāset pāre pāre qıldurdum. Bu mezār Hindūstān'da

[152a]

(1) bisyār mu'teber mezārdur. Mehter Süleymān taǵımınñ peyvesti taǵlarınñ dāmeneside vāqi' boluptur.

(2) Bu mezārdın köçüp kötel üstide tüşüldi. Andın köçüp Dükī vilāyetiǵa ta'alluq rūdǵa tüşüldi.

---

¹²⁵ H.'de *vāqi'* biçimindedir.

¹²⁶ H.'de *arzendsi* biçimindedir.

¹²⁷ H.'de *üh* biçimindedir.

- (3) Ol yurttın köçkende Şāh Bég nökeri Fāzıl Kōkeldaş'ın kim Sīvī'niñ daruğası¹²⁸
- (4) édi, yégirmiče qaravulluqqa¹²⁹ kélgen kişisini tutup kéltürdiler. Ol maħall çün kudüreti
- (5) yoq édi, at ve yaraqları bile oq qoya bérduk. Ara qonup Düki'niñ kéntleridin
- (6) Çütālī dégen kéntniñ yavuğığa tüştük. Sind suyıdın narraq ve Sind
- (7) suyınıñ yaqasında egerçi tinmey çapqun qılır édiler, velī at boğı ve kök ħavīd
- (8) bisyār édi, at qalmas édi. Sind deryāsıdın kim Pīr Kānū sarı baqa çıkar¹³⁰ édi, kök
- (9) ħavīd ħod yoq édi. İhyānen ékki üç köçte¹³¹ azağlaq ħavīdzār tapılır édi. At boğı
- (10) ħod tapılmas édi. Uşbu yurtlardın çerig éliniñ atları qala başladı.
- (11) Çütālī'din ötüp tüşken yurtta ulaqsızlıqdın meniñ ħargāhım hem
- (12) qaldı. Uşbu yurtta aħşamı andaq yamğur boldı kim çadır içide su inçikke pāyçedin
- (13) édi. Kilīmlerni bir yerde yığışturup bülend qılıp üstide olturdum. Bu kéçe
- (14) uşmundaq 'usret bile tañ attı. Yana ékki köçdin¹³² soñ Cihāngīr Mīrzā kélip qulağıma

[152b]

- (1) dédi kim “Ĥalvet sözüüm bar.” Ĥalvet qılıldı. ‘Arz qıldı kim “Bāqī Çagānyānī mañja kélip dédi
- (2) kim pādşāhnı yétti sékkiz on kişi bile ruħşat berip Sind suyını ötkerip sizni

---

¹²⁸ H.'de *daruğa* biçimindedir.

¹²⁹ H.'de *qaralluqqa* biçimindedir.

¹³⁰ H.'de *çıqa* biçimindedir.

¹³¹ H.'de *kōhte* biçimindedir.

¹³² H.'de *kōħdin* biçimindedir.

(3) pādšāh köterélinj.” Mén aytım kim “Yana kimler émiş bu kéneşte?¹³³” Aytım kim
“Maña fi’l-ḥāl

(4) Bāqī Bég aytım, özgesini bilmedim.” Mén dédim “Yana özgerlerini dağı taḥqīq qılın
ğālibā

(5) Seyyid Ḥüseyn Ekber ve Sulṭān ‘Alī Çehre yana ba‘zı Ḥusrev Şāhī bég bégāt
yigit yelej hem

(6) bar édi éken.¹³⁴ Fi’l-vāqi‘ Cihāngīr Mīrzā munda asru ḥūb bardı. Tuqqanlıqı
becā

(7) kéltürdi. Cihāngīr Mīrzā’nıj bu işi méniñ ol işimniñ muqābeleside édi kim

(8) Kāhmerd’de ve¹³⁵ ol hem bu bedbaḥt merdekniñ iğvā vü ifsādı bile édi. Ol yurtın

(9) köçüp yana bir yurtqa tüşkende çerig élidin atı yarar kişini Cihāngīr Mīrzā

(10) başlatıp ol nevāḥīde oturur Afğānlarnı çapqalı yiberildi. Uşbu yurtlarda

(11) çerig éliniñ atları köp qala başladı. Küni bolur édi kim ékki yüz at

(12) üç¹³⁶ yüz at qalur édi. Ābdān ābdān kişiler yayaqladılar. Şāh Maḥmūd Oğlaqçı,
kim méniñ

(13) ābdān içkilerimdin édi, atları tamām qalıp yayaq kéldi. Ğaznī’ğaça çerig

(14) éliniñ atlarığa bu ḥāl édi. Üç tört köçdin soñra Cihāngīr Mīrzā bir pāre

[153a]

(1) Afğānlarnı çapıp bir pāre qoy kéltürdi. Bir ékki köçdin soñ Āb-i İstāde’ğa

---

¹³³ H.’de *keneste* biçimindedir.

¹³⁴ H.’de *ékén* biçimindedir.

¹³⁵ H.’de *re* biçimindedir.

¹³⁶ H.’de *üh* biçimindedir.

- (2) yéttük. Ğarīb uluq su nazargā kélđi. Ol yüzdeki deşter ħod aşlā körünmeydür.
- (3) Su āsmān bile peyvest körünedür. Ol yüzdeki tağlar ve püşteleri
- (4) řavr kim serābnıñ ol yüzideki tağ ve püşteler mu‘allaq körünür, bu tağlar
- (5) ve püşteler hem yer bile köknıñ arasında mu‘allaq körünedür. Munda yıǵılur¹³⁷ sular
Kettevāz
- (6) vādīsiniñ ve Zürmet cölgesiniñ ve Ğaznī rūdınıñ Qarabāğ öleñiniñ
- (7) bahār yamğurlarınıñ seyleri ve yazlar su ulğayğanda zirā ‘attın
- (8) ötqen suları émiş Āb-i İstāde’ğa bir kürüh yétkende ‘aceb néme mülāħaza qılduk.
- (9) Her zamān bu su bile āsmānnıñ arasında şafaq dék néme qıpqızıl
- (10) körünedür. Yana ber-şaraf boladur. Yavuq yétkünçe bu ħāl édi. Yavuq yétkende
ma‘lūm boldı
- (11) kim bağlan qaz égendür, né on miñ ve né yéğirme miñ asru köp bağlan
- (12) qaz qalın bağlan qaz uçup qanat urğanda qızıl perleri gāħ körünüp gāħ
- (13) körünmes ékendür. Né yalguz bu quş, her kuşdın bī-ħadd u ħaşr
- (14) bu su yaqasında qalın quşnıñ yumurtqası bu su qırağıda. Bu quşların

[153b]

- (1) yumurtqalarını alğalı kélgen ékki Afgān bizni körgen bile özini suğa saldı.
- (2) Bir néçe kişi yarım kürühge yavuq barıp kéltürdiler ğarāz¹³⁸ kim munça yol kim
bardılar
- (3) su bir qā‘ide bile atnıñ qarnıda édi. Tüz yer üçün ğālibā suyı çuqur émeştür.

¹³⁷ H.‘de *yıqılur* biçimindedir.

¹³⁸ H.‘de ‘*araz*‘ biçimindedir.

- (4) Kettevāz¹³⁹ deştiniñ Āb-i İstāde'ğa kélür rūdınıñ yaqasığa kélip tüştük. Bu rūd
- (5) quruq rūdtur. Munda hergiz su aqmas. Néçe nevbet kim mundın ötüptür-biz, hergiz
- (6) bu rūdta aqar su körülmeydür. Bu nevbet yaz yağınları cihetidin bu rūdta andaq
- (7) su kéliptür kim aşlā güzer tapa almaduk. Egerçi haylī ārız émes, velī bisyār 'amīq édi.
- (8) Tamām at ve téveni üzdürüp kéçildi. Ba'zı partal dék némeni argamçığa bağlap
- (9) ol yüzdin tartıp aldılar. Bu sudın ötüp Köhne Nānī bile Serdih bendidin ötüp
- (10) Ğaznī'ğa keldük. Cihāngīr Mīrzā bir ékki kün mihmāndārlıq qılıp aşlar tartıp
- (11) peşkeşler qıldı. Ol yıl ekşer sular uluq kirip érđi, andaq kim Dih Ya'qūb
- (12) suydın güzer tapılmas édi. Mén kölde yosatğan kémeni keltürüp Kemerī
- (13) toğrıda Dih Ya'qūb suyığa salıp él kéme bile öter érdiler. Bu cihetidin
- (14) Secāvend kötelidin ötüp Yek Rūy'a kélip Kemerīdin kéme bile sunı kécip Zi'l-
hicce ayda

[154a]

- (1) Kābul'ğa keldük. Seyyid Yūsuf Bég bir néçe kün burunraq qulunç zaħmeti bile
Tépri
- (2) raħmetiğa barıptur. Nāşır Mīrzā nöker süderige ki vilāyetleridin birer néme
- (3) yétkürüp ékki üç¹⁴⁰ kün kéyinrekdin kéley dép Quş Künbed'din ruħşat tilep
- (4) qalıp édi. Bizdin ayrılğaç Dere-i Nūr éli bir néçe, serkeşlik qılğan cihetidin
- (5) çerigini Dere-i Nūr üstige yiberür. Dere-i Nūr'nıñ qurğanınıñ bérkliği

¹³⁹ H.'de *Kette-vā* biçimindedir.

¹⁴⁰ H.'de *üç* biçimindedir.

- (6) ve yerlerinin şālīzār cihetidin bortađlığı burun mezkūr bolup édi.
- (7) Bu çerignin serdārı Fazlī çerigni ihtiyāt qılmay mundaq yek-rāha yolu
- (8) ve bortađ¹⁴¹ yerde perīşān çapqunğa qoyar. Dere-i Nūr kişisi çıqıp perīşān bargān¹⁴²
- (9) çapqunçını tépretken bile özgeler hem tura almaslar, qaçarlar. Bir pāre kişini
- (10) öltürüp qalın at ve yaraq aldılar. Ol çerigde kim Fazlī dék kişi serdār bolğay,
- (11) hāli uşmundaq oq bolğusıdır! Bu cihettin mu, ya Nāşır Mīrzā'nın
- (12) köñli égriliki bar érdi ol cihetdin mu, biziñ soñı soñımızça kélmedi,
- (13) qaldı. Yana Eyyüb'nin ođlanları Yūsuf ve Behlül, kim bularça şerīr ü müftin ü
- (14) müdemmağ u mütekebbir kişi bolmağay édi, Elingār'nı Yūsuf'qa ve 'Alīşeng'ni Behlül'ğa bérilip

[154b]

- (1) érdi. Bular hem vilāyetlerdin birer néme alıp Nāşır Mīrzā bile kélmekçi édiler.
- (2) Çün Nāşır Mīrzā kélmedi, bular hem kélmediler. Bu qış Nāşır Mīrzā'nın hem-kāse vü
- (3) hem-şoħbeti bular édiler. Bu qış bir qatla barıp Terkelānī Afğān'ını çaparlar. Yaz bola tamām
- (4) aymaqāt ve taşqı él ve ulusnıñ köç ve mälları kim Nigenhār ve Lemğānāt kélip
- (5) édiler, köçürüp sürüp Bārān yaqasığa kélđi Nāşır Mīrzā Bārān ve ol nevāhīde
- (6) ékende Bedaşşānīlernin Özbeglerni öltürüp Özbek bile Yek Rüy bolğan

---

¹⁴¹ H.'de *botağ* biçimindedir.

¹⁴² H.'de *bağan* biçimindedir.

(7) Һaberi k ldi. Taf ili budur kim  ib n  Han Qunduz'ny Qanber B ke b rip  zi
H rezm

(8) bardı. Qanber Beda san  lige istim let b r r cihetidin Mu ammed Ma d m 'ni 
Ma m d atlıq

(9) o lını Bed  san' a yiberdi. M b rek  ah, kim ataları Bed  san  ahlarının

(10) b gleridin  kend r, ba  k terip Ma d m 'ni  o lınıy yana ne e  zbek'ni 

(11) ba ını k sti. Qal'a-i Zar¹⁴³Zafer'ni,¹⁴⁴ kim burun  af Ten r' a me h r  kend r,

(12) qur an qılıp b rkitti. Qal'a-yi Zafer atını ol qoydı. Yana Mu ammed Qur ı, kim
H srev  ah'ni 

(13) bir qur ısı  di, ol vaqt H mleng n anıy  ligide  di. R staq'da  ib n  Han'ni 

(14)  adrını bir ne e  zbek bile  lt r p H mleng n m stahkem qıldı. Bir R g  hem

[155a]

(1) ataları  ahlarıny b gleridin  kend r, Ra 'da ya ıqtı. Cih ng r T rkmen, kim

(2) Vel  H srev  ah'ni  n keri  di, bu buzu lu da b gidin ayrılıp bir ne e qal an

(3) qa qan sip h  ve ayma nı yı p  zini b rkke tarttı, N şır M rz  bu  aberlerni

(4) tapıp Beda san hev sı bile bir ne e b -'aql ve k teh-end şni  eng z   igv sıdın

(5) cemi' ol y zdin k lgen ta qı  llerni  k   ve m lların k  r p

(6) s r p  ibert ¹⁴⁵ ve  b Dere yolu bile ol y zge  tti. H srev  ah A med Q sım bile

(7) Ecer'din qa ıp H r san sarı kim bardılar, yolda Bed ' zzam n M rz ' a ve

¹⁴³ H.'de fazla yazılmıştır.

¹⁴⁴ H.'de *Taferni* bi imindedir.

¹⁴⁵ H.'de * irt * bi imindedir.

- (8) Zü'l Nün Bég'ge mülāqī bolup barçaları barıp Herī'de Sultān Hüseyn Mīrzā'ğa
- (9) mülāzemet qıldılar. Bular kim néçe yıllar mīrzāğa yağılıplar qılıp envā'-yi bī-
edebliqlar
- (10) bulardın zāhir bolup édi, bulardın mīrzānıñ köñlidağı dağlar
- (11) kem yok édi. Barçaları méniñ sebebimdin mundaq h'ārlıq ve zārliqlar
- (12) bile barıp mīrzānı kördiler. Hüsrev Şāh'nı nöker süderidin ayırıp mundaq
- (13) zebūn qılmasam édi, Kābul'nı Zü'l Nün'nıñ oğlu Muqīm'din almasam édi,
- (14) barıp mīrzānı körmekleri mümkün émes édi. Bedī'ūzzamān Mīrzā ħod bularnıñ
- [155b]
- (1) eligide¹⁴⁶ ħamīr édi. Bularnıñ sözleridin tecāvüz qıla almas édi. Sultān Hüseyn
Mīrzā
- (2) bariğa ihsān maqāmıda bolup yamanlıqlarnı yüzlerige kéltürmey in'āmlar hem
- (3) qıldı. Hüsrev Şāh néçe maħaldın soñ öz vilāyetleri sarı ruḥşat tiledi
- (4) kim “Mén barsam ol vilāyetleri tamām alur mén.” Çün bu kélmeki yaraqsız ve bī-
ḥisāb
- (5) édi, ruḥşatığa ḥiyel qıldılar. Alar ḥiyel qılğan sāyı bu ruḥşatnı tekrār qıldı. Çün
- (6) ibrām köp qıldı, Muḥammed Burunduq ṭavr cevāb bérdi. Ayttı kim “Ottuz miñ
nökeriñ bile
- (7) tamām vilāyetleriñ kim éligiñde édi, né qıldıñ kim ḥālā béş yüz kişiñ bile
- (8) Özbeg taşarrufıdağı vilāyetlerge né qılğay sən?” Bir néçe naşīhatler qılıp ma'qūl

---

¹⁴⁶ H.'de *egide* biçimindedir.

- (9) sözler dödiler. Çün ecel yétip édi, te'şir qılmadı. İbrām köprek qıldı āhır
- (10) icāzet bedriler. Üç törtyüz kişisi bile rāst Dehāne haddığa kirip kélđi.
- (11) Uşol fursatta Nāşır Mīrzā ol yüzge ötüp édi. Kélip Nāşır Mīrzā'nı Dehāne
- (12) nevāhīside kördi. Bedaḥşān serdārları Nāşır Mīrzā'nı yalguz tiler édiler.
- (13) Ḥusrev Şāh'nı tilemes édiler. Nāşır Mīrzā her néçe sa'y qıldı, Ḥusrev Şāh anlap
- (14) Kūhistān barurğa rāzı bolmadı. Ḥusrev Şāh ḥayālı bu édi kim mīrzānı ta'biye

[156a]

- (1) dék alıp yürüp vilāyetni éliglegey. Āhır şöhet çıqmay İşkemiş nevāhīside
- (2) yasaşıp cébeler kéyişip uruşa yazıp ayrılıp Nāşır Mīrzā Bedaḥşān sarı
- (3) tarttı. Ḥusrev Şāh bölek leng ü levendni yığıp yaḥşı yaman miñçe kişisi bile
- (4) Qunduz'nı qapamaq dā'iyesi bile kélip bir ékki yığaç Ḥ'āce Çār řāqqa tüşti.
- (5) Muḥammed Şibānī Ḥan, kim Endicānda Sulţān Aḥmed Tenbel'ni alıp Ḥişār üstige
- (6) müteveccih bolğan bile uruşsız ve talaşsız vilāyetlerini taşlap çıqtılar.
- (7) Şibānī Ḥan Ḥişār kélđi. Ḥişārda Şīrīm Çehre ve bir pāre ābdān
- (8) yigitler édi. Bā-vücūd kim bégleri vilāyetlerini taşlap kéttiler, bular
- (9) Ḥişār qurğanını bérmeý bérkittiler. Şibānī Ḥan Ḥişār'nıñ muḥāşarasını Ḥamza Sulţān
- (10) bile Mehdī Sulţān'ğa 'uhde qılıp özi Qunduz kélip inisi Maḥmūd Sulţān'ğa
- (11) Qunduz vilāyetini bérıp özi bī-tevaqquf Ḥ'ārezm'ğa Çın Şūfī'niñ üstige
- (12) müteveccih boldı. Henüz Semerqand'ğa yétmeydür édi kim inisi Maḥmūd Sulţān Qunduz'da

(13) öldi Qunduz'nı Qanber Bī Mervī'ğa bérđi H̄usrev Şāh kélgen maħall Qunduz'da Qanber Bī

(14) édi. Qanber Bī müte'āqıb H̄amza Sulţān'ğa ve özge sulţānlarğa kişiler çapturup
[156b]

(1) tiledi. H̄amza Sulţān Amū qalğan yaqasığa Sarāy'ğa kélip çerigini oğlanları

(2) ve béglerige başlatıp Qunduz yiberdi. Bular yétken bile oq çıqtılar. Uruşa hem

(3) almadı. Tenbel merdekqaça hem almadı. Uşol¹⁴⁷ zamān oq H̄amza Sulţān'nıñ kişileri

(4) tüşürdiler. H̄āherzādesi Aħmed Qāsım'nı, Şīrīm Çehre'ni, yana ba'zı ābdān

(5) yigitlerni öltürdiler. Qunduz'ğa kélürüp H̄usrev Şāh'nıñ boynığa urup

(6) başını H̄ārezm'ğa Şībānī H̄an qaşığığa yiberdiler. H̄usrev Şāh aytqan dék

(7) H̄usrev Şāh Qunduz nevāhīside kélgen bile méniñ qaşımdağı nöker süderiniñ

(8) tavrları özgeçerek boldı. Ekşer köçüp H̄āce Rīvāc ve ol taraflar

(9) özlerini tarttılar. Méniñ qaşımda köpreki anıñ¹⁴⁸ nöker süderi¹⁴⁹ édi. Moğollar

(10) yaħşı bardılar. Yek-cihetliğ maqāmıda édiler. Bu haber kélgen bile otqa su urğan dék

(11) basıla qaldılar. [Vaqāyi'-i sana-i 911]¹⁵⁰ Muħarrem ayıda

(12) méniñ anam Qutluq¹⁵¹Niğār H̄anım'ğa ħasbe marazı ārız boldı. Qasd qıldılar.
Nāqıs

---

¹⁴⁷ H.'de *oşal* biçimindedir.

¹⁴⁸ H.'de *niñ* biçimindedir.

¹⁴⁹ H.'de *sivderi* biçimindedir.

¹⁵⁰ H.'de yer almamaktadır.

¹⁵¹ H.'de *Qılıq* biçimindedir.

(13) vāqi‘ boldı. Bir H̄orāsānlıq ʔabīb bar édi, Seyyid ʔabīb dérler édi. H̄orāsān

(14) destūrı bile hindvāne bérđi. Çün ecel tip ékendür, altı kündin soñ Őenbe

[157a]

(1) küni Téñri raħmetiĝa bardı. Ulugbég Mırzā taĝ dāmeneside bāĝ ‘imāret qılıp édi,

(2) Bāĝ-ı Nevruzı atlıq. Varişesiniñ ruħsatı bile yekşenbe küni bu taĝqa kéltürüp-men ve

(3) Qāsım Kókeldaş tofraĝqa tapşurduk. Bu qarada Kiçik Han dadam Alça Han’ını

(4) ve uluq anam İsen Devlet Béĝim’ni maĝa eşittürdiler.¹⁵² Hānımniñ qırqı yavutup

(5) Şāh Béĝim’niñ ĝalam Sulţān Aħmed Mırzā’niñ ĝaremi Mihr Nigār Hanım, Muħammed Hüseyn Qurĝan Duĝlat.

(6) kéldiler. Qaralar taze bolup firāqlar oqı bī-endāze boldı. Qara resmni kéltürgendin

(7) soñ aş ve ʔa‘ām faqīr ü mesākīnĝa tartılıp ĝatīm ve du‘ālar barĝanlanıñ¹⁵³ ervāhıĝa

(8) qılıp köñüllerni alıp qaralarını salıp bu cihettin fāriĝ bolĝandın

(9) soñ Bāqı Çaĝānyānı’niñ sa’y bile Qandahār üstige çerig atlanduk. Sefer qılıp

(10) kélip Quş Nādir öleñike tüşüp édim kim mén ısıtım. ‘Aceb ʔavr bī-ħuzūrluq édi.

(11) Méni her néçe sa’y qılıp uyĝatsalar, yana uşol zamān közüm uyquĝa barur édi.

Tört

(12) bés kündin soñ fi’l-cümle yaħşıraĝ boldum. Bu eşnāda andaĝ zelzele boldı kim

(13) qurĝanıñ faşīlleri ve bāĝlarınıñ tamları ekşer yıqılıp Şehirde ve

---

¹⁵² H.’de *eşittüriler* biçimindedir.

¹⁵³ H.’de *barĝanlanıñ* biçimindedir.

(14) kentlerde köp üyler hemvār bolup üy ve tam altığa qalıp ölgen bisyār boldı.

[157b]

(1) Pamgān kəntiniñ üyleri tamām yıqıldı. Yétmiş séksen ābdān kedhüdālar

(2) tam altığa qalıp öldiler. Lemgān Biktūt arasında bir pārça yer, kim serni bérkite

(3) taş atımı bolğay, uçup bir oq atımı qoyı bardı. Uçqan yerniñ özidin

(4) çeşmeler peydā boldı. İsterğaç'dın¹⁵⁴ Meydān'ğaça taħminen altı yétti yığaç yol bolğay, yer andaq

(5) yarılıp édi kim ba'zı țarafı pilçe pest yarılğan yerke,¹⁵⁵ ba'zı yerde kişi sığar

(6) érdi. Zelzele bolğan zamān cemi'i tağlarınñ başıdın gerdler koptı. Nūrullah Tanbūraçı

(7) qaşımda sāz çaladur édi. Yana bir sāz hem bar édi. Uşol zamān

(8) her ékki sāzını éligige aldı. Andaq bī-ihtiyār boldı kim sāzlar birbirge urundılar.

(9) Cihāngīr Mīrzā tépede Uluğbég Mīrzā salğan 'imāretlerdin bir bālā-hāneniñ

(10) eyvānıda édi. Zelzele bolğaç özini taşladı, asībī yétmedi. Cihāngīr Mīrzā'nıñ

(11) yavuqlarımın uşbu bālā-hānede ékendür. Bālā-hāne tamı üstige yıqılıptur.

(12) Ténri saħlay hīç yerige azārī yétmedi. Tépedeki üyler ekşer tüptüz boldı.

(13) Uşol kün¹⁵⁶ ottuz üç qatla yer téprendi. Qurgannıñ burc u bārūsınıñ

(14) şikest ü reħtını béglerge ve sipāhīlerga fermān boldı kim ıslāh u meremmet qılğaylar.

---

¹⁵⁴ H.'de *İsterğaç* biçimindedir.

¹⁵⁵ H.'de *berke* biçimindedir.

¹⁵⁶ H.'de *ken* biçimindedir.

[158a]

- (1) Yégirme kün bir ayda cidd ü ihtimām bile qurğannıñ sınığ buzıǵını bütkerip
- (2) qoparıldı. Burun Qandahār tarafı qılǵan ‘azīmet bī-ħuzūrluq ve zelzele cihetidin kéyinrek
- (3) qalıp édi. Bī-ħuzūrluqını ötkerip qurğannı bütkerip burunǵı ‘azīmet
- (4) muşammem boldı. Henüz Qandahār tarafı barmaqını ya çapqun üçün tağ ve tüzni ahtarmaqını
- (5) cezm qılmaydur éduk. Şenīz’niñ¹⁵⁷ ayaǵıǵa tüşkende Cihāngīr Mīrzā’nı ve beǵlerni yıǵıp
- (6) kēneşildi. Söz Qalātınñ üstige barmaqqa qarār taptı. Cihāngīr Mīrzā ve Bāqī Çagānyānī
- (7) bu yürüşke köprek sa’y qıldılar. Yarıǵa yétken maħalda ħaber taptuk. Kim Şīr ‘Alī Çehre ve Kiçik Bāqī Dīvāne
- (8) ve yana bir néçe kişiniñ qaçar ħayālları bar émiş. Bularnı tuturup
- (9) Şīr ‘Alī Çehre’din, kim envā’-i fitneler ve yamanlıqlar ménin qaşımında ékende ve ğayr-ı ménin
- (10) qaşımında ékende ol vilāyette ve bu vilāyette zāhir ü vāqi’ bolup édi, yasaqqa
- (11) yétkürüldi. Özgelerini at ve yaraǵıdın ayırıp qoyduk. Qalāt’qa yétkende
- (12) bī-yaraq ve bī-esbāb yétken bile oq her tarafdın uruş salduk. Ĥaylī uruş boldı.
- (13) Ĥāce Kelān’nıñ aǵası Kiçik Béǵ ħaylī merdāne yigit édi. Néçe nevbet
- (14) ménin alımda qılıçlar çapıp édi, néçük kim bu tārīħde mezkūr boluptur. Qalāt’nıñ

---

¹⁵⁷ H. de *Şīrinij* biçimindedir.

[158b]

(1) ğarb-cenüb ʔarafı burcıdın yapışıp ʔıqa yavuşqan maħalda közige neyze bile sançtılar.

(2) Bir ékki künden kéyin Qalāt'nı algandıñ soñ uşbu yere bile bardı. Kiçik Bāqī Dīvāne

(3) Şīr 'Alī bile qaçadurğanıda tuturulup édi. Munda ol qabāhatınıñ tedārükige

(4) dervāzede faşıl qoyıǵa kirgende taş zaħmı bile öldi. Yana bir ékki kişi hem öldi.

(5) Namāz-ı dīgergeçe uşbu destūr uruşıldı. Yigit uruşup zorlap süst bolǵan

(6) maħalda içkerikiler amān tilep qurǵannı taşurdılar. Qalāt'nı Zü'l Nūn Arǵun

(7) Muqīm'ǵa bérıp édi. Muqīm'niñ nökerleridin Ferruħ Arǵun ve Qara Bulut Qalāt'ta

(8) édiler. Saǵdaq qılıçlarını boyunlarıǵa asıp kældiler. Günāhlarnı 'afv qılduk.

(9) Bu ʔabaqaǵa müzāħim bolmaq méniñ ğarażım¹⁵⁸ émes édi, né cihettin kim Özbek dék ğanīm

(10) yanımızda turup için arada mundaqlar bolsa yıraqdın yavuqdın

(11) eşiñken körgenler né degeyler? Bu yürüş çün Cihāngīr Mīrzā'nıñ ve Bāqī Bég'niñ

(12) sa'yı bile bolup édi, Qalāt'nı saħlamaqnı Mīrzā'ǵa 'uhde qılduk.

(13) Qabūl qılmadı. Bāqī hem bu bābta yaħşı cevāb tapa almadı Qalāt'nı munça uruşup

(14) zorlap alǵanımız bī-fāyide boldı. Qalāt'tın cenüb sarı baqa Sevā Seng ve Alataǵ

[159a]

---

¹⁵⁸ H.'de 'arazım biçimindedir.

- (1) ve ol nevhāīdağı Afgānlarnı çapıp Kābul kēldük. Kābul tüşken aḥşamı mén qurğangā
- (2) bardım. Çadır ve tavīle Çārbāg'da édī. Hırılıcī oğrısı kēlip méniñ bir cébeler¹⁵⁹ yerde¹⁶⁰
- (3) atımnı ve yana bir hāşşa haçırımnı Çārbāg'dın çıkarıp éltti. Bāqī Çagānyānī Amū yaqasında
- (4) kēlip bizge qoşulğalı andın i'tibārraq ve ihtiyārraq kişi yoq édi. Her söz
- (5) dése her iş qılsa söz anıñ¹⁶¹ sözi édi, iş anıñ işi édi. Egerçi andın hıdmeti
- (6) ki şayeste bolğay ve insāniyyetī ki bāyeste bolğay hergiz zuhūrğa kélmedi, belki envā'-i
- (7) bī-edebliqlar ve yamanlıqlar andın vāqī' boldı, hāsīs ü zomoht ü hāsūd ü bedenderūn
- (8) u nā-tüvānb i'n ü keçhuluq kişi édi. Hıssatı bu mertebede édi kim Termiz'ni salıp köç
- (9) ve mālī bile kim bizge qoşuldı, öziniñ hāşşa qoyı şāyed kim ottuz qırqınıñ
- (10) bolğay édi her yurtta qalın qoylar biziñ alımızdın öter édi, biziñ yigit
- (11) yelen açlıqdın 'azāb tartar édiler, bir qoy bérmedi! Āhır Kāhmerd'qa barganda éllig
- (12) qoy bérđi. Bā-vücūd kim méni pādşāh köterip édi, naqqāresini öziniñ
- (13) eşikide çaldurur édi. Hıçkim bile şāf émes édi. Hıçkimni köre almas

---

¹⁵⁹ H.'de *hébeler* biçimindedir.

¹⁶⁰ H.'de *çerde* biçimindedir.

¹⁶¹ H.'de *niñ* biçimindedir.

(14) édi. Kābul'nıñ hāşılı kim bar tamğadındur, tamğanı der-best ve Kābul'nıñ dārūğalıǵı

[159b]

(1) ve Pençhîr ve Kedî Hezāre ve gūşlúk ve eşik ihtiyārı tamām anda édi. Uşmunça ri'āyet tapıp

(2) aşlā rāzī vü şākir émes édi. Bā-vücüd kim né nev' fāşid hayāller qılıp édi néçük

(3) kim mezkūr boldı aşlā özümüzge almaduq, yüziǵe salmaduq. Hemîşe nāz qılıp ruşşat tiler

(4) édi. Nāzını tartıp 'özr'āhlıqlar bile men 'qılır édük. Bir ékki kün basılıp

(5) yana ruşşat maqāmıda bolur édi. Nāzı ve ruşşatı haddin aştı. Biz hem anıñ ahlāq

(6) u ef'ālidin cānǵa yéttük, ruşşat bérdük. Ruşşat tilegenidin soñ peşimān boldı.

(7) İztırāblar qıla kirişti. Fāyide qılmadı. Maña ayturup yiberiptür kim

(8) “Şart qılıp édiler kim toqquz günāh méndin şādır bolmağunça sormağaylar.” Mén

(9) Molla Bābā'dın onbir günāhını birer birer hātırnişān qılıp aytıp yiberdim. Mülzem boldı

(10) köç ve mālı bile Hindūstān tarafıǵa ruşşat berildi. Öziniñ bir néçe nökerleri

(11) Hayber'din ötkerip kældiler. Bāqī Kākiyānī'niñ kārvanıǵa qatılıp Nīlāb'ını kéçti.

(12) Ol mağalda Yār Hüseyn Deryā Han Kéçeküt'ta édi. Kühet'tin alıp bargan fermānlarını

(13) sened qılıp Dile-zāk bile Yūsuf-zeyī¹⁶²din bir pāre Afgānlarnı ve yana bir pāre Cet¹⁶³ Gücürni

---

¹⁶² H.'de *Yūsuf-zey* biçimindedir.

¹⁶³ H.'de *çet* biçimindedir.

(14) öziğe yār ve nöker qılıp iş küçi él talamaq yol urmaq édi. Bāqīniñ haberini eşitip

[160a]

(1) yolını tusup Bāqī bile barğanlarını arıǵ aldı. Bāqīni öltürüp hatunını aldı egerçi biz

(2) Bāqī'ğa hīç¹⁶⁴ yamanlıq qılmay qoya bérduk, velī öz yamanlıǵı alıǵa kélip öz
'ameliǵa giriftār boldı.

(3) *Tū bedkūnende-yi ħodrā be rūzgār sipār*

ki rūzgār turā çākirīst kīnegüzār.

(4) Bu qış bir ékki qatla qar yağqunça çārbāǵda oq oturup édük. Biz Kābul kélgeli

(5) Türkmen Hezāre'si envā'-i bī-edebliqlar ve rāh¹⁶⁵-zenliqlar qılıp édiler. Alarnı
çapmaq

(6) ħayāl qılıp şehrde Uluǵbég Mīrzā'nıñ Bostān Sarāy¹⁶⁶ atlıq 'imāretıǵa kirip andın

(7) Şa'bān ayıda Türkmen Hezāre'sini çapa atlanduk. Dere-i Ħoş aǵzıda Cenglik'te

(8) çapqun qoyduk. Azaǵlaq Hezāre çapıldı. Dere-i Ħoş yavuǵıda bir sumçda bir pāre

(9) hezāre yaşunǵan ékendür. Şeyh Dervīş Kōkeldaş, kim ekşer qazaqlıqlarda¹⁶⁷ bile

(10) édi, qurbégilik menşebi anda édi. Yaynı küçlüg tartar édi. Oqnı ħüb atar

(11) édi. Bu sumçnıñ aǵzıǵa ġāfil yavuuq oq kirip barur. İçkeridin bir Hezāre

(12) emçekige oq oqlar. Uşol kün oq öldi Türkmen Hezāresiniñ köpreki

(13) Dere-i Ħoş¹⁶⁸,ta qışlaǵan ékendür. Alarnıñ üstige müteveccih bolduq. Dere-i Ħoş

---

¹⁶⁴ H.'de *hih* biçimindedir.

¹⁶⁵ H.'de *rā* biçimindedir.

¹⁶⁶ H.'de *Bostan-sarā* biçimindedir.

¹⁶⁷ H.'de *qazalıqlarda* biçimindedir.

¹⁶⁸ H.'de *Ħoş* biçimindedir.

(14) ʃavr dere tüşüptür. Yarım kürühge yavuq dere aǵzıda tengī tüşüptür. Yol taǵnı

[160b]

(1) kemeride vāqi‘ boluptur. Yoldın qoyı hem éllig altmış qarı yek-endāzdur. Yoldın

(2) yoqqarı hem yol çuburtmadur¹⁶⁹. Atlıq birer birer öter. Bu tengīdin ötüp ol

(3) kün ékki namāz arasıǵaça barıp élge yétmey bir yerde qonduk. Hezāreniñ bir semizlüg

(4) tévesini tapıp kéltdürdiler. Anı öltürüp gūŝtıdın bir pāre kebāb qılduk.

(5) Bir pāresini āftābede biŝirip yédük. Ança lezīz téve éti hergiz

(6) yéyilgen émes édi. Ba‘zı qoy étidin farq qıla almadılar. Andın érte köçüp

(7) Hezāreleriñ qıŝlaǵan yurtları üstige müteveccih bolduq. Bir peher

(8) bar édi kim ilgeridin kişi kélde, dédi kim bir tengīde Hezāreler su güzerini

(9) ŝāhlar bile bérkitip élni tusup uruşadurlar. Munı éŝitkeç téz oq

(10) tépredük. Bir pāre yol barduk Hezāreler tusup uruŝadurǵan yerge

(11) yéttük. Ol qış qar bisyār uluǵ tüşüp édi. Yolsız yürümekniñ iŝkālī

(12) bar érde. Tékk āb sularınıñ yaqaları tamām buz¹⁷⁰ baǵlap édi bu sudın

(13) yaǵ ve qar¹⁷¹ cihetidin yolsız yerdin ötüp bolmas édi. Hezāreler bu sunıñ

(14) çıkar yeride qalın ŝāh késip salıp édiler. Özleri tékk ābda ve yanlarda atlıq

[161a]

---

¹⁶⁹ H.‘de *hırtmadur* biçimindedir.

¹⁷⁰ H.‘de *muz* biçimindedir.

¹⁷¹ H.‘de *qa* biçimindedir.

- (1) ve yayaq oq qoyup uruşadurlar érdi. Muḥammed ‘Alī Mübeşşir Bég méniñ yanı ri‘āyet qılğan
- (2) béglerimdin édi. Ḥaylī merdāne vü qābil-i ri‘āyet yahşı yigit édi. Cébesi
- (3) yoq ilgerirek şāḥ salğan yolğa müteveccih boldı. Yaqınığa oqladılar. Uşol zamān cān teslīm qıldı¹⁷².
- (4) Ildam kélilip édi. Ekşerniñ cébesi yoq édi. Bir ékki oq ötüp ötüp
- (5) tüşti. Aḥmed Yūsuf Bég ıztırāblar qılıp her zamān aytadur kim “Yalañaç mundaq
- (6) kirip bara-siz? Ékki üç oqnı kördüm kim başıñızdın ötti.” Mén dédim kim
- (7) “Siz merdāne boluñ! Méniñ başımdın mundaqlar ḥaylī ötüptür.” Uşmunça édi
- (8) kim oñ qol tarafıdın Qāsım Bég üçini bile bu sudın güzer tapıp kéçip at salğan
- (9) bile Hezāreler toḥtay almay qaça bértiler. Élig alışıp turğanlar tüşüre tüşüre
- (10) kéyinçe téprediler. Qāsım Bég’ge bu iş üçün Benges’ni culdu bérildi. Ḥātım Qurbéği hem bu
- (11) yürüşde yaman émes édi. Bu cihetdin Şeyḥ Derviş Kökeldaş’niñ¹⁷³ möçesi qurbégilikni
- (12) Ḥātım’ğa ‘ināyet boldı. Kipek¹⁷⁴Qulı Bābā hem bu yürüşde yahşı yürügen üçün
- (13) bir kéntni Kipek’ke¹⁷⁵ ‘ināyet qılduk. Sulṭān Qulı Çanaq bularnıñ soñıça édi.
- (14) Qar uluq cihetidin çığırdım çıqip bolmas édi. Mén hem bu yigitler bile oq kélдим.

[161b]

---

¹⁷² H.’de bulunmamaktadır.

¹⁷³ H.’de *Kökeldaşnı* biçimindedir.

¹⁷⁴ H.’de *Kiyik* biçimindedir.

¹⁷⁵ H.’de *Kiyikke* biçimindedir.

- (1) Hezārelerin qışlaqlarının yavugıda qoy ve yılqılarına¹⁷⁶ yétiştük. Mén özüm tört
- (2) béşyüzçe qoy ve yégirme béş at yıgđım. Sultān Qulı yana ékki üç kişi yavuş édiler. Cay böldük.
- (3) Ékki nevbet özüm çapqun çapıptur-mén. Bir budurur. Yana bir qatla hem uşbu Türkmen Hezāresi'ni
- (4) Hōrāsān'dın kéledürgende çapqunçı barıp qalın qoy ve at kéltürdiler. Hezārelerin
- (5) köç ve oğlan uşaqları yayaqlap qarlıq püştelerğa çıqıp turdılar. Bir néme
- (6) kähilliq qılduk. Kün hem kéç bolup édi. Yanıp hezārelerin üylerige oq
- (7) tüşüldi. Bu qış qar haylī uluq tüşüp édi. Uşbu yerde yoldın taşqarı qar rāst
- (8) atnıñ qaptalıda édi. Kéçe çağdavulluqqa çıqqanlar qar uluq cihetidin tañ
- (9) atqunça at üstide oq édiler. Tañlası yanıp Dere-i Hōş'nıñ içide hezārelerin
- (10) qışlağıda qonup andın köçüp Cenglik'ke tüşüldi. Yārek Tağāyī ve ba'zılar kéyinrekdin
- (11) kélip édi. Alarğa buyruldı kim Şeyh Dervīş'ni oqlağan hezāreler¹⁷⁷ni barıp
- (12) alıñız. Qanı tutulğan bedbahtlar sumçta ékendür. Bular barıp tütün qoyup yétmiş
- (13) séksen hezāreni aldılar. Köpreki qılıçqa bardı. Hezāre yürüşidin yanıp Nicrāv'dın
- (14) māl alur maşlahatığa Bārānnıñ ayağı Ay Toğdı nevāhīsiğa kéldük. Cihāngīr Mīrzā

[162a]

---

¹⁷⁶ H.'de *ılqılarına* biçimindedir.

¹⁷⁷ H.'de çıkmamıştır.

- (1) Ğaznī' din Ay Tođdı¹⁷⁸ nevāhīside ékende mülāzemetqa kélđi. Bu ešnāda Ramazān ayınıñ¹⁷⁹ on üçide
- (2) maña şa'b qoyañ teşvīşī boldı. Andaq kim küngeçe méni bu yandın ol
- (3) yanga kişi évrür édi. Nicrāv dereleridin Piçğān deresi 'alā'l-ħuşūş bu derede Ğayn
- (4) kéntiniñ uluğı Ğüseyn Ğaynī ağa-inisi bile serkeşlik ve nā-vehmlıq bile meşhūr u ma'rūf
- (5) édiler. Çerigni Cihāngīr Mīrzā'ğa başlatıp yiberildi. Qāsım Bég hem bardı. Çerig barıp
- (6) ser-kühke¹⁸⁰ çıqıp sengerleğan yerni zorlap alıp bir pāresini siyāsetqa yétkürdiler.
- (7) Qoyañ teşvīşī cihetidin miħaffa dék néme yasap Bārān yaqasıdın şehrğaça méni
- (8) köterip Bostānsērā'ğa kéltürdiler kim uşol qış oq bir néçe kün Bostānsērā'da
- (9) olturdum. Bu bī-ħuzūrluq henüz yaħşı bolmaydur édi kim oñ yüzümge
- (10) dābgūlī çıqtı. Neşter saldılar bu maraz üçün müshil hem içtim. Şıħhat tapıp Çārbāğ'qa
- (11) çıqtım. Cihāngīr Mīrzā mülāzemetqa kélđi. Eyyüb ođlanları, Yūsuf ve Behlül, mīrzā
- (12) qaşığa bargalı fitne vü şerrenğizlik maqāmıda édiler. Bu nevbet Cihāngīr Mīrzā'nı burunğı
- (13) dék tapılmadı. Néçe kündin soñ tépedin köçüp cébelenip ıldam Ğaznī'ğa bardı.

---

¹⁷⁸ H.'de *toğdı* biçimindedir.

¹⁷⁹ H.'de *ayınıñ* biçimindedir.

¹⁸⁰ H.'de *sīrkūbke* biçimindedir.

(14) Nānī qurganı¹⁸¹ alıp bir néçe kişisini öltürüp élini tamām taladı. Bolğan kişi qarasını

[162b]

(1) köçüp Hezāre arası bile Bāmyān tarafı yüzlendi Téñrige revşendür kim méndin ve

(2) méñe ta‘alluq éldin hīç iş ve sözi vāqi‘ bolmadı kim sebab-i munça kudüret ü

(3) niqār bolğay. Soñra éşitildi kim bu sözni kétmekiniñ sebebi qılmış. Cihāngīr Mīrzā

(4) Ğaznī’din kéledürgende Qāsım Bég ve bégler utru barıp édiler. Mīrzā bödenegе quş

(5) salur. Yétip quş ayağın salur maħalda bödenegе özini yérge urar. Qıçqırusurlar kim

(6) “Aldı mu? Aldı mu?” Qāsım Bég dér kim “Ğanīmni mundaq zebün qılğanda qaçan qoyar? Alur.”

(7) Bu söz alarğa belāyetī bolur. Bir kétmekleriniñ ciheti bu édi. Yana bir ékki mundın

(8) ħarābraq ve süstraq bir sözni¹⁸² hem sened qıldılar. Dağı Ğaznī’ni ol ħāl qılıp

(9) hezāre arası bile özlerini aymaqqa tarttılar. Ol furşatta aymaqlar Nāşır Mīrzā’dın

(10) ayrılıp édiler, velī Özbeg’ge kirmeydür édiler. Yay¹⁸³ ve Esterāb ve ol

(11) nevāħīniñ yaylağlarında¹⁸⁴ édiler. Uşbu maħallarda Sulţān ħüseyin Mīrzā Şıbānī ħan’niñ

(12) def‘iğa ‘azm u cezm qılıp tamām oğlanlarını tiletti. Méni dağı Seyyid Sulţān‘ Alī ħ‘abbīn’niñ

---

¹⁸¹ H.’de *qoğanı* biçimindedir.

¹⁸² H.’de *zni* biçimindedir.

¹⁸³ H.’de *Bay* biçimindedir.

¹⁸⁴ H.’de *taylağlarında* biçimindedir.

(13) oğlı Seyyid Efdal'ni yiberip tilep édi. ƒorāsān cānibi 'azīmet qılmaq

(14) bizge néçe cihettin lāzım boldı. Bir bu kim Sultān ƒüseyin Mīrzā dék Timur Bég

[163a]

(1) ornıǵa olturǵan uluq pādşāh yıǵınaq qılıp eţrāf ü cevānibdin

(2) oğlanlarını ve bégleri tiletip Şıbānī ƒan dék ğanīmniñ üstige

(3) 'āzim bolǵanda, él ayaq bile barganda biz baş bile bargay biz, él tayaq

(4) bile barganda, biz taş bile bargay biz. Yana bu kim Cihāngīr Mīrzā mundaq mükedder ve yamanlıq

(5) bile kim bardı, ya kudūretini ref' qılǵay biz, ya mażarratını def'. Uşbu yıl Şıbānī ƒan

(6) Çın Şūfī'ni ƒ'ārezm'de on ay muĥāşara qılıp aldı. Bu muĥāşarada

(7) qalın uruşlar boldı. ƒ'ārezm yigitleri bisyār merdānelıqlar qıldılar.

(8) Hīç taqşır qılmadılar. Andaq tīr-endāzlıq qıldılar kim barlar qalqandın

(9) cébedin ba'zı maĥalda ékki cébedin ötkere ötkere atıpturlar.

(10) On ay qabaldārlıq tarttılar. Hīç yerdin ümīdvārlıq bolmadı. Ba'zı

(11) yigit yeleñi bī-dillıq qılıp Özbeg bile sözleşip Özbeg'ni

(12) qurǵanǵa çıqqanlarını urup tüşürür maĥalda şıbe oqı tégip

(13) öziniñ çehresi keyindin oq bile urdı, öldi. Uruşur

(14) kişi qalmadı. Qurǵannı aldılar. Raĥmet Çın Şūfī'ǵa merdānelıq bile

[163b]

(1) tartmaqda daqıqa nāmer'ı qoymadı. Şıbānī ƒan ƒ'ārezm'ni Köpek Bī'ge bérıp

- (2) özi Semerqand keldi. Bu yılınñ āhiri Zi'l-ħicce ayıda¹⁸⁵ Sulţān Ĥüseyn Mīrzā
- (3) Şībānī Ĥan'ınñ üstige çerig tartıp Bābā İlāhī'ğa yétkende Téñri rahmetiğa
- (4) bardı. Sulţān Ĥüseyn Mīrzā¹⁸⁶ *Velādet ü nesebeti*. Velādeti sékkiz yüz qırq ékkide Herī'de Şāhruĥ Mīrzā
- (5) zamānıda édi. Sulţān Ĥüseyn Mīrzā ibn¹⁸⁷-i Manşūr ibn-i Bayqara ibn-i 'Ömer-Şeyĥ
- (6) ibn-i Emīr Timur. Manşūr Mīrzā bile Bayqara¹⁸⁸Mīrzā pādşāhlıq qılğan émes.
- (7) Anası Fīrūze Bégim édi. Timur Bég'ınñ nebīresi Sulţān Ĥüseyn Mīrzā'ınñ
- (8) ve Mīrānşāh Mīrzā'ınñ nebīresi bolur édi. Sulţān Ĥüseyn Mīrzā kerīmü'l-ţarafeyn
- (9) édi. Aşıl pādşāh édi. Bir tuqqan ékki oğul ékki qız édiler Bayqara Mīrzā
- (10) ve Sulţān Ĥüseyn Mīrzā, Eke Bégim, ve yana Aĥmed Ĥan alğan qız, ve Büdeke Bégim.
- (11) Bayqara Mīrzā Sulţān Ĥüseyn Mīrzā'dın uluq édi. Nökeri édi, velī dīvān
- (12) başıda ĥazır bolmas édi; ĥayr-ı dīvānda bir töşekde otururlar édi.
- (13) İnisi Belĥ vilāyetini bérıp édi, néçe yıl Belĥ'te ĥükümet qıldı. Üç oğlı
- (14) bar édi, Sulţān Muĥammed Mīrzā ve Sulţān Veys Mīrzā ve Sulţān İskender Mīrzā. Eke Bégim

[164a]

---

¹⁸⁵ H.'de *ayda* biçimindedir.

¹⁸⁶ H.'de yer almamaktadır.

¹⁸⁷ H.'de *bin* biçimindedir.

¹⁸⁸ H.'de *Bayqar* biçimindedir.

- (1) mīrzānıñ égeçisi édi. Mīrānşāh Mīrzā'nıñ nebīresi Sulţān Aĥmed Mīrzā alıp
- (2) édi. Bir oĥlı bar édi, Kiçik Mīrzā atlıq. Burunlar taĥayısıĥa mülāzemet qılır
- (3) édi. Soñra sipāhılıqını terkqılıp müţāla'āĥa meşĥūl boldı. Dédiler kim dānişmend bolup
- (4) ékendür. Ŧab'-i nazmı hem bar ékendür. Bu rubā'ī anıñdur:
- (5) *'ömrī be şalāĥ mīsutūdem ĥodrā*
dér şīve-yi zūhd mīnumūdem ĥodrā.
- (6) *çün 'ışq āmed kudām zūhd ü çī şalāĥ?*
Alminnatu lillāh āzmūdem ĥodrā.
- (7) Mollānıñ rubā'īsi bile tevārud boluptur. Āĥırlar ĥacc Ŧavāf hem qıldı. Büdeke Bégim hem
- (8) mīrzānıñ égeçisi édi. Qazaqlıqlarıda Aĥmed Ĥan Ĥācī Tarĥan Ĥan'ıĥa bérıp
- (9) édi. Ékki oĥlı bolup édi. Herīde kélip ĥaylī müddet Mīrzā mülāzemetide boldılar. Şekl
- (10) ü şemāyili. Qıyıq közlüg, şīr-endām boyluq kişi édi. Bélidin qoyı inçke édi. Bā-vücūd
- (11) kim uluq yaş yaşıp aq saqallıq bolup édi, ĥoşreng qızıl yaşıl
- (12) ebrīşīmīne kéyer édi. Qara quzı bōrk kéyer édi, ya qalpaq. Aĥyānen 'ıydlarda kiçik
- (13) se-destārnı yapıyassı yaman çırmap qarqara otaĥası sançıp namāzĥa barur édi.
- (14) Aĥlāq u eŦvārı. Evvel taĥt alĥanda ĥayālı bar égendür kim Devāzdeh İmām'nı ĥuŦbede

[164b]

- (1) oqutqay. ‘Alī Şīr Bég ve ba‘zılar men‘ qılıpturlar. Soñralar ħod cemi‘ iş küçi sünnet
- (2) ü cemā‘at mezhebi bile muvāfıq édi. Mafşal zaħmeti cihetidin namāz qıla almas édi.
- (3) Rūze¹⁸⁹ hem tutmas édi ħarrāf u ħoşşuluq kişi édi. ħuluqı bir néme güzērāraq vāqi‘ bolup
- (4) édi. Sözi hem ħuluqı dék édi. Ba‘zı mu‘amelātta şer‘ni bisyār ri‘āyet qılır édi.
- (5) Bir qatla bir oğlı, bir kişini öltürgen üçün, qanlıqlarığa tapşurup dārü’l-qazāğa
- (6) yiberdi¹⁹⁰. Evvel taht alğan maħalda altı yétti yıl tāyyib édi. Andın soñra içküge
- (7) tüşti. Qırq yılğa yavuq kim ħorāsān’da pādşāh édi. Hıç kün yoq édi
- (8) kim namāz-ı peşīndin soñ içmegey, velī hergiz şabūhī qılmas édi. Oğlanları
- (9) ve cemi‘ sipāhīğa ve şehrīğa bu ħāl édi. İfrāt bile ‘ayş u fısq qılurlar édi. Şicā‘
- (10) vü merdāne kişi édi. Barlar özi qılıç yétkürüptür, belki her ma‘rekede barlar qılıç
- (11) yétkürüpdür. Timur Bég neslidin hıçkim ma‘lüm émes kim Sulţān ħüseyn Mīrzā’ça
- (12) qılıç çapmış bolğay. Ťab‘-i nazmı bar édi. Dīvān hem tertīb qılıp édi. Türkī aytur
- (13) édi. Taħalluşı ħüseynī édi. Ba‘zı beytleri yaman émestür, velī mīrzānıñ dīvānı tamām
- (14) bir vezneddür. Bā-vücüd kim hem yaş hem salţanat bile uluq pādşāh édi, kiçikler

---

¹⁸⁹ H.’de *rūz* biçimindedir.

¹⁹⁰ H.’de *yiberi* biçimindedir.

[165a]

- (1) dék qoçqar sahlap kebüter oynar édi. Tāvuş hem uruşqa salur édi. *Maşāf*
- (2) *ve uruşları*: Qazaqlıqlarıda bir mertebe Gürgān suyını¹⁹¹ üzdürüp keçip bir pāre
- (3) Özbek'ni yahşı bastı. Yana bir qatla Sultān Ebu Sa'īd Mīrzā Muḥammed 'Alī Bahşı¹⁹² başlıg üç miñ
- (4) kişini ılgar yiberip édi. Sultān Hüseyn Mīrzā altmış yigit bile kélip tégip darb-ı
- (5) rāst bastı. Sultān Hüseyn Mīrzā'nıñ bir yahşı işi ve nümāyān işi budur. Yana bir
- (6) mertebe Esterābād'ta Sultān Maḥmūd Mīrzā bile uruşup bastı. Yana bir mertebe hem Esterābād'ta
- (7) Soğdıq Sa'īd Bin Hüseyn Türkmen'ni uruşup bastı. Yana bir taht alğandın soñ
- (8) Çınārānda Yādigār Muḥammed Mīrzā bile uruşup bastı. Yana Serpül Murgāb'dın ılğap
- (9) kélip Bāğ-ı Zāğān'da Yādigār Muḥammed Mīrzā kim¹⁹³ içip yatıp édi, aldı. Uşol alğan bile
- (10) Hōrāsān'nı tohtattı. Yana¹⁹⁴ Endeḥūd ve Şaburgān nevāḥīside Çikmen'de Sultān Maḥmūd Mīrzā
- (11) bile¹⁹⁵ uruşup¹⁹⁶ ğālib boldı. Yana Ebā Bekir Mīrzā'nı, kim 'Irāq'dın kélgen Qaraqoyluq

---

¹⁹¹ H.'de *sunı* biçimindedir.

¹⁹² H.'de *Yahşı* biçimindedir.

¹⁹³ H.'de bulunmamaktadır.

¹⁹⁴ H.'de *yata* biçimindedir.

¹⁹⁵ H.'de çıkmamıştır.

¹⁹⁶ H.'de çıkmamıştır.

(12) Türkmenler'ğa qoşulup kélip Uluǵbéǵ Mírzá'nı Tekāne ve Hımār'da basıp Kābul'nı

(13) aldı. 'Irāq daǵdaǵası bile Kābul'nı taşlap Hıyber'din ötüp Hoşāb bile Mültān

(14) nevāhīsidin ötüp Sīvī çıqtı. Andın barıp Kermān'nı alıp tohtata almay.

[165b]

(1) Hōrāsān vilāyetiǵa kirgende Sulţān Hüseyn Mírzá ılǵap barıp aldı. Yana Pūlcırāǵ'ta

(2) bir oǵlı Bedī'ūzzamān Mírzá'nı bastı. Yana Helvā Çeşme'de ékki oǵlı Ebū'l Muşsin Mírzá ve Kipek Mírzá'nı¹⁹⁷

(3) bastı. Yana bir mertebede çerig tartıp kélip Qunduz'nı qayap ala almay yandı. Yana

(4) bir meretebe Hişār'nı hem qayap ala almay yandı. Yana bir nevbet Zū'l Nūn vilāyetiniñ

(5) üstige kélidi. Büst dārūǵası Büst'ni bérdi. Özde hīç iş qılmadı. Büst'ni hem

(6) taşlap yandı. Sulţān Hüseyn Mírzá dék merdāne ve uluq pādşāh bu ékki üç yürüşde

(7) pādşāhāne 'azmi be-cāy kélürdi. Hīç işni bütkerme yandı. Yana Nīşīn ölenjide

(8) oǵlı Mírzá Bedī'ūzzamān'nı, kim Zū'l Nūn'nıñ oǵlı Şāh Bég bile kélip édi,

(9) uruşup bastı. Munda 'aceb umūr ittifāqı vāqi' bolur. Sulţān Hüseyn Mírzá bile çerig

(10) az ékendür. Ekşer çerigni Esterābād nevāhīsiǵa yibergen ékendür. Uşol uruş

---

¹⁹⁷ H.'de *Kiyik* biçimindedir.

- (11) küni Esterābād'qa bargan çerig kélip qoşulur. Bu sarıdın Sulţān Mes'ūd Mīrzā,
(12) kim Hışār'nı Baysungur Mīrzā'ğa aldurup Sulţān Hüseyn Mīrzā'ğa kéledür édi,
ol
(13) hem uşbu kün kélür. Haydar Mīrzā, kim Seyzārda Bedī'üzzamān utrusıǵa ılgar
barıp
(14) édi, ol hem uşbu kün kélidi. Vilāyeti Hōrāsān vilāyeti édi. Şarqı Belğ, ğarbí
Bıştām,

[166a]

- (1) ve Damğān, şimālǵı H'ārezm, cenūbı Qandahār ve Sīstān. Çün Herī dék şehr éligige
tüştü,
(2) tün ve kün 'ayş u 'işrettin özge işi yoq édi, belki tevābı' ü levāhiqide 'ayş u 'işret
qılmas
(3) kişi yoq édi. Cihāngırlıq ve leşkerkeşlik renc ü ta'bın tartmadı, lācerem bargan
(4) sāy nöker ve vilāyeti kem boldı artmadı. Evlādı on dört oğul, on bir qız qalıp
(5) édi. Barı oğlanlardın uluq Bedī'üzzamān Mīrzā édi. Anası Sencer Mīrzā Mervī'niñ
(6) qızı édi. Yana Şāh Ğarīb Mīrzā édi. Nökeri édi. Egerçi hay'ātu yaman édi,
(7) řab'ı hūb édi. Egerçi bedeni nātavān édi, kelāmı mergūb édi. Ğurbetı tařallus qılur
édi.
(8) Dīvān hem tertīb qılıp édi. Türkī ve Fārsī şi'r aytur édi. bu beyt anıñdur kim:
(9) *Dér güzer dīdem perī-rūyī řudem dīvāne-eş.*

Cīst nām-i u? Kucā bāşed nedānem, hāne-eş?

- (10) Néçe maşall Herī hükümetini Sulţān Hüseyn Mīrzā Şāh Ğarīb Mīrzā'ğa bérıp
édi. Atasınıñ

(11) zamānıda oq naql qıldı. Andın oğul qız qalması. Yana bir Muẓaffer Mīrzā édi.

(12) Sultān Hüseyn Mīrzā'nın sévgülüg oğlu bu édi, egerçi haylī sévgü dék ahlāq

(13) u ef'āli hem yoq édi. Oğlanları munı köp artuq körgen üçün, ekser

(14) yağıqtılar. Bu ékkelesinin anası Hadīce Bégim édi kim Sultān Ebū Sa'īd Mīrzā'nın gunçaçısı

[166b]

(1) édi. Mīrzā'dın Aq Bégim atlıq bir qızı hem bar édi. Yana Ebu'l Muhsin Mīrzā édi ve Kipek Mīrzā

(2) édi kim atı Muḥammed Muhsin édi. Bu ékkinin anası Latīf Sultān Ağaça édi. Yana Ebū Tūrāb Mīrzā

(3) édi. Burunlar andın haylī rüşdi rivāyet qılurlar édi. Atasının bī-ḥuzūrluğu artqanda

(4) özgeçe haber eşitip inisi Muḥammed Hüseyn Mīrzā bile qaçıp 'Irāq'qa bardı. 'Irāq'da sipāhiliqını

(5) terk qılıp dervīşlik ihtiyār qılıptur. Yana andın haberi tapılmadı. Bir oğlu bar édi,

(6) Sohrāb Mīrzā atlıq. Mén Ḥamza Sultān bile ve Mehdī Sultān başlıq sultānlarını basıp Hişār'ını

(7) alganda ménin qaşımında édi. Bir közi kör édi. Ğarīb bed-hay'āt édi. Ahlāqı hem hay'atı

(8) dék édi. Bir bī-i'tidāllıq qıldı. Tura almadı. Kétti. Esterābād nevāḥīside bī-i'tidāllıqından

(9) Necm-i Şānī 'azāb bile öltürdi. Yana Muḥammed Hüseyn Mīrzā édi. 'Irāq'ta munı ve Şāh İsmā'īl'ini

(10) bir yerde bend qılğan ékendürler. Ol vaqt¹⁹⁸ aña mürîd bolup ékendür. Soñra

(11) ğālîz Rāfîzî bolup édi. Bā-vücüd kim ata ağa inisi barı sünnî bu mundaq Rāfîzî Esterābād'ta

(12) uşol gümrāhlıq ve baṭālet bile öldi. Anı ḥaylî merdāne u bahādur dەرler édi. Hîç andaç

(13) işi zāhir bolmadı kim bitimekke lāyıq bolğay. Ṭab'ı nazmı bar ékendür. Bu beyt anıñdur: kim

(14) *ālūde-yi gerdî: zi pay-i şayd-i ki geştî?*

Ġarq-i 'araqî: dەر dil-i germ-i ki güzeştî?

Yana bir Ferîdün Ḥüseyn Mîrzā

[167a]

(1) édi. Yaynı küçlüğ tartıp oqnı yaḥşı atar édi. Kemān-ı gürühesini

(2) dەرler kim qırq batman ékendür. Özi ḥaylî merdāne édi, velî fîrūzceng émes

(3) édi. Her yerde kim uruştı, mağlūb¹⁹⁹boldı. Rıbāt-ı Dūdez'de Ferîdün Ḥüseyn Mîrzā

(4) ve inisi İbn-i Ḥüseyn Mîrzā ve Timur Sulṭān ve 'Ubeyd Sulṭān bile Şābıq Ḥan'nıñ ilğarı

(5) bile uruştlar, mağlūb boldılar. Anda Ferîdün Ḥüseyn Mîrzā ḥaylî yaḥşılar barıptur.

(6) Dāmğān'da Ferîdün Ḥüseyn ve Muḥammed Zamān Mîrzā ve Muḥammed Zamān Mîrzā Şıbānî Ḥan éligige tüştı.

¹⁹⁸ H.'de *qat* biçimindedir.

¹⁹⁹ H.'de *mağlūm* biçimindedir.

(7) Her ékkisini öltürmedi. Qoya bérdi. Soñra Şāh Muḥammed Dīvāne Qalāt'ını bérkitkende

(8) anda barıp édi. Qalāt'ını Özbek alganda éligge tüşti. Öltürdiler.

(9) Bu üçlesi Miñli Bi Ağaça atlıq mīrzānıñ²⁰⁰ Özbek ğunçaçısıdın bolup édiler.

(10) Yana Ḥaydar Mīrzā édi. Anası Pāyende Sulṭān Bégim édi Sulṭān Ebū Sa'īd Mīrzā'nıñ

(11) qızı édi. Atası zamānıda Meşhed ve Belḥ'te néçe maḥall hükümet qıldı. Sulṭān Ḥüseyin Mīrzā

(12) Ḥişār'ını qapağanda Sulṭān Maḥmūd Mīrzā'nıñ Ḥ'ānzāde Bégim'din bolğan qızı muña

(13) alıp yaraşıp Ḥişār üstidin koptılar. Birbine qızı qalıp édi, Şād Bégim

(14) atlıq. Soñra Kābul'ğa kélđi. 'Ādil Sulṭān'ğa bérildi. Ḥaydar Mīrzā atası zamānıda
[167b]

(1) oq 'ālemdin bardı. Yana Muḥammed Ma'sūm Mīrzā édi. Qandahār aña bérıp édi. Bu münāsebet bile

(2) Uluğbég Mīrzā'nıñ bir qızı bu oğlığa qoldı. Herī'ge kéltürgende uluq toy qılıp

(3) yaḥşı çārṭāq bağladı. Egerçi Qandahār'ını bérıp édi²⁰¹, velī aq qılsa, qara qılsa Şāh Bég

(4) Arğun qılır édi. Bu mīrzāda ihtiyārī ve i'tibārī yoq édi. Bu cihettin Qandahār'da turmay

---

²⁰⁰ H.'de *Mīrzānı* biçimindedir.

²⁰¹ H.'de *éd* biçimindedir.

- (5) H̱orāsān bardı. Atasınıñ hayātıda oq kéc̱ti. Yana Ferruḡ H̱üseyin M̱ırzā²⁰² édi²⁰³.
M̱ırzādın burunraq
- (6) bu dünyādın rıḡlet qıldı. Yana İbrāhīm H̱üseyin M̱ırzā édi. Ṭab‘ı yaman émes
ékendür²⁰⁴. Herī
- (7) çağrını ifrāt ile içe içe oq atası zamānıda öldi. Yana İbn-i H̱üseyin M̱ırzā bile
- (8) Muḡammed Qāsım M̱ırzā édi. Zikrleri²⁰⁵ kélğüsüdür. Bu beş m̱ırzānıñ atası Papa
Ağaça édi,
- (9) ğunçaçı édi. Barıdın uluq qız Sultānım Bégim édi. Yalğuz tuğup édi. Anası
- (10) Çöli Bégim atlıq. Aḡaq bégleriniñ qızı bolur. ḡaylī söz bilür édi. Sözge muñı
- (11) yoq édi. Ağası Bayqara M̱ırzā’nıñ ortançı oğlı Sultān Veys M̱ırzā’ğa çıkarıp
- (12) édi. Bir qız bir oğlı bolup édi. Qızını Şıbān sultānlarídın Yılbars Sultān’nıñ²⁰⁶
- (13) inisi İsen Qulı Sultān’ğa çıkarıp édi. Oğlı Muḡammed Sultān M̱ırzā’dur
- (14) kim bu tārīḡde Qanūc vilāyetini aña bériptür-mén. Sultānım Bégim Kābul’dın
uşbu

[168a]

- (1) tārīḡde nebīresini alıp Hindūstān’ğa kéledürgende Nīlāb’ta Téñri ḡükmini
bütkeriptür.
- (2) Süñekini kişi qarası alıp yandılar. Nebīresi kélđi. Yana Pāyende Sultān Bégim [din
tuğqan tört qız édi. Barıdın uluq Aq Bégim]²⁰⁷ édi. Babur M̱ırzā’nıñ

²⁰² H.’de bulunmamaktadır.

²⁰³ H.’de bulunmamaktadır.

²⁰⁴ H.’de *égendü* biçimindedir.

²⁰⁵ H.’de *zikrler* biçimindedir.

²⁰⁶ H.’de *Yılbars* biçimindedir.

²⁰⁷ H.’de yer almamaktadır.

(3) siŋli Bike Bégim'niŋ nebiresi Muḥammed Qāsım Arlat'qa ıqarıp édi. Bir kine qızı bolup édi,

(4) Qara Köz Bégim atlıq. Nāşır Mīrzā alıp édi. Ékkinçi qız Kiçik Bégim édi. Sulṫān Mes'ūd Mīrzā bisyār

(5) māyil édi. Her née sa'y qıldı. Pāyende Sulṫān Bégim qısqa mülāḫaza qılıp bérmedi. Soŋra Seyyid Ata'nıŋ

(6) nesli Mollā H'āce'ğa ıqarıp édi. Üçünçi qızı Bike Bégim'ni ve tórtüni qızı Ağa Bégim'ni siŋli

(7) Rābi'a Sulṫān Bégim'niŋ oĝlanları Bābur Mīrzā bile Sulṫān Murād Mīrzā'ğa bérıp édi Miŋli Bī Aĝaa'dın

(8) ékki qız bolup édi. Uluĝınınıŋ atı Mayram Sulṫān édi. Endhūd seyidleridin

(9) Seyyid Abdullāh Mīrzā'ğa, kim Bayqara Mīrzā'nıŋ qız nebiresi édi, bérıp édiler bir oĝlı bar édi,

(10) Seyyid Berke atlıq. Mén Semerqand'nı alĝanda mülāzemet qılır édi. Soŋra Ürgenç sarı tüşüp salṫanat

(11) da'vāsı qıldı. Esterābād'ta Qızılbaşlar óltürdiler. Yana bir qızınıŋ atı Fatma Sulṫān

(12) édi. Timur Bég neslidin Yādigār Mīrzā'ğa bérıp édiler. Papa Aĝaa'dın üç qız bolup

(13) édi. Uluĝı Sulṫān Nijād Bégim édi. Sulṫān Hüseyin Mīrzā aĝasının kiçik oĝlı

(14) İskender Mīrzā'ğa ıqarıp édi. Ékkinçi qızı Bégim Sulṫān édi. Sulṫān Mes'ūd Mīrzā'ğa közi

[168b]

- (1) ma'yüb bolgandin soň béríp édiler. Bir qız bir oğul bolup édi. Qızını Sulţān Hüseyn Mīrzā'nıñ
- (2) haremı Apağ²⁰⁸Bégim saħlap édi. Herī'din Kābul'ğa kélđi. Seyyid Mīrzā Apağ'qa²⁰⁹
- (3) bérildi. Bégim Sulţān Sulţān Mes'ūd Mīrzā'nı Özbeg öltürgendın soň oğlını
- (4) alıp Ka'be sarı bardı. Bu furşatta ħaber kélđi kim özi ve oğlı Mekke'de émiş, oğlı uluqqına
- (5) émiş. Üçünçi qızı Seyyid Mīrzā dégen Endeħüd seyidlerige béríp édiler.
- (6) Artuqını Seyyid Mīrzā meşhūr édi. Yana bir ħunçaçıdın bir qız bolup édi, 'Ayşe Sulţān
- (7) atlıq. Anası Zübeyde Ağa édi. Ĥasan Şeyħ Témür'niñ nebiresi édi. Şıbān sulţānlarıdın
- (8) Qāsım Sulţān'ğa béríp édiler. Andın bir oğlı bolup édi, Qāsım Hüseyn Sulţān atlıq. Hindüstān'da
- (9) ménıñ mülāzemetimğa kélđi. Rānā Sengā ħazvıda bar érđi²¹⁰. Bedā'un'nı aña bérildi. Qāsım Sulţān'dın
- (10) soň Boran Sulţān atlıq uruqlarıdın aldı. Andın oğlı bar, 'Abdullāh Sulţān
- (11) atlıq. Bu tārīħde ménıñ mülāzemetimdedür. Bā-vücüd kim kiçik yaşlıqtur, ħıdmeti yaman émes.
- (12) Ĥavātīn ü serārī. Evvel alğan ħatunı Bike Sulţān Bégim édi. Sencer Mīrzā Mervī'niñ

---

²⁰⁸ H.'de *Ayağ* biçimindedir.

²⁰⁹ H.'de *Ayağ* biçimindedir.

²¹⁰ H.'de *éri* biçimindedir.

(13) qızı édi. Bedi‘üzzamān Mīrzā mundın tuğup édi. Köp keç-ğuluq édi. Sulţān Hüseyn Mīrzā’nı

(14) köp ağırtur édi. Keç-ğuluqlığın mīrzā be-tenj kélđi. Āhir qoydı ve ħalāş boldı. Né

[169a]

(1) qılsun? Ħaqq Mīrzā cānibi édi.

Zen-i bed dér serā-yi merd-i nikū

hem derīn ‘ālem est dūzah-ı ũ.

(2) Téñri hīç müselmānğa bu belānı salmağay. Yaman ħūyluq keç-ğuluq ħatun, ilāhī, ‘ālemde qalmağay!

(3) Yana bir Çöli Bégim édi. Ađaq bégleriniñ qızı édi. Sulţānım Bégim andın tuğup édi. Yana

(4) Şehrbānū Bégim édi Sulţān Ebū Sa‘īd Mīrzā’nıñ qızı édi. Taht alğandın soñ alıp

(5) édi. Çikmen uruşıda mīrzānıñ cemi‘ ħaremleri miħaffedin çıqıp atqa mingende bu inisiniñ

(6) i‘timādığa miħaffedin çıqmas, atqa minmes. Munı mīrzāğa yétkürürler. Bu cihetdin Şehrbānū Bégim’ni

(7) qoydı ve sıñlı Pāyende Sulţān Bégim’ni aldı. Özbek Ħorāsān’nı alğandın soñ

(8) Pāyende Sulţān Bégim ‘Irāq’qa bardı. ‘Irāq’ta ħarībıqta naql qıldı. Yana Ħadīce Bégim édi.

(9) Sulţān Ebū Sa‘īd Mīrzā’nıñ ħunçaçası édi. Mīrzādın bir qızı bar édi, Aq Bégim atlıq.

(10) ‘İrāq’ta Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā’nın şikestidin soñ Herī kıldı. Herī’de Sultān Hüseyn Mīrzā²¹¹

(11) aldı ve sévdi. Ğunçaçılıq mertebesidin bégimlik mertebesiga teraqqī qıldı. Soñralar

(12) hod asru ihtiyār bolup édi. Muḥammed Mü’min Mīrzā’nı anıñ sa’yı bile öltürdiler. Sultān Hüseyn Mīrzā’nın

(13) oğlanları kim yağıqtılar, köpreki munıñ cihetidin édi. Özini ‘āqile tutar édi,

(14) velī bī-‘aql u pür-gūy ḥatun édi Rāfızıyye hem ékendür. Şāh Ğarīb Mīrzā bile Muḥaffer Hüseyn Mīrzā

[169b]

(1) mundın tuğup édi. Yana Apağ Bégim édi. Andın hīç oğul qız bolmadı. Papa Ağaça, kim munça

(2) sévgülüğ édi, munıñ kökeldaşı édi. Çün oğlı qızı yoğ édi, Papa Ağaça’nın oğlanlarını

(3) oğlı dék saḥlar édi. Mīrzānıñ bī-ḥuzūrluqlarıda bisyār yaḥşı ḥıdmet qılur édi. Haremleridin

(4) hīçkim munça ḥıdmet qıla almas édi. Mén Hindūstān’ğa kélür yıl Herī’din kıldı.

(5) Mén hem ta‘zīm u ihtirāmların éligdin kélgençe qıldım. Çendīrī’ni muḥāşāra qılğanda ḥaber kıldı

(6) Kābul’da Téñri ḥükmini bütkermiş. Ğumalardın²¹² bir Laṭīf Sultān Ağaça édi. Çārşenbehīlerdindür

---

²¹¹ H.’de çıkmamıştır.

²¹² H.’de *lardın* biçimindedir.

- (7) kim Ebū'l Muḥsin Mīrzā bile Kipek Mīrzā andın tuğup édi. Yana Miñli Bi Ağaça édi. Özbeg
- (8) édi. Şehrbānū Bégim'niñ kişi qarasıdın bolur édi. Ebū Tūrāb Mīrzā ve Muḥammed Hüseyn Mīrzā ve Ferīdün Hüseyn Mīrzā'nıñ
- (9) anası édi. Yana ékki qızı hem bar édi. Yana Papa Ağaça édi. Apağ Bégim'niñ
- (10) kökeldaşı bolur édi. Mīrzā körüp sévüp aldı. Beş oğul dört qızınıñ anası
- (11) édi, néçük kim mezkūr boldı. Yana bir Bégi Sulṭān Ağaça édi. Andın oğul qız bolmadı. Yana
- (12) kiçik-kirim ğuma ğunçaçı bisyār édi. Hatunlardın ve ğumalardın mu'teber bular édi kim
- (13) mezkūr boldı. Sulṭān Hüseyn Mīrzā dék uluq pādşāh Herī dék İslām şehriniñ
- (14) pādşāhı bu 'acebtür kim bu on dört oğlıdın üçi veledü'l-zinā émes édi. Fısq u fücūr özide

[170a]

- (1) oğlanlarıda ve él ve ulusıda asru şāyi' édi. Uşbu alarnıñ şe'āmetidin édi kim mundaq
- (2) uluq ḥānzādedin yétti sékkiz yılda, bir Muḥammed Zamān Mīrzā'dın özge, āşār u 'alāmet qalmadı. Ümerāsi.
- (3) Bir Muḥammed Burunduq Barlas édi. Çākū Barlas neslidindür Muḥammed Burunduq İbn-i 'Alī İbn-i Burunduq İbn-i Cihān Şāh
- (4) İbn-i Çākū Barlas. Babur Mīrzā qaşıda bég édi. Andın soñ Sulṭān Ebū Sa'īd Mīrzā hem ri'āyet qılıp

(5) muña Cihāngīr Barlas bile Kābul' nı bėrip Uluġbėg Mīrzā' ġa ateke qılıp ėdi. Sultān Ebū Sa'īd Mīrzā' dın

(6) soġ Uluġbėg Mīrzā Barlaslarġa qaşd qılır maqāmıda boldı. Bular tuyup

(7) mīrzānı tutup ėl ve ulusını kőçürüp Qunduz sarı kőçtiler. Hindūkuş' nıġ üstidin

(8) mīrzānı ādemiyāne Kābul sarı uzatıp özleri Ĥorāsān' ġa Sultān Ĥüseyn Mīrzā' ġa bardılar. Mīrzā hem

(9) yaġşı ri'āyetlerin qıldı. Muĥammed Burunduq asru bilimlig kişi ėdi. Bisyār serdār kişi ėdi. Quşqa

(10) asru köp meyili bar ėdi andaq kim bir quşı ölse ya yitse oġlanlarınıġ atını tutup aytur

(11) ėkendür kim “Bu quş ölgünçe ya yitkünçe fulānī ölse, né ėdi?” Ya “Fulānīniġ boynı sinsa, né ėdi?”

(12) Yana Mużaffer Barlas ėdi. Mīrzāniġ qazaqlıqlarıda bar ėdi. Bilmen mīrzāġa qaysı tavrı ĥoş

(13) yaqıp asru uluq ri'āyet qılıp ėdi. İ'tibārı bu mertebede ėdi kim Sultān Ĥüseyn Mīrzā

(14) qazaqlıġıda anıġ bile mundaq şart qılıp ėdi her vilāyet kim musahĥar bolsa çehār-dāng mīrzāniġ

[170b]

(1) bolġay, dū-dāng anıġ. Bu 'aceb şartıdır. Pādşāhlıqta qaçan rāst kėlgey kim bir qaraçu

(2) kişini ızı bile şerīk qılġay? İni-oġul bile mundaq şart müyesser bolmas: bėg kişi bile

(3) Һод нѣчүк мүйессер болур? Таһт алғандын соң бу şartın peşimān boldı, velī sūd qılmadı.

(4) Bu tizemağz merdek hem munça ri‘āyet tapıp Mīrzāğa ziyādeserlıqlar qılur édi. Mīrzā re’yi²¹³

(5) bile ‘amel qılmas édi. Āhır dédiler kim mesmūm boldı vallāhu a‘lem u bi-haqīqati’l-hāl. Yana ‘Alī Şīr Bég Nevā’ī

(6) édi. Bégi émes édi, belki muşāhibi édi. Kiçiklikide hem-mekteb ékendürler. Һuşūsiyyet bisyār

(7) ékendür. Bilmen né cerīme bile Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā Herī’din ihrāc qıldı. Semerqand’qa bardı.

(8) Néçe yıl kim Semerqand’ta édi, Aħmed Ĥacī Bég mürebbī vü muqavvīsi édi. ‘Alī Şīr Bég’niñ mizācı nāzüklük

(9) bile meşhūrdur. Él nezāketini devletiniñ ğurūrıdın taşavvur qılur érdiler. Andaq

(10) émes ékendür. Bu şıfat aña cibillī ékendür. Semerqand’ta ékende hem uşmundaq nāzük mizāc égendür.

(11) ‘Alī Şīr Bég nazīri²¹⁴ yoq kişi édi. Türkī til bile tā şı‘r aytıpturlar, hıçkim ança köp ve ĥüb

(12) aytqan émes. Altı mesnevī kitāb nazm qılıptur, béşi Ĥamse cevābıda, yana biri *Manıqu’t-tayr* veznide,

(13) *Lisānū’t-tayr* atlıq. Tört ğazeliyyāt dīvānı tertīb qılıptur. *Ġarāyibü’l-şıĝar*, *Nevādirü’l-şebāb*,

---

²¹³ H.’der e’y biçimindedir.

²¹⁴ H.’de *nañiri* biçimindedir.

(14) *Bedī'ü'l-vaşat, Fevāyidü'l-kibar* atlıq. Yağşı rubā'ıyyātı hem bar. Yana ba'zı muşannafātı bar kim bu mezkūr bolğanlarğa

[171a]

(1) baqa pestraq ve süstraq vāqı' boluptur. Ol cümledin inşalarını Mevlānā 'Abdurrahmān Cāmī'ğa

(2) taqlīd qılıp cem' qılıptur. Hāşıl kim her kimge her iş üçün her haţţ kim bitiptür yığışturuptur.

(3) Yana *Mīzānū'l-evzār*²¹⁵ atlıq 'arüz bitiptür. Bisyār medhūldur. Yégirmi dört rubā'ı

(4) veznide dört veznde ğalaţ qılıptur. Ba'zı buhūrniñ evzānıda hem yañılıptur. 'Arüzğa

(5) müteveccih bolğan kişige ma'lūm bolğusıdur. Fārsī dīvān hem tertīb qılıptur. Fārsī

(6) naẓmda Fānī taħalluş qılıptur. Ba'zı ebyātı yaman émeştür, velī ekşeri süst ü firodtur. Yana

(7) mūsīqīde yağşı némeler bağlaptur. Yağşı naqşları ve yağşı peşrevleri bardur. Ehl-i fażl

(8) u ehl-i ehl-i hünerğa 'Alī Şīr Bég'çe mürebbī vü muqavvī ma'lūm émes kim hergiz peydā bolmış bolğay. Üstād Qul Muħammed

(9) ve Şeyhī Nāyī ve Hüseyn 'Ūdī, kim sāzda serāmed édiler, bégniñ terbiyet ü taqviyetidin

(10) munça teraqqī vü şöhret qıldılar. Üstād Behzād ve Şāh Muẓaffer taşvīrde bégniñ sa'y u ihtimāmı

---

²¹⁵ H. 'de *Mīrzāū'l-evzār* biçimindedir.

(11) bile mundaq meşhūr u ma‘rūf boldılar. Munça binā-yı ḥayr kim ol qıldı kem kişi mundaq muvaffaq bolmış

(12) bolğay. Oğul ve qız ve ehl ü ‘iyāl yoq, ‘ālemni ṭavrī ferd ü cerīde ötkerdi. Avāyıl

(13) mührdār édi.avasıṭ bég bolup néçe maḥall Esterābād’ta ḥükümet qıldı. Avāḥır sipāhīlıqını

(14) terk qıldı. Mīrzānın néme almas édi, belki yılda bir mīrzāğa küllī meblağlar peşkeş qılır édi

[171b]

(1) Sulṭān Ḥüseyn Mīrzā Esterābād çerigidin yanganda istiqbālğa kélđi²¹⁶. Mīrzā bile körüşüp

(2) qopqunça bir ḥāletī boldı. Qopa almadı. Köterip élttiler. Ṭabībler ašlā teşḥīs qıla almadılar.

(3) Taṇlasığa oq Tēñri raḥmetiğa bardı. Bir beyti ḥasb-i ḥāl vāqi‘ boluptur:

(4) Bu derd²¹⁷ bile ki öler mén maraz çu zāhir émes.

Ṭabībler bu belāğa né çāre qılğaylar?

(5) Yana Aḥmed Tevekkül Barlas édi. Burunlar müddeti Qandahār ḥükümeti munda édi. Yana Velī Bég édi. Ḥacī Seyfeddīn Bég’niñ

(6) neslidindür. Nüküzdür mīrzāniñ uluq bégi édi. Sulṭān Ḥüseyn Mīrzā

(7) taḥt algandın soñ ḥaylī ‘ömr tapmadı, bat oq öldi. Müselmān u namāz-güzār u

(8) Türk ve şādiq kişi édi. Yana Ḥasan Şeyḥ Timur édi. Munı Babur Mīrzā ri‘āyet qılıp béglik

²¹⁶ H.’de *kéld* biçimindedir.

²¹⁷ H.’de *derdā* biçimindedir.

(9) mertebesiga yétkürüp édi. Yana Noyan Bég édi. Atası Termiz seyidleridindür.

(10) Ana tarafıdın hem Sulţān Ebū Sa‘īd Mīrzā hem Sulţān Hüseyn Mīrzā’ğa uruq bolur. Sulţān Ebū Sa‘īd Mīrzā

(11) hem ri‘āyet qılıp édi. Sulţān Aħmed Mīrzā qaşıda mu‘teber bég édi. Sulţān Hüseyn Mīrzā

(12) qaşığa hem bardı. Yaħşısı ri‘āyet taptı. Levend ü hoşbaş ü şarābh‘āre ü

(13) ‘ayyāş kişi édi. Hāsan Ya‘qūb anıñ hıdmetide bolğan üçün Hāsan Noyan hem dérler

(14) édi. Yana Cihāngīr Barlas édi. Kābulda néçe maħall Muħammed Burunduq bile şerīklik hūkūmet qılıpturlar.

[172a]

(1) Soñra Sulţān Hüseyn Mīrzā qaşığa bardı. Yaħşısı ri‘āyetin qıldı. Harekāt

(2) ü sekenātı zerāfet ü letāfet bile édi. Hoş ma‘āş kişi édi. Av ve quşnıñ

(3) rāh u revişini yaħşısı bilür üçün Sulţān Hüseyn Mīrzā ekşer bu işlerni aña rücū‘ qılır

(4) édi. Bedi‘ūzzamān Mīrzā’nıñ muşāhibi édi. Mīrzā muşāhibligın yād qılıp ta‘rīf qılır

(5) édi. Yana Mīrzā Aħmed ‘Alī Fārsī Barlas édi. Egerçi şı‘r aytmas édi, hoş-ţab‘

(6) ü şı‘r-şinās ü zarīf ü yetimçe kişi édi. Yana ‘Abdül Hāliq Bég édi. Fīrüz Şāh Bég,

(7) kim Şāhruħ Mīrzā’nıñ uluq ri‘āyet qılğan bégı édi, munıñ uluq

(8) atasıdur. Bu cihettin ‘Abdül Hāliq Fīrüzşāh dérler. Bir néçe maħall H‘ārezm munda édi. Yana

(9) İbrāhīm Dulday édi. İş mebanını ve mülkdarlıq tarıqını yahşı bilür édi. Muḥammed Burunduq'nıñ

(10) şānī-i isneyni édi yana Zü'l Nūn Arğun édi. Merdāne kişi édi. Sulṭān Ebū Sa'īd Mīrzā

(11) qaşıda igelikleride yahşı qılıçlar çapqandır. Andın soñra hem

(12) her yeride éligi işke yétipdür, merdānelığıda söz yoq édi. Bir néme télberek kişi

(13) édi. Bizniñ mīrzalarınñ qaşıdın Sulṭān Hüseyn Mīrzā qaşığa bardı. Ğūr'nı

(14) ve Nekdirī'ni bérđi. Yétmiş séksen kişi bile ol nevāhīde yahşılar qılıç çaptı. Az az kişi

[172b]

(1) bile qalın qalın Hezāre ve Nekdirī'ni yahşılar bastı. Hezāre ve Nekdirī'ni ança kişi zabt qılğan émes.

(2) Néçe maḥaldın soñ Zemīn Dāver'ni hem bérđiler. Oğlı Şāh Şücā 'Arğun hem atası bile bile

(3) kiçiklikleride yürüp qılıçlar çaptı. Sulṭān Hüseyn Mīrzā atasınıñ rağmığa ri'āyet qılıp

(4) Qandahār'nı atası bile şerīklig bérđi. Soñra bu ata oğul ol oğul bile ata arasıda

(5) yağılıqlar salıp fitneler qıldılar. Āhır mén Hüseyn Şāh'nı tutup nöker süderidin ayırıp

(6) Kābul'nı Zü'l Nūn Hüseyn Şāh méniñ cihetimdin bī-çāre bolup barıp Sulṭān Hüseyn Mīrzā'nı

(7) kördiler. Sulṭān Hüseyn Mīrzā'nı kördiler. Sulṭān Hüseyn Mīrzā'dın soñra köprek ulğaydı.

(8) Heri'nin dāmen-i kūh vilāyetlerini mişl-i Evbe ve Çahçerān muña bērdiler.

Bedi'ūzzamān Mīrzā

(9) Muẓaffer Mīrzā kim şerīklig pādşāh boldılar, Bedi'ūzzamān Mīrzā eşikide bu şahib-ihtiyār

(10) édi. Muẓaffer Mīrzā eşikide Muḥammed Burunduq Barlas şahib-ihtiyār édi. Egerçi merdānelığı bar édi,

(11) velī bir néme télberek ve ğol kişi édi. Télbe ve gol bolmasa²¹⁸, mundaq ḥoşāmedni qabūl qılıp özini

(12) rüsvā qılır mu? Tafşīli budur kim Heri'de mundaq kim i'tibār u ihtiyār boldı, bir néçe şeyḥ ü mollā

(13) aña kélip dérler kim "Quṭb bizniñ bile iḥtilāṭ qıladur. Séñe Hizebrullāh laqab boldı. Sén

(14) Özbeg'ni alğundur." Bu ḥoşāmedni inanıp boynıǵa fūṭa salıp şükrler qılıptur. Bādgīs nevāḥīsıde

[173a]

(1) Şıbānī Ḥan kim mīrzālarınıñ üstige kélip birini birige qoşqalı²¹⁹ qoymay bastı, Zü'l Nūn

(2) yüz yüz élligçe kişi bile Qara Ribāt'ta²²⁰ Şıbānī Ḥan rüberūsıda²²¹ uşbu sözge çın tutup

(3) turdı. Qalın kişi yétken bile alıp oq téprediler. Zü'l Nūn'nı alıp öltürdiler.

---

²¹⁸ H.'de *bolmas* biçimindedir.

²¹⁹ H.'de *qoşqalı* biçimindedir.

²²⁰ H.'de *Qara-Ribatba* biçimindedir.

²²¹ H.'de *raberūsıda* biçimindedir.

(4) Pāk-mezheb kişi édi. Namāznı terk qılmas édi. Artuqı namāzlar hem haylı öter édi.

(5) Şatrançğa köp meş‘ūf édi. Él bir élig bile oynasa ol ékki bile élig oynar édi.

(6) Her néçük köñli tiler oynar édi. İmsāk u hissāt²²² tabī‘atıda gālib édi. Yana Dervīş ‘Alī Bég

(7) édi. ‘Alī Şīr Bég’niñ tuqqan inisi édi. Néçe maħall Belh’niñ hükümeti munda édi. Belh’de

(8) yahşı béglikler qıldı. Tīzemağz u bī-hünerraq kişi édi. Sultān Hüseyn Mīrzā evvel Qunduz

(9) ve Hīşār üstige kélgende tīzemağzlığın tuturdılar. Belh hükümetidin ma‘zül boldı.

(10) Tārih-i toqquz yüz on altı mén Qunduz kélgende meniñ qaşımğa kélip édi. Mesh u mebhūt

(11) édi, béglik qābiliyyetidin dūr ve içkilik şalāhiyyetidin mehcūr gālibā ‘Alī Şīr Bég vāsītāsıdın

(12) munça ri‘āyet tapqandur. Yana Moğol Bég édi. Néçe maħall Herī hükümeti anda édi. Soñra

(13) Esterābād’rı bėrdiler. Esterābād’tın ‘Irāq’qa Ya‘qūb Bég qaşığa qaçıp bardı. Yetimçe kiři

(14) édi. Hemīşe qımār qılur édi. Yana Seyyid Bedir édi. Bisyar zor ve asru şīrīn-ħarekāt kişi

[173b]

---

²²² H. de *hissab* biçimindedir.

- (1) édi. ‘Aceb şahib-uşul kişi édi; ğarīb hūb raqş qılır édi, ğayr-i mükerrer raqş qılır
  - (2) édi ğālibā ol raqş anıñ iħtirā‘i édi. Hemīşe Mīrzā mülāzemetide bolur
  - (3) édi. Dāyim ħerīf-i şarāb ve hem-şoħbeti édi. Yana İslīm Barlas édi. Türk kişi édi.
  - (4) Quşçılığını yahşı bilür édi. Ba‘zı işlerni tavrī qılır édi. Ottuz qırq batman
  - (5) küç yay²²³ bile ney atıp taħtadın ötkerür édi. Qabaq meydānıda meydān başıdın çapıp
  - (6) yaynı tüşürüp qurup atıp qabaqnı urar édi. Yana zihgīrni bir qarı, bir
  - (7) yarım qarı rişteğa bağlap rištenin yana bir uçını bir yığaçqa bağlap alur
  - (8) ve bu ħālette oqını atıp zihgīrdin ötkerür édi. Mundaq ğarīb işleri
  - (9) ħaylī bar édi. Hemīşe mülāzemet qılır édi. Her şoħbette bar édi. Yana Sultān Cūneyd Barlas
  - (10) édi. Soñralar Sultān Aħmed Mīrzā qaşığa kélip édi. Bu Sultān Cūneyd Barlas’nın
  - (11) kim bu tārīħde Cūnepūr ħükümeti şirket bile aña ta‘allaqdur atasıdur. Yana Şeyħ Ebū Sa‘īd Ħan
  - (12) Dermeyān édi. Bilmen bir uruşta mīrzāğa at keltürüp müdür, ya mīrzāğa
  - (13) qaşd qılğan ğanīmni def‘ qılıp mudur ol cihettin bu laqab bile mūlaqqab boluptur. Yana
  - (14) Bihbūd Bég édi. Burunlar çehre çergeside ħıdmet qılır édi. Mīrzānıñ qazaqlıqlarıda
- [174a]
- (1) ħıdmeti yaqıp Bihbūd Bég’ge bu ‘ināyetni qılıp édi kim tamğada ve sikkede anıñ

---

²²³ H.’de *ya* biçimindedir.

(2) atı édi. Yana Şeyhim Bég édi Süheylî taħalluş qılır üçün Şeyhim Süheylî dérlér édi.

(3) Bir ʔavr Şi‘r aytur édi. Qorqqu dék elfāz u ma‘ānī derc qılır édi anıñ ebyātıdır:

(4) *Şeb-i ğam girdbād²²⁴-ı āhım ez cā burd gerdūnrā*

firo burd ejdehā-yı seyl-i eşkem rub‘-i meskūnrā.

(5) Meşhūrdur kim bir qatla bu beytni Mevlānā ‘Abdurrahmān Cāmī’niñ²²⁵ hıdmetide oqurtur. Mevlānā

(6) aytıpturlar kim “Mīrzā, Şi‘r ayta siz, ya ādem qorquta siz?” Dīvān tertīb qılıp édi.

(7) Meşnevīyyātı hem bar. Yana Muħammed Velī Bég édi. Velī²²⁶Bég’niñ kim mezkūr boldı anıñ

(8) oĝlı édi. Āħirler Mīrzā qaşıda uluq bég bolup édi. Bā-vücūd kim uluq bég

(9) édi, herĝiz hıdmetini terk qılmas édi. Kéçe ve kündüz eşikte yastanıp édi,

(10) andaq kim aşı ve şılanı dāyım eşikte oq tartılır édi. Mundaq mülāzemet qılır²²⁷

(11) kişi müqerrerdür kim andaq ri‘āyet tapqay. ‘Aceb belāyīdür bu zamānda birev kim

(12) bég ataldı²²⁸ kéynide beş altı kal u kūrnu kördi, teklīfler bile eşikke kéltürmek

(13) kérek. Ol nev‘ mülāzemet hıd qandadır? Özlerniñ bī-devletlıĝı éken Muħammed Velī Bég’niñ

(14) aşı ve şılanı yaħşı édi. Nökeri pür-şaqq u renge saħlar édi. Faqīr ü miskīnge

---

²²⁴ H.’de *girdbā* biçimindedir.

²²⁵ H.’de *Cāmīni* biçimindedir.

²²⁶ H.’de *VelīVelī* biçimindedir.

²²⁷ H.’de *ur* biçimindedir.

²²⁸ H.’de *ataydı* biçimindedir.

[174b]

(1) öz éligi bile ğalebe ğayr qılır édi. Fuĥş-gūy u bed-zebān kiři édi. Tārīĥ-i toqquz yüz on

(2) yéttide mén Semerqandnı alganda Muĥammed Velī Bég ve Derviş ‘Alī Kitābdār méning qaşımda édiler.

(3) Ol vaqt iflīc bolup édi, né sözide meze bar édi, né özide munça ri‘āyet qābili

(4) émes édi ğālibā ĥıdmet anı ol meritebeĝa yétkürgendür. Yana Bābā ‘Alī Éřik Aqa édi. Evvel

(5) ‘Alī şır Bég ri‘āyet qılıp béglik meritebesiĝa yétkürüp édi. Yunus ‘Alī, kim bu tārīĥde méniĝ

(6) qaşımda bég ü muqarreb ü içkidür, zıkrı mükerrer kélgüsidür, munıĝ oĝlıdur. Yana Bedreddīn édi.

(7) Burun Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā’nıĝ řadrı Mīrek ‘Abdur Raĥīm qařıda édi. Ħaylī cüst u

(8) řespān ékendür. Dérler kim yétti attın saçraĝandur. Bu ve Bābā ‘Alī muřāĥibler édiler.

(9) Yana Ħasan ‘Ali Celāyır édi. Ařl-ı atı Ħüseyin Celāyır’dur, velī Ħasan ‘Alī’ĝa meşhürdur. Atası ‘Alī Celāyır’nı

(10) Babur Mīrzā ri‘āyet qılıp bég qılĝandur. Soĝra Yādigār Muĥammed Mīrzā Herī’ni alganda ‘Ali Celāyır’dın

(11) uluqraq kişisi yoq édi. Ħasan ‘Ali Celāyır Sultān Ħüseyin Mīrzā qaşıda quş béĝi

(12) édi. řā‘ir édi. řufeylī taĥalluř qılır édi. Qasīdeni bisyār yaĥřı aytur édi. Öz zamānıda

(13) qaşidede serāmed édi. Tārīḥ-i toqquz yüz on yéttide kim Semerqand'ını aldım, méniñ qaşımğa kéldi.

(14) Béş altı yıl méniñ qaşımında boldı. Méniñ atımğa hem yaḥşı qaşīdeler ayttı. Bī-bāk u mütlif

[175a]

(1) kişi édi. Çehre saḥlar édi. Hemīşe nerd oynar édi. Qımār qılur édi. Yana Ḥ'āce 'Abdullāh Mervārīd²²⁹

(2) édi. Burun şadr édi. Soñra içki vü muqarreb ü bég bolup édi. Pür-fezāyil kişi édi.

(3) Qānūnnı ança kişi çalmaydur. Qānūnda girift qılmaq munıñ iḥtirā'ıdur. Ḥuḩūḩnı ḥūb

(4) bitir édi. Ta'lıqnı ḥūbrāq bitir édi. İnşānı ḥūb qılur édi. Ḥoş-şoḥbet kişi édi. Şi'r

(5) aytur édi. Béyānī taḥalluş qılur édi. Şi'ri özge ḥayşiyetiga baqa köp firodtur édi, velī şi'rni

(6) ḥūb tanır édi. Fāsiq ü bī-bāk édi. Fisqnıñ şe'āmetidin ābile²³⁰ marazığa giriftār bolup élig

(7) ayaqdın qalıp néçe yıl türlüg türlüg 'azāb u meşaqatlar tartıp²³¹ uşbu beliyye bile oq

(8) 'ālemdin naql qıldı. Yana Muḩammed Seyid Urus édi. Urus Argun, kim Sulṩān Ebū Sa'īd Mīrzā

(9) taḩt alğanda uluq ve iḩtiyār bég ol édi, munıñ atasıdur. Ol zamānda yaḥşı

(10) atışlıq yigitler bar édi. Ol serāmedlerdin biri budur. Yayı qatıq, oqı uzun,

²²⁹ H.'de *Mervārī* biçimindedir.

²³⁰ H.'de *ābla* biçimindedir.

²³¹ H.'de *tatp* biçimindedir.

(11) bérk²³² atışlıq ve yahşı atışlıq ékendür. Endeñüd hükümeti néçe mağallar anda édi. Yana Mír ‘Alī Mírāhūr

(12) édi. Bu oldur kim Sulţān Hüseyn Mírzā’ğa kişi yiberip Yādigār Muhammed Mírzā’nıñ

(13) ğāfillıǵıda üstige keltürdi. Yana Seyyid Hasan Oğlaççı édi. Seyyid Oğlaççı’nıñ oǵlı

(14) Seyyid Yūsuf Bég’niñ inisi édi, ve Mírzā Ferruğ atlıq ħayşiyetliq ve qābiliyyetliq oǵlı

[175b]

(1) bar édi. Tārīh-i toqquz yüz on yéttide mén Semerqand’rı alganda meniñ qaşımǵa kélip édi. Şi’rni

(2) egerçi kem aytıp édi, velī şavrī aytur édi. Uşurlāb u nücümni yahşı bilür édi. Yahşı şoĥbeti

(3) ve iĥtilātı hem yahşı édi. Bir néme bed-şarāb édi. Ğacdevān uruşıda öldi. Yana Téñri Berdi Samançı

(4) édi. Türk ve merdāne ve qılıçlıq bég édi. Belĥ eşikide Naşar Bahadur atlıq Hüseyn Şāh’nıñ

(5) uluq nökerni yahşı çapqulap aldı, néçük kim mezkūr boldı. Yana bir néçe Türkmen

(6) bégleri édi kim Mírzā qaşımǵa kélip ri‘āyet tapıp édiler. Burun kélgen bir ‘Alī Han Bayındır

(7) édi. Yana Esad Bég ve Tehemten Bég édi. Bular aǵa-ini édiler Tehemten Bég’niñ qızını

---

²³² H. ’de *érk* biçimindedir.

(8) Bedi‘üzzamān Mīrzā alıp édi kim Muḥammed Zamān Mīrzā andındur. Yana İbrāhīm Çağatay édi.

(9) Yana ‘Emīr ‘Ömer Bég édi. Soñralar Bedi‘üzzamān qaşıda bolur édi. Merdāne ve

(10) Türk ve yahşı kişi édi. Ebū’l Fetḥ atlıq bir oğlu ‘Irāq’dın ménin qaşımğa kélđi. Bu tārīḥde

(11) hem bardur. Bisyār süst ü bī-cür’et ve bolumsuzdur anıñ dék atadın, munıñ dék

(12) oğlu! Soñra kélgenlerdin kim Şāh İsmā‘īl ‘Irāq ve Āzerbāycān’ğa mutaşarrıf bolğanda andın

(13) Ḥorāsān kélip édiler bir ‘Abdü’l Bāqī Mīrzā édi. Timur Bég neslidindür, Mīrānşāhī’dür.

(14) Burundın bularnıñ nesli ol vilāyetlerğa barıp salṭanat dā‘iyasını başlarıdın

[176a]

(1) ıqarıp ol pādşāhlarga mülāzemet qılıp ri‘āyet tapa kélgendürler.²³³ Bu ‘Abdü’l Bāqī Mīrzā’nıñ

(2) ‘ammı Timur‘Oşman Ya‘qūb Bég qaşıda uluq ve mu‘teber bég ékendür. Bir nevbet

(3) Ḥorāsān üstige qalın çerig qoşup yibermek ḥayāl hem qılğandır. ‘Abdü’l Bāqī Mīrzā

(4) kélgeç Sulṭān Ḥüseyin Mīrzā hem yahşı ri‘āyetini qılıp küyev qılıp Sulṭānım Bégim’ni,

(5) kim Muḥammed Sulṭān Mīrza’nıñ anası édi, bérđi. Yana soñra kélgenlerdin Murād Bég Bayındırī

---

²³³ H.’de *kélgendüler* biçimindedir.

- (6) édi. Sudūr. Bir Mīr Ser Berehne²³⁴ édi. Endicān'nın kəntleridindür gālibā
- (7) müteseyyiddür. Bisyar hoş-şoḥbet ü hoş-ṭab' ü şīrīn-kelām kişi²³⁵ édi. Ḥorāsān fuḫalāsı
- (8) ve şu'arāsı qaşıda anıḡ daḡlı ve sözi mu'teber ve sened édi. Emīr Ḥamza qaşīdesiniḡ
- (9) muqābeleside 'ömri zāyi' qılıp uzun uzaq yalḡan qışşa baḡlaptur. Bu emr muḡālif-i
- (10) ṭab' u 'aqldur. Yana Kemāleddīn Ḥüseyin Gāzürgehī édi. Egerçi şūfī émes édi, mutaşavvıf
- (11) édi. 'Alī Şīr Bég qaşıda mundaq mutaşavvıflar yıḡılıp vecd ü semā' qılurlar ékendür.
- (12) Ekşeridin munıḡ uşūlı yaḡşıraq égendür gālibā sebep-i ri'āyeti uşūlı boluptur.
- (13) Özge dék ḡayşiyeti yoq édi. Bir taşnīfi bar *Meclisü'l-uşşāq* atlıq. Sulṭān Ḥüseyin Mīrzā'nın
- (14) atıḡa baḡlap bitiptür. Bisyar süst ve ekşeri yalḡan ve bī-meze yalḡan

[176b]

- (1) bī-edebāne ḡarfler bitiptür andaq kim ba'zıdın tevehhüm-i küfrdür, néçük kim ḡaylī enbiyānı
- (2) ('aleyhimü'l-selām) ve evliyānı mecāzī 'aşıqlıqqa menşüb qılıp her qaysıḡa ma'şūq u

²³⁴ H.'de *MīrYerBerehne* biçimindedir.

²³⁵ H.'de *kisi* biçimindedir.

(3) maḥbūbī peydā qılıptur. Yana bu ‘aceb gölāne emrīdür kim dībāçede Sulṭān Ḥüseyin Mīrzā

(4) “Özümnij taḥrīr ü taṣnīfidür” dép bitipdür; kitāb arasında kéltürülgen Kemāleddīn Ḥüseyin’niñ

(5) eṣ‘ār u ğazeliyyātınıñ başıda tamām “li-muḥarririhi” bitipdür. Uşbu

(6) Kemāleddīn Ḥüseyin’niñ hoş-āmedidin Zü’l Nūn Arĝun Hizebrullāh’ğa mūlaqqab boldı.

(7) Vüzerā. Bir Mecdeddīn Muḥammed édi. Şāhruḥ Mīrzā’niñ yek qaleme dīvānı Ḥ‘āce Pīr Aḥmed Ḥānī’niñ

(8) oĝlı édi. Burunlar Sulṭān Ḥüseyin Mīrzā’niñ dīvānıda ḥāṭırḥ‘āh

(9) tertīb ü nesaqı yoq édi. İsrāf ü itlāf bisyār bolur édi, né ra‘iyyet ma‘mūr édi,

(10) né sipāhī şākir. Ol furşatta Mecdeddīn Muḥammed Pervāneçi édi. Mīrek dérlér édi. Mīrzā’ğa

(11) azraq yarmaq mühim bolup dīvānīlerdin tilegende divānīler “Yoqtur, ḥāşıl bolmas”

(12) dép cevāb bérürler. Mecdeddīn Muḥammed ḥāzır ékendür. Tebessüm qılır. Mīrzā cihet şorsa ḥalvet qılıp

(13) köñlidekini ‘arż qılıp dér kim” mīrzā şarṭ qılısalar kim méniñ éligimni qavī qılıp

(14) sözümdin qılmasalar, az furşatta andağ qılay kim bolğay vilāyet

[177a]

(1) ma‘mūr u ra‘iyyet şākir ḥizāne mevfūr u sipāhī vāfir bolğay. Mīrzā hem anıñ dilh‘āhı

(2) ‘ahd ü şart qılıp tamām Ḥorāsān memālīkide anı ihtiyār qılıp cem‘ mühimmātnı anıñ ‘uhdesiğa

(3) qıldı. Bu hem imkānı barıça sa‘y u ihtimām qılıp az furşatta sipāhī vü ra‘iyyetni

(4) rāzī vü şākir qıldı. Ḥizāneğa hem vāfir yarmaqlar tüşürdi. Vilāyetni ma‘mūr u ābādān qıldı,

(5) velī atışlıq ‘Alī Şīr Bēg başlıq cemi‘ bēgler ve ehl-i manşib bile zıddāne ma‘āş qıldı. Bu cihettin

(6) barça anıñ bile yaman boldılar. Sa‘y u iğvā qılıp Mecdeddīn Muḥammed’ni tutturup

(7) ma‘zül qıldılar. Anıñ ornığa Nizāmü’l Mülk dīvān boldı. Néçe maḥaldın soñ

(8) Nizāmü’l Mülk’ni hem tutturup öltürüp Ḥāce Efḍal’ni ‘Irāq’dın keltürüp

(9) dīvān qıldılar. Mén Kābul kélgen furşatta Ḥāce Efḍal’ni bēg qılıp édiler.

(10) Dīvānda hem mühr basar édi. Yana Ḥāce ‘Aṭā édi. Egerçi alar dék şahib-manşib

(11) u dīvān émes édi, velī cemi‘ Ḥorāsānātta Ḥāce ‘Aṭā’nıñ bī-meşvereti hīç

(12) mühim fayşal tapmas édi. Muttaqī vü namāzgüzār ü mütedeyyin kişi édi. Meşgüllüğü hem bar

(13) ékendür. Sulṭān Ḥüseyin Mīrzā’nıñ tevābi‘ ü levāḥıqı bular édi kim mezkūr boldı.

(14) Sulṭān Ḥüseyin Mīrzā’nıñ tevābi‘ ü levāḥıqı bular édi kim mezkūr boldı Sulṭān Ḥüseyin Mīrzā’nıñ

[177b]

(1) zamānı ‘aceb zamānī édi. Ehl-i fażl u bī-naẓīr éldin Ḥorāsān, bī-taḥşış

(2) Herī şehri, memlū édi. Her kişiniñ kim bir işke meşgüllüğü bar édi, himmeti vü ğarażı

- (3) ol édi kim ol işni kemālğa yétkürgey. Bu cümledin bir Mevlānā ‘Abdurrahmān Cāmī
- (4) édi kim zāhir ü bāṭın ‘ulūmıda ol zamānda ol miqdar kişi yoq édi. Şi‘r ḥod u
- (5) ma‘lūmdur. Mollāniḡ cenābı andın ‘ālīraqdur kim ta‘rīfqa iḡtiyācı bolḡay ḡāyeteş
- (6) ḡāṭırḡa kéçti kim bu muḡaqqer eczāda teyemmün ü teberrük cihetidin alarnıḡ atları mezkūr ve şemme
- (7) şıfatlarıdın meşṭūr bolḡay. Yana Şeyḡü’l- İslām Seyfeddīn Aḡmed édi. Mevlānā Sa‘deddīn Teftāzānī’niḡ
- (8) neslidindür. Andın²³⁶ Herī Ḥorāsān memālikide şeyḡü’l-islām bola
- (9) kélgendür. Bisyar dānişmend kişi édi. ‘Arabiyye ‘ulūmını ve naqliyye ‘ulūmını ḡūb bilür
- (10) édi. Bisyar muttaqī vü mütedeyyin kişi édi. Egerçi Şāfi‘ī mezheb édi mezāhibni ri‘āyet qılır
- (11) édi. Dérler kim yétmiş yılga yavuoq cemā‘at namāzını terk qılmaydur. Şāh İsmā‘īl
- (12) Herī’ni²³⁷ alganda şehīd qıldı. Alarnıḡ neslidin kişi qalması. Yana Mevlānā Şeyḡ Ḥüseyn
- (13) édi. Egerçi Mollā Şeyḡ Ḥüseyn’niḡ zūhūr²³⁸ u teraqqīsi Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā’niḡ zamānıda
- (14) ékendür, çün Sultān Ḥüseyn Mīrzā zamānıda hem bar égendür, ol cihetdin

[178a]

---

²³⁶ H.’de *aydm* biçimindedir.

²³⁷ H.’de *Yerīni* biçimindedir.

²³⁸ H.’de *zūhū* biçimindedir.

- (1) mezkūr boldı. Hikemiyyāt u ‘aqliyyāt u kelām ‘ilmni hūb bilur édi. Az elfāzda
- (2) köp söz tapıp diqqat bile güft u gū qılmaq anıñ ihtirā‘ıdur. Sulţān Ebū Sa‘īd Mīrzā’nıñ
- (3) zamānıda bisyār muqarreb ü ihtiyār édi. Cemi‘ memālik mühimmātıda
- (4) anıñ dahli bar édi. İhtisāb hōd andın yahşırağ kişi qılğan émestür.
- (5) Şu cihettin kim Sulţān Ebū Sa‘īd Mīrzā qaşıda muqarreb ékendür, Sulţān Hüseyn Mīrzā’nıñ
- (6) zamānıda mundaq bī-nāzīr kişige ihānetler yétkürdiler²³⁹. Yana
- (7) Mollāzāde Mollā ‘Oşmān édi. Kābul tümenleridin Lühüger tümeniniñ Çarğ kēntidindür.
- (8) Uluğbég Mīrzā zamānıda on dört yaşıda ders aytqan üçün
- (9) “mollā māder-zād” dērler érgendürler. Semerqand’dın barıp Ka‘be’ni tavāf qılıp Herī’ge
- (10) kēlgende Sulţān Hüseyn Mīrzā men‘ qılıp sahladı. Bisayr dānişmend kişi édi.
- (11) Ol zamānda ança dānişmend kişi yoğ édi. Dērler kim ictihād mertebesiga yétkendür,
- (12) velī ictihād qılmaydur. Andın menqūldur kim²⁴⁰ dēr érmiş “Kim kişi bir némeni kim eşitti
- (13) yana néçük unuttur?” Qavī hāfızası bar ékendür. Yana Mīr Murtāz édi. Hikemiyyāt u
- (14) ma‘ qūlātını yahşı bilür édi. Anıñ üçün bu laqab bile mūlaqqab boluptur kim bisyār

---

²³⁹ H.’de *yetkürdler* biçimindedir.

²⁴⁰ H.’de yer almamaktadır.

[178b]

- (1) rûze tutar ékendür. Şaṭrançğa köp şa‘afı bar égendür. Bu mertebede kim eger ékki herîf
- (2) uçrasa biri bile şaṭranç²⁴¹ oynap yana biriniñ étekini tutup olturur ékendür
- (3) kim kétmegey dép. Yana Mollâ Mes‘ûd Şîrvânî édi. Yana Mollâ ‘Abdü’l Ğafûr Lâr Mevlânâ ‘Abdurrahmân Câmî’niñ
- (4) hem mürîdi hem şâgirdi édi. Mollânıñ ekşer muşannafâtını mollâ qaşıda
- (5) ötkerip édi. Nefahâtqa şerḥ yosunluq bir néme bitiptür. ‘Ulûm-ı zâhirîğa bisyâr mustahzır
- (6) édi. Bâ-vücûd-ı ‘ulûm-ı zâhirî, ‘ulûm-ı bâtınîdin hem behremend édi. ‘Aceb bî-ta‘ayyun u bî-tekellûf
- (7) kişi édi. Herkimni mollâ déseler, anıñ alıda cüzv tartmaqđın
- (8) ‘ârı yoq édi. Herî’de dervîş nişân bérseler, anıñ qaşığa yétmegünçe qarârı
- (9) yoq édi. Mén Ğorāsân barganda Mollâ ‘Abdü’l Ğafûr marîz édi. Mollânıñ mezârını
- (10) ṭavâf qılğanda Mollâ ‘Abdü’l Ğafûr’niñ iyâdetiğa barıp édim. Mollânıñ medresesinde
- (11) édi. Néçe künden soñ uşol marâz bile oq naql qıldı. Yana Mîr Cemâleddîn Muḥaddis
- (12) édi. Ğadîş ‘ilmini Ğorāsân’da ança bilür kişi yok édi. Ğaylî mu‘ammerdür. Bu târiḥqaça tirig

---

²⁴¹ H. ’de *şaṭranḥ* biçimindedir.

(13) édi. Yana Mîr ‘Aṭā’ullāh Meşhedî édi. ‘Arabiyyet ‘ilmini yahşî bilür édi. Qāfiyede²⁴² bir Fārsî

(14) risāle bitiptür. ‘Aybı budurur kim emsile üçün tamām öziniñ ebyātını

[179a]

(1) kéltürüptür. Yana her beytidin burun çunān ki derīn²⁴³ beyt-i bende lafzını lāzım tutuptur.

(2) Qāfiye risāleside ba‘zı mu‘arizleri müvecceh dahller qılıpturlar. Yana şanāyi‘-i şî‘rde *Bedāyi‘ü’l-şanāyi‘*

(3) atlıq risāle bitiptür. Ḥaylî yahşî bitiptür. Mezhebide inḥirāfî bar ékendür. Yana Qāḍî İhtiyār

(4) édi. Qāḍîlıqını hüb qıldı. Fıqhda bir Fārsî risāle bitiptür. Ṭavr risāledür.

(5) Yana her mażmūn bile iqtibās üçün āyāt-ı kelāmını cem‘ qılıptur. Murgab’ta mîrzālar bile

(6) mülāqāt qılğanda Qāḍî İhtiyār ve Muḥammed Mîr Yūsuf bile kélip ménî kördiler. Bāburî ḥaṭṭıdın

(7) sor çıqtı. Müfredātını tiledi. Bitidim. Uşol meclisde müfredātını oqup qavā‘idini

(8) tilep némeler bitidi. Yana Mîr Muḥammed Yūsuf édi. Şeyḥü’l-islāmın şāgirdi édi.

(9) sonra şeyḥü’l-islām öziniñ yeride anı neseb qıldı. Ba‘zı meclisde şeyḥü’l-islām

(10) Qāḍî İhtiyār yoqqarı olturur édi, ba‘zı meclisde bu. Soñralar sipāhîlıq bile serdārlıq

---

²⁴² H.’de *qāfiyed* biçimindedir.

²⁴³ H.’de *derīn* biçimindedir.

(11) işige andaq meftūn u meş‘ūf édi kim bu ékki işdin özge anıñ

(12) elfāzıdın né ‘ilm ma‘lūm bolur édi ve anıñ kelāmıdın né fehm mefhūm egerçi her ékkelesidin

(13) naşīb ü behresi yoq édi. ‘Āqıbet uşbu dağdağalardın māl u cānı

(14) ve hānūmānı berbād bardı. Şī‘ī ékendür. Şu‘arādın. Bu cem‘niñ hem serāmed ü serdefteri

[179b]

(1) Mevlānā ‘Abdurrahmān Cāmī édi. Yana Şeyhim Süheylī ve Ḥasan ‘Alī Ṭufeylī Celāyir édi kim atları

(2) ve şıfatları Sulṭān Ḥüseyin Mīrzā’niñ bégleri ve içkileri cergesinde mezkūr u

(3) meşūr boldı. Yana Āşafī édi. Vezīrzāde üçün Āşafī taħalluş qılıptur. Şi‘ri reng

(4) ü müfīdin hālī émeştür, egerçi ‘ışq u hāldin bī-behredür. Öziniñ da‘vāsı

(5) bu édi kim “Mén hergiz hīç ğazelimni yıǵışturmaq vādīsıde bolmadım” ğālibā tekellūf bolğay.

(6) Bu ğazelliyātnı inisi ya qarābeti cem‘qılıptur, ğazeldin özge nev‘ şī‘r kem aytıptur.

(7) Mén Ḥorāsān barganda mülāzemet qılıp édi. Yana Bennāī édi. Herīlig’dür. Atası

(8) Üstād Muḥammed ser-bennā üçün mundaq taħalluş qılıptur. Ğazelide reng ü hāl bardur.

(9) Dīvān tertīb qılıptur. Meşnevīleri hem bar. Bir meşnevīsi bar, mīveler bābıda, müteqārib

(10) baħride. Bī-muḥaşşal néme déptür. Bīkārī qılıptur. Yana bir muḥtaşar meşnevīsi bar, ḥafīf baħrıda.

(11) Yana bir uluğraq meşnevîsi bar: Ol hem hafîf baħride. Bu meşnevîni soñralar tüketip

(12) édi. Burunlar mûsiqîdın bî-ħaber ékendür. Bu cihettin ‘Alî Şîr Bég ta‘n qılır

(13) ékendür. Bir yıl Mîrzâ Merv’ğa qışlay barganda ‘Alî Şîr Bég hem barur. Bennâi Herî’ge qalur.

(14) Ol qış mûsiqî meşk qılır. Yazğaça ança bolur kim işler bağlar. Yaz Mîrzâ Herî’ge

[180a]

(1) kélgende şavt u naqş ötkerür. ‘Alî Şîr Bég ta‘accüb qılıp taħsîn qılır. Mûsiqîde tavr işler

(2) bağlaptur. Ol cümledin bir naqşı bar, Nuhr Reng’ğa mevsüm. Toqquz rengniñ tükenişi

(3) ve naqşınıñ yillesi rāsttadır. ‘Alî Şîr Bég’ge ħaylî mu‘āriz ékendür. Bu cihettin

(4) ħaylî cefālar tarttı. Āħir tura²⁴⁴ almay ‘İraq ve Āzerbāycān’ğa Ya‘qūb Bég qaşıda bardı.

(5) Ya‘qūb Bég qaşıda yaman émes édi. Ĥerîf-i meclis bolup édi. Ya‘qūb Bég

(6) ölgendin soñ ol vilāyetlerde turmay Herî’ge kélđi. Henüz zerāfet ü ta‘arruzı

(7) bar édi. Ol cümledin biri budur kim bir kün şaħranç²⁴⁵ mecliside ‘Alî Şîr Bég ayağıni uzatur.

(8) Bennâi’niñ kötiqe yétkür. ‘Alî Şîr Bég muṭāyebe bile dér kim ‘*Aceb belînist der: Herî eger pāy derāz*

---

²⁴⁴ H. de *tur* biçimindedir.

²⁴⁵ H. de *şaħranç* biçimindedir.

(9) *mīkunī, be kūn-i şā‘ir mīrased. Bennāī dēr kim “Eger cem‘ mīkunī hem be kūn-i şā‘ir mīrased.”* Āhır bu zərāfetleridin

(10) yana Herī’din Semerqand ‘azīmeti qıldı. ‘Alī Şīr Bég’ge qalın némeler ihtirā‘ qılıp édi,

(11) ve yahşı némeler ihtirā‘ qılıp her kişi kim her işte bir néme peydā qıldı ol némenin revāc

(12) revnaqı üçün ‘Alī Şīr Bég ‘alī şīrī dēr édi. Ba‘zı zərāfet bile ‘Alī Şīr Bég’ge isnād qılurlar

(13) édi, néçük kim ‘Alī Şīr Bég qulağ ağırığıda yağlıq bağlağan üçün hatunlar kök

(14) yağlıqı qıyıq bağlağanı “nāz-ı ‘alī şīrī” at qoydılar. Bu cümledin Bennāī Herī’din ‘azīmet qılır

[180b]

(1) vaqt eşeki üçün pālānduzğa ğayr-i mükerrer pālānī buyurur. Atını ‘alī şīrī meşhūr boldı.

(2) Yana Seyfī Buḥārī édi. Fi’l-cümle mollālığı bar édi. Oquğan kitābların mufaşşalını

(3) élge körsetip mollālığı işbāt qılır édi. Dīvān tertīb qılıptur. Yana bir dīvānı hem bar

(4) kim cemi‘ harfeğerler üçün aytıpdur. Meşelni köp atıptur. Meşnevīsi yoqtur, néçük kim

(5) bu qıt‘ası aña dāldur:

Meşnevī gerçi sünnet şi‘rest

men ğazel farz-ı ‘ayn mīdānem.

(6) *Peñç beytî ki dilpezîr buved*

bihter ez Hamseteyn mîdānem.

Bir Fārsî ‘arūzı bar. Bisyār kem

(7) sühendür; bir hisāb bile asru pür-sühendür. Kem-sühen bu ma‘nā bile kim kéreklig némelerni bitimeydür;

(8) pür-sühen bu ma‘nā bile kim revşen ü zāhir kelimelerni nüqte vü i‘rābığaça bitiptür. Çağırnı yaman

(9) içer ékendür. Bed-şarāb égendür. Muḥkem zārb-i muştı bar égendür. Yana ‘Abdullāh Meşnevîgūy

(10) édi. Cām’dındur. Mollānıñ ḥāherzādesi bolur. Taḥalluşı Hātifî édi. Ḥamse muqābeleside

(11) meşnevîler aytıptur. *Heft Peyker* muqābeleside aytqan meşnevîsiğa *Heft Munzar* at qoyuptur.

(12) *İskendernāme*²⁴⁶ muqābeleside *Timurnāme* aytıptur. Bu meşnevîleridin *Leylî vü Mecnūn* meşhūrraqdur,

(13) egerçi leṭāfeti şöhretiçe yoqtur. Yana Mîr Ḥüseyn Mu‘ammā’î édi. Ğālibā mu‘ammāni ança hîçkim aytqan

(14) émes. Hemîşe evqātı mu‘ammā fikriğa maşrūf ékendür. ‘Aceb faqîr ü nā-murād u bî-bed kişi égendür.

[181a]

(1) Yana Mollā Muḥammed Bedaḥşî édi. İşkemiş’dındur. İşkemiş Bedaḥşān dāḥili émes: ‘acebdür kim Bedaḥşî

²⁴⁶ H.’de *Skendernāme* biçimindedir.

(2) taħalluş qılıptur. Şi‘ri bu mezkūr bolğan şā‘irlerniñ şi‘riçe yoqtur. Mu‘ammāda risāle bitiptür. Mu‘ammāsı

(3) hem haylī yaħşı émes. Hoş-şoħbet kişi édi. Semerqand’ta maña mülāzemet qılıp édi. Yana Yūsuf Bedī‘ī

(4) édi. Fergāna vilāyetidindür. Qaşīdeni yaman aytmas ékendür. Yana Āhī édi. Ğazelni tavri

(5) aytur édi. Soñralar İbn-i Hüseyn Mīrzā qaşıda bolur édi. Şāhib-dīvāndur. Yana Muħammed Şālih édi.

(6) Çāšnīliq ğazelleri bar, egerçi hem-vārılıǵı çāšnīsiçe yoqtur. Türkī şi‘ri hem bar; yaman

(7) aytmaydur. Soñra Şibānī Ğan qaşıǵa kélip édi. Fi‘l-cümle ri‘āyet qılıp édi. Şibānī Ğan’niñ

(8) atıǵa bir Türkī meşnevī bitiptür, remel-i müseddes maħbūn veznide kim Sūbha vezni²⁴⁷ bolǵay.

(9) Bisyār süst ü firodtur. Anı oquǵan kişi Muħammed Şālih’niñ şi‘ridin bī-i‘tiqād bolur.

(10) bir yaħşı beyti budur:

Boldı tenbelǵa vağan Fergāna

qıldı Fergāna’nı Tenbelhāne.

(11) Endicān vilāyetini “Tenbelhāne” hem dérler. Ol meşnevīde munça beyt ma‘lūm émes kim bolǵay.

---

²⁴⁷ H.’de *zeni* biçimindedir.

(12) Şerîr²⁴⁸ ü zâlim²⁴⁹-ţab‘ u bî-raħm kişi édi. Yana Şâh Hüseyn Kâmî édi. Munıñ şı‘rleri hem yaman

(13) émes: ğazel-güydur ğâlibâ dîvânı hem bardur. Yana Hilâlî édi. Bu târîħde hem bardur.

(14) Ğazelleri hem-vâr u rengîn ü kem-ħadşedür. Dîvânı bardur. Bir meşnevîsi bar, hafîf baħride,

[181b]

(1) Şâh u Dervîş’qa mevsüm. Egerçi ba‘zı beytleri ţavrî vâqi‘ boluptur, velî bu meşnevîniñ

(2) maźmûnı ve üstüħân-bendlıĝı bisyâr kâvâk u ħarâbtur. Şu‘arâ-yı ma-tekaddem ‘ışq u ‘âşıqlıq

(3) üçün meşnevîler kim aytıpdurlar ‘âşıqlıqı éрге ve ma‘şûqluqı ħatunĝa nisbet qılıpturlar.

(4) Hilâlî dervîşni ‘âşıq qılıptur ve şâhnı ma‘şûq. Ebyâtı kim şâhnıñ ef‘âl

(5) u aħvâlide déptür ħâşıl kim şâhnı celebî vü fâħişe qılıptur. Öz meşnevîsiniñ maşlahatıĝa

(6) bir yigitini ve yana şâh yigitini bisyâr bî-şürettur kim celebler ve fâħişeler dék ta‘rîf qılĝay.

(7) Bisyâr qavî ħâfızası bar émiş. Ottuz qırq miñ beyt yâdıda bar émiş. Dérler

(8) kim *Ĥamseteyn*’niñ ekser-i ebyâtı yâdıda bar. ‘Arüz u qâfiye vü şı‘r ‘ilmıĝa müstaħzırdür. Yana Ehlîdür

---

²⁴⁸ H. ’de *terîr* biçimindedir.

²⁴⁹ H. ’de *ţâlim* biçimindedir.

(9) ‘Āmmī’dür. Şi‘rleri yaman émes. Dīvānı hem bardur. Høşnivīslerdin. Egerçi haylī

(10) kişi bar édi, velī barınıñ serāmedi nesh-ta‘līqde Sultān ‘Alī Meşhedī édi. Mīrzā üçün

(11) ‘Alī Şīr Bég üçün qalın kitābetler qıldı. Her künde ottuz beyt Mīrzā üçün ve yégirme beyt

(12) ‘Alī Şīr Bég üçün bitir²⁵⁰ édi. Muşavvirlerdin. Behzād édi. Muşavvirlıq işini bisyār nāzik qıldı,

(13) velī saqalsız élniñ çehresiniñ yaman açadur: ğabğabını köp uluğ tartadur.

(14) Saqallıq kişini yahşı çehresi guşāylıq qıladur. Yana Şāh Mużaffer édi. Taşviri köp nāzik qılır

[182a]

(1) édi. Teşhīrni hød güzerā nāzik qılır édi. Haylī ‘ömr tapmadı. Teraqqī maħalıda oq ‘ālemdin

(2) bardı. Ehl-i nağmedin. Qānūnnı H̄āce ‘Abdullāh Mervārī’çe kişi çalmas édi, néçük kim

(3) mezkūr boldı. Yana Qul Muħammed ‘Ūdī édi. Ğiçekni hem hūb çalur édi. Ğiçekke bu üç qıl

(4) taptı. Nağmedin ve ehl-i sāzdın hīçkim munça köp ve hūb peşrev bağlağan émeştür. Peşrevdin

(5) özge işlerde munça émeştür. Yana Şeyhī Nāyī édi: ‘Ūdnı ve Ğiçekni hem hūb

(6) çalur ékendür. On ékki on üç yaşdın beri neyni hūb çalur égendür. Bir nevbet

---

²⁵⁰ H. ’de *biti* biçimindedir.

(7) Bedī‘üzzamān Mīrzā’niñ şoĥbetide bir işni neydin ĥüb çıqarur. Qul Muĥammed ğiçekde ol²⁵¹

(8) işni çıqara almas. Dér kim “Ĝiçek nāqış sāzdur.” Şeyĥī fi’l-ĥāl Qul Muĥammed’niñ éligidin

(9) ğiçekni alıp ol işni ğiçekde ĥüb u pākīze çalur. Şeyĥī’din yana bir néme rivāyet qıldılar.

(10) Naġamātqa andağ müstaĥzır ékendür kim her naġme kim éşitse dér égendür kim fulānīniñ fulān

(11) perdesi muña āhengdür, velī ĥaylī iş baġlamaydur. Bir ékki naqşī andın dérlér. Yana

(12) Şāĥ Qulı Ĝiçekī édi. ‘Irāqī’dür. Ĥorāsān’ğa kélip sāz meşk qılıp teraqqī qıldı. Ĥaylī naqş

(13) u peşrev ve işler baġlaptur. Yana Ĥüseyn‘Ūdī édi. ‘Ūdnı mezeliq némeler aytur édi.

(14) ‘Ūdnıñ tārlarını yeke qılıp bu çalıptur. ‘Aybı bu édi ki bisyār nāz bile çalur édi.

[182b]

(1) Şībānī Ĥan bir nevbet sāz buyurup²⁵² tekellüf qılıp hem yaman çalur hem öz sāzını kéltürmey²⁵³

(2) yaramas sāz kéltürür. Şībānī Ĥan fehmlér. Buyurur kim şoĥbette oq ġalebe gerdeniler urarlar.

---

²⁵¹ H.’de *on* biçimindedir.

²⁵² H.’de *buyuru* biçimindedir.

²⁵³ H.’de *kéltüme*y biçimindedir.

- (3) Şībānī Hān'ın 'ālemdə bir yaǟşı iŝi kim bar budur. Fī'l-vāqi' hūb barur.
Uşmundaq
- (4) nāzik merdeklerge mundın kōprek sezā kerek. Yana muŝanniflerdin. Ğulām Ŝādī
ēdi. Ŝādī Hānende'niş
- (5) oǟlı ēdi. Egerçi sāz çalur ēdi, velī bu sāzendeler çergeside çalmas
- (6) ēdi. Yaǟşı ŝavtları ve hūb naqŝları bar. Ol zamānda ança naqŝ u ŝavt baǟlar kiŝi
- (7) yoq ēdi. Āhir Şībānī Hān Qazān Hānı Muǟammed Hān'ǟa yiberdi. Yana hāberi
kēlmedi. Yana
- (8) Mīr 'Azū ēdi. Bu sāz çalmas ēdi. Muŝannif ēdi. Egerçi az iŝ baǟlaptur, velī mezeliq
işleri
- (9) bar. Bennāī muşannif ēdi. Yaǟşı şavt u naqşları bardur. Yana bī-naẗīr ēldin bir
Pehlivān Muǟammed Ebu Sa'īd
- (10) ēdi. Kūŝtīǟırlıqda hōd serāmed ēdi. Ŝi'r hem aytur ēdi ve ŝavt u naqŝlar hem
- (11) baǟlar ēdi. Çārgah'da bir yaǟşı naqŝı bar. Hōŝ-ŝoǟbet kiŝi ēdi. Kūŝtīǟırlıq bile
munça hāsiyyetni
- (12) cem' qılmaq ğarābeti bar. Sultān Hūseyin Mīrzā 'ālemdin naql qılǟanda
mīrzālardın
- (13) Bedī'ūzzamān Mīrzā ve Muẗzaffer Hūseyin Mīrzā hāzır ēdiler. Çün sévgūlūǟ
oǟul Muẗzaffer Hūseyin Mīrzā
- (14) ēdi, ve Muǟammed Burunduq²⁵⁴Barlas ŝāhib-ihtiyār bēǟ ēdi. Atekesi ēdi, anası
Hadice Bēǟim ēdi,

[183a]

---

²⁵⁴ H. 'de *Buruq* biçimindedir.

- (1) mīrzānıñ i‘tibārliq ھاtunı édi, mīrzānıñ éli hem Muẓaffer Mīrzā’ğa rücū ھاyli
- (2) bar édi. Bu cihetlerdin Bedī‘üzzamān Mīrzā tereddüd qılıp kélmes ھاyalı²⁵⁵ édi.
Muẓaffer Mīrzā
- (3) ve Muħammed Bég özleri atlanıp barıp tereddüdni Mīrzānıñ köñlidin ref‘ qılıp
- (4) Bedī‘üzzamān Mīrzā’nı kélürdiler. Sulṭān Ĥüseyin Mīrzā’nı Herī’ge kélürüp
pādşāhāne
- (5) resm ü āyin bile ber-dāşte qılıp medreside defn qıldılar. Bu furşatta Zü’l Nün Bég
- (6) hem ھاzır boldılar. Muħammed Burunduq Bég, Zü’l Nün Bég ve yana Sulṭān
Ĥüseyin Mīrzā’dın
- (7) qalğan ve bu mīrzālar bile bolğan bégler yığılıp ittifāq qılıp Bedī‘üzzamān Mīrzā
- (8) bile Muẓaffer Ĥüseyin Mīrzā’nı Herī taḥṭda be-şirket pādşāh qıldılar.
Bedī‘üzzamān Mīrzā
- (9) eşikide²⁵⁶ şāhib-iḥtiyār Zü’l Nün Bég, Muẓaffer Mīrzā eşikide²⁵⁷ şāhib-iḥtiyār
- (10) Muħammed Burunduq Bég. Bedī‘üzzamān Mīrzā cānibidin şeyḥ dārūğası Şeyḥ
‘Alī Tağāyī, Muẓaffer Mīrzā
- (11) ṭarafıdın Yūsuf ‘Alī Kökeldaş. Bu ġarīb emri édi: Hergiz pādşāhlıqda
- (12) şirket²⁵⁸ eşitilgen émes Şeyḥ Sa‘dī söziniñ mazmūnınıñ ḥilāfı vāqi‘ boldı
- (13) néçük kim *Gūlistān*’da kélürüptür *deh dervīş der ġilīmī be-ḥuspend u du pādşāh*
- (14) *dér iqlīmī neguncend* Muħarrem ayı Özbek def‘i cihetidin

---

²⁵⁵ H.’de *ḥayāl* biçimindedir.

²⁵⁶ H.’de *eşikid* biçimindedir.

²⁵⁷ H.’de *eşikid* biçimindedir.

²⁵⁸ H.’de *tirket* biçimindedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.BABUR-NÂME’NİN [120a-183a] VARAKLARI ARASINDAKİ BÖLÜMÜN TEMEL SÖZ VARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ

‘’ Söz varlığı incelemelerinde ilk olarak kelimenin tanımlanma şekli büyük önem taşımaktadır. Kelimenin tanımlanmasında temel olarak iki bakış açısı vardır: Şekil açısından ve anlam açısından kelimeye yaklaşma. Şekil ve anlamı bir arada değerlendiren yaklaşımlar da mevcuttur. Otofrafik ya da imlâ bakış açısı olarak da adlandırılan şekil bağlamında kelime iki boşluk arasındaki bir dizidir.’’²⁵⁹

Doğan Aksan, söz varlığı denilince sadece o dilin sözcüklerini değil, deyimlerin, kalıp sözlerin, kalıplaşmış sözlerin, atasözlerinin, terimlerin ve çeşitli anlatım kalıplarının oluşturduğu bütünü anlamamızın gerekliliğine vurgu yapar. (Aksan, 2018: s.15)

‘Bir dilin sözvarlığının hangi öğelerden oluştuğu üzerinde durulurken ilk anılması gerekenler, temel sözvarlığı ya da çekirdek sözcükler adını verdiğimiz öğelerdir. Bunun sınırı çizilirken de insanın odak olaral alınması doğru olur: insanın organları başta olmak üzere onun en doğal gereksinimlerini karşılayan yemek, içmek, uyumak, gitmek, gelmek, almak, vermek gibi kavramlar, ona en yakın kişileri gösteren akrabalık adları, sayılar, insanın maddi ve manevi kültürü içine giren kavramlar sayılabilir.’’²⁶⁰

Söz varlığı kavramını dile indirgediğimizde bir bütün olarak incelememize olanak sağlar. Bir dilin sözcük dağarcığını oluşturan unsurlar tek başına o dilde kullanılan sözcükler değildir. Bu sözcüklerin bir araya gelmesiyle oluşan deyimler, atasözleri, terimler, kalıplaşmış sözler dilin söz varlığı açısından incelenmesinde önemli bir role sahiptir.

Doğan Aksan, ‘‘Söz varlığı, sadece bir dilde birtakım seslerin bir araya gelmesiyle kurulmuş simgeler, kodlar, göstergeler olarak değil, aynı zamanda o dili konuşan

²⁵⁹ Bayram Baş, ‘‘Söz Varlığı ile İlgili Çalışmalarda Kullanılacak Ölçütler’’, TÜBAR, 2011, s.33

²⁶⁰ AKSAN, Doğan (2018). ‘‘Türkçenin Sözvarlığı.’’, Ankara: Bilgi Yayınevi

toplumun kavramlar dünyası, maddi ve manevi kültürünün yansıtıcısı, dünya görüşünün bir kesiti olarak düşünmelidir.” der. (Aksan, 2018: s.15)

Bir toplumun nelere eğilimi olduğu, dinsel inançları, değerleri ve yaşam biçimi söz varlığının incelenmesiyle ortaya çıkar.

Teze konu olan *Babur-nâme* adlı eser Babur Devletinin kurucusu Babur (1483-1530) tarafından Çağatay Türkçesi ile yazılmıştır.

Çağatay dili, Türk dilleri ailesinin Orta Asya grubuna mensuptur. Bu dil 15.yüzyıl başından 20.yüzyılın başına kadar kullanılan bir edebi dildir. Günümüz Türk şiveleri arasında Özbekçe ve Yeni Uygurca, ona en yakın olanlardır.

Karahanlılar ve Hakaniler (11-13. yüzyıllar) ve Harezmi (14.yüzyıl) edebi dillerinin devamı olarak Timurlular (1405-1506) idaresi altında gelişen bu Çağatay dili, özellikle Nevai'nin (1441-1501) eserlerinde klasik biçimini aldı. Çağatayca, yalnız Doğu Türkistan ve Orta Asya Türk devletlerinin diplomasi, edebiyat ve resmi devlet dili olarak değil, aynı zamanda 19. yüzyılın ortalarına kadar Avrupa Rusyasının Oğuz olmayan Müslüman Türklerinin de edebi dili olarak kullanılmıştır. (Eckmann, 2017: s.15)

Babur-nâme, Çağatay nesrinin ve Türk hatıra edebiyatının önemli eserlerinden biridir. Devrin olaylarına tarihi kaynaklık etmenin yanı sıra dönemin sosyal ve kültürel hayatını ve dünya görüşünü de bu eserde görmek mümkündür. Bu bölümde *Babur-nâme*'nin [61a-120a] varakları arasındaki zengin kelime dağarcığının söz varlığı üzerine çalışılmıştır. Bu çalışma ile hem bu önemli hatıra kitabının sözvarlığı açısından incelenmesi hem Çağatay Türkçesi sahası metinleri üzerine yapılan çalışmalara katkı sağlamak amaçlanmıştır.

3.1. Akrabalık Adları

Eserde incelediğimiz varaklar arasında yer alan akrabalık adları aşağıdaki gibidir:

ağa < Moğ. Ağabey; efendi

Ata **ağası**dın ümīdvārılıǵı bar cihetidin direng qılır édi. **127a/3**

ağa-ini < Moğ.+T. Erkek kardeşler, akrabalar

Soñra ğālız Rāfızī bolup édi. Bā-vücūd kim ata **ağa inisi** barı sünnī bu mundaq Rāfızī Esterābād'ta uşol gümrāhlıq ve baṭālet bile öldi. **166b/11**

'amm < Ar. Amca

Bu 'Abdü'l Bāqī Mīrzā'nıñ **'ammı** Timur'Oşman Ya'qūb Bég qaşıda uluq ve mu'teber bég ékendür. **176a/2**

ana < ET ana (EDPT, 169b) Anne

Muḥarrem ayıda méniñ **anam** Qutluq Niğār Hıanım'ğa ḥasbe marazı ārıız boldı. **156b/12**

ata < ET ata (EDPT, 40a) Baba, ata

Çün 'ahd u şart bile kélip édi tamām kişi qara ve raht u metā'ı bile sālīm ü selāmet ata ağası sarı ruḥşat bérildi. **144a/10**

ateke < ata+eke Babalık, atalık

Méniñ ‘ammım Uluğbég Mīrzā zamānıda Veys Ateke mīrzānıñ **atekesi**, bu tağnıñ dāmeneside bir arıq ıqarıptur. **128a/12**

dada Dede, b y k baba

Bu qarada Kiık an **dadam** Ala an’nı ve uluq anam İsen Devlet B gim’ni maa eitt rdiler. **157a/3**

 gei < ET eke (EDPT, 100) B y k kızı karde, abla

Eke B gim mīrzānıñ ** geisi**  di. **174a/1**

 ahertz de < Far. Yeen, kızı karde ocuu

 ahertz desi Amed Q sım’nı,  r m ehre’ni, yana ba’zı  bd n yigitlerni  lt rdiler. **156b/4**

 ala < Ar. Babanın kızı kardei

 nımnıñ qırqı yavutup  h B gim’nıñ **alam** Sult n Amed Mīrz ’nıñ aremi Mihr Nıg r anım, Muammed  seyin Quran Duqlat k ldiler. **157a/5**

ini < ET ini (EDPT, 170) K  k erkek karde

Atasınıñ b -uz rluı artqanda  zgee aber eitip **inisi** Muammed  seyin Mīrz  bile qaıp ‘Ir q’qa bardı. **166b/4**

oğ(u)l < ET oğul (EDPT, 83b) oğul

Oğul ve qız ve ehl ü 'iyāl yoq, 'ālemni ʔavrī ferd ü cerīde ötkerdi. **171a/12**

oğ(u)lan < ET oğlan (EDPT, 85a) Oğlan

Sulṭān Hüseyn Mīrzā'nıñ **oğlan**ları kim yağıqtılar, köpreki munıñ cihetidin édi.

169a/13

qayaş < ET ʔadaş (EDPT, 602) akraba

Çün méniñ şanımda bu émes édi kim ağa-ini ve uruq **qayaş**dın bir néçe bī-edālıq vāqi' bolsa méndin mutazarrır bolğaylar. **121b/5**

qız < ET ʔı:z (EDPT, 679b) Kız

Yana Pāyende Sulṭān Bégim [din tuğqan tört **qız** édi. Barıdın uluq Aq Bégim] édi.

168a/2

siñ(i)l < ET siñi:l (EDPT, 839a) Küçük kız kardeş

Babur Mīrzā'nıñ **siñli** Bike Bégim'niñ nebīresi Muḥammed Qāsım Arlat'qa ʔıqarıp édi. **168a/3**

tağayı < ET tağa:y (ED, 474a) Dayı

Burunlar **tağayı**sığa mülāzemet qılır édi. **164a/2**

tuqğan < ET tuğmış, Aynı anneden doğmuş → tuqqan

Yana Pāyende Sultān Bégim [din **tuqğan** tört qız édi. Barıdın uluq Aq Bégim] édi.

168a/2

tuqqan < ET tuğmış Aynı anneden doğmuş → tuqğan

‘Alī Şīr Bég’niñ **tuqqan** inisi édi. 173a/7

tuqqanlıq < tuqqan+IXk Aynı anneden doğma; kardeş

Tuqqanlıqnı becā keltürdi. 152b/6

uruğ < ET uruğ (EDPT, 214b) akraba → uruq

Qāsım Sultān’dın soñ Boran Sultān atlıq **uruqlar**ıdın aldı. 168b/10

uşaq Çocuk, küçük çocuk → uşaq

Ba‘zısı cehl qılıp dāmenedağı **uşaq** tağlarda ve kemerlerde berkidiler. 150b/3

uruq < ET uruğ (ED, 214b) Akraba → uruğ

Uruq talatıp aldurup biz ötken Qıpçaq yolu bile aşıp Aba qoruğıda kélip bizge qoşuldılar. 126b/8

vālide < Ar. Anne

Uşbu yurtta méniñ **vālidem** hānım ve Kāhmerd'te qalğan uruq şa'b muhāţara ötkerip kélip qoşuldılar. **126a/10**

3.2.Sayı Adları

Eserde incelediğimiz varaklar arasında yer alan sayı adları aşağıdaki gibidir:

altı < ET altı (EDPT, 130b) Altı

Bu i'tibār bile Kābul girdide **altı** öleñ bolğay velī tört öleñ meşhūrdur. **130a/11**

altmış < ET altmış (EDPT, 130) Altmış

Sultān Hüseyn Mīrzā **altmış** yigit bile kélip tégip çarb-ı rāst bastı. **165a/4**

bés < ET bés (EDPT, 376) Beş

Bés altı yıl méniñ qaşımnda boldı. **174b/14**

bés yüz Beş yüz

Ayttı kim “Ottuz miñ nökeriñ bile tamām vilāyetleriñ kim éligiñde édi, né qıldıñ kim hālā **bés yüz** kişiñ bile Özbek taşarrufıdağı vilāyetlerğa né qılğay sén?” **155b/7**

bir < ET bir (EDPT, 353) Bir, bir defa

Bir ékki kündin kéyin Qalāt'nı alğandın soñ uşbu yere bile bardı. **158b/2**

ellig Elli sayısı

Bu bendniñ bülendliqı qırq **ellig** qarı bolğay. **138b/10**

ékki < ET ékki (EDPT, 100) Éki

Ékki üç yığaç bolğay. **139a/4**

ékkinçi < ET ékkinç (EDPT, 110) İkinci

Ékkinçi qız Kiçik Bégim édi. **168a/4**

ékki yüz İki yüz

Küni bolur édi kim **ékki yüz** at üç yüz at qalur édi. **152b/11**

ékki yüz ellig İki yüz elli

uruş yoq, talaş yoq, biziñ dék qallāş ve meflük ékki yüz **ékki yüz ellig** kişiniñ qaşıda andaq h̄`ār u zār u zebūn u `āciz qıldı **124b/3**

éllig < ET ellig (EDPT, 141) Elli

Āhır Kāhmerd'qa barğanda **éllig** qoy bérdi. **159a/11**

lek < Hint. Yüz bin

Kābul'nıñ cem'ini vilāyet ve tamğa ve şahrānişīni bile sékkiz **lek** şāhruḥī cem' qıldılar.

140a/14

miñ < ET bin/biñ (EDPT, 346b) Bin

Biz Semtū yolu bile Qızıl Su sarı éken fursatta üç tört **miñ** üylüg kim Husrev Şah'ğa ta'alluq ve Hişār Qunduz'da bolur Moğol ulusı köçleri bile kélip qoşuldılar. **123a/3**

on < ET o:n (EDPT, 166b) On

Qoynı Hindūstān'dın **on** on bés yégirme miñ üyluq kār vān Kābul'ğa kélür **129a/9**

on bés On beş

Qoynı Hindūstān'dın on **on bés** yégirme miñ üyluq kār vān Kābul'ğa kélür. **129a/9**

on miñ On bin

Her yıl yétti sekkiz **on miñ** at Kābul'ğa kélür. **129a/8**

on tört On dört

Vilāyeti **on tört** tūmendür. **131b/6**

on üç On üç

Kābul'dın şarq sarı **on üç** yığaç yoldur. **131b/13**

ottuz < ET otuz (EDPT, 74a) Otuz

yégirmi **ottuz** pūşt vāre su başığa kélürüp yançıp suğa salurlar. **143a/7**

ottuz ékki Otuz iki

Bir qatla sanattım **ottuz ékki** otuz üç nev' ğayr-ı mükerrer lāle çıqtı. **136a/2**

ottuz miñ Otuz bin

ottuz miñ ħar-vār aşıq taħmīl boldı. **144b/11**

otuz üç Otuz üç

Uşol kün **otuz üç** qatla yer téprendi. **157b/13**

qırq < ET kırk (EDPT, 651a) Kırk

Qırq yılğa yavuş kim Ĥorāsān'da pādşāh édi. **164b/7**

qırq miñ Kırk bin

Ottuz **qırq miñ** beyt yādıda bar émiş. 181b/7

sékkiz < ET sekkiz (ED, 823b) Sekiz

Uşbu alarnıñ şe'āmetidin édi kim mundaq uluq ħānzādedin yétti **sékkiz** yılda, bir Muħammed Zamān Mīrzā'dın özge, āşār u 'alāmet qalmadı. **170a/2**

sékkiz yüz Sekiz yüz

Yétti **sékkiz yüzçe** cevşen ve kūhe bolğay édi. **125a/3**

sékkiz yüz qırq iki Sekiz yüz kırk iki

Velādeti **sékkiz yüz qırq** ékkide Herī’de Şāhruḥ Mīrzā zamānıda édi. **163b/4**

séksen < ET seksen (ED, 823b) Seksen

Yétmiş **séksen** ābdān kedḥüdālar tam altığa qalıp öldiler. **157b/1**

toqquz < ET toqquz (ED, 474b) Dokuz

Toqquz rengniñ tükenişi ve naqşınıñ yillesi rāsttadır. **180a/2**

toqquz yüz on Dokuz yüz on

Tārīḥ-i **toqquz yüz on** yéttide mén Semerqandnı alganda Muḥammed Velī Bég ve Derviş ‘Alī Kitābdār méning qaşımında édiler. **174b/1**

toqquz yüz on altı Dokuz yüz on altı

Tārīḥ-i **toqquz yüz on altı** mén Qunduz kélgende méniñ qaşımğa kélip édi. **173a/10**

toqquz yüz on tört Dokuz yüz on dört

Ādīnepūr qurğanınıñ allıda cenūbī tarafıda bülendīde tārīḥ-i **toqquz yüz on** törtte bir çārbāğ soldım, Bāğ-ı Vefā’ğa mevsüm. Rūdqa müşrifdür. **132a/8**

toqquz yüz on yétti Dokuz yüz on yedi

Tārīḥ-i **toqquz yüz on yéttide** kim Semerqand'nı aldım, méniḡ qaşımğa kélđi. 174b/13

toqquz yüz yégirme Dokuz yüz yirmi

Tārīḥ -i **toqquz yüz yégirmede** kim Çaḡān Sarāy'nı kélip aldım ʔavāf qılıp édim. 134a/5

toqquz yüz yégirme altı Dokuz yüz yirmi altı

Bu arıqnıḡ tārīḡi cūy-i ḡoş (**toqquz yüz yégirme altı**) tapıldı. 137a/13

tört < ET tört Dört

Yana üç **tört** kénti kārīz bile ma‘mürdur. 137b/13

törtünçi Dördüncü

Kābul vilāyeti **törtünçi** iqlīmdindür. 128a/3

tört yüz Dört yüz

Üç **tört yüz** kişisi bile rāst Deḡāne ḡaddıḡa kirip kélđi. 155b/10

üç < ET üç (EDPT, 18b) Üç

Sultān Ḥüseyin Mīrzā dék merdāne ve uluḡ pādşāḡ bu ékki **üç** yürüşde pādşāḡāne ‘azmi be-cāy kéltürdi. 165b/6

üç miñ Üç bin

Yana bir qatla Sultān Ebu Sa‘īd Mīrzā Muḥammed ‘Alī Baḥşı başlıg **üç miñ** kişini ılgar yiberip édi. **165a/3**

üçünçi Üçüncü

Üçünçi qızı Seyyid Mīrzā dégen Endeḥūd seyidlerige bérip édiler. **168b/5**

üç yüz Üç yüz

Küni bolur édi kim ékki yüz at **üç yüz** at qalur édi. **152b/12**

yégirme < ET yégirmi (EDPT, 915b) Yirmi

Yégirme kün bir ayda cidd ü iḥtimām bile qurgannıñ sinuğ buzuğını bütkerip qoparıldı. **158a/1**

yégirme altı Yirmi altı

Yégirme béş **yégirme altı** qatla pey-ā-pey yüküندی ve bardı ve kélđi. **123b/7**

yégirme beş Yirmi beş

Mén özüm tört béş yüzçe qoy ve **yégirme beş** at yıgdım. **161b/2**

yégirme miñ Yirmi bin

Yavuq yétkende ma‘lüm boldı kim bağlan qaz égendür, né on miñ ve né **yégirme miñ** asru köp bağlan qaz qalın bağlan qaz uçup qanat urğanda qızıl perleri gāh körünüp gāh körünmes ékendür. **153a/11**

yégirme tört Yirmi dört

Yégirmi tört rubā‘ī veznide tört veznde ğalaṭ qılıptur. **171a/3**

yüz < ET yū:z (EDPT, 982a) Yüz, 100

Şırke’ni ve yana yétmiş séksen **yüz** ābādān yigitlerni tüşürüp kéltürdiler. **125b/3**

yétmiş < ET yétmiş (EDPT, 891b) yetmiş

Dérler kim **yétmiş** yılga yavuq cemā‘at namāzını terk qılmaydur. **177b/11**

yétti < ET yétti (EDPT, 886a) Yedi

Ġaznī’niñ şarq-cenūbı Kābul’dın on ékki, on üç yığaç ve Ġaznī’din **yétti** sékkiz yığaç yol bolğay. **139a/13**

3.3. Organ Adları

ağ(1)z < ET ağız (EDPT, 98) Ağız

Yoqqarığı ağızdın balıg kim kirer içkeriki **ağız**dın birer birer öter. **144a/1**

ayağ < ET aḡaq (EDPT, 45a) Ayak→ ayaq

Barça **ayağ** astıdadur. 128b/12

ayaq < ET ağaq (EDPT, 45a) Ayak → ayağ

‘āzim bolğanda, él **ayaq** bile barganda biz baş bile bargay biz, él tayaq bile barganda, biz taş bile bargay biz.

barmağ Parmak → barmaq

Bir yayaq Afğān Şīrīm Tağāyī bile rūberū bolup Şīrīm Tağāyī’niñ şehādet **barmağ**ını tüşüre çaptı. 149b/6

barmaq Parmak → barmağ

Çaç bağlamaq andaqtur kim tal ğuncalarındın barmaqça, **barmaqça** ğuncalarını çığ dék toqurlar. 143a/9

baş < ET ba:ş (EDPT, 375a) Baş, kafa; bir şeyin, bir yerin uçlarından biri

Barıp bir zamānda alıp qatl-i ām qılıp qalın **baş** kėsip keltürdiler. 148a/10

beden < Ar. Gövde, beden, vücud

Egerçi **bedeni** nātavān édi, kelāmı mergüb édi. 166a/7

bél < ET bél (EDPT, 330a) Bel

Bélidin qoyı inçke édi. 164a/10

boğuz < ET boğuz (EDPT, 322a) Boğaz

Bu tedbîr bile galebe quş tutarlar kim **boğuz**larığa fırsat bolmas. **140a/7**

boy(u)n < ET boyun (EDPT, 386b) Boyun

” Bu hoşāmedni inanıp **boynı**ğa fūta salıp şükrler qılıptur. **172b/14**

burun burun

Burun şadr édi. **175a/2**

but < ET but (EDPT, 297) But, bacak

...müşükdin uluqraq, ékki qolı bile ékki **but**ınıñ arasında perdedür... **135a/8**

emçek Göğüs

İçkeridin bir Hezāre **emçek**ige oq oqlar. **160a/12**

élig < ET élig (EDPT, 140b) El

” Şeyhî fi'l-ḥāl Qul Muḥammed'niñ **élig**idin giçekni alıp ol işni giçekde hūb u pākīze çalur. **182a/8**

köz < ET kö:z (EDPT, 756b) göz

Özge **közge** körüngü dék neme yoq édi. **125a/4**

qarın Karın, göbek

Bir néçe kişi yarım kürühge yavuq barıp kélitürdiler ğaraž kim munça yol kim bardılar su bir qā‘ide bile atnıñ **qarında** édi. **153b/3**

qoyan Vücutun iki tarafında bulunan damar; bel

Bu eşnāda Ramazān ayınıñ on üçide maña şa‘b **qoyan** teşvīšī boldı. **162a/2**

qulağ < ET **qulkağ** (EDPT, 621a) Kulak → qulaq

Ba‘zı zerāfet bile ‘Alī Şīr Bég’ge isnād qılurlar édi, néçük kim ‘Alī Şīr Bég **qulağ** ağırıda yağlıq bağlağan üçün hatunlar kök yağlıqını qıyıq bağlağanı “nāz-ı ‘alī şīrī” at qoydılar. **180a/13**

saqal < ET **saqa:l** (EDPT, 808b) Sakal

Yıraq yerlerdin kélip Küre Ketrī’de saç ve **saqal** qırqar érmişler. **145b/12**

3.4.Hayvan Adları

Eserde incelediğimiz varaklar arasında yer alan hayvan adları aşağıdaki gibidir:

argargulça Kızıl geyik

Küz ve yaz faşillarında kızıl kényik kim **arqargulça** bolğay qışlaqqa yaylaqqa öterde mu‘ayyen tutqavulları bardur. **141b/13**

at < ET at (EDPT, 33a) At

Taňlası ıabl-i kuę ıaldurup **at** üstide oq sözleşip qaysı yol bile yürürni qarār bérür
ıayālda édim. **149b/14**

balığ < ET balığ (EDPT, 335b) balık → balığ

Qışlar her qaıan **balığ** kérek bolsa bu ıuıurlarınığ birini açıp qırq éllig balığ bir
zamānda kéltürürler. **143b/6**

balığ < ET balığ (ED, 335b) balık → balığ

Tor bile yana ıaç bağlap qalın **balığ** tutarlar. **143a/5**

bödene Bildircin

Yétip quę ayağın salur mağalda **bödene** özini yérge urar. **162b/5**

buqalemün < Far. Bulunduğu renge giren hayvan

bu quğını **buqalemün** dérler, başıdın quyruğığaça bés altı muıtelif rengi bar. **135a/12**

ııbin Sinek

ııbini kem bolur. **130a/3**

éşek < ET eşsek (EDPT, 260a) Eşek

Bu cümledin Bennāī Herī'din 'azīmet qılır vaqt **éşeki** üçün pālānduzğa ğayr-i mükerrer pālānī buyurur. **180b/1**

gāv < Far. Öküz, boğa

Qalın **gāv** ve **gāvmīş** tüşti. **146b/2**

gāvmīş < Far. Manda, su sığırı

Qalın **gāv** ve **gāvmīş** tüşti. **146b/2**

haçır < Far. Katır

Üç tört qağār **haçır** ve tévede bolğan cevahir ve altun kümüş ve nef's némelerini yüklep éltti. **124b/9**

kebk-i derī Cins keklik; yayla kekliğı

Uluqluğı **kebk-i derī**çe bolğay ğālibā Hindūstān kebk-i derīsidür. **135a/13**

kebüter < Far. Güvercin

..dék qoçqar sağlap **kebüter** oynar édi. **165a/1**

kéyik < ET kéyik (EDPT, 755a) geyik

Hevesliq ve itlig yigitler barıp tutqavulnı saqlap **kéyik** aldururlar. 142a/1

kütepāy Hayvan türü

...bisyārdur, mişl-i tütī ve şārek ve tāvus ve lūçe ve maymūn ve nīlegāv ve **kütepāy**,...

141a/1

lūçe Kuş türü

Bu tağlarda **lūçe** quşu hem bolur. 135a/11

maymūn Maymun

Yoqqarı ser-dereleride **maymūn** bolur. 133b/10

mūş-ı mişkin < Far. Misk faresi

Yana bir sıçqan Nicrāv'da bolur émiş, **mūş-ı mişkin** dérler. 135b/2

mūşük Sincap

Nicrāv tağlarıda rûbe-i perān bolur rûbe-i perān bir canvarīdür, **mūşük**din uluqraq, ékki qolu bile ékki butınıñ arasında perdedür, şebpare niñ qanatu dék. 135a/8

nīlegāv Bir hayvan türü, nīlgāv

...bisyārdur, mişl-i tütī ve şārek ve tāvus ve lūçe ve maymūn ve **nīlegāv** ve kütepāy,...

141a/1

ördek Ördek

Bārān yaqasında qışnıñ ahırleride **ördek** qalın kélür. **142a/9**

pil < Far. Fil

...yarılıp édi kim ba‘zı tarafı **pilçe** pest yarılğan yerke, ba‘zı yerde kişi sıgar érdi.

157b/5

qarqara Kuş türü, karkara

Ahyānen ‘ıydlarda kiçik se-destārını yapıyassı yaman çırmay **qarqara** otağası sançıp

namāzğa barur édi. **164a/13**

qaz < ET қа:z (EDPT, 679a) Kaz

qaz qalın bağlan qaz uçup qanat urğanda qızıl perleri gāh körünüp gāh körünmes

ékendür. **153a/12**

qoçqar Koç

..dék **qoçqar** saqlap kebüter oynar édi. **165a/1**

qotan < Moğ. Saka kuşu

Oqar ve qarqara ve **qotan**ı hem țināb bile qalın tutarlar. **142a/11**

qoy < ET o: (EDPT, 631a) Koyun

Sultn Mes'ud hezresiq qaln **qoy** ve at salld. **144b/13**

qulan < ET ulan (EDPT, 622b) Yaban eei

Yana kz maallarda kim **qulan** quyrudn on on kki ptvre, yana kk badn ygirmi ottuz ptvre su baqa kltrp yanp sua salurlar. **143a/6**

qu < ET u (EDPT, 670b) Ku

Qu tutar kiiler bu penhlarda oturup tornn bir un b alt qar yıraraq brkitrler. **140a/2**

quz < ET uz (EDPT, 681b) Kuzu

Qara **quz** brk kyer di, ya qalpaq. **164a/12**

rbe-i pern Sincaptan biraz byk, yarasa kanadna benzer bir hayvan

Nicrv talarda rbe-i pern bolur **rbe-i pern** bir canvardr, ... **135a/7**

sqan < ET sqa:n (ED, 796b) San, fare

Yana bir **sqan** Nicrv'da bolur mi, m- mikin drler. **135b/1**

sib Yrtc hayvanlar

Bu keçelerde bu quşlar **sibā'** ve darendeler cihetidin tañ atqunça tinmesler ve muttaşıl uçarlar ve pest uçarlar. **142b/7**

şārek Kuş türü, şārek

...bisyārdur, mişl-i ʔütī ve **şārek** ve ʔāvus ve lūçe ve maymūn ve nīlegāv ve kūtepāy,...
141a/1

şep-pare < Far. Yarasa

... mūşükdin uluqraq, ékki qolı bile ékki butınıñ arasında perdedür, **şebpareniñ** qanatı dék. **135a/8**

tavuq < ET takı:ǵu (EDPT, 468b) Tavuk

Qışlar **tavuq**nı bisyār pervārī qılurlar. **135a/3**

ʔāvus < Ar. Tavuş kuşu

Tāvuş hem uruşqa salur édi. **165a/1**

téve < ET teve (EDPT, 436a) Deve

Çerig éli ve **téve** ve at bu inişde ve teñgīde ésrü köp émgendiler. **147b/11**

topçaq Semiz at

Afgānların sevdāgerlerini yoluqturup qalın aq raht ve aqāqir ve qand ve nebāt, **topçaq** atlar ve sevdā atları kelturdiler. **149b/3**

turna < ET turņa (EDPT, 551b) Turna

Andın soñra **turna** ve qarqara uluq quşlar qalın ve bī-ħadd bolur. **142a/9**

tuyūr < Ar. Kuşlar

Giyāhlar özgece ve yığaçlar özgeçe ve vuħūş özgeçe ve **tuyūr** özgeçe, él ve ulusınıñ rāh u resmi özgeçe. **145a/14**

vuħūş < Ar. Yabani hayvanlar

... ve yığaçlar özgeçe ve **vuħūş** özgeçe ve tuyūr özgeçe, él ve ulusınıñ... **145a/14**

3.5 Bitki Adları

āb-ı engūr < Far. Bir üzüm çeşidi

Āb-i Engūr dērler. **129b/9**

alma < ET alma (EDPT, 146a) Elma

Alması hem yahşsı bolur. **137b/14**

ālū < Far. Erik

Bihī bile **ālūsı** hem yaḥşıdur. 129b/8

ālū-bālū < Far. Vişne

Yaḥşı **ālūbālū**lar boldı, ve henüz teraqqīde édi. 129b/4

anar Nar

Ol vilāyette Ala Say **anār**dın yaḥşıraq anār bolmas. 140a/8

arca < Moğ. Ardıç ağacı

Arca yığaçı ḥod yoqtur. 141a/11

bādām < Far. Badem

Otunları ḥancak ve bālūt ve **bādām**çe ve qarqanddur. 141b/4

bād-reng < Far. Hıyar, ağaç kavunu

Bādrengi dağı yaḥşı bolur. 129b/8

bālūt Meşe ağacı

Tağlarında nājū ve çilgūze ve **bālūt** ve ḥancak yığaçları bisyār bolur. 135a/4

bihī < Ar. Ayva

Kābul'da ve kēntleride serdserī mīvelerdin üzüm ve anār ve ürük ve alma ve **bihī** ve amrud ve ūftālū ve ālū ve sincid ve bādām ve yañaq köptür. 129b/2

buğday Buğday

Şalısı ve **buğdayı** yahşı bolur. 132a/7

büteke Ot, saman, yem

Ekşer **büteke** otı bolur. 140b/4

çenār < Far. Çınar ağacı

Tañlası Rebī'ü'l-evvel ayının avāsıñda cerīde Enderāb suynı ötüp Dūşī nevāhīsīde bir uluq **çenār** tüpide olturdum. 123b/2

çilgūze Bir tür fıstık

Taglarında nājū ve **çilgūze** ve bālūt ve hancak yığaçları bisyār bolur. 135a/4

dıraht < Far. Ağaç

Üzümi tamām **dıraht** üstidedür. 133b/7

emlūk Meyve türü

Köpreki **emlūk** yığaçıdur. 133b/5

erguvān < Far. Kırmızımtırak bir çiçek

Bu çeşmenin çār-ḥaddi siyāqlıq gūnyālıq taḥtı boldı, tamām **erguvānzārğa** müşrif.

137a/6

giyāh < Far. Bitki, taze ot

Giyāhlar özgece ve yığaçlar özgeçe ve vuḥuş özgeçe ve tuyūr özgeçe, él ve ulusınıñ...

145a/13

ḡunca < Far. Tomurcuk, gonca

Çaç bağlamaq andaqtur kim tal ḡuncalarındın barmaqça barmaqça **ḡuncalarnı** çıḡ dék toqurlar. 143a/9,10

gūl < Far. Gül çiçeği

Bir nev' lāledür: andın andaq qızıl **gūl** édi kélür, lāle-i gūlbūy dér érdük. 136a/3

ḡancak < Far. Sakız ağacı

Taglarında nājū ve çilgūze ve bālūt ve **ḡancak** yığaçları bisyār bolur. 135a/4

ḡavīd < Far. ot

Sind suyıdın narraq ve Sind suyınıñ yaqasında egerçi tinmey çapqun qılur édiler, velī at boḡzı ve kök **ḡavīd**... 152a/7

hindvāne Karpuz

Horāsān destūri bile **hindvāne** bérdi. 156b/14

kérinç < Far. Pirinç

Ol çuqurnıñ bir eşikidin başqa tamām eṭrāfıǵa **kérinç** pelālı qoyup üstige taş qoyarlar.

143b/8

lāle < Far. Lale

Bir nev‘ **lāle**dür: andın andağ qızıl gül édi kélür, lāle-i gülbūy dér érdük. 136a/2

lāle-i gülbūy < Far. Lale çeşidi

Bir nev‘ **lāle**dür: andın andağ qızıl gül édi kélür, **lāle-i gülbūy** dér érdük. 136a/3

lārīvāç Bir bitki türü

Kābul’nıñ **lārīvāçı** hūb bolur. 129b/7

mīve < Far. Meyve

Bu **mīveni** ba‘zı Türkler qara yemiş dérler. 133b/5

najū < Far. Çam ağacı

Taglarında **najū** ve çilgūze ve bālūṭ ve ḥancak yıǵaçları bisyār bolur. 135a/4

nārenc < Far. Turunç, portakal

Nārenci ve turuncı ve anārı bisyār bolur, yahşı bolur. **132a/7**

nebāt < Ar. Bitki, ot

Afğānlarını sevdegerlerini yoluqturup qalın aq raht ve aqāqir ve qand ve **nebāt**, topçaq atlar ve sevdā atları kelturdiler. **149b/3**

nihāl < Far. Taze, düzgün bir fidan

Mén ālūbālū **nihāli** keltürüp éktürüp mén. **129b/3**

qarqand Dikenli çalıya benzer bir ot türü

Qarqand pest pest tikenler bolur. **141b/9**

qavun Kavun

Qavunı hem Kābul qavumđın artuqraqdur. **137b/14**

ürük Erik

Kābul'da ve kēntleride serdserī mīvelerdin üzüm ve anār ve **ürük** ve alma ve bihī ve amrud ve şeftālū ve ālū ve sincid ve bādām ve yañaq köptür. **129b/2**

üzüm Üzüm

Bir nev' **üzüm** bolur. 129b/8

sincid Meyve türü, unnap

Kābul'da ve kēntleride serdserī mīvelerdin üzüm ve anār ve ürük ve alma ve bihī ve amrud ve **şeftālū** ve ālū ve **sincid** ve bādām ve yañaq köptür. 129b/2

şeftālū < Far. şeftali

Kābul'da ve kēntleride serdserī mīvelerdin üzüm ve anār ve ürük ve alma ve bihī ve amrud ve **şeftālū** ve ālū ve sincid ve bādām ve yañaq köptür. 129b/2

turunc < Far. Turunç

Nārenci ve **turuncı** ve anāri bisyār bolur, yahşı bolur. 132a/7

yıgaç < ET ıga:ç (EDPT, 79b) Ağaç

Bir bend uşbu Ğaznī suyıda Ğaznī'din şimāl sarı üç **yıgaç** su yoqqarı Sulţān bir uluq bendi salıptur. 137b/9

yorunçqa Yonca

Yorunçqa pelleri dēk tağlar tüşüptür. 141b/11

zeytūn Zeytin

Yana bir Nicrāv ve Lemgānāt ve Becūr ve Sevād tağları qalın najū ve çilgūze bālut ve **zeytūn** ve hañçaqlıq tağlardır. **140b/9**

3.6 Renk Adları

aq < ET a:q (EDPT, 75a) Ak, beyaz

Aq kėyik ĥod ašlā yoqtur. **142a/1**

ħuškī < Far. Kara, toprak

Hindūstān bile Ĥorāsān arasında **ħuškī** yolıdın ékki benderdür, bir Kābul yana bir Qandahār. **129a/4**

lāciverd < Ar. Lācivert

Dérler kim Ğūrbend tağlarıda kümüş kānı ve **lāciverd** kānı bolur. **135b/9**

qara (1) < ET qara (EDPT, 643b) Kara, siyah; mâtem

Qaralar taze bolup firāqlar oqı bī-endāze boldı. **157a/6**

qıpqızıl Kıpkıızıl

Her zamān bu su bile āsmānnıñ arasında şafaq dék néme **qıpqızıl** körünedür. **153a/9**

qızıl Kızıl, kırmızı

Sarıq ergūvān bile **qızıl** ergūvān dāmenede der-hem açılurlar. **137a/8**

reng < Far. Renk

Şi‘ri **reng** ü müfīdin ḥālī é mestür, egerçi ‘ısq u ḥāldin bī-behredür. **179b/3**

rengāreng < Far. Renk renk

Bu dāmenede **rengāreng**e pür envā‘-i lāleler bolur. **136a/1**

rengīn < Far. Renkli

Ġazelleri hem-vār u **rengīn** ü kem-ḥadşedür. **181a/4**

sarıq < ET sarıġ (EDPT, 844) Sarı

Sarıq ergüvānı hem bisyār bolur. **137a/7**

sebz < Far. Yeşil, yeşil renkli

Sebz bolup édi. **132a/11**

yaşıl Yeşil, taze

Bā-vücūd kim uluq yaş yaşap aq saqallıq bolup édi, ḥoşreng qızıl **yaşıl** ebrīşīmīne kéyer édi. **164a/11**

3.7. İkilemeler

İncelediğimiz varaklarda yer alan ikilemeler aşağıdaki gibidir:

pey-ā-pey < Far. Birbiri ardınca, azar azar

Yégirme béş yégirme altı qatla **pey-ā-pey** yüküندی ve bardı. 123b/7

rū-be-rū < Far. Yüz yüze

Bir yayaq Afğān ġīrīm Tağāyī bile **rū-be-rū** bolup ġīrīm Tağāyī'niñ şehādet barmağını tüşüre çaptı. 149b/6

kiçikrek kiçikrek < küçük küçük

Üç tört yerde **kiçikrek kiçikrek** kötelleri bar. 131b/14

rengā reнге < Far. rengarenk

Bu dāmenede **rengā reнге** pür envā'-i lāleler bolur. 136a/1

égri-bükri < Eğri büğrü

Burun bu arıq **égri-bükri** ve bī-siyāq édi. 136b/9

büte büte < filiz filiz

Bu ot **büte büte** çıkar üçün büteke dérlér émiş. 140b/6

özge özge < başka başka

Belki bu mezkûr bolğan cānvarlardın dağı **özge özge** cins quşlar ve cānvarlar bolur kim Hindüstān“da dağı andağ cānvarlarını eşitilmeydür. **141a/2**

pest pest < Far. aşığı aşığı

Pest pest, otı az, suyu tenqış, yığaçsız, bednümāy, yaramas tağlardur **141a/14**

tuta tuta < tuta tuta

Mest bolğan balığnı yoqqarıdın **tuta tuta** kélürler. **143a/13**

birer birer < birer birer

Yoqqarığı ağzıdın balığ kim kirer içkeriki ağzıdın **birer birer** öter. **144a/1**

keçe kündüz < gece gündüz

Her böleкке bir **keçe kündüz** çağdavulluğ nevbeti édi. **149a/5**

çapa çapa < akın ede ede

Çerig éli çapqun **çapa çapa** atlarını ĥarāb qıldılar. **151b/7**

pāre pare < far. parça parça

Çerig élidin ba‘zı mezārınđ mücāvirleriđa müzāħim bolğan üçün birini siyāset **pāre pāre** qıldurdum. **151b/14**

ötüp ötüp < geçip geçip

Bir ékki oq **ötüp ötüp** tüşti 161a/4

içe içe < içe içe

Herī çağrını ifrāt ile **içe içe** oq atası zamānıda öldi. 167b/7

türlüg türlüg < türlü türlü

Fisqın şe’āmetidin ābile marazığa giriftār bolup élig ayaqdın qalıp néçe yıl **türlüg türlüg** ‘azāb u meşaqatlar tartıp uşbu beliyye bile oq ‘ālemdin naql qıldı. 175a/7

3.8. Atasözleri

İncelediğimiz varaklarda yer atasözleri aşağıdaki gibidir:

Néçük kim déptürler: “Deh derviş dér gilimī bihuspend u du pādşāh dér iqlimī neguncend.” 121a/10

Derler ki: “On derviş bir kilimde uyur; fakat iki padişah bir iklime sığamaz.”

Meşel bar kim düşmen: né démes tüşke né kirmes 144b/6

dervāze-yi şehrrā tavān best

netavān dehen-i muhālifān bes

Bir mesel vardır: “düşman ne demez ve rüyaya ne girmez”

“Şehrin kapısı bağlanabilir, fakat muhaliflerin ağzı bağlanamaz”.

3.9. Terimler

3.9.1. Askeri Terimler

İncelediğimiz varaklar arasında yer alan askeri terimler aşağıdaki gibidir:

baranġar Ordunun saġ tarafı

Cihāngīr Mīrzā **baranġar** adamı bile bizniġ uluġ ĉārbāġqa tūŝti. 126b/13

baŝlġ < ET baŝlġ (EDPT, 381b) Komutan, kumandan

Yana bir qatla Sulţān Ebu Sa‘īd Mīrzā Muĥammed ‘Alī Baġŝı **baŝlġ** üç miġ kişini ilġar yiberip édi. 165a/3

bölek < ET bölük (EDPT, 339b) Bölüm, kısım → bölük

Yana bir **bölek** Yūsuf Eyyüb ve Behlül Eyyüb alar daġı bu yurtta mülazemetqa kéldiler. 125b/7

bölük < ET bölük (ED, 340b) Bölüm, kısım → bölek

Kāme egerĉi başqa yer émes Nigenhār tevābi‘idindür, velī munı hem **bölük** dérler. 134b/14

bölükāt < T.+Ar. bölük+āt Bölükler

Kābul **bölükāt**ıdın bir bölük Ala Say bölükidür. 139b/11

börk < ET börk (ED, 362a) Başlık

Qara quzı **börk** kéyer édi, ya qalpaq. **164a/12**

budal Yer, mevki

budallıq Askerin bağılı olduğu birliğı; savaştaki yeri Mundaq ihtiyāt qılılur érdi kim baranğar cavanğar ğol İravul, her qaysı budallıq budalıda tüşüp her qol öz tuşıdın yarağlanıp yayaq ordunıñ girdiğā çadırlardın bir oq atımı yıraqraq çıqıp kéçe uşanda oq bolurlar érdi. **148b/10**

cavanğar < ordunun sol tarafı

Bir kün fermān boldı kim ğol baranğar **cavanğar** tamām cébe kéyip atlarığā kécim salıp qurğanğā yavuqraq barıp hem yaraq körülgey hem içkeriki élge siyāseti bolğay. **127a/4**

cébe < Moğ. Cebe, zırh, silah

Andaq tır-endāzlıq qıldılar kim barlar qalqandın **cébedin** ba'zı mağalda ékki cébedin ötkere ötkere atıpturlar. **163a/9**

cébe-hāne < Moğ.+Far. Harb malzemesi ve bunların bulunduğu yer

Uşbu yurtta Hüsrev Şāh'nıñ **cébehānesi** dağı cébelerni üleşildi. **125a/2**

cébelig < Moğ.+T. cébe+IXk Silahlı, zırhlı

Sulţān Qulı Çanaq **cébelig** çıqıp çapqulap aldı. **150b/5**

cevşen < Ar. Örne zırh, savaş giysisi

Yétti sékkiz yüzçe **cevşen** ve kûhe bolğay édi. **125a/3**

çağdavulluq < Moğ.+T. Dümderlik, ordunun arkasından gitme, artçılık

Her bölöкке bir keçe kündüz **çağdavulluq** nevbeti édi. **149a/5**

çapqun (1) Akın

Henüz Qandahâr tarafı barmaqı ya **çapqun** üçün tağ ve tüzni ahtarmaqı cezm qılmaydur édük. **158a/4**

çapqunçı Akıncı

Yana bir qatla hem uşbu Türkmen Hezâresi'ni Hôrâsân'dın kéledürgende **çapqunçı** barıp qalın qoy ve at kéltürdiler. **161b/4**

çeride Yüksüz süvari takımı

Uşbu quruq rüddin seher köçüp namâz-ı dîger Deşt'niñ kéntlerige **çeride** atlıq çerig éli yétişti. **149a/12**

çerig < ET çerig (EDPT, 428b) Asker

Bu él ve ulusniñ köçlerige birer néme aşlıq bérip **çerig** ve çapqunğa atlanılğay. **144b/10**

ğanîmet < Ar. Kazanç, düşmandan alınan kazanç

Yüzi nevrüzi vaşlı ‘ıydını Bābur **ġanīmet** tut. 150a/12

ġol < Moğ. Askerde saf ve alay

Egerçi merdānelığı bar édi, velī bir néme télberek ve **ġol** kişi édi. 172b/11

ġazvi < Ar. Akın, savaş

Rānā Sengā **ġazvı**da bar érdi. 168b/9

hezāre < Far. Bin kişilik askeri birlik, tabur

Azaġlaq **Hezāre** çapıldı. 160a/8

kemān < Far. Yay, ok

Kemān-ı gürühesini dérler kim qırq batman ékendür. 167a/1

leşkerkeşlik < Far.+T. leşkerkeş+IXk Asker idare etme, asker çekme

Cihāngīrlıq ve **leşkerkeşlik** renc ü ta‘bın tartmadı, lācerem bargān sāy nöker ve vilāyeti kem boldı artmadı. 166a/3

ma‘reke < Ar. Savaş, meydan

Barlar özi qılıç yétkürüptür, belki her **ma‘reke**de barlar qılıç yétkürüptür. 164b/10

maşāf < Ar. Savaş, harp

Maşāf ve uruşları: Qazaqlıqlarıda bir mertebe Gürgān suyını üzdürüp keçip bir pāre Özbek’ni yahşı bastı. **165a/1**

mīrsipāh < Far. Başkomutan

Uşbu eşnāda Bāqī Bég maña kerrat u merrāt ayturđı kim “Bir vilāyetqa ékki pādşāh ve çerigge ékki **mīrsipāh** mūcib-i tefrīqa ve vīrānlıq ve sebeb-i fitne ve perīşānlıqdur, néçük kim déptürler: “Deh dervīş dér gilīmī bihuspend u du pādşāh dér iqlīmī neguncend.” **121a/9**

möçe < Moğ. Rütbe

Bu cihetdin Şeyh Dervīş Kōkeldaş’nıñ **möçesi** qurbégilikni Hātīm’ğa ‘ināyet boldı. **161a/11**

ordu < ET ordu (EDPT, 203a) Ordu

Bir ékki geridin soñ mén atlanıp **orduğa** kélđim. **124a/8**

otağa Moğ. Otağa(n) Taç, Tuğ, çelenk sorguç

Sāc **otağası** oqardın bolur. **142b/12**

qalqan < ET qalkān (EDPT, 621) kalkan

Andaq t̄ir-endāzlıq qıldılar kim barlar **qalqandın** cébedin ba‘zı maħalda ékki cébedin ötkere ötkere atıpturlar. **163a/8**

qaravul < Moğ. Koruyucu

Ol yurttın köçkende Şāh Bég nökeri Fāzıl Kōkeldaş’ını kim Sīvī’niñ daruğası édi, yégirmiçe **qaravulluqqa** kélgen kişisini tutup keltürdiler. **152a/4**

qur (1) Silah

‘Aceb belāyīdür bu zamānda birev kim bég ataldı kéynide beş altı kal u **kūr**nı kōrdi, teklīfler bile eşikke keltürmek kérek. **174a/12**

qurbégilik Bir rütbe adı, cephane kumandanı, polis

Şeyh Dervīş Kōkeldaş, kim ekşer qazaqlıqlarda bile édi, **qurbégilik** menşebi anda édi. **160a/10**

qurçı Bir rütbe adı, muhâfız, bekçi

Yana Muħammed Qurçı, kim Hıusrev Şāh’ınıñ bir **qurçısı** édi, ol vaqt Hıamlengān anıñ éligide édi. **154b/13**

şeb-hūn < Far. gece baskını

Uşbu aħşam ‘Īsā-Hıayl Afğānları **şeb-hūn** keltürdiler. **148b/8**

sefer < Ar. Yolculuk; savaşa gitme

Sefer qılıp kélip Quş Nādir öleñike tüşüp édim kim mén ısıtım. **157a/9**

serdār < Far. Kumandan

Bisyār **serdār** kişi édi. **170a/9**

serdārliq < Far.+T. serdār+IXk Kumandanlık

Soñralar sipāhīliq bile **serdārliq** işige andaq meftūn u meş‘ūf édi kim bu ékki işdin özge anıñ elfāzıdın né ‘ilm ma‘lūm bolur édi ve anıñ kelāmıdın né fehm mefhūm egerçi her ékkelesidin naşīb ü behresi yoq édi. **179a/10**

sipāhī < Far. Tımar sahibi sipahi asker

İsrāf ü itlāf bisyār bolur édi, né ra‘iyyet ma‘mūr édi, né **sipāhī** şākir. **176b/10**

sipāhīliq < Far.+T. sipāhī+IXkSipahilik

Soñralar **sipāhīliq** bile serdārliq işige andaq meftūn u meş‘ūf édi kim bu ékki işdin özge anıñ elfāzıdın né ‘ilm ma‘lūm bolur édi ve anıñ kelāmıdın né fehm mefhūm egerçi her ékkelesidin naşīb ü behresi yoq édi. **179a/10**

tümen < ET tümen (EDPT, 507b) On bin kişilik askeri kuvvet; on bin; ilçe

Kābul tümenleridin Lühüger **tümeniniñ** Çarh kéntidindür. **178a/7**

üpçin Zırh

Uşmunça édi kim oñ qol tarafıdın Qāsım Bég **üpçini** bile bu sudın güzer tapıp kécip at salğan bile Hezāreler tohtay almay qaça bértiler. **161a/8**

yayaq < ET yada:ğ (ED, 887a) Yaya→ yayağ

Bu aşşam tañğaça tañlası tüş kécce kényin qalğan yüklüg gele ve téve ve **yayaq** yalañ kéle qaldı. **148a/14**

3.9.2. Devlet ve Devlet Yönetimi ile İlgili Terimler

başçı < ET başçı (EDPT, 378a) Lider, yönetici

Yolnı Afğān tili bile liyār dérler **Başçı** Melik Bū Sa‘īd Kemerī édi. **148a/2**

béglük < ET beglik (EDPT, 326a) Beylik

Munı Babur Mīrzā ri‘āyet qılıp **béglük** mertebesiga yétkürüp édi. **171b/8**

boy < ET bo:d (EDPT, 296b) Boy

Āftāb bir neyze **boyı** çıqıp édi kim Senced dere ayağda kélip tüşüldi. **125a/14**

dārūga < Moğ. Bir şehri idare eden amir, vali

Büst **dārūgası** Büst’ni bértiler. **165b/5**

dārūganişin < Far. Valilik

Dārūgāniṣīn yeri Ādīnepūr'dur. 131b/12

dārūgalıg < Moğ.+T. daruğa+IXk Valilik

Kābul'nın hāşılı kim bar tamğadındur, tamğanı der-best ve Kābul'nın **dārūgalıgı** ve Pençhīr ve Kedī Hezāre ve gūşlük ve eşik ihtiyārı tamām anda édi. 159a/14

dārū'l-qazā < Ar. Mahkeme

Bir qatla bir oğlı, bir kişini öltürgen üçün, qanlıqlarığa tapşurup **dārū'l-qazā**ğa yiberdi. 164b/5

devleth'āh < Ar.+Far. Mevki ve zenginlik düşkünü

Çün Bāqī Çağānyānī ihtiyār édi, her néçe kim **devleth'āh** tutar édi, ağasının tarafını hem qoymas édi. 123a/11

devleth'āhlıq < Ar.+Far.+T. devlethāh+IXk Devlet isteyen

Husrev Şāh Moğol ulusının bizge qoşulğanını eşitip haylī bī-pāy bolup çāresini tapa almay küyevi Ya'qūb Eyyūb'nı élçilikke yiberip qulluq ve **devleth'āhlıq** izhār qılıp istid'ā qılıptur kim “Eger ‘ahd qılsalar, qulluqqa kélgümdür.” 123a/9

divānī < Far. Ġdāri ve malī işlerin yürütüldüğü merkeze bağılı olan

Mīrzā'ğa azraq yarmaq mühim bolup **divānī**lerdin tilegende divānīler “Yoqtur, hāşıl bolmas” dép cevāb bérürler. 176b/11

élçilik < élçi+IXk Elçilik

Bu yurtta Muhibb ‘Alī Qurçı Husrev Şāh’dın **élçilikke** keldi. 120b/2

hüküm < Ar. Hüküm, emir

Yazlar sular kirgende hem bu yolların qışqı **hükmi** bar né üçün kim ték āb yolları su uluq bolğandın ötüp bolmas. 130b/12

hükümet < Ar. Bir ülkede hüküm süren ve onu yöneten güç, devlet

Burunlar müddeti Qandahār **hükümeti** munda édi. 171b/5

mansıb < Ar. Devlet görevi

Vilāyetni ma‘mūr u ābādān qıldı, velī atışlıq ‘Alī Şīr Bég başlıg cemi‘ bégler ve ehl-i **mansıb** bile zıddāne ma‘āş qıldı. 177a/5

mühdār < Ar.+Far. müh+dār Devlet erkanının mühürlerini korumak ve onun emriyle gereken evrakı mühürlemekle görevli memur

Avāyıl **mühdār** édi. 171a/13

mülkdārlıq < Ar.+Far.+T. mülk+dār+IXk Padişahlık

İş mebānını ve **mülkdārlıq** tarīqini yahşı bilür édi. 172a/9

pādşāh < Far. Padişah

Bedi‘üzzamān Mīrzā Muẓaffer Mīrzā kim şerīklig **pādşāh** boldılar, Bedi‘üzzamān Mīrzā eşikide bu şahib-ihtiyār édi. **172b/9**

pādşāhlıq < Far.+T. pādişāh+IXğ Padişahlık

Pādşāhlıqta qaçan rāst kélgey kim bir qaraçu kişini özi bile şerīk qılğay? **170b/1**

pāy-taht < Far. Başşehir, başkent

Sebük Tigin bile Sulţān Maḥmūd’nıñ ve evlādınıñ **pāytahtı** Ğaznī ékendür. **137b/4**

qāđılıq < Ar.+T. qāđī+IXk Kadılık

Qāđılıqı hūb qıldı. **179a/4**

şadr < Ar. Baş, başkan

Burun **şadr** édi. **175a/2**

şahib-mansıb < Ar. Devlet hizmetine sahip

Egerçi alar dék **şahib-mansıb** u dīvān émes édi, velī cemi‘ Ḥorāsānātta Ḥāce ‘Aṭā’nıñ bī-meşvereti hīç mühim fayşal tapmas édi. **177a/10**

salţanat < Ar. Sultanlık, hükümdarlık

Burundın bularnıñ nesli ol vilāyetlerğa barıp **salţanat** dā‘iyasını başlarıdın çıkarıp ol pādşāhlarğa mülāzemet qılıp ri‘āyet tapa kélgendürler. **175b/14**

siyāset < Ar. Politika; kurnazca iş veya hareket

Çerig barıp ser-kūhke çıqıp sengerleğan yerni zorlap alıp bir pāresini **siyāsetqa** yétkürdiler. **162a/6**

sultān < Ar. hükümdar

Sultān Maḥmūd'nıñ qabrı Ğaznī'niñ maḥallātıdadur kim sultān qabrı anda üçün Ravza derler. **138a/9**

şāh < Far. şah, padişah

Öz meşnevīsiniñ maşlaḥatıǵa bir yigitini ve yana **şāh** yigitini bisyār bī-şürettur kim celebler ve fāḥişeler dék ta'rīf qılǵay. **181b/6**

taht < Far. Taht, saltanat

Evvel **taht** alganda ḥayālǵı bar égendür kim Devāzdeh İmām'nı ḥuṭbede oqutqay. **164a/14**

vüzerā < Ar. Vezirler

Vüzerā bir Mecdeddīn Muḥammed édi. **176b/7**

yasaq Kanun, nizam; idam

Bularnı tuturup Şîr ‘Alî Çehre’ din, kim envā’-i fitneler ve yamanlıqlar ménîñ qaşım da ékende ve ğayr-ı ménîñ qaşım da ékende ol vilāyette ve bu vilāyette zāhir ü vāqi‘ bolup édi, **yasaqqa yétkürüldi. 158a/12**

3.9.3.Coğrafi Terimler

İncelediğimiz varaklarda yer alan coğrafi terimler aşağıdaki gibidir:

āftāb < Far. Güneş

Āftāb bir neyze boyı çıqıp édi kim Senced dere ayağda kélip tüşüldi. **125a/14**

‘ālem < Ar. Dünya

Nigenhār’ğa yétkeç özge **‘ālem** nazargā kélidi. **145a/13**

aqar su Akarsu, dere

Qarangū kéçelerde quşlarnıñ yolu **aqar sudur. 142b/8**

aral < Moğ. aral (Les, 77a) Ada

Uşbu ként toğrısında bir **aral** bar édi. **150b/14**

arığ < ET arıq (EDPT, 214a) Su yolu → arıq

Bāqīniñ haberini éşitip yolını tusup Bāqī bile barganlarnı **arığ** aldı. **160a/1**

arıq < ET a:rıq (EDPT, 214a) Su yolu → arığ

Bu sunı m n **arıq** qazdurup Sey r n'nin ęarb-cen b ęarafıdağı p štenin  stige k lt rt m. **137a/9**

 sm n < Far. G ky z , sema

Su ** sm n** bile peyvest k r ned r. **153a/3**

ay < ET a:y (EDPT, 265a) Ay, ottuz g n

Yağı **ay** y r y zi birle k r p  l ş d bayramlar

Mağa y z ve qaşığdın ayru bayram ayıda ęamlar. **150a/11**

bah r < Far.  lkbahar

Munda yığılur sular Kettev z v d siniğ ve Z rmet c lgesiniğ ve ęazn  r dınığ Qarab ğ  leğiniğ **bah r** yamđurlarınıđ seyleri ve yazlar su ulđayđanda zir   attın  tqen suları  miş  b-i  st de'ęa bir k r h y tkende  aceb n me m l h za qılduk. **153a/7**

bend < Far. Su bendi, baraj

 Ir q'ta munı ve ş h  sm ' l'ni bir yerde **bend** qılđan  kend rler. **166b/10**

apqun (2) Tipi, tufan

Kit blarda bitipt rler kim ęazn 'de bir eşme bardur kim eger nec set ve qaz r tnı bu çeşmeğa salsalaşar ol zam n talđaq ve  f n ve yağın ve **apqun** bolur. **139a/6**

cenüb < Ar. Güney

Deşt'tin köçüp Mehter Süleymān tağını dāmenelep **cenüb** sarı baqa yürüp üç arada qonup Sind suyunıñ yaqasıdağı Mültān tevābi'i kēntlerdin bile dégen qasabaçağa yétişildi. **150b/11**

cenübī < Ar. Güneyde bulunan, güney ile ilgili

Ādīnepūr qurğanınıñ allıda **cenübī** tarafıda bülendīde tāriḥ-i toqquz yüz on törtte bir çārbāğ saldıñ, Bāğ-ı Vefā'ğa mevsüm. **132a/8**

cölge Verimli güzel ova

Otlağı ekşer **cölge** bolur. **141a/4**

çuqur < ET çukur (EDPT, 409b) Çukur

Tüz yer üçün gālibā suyu **çuqur** émeştür. **153b/3**

dāmene < Far. Dağ eteği, çevresi

‘İsā-Ḥayl’niñ kēntidin köçüp Çüpāre tağlarınıñ **dāmenesi**ğa tüşüldi. **148b/6**

dere < Far. dere Irmak, çay

Yarım kürühge yavuç **dere** ağızıda tengī tüşüptür. **160a/14**

deryā < Far. Deniz

Yalguz yaydaq at bile kömezsiz Sind suyu dék **deryādın** üzdürüp kéçip ğanımlerni qaçurup yerlerini aldı. **151a/13**

deşt < Far. Çöl

Kettevāz **deştini** Āb-i İstāde'ğa kélür rūdınıñ yaqasığa kélip tüştük. **153b/4**

dünyā < Ar. Yerküre, dünya

Mīrzādın burunraq bu **dünyādın** rıhlet qıldı. **167b/6**

ġār < Ar. Mağara, in

Tar **ġār** ve muhātara yerī üçün aytmadım. **146a/1**

ġarb < Ar. Batı

Ekşer quşınıñ güzeri Bārān yaqasıdır, né üçün kim şarqı tağlardur, **ġarb** tarafı hem tağlardur. **142a/4**

ġarb-cenüb < Ar. Güneybatı

Qalāt'nıñ **ġarb-cenüb** tarafı burcın yapışıp çıqa yavuşqan mağalda közige neyze bile sançtılar. **158b/1**

ġarbī < Ar. Batı tarafı, batıda bulunan

Ba'zılar déptürler kim Deşt'nıñ **ġarbī** tağıınıñ kim Kūh-ı Mehter Süleymān dérlér uşbu tağ Deşt bile Dükī'nıñ arasında tüşüptür tumşuğın évrülse yol tüzdür. **150a/3**

gerdene < Far. Dağın boynu

Bir pāre yigitlerni yiberildi kim fi'l-ḥāl ékki tağniñ arasıdağı **gerdeneni** algaylar.

147a/9

germser < Far. Sıcak, sıcak iklim → germserī

Germser vilāyetlerini ve Hindūstān nevāḥīsini hergiz körülgen émes érdi. 145a/12

germserī < Far. Sıcak, sıcak iklim → germser

Germserī ve serdserī mīveler Kābul tevābi‘de köptür ve yavuqtur. 129b/1

iqlīm < Ar. Ğklim, diyar, ülke

Kābul vilāyeti tōrtünçi **iqlīmdindür**. 128a/3

kārīz < Far. Yer altı kanalı

Yana üç tōrt kēnti **kārīz** bile ma‘mūrdur. 137b/13

köl < ET kö:l (EDPT, 715a) göl

Köller yasap qalın yığaçlar tikip **köl** ortasıda tor qoyup her cins quş tutarlar. 143a/1

kūh < Far. Dağ → kūhe

Yana **kūh** dāmene kəntleridür. 135b/10

kūhe < Far. Dağ → kūh

Yétti sékkizyüzçe cevşen ve **kūhe** bolğay édi. 125a/3

kūhistān < Far. Dağlık

Bedī‘ūzzamān Mīrzā Belḡ ve Şaburğan ve Endeḡūd qurğanlarığa mazbūḡ kişilerini qoyup özi Gürzüvān ve Dere-i Zeng ve ol **kūhistānı** bérkitsün. 122a/6

kūh-pāye < Far. dağ eteği

Maña hem bitip édi kim “Sén Kāhmerd ve Ecer’de ol **kūhpāyeni** bérkit. 122a/8

kündüz < ET küntüz (EDPT, 729b) gündüz

Her böləkke bir keçe **kündüz** çağdavulluq nevbeti édi. 149a/5

küz < ET küz (EDPT, 757a) güz, sonbahar

Küz ve yaz faşılılarıda qızıl kəyik kim arqargulça bolğay qışlaqqa yaylaqqa öterde mu‘ayyen tutqavulları bardur. 141b/12

qule < Ar. Dağ tepesi, dağ başı

Qal‘anıñ **quleside** Şāh Kābul ‘imāret qılğan üçün bu tağnı Şāh Kābul dərler. 128a/8

öleñ < ET öleñ (EDPT, 147b) Çayır

Eṭrāfıda tört hūb **öleñ** vāqi‘ boluptur. **130a/1**

pel < Far. Sed, köprü

Yorunçqa **pelleri** dék tağlar tüşüptür. **141b/11**

qar < ET qa:r (EDPT, 641a) Kar

Kābul’dın bir künde andaq yerge barsa bolur kim hergiz **qar** yağmas. **129a/13**

qış < ET kış (EDPT, 670a) Kış

Seyyid Yūsuf ve ba‘zınıñ re’yi berīn édi kim **qış** yavuqtur, fi’l-ḥāl Lemgān barılğay, andın yana né maşlahat rüy bérse aña yaraşa ‘amel qılılğay. **126a/7**

qum Kum, kumluk yer → kum

Bu tağda bir pārça **qum** tüşüptür. **136a/6**

rūd < Far. Irmak

Uluq **rūd** kéntniñ içidin aqar. **136b/3**

sāye < Far. Gölge

Laṭīf **sāyesi** bardur. **136b/13**

serdser < Far. Soğuk, soğuk iklim → serdserī

Bu taraf germser bile **serdser** arasında fāşıla Kūre kötelidür. **139b/13**

serdserī < Far. Soğuk, soğuk iklim → serdser

Germserī ve **serdserī** mīveler Kābul tevābi‘de köptür ve yavuqtur. **129b/1**

sumç Mağara

Bu **sumç**niñ ağızığa ğāfil yavuq oq kirip barur. **160a/11**

şarq < Ar. Doğu

Kābul’dın **şarq** sarı onüç yığaç yoldur. **131b/13**

şarq-şimalī < Ar. Kuzeydoğu

Şarq-şimalī tarafı Soñ Qorğan öleñidür Kābul’dın ékki kürüh bolğay. **130a/2**

şimāl < Ar. Kuzey

Bir bend uşbu Ğaznī suyıda Ğaznī’din **şimāl** sarı üç yığaç su yoqqarı Sulţān bir uluq bendi salıptur. **138b/9**

şimalī < Ar. Kuzeyle ilgili

Kābul qal‘asının erki bu tağnıñ üstidedür uluq qurğan erkniñ **şimālī** tarafıdadur bu erk ğarīb mürtefi‘ ve yahşı hevālıq yer vāqi‘ boluptur. **128b/10**

tağ < ET ta:ğ (EDPT, 463a) Dağ

‘Aqābeyn’din başqa yana bir parçağına **tağ** tüşüptür. **128b/9**

tañ < ET tañ (EDPT, 511a) Seher, tan vakti

Bu yolnı barğanlar **tañ** başıda Ğaznī’din téprep ékki namāz arası ve namāz-ı dīger Kābul’ğa barılıptur. **137b/9**

tépe Tepe, zirve

Ğolnıñ alıda çün su édi, mén ğol kişisi birle Qutluq Qadem’niñ gür-hānesi tarafıdın kélip püştedin ilgeriki **tépe** üstige çıqtım. **127a/8**

tofrağ Toprak

Her miqdār yer kim ékerler yüzige tamām yañı **tofrağ** her yıl kivürürler, velī Kābul ékinidin munıñ ékininiñ hāşılı artuğraqdur. **138a/2**

tūfān < Ar. Tufan

Talğaq ve **tūfān** ve yağın ve çapqun bolur. **139a/8**

tün < ET tün (EDPT, 513a) Gece

Çün şerī dék şehir éligige tüşti, **tün** ve kün ‘ayş u ‘işrettin özge işi yoq édi, belki tevābi‘
ü levāhiqide ‘ayş u ‘işret qılmas kişi yoq édi. **166a/2**

tüz < ET tüz (EDPT, 571) Ova

Henüz Qandahār tarafı barmaqı ya çapqun üçün tağ ve **tüzni** ahtarmaqı cezm
qılmaydur éduk. **158a/4**

vādī < Ar. Dere; iki dağ arasındaki uzun çukurluk

Öziniñ da‘vāsı bu édi kim “Mén hergiz hıç gazelimni yığışturmaq **vādī**side bolmadım”
ğālibā tekellüf bolğay. **179b/5**

yağın Yağış, yağmur

Yağını qaçurğandın soñra çerig éli ötüp raht ve gele qara olca kéltürdiler. **151a/14**

yamğur < ET yamğur (EDPT, 936a) Yağmur

Uşbu yurtta aħşamı andağ **yamğur** boldı kim çadır içide su inçikke pāyçedin édi.
152a/12

yaylağ < ET yayla:ğ (EDPT, 981b) Yayla→ yaylaq

Yay ve Esterāb ve ol nevāhīniñ **yaylağ**larında édiler. **162b/12**

yaylaq < ET yayla:ğ (EDPT, 981b) yayla → yaylağ

Hıřār ve Hıtlān ve Semerqand ve Fergāna ve Mōgolistān'nıñ **yaylaqları** tamām uřbu vaż'lıq yaylaqlardur. **140b/7**

yaz < ET ya:z (EDPT, 982b) Yaz, ilkbahar

Yazlar Kābul quşlağı qalındur. **142a/3**

yél < ET yé:l (EDPT, 916b) Yel, rüzgar

Eger **yel** bolsa ya Hindūkuř köteli üstide andağ bulut bolsa quřlar öte almas. **142a/6**

yıl < ET yıl (EDPT, 917a) Yıl

Béř altı **yıl** méniñ qaşımda boldı. **174b/14**

zelzele < Ar. Yer sarsıntısı, deprem

Zelzele bolğan zamān cemi'i tağlarınñ başıdın gerdler koptı. **157b/6**

3.9.4. Tıbbi Terimler

İncelediğimiz varaklar arasında yer alan tıbbi terimler aşağıdaki gibidir:

ābile < Far. Zührevi; suçıçeğı, sivilce

Fisqınñ şe'āmetidin **ābile** marazığa giriftār bolup élig ayaqdın qalıp néçe yıl túrlüg túrlüg 'azāb u meşaqatlar tartıp uşbu beliyye bile oq 'ālemdin naql qıldı. **175a/6**

iflīc < Ar. Felç, bir hastalık adı

Ol vaqt **iflīc** bolup édi, né sözide meze bar édi, né özide munça ri‘āyet qābili émes édi
ğālibā hıdmet anı ol mertebega yétkürgendür. 174b/3

qan < ET қа:n (EDPT, 629b) Kan

Qanı tutulğan bedbahtlar sumçta ékendür. 161b/12

mafşal Hastalık, mafsäl

Mafşal zaħmeti cihetidin namāz qıla almas édi. 164b/2

maraz < Ar. Hastalık, illet

Neşter saldılar bu **maraz** üçün müshil hem içtim. 162a/10

neşter < Far. Hekim bıçağı

Neşter saldılar bu maraz üçün müshil hem içtim. 162a/10

ṭabīb < Ar. Hekim, doktor

Ṭabībler ašlā teşhīs qıla almadılar. 171b/2

3.9.5. Mimari Terimler

İncelediğimiz varaklar arasında yer alan mimari terimler aşağıdaki gibidir:

bālā-hāne < Far. Evin en üstü, çatı, tavan arası

Bālā-hāne tamı üstige yığılıptur. 157b/11

barū < Far. Kale duvarı, hisar burcu

Qurğannıñ burc u **bārūs**ınıñ şikest ü rehtını béglerge ve sipähilerğa fermān boldı kim ıslāh u meremmet qılğaylar. 157b/13

binā < Ar. Yapı

Munça **binā**-yı hayr kim ol qıldı kem kişi mundaq muvaffaq bolmış bolğay. 171a/11

burc < Ar. Kale, hisar çıkıntısı

Qurğannıñ **burc** u **bārūs**ınıñ şikest ü rehtını béglerge ve sipähilerğa fermān boldı kim ıslāh u meremmet qılğaylar. 157b/13

cā < Far. Yer, mekan →cāy

Fī'l-vāqi' **cā**-yi hayrettür. 145b/1

cāy < Far. Yer, mekan →cā

Cay böldük. 161b/2

dervāze < Far. Kapı, kale kapısı; şehir kapısı

Munda ol qabāhatınıñ tedārükige **dervāze**de faşıl qoyığa kirgende taş zahmı bile öldi. 158b/4

erk şehir içinde padişâha mahsus olan kaleye benzer saray

Kâbul qal'asının **erki** bu tağnın üstidedür uluq qurğan erkniñ şimālī tarafıdadur bu erk ğarīb mürtefi' ve yaǵşı hevâlıq yer vâqi' boluptur. **128b/10**

eyvân < Far. Kemerli salon, köşk

Cihāngīr Mīrzā tépede Uluġbég Mīrzā salġan 'imāretlerdin bir bālā-ġāneniñ **eyvānı**da édi. **157b/10**

ġūmbed < Far. Kūmbed

Buyurdum calyanı buzup qabrniñ üstide **ġūmbed** qıldılar. **138b/5**

ġākrīz < Far. Topraktan yapılan kale siperi, set

Erkniñ **ġākrīzı** bülendī yanıda qalın Kābul éli teferrüçqa çıqıp édiler. **127a/12**

ġānūmān < Far. Ev, bark

'Āqıbet uşbu daġdaġalardın māl u cānı ve **ġānūmānı** berbād bardı. **179a/14**

ġar-ġāh < Far. Büyük çadır, otaġ

Çūtālī'din ötüp tüşken yurtta ulaqsızlıqdın meniñ **ġargāhum** hem qaldı. **152a/11**

imāret < Ar. Bina, ev

Alarnı çapmaq hayāl qılıp şehirde Ulughbég Mīrzā'nıñ Bostān Sarāy atlıq 'imāretiga kirip andın Şa'bān ayıda Türkmen Hezāre'sini çapa atlanduk. 160a/6

mesken < Ar. ev, oturulacak yer

Bu tārīhde Hezāre ve Nekderī qavmınıñ me'men ü **meskeni** bu tağlardur. 128a/5

qal' < Ar. kale

Qal'ası tağqa peyvestdür. 128a/8

qurğan Kale, mezar

Qurğan bile bāğnıñ arasıdadur. 132a/9

ser-bennā < Far.+Ar. Baş mimar

Atası Üstād Muḥammed **ser-bennā** için mundaq taḥalluş qılıptur. 179b/8

3.9.6. Edebiyat ve Dil ile İlgili Terimler

İncelediğimiz varaklar arasında yer alan edebiyat ve dil ile ilgili terimler aşağıdaki gibidir:

Afgānī < Ar. Afgan Dili

Ol maḥalda Kākīyānī **Afgānī** Perşādūr'da édi. 146a/12

'**alī şīrī** 'Alī Şīr Nevâyî'nin icat ettiği nesnelere verilen isim

‘Alī Şīr Bég’ge qalın némeler iħtirā‘ qılıp édi, ve yaħşı némeler iħtirā‘ qılıp her kişı kim her işte bir néme peydā qıldı ol némeniñ revāc revnaqı üçün ‘Alī Şīr Bég ‘**alī şīrī** dér édi. **180a/12**

Arabī < Ar. Arapların konuşıtuğu dil

‘**Arabī** Fārsī Türkī Moğolī Hindī Afğānī Peşā’ı Perācī Geberī Berekī Lemğānī munça muħtelif aqvām ve müteğayyir elfāz ma‘lūm émes kim hıç vilāyette bolğay. **131b/4**

‘**arabiyyet** < Ar. Arapçayla ilgili

‘**arabiyyet** ‘ilmini yaħşı bilür édi. **178b/13**

‘**arüz** < Ar. Nazım olarak yazılmış eserlerde kullanılan vezin türü

‘**Arüz** u qāfiye vü şı‘r ‘ilmiğa müstaħzırdür. **181b/8**

bāburī Babür Şah’ın kendi

Bāburī ħatıdın sor çıqtı. **179a/6**

bahr < Ar. Vezin

Bir meşnevīsi bar, mīveler bābıda, müteqārib **bahr**ide. **179b/10**

Berekī Berekīlerin konuşıtuğu dil, Berekīce

Hindī Afġānī Peşā’ī Perācī Geberī **Berekī** Lemġānī munça muhtelif aqvām ve müteġayyir elfāz ma‘lūm émes kim hīç vilāyette bolġay. **131b/5**

beyt < Ar. Beyt

Ol meşnevīde munça **beyt** ma‘lūm émes kim bolġay. **181a/11**

buhūr < Ar. Vezin çeşitleri, bâhirler

Ba‘zı **buhūr**niñ evzānıda hem yañılıptur. **171a/4**

dībāçe < Ar. Önsöz

Yana bu ‘aceb gölāne emrīdür kim **dībāçe**de Sulţān Hüseyn Mīrzā “Özümnīñ taħrīr ü taşnīfidür” dép bitipdür; kitāb arasında keltürülgen Kemāleddīn Hüseyn’niñ eş‘ār u ġazeliyyātınıñ başıda tamām “li-muħarririhī” bitipdür. **176b/3**

dīvān < Ar. şairin tüm şiirlerinin belli bir düzen içinde bulunduğu toplu eser

Dīvān tertīb qılıp édi. **174a/6**

ebyāt < Ar. Beyitler

Qorqqu dék elfāz u ma‘ānī derc qılır édi anıñ **ebyātı**dındur: **174a/3**

eş‘ār < Ar. şiirler

Yana bu ‘aceb gölāne emrīdür kim dībāçede Sulţān Hüseyn Mīrzā “Özümnin taḥrīr ü taşnīfidür” dep bitipdür; kitāb arasında keltürülgen Kemāleddīn Hüseyn’niñ eş‘ār u ğazeliyyātının başıda tamām “li-muḥarririhi” bitipdür. 176b/5

Fārsī < Ar. İnan dili, Farsça

Fıqhdā bir **Fārsī** risāle bitiptür. 179a/4

faşl < Ar. Bölüm, bāb

Fāsıla tüşçilig yerdür. 132b/9

ğayn < Ar. Arap alfabesinin 19. Harfi

Ol élni ḥaylī mülāḥaza qılılıptur kim ba‘zı maḥall kāf ornığa **ğayn** telaffuz qılurlar. 133a/11

ğazel < Ar. Türk ve Fars edebiyatında en çok kullanılan şiir türü

Çāşnīlıq **ğazelleri** bar, egerçi hem-vārlığı çāşnīsiçe yoqtur. 181a/6

ğazel-ğüy < Ar.+Far. Gazel söyleyen

Munıñ şi‘rleri hem yaman émes: **ğazel-ğüy**dur ğālibā dīvānı hem bardur. 181a/13

ğazeliyyāt < Ar. Gazeller

Bu **ġazelliyyātnı** inisi ya qarābeti cem‘qılıptur, ġazeldin özge nev‘ şı‘r kem aytıptur.
179b/6

Geberī Geberīlerin konuşıtuġu dil

Hindī Afġānī Peşā’ī Perācī **Geberī** Berekī Lemġānī munça muhtelif aqvām ve müteġayyir elfāz ma‘lūm émes kim hıç vilāyette bolġay. 131b/5

ġamse < Ar. Mesnevi tarzında yazılmış beş kitap

ġamse muqābeleside meşnevīler aytıptur. 180b/10

ġarfeger < Ar.+Far. Sanatçı, yazar

Yana bir dīvānı hem bar kim cemi‘ **ġarfegerler** üçün aytıpdur. 180b/4

ġikāyet < Ar. Hikaye

Bir geri ékki geri oturup ol ġarafdın bu ġarafdın söz ve **ġikāyet** ayıldı. 123b/10

ġikemiyyāt < Ar. Hikmetler

ġikemiyyāt u ‘aqliyyāt u kelām ‘ilmni ġüb bilur édi. 178a/1

ġāf < Ar. Arap alfabesinin 21. Harfi

Ol élni ġaylī mülāġaza qılılıptur kim ba‘zı maġall **kāf** ornıġa ġayn telaffuz qılurlar.
133a/11

kitāb < Ar. Yazılmış ve basılmış eser, kitap

Altı mesnevī **kitāb** nazm qılıptur, bēşi Ḥamse cevābıda, yana biri Mantıqu'tṭayr veznide, Lisānū't-ṭayr atlıq. Tört gāzeliyyāt dīvānı tertīb qılıptur. 170b/12

Lemgānī Lemgānīlerin konuṣtuğu dil

Hindī Afġānī Peṣā'ī Perācī Geberī Berekī **Lemgānī** munça muhtelif aqvām ve müteġayyir elfāz ma'lūm émes kim hīç vilāyette bolġay. 131b/5

li-muḥarrihi < Ar. Muharriri, yazarı tarafından

Yana bu 'aceb gölāne emrīdür kim dībāçede Sulṭān Ḥüseyin Mīrzā "Özümnin taḥrīr ü taṣnīfidür" dēp bitipdür; kitāb arasında kēltürülgen Kemāleddīn Ḥüseyin'niñ eṣ'ār u gāzeliyyātının başıda tamām "**li-muḥarrihi**" bitipdür. 176b/5

maḥbun < Ar. Vezin türü

Şıbānī Ḥan'niñ atıġa bir Türkī meṣnevī bitiptür, remel-i müseddes **maḥbūn** veznide kim Sübha vezni bolġay. 181a/8

meṣnevī < Ar. mesnevi

Egerçi ba'zı beytleri ṭavrī vāqi' boluπτur, velī bu **meṣnevī**niñ maẓmūnı ve üstühān-bendlıġı bisyār kāvāk u ḥarābtur. 181b/1

meşnevīyyāt < Ar. mesneviler

Meşnevīyyātı hem bar. 174a/7

Moğolī < Moğ. Moğolca

‘Arabī Fārsī Türkī **Moğolī** Hindī Afğānī Peşā’ī Perācī Geberī Berekī Lemğānī munça muhtelif aqvām ve müteğayyir elfāz ma‘lūm émes kim hīç vilāyette bolğay. 131b/4

mu‘ammā < Ar. Edebiyatta bir tür

Hemīşe evqātı **mu‘ammā** fikriğa maşrūf ékendür. 180b/14

muşannif < Ar. Kitap yazan

Muşannif édi. 182b/8

nesh-ta‘līq < Ar. Arap harfli metinlerde kullanılan bir yazı çeşidi

Hoşnivīslerdin. Egerçi haylī kişi bar édi, velī barınıñ serāmedi **nesh-ta‘līq**de Sultān ‘Alī Meşhedī édi. 181b/10

Peşā’ī Peşâîlerin konuştıǵu dil

Hindī Afğānī **Peşā’ī** Perācī Geberī Berekī Lemğānī munça muhtelif aqvām ve müteğayyir elfāz ma‘lūm émes kim hīç vilāyette bolğay. 131b/5

qaşīde < Ar. Kaside

Qaşıdeni yaman aytmas ékendür. **181a/4**

qıssa < Ar. Kıssa, hikaye; olay

Emîr Hamza qaşıdesiniñ muqābeleside ‘ömri zāyi‘ qılıp uzun uzaq yalğan **qıssa** bağlaptur. 176a/9

qıt’a < Ar. En az iki beyitten meydana gelen kâfiyeli şiir

Meşelni köp atıptur. Meşnevîsi yoqtur, néçük kim bu **qıt’a**sı aña dāldur:

Meşnevî gerçi sünnet şi‘rest

men gazel farz-ı ‘ayn mīdānem.

remel-i müseddes < Ar. Vezin türü

Şıbānī Han’niñ atığa bir Türkî meşnevî bitiptür, **remel-i müseddes** maḥbūn veznide kim Sübha vezni bolğay. **181a/8**

rubā’ī < Ar. Dörtlük

Yégirmi dört **rubā’ī** veznide dört veznde gālaṭ qılıptur. **171a/3**

rubā’īyyāt < Ar. Rubailer

Yaḥşı **rubā’īyyātı** hem bar. **170b/14**

şahib-dīvān < Ar. Divan sahibi

Şāhib-dīvāndur. 181a/5

şā'ir < Ar. şair, ozan

Şā'ir édi. 174b/12

taḥalluṣ < Ar. şiirde mahlas kullanma

İşkemiş Bedaḥşān dāḥili émes: ‘acebdür kim Bedaḥşī **taḥalluṣ** qılıptur. 181a/2

Türki < T.+Far. Türk+ī Türkçe

Türki şi'ri hem bar; yaman aytmaydur. 181a/6

vezn < Ar. Vezin, ölçü

Ba'zı beytleri yaman émestür, velī mīrzāniḡ dīvānı tamam bir **veznedür**. 164b/14

yille < Ar. Musikîde bir vezin türü

Toqquz rengniḡ tükenişi ve naqşınıḡ **yillesi** rāsttadır. 180a/3

3.9.7. Dini Terimler

İncelediḡimiz varaklar arasında yer alan dini terimler aşıḡıdaki gibidir:

aleyhimü'l-selām < Ar. Allah'ın selamı onlara olsun

Bisyār süst ve ekşeri yalḡan ve bī-meze yalḡan bī-edebāne ḡarfler bitiptür andaq kim ba'zıdın tevehhüm-i küfrdür, néçük kim ḡaylī enbiyanı (**'aleyhimü'l-selām**) ve

evliyānı mecāzī ‘aşıqlıqqa menşüb qılıp her qaysıǵa ma‘şūq u maḥbūbī peydā qılıptur.

176b/2

āyāt < Ar. Ayetler

Yana her mazmūn bile iqtibās üçün **āyāt**-ı kelāmını cem‘ qılıptur. 179a/5

bayram Bayram

Ki mundın yaḥşı bolmas bolsa yüz nevrūz **bayramlar**. 150a/13

bī-namāz < Far. Namaz kılmamak

Éli şarab‘vār ve **bī-namāz** ve nā-vehm ve kāfirveş éldür. 135a/13

cemā‘at < Ar. Cemaat

Soñralar ḥod cemi‘ iş küçi sünnet ü **cemā‘at** mezhebi bile muvāfıq édi. 164b/2

derviş < Far. Allah için alçakgönüllüğü ve fukaralığı kabul eden bir tarikata bağlı kimse

Herī’de **derviş** nişān bérseler, anıñ qaşıǵa yétmegünçe qararı yoq édi. 178b/8

enbiyā < Ar. Nebiler, müstakil şeriat sahibi olmayan peygamberler

Bisyār süst ve ekşeri yaǵan ve bī-meze yaǵan bī-edebāne ḥarfler bitiptür andaq kim ba‘zıdın tevehhüm-i küfrdür, neçük kim ḥaylī **enbiyanı** (‘aleyhimü’l-selām) ve

evliyānı mecāzī ‘aşıqlıqqa menşüb qılıp her qaysıǵa ma‘şūq u maḥbūbī peydā qılıptur.

176b/1

farz < Ar. Tanrı“nın kesin emri

Meydān yolu bile kélip Nirḥ kötelidin tünlap ötüp **farz** vaqtıda Çetū nevāḥīside hezārelerini çapıldı. 145a/3

fıqh < Ar. şeriat bilimi, fıkıh

Fıqhda bir Fārsī risāle bitiptür. 179a/4

fısq < Ar. Doğru yoldan çıkma, hainlik, dinsizlik

Fısq u fücūr özide oǵlanlarıda ve él ve ulusıda asru şāyi‘ édi. 169b/14

gūr-hāne < Far. Türbe, mezar

Ġolnıñ alıda çün su édi, mén ğol kişisi birle Qutluq Qadem’niñ **gūr-hānesi** tarafıdın kélip püştedin ilgeriki tépe üstige çıqtım. 127a/7

ġusl < Ar. Yıkanma, gusül

Ġusldın fāriğ bolǵunça çerig éli tamām tumşuq yolıǵa tüz alıp ekşer Gümel rüdidin hem kéçiptürler. 150a/6

günāh < Far. Dini suç

Maña aytTURUP yiberiptür kim “Şarç qılıp édiler kim toqquz **günāh** méndin şadır bolmağunça sormağaylar.” **159b/8**

ḥacc < Ar. Hac, Ka“be ziyareti farızası

Āhirler **ḥacc** tavāf hem qıldı. **164a/7**

ḥāce < Far. Hoca, muallim

H“āce fi’l-ḥāl ḥabāset qılıp anıñ dégenin ayttı. **146a/2**

ḥadīs < Ar. Haber, söz; Hz. Muhammed“in (s.a.v) günümüze kadar nakledilerek gelen söz ve hareketleri

Ḥadīs ‘ilmini Ḥorāsān’da ança bilür kişi yok édi. Ḥaylī mu‘ammerdür. **178b/12**

ḥaqq < Ar. Allah, Tanrı

Ḥaqq Mīrzā cānibi édi. **169a/1**

ḥanefī < Ar. İmām-ı āzam Ebū Hanīfe“nin mezhebinden olan

Éli **Ḥanefī** mezheblıq, pākīze i‘tiqādlıq Müselmān éldür. **138a/5**

ḥatīb < Ar. Hutbe veren, hatip

Qabādiyān'ğa yétkende H̄usrev Şāh'nıñ inisi Bāqī Çagānyānī, kim Çagānyān ve Şehr-i Şafā ve Termiz anda édi, **ḥaṭīb** Qarşı'nı yiberip devleṭh'āhlıq izharı qılıp bizge qoşulmaq boldı. 120b/9

ḥuṭbe < Ar. Hatip konuşması, İslamiyet'te Cuma ve bayram namazları sırasında imamın verdiği öğüt ve okuduğu dua

Qarı tenbel merdek néçe yıllar öz murādıça yürüp salṭanattın ték bir **ḥuṭbe** öz atığa oquymaydur édi. 123b/6

'ıyd < Ar. Bayram

'ıyd namāzını Gūmel rūdınıñ yaqasında öteldi. 150a/8

ilāhī < Ar. Allah'a mensup

Yaman ḥūyluq keç-ḥuluq ḥatun, **ilāhī**, 'ālemde qalmağay! 169a/2

İslām < Ar. Müslümanlık

Sulṭān H̄üseyn Mīrzā dék uluq pādşāh Herī dék **İslām** şehriniñ pādşāhı bu 'acebtür kim bu on dört oğludın üçi veledü'l-zinā émes édi. 169b/12

kāfir < Ar. Tanrı tanımaz

Kārendesi **kāfir**dür. 140a/11

ma‘bed < Ar. İbadet edilecek yer, tapınak

Cügïlerniñ ve Hindülarniñ bir **ma‘bedi** bu émiş. 145b/11

mah-dār < Far. Oruç tutma

Se **mah-dār** éli haylī bardur. 138a/5

maqābir < Ar. Kabirler, mezarlar

‘Alā‘eddīn Cihānsūz Ğūrī bu vilāyetqa musallaḡ bolğanda bu bendni buzuptur ve sulṡānniñ evlādınıñ bisyār **maqābirni** küydürüptür, şehr-i Ğaznī’ni buzuptur ve küydürüptür. 138b/13

medrese < Ar. Mektep, eğitim kurumu

Mollāniñ **medreseside** édi. 178b/10

mezāhib < Ar. Mezhepler

Egerçi Şāfi‘ī mezheb édi **mezāhibni** ri‘āyet qılur édi. 177b/10

mezheb < Ar. Bir dinin şubelerinden her biri; tutulan yol

Mezhebide inḡirāfī bar ékendür. 179a/3

muḡarrem < Ar. Hicri kameri takviminin ilk ayı

[Vaqāyi‘-i sana-i 911] **Muḥarrem** ayında mēniḡ anam Qutluḡ Niḡār Ḥanıḡm’ḡa ḡasbe maraḡı ārıḡ boldı. **156b/11**

mutaṡavvıf < Ar. Sofi olan, tasavvufla uğraṡan

Egerḡi ṡūfı ēmes ēdi, **mutasavvıf** ēdi. **176a/10**

müselmān < Far. Müslüman

Müselmān u namāz-ḡüzār u Türk ve ṡādıḡ kiṡi ēdi. **171b/7**

mütedeyyin < Ar. Dine baḡlı

Muttaḡı vü namāzḡüzār ü **mütedeyyin** kiṡi ēdi. **177a/12**

namāz < Far. namaz

Bu tengīdin ötüḡ ol kün ēkki **namāz** arasıḡaḡa barıp ēlge yētmey bir yerde qonduḡ.
160b/2

qādirī < Ar. Kudret sahibi olan Allah

‘Aceb **Qādirī**dür! Hindüstān’da kim deryalardın özge aḡar su bolmas, rüdları mundaḡ suḡa yavuuḡ vāqi‘ boluptur. **149a/10**

raḡmet < Ar. Rahmet, koruma, esirgeme

Seyyid Yūsuf Bég bir néçe kün burunraq qulunç zaḥmeti bile Ténri **rahmeti**ğa barıptur.

154a/2

rahmetullāh < Ar. Allah'ın rahmeti

Mīr Seyid 'Alī Hemedānī **rahmetullāh** seyāḥat qılıp kélip Küner'din bir şer'ī yoqqarıraq naql qılıptur. 134a/4

Ramazān < Ar. Ramazan, oruç ayı

Bu eşnāda **Ramazān** ayının on üçide maña şa'b qoyañ teşvīşī boldı. 162a/1

rebī'ü'l-evvel < Ar. Hicri takvime göre yılın üçüncü ayı

Tañlası **Rebī'ü'l-evvel** ayının avāsıñıda cerīde Enderāb suyını ötüp Düşī nevāḥīside bir uluq çenār tüpide olturdum. 123b/1

şalavāt < Ar. Hz. Muhammed'e edilen dualar

Dédiler Ğaznī'niñ kéntleride bir mezar bardur kim **şalavāt** aytqaç qabr müteḥarrık bolur. 138a/14

sünnet < Ar. Hz. Muhammed'in

Müslümanlarca uyulması gerekli sayılan davranışları ve herhangi bir konuda söylemiş olduğu söz soñralar ḥod cemi' iş küçi **sünnet** ü cemā'at mezhebi bile muvāfiq édi.

164b/1

sünnî < Ar. Sünnet ehlerinden olan kimse

Bā-vücūd kim ata ağa inisi barı sünnî bu mundaq Rāfızî Esterābād'ta uşol gümrahlıq ve baṭālet bile öldi. **166b/11**

şa'bān < Ar. Arap takviminin ikinci ayının adı

Alarnı çapmaq ḥayāl qılıp şehrde Uluğbég Mīrzā'nıñ Bostān Sarāy atlıq 'imāretığa kirip andın **Şa'bān** ayıda Türkmen Hezāre'sini çapa atlanduk. **160a/7**

şākir < Ar. gükreden, gördüğü iyiliğe karşı dua eden

İsrāf ü itlāf bisyār bolur édi, né ra'ıyyet ma'mūr édi, né sipāhī **şākir**. **176b/10**

şer' < Ar. Dini kurallar, şeriat

Ba'zı mu'amelātta **şer'**ni bisyār ri'āyet qılur édi. **164b/4**

şeyhü'l-islām < Ar. İslam dünyasında din işlerine bakmakla görevli ve en üst düzeyde yetkili kimse Andın Herī Ḥorāsān memālikide **şeyhü'l-islām** bola kélgendür. **177b/8**

şī'ī < Ar. şîa mezhebinden olan, Hz. Ali taraflısı

Şī'ī ékendür. **179a/14**

te'ālā < Ar. "Yüksek olsun mânasına gelip, Allah adıyla birlikte gelir"

Rebi‘ü’l-evvel ayının avāhırıda Ténri **te‘ālā** fażl u keremi bile Kābul ve Ğaznī mülk ü vilāyeti şānī bī-ceng ü cidal müyesser ü musahħar qıldı. **128a/2**

Ténri < ET Ténri (EDPT, 523b) Tanrı

Anıñ devletiniñ ve nökeriniñ intiqālıda bu ħarfni anıñ tilige **Ténri** saldı. **124a/7**

vallāhu a‘lem < Ar. Tanrı bilicidir.

Āhır dédiler kim mesmūm boldı **vallāhu a‘lem** u bi-ħaqīqati’l-ħāl. **170b/5**

vecd < Ar. Kendinden geçecek kadar dalgınlık, ilahi aşka dalma

‘Alī Şīr Bég qaşıda mundaq mutaşavvıflar yığılıp **vecd** ü semā‘ qılurlar ékendür. **176a/11**

zi’l-ħicce < Ar. Hicri senenin on ikinci ayı

Bu yılınıñ āhiri **Zi’l-ħicce** ayıda Sulţān Ğuseyin Mīrzā Şībānī Ğan’ınıñ üstige çerig tartıp Bābā İlāhī’ğa yétkende Ténri rahmetiĝa bardı. **162b/2**

3.9.8. Diĝer Terimler

altun < ET altun (EDPT, 131) altın

Üç tört qaţār ħaçır ve tévede bolĝan cevahir ve **altun** kümüş ve nef’s némelerini yüklep éltti. **124b/10**

batman < Soğd. Bir ağırlık ölçüsü birimi

Kemān-ı gürühesini dérler kim qırq **batman** ékendür. 167a/2

bender < Far.+Ar. Ticaret yeri

Hindüstān bile Hōrāsān arasında huşkī yolıdın ékki **bender**dür, bir Kābul yana bir Qandahār. 129a/4

çerge (2) Mûsikide bir makam adı

Egerçi sâz çalur édi, velī bu sâzendeler **çergeside** çalmas édi. 182b/5

dānişmend < Far. Âlim, bilgili, ilim sahibi

Ol zamānda ança **dānişmend** kişi yoq édi. 178a/11

duhūl < Ar. Davul

Yazlar dérler kim neqqāre ve **duhūl** üni bu kumdın kélür. 136a/7

evzān < Ar. Ölçü, ölçüt, kıstas

Ba‘zı buhūrniñ **evzān**ıda hem yañılıptur. 171a/4

geri < Hint. Hindistan“da zaman ölçü birimlerinde kullanılan birimlerden birinin adı

Bir geri ékki **geri** oturup ol tarafdın bu tarafdın söz ve hikāyet aytıldı. 123b/9

giçek < Far. Kemeñçe

Qul Muħammed **giçek**de ol işni çıqara almas. 182a/8

ħarāc < Ar. Haraç, Müslüman olmayan kimselerden alınan vergi

Bu kəntler tamām tağ étekide ve tağ vāqi‘ bolğan üçün, egerçi mällarını edā qılurlar, velī **ħarac**da rāyic émeštürler. 135b/12

kān < Far. Kaynak, cevher, maden ocağı

Dérler kim Ğürbend tağlarında kümüş **kānı** ve lāciverd kānı bolur. 135b/9

Kümüş Gümüş → kümüş

Dérler kim Ğürbend tağlarında **kümüş** kānı ve lāciverd kānı bolur. 135b/9

kümüş < ET kümüş (EDPT, 723) Gümüş → kümüş

Üç tört qaṭār ḥaçır ve tévede bolğan cevahir ve altun **kümüş** ve nef’s némelerini yüklep éltti. 124b/10

kürüh < Far. Yaklaşık iki millik bir uzaklık ölçüsü

Şarq-şimālī tarafı Soñ Qorğan öleñidür Kābul’dın ékki **kürüh** bolğay. 130a/2

mūsiqī < Ar. Mūzik, musiki

Ol qıř **mūsiqī** meřk qılır. 179a/14

naqqāre < Ar. Dümbelek, davul

Bā-vücūd kim mēni pādşāh köterip édi, **naqqāresini** öziniñ eşikide çaldurur édi.
159a/12

naqş < Ar. Musikide bir makam

Yaz Mīrzā Herī’ge kélgende şavt u **naqş** ötkerür. 180a/1

ney < Far. Ney, üflemeli bir çalgı

Ottuz qırq batman küç yay bile **ney** atıp tahtadın ötkerür édi. 173b/5

peşrev < Far. Türk müziğinin en maruf saz eseri forme’dur

Nağmedin ve ehl-i sāzdın hīçkim munça köp ve hūb **peşrev** bağlağan émeştür. 182a/4

qānūn < Ar. Çalgı aleti

Qānūnnı H̄āce ‘Abdullāh Mervārī’çe kiři çalmas édi, néçük kim mezkūr boldı. 182a/2

qarı Uzunluk birimi, bir kulaçlık uzunluk ölçüsü

Rūd tarafı qırq éllig **qarı** yek-endāz tağdur. 132b/12

sāz < Far. Saz, çalgı

Ḥorāsān'ğa kélip **sāz** meşk qılıp teraqqī qıldı. 182a/12

sāzende < Far. Çalgıcı

Egerçi sāz çalur édi, velī bu **sāzende**ler çergeside çalmas édi. 182b/5

sikke < Ar. Para, sikke

Mīrzāniñ qazaqlıqlarında ḥıdmeti yaqıp Bihbūd Bég'ge bu 'ināyetni qılıp édi kim tamğada ve **sikkede** anıñ atı édi. 174a/1

süheyli < Ar. Semânın güney yarım küresinde bulunan Sefîne-i Nûh burcundaki parlak ve büyük bir yıldızın adı

Yana Şeyḥim Bég édi **Süheyli** taḥalluş qılır üçün Şeyḥim Süheyli dérler édi. 174a/2

şatranç < Ar. Santraç

Bu mertebede kim eger ékki ḥerif uçrasa biri bile **şatranç** oynap yana biriniñ étekini tutup olturur ékendür kim kétmegey dép. 178b/2

tūli < Far. Uzunluk

Tūli meşriqdın mağribqa baqadur. 128a/7

‘**ūd** < Ar. Ut, mŭzik aleti

‘**Ūd**nıŋ tārlarını yeke qılıp bu çalıptur. **182a/14**

ušturlāb < Ar. Yıldızların Arz’a nazaran yŭkseklik derecesini bulmakta kullanılan alet

Ušturlāb u nŭcŭmnı yaŋşı bilŭr ědi. **175b/2**

uzunluĝ < uzun+IXĝ Uzunluk

Uzunluĝı taħmĭnen ŭç yŭz qarı bolĝay. **138b/11**

yarmaq < ET yarma:k (EDPT, 969a) Para, akçe

Hindŭstān’ını feth qılĝan yıl bu bendni yasamaĝ ŭçŭn H’ace Kelān’dın **yarmaq** yiberildi. **139a/2**

10.Özdeyişler

İncelediĝimiz varaklarda yer alan özdeyişler aşıĝıdaki gibidir:

Tŭ bedkŭnende-yi ĥodrā be rŭzgār sipār ki

rŭzgār turā çākırĭst kĭnegŭzār **160a/3**

Sana kŭtŭlŭk edeni kadere ısmarla zira kader, senin intikam alıcı bir hizmetkārındır.

Zen-i bed dĕr serā-yi merd-i nikŭ

hem derĭn ‘ālem est dŭzaĥ-ı ŭ. **169a/1**

İyi bir erkeĝin evinde kŭtŭ bir karısı olursa, o erkeĝin cehennemi bu dŭnyada demektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BABUR-NÂME'NİN [120a-183a] VARAKLARI ARASINDAKİ BÖLÜMÜN TEMATİK SÖZLÜĞÜ (İSİMLER)

4.1.ARAŞTIRMA, SORMA, SORGULAMA, OKUMA, BİLGİ VE HABER KAVRAMLARI

Ahtarmaq Araştırmak, aramak

a.+nı 158a/4

Cüst < Ar. Arama, araştırma

c. 135a/10, 174b/7

Haber: < Ar. Yeni bilgi, son olarak duyulan söz

h. 125a/6, 125a/9, 134a/8, 144b/14, 156b/10, 166b/4, 168b/4, 169b/5

h. tap- 148a/7, 148b/4, 158a/7

h.+ni 122b/14

h.+i 122b/13, 154b/7, 166b/5, 182b/7

h+im 122a/7

h.+ini 159b/14

h.+lerni 155a/3

Tahqıq: < Ar. Araştırma, gerçeği arama

t. qıl- 145a/8, 152b/4

4.1.1.İşaret, Alfabe ve Yazı Türleri

Ġayn: < Ar. Arap alfabesi gayn harfi

ğ. 133a/11, 162a/3

Harf < Ar. Harf, söz, lakırdı

h.+ni 124a/7, 134b/1

h.+ler 176b/1

Harfî < Ar. Bir harf, bir söz

h. 124a/1

Hatt < Ar. Yazı

h. 171a/2

h.+mı 144b/12

h.+ıdın 179a/6

h+ları 122a/11

Qāf < Ar. Arap alfabesinin 21. harfi

k. 133a/11

4.1.2. Defter, Kitap, Yazı, Yazar

Dīvān: < Ar. Şairin tüm şiirlerinin belli bir düzen içinde bulunduğu toplu eser

d. 163b/11, 164b/12, 166a/8, 171a/5, 174a/6, 177a/7, 177a/11, 179b/6, 180b/3

d. qıl- 177a/9

d.+da 177a/10

d.+ı 164b/13, 170b/13, 176b/7, 180b/3, 181a/13, 181a/14, 181b/9

d.+ıda 176b/8

d. ğayr-i d.+da 163b/12

Harfeger < Ar.+Far. Sanatçı, yazar

h.+ler 180b/4

Huṭūṭ < Ar. Çizgiler, yazılar, yollar

h.+mı 175a/3

Qalem < Ar. Kalem

q.+e 176b/7

q.+i 144b/8

Kitāb < Ar. Yazılmış ve basılmış eser, kitap

k. 170b/12, 176b/4

k.+larını 180b/2

k.+larda 139a/5

Kitābet: < Ar. Yazma, kaleme alma

k. qıl- 181b/11

Muşannefāt < Ar. Kitaplar, belgeler

m.+ı 170b/14

m.+ını 178b/4

Muşannif < Ar. Kitap yazan

m. 182b/8, 182b/9

m.+lerdin 182b/4

Risāle < Ar. Mektup, kitapçık

r. 178b/14, 179a/3, 179a/4, 181a/2

r.+dür 179a/4

r.+side 179a/2

Şā'ir < Ar. Şair, ozan

ş. édi 174b/12

Şu'arā < Ar. Şairler, ozanlar

ş.+dın 179a/14

ş.+sı 176a/8

ş.-yı ma-tekaddem 181b/2

Ṭabaqāt-i Nāşirī Minhac-ı Sirac el-Cüzcamı'nin Moğol istilâsına ait bilgiler verdiği kitap

ṭ.+de 137b/6

Tahrīr < Ar. Yazma

t. 176b/4

4.1.3. Bilgin, Alim, Akıllı

'āqile < Ar. Akıllı kadın

'ā. 169a/13

Dānişmend < Far. Âlim, bilgili, ilim sahibi

d. 138a/7, 177b/9, 178a/10, 178a/11

d. bol- 164a/3

Fuḫalā < Ar. Erdemli insanlar, âlimler

f.+sı 176a/7

Ḥaṭīb < Ar. Hutbe veren, hatip

ḥ. 120b/9

Ḥāce: < Far. Hoca, muallim

ḥ. 146a/2

Mollā: < Ar. Büyük bilgin, hoca

m. 172b/12, 178a/9, 178b/4, 178b/7

m.+nı 164a/7, 177b/5, 178b/4, 178b/9, 178b/10, 180b/10

Mollāhıg < Ar.+T. *mollā+IXg* Hocalık

m.+nı 180b/3

m.+ı 180b/2

Mollā māder-zād < Ar.+Far. Anadan doğma âlim

m. 178a/9

Mutaşavvıf < Ar. Sofi olan, tasavvufu uğraşan

m. 176a/10

m.+lar 176a/11

4.1.3.1. Bilgisiz, Cahil

Cehl: < Ar. Bilgisizlik, cahillik

c. qıl- 150b/2

4.1.4. Akıl, Us

‘Aql < Ar. Akıl

‘a. muḫālif-i ‘a. 176a/9

‘Aqliyyāt < Ar. Akılcılık, akılla ilgili

‘a. 178a/1

Bî-‘aql < Far.+Ar. Ahmak, akılsız

b. 155a/4, 169a/14

Bilimlig < *bilim*+*LXk* Arif, zeki

b. 170a/9

Hāfıza < Ar. Hafıza

h.+sı 178a/13, 181b/7

Harrāf < Ar. Zeki ve nükteli konuşan

h. 164b/3

Hātir: < Ar. Hafıza

h.+ğa 177b/6

h.+ımğa 120a/1

h.+ı 123a/6

h.+ıdın 127b/6

Taşavvur < Ar. Zihinde kurma

t. qıl- 170b/9

4.1.5. Bilgi, Eğitim

Ders < Ar. Öğretmenin verdiği bilgi, ders

d. 178a/8

d. ayt- (ders aytur édi) 138a/7

‘ilm < Ar. Bilme, bilgi

‘i. 179a/12

‘i.+ni 178a/1

‘i.+ini 178b/12, 178b/13

‘i.+ığa 181b/8

Medrese: < Ar. Mektep, eğitim kurumu

m.+side 178b/10, 183a/5

Mürīd < Ar. İrade eden; bir şeyhe bağlı olan kimse

m. bol- 166b/10

m.+i 178b/4

m.+leri 134a/4

Şāgird < Far. Öğrenci, çırak

ş.+i 178b/4, 179a/8

‘ulūm < Ar. İlimler, bilgiler

‘u.+ım 177b/9

‘u.+ıda 177b/4

‘u.-1 bātınī+din 178b/6

‘u.-1 zahiri+ğa 178b/5, 178b/6

4.2.ASKER, ASKERLİK, ORDU VE SAVAŞLA İLGİLİ KAVRAMLAR

4.2.1.Ordu, Asker ve Askerlik Sanatı İle İlgili Kavramlar

Budallıq Askerin bağlı olduğu birliği; savaştaki yeri

b. 148b/10

Çerīde Yüksüz süvari takımı

ç. 149a/12

Gez < Far. Kısa talim oku;hedef, nişan tahtası

g. 135a/9, 142a/12, 142b/1

g.+ni 142a/13, 142b/4

Hezāre < Far. Bin kişilik askeri birlik, tabur

h. 128a/5, 131b/2, 138a/4, 140a/12, 141a/10, 160a/8, 160a/9, 160a/11, 161b/13,
162b/1, 162b/9, 172b/1

h.+niḡ 160b/3

h.+sini 160a/7, 161b/3

h.+side 125b/6

h.+ler 135b/8, 144b/14, 160b/8, 160b/10, 160b/13, 161a/9

h.+lerniñ 161b/1, 161b/4, 161b/6, 161b/9

h.+lerni 145a/4, 161b/11

h.+lerdin 140a/12

Mühimmāt < Ar. Savaş malzemesi

m.+nı 177a/2

m.+ıda 178a/3

Olca Ganimet

o. 147b/12, 151b/1

Ordu: < ET ordu (EDPT, 203) Ordu

o.+nıñ 148b/11

o.+ğa 124a/8, 145b/14

Tümen: < ET tümen (EDPT, 507) On bin kişilik askeri kuvvet

t. 131b/8, 131b/11, 133a/12, 133b/12, 137b/4

t.+idir 135b/3, 135b/6

t.+dür 131b/6

t.+niñ 134a/8, 139b/3

t.+nidür 137a/9

t.+ge 133a/6

t.+din 133a/6, 133a/14

t.+i 133a/5

t.+idür 133a/7, 135a/1, 139a/12, 139b/4, 139b/7

t.+iniñ 178a/7

t.+ini 144a/12

t.+idedür 133a/10

t.+idin 133a/5

t.+leridin 131b/11, 178a/7

t.+leriçe 133b/14

4.2.1.1. Hisar, Kale

Barū < Far. Kale duvarı, hisar burcu

b.+sınıḡ 157b/13

Burc < Ar. Kale, hisar çıkıntısı

b. 157b/13

b.+ıda 145a/10

b.+ıdın 158b/1

Dervāze < Far. Kapı, kale kapısı; şehir kapısı

d. 127a/13

d.+de 158b/4

d.+si 130a/8

d.+siḡaça 127a/10

d.+lerḡa 127b/12

ḡākriḡ < Far. Topraktan yapılan kale siperi, set

ḡ.+ı 127a/12

Qal'a < Ar. Kale

q.+nıḡ 128a/8, 128b/3

q.+sı 128a/8

q.+sınıḡ 128b/9

Qal'adārḡıq < Ar.+T. *qal'adār+IXk* Kale müdafaası

q.+da 120b/7

Qurḡan: Hisar, kale, mezar

q. 127b/3, 128b/9, 132a/9, 132b/13

q.+dur 132b/13

q. qıl- 154b/12

q.+nıḡ 133b/4, 157a/13, 157b/13, 158a/1

q.+nı 127b/7, 158a/3, 158b/6, 163a/14

q.+ğa 127a/5, 127a/11, 159a/1, 163a/12

q.+ı 133b/2, 162a/14

q.+nın 132a/8, 132b/11, 139a/14, 154a/5

q.+ını 156a/9

q.+ıda 120b/14, 121a/5

q.+larığa 122a/5

q.+larında 122a/8

4.2.1.2.Asker, Muhafız, Nöbetçi

Çerig: < ET çerig (EDPT, 428) Asker

ç. 122a/13, 122b/13, 144b/10, 145a/7, 146a/12, 146b/6, 147a/9, 147b/8, 147b/11, 148a/2, 148a/10, 148b/13, 149a/12, 150a/6, 151a/4, 151b/1, 151b/6, 151b/8, 151b/13, 152a/10, 152b/9, 152b/11, 152b/13, 157a/9, 162a/5, 163b/3, 165b/3, 165b/9, 165b/11, 176a/3

ç.+niñ 154a/7

ç.+ni 122b/8, 148a/8, 149a/5, 154a/7, 162a/5, 165b/10

ç.+ge 121a/9

ç.+de 154a/10

ç.+din 149a/1

ç.+i 151a/1

ç.+ini 154a/5, 156b/1

ç.+idin 171b/1

ç.+lerini 145b/4

ç.+lerige 131a/8

ç.+lemi 145b/4

Qaravul: < Moğ. Koruyucu

q. 125b/1

Qaravulluq: < Moğ.+T. qaravul+IXk Koruyuculuk

q.+qa 152a/4

Qazaqlıq Seferde asker ve leşkerin hali

q.+ıda 170a/14

Leşkerkeşlik < Far.+T. *leşkerkeş*+IXk Asker idare etme, asker çekme

l. 166a/3

Nevbet: < Ar. Nöbet, sıra

n. 120b/3, 120b/8, 121b/7, 131a/9, 135b/5, 145a/1, 148b/13, 148b/14, 151b/2,
153b/5, 153b/6, 158a/13, 161b/3, 162a/12, 176a/2, 182a/6, 182b/1

n.+i 149a/6

Sipāhī: < Far. Tımar sahibi sipahi askeri

s. 155a/3, 176b/10, 177a/1, 177a/3

s.+ğa 164b/9

s.+leriniñ 122b/7

s.+lerğa 157b/14

Sipāhılıq: < Far.+T. sipāhī+IXk Sipahilik

s. 179a/10

s.+nı 166b/4, 164a/3, 171a/13

4.2.1.3.Rütbeler, Kollar, Askerî Birlikler

Başlıq: < ET başlıq (EDPT, 381) Komutan, kumandan → başlıq

165a/3, 166b/6, 177a/5

Çağdavulluq < Moğ.+T. Dümдарlık, ordunun arkasından gitme, artçılık

ç. 149a/5

ç.+qa 161b/8

Ekābir: < Ar. Rütbece, faziletçe büyük olanlar

e.+idin 138a/6

Ġol: < Moğ. Askerde saf ve alay

ğ. 126b/11, 127a/4, 127a/7, 148b/10, 172b/11

ğ.+nıŋ 127a/7

ğ.+da 149a/3

Iravul Kılavuz; ordunun önünde giden

i. 127a/8, 148b/10

i.+da 149a/4

Qurbégilik Bir rütbe adı, cephane kumandanı, polis

q. 160a/10

q.+ni 161a/11

Qurçı Bir rütbe adı, muhâfız, bekçi

q.+sı 154b/13

Mîrsipāh < Far. Başkomutan

m. 121a/9

Möçe < Moğ. Rütbe

m.+si 161a/11

Pāye < Far. Rütbe, derece

p.+si 133b/3, 143b/2

Serdār: < Far. Kumandan

s. 170a/9

s. bol- 154a/10

s.+ı 154a/7

s.+ları 155b/12

Serdārlıq: < Far.+T. serdār+IXk kumandanlık

s. 179a/10

4.2.1.4. Baskın, Saldırı, Hücüm, Akın, Tuzak, Kuşatma, Yağma

Calya < Far. Tuzak

c. 138b/2

c.+nı 138b/5

c.+ğa 138b/2

c.+dın 138b/4

Çapqun: Akın

ç. 158a/4, 160a/8, 161b/3

ç. qıl- 152a/7

ç.+ğa 144b/10, 154a/8

ç. arzānda-ı ç. 151b/7

Hîle: < Ar. oyun, aldatma

h. 139a/9

Hiyel: < Ar. Hileler

h. qıl- 155b/5, 155b/5

h.+i 127a/2

Hücüm: < Ar. Saldırma

h. 127b/12

İlgar: Baskın, hücum

ı. 165a/4, 165b/13

ı.+ı 167a/4

Qabaldārliq < Ar.+Far.+T. *qabal+dār+IXk* Kuşatıcı, kuşatma eylemi

q. 163a/10

Kāl < Far. Hile ve düzen ilen kandırma, aldatma

k. 174a/12

Qallāş < Ar. Kalleş, hileci

q. 124b/3

Mazbūt: < Ar. Zapt edilmiş, ele geçirilmiş

m. 122a/6, 144a/6

Muḥāşara: < Ar. Kuşatma

m. qıl- 139a/7, 163a/6, 169b/5

m.+da 163a/6

m.+qa 126b/11

m.+sını 156a/9

Senger < Far. Siper, sençer

s. 147b/4, 147b/5, 148a/11

s.+din 147b/9

s.+i 148a/9

s.+ini 147b/5, 148b/7

Şeb-ḥūn: < Far. Gece baskını

ş. 148b/8

Ta'arruż < Ar. Saldırma, saldırı

t. 180a/6

Tuzaq Tuzak

t. 143a/3

4.2.1.4.1. Akıncı, Yağmacı, Süvari

Çapqunçı: Akıncı

ç. 146b/4, 147b/9, 148b/6, 149a/13, 149b/1, 161b/4

ç.+nıñ 149b/5

ç.+nı 125a/1, 146b/7, 154a/9

ç.+sını 124b/13

4.2.1.5. Savaş, Dövüş

Ġavġā: < Far. Kavga; savaş

ġ. 128a/1

ğ. qıl- 147a/4

ğ.+sımı 127b/12

Ġazvi < Ar. Akın, savaş

ğ.+de 168b/9

Ma'reke < Ar. Savaş, meydan

m.+de 164b/10

Maşāff: < Ar. Savaş

m. 165a/1

Uruş: < ET uruş (EDPT, 239) Vuruşma, savaş

u. 124b/3, 158a/12, 165b/10

u. bol- 158a/12, 163a/7

u.+a 147a/11, 156a/2, 156b/2

u.+qa 127a/11, 127b/3, 165a/1

u.+ta 173b/12

u.+ıda 169a/5, 175b/3

u.+ları 165a/2

Uruşsız: Savaşsız

u. 156a/6

Sefer: < Ar. Savaşa gitme

s. qıl- 157a/9

Seyāhat < Ar. Yolculuk, sefere çıkma

s. qıl- 134a/4

Süren Savaş nârası, savaş çığlığı

s. 147a/3

Yürüş Yürüyüş, sefer

y. 158b/11

y.+de 147a/5, 148b/8, 161a/11, 161a/12, 165b/6

4.2.1.6.Düşman

Düşmen: < Far. Düşman

d. 144b/5

Feth: < Ar. Bir ülke veya şehri düşman elinden alma

f. qıl- 131a/10, 132a/11, 135b/5, 139a/1, 146a/10

f.+i 139b/9

Ġanīm: < Ar. Düşman, ganimet alan

ğ. 158b/9

ğ.+niğ 122b/5, 163a/2

ğ.+ni 139a/9, 162b/6, 173b/13

ğ.+leriniğ 147a/13

ğ.+lerni 151a/14

Ġanīmet < Ar. Kazanç, düşmandan alınan kazanç

ğ. 150a/12

Kudūret < Ar. Kırgınlık, düşmanlık

k.+ler 121b/6

k. sebeb-i k. 121b/9

Yağılığ: < ET yağılığ/yağılıq (EDPT, 903) Düşmanlık

y.+lar 155a/9, 172b/5

4.2.1.7.İntikam, Galibiyet, Mağlubiyet

Mağlūb: < Ar. Yenik, yenilmiş

m. bol- 167a/3, 167a/5

Şikest < Far. Mağlup olmak; kırılmak

ş. 120b/7, 157b/14

ş.+idin 169a/10

4.2.1.8.Savaş Alanı, Karargah, Kamp

Maqām: < Ar. Durma yeri, görev yeri

m.+ıda 121b/8, 121b/12, 126b/1, 127b/6, 151b/2, 151b/4, 155b/2, 156b/10, 159b/5,
170a/6

m.+ıdadurlar 145a/1

4.2.2.Savaş Giysileri

4.2.2.1.Başlık, Miğfer

Börk: < ET börk (EDPT, 362) Başlık

b. 164a/12

4.2.2.2.Savaş Giysisi, Zırh

Cevşen < Ar. Örme zırh, savaş giysisi

c. 125a/3

Qalqan: Kalkan, savaş kıyafeti

q.+dın 163a/8

Otağa Taç, savaş sırasında başa giyilen zırh

o.+sı 142b/12, 164a/13

o.+sıdur 142b/13

Üpçin Zırh

ü.+i 161a/8

4.2.3.Silah

Bī-yaraq < Far.+T. Silahsız

b. 158a/12

Cébe: < Moğ. zırh, silah

c. 127a/4

c.+dın 163a/9

c.+si 161a/2, 161a/4

c.+ler 156a/2, 159a/2

c.+l^{erni} 125a/2

Cébe-hāne < Moğ.+Far. Harb malzemesi ve bunların bulunduğu yer

c.+sⁱ 125a/2

Cébelig: < Moğ.+T. cébe+IXk Zırhlık, silahlık

c. 150b/5

Qur Silah

q.+n^ı 174a/12

Neyze Mızrak

n. 125a/14, 158b/1

Yaraqsız < *yaraq+sIz* Silahsız, malzemesiz

y. 155b/4

4.2.3.1. Balta, Kılıç, Bıçak, Gürz, Topuz, Kalkan, Kırbaç, Mızrak, Süngü

Qılıç: < ET kılıç (EDPT, 618) Kılıç

q. 127b/2, 164b/10, 164b/12, 172a/14

q.+q^a 161b/13

q.+mⁿ 146b/12

q.+l^{arı} 151a/6

q.+l^{arını} 158b/8

q.+l^{ar} 121a/2, 158a/14, 172a/11, 172b/3

Qılıçlıq < *qılıç+IXk* kılıçlı, kılıç kullanmasını bilen kişi

q. 175b/4

Seyfî < Ar. Kılıçla ilgili

s.+d^{ür} 144b/8

Şemşir-bāzlıq < Far.+T. *şemşir-bāz+IXk* Kılıçla oynamak

ş. 151a/6

4.2.3.2.Ok-Yay ve Malzemeleri

Kemān < Far. Yay, ok

k.-ı gürūhe+sini 167a/1

Oq < ET ok (EDPT, 76) Ok

o. 148a/13, 148b/11, 151a/9, 151a/12, 157b/3, 161a/1, 161a/4, 163a/13

o.+tur 144a/7

o.+nı 160a/10, 161a/6, 167a/1, 173b/8

o.+ı 157a/6, 163a/12, 175a/10

Sağdaq: Okluk

s. 158b/8

Şībe < Far. Okla vurma

ş. 163a/12

Yay Yay

y. 173b/5

y.+nı 160a/10, 167a/1, 173b/6

y.+ı 175a/10

Yek-endāz < Far. Bir tür ok

y. 132b/12

y.+dur 141a/8, 160b/1

Zihgīr < Far. Ok atanların parmaklarına geçirdikleri halka

z.+ni 173b/6

z.+din 173b/8

4.3..AŞ, YEMEK VE YEMEKLERE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.3.1.İçecekler

Çağır: < ET çağır (EDPT, 409) Şarap

ç. 133b/8, 134b/12, 134b/13

ç+nı 167b/7

ç.+ı 129b/10, 133b/7, 135a/2

ç.+ıġa 134b/10

ç.+ları 129b/9, 134b/9, 135b/11, 140a/9

ç.+larıdın 140a/9

ç.+lar 134a/7

Erre-taşı Dere-i Nur'da bulunan şarap türü

e. 133b/8, 133b/9

Suhān-taşı Dere-i Nūr'da bulunan şarap türü

s. 133b/8

Süt: < ET süt (EDPT, 798) Süt

s. 151a/10

Şarāb < Ar. Şarap

ş. herif-i ş. 173b/3

4.3.1.1.İçen, İçici, Sarhoş

'Ayyāş < Ar. Çok içki içen, ayyaş

'a. 171b/13

Hem-kāse < Far. İçki arkadaşı

h. 154b/2

İçkü İçme, içiş; içki alemi

i.+ge 164b/6

'işret < Ar. İçki içme, içki alemi

'i. qıl- 166a/2

'i.+tin 166a/2

Mest: < Far. Sarhoş

m. 129b/9

m. bol- 143a/8, 143a/12

Şarab'vār < Ar. Ayyaş

ş. 135a/3

Şarābhāne < Far. Şarap içilen yer

ş. 171b/12

4.3.2. Yiyecek, Yemek

‘Asel < Ar. Bal

‘a. 129b/6, 129b/7

Aş: < ET aş (EDPT, 253) Yiyecek, azık

a. 157a/7

a.+ı 174a/10, 174a/14

a.+lar 153b/10

Aşlıq < ET aşlıg (EDPT, 261) Erzak

a. 140a/11, 144b/9, 144b/11, 146b/4

Bādām < Far. Badem

b. 129b/3

b.+çe 141b/4, 141b/9

Qand < Ar. Şeker

q. 129a/10, 149b/3

Kérinç < Far. Piriñ

k. 143b/8, 144a/5

k.+i 134a/6

Şalı Kabuklu piriñ

ş. 133b/3

ş.+sı 132a/7

Şalı-zār < T.+Far. *şalı+zār* Piriñ tarlası

ş. 154a/6

Şeker < Far. Şeker, tatlı

ş. 129a/10

Ta'ām < Ar. Yiyecek, yemek

ṭ. 157a/7

Zeytūn Zeytin

z. 140b/9

4.3.2.1.Yiyecek Tatları ve Özellikleri

Bī-meze < Far. Tatsız, lezzetsiz

b. 176a/14

Çāšnī < Far.Çeşni, lezzet

ç.+siçe 181a/6

Çāšnīlīq < Far.+T. *çāšnī+IXk* Çeşnili, lezzetli

ç. 181a/6

Lezīz < Ar. Leziz, hoş, tatlı

l. 160b/5

Meze < Far. Tat, lezzet

m. 174b/3

Mezelīq < Far.+T. *meze+IXk* Tatlı, lezzetli

m. 182a/13, 182b/8

4.3.2.2.Pişirme, Yeme, İçme, Yiyen

4.3.2.2.1.Ocak, Ateş

Oçaq Ocak, ateş yakılan yer

o. 143b/2

Çoğ Kor

ç.+ı 141b/5, 141b/6

4.3.3.Yiyecek ve Yemek Türleri

4.3.3.1.Et ve Etli Yemekler

Kebāb: < Ar. Ateşte pişirilmiş et

k. qıl- 160b/4

4.3.3.2. Tahıllar ve Tahıllarla Yapılan Yemekler

Buğday Buğday

b.+ı 132a/7

Ékin < ET *ékin* (EDPT, 109) Ekin

é. 139b/2

é.+ge 138b/12

é.+i 129b/11, 138a/1

é.+iniñ 138a/2

é.+idin 138a/2

é.+leri 141a/7

Hamr < Ar. Hamur

h. édi 155b/1

Kārende < Far. Tahıl, hububat ekenler

k.+si 140a/11

Zahīre < Ar. Gerektiği zaman harcanmak üzere ambarda saklanan hububat

z. 138b/11

4.3.3.3 Kuruyemiş

Çilgūze Bir tür fıstık

ç. 135a/4, 135a/6, 140b/9

ç.+ni 129b/

4.4.BİTKİLER VE BİTKİLERLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.4.1. Bitkilerle İlgili Diğer Kavramlar

Ney-şeker < Far. Şeker kamışı

n. 129b/5, 132a/12

n.+ni 129b/5

n.+ler 132a/12

n.+lerdin 132a/13

4.4.1.1.Orman, Bağ, Bahçe, Bostan, Yeşillik, Bitki Bulunan Yerler

Bāg < Far. Bağ, büyük bahçe

b. 132b/2, 137b/2, 139b/2, 157a/1

b.+nıı 132a/9, 132a/14, 132b/1, 132b/3, 132b/5, 136b/8

b.+da 136a/13

b.+dın 136b/6

b.+ı 126b/12, 134b/10, 136b/6, 137a/13

b.+ıdın 135b/1

b.+larını 157a/13

b.+lar 182b/6, 182b/11

Bāgāt < Far. Baheler

b. 128a/13, 139b/2

b.+dur 128a/11, 136b/4

b.+ı 137b/2

Bāge < Far.+T. *bağ+e* Bahe

b.+leri 136b/4

ārbāg: < Far. Dört bahe, duvar

. 132a/9

.+qa 126b/13, 162a/10

.+da 159a/2, 160a/4

.+dın 159a/3

ār emen < Far. imenlik

. 132b/2

Giyāh < Far. Bitki, taze ot

g.+lar 145a/13

Ḥavīd < Far. ot

ḥ. 152a/7, 152a/9

Ḥavīdzār < Far. Otluk

ḥ. 152a/9

Qarqand Dikenli çalıya benzer bir ot türü

q. 141b/9

q.+dur 141b/4

Qoruğ Koru, bağ

q.+ıda 126b/9

q.+ığa 126a/9

Nebāt < Ar. Bitki, ot

n. 149b/3

Ot < ET *ot* (EDPT, 34) Ot

o. 140b/5, 141a/5, 141b/7, 147b/1, 147a/13, 148a/12

o.+tur 140b/4, 140b/11

o.+nı 140b/4

o.+qa 156b/10

o+ı 130a/3, 130a/6, 135b/14, 140b/3, 140b/4, 140b/10, 141a/6, 141a/12, 141a/14

o.+lar 132a/5

Otlağ Otlak, çayır

o.+ı 141a/4, 141a/11

Öleñ: < ET öleñ (EDPT, 147) Çayır

ö. 130a/1, 130a/5, 130a/6, 130a/7, 130a/8, 130a/11

ö.+dür 130a/3, 130a/4

ö.+ni 130a/9

ö.+ge 126b/14, 128b/11, 130a/10

ö.+i 130a/5, 130a/10

ö.+idür 130a/2, 130a/4, 130a/8

ö.+iniñ 153a/6

ö.+ige 126a/1

ö.+ike 157a/10

ö.+ide 126b/10, 165b/7

ö.+leride 130a/7

ö.+ler 128b/12

ö.+lerdür 130a/6

ö.+lerçe 130a/7

Ravza < Ar. Bahçe, çimenlik

r. 138a/9

r.+dındur 138a/10

Sebergezar < Far. Çimenle kaplı alan, çimenlik

s.+dur 132b/5

4.4.1.2. Bitki Bölümleri

Berglig < *bérk+IXg* Yapraklı

b. 141b/7

Ġunca < Far. Tomurcuk, gonca

g.+larıdın 143a/9

q.+larnı 143a/10

Şāh < Far. Dal

ş. 160b/14, 161a/3

ş.+dın 142a/14

ş.+larıga 141b/7

ş.+lar 160b/9

Tal < ET *tal* (EDPT, 489) Dal

t. 137a/11, 143a/9

Tiken Diken

t.+ler 141b/10

4.4.1.3.Ekin, Mahsul ve Ekim Alanı

Hāşılraq < Ar.+T. *ḥāşıl+rAk* Biraz daha mahsulü olan

h. 135b/8

Maḥşül < Ar. Ürün, mahsül

m.+ı 138b/3

4.4.2.Meyveler

Mīve < Far. Meyve

m. 136b/1, 140a/10

m.+ni 133b/5, 133b/6

m.+si 135a/2, 136a/13

m.+leri 133b/4

m.+ler 129b/1, 129b/4, 179b/9

m.+lerdin 129b/2

Mīvelig < Far.+T. *mīve+IXg* Meyveli, meyvesi olan

m. 135b/11

4.4.2.1.Genel Meyveler

Ab-ı engūr < Far. Bir üzüm çeşidi

ā. 129b/9

Alma: < ET alma (EDPT, 146) Elma

a. 129b/2

a.+sı 137b/14, 139b/5

Ālū < Far. Erik

a. 129b/3

a.+sı 129b/8

Ālū-bālū < Far. Vişne

a.129b/3

a.+lar 129b/4

Amrud Armut

a. 129b/2

Anar Nar

a.129b/2, 140a/8

a.+ı 132a/7, 132a/10

a.+ıdın 140a/8

a.+larını 140a/8

a.+lar 132b/4

Bihī < Ar. Ayva

b. 129b/2, 129b/8

Bād-reng < Far. Hıyar, ağaç kavunu

b.+i 129b/8

Emlük Meyve türü

e. 129b/5, 133b/5

Hindvāne Karpuz

h. 156b/14

Ḥurmā < Ar. Hurma

ḥ. 133b/4

Qavun: Kavun

q.+ı 137b/14

q.+ıdın 137b/14

Nārenc < Far. Turunç, portakal

n. 132b/4, 133b/3, 134a/6

n.+ı 132a/7, 132a/10

n.+ler 132b/5

n. mīsl-i n. 129b/4

Şeftālū < Far. Şeftali

ş. 129b/3

Turunc < Far. Turunç

t. 129b/4, 133b/3, 134a/6

t.+ı 132a/7, 132/10

Ürük Erik

ü. 129b/2

Üzüm: < ET üzüm (EDPT,288) üzüm

ü. 129b/2, 129b/8, 135a/2, 135b/1, 137a/13

ü.+dür 129b/9

ü.+i 133b/6, 133b/7, 134b/10, 136a/13, 136b/1, 137b/14, 138a/10, 140a/9

ü.+idin 137b/13

4.4.3. Sebzeler

Sebz: < Far. Yeşillik, sebze

s. 132a/11, 141b/7

Sebzeliq < Far.+T. *sebze+IXk* Yeşillik → **sebzliq**

s. 136b/4, 136b/7

Sebzliq < Far.+T. *sebz+IXk* Yeşillik → **sebzeliq**

s. 128b/12

Sincid Meyve türü, unnap

s. 129b/3

4.4.4. Ağaç ve Ağaç Türleri

Arca < Moğ. Ardıç ağacı

a. 141a/11

a.+sı 141a/6

Arcalıq < Moğ.+T. *arca+IXk* Ardıç ağaçlarıyla kaplı alan

a. 140b/2

Balütistān Meşelik

b.+dın 137a/1

Çenār < Far. Çınar ağacı

ç. 123b/2, 136b/13

ç.+lar 136b/7, 136b/8

ç.+larnıŋ 136b/7

Dıraht < Far. Ağaç

d. 133b/7, 137a/3, 139b/2

d.+dur 133b/5

d.+ı 135a/5, 137a/1

d.+ıdur 136b/14

d.+ları 132b/4, 137a/11

d.+larıdur 132b/4, 136b/13

d.+lardur 136b/9, 136b/12

d.+lardındur 135a/5

Ḥancak < Far. Sakız ağacı

ḥ. 141b/4, 135a/4

ḥ.+dur 141b/5

Ḥancaqlıq < Far.+T. *hancak+IXk* Sakız ağaçları ile kaplı alan

ḥ. 140b/10

Najū < Far. Çam ağacı

n. 135a/4, 140b/9

Otun Odun

o.+dur 141b/6

o.+ı 141b/10

o.+ları 141b/3, 141b/4

Tahta < Far. Tahta, kereste

t.+dın 173b/5

Yıǵaç < ET *ıǵaç* (EDPT, 79) Ağaç

y. 131b/13, 137b/9, 137b/10, 138b/9, 139a/4, 139a/13, 140a/4, 156a/4, 157b/4

y.+nıı 140a/4

y.+nı 142b/2, 145b/13

y.+qa 135a/9, 135a/10, 142b/1, 173b/7

y.+dın 135a/9

y.+tı 133b/4, 141a/5, 141a/11

y.+ıdur 133b/5

y.+ıda 141b/7

y.+ıdındur 135a/6

y.+ları 135a/4

y.+larınıı 144a/1

y.+lar 132a/5, 143a/2, 145a/14

Yıǵaçsız < *ıǵaç+sız* Ağaçsız

y. 141a/14

4.4.5.Genel Tohumlu Bitkiler (Çiçekli)

āftābe < Far. Su ibriği

ā.+de 160b/5

Ergüvān < Far. Kırmızımtırak bir çiçek

e. 137a/6, 137a/8

e.+tı 137a/7

Ergüvānzār < Far. Erguvan korusu

e. 137a/2, 137a/3

e.+ǵa 137a/6

e.+dın 137a/3

Gül: < Far. Gül çiçeği

g. 136a/3

g.+i 137a/6
Gül-būy < Far. Gül kokusu

g. 136a/3
Lāle < Far. Lale

l. 136a/2, 136a/4
l.+dür 136a/2
l. envā'-i l.+ler 136a/1

Lāle-i gülbūy < Far. Lale çeşidi
l. 136a/3

Lārīvāç Bir bitki türü
l.+ı 129b/7

Nihāl < Far. Taze, düzgün bir fidan
n.+i 129b/3

Sad-berk lāle < Far. Lale türü, yüz yapraklı lāle
ş. 136a/4

Tohum < Far. Tohum
t.+ı 129b/11

Yorunçqa Yonca
y. 141b/11

4.5..BOY, KABİLE, URUK, SOY VE SÜLALE İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.5.1.Boy, Kabile, Uruk, Soy, Sülale

Aqvām < Ar. Kavimler
a. 131a/13

Aymaq Oymak
a. 122b/7, 125b/11, 131a/14, 136a/1, 140a/12, 145b/3
a.+nı 155a/3
a.+qa 162b/9

a.+lar 125b/10, 125b/11, 125b/14, 126a/1, 162b/9

Aymaqāt < T.+Ar. Oymaklar

a. 154b/4

Boy: < ET bod (EDPT, 296) Boy

b.+ı 125a/14, 135a/13

Cins: < Ar. Soy

c. 136a/13, 143a/2, 137a/3, 141a/2

Qabāyil < Ar. Kabileler, boylar

q.+ı 148a/8

q.+idin 148a/6

Neseb: < Ar. Nesil, boy

n. qıl- 179a/9

Nesebet < Ar. Nesil, soy → **nesl**

n.+ı 163b/4

Nesl < Ar. Nesil, soy, kuşak → **nesebet**

n.+ı 168a/6, 175b/14

n.+idin 164b/11, 168a/12, 177b/12

n.+idindür 170a/3, 171b/6, 175b/13, 177b/8

4.6.BOYA VE RENK KAVRAMLARI

Royan Boya kökü

r. 138a/3

r.+dur 138a/4

4.6.1.Renk, Renkler

Hoş-reng < Far. Hoş renkli

h. 133b/9, 164a/11

Reng < Far. Renk

r. 179b/3, 179b/8

r.+niñ 180a/2

r.+e 174a/14

r.+i 135a/12

Rengāreng < Far. Renk renk

r.+e 136a/1

Rengīn < Far. Renkli

r. 181a/14

4.6.1.1.Parlak, Parlaklık, Işıklı, Aydınlık ve Karanlık

Berrāq < Ar. Nurlu, pek parlak, duru

b.+dur 135a/13

Qarañgu: < ET qarañgu (EDPT, 622) Karanlık

q. 142b/6, 142b/8

q.+da 142b/8

Revnaq < Ar. Parlaklık, güzellik

r.+ı 180a/12

Rūšen: < Far. Aydınlık, parlaklık

r.+dür 162b/1

Tīreraq < Far.+T. *tīre+rAk* Daha karanlık

t. 141b/6

4.6.1.2.Ak, Beyaz

Aq: < ET aq (EDPT, 75) Ak, beyaz

a. 129a/10, 142a/1, 142a/2, 148a/10, 149b/2, 164a/11, 167b/3

4.6.1.3.Yeşil

Yaşıl Yeşil, taze

y. 164a/11

4.6.1.4. Kızıl

Qıpqızıl Kıpkızıl

q. 133b/9, 153a/9

Qızıl Kızıl, kırmızı

q. 136a/3, 137a/8, 141b/13, 153a/12, 164a/11

4.6.1.5.Lacivert

Lāciverd < Ar. Lācivert

l. 135b/9

4.6.1.6.Sarı

Sarıq < ET *sarığ* (EDPT, 844) Sarı

s. 137a/7, 137a/8

Zerd < Far. Sarı, sarımtrak

z.+çe 134b/9

z.+çedür 133b/8

4.7.ÇADIR, EV ve EV ARAÇ GEREÇLERİ

4.7.1.Ev, Hane, Yapı

Binā < Ar. Yapı

b.-yı **ḥayr** < 171a/11

Çārtāq < Far. Çardak

ç. 167b/3

Éşik: < ET eşik (EDPT, 260) Kapı

é. 143b/3, 144a/6, 159b/1

é.+ke 126a/4, 144a/4, 174a/12

é.+te 174a/9, 174a/10

é.+din 143b/4

é.+ige 143b/8

é.+ide 159a/13, 172b/9, 172b/10, 175b/4, 183a/9

é.+idin 143b/7

Eyvān: < Far. Kemerli salon, köşk

e.+ıda 157b/10

‘imāret < Ar. Bina, ev

‘i. qıl- 128a/9, 157a/1

‘i.+iğa 160a/6

‘i.+lerdin 157b/9

Qışlaq: < ET qışlağ (EDPT, 672) Kışlak

q. 145b/3

q.+qa 141b/13

q.+ıda 161b/10

q.+larını 161b/1

Mebānī < Ar. Binalar, yapılar; temeller

m.+ını 172a/9

Me‘men < Ar. Sığınılacak yer, sığınak

m. 128a/5

Mesken < Ar. ev, oturulacak yer

m.+i 128a/5

Penāh < Far. Sığınma, sığınak

p.+nı 140a/5

p.+da 140a/4

p.+lar 140a/1

p.+larda 140a/2

Tam < ET *tam* (EDPT, 502) Dam

t. 157a/14, 157b/2

t.+ı 157b/11

t.+ları 157a/13

Tégirmen Değirmen

t. 132b/1, 136b/8, 137a/9, 137b/12

Üy: < ET ev (EDPT, 3) Ev

ü. 120b/14, 121a/5, 122b/6, 143b/1, 157a/14

ü.+leri 157b/1

ü.+lerige 161b/6

ü.+leride 146b/4

ü.+ler 128b/14, 157a/14, 157b/12

ü.+lerdür 139a/14

4.7.1.1.Ev Malzemeleri ve Araç Gereçleri

Yarağ < ET *yarağ* (EDPT, 962) Malzeme, araç, alet → **yarağ**

y.+ıdın 158a/11

Yaraq < ET *yaraq* (EDPT, 962) Malzeme, araç, alet → **yarağ**

y. 127a/5, 151a/1, 154a/10

y.+ları 152a/5

4.7.1.1.1.2.Kap Kacaklar

Kūze < Far. Su testisi, çanak

k. 126a/3

4.7.1.1.3.Ev-Yapı Bölümleri

Bālā-hāne < Far. Evin en üstü, çatı, tavan arası

b. 157b/11

b.+niñ 157b/9

b.+de 157b/11

Gec < Far. harç, kireç

g. 137a/5

Ḥānūmān < Far. Ev, bark

ḥ.+ı 179a/14

Suffe < Ar. Sed, dış kapının iki yerinde oturmaya mahsus yer

ş. 137a/11

ş.+nın 137a/11

ş.+dın 137a/12

4.7.1.1.4.Halı, Kilim

Kilim < Far. Kilim

k.+lerni 152a/13

4.7.1.1.5.Örtü, Minder, Yatak

Bī-postīn < Far. Örtüsüz

b. 129b/13

4.7.1.1.6.Diğer Araç Gereçler

Töşek < ET *töşek* (EDPT, 563) Döşek

t.+de 163b/12

t.+leridin 140a/5

4.7.2. Çadır

Alaçıq < ET *alaçı* (EDPT, 129) Çadır, ev

a. 120a/9

a.+da 120a/9

Çadır: < Far. Çadır

ç. 120a/8, 152a/12, 159a/2

ç.+ım 120a/9

ç.+lardın 148b/11

Çerge: < Moğ. Küçük kara kıl çadır.

ç.+side 173b/14

Har-gāh < Far. Büyük çadır, otağ

h.+ım 152a/11

4.8. DİĞER KAVRAMLAR

Ârız < Ar. Engel

‘a. **bol-** 156b/12

‘a. **émes** 153b/7

‘Arzānda < Far. Değer, lâyük

a.+sı 151b/5

a.-ı çapqun 151b/7

Āşār < Ar. Eserler, belirtiler

a. 170a/2

Bāb < Ar. Konu, husus, mesele

b.+ta 158b/13

b.+ıda 179b/9

Bā‘iş < Ar. Sebep, sebep olan

b. 121b/2

Bar < ET *bar* (EDPT, 353) Var, mevcut

b. 120a/1, 120a/11, 120b/5, 120b/6, 121a/14, 121b/1, 123b/11, 124a/6, 127a/3, 129b/12, 130a/14, 130b/4, 130b/12, 131a/4, 131a/5, 132a/1, 132b/4, 132b/10, 135a/12, 136b/6, 136b/7, 138b/9, 139a/3, 139a/11, 142b/6, 144b/5, 145b/13, 149a/10, 150b/14, 151b/6, 152b/1, 152b/6, 154a/12, 156b/13, 157b/7, 158a/8, 159a/14, 160b/8, 160b/12, 163b/14, 164a/2, 164a/4, 164a/14, 164b/12, 166b/1, 166b/5, 166b/13, 168a/9, 168b/9, 168b/10, 169b/9, 170a/10, 170a/12, 170b/14, 172b/10, 173b/9, 174a/7, 174b/3, 175a/10, 175b/1, 176a/13, 177a/12, 177b/2, 177b/14, 178a/4, 178a/13, 178b/1, 179a/3, 179b/9, 179b/11, 180a/2, 180a/7, 180b/2, 180b/3, 180b/6, 180b/9, 181a/6, 181a/14, 181b/7, 181b/8, 181b/10, 182b/3, 182b/6, 182b/9, 182b/11, 182b/12, 183a/2

b.+dur 129b/7, 130a/1, 131a/13, 133b/4, 133b/14, 135a/7, 136b/4, 136b/13, 138a/5, 138a/14, 139a/5, 141b/3, 141b/14, 171a/7, 175b/11, 179b/8, 181a/13, 181a/14, 181b/9, 182b/9

b. ékendür 164a/14, 178b/1, 138b/9, 178a/13, 179a/3, 123b/11, 177b/14, 166b/13, 180b/9

b. émiş 181b/7, 181b/7, 158a/8

b. édi 166b/1, 169a/9, 181b/10, 174b/3, 164b/12, 156b/13, 175a/10, 175b/1, 169b/9, 163b/14, 164a/2, 170a/12, 170a/10, 152b/6, 172b/10, 177b/2, 173b/9, 173b/9, 160b/8, 178a/4, 180b/2, 168a/9, 136b/6, 183a/2, 150b/14, 180a/7, 120b/5, 157b/7, 120a/1, 120a/6, 166b/5

b. érđi 151b/6, 160b/12, 120a/11, 168b/9,

b.+ıǵa 155b/2

Bāṭın < Ar. İç, iç yüz, gizli nesne

b. 177b/4

Bāṭınī < Ar. İçsel, dahili

b. ‘ulūm-ı b.+đin 178b/6

Bāyeste < Far. Gerekli, lazım,

b. bol- 159a/6

Becā < Far. Yerinde; uygun

b. 152b/6

Belgölüg Damgalı, işaretli

b. 143b/7

Ber-cāy < Far. Yerinde, doğru, uygun

b. 134b/6

Ber-ṭaraf < Far.+Ar. Lazım olmama; bırakma, kaybolma

b. bol- 153a/10

b. qıl- 133b/12

Bī-ḥadd < Far.+Ar. Sayısız

b. 142a/10, 153a/13

Bi-ḥaḳīqati’l-ḥāl < Far.+Ar.+Ar. Gerçek olmayan durum

- b. 170b/5
- Bī-muḥaṣṣal** < Far.+Ar. Değersiz
- b. 179b/10
- Bī-nihāyet** < Far.+Ar. Sonsuz
- b. 146b/4
- Cān:** < Far. Can, ruh; hayat
- c. 161a/3
- c.+ḡa 159b/6
- c.+ı 123a/12, 126a/5 179a/13
- Cibillī** < Ar. YaratılıŖta olan, tabiî
- c. 170b/10
- Dāl** < Ar. Delil
- d.+dur 180b/5
- Destūr:** < Far. İzin; töre
- d. 123b/3, 123b/5, 148b/12, 158b/5
- d.+ı 156b/14
- Delv** < Ar. Kova, kova burcu
- d. 145a/10
- Emsile** < Ar. Örnekler
- e. 178b/14
- Envā'** < Ar. Türler, çeŖitler
- e. 143a/4
- e.-yi **bī-edebliq+lar** 155a/9, 159a/6, 160a/5
- e.-i **fitne+ler** 158a/9
- e.-i **lāle+ler** 136a/1
- Esbāb:** < Ar. Sebepler

- e.+ı 122b/1
- Faşıl:** < Ar. Duvar, siper
- f. 158b/4
- f.+leri 157a/13
- Fetret** < Ar. Duraklama, uyuşukluk
- f.+lerde 121a/2
- Ġalebe:** < Ar. Yenme, üstünlük
- ğ. 140a/7, 141b/5, 135a/2, 182b/2, 128a/14, 138a/12, 174b/1
- Ġālib** < Ar. Yenen, üstün gelen
- ğ. 173a/6
- ğ. bol- 165a/11
- Ġarābet:** < Ar. Gariplik, tuhaflık
- ğ.+i 135a/7, 182b/12
- Geşt-gāh** < Far. Gezinti yeri
- g. 128b/6
- Güzer:** < Far. Geçme, geçiş
- g. 124a/5, 131a/8, 149b/12, 153b/7, 153b/12, 161a/8, 161a/9
- g.+i 131a/11, 131a/12, 142a/4, 143a/5
- g.+idür 139b/14
- g.+ini 160b/8
- g.+idin 120b/10, 131a/5, 131a/6, 131a/10
- g.+lerini 122b/2
- g.+leride 122a/14
- g.+ler 124a/5, 131a/8
- Güzerā** < Far. Geçme, kendinden geçme
- g. 182a/1
- Güzerāraq** < Far.+T. *güzerā+rAk* Daha da kendinden geçme

g. 164b/3

Ḥad(d): < Ar. Sınır

h.+in 159b/5

h.+ıga 155b/10

Hareket: < Ar. Hareket; davranış

h. 134b/4

h. qıl- 120b/8, 134a/13, 134a/13

h.+tin 138b/6

h.+i 138b/4

Ḥasr < Ar. Sınır, uç

h. 153a/13

Hāşıl < Ar. Ortaya çıkan, biten; yerden biten, türeyen

h. 171a/2, 181b/5

h. bol- 176b/11

h.+ı 138a/2, 159a/14

h.+ımı 144b/11

Ḥāşşiyet < Ar. Hususiyet

h.+i 149a/9

h.+idür 141b/7

Hem-vār < Far. Uygun, düzgün yer

h. 135b/13, 140b/12, 181a/14

h.+dur 141a/7

h. bol- 157a/14

Hem-vārliġ < Far.+T. *hem-vār+IXġ* Uygunluk, düzgünlük

h.+ı 181a/6

İtlāq < Ar. Salıverme, koyuverme

i. qıl- 133a/6

‘**ibāret** < Ar. İbare, bir şeyin aynı

‘**i.tür** 137b/8

İbtidā < Ar. Başlangıç, ilk olarak, ilk önce

i.+sı 128a/10

i.+sıda 120a/5

İcāzet: < Ar. İzin, ruhsat

i. ber- 155b/10, 123a/13

İhtimāl < Ar. Olasılık

i.+i 151a/11

İqlīm < Ar. İklim, diyar, ülke

i.+dindür 128a/3, 137b/7

i.+i 121a/10, 121a/12, 183a/14

İmkān < Ar. Olanak

i.+ı 177a/3

İncik Kabza, incik, zevzek

i.+ke 152a/12

İz < ET *iz* (EDPT, 277) İz

i. 145b/9, 146a/14

Qābil < Ar. Olan, olabilir

q.+i 174b/3

q.-i ri‘āyet 161a/2

Qadağan Men, yasak

q. 122a/14

Qādirī < Ar. Kudret sahibi olan Allah

q.+idür 124a/12, 149a/10

Qā‘ide < Ar. Esas, usül, nizam

q. 153b/3

- q. vü destür** 123b/3
- Qanlıq** < *kan+IXk* Kan davalı, kanlı
- q.+larığa** 164b/5
- Qarār:** < Ar. Karar
- q.** 144b/10
- q. bér-** 150a/1
- q. tap-** 145a/10, 146b/8, 158a/6
- q.+ı** 178b/8
- Qatılış** Katılış
- q.+ığa** 123a/14, 130b/8
- q.+ıdın** 131a/7
- Qavā'id** < Ar. Kurallar, kaideler
- q.+ini** 179a/7
- Qımār** < Ar. Kumar
- q. qıl-** 173a/14, 175a/1
- Quṭb** < Ar. Kutup
- q.** 172b/13
- Kān** < Far. Kaynak, cevher, maden ocağı
- k.+ı** 135b/9
- Kārīz** < Far. Yer altı kanalı
- k.** 137b/13
- Keçhuluq** < Far.+T. *keç+hu+IXk* Ters tabiatlı
- k.** 159a/8
- k. édi** 168b/13, 169a/2
- Keç-huluqlıg** < Far.+T.+T. *keç-hu+IXk+IXg* Ters tabiatlılık
- k.+ıdın** 168b/14
- Kérek:** < ET kergek (EDPT, 742) Gerek, gerekli

k. 120a/2, 142b/6, 143b/5, 149b/13, 174a/13

Kéreklig < *kergek+IXg* Gerekli

k. 180b/7

Kerīmū'l-ṭarafeyn < Ar. Her iki taraf, her iki taraftan da

k. 163b/8

Késim Kesim

k. 135b/4

k.+dür 133b/14

Keyfiyyet: < Ar. Nitelik, keyfiyet

k.+i 133b/10, 142a/12

Keyfiyyetliqraq < Ar.+T.+T. *keyfiyet+IXk+rAk* Daha keyifli

k.+dur 133b/9

Kök Kök, asıl

k. 143a/6, 152a/7, 152a/8, 180a/13

Köre Göre, bir şeye uygun olarak

k. 121a/1

Lāzım < Ar. Gerekli

l. 179a/1

l. bol- 162b/14

Levāḥiq < Ar. ekler

l.+ı 177a/13, 177a/14

l.+i 144a/12

l.+ide 166a/2

Ma'ānī < Ar. Anlamlar, manalar

m. 174a/3

Ma'nā < Ar. Anlam

m. 180b/7, 180b/8

Ma'āş < Ar. Yaşayış

m. 172a/2

m.qıl- 177a/5

Maḥfī < Ar. Gizli, saklı

m. 126b/2

Maḥfūz < Ar. Saklanmış, gizlenmiş, korunmuş

m. 138a/6

Ma'qūl < Ar. Akla yatkın, akla uygun

m. 155b/8

Ma'qūlāt < Ar. Takımlar, çeşitler

m.+nı 178a/14

Māl: < Ar. Varlık

m. 127b/7, 127b/11, 139b/8, 161b/4, 179a/13

m.+nı 144b/14

m+nı 133b/14, 151b/7, 159a/9, 159b/10

m.+ığa 123a/13, 124b/5

m.+ları 124a/9, 154b/4

m.+larm 155a/5

m.+larmı 122b/8, 135b/12

Mālīq < Ar.+T. *māl+IXk* Mallı, mala sahip olan

m. 146a/6

Ma'lūm < Ar. Bilinen, belli; sözü edilen

m.+dur 177b/5

m. bol- 129b/13, 140b/5, 153a/10, 171a/5, 179a/12

m. émes 131b/6, 136b/3, 137a/7, 140b/5, 164b/11, 171a/8, 181a/11

Ma'rūf < Ar. Herkesçe bilinen, belli, meşhur

m. édiler 162a/4

- m. bol-** 171a/11
- Maşrūf** < Ar. Harcanmış
- m.** 180b/14
- Medhūl** < Ar. Ayıplanacak bir kusur işlemiş, dile düşmüş
- m.+dur** 171a/3
- Melāmet** < Ar. Ayıplama, azarlama
- m.+idür** 144b/3
- Memālik** < Ar. Ülkeler, memleketler
- m.** 178a/3
- m.+ide** 177a/2, 177b/8
- Men'** < Ar. Engelleme, önleme, mani olma
- m. qıl-** 127b/13, 159b/4, 164b/1, 178a/10
- Menqūl** < Ar. Anlatılmış, nakledilmiş
- m.+dur** 178a/12
- Mensub** < Ar. Bir yere bağlı kimse
- m. qıl-** 176b/2
- m.+u** 160a/10
- Mesmūm** < Ar. zehirlenmiş
- m. bol-** 170b/5
- Meş'al** < Ar. Meşale
- m.** 148b/13
- Metā'** < Ar. Mal
- m.+ı** 129a/10, 129a/11, 142b/13, 144a/10
- Mu'amelāt** < Ar. İşlemler
- m+ta** 164b/4
- Mu'ayyen** < Ar. Belli edilmiş, belirli
- m.** 143b/7

Mücbib < Ar. İcab eden, gerektiren, gerekli; sebep

m.-i nā-ümidlik 122a/11

m.-i nedāmet 121b/3

m.-i tefrīqa 121a/9

m.-i ümidvārliq 120a/12

Muḥāl < Ar. Olmayacak, olmaz

m. 134a/7

Muḥālif: < Ar. Aykırı, zıt

m.-i ‘aql 176a/9

m.-i ‘ṭab‘ 176a/9

Muhtaşar < Ar. Muhtasar, kısaltılmış, kısa,

m. 128a/7, 130a/6, 179b/10

Muhtelif < Ar. Türlü, çeşitli

m. 131a/13, 131b/5, 135a/12

Muvāfiq < Ar. Uygun, yerinde

m. 146a/7, 164b/2

Müdde‘ā < Far. Sav, tez

m.+sı 146b/13

m.+sınıq 146a/9

Müfredāt < Ar. Toptan bilinen şeylerin ayrıntıları, dökümleri

m.+nı 179a/7

Mühim: < Ar. Önemli

m. 176b/11, 177a/12

Mülāzım: < Ar. Bir yere veya kimseye bağlanan, stajyer

m. qıl- 125b/4, 146b/10

m.+ı 123a/7

Mülzem < Ar. Lüzumlu görülmüş

- m. bol-** 159b/9
- Mümkin** < Ar. Mümkün, olanaklı
- m.** 155a/14
- Münāsebet** < Ar. Yakınlık, bağ; vesile
- m.** 167b/1
- Münāsib** < Ar. Uygun
- m.** 124b/7, 141b/1, 143a/8, 145a/8
- Mürtefi‘** < Ar. Yüksek, yükselmiş
- m.** 128b/10, 132a/13, 139b/3
- Mürūr** < Ar. Geçme, geçiş, sona erme
- m.+ı** 135b/4
- m.+ımız** 120b/3
- Müte ‘āqıb** < Ar. Ardından
- m.** 156a/14
- Müteberrik** < Ar. Mübarek sayılan, uğurlu
- m.** 138a/11
- Müteḥarrık** < Ar. Hareket eden, hareketli
- m. bol-** 134b/3, 138a/14
- m. qıl-** 134a/12
- Mütlif** < Ar. Telef eden, yok eden
- m.** 174b/14
- Müvecceḥ** < Ar. Makbul
- m.** 179a/2
- Nāqıṣ** < Ar. Eksik, noksan
- n.** 156b/12, 182a/8
- Necāset** < Ar. Pislik
- n.** 139a/8, 139a/5

Nefs < Ar. Ruh, can

n. 124b/10

Nesaq < Ar. Tarz, yol, üslûp

n.+1 176b/9

Nevāhî: < Ar. Bölgeler

n. 134a/10

n.+niñ 147a/2, 151a/4, 162b/11

n.+de 131b/7, 145b/4, 152b/10, 154b/5, 172a/14

n.+dağı 142a/8, 147b/3, 147b/8, 159a/1

n.+ğa 122a/7

n.+si 146b/8

n.+sini 124b/14, 145a/12, 145b/13

n.+siğa 120b/1, 161b/14, 165b/10

n.+side 123b/2, 125a/9, 125b/1, 145a/4, 155b/12, 156a/1, 156b/7, 162a/1, 165a/10,
166b/8, 172b/14

n.+sidedür 128b/5

n.+sidağı 148a/14

n.+sidin 142b/4, 165a/14

Nev*: <A. Çeşit, tür, cins (ÇTS.s.838)

n. 129b/8, 133b/8, 136a/2, 136b/12, 142a/12, 144a/7, 159b/2, 174a/13, 179b/6

‘örf < Ar. Gelenek, âdet

‘ö 124b/7

Pâyân < Far. Son, sınır

p.-1 āb 128a/13

Pâyçe: < Far. Paça

p.+din 152a/12

Pîşkeş < Far. Hediye

- p. qıl-** 153b/11, 171a/14
- Pür** < Far. Sahip, dolu
- p.** 136a/1
- Püştvare** < Far. Bir arkalık yük, bir hamal yükü
- p.** 143a/6, 143a/7
- Ruḥṣat:** < Ar. İzin
- r.** 121b/3, 159b/5
- r. bér-** 144a/10, 152b/2, 159b/6
- r. béril-** 123a/6, 144a/10, 145a/5, 146b/13, 159b/10
- r. tile-** 144a/9, 145b/7, 154a/3, 155b/3, 159b/3, 159b/6
- r.+m** 155b/5
- r.+ı** 157a/2, 159b/5
- r.+ıḡa** 155b/5
- Şadır:** < Ar. Ortaya çıkan
- ş. bol-** 124a/1, 134b/4, 159b/8
- Saḥib-uşul** < Ar. Yöntem sahibi
- ş.** 173b/1
- Sāye** < Far. Gölge
- s.+si** 136b/13
- Sāyelıq** < Far.+T. *sāye+IXk* Gölgecik
- s.** 136b/7
- Şayeste** < Far. Layık, uygun
- ş. bol-** 159a/6
- Sāz-vār** < Far. Mizaca uygun
- s.** 140b/4, 140b/11
- s.+dur** 130a/3, 130a/7, 141a/6, 141a/12
- Sebeb:** < Ar. Sebep

- s.+i 162b/3
- s.+imdin 155a/11
- s.+lerdin 139b/9
- s.-i fitne 121a/9
- s.-i kudüret 121b/9
- s.-i munça 162b/2
- s.-i ri'āyet+i 150b/6, 176a/12
- Serhaddī** < Far.+Ar. Hudud, sınır
- s.+dür 133b/13
- Seyl** < Ar. Sel
- s.+leri 153a/7
- Sezā** < Far. Münasip, uygun
- s. 182b/4
- s.+sığa 124b/8
- Siyāq** < Ar. Gelişine
- s. 136b/10
- Şān** < Ar. Tabiat
- ş.+ımda 121b/4
- Şart** < Ar. Koşul; yemin
- ş. 144a/9, 170b/2
- ş. qıl- 159b/8, 170a/4, 176b/13, 177a/2
- ş.+tın 170b/3
- ş.+idür 170b/1
- Şāyi'** < Ar. Yaygın, duyulmuş
- ş. édi 170a/1
- ş.+dür 134a/10, 134b/12, 137b/3
- Şāyi'raq** < Ar.+T. *şāyi'+rAk* Daha yaygın, daha duyulmuş

- ş. 141b/9
- Tartıq** < ET *tartıq* (EDPT, 535) Hediye, armağan
- t. 123b/4, 123b/9
- Ṭavr:** < Ar. Usul, tarz
- ṭ. 135a/12, 143a/14, 153a/4, 155b/6, 157a/10, 160a/14, 174a/3, 179a/4, 180a/1
- ṭ.+ı 170a/12
- ṭ.+ları 156b/8
- ṭ.+lar 123b/14
- Ṭavrī:** < Ar. Üstadca yöntem, usul
- ṭ. 171a/12, 173b/4, 175b/2, 181a/4, 181b/1
- Teberrük** < Ar. Mübarek sayma, uğurlu sayma
- t. 177b/6
- Tenqış** < Ar. Eksik, noksan
- t. 141a/14
- Tükeniş** Son, sınır
- t.+i 180a/2
- Türlüg** < ET *törlüg* (EDPT, 546) Türlü, çeşitli
- t. 175a/7
- t.+dür 140b/1, 140b/2, 142a/12
- ‘uhde** < Ar. Görev, vazife
- ‘u. qıl- 156a/10, 158b/12
- ‘u.+siğa 177a/2
- Umür** < Ar. İşler, hususlar
- u. 165b/9
- Uşül** < Ar. Yöntem, metod
- u.+ı 176a/12
- Uyqu:** < ET uyqu (EDPT, 271) Uyku

u.+ğa 157a/11

Vāqi' < Ar. Vuku bulan, olan, meydana gelmek

v. **bol-** 120b/3, 121b/5, 128a/7, 128b/10, 130a/2, 132b/1, 132b/3, 132b/6, 132b/7, 132b/11, 133b/1, 133b/13, 135a/1, 135b/12, 135b/14, 136a/13, 136b/11, 137a/2, 141a/10, 141b/11, 148a/4, 149a/11, 152a/1, 156b/13, 158a/10, 159a/7, 160b/1, 162b/2, 164b/3, 165b/9, 171a/1, 171b/3, 181b/1, 183a/12

Varise < Ar. Varisler, mirasçılar

v.+siniğ 157a/2

Vech < Ar. Sebep, neden

v.-i **tesmiye** 137a/4

v.-i **tesmiye+si** 140b/5

Yumurtqa Yumurta

y.+sı 153a/14

y.+larını 153b/1

Yüklüg Yüklü, yüklenmiş

y. 149a/14

Zāhir: < Ar. Görünen, belirgin

ż. 158a/10, 177b/4, 180b/8

ż. **bol-** 151b/2, 155a/10, 166b/13

ż. **émes** 171b/4

ż.+i 178b/6

ż. 'ulüm-ı ż.+ğa 178b/5, 178b/6

Zelzele < Ar. Yer sarsıntısı, deprem

z. 157a/12, 157b/6, 157b/10, 158a/2

4.9.DİN VE DİNLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.9.1. Tanrı, Peygamber, Din, İnanç, Tarikat, Kutsal Kitaplar, Evliyalar

Enbiyā < Ar. Nebiler, müstakil şeriat sahibi olmayan peygamberler

e.+nı 176b/1

Evliyā < Ar. Evliya, veliler

e.+nı 176b/2

Ḥadīṣ < Ar. Haber, söz; Hz. Muhammed'in (s.a.v) günümüze kadar nakledilerek gelen söz ve hareketleri

ḥ. 178b/12

Mütedeyyin < Ar. Dine bağlı

m. 138a/7, 177a/12, 177b/10

Sema' < Ar. Mevlevî ayinlerinde tarikat mensuplarının cezbe halinde dönmesi

s. qıl- 176a/11

4.9.1.1. Rab, Tanrı, Allah

4.9.1.1.1. Allah'ın Sıfatları

Qādirī < Ar. Kudret sahibi olan Allah

q.+idür 124a/12, 149a/10

Ḥaqq: < Ar. Allah, Tanrı

ḥ. 169a/1

Teḡri: < ET Teḡri (EDPT, 523) Tanrı

t. 124a/7, 128a/2, 139a/2, 139b/10, 144b/2, 147a/7, 154a/1, 157a/1, 157b/12, 163b/3, 168a/1, 169a/2, 169b/6, 171b/3

t.+ge 162b/1

Te'ālā < Ar. "Yüksek olsun mânasına gelip, Allah adıyla birlikte gelir"

t. 128a/2, 144b/2

Vallāhu 'alem < Ar. Tanrı bilicidir

v. 170b/5

v. 170b/5

4.9.1.2. İnanç, İman, Kul, Tapınma

Amān: < Ar. Bağışlama

a. 158b/6

a.+da 123a/12

Derviş: < Far. Allah için alçakgönüllülüğü veya bir tarikata bağlı bulunan kimse

d. 178b/8, 183a/10

d.+ni 181b/4

Dervişlik < Far.+T. *dervîş+IXk* Dervişlik

d. 166b/5

Du‘ā < Ar. Dua

d.+lar 157a/7

Farz < Ar. Tanrı'nın kesin emri

f. 145a/3

Fıqh < Ar. Şeriat bilimi, fıkıh

f.+da 179a/4

Ġusl: < Ar. Boy abdesti

ğ.+dın 150a/6

ğ. ‘ıyd-ı ğusl+ıġa 150a/2

Hacc < Ar. Hac, Ka'be ziyareti farızası

h. 164a/7

İlāhī < Ar. Allah'a mensup

i. 169a/2

Kāfir: < Ar. Tanrı tanımaz

k. 131a/2

k.+dür 140a/11

k.+niġ 134b/13

k.+leri 134b/12

k.+ler 134b/6

Kāfir-veş: < Ar.+Far. kafir gibi

k. 135a/3

Küffār < Ar. Kafirler

k. 134b/6

k.+nıj 135b/4

k.+ğa 135b/4

Mah-dār < Far. Oruç tutma

m. 138a/5

Muttaqī < Ar. Dindar, sakınan

m. 138a/7, 177a/12, 177b/10

Namāz: < Far. Namaz

n. 125a/9, 137b/10, 160b/3

n. qıl- 164b/2

n.+nı 173a/4

n.+ğa 164a/13

n.+ını 150a/8, 177b/11

n.+lar 173a/4

n.-ı dīger 137b/10, 149a/12

n.-ı dīger+geçe 124a/10, 158b/5

n.-ı peşīn 124a/10

n.-ı peşīn+din 164b/8

Namāz-güzār < Far. Namaz kılan

n. 171b/7, 177a/12

Rahmetullāh < Ar. Allah'ın rahmeti

r. 134a/4

Rūze < Far. Oruç

r. 178b/1, 164b/3

Salavāt < Ar. Hz. Muhammed'e edilen dualar

ş. 138a/14, 138b/4

Sufī < Ar. Sofu, dindar

ş. 176a/10

Sünnet: < Ar.' Hz. Muhammed'in Müslümanlarca uyulması gerekli sayılan davranışları ve herhangi bir konuda söylemiş olduğu söz, sünnet, töre, kanun'' (ÇTS, s.1016)

s. 164b/1, 180b/5

Sünnī < Ar. Sünnet ehlinden olan kimse

s. 166b/11

Şākīr < Ar. Şükreden, gördüğü iyiliğe karşı dua eden

ş. 159b/2, 176b/10, 177a/1

ş. qıl- 177a/4

Şer' < Ar. Dini kurallar, şeriat

ş. 124b/7

ş.+ni 164b/4

Şükr: < Ar. Minnet ifadesi, şükür

ş. qıl- 172b/14

4.9.1.3. Dinler

İslām < Ar. Müslümanlık

i. 169b/13

Müselmān: < Ar. Müslüman

m. 138a/5, 171b/7

m.+dur 134b/6

m+ğa 169a/2

4.9.2.Günah, Sevap, Dua, Beddua, Şeytan, Dinsiz

4.9.2.1.Günah, Sevap

Cerīme < Ar. Suç, bedel

c. 170b/7

Fāsiq: < Ar. ‘fāsiq Allah’ın emirlerini tanımayan, günahkar’

f. 175a/6

Fısq < Ar. Doğru yoldan çıkma, hainlik, dinsizlik

f. 169b/14, 175a/6

Günāh: < Far. Dini suç

g. 159b/8

g.+ını 159b/9

g.+larını 158b/8

Küfr < Ar. Dinsizlik, örtme, kötü söz söyleme

k. tevehhüm-i k.+dür 176b/1

Perhīzkār < Far. Perhizkar, dinin yasaklarından kaçınan

p. 138a/7

4.9.3.Ölüm, Ahret, Mezar, Cennet, Cehennem

Gür-ḥāne < Far. Türbe, mezar

g.+si 127a/7

g.+sidür 130a/9

g.+siniñ 126b/12, 126b/14

Qabr: < Ar. Mezar

q. 138a/14, 138b/2

q.+nıñ 138a/14, 138b/1, 138b/5

q.+da 138b/4

q.+ı 133a/10, 138a/8, 138a/9, 138a/10, 139b/4

Maqābir < Ar. Kabirler, mezarlar

m.+ni 138b/13

Mezār < Ar. Kabir

m. 138a/13, 151b/14

m.+dur 128b/5, 152a/1

m.+niḡ 151b/13

m.+din 152a/2

m.+ı 134a/5, 151b/12

m.+ını 178b/9

m.+ıḡa 151b/13

Mezārāt < Ar. Kabirler

m. 138a/11

4.9.3.1. Yazgı, Ecel, Ölüm, Ölü, Yas

‘Azā < Ar. Yas

‘a. 134b/2, 134b/4

Ecel: < Ar. Ömrün son bulması

e. 155b/9, 156b/14

Fānī < Ar. Ölümlü, geçici

f. 171a/6

Ölüg: < ET ölüğ (EDPT, 142) Ölü

ö. 134a/13

ö.+din 134b/4

Rıḡlet < Ar. Göç, ölüm

r. qıl- 167b/6

4.9.4. İbadet Yeri

Gümbed < Far. Künbed

g. 138b/5

Ma‘bed < Ar. İbadet edilecek yer, tapınak

m.+i 145b/11

Mināre < Ar. Minare

m. 147b/2, 147b/6, 178a/11, 149a/7, 149a/8

4.9.5. Kutsal Günler

‘ıyd < Ar. Bayram

‘ı. 150a/8

‘ı.+qa 150a/8

‘ı.-ı fıtr 150a/1

‘ı.-ı ğusl+ıgā 150a/2

Nevrüz < Far. Nevruz

n. 150a/9, 150a/12, 150a/13

Ramazān < Ar. Ramazan, oruç ayı

r. 162a/1

4.9.6. Diğer Dini Terimler

Āyāt < Ar. Ayetler

ā.-ı kelām+mı 179a/5

Fıtr < Ar. Oruç açma; Ramazan

f. ‘ıyd-ı f. 150a/1

Ḥanefī < Ar. İmām-ı āzam Ebū Hanīfe’nin mezhebinden olan

ḥ. 138a/5

Ḥikemiyyāt < Ar. Hikmetler

ḥ. 178a/1, 178a/13

Ḥuṭbe < Ar. Hatip konuşması, İslamiyet’te Cuma ve bayram namazları sırasında imamın verdiği öğüt ve okuduğu dua

ḥ. 123b/6

ḥ.+de 164a/14

Şafi‘ī < Ar. İmām-ı Şâfi‘î mezhebinden olan kimse

ş. 177b/10

Şeyh < Ar. Yaşlı, ihtiyar; tekke lideri

ş. 172b/12, 183a/10

Şeyh-zāde < Far. Şeyh çocuğu

ş.+ler 139b/6

Şeyhü'l-islām < Ar. İslam dünyasında din işlerine bakmakla görevli ve en üst düzeyde yetkili kimse

ş. 177b/8, 179a/9

ş.+nın 179a/8

Şî'î < Ar. Şîa mezhebinden olan, Hz. Ali taraflısı

ş. 179a/14

4.10.EDEBİYAT VE DİL İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Mu'ammā < Ar. Edebiyatta bir tür

m. 180b/14

m.+ni 180b/13

m.+da 181a/2

m.+sı 181a/2

4.10.1.Şiir Bilgisi

Eş'ār < Ar. Şiirler

e. 176b/5

Fevāyidü'l-kibar Ali Şîr Nevâyî'nin yaşlılığında söylemiş olduğu şiirlerden oluşan eser

f. 170b/14

Ġarāyibü'l-şîgar Ali Şîr Nevâyî'nin çocukluğunda yazmış olduğu şiirlerden meydana gelmektedir.

ğ. 170b/13

Qıṭ'a < Ar. En az iki beyitten meydana gelen kâfiyeli şiir

q.+sı 180b/5

Şi'r < Ar. Şiir

ş. 166a/8, 170b/11, 172a/5, 174a/3, 174a/6, 175a/4, 177b/4, 179b/6, 182b/10

ş.+ni 175a/5, 175b/1

ş.+i 175a/5, 179b/3, 181a/2, 181a/6

ş.+içe 181a/2

ş.+leri 181a/12, 181b/9

ş. şanayi'-i ş.+de 179a/2

Şi'r-şinās < Ar.+Far. Şiirden anlayan

ş. 172a/6

Tahalluş < Ar. Şiirde mahlas kullanma

t. qıl- 166a/7, 171a/6, 174a/2, 174b/12, 175a/5, 179b/3, 179b/8, 181a/2

t.+ı 180b/10, 164b/13

4.10.1.1.Şiirde Ahenk Unsurları

Qāfiye: < Ar. Beyit sonunda aynı sesi veren harflerin tekrarlanması

q. 179a/2, 181b/8

q.+de 178b/13

Nazm < Ar. Dizme, vezinli veya kafiyeli şiir

n. qıl- 159b/3, 170b/12

n.+da 171a/6

n. şab'-i n.+ı 164a/4, 164b/12, 166b/13

4.10.2. Şiirde Yapı

4.10.2.1.Nazım Birimleri

'Arüz < Ar. Nazım olarak yazılmış eserlerde kullanılan vezin türü

'a. 181b/8

'a.+ğa 171a/4

'a.+ı 180b/6

Bahr < Ar. Vezin

b.+ide 179b/10, 179b/11, 181a/14

Beyt: < Ar. Beyit

b. 166a/8, 166b/13, 181a/11, 181b/7, 181b/11

b.+ni 125a/12, 129a/1, 174a/5

b.+i 171b/3, 180b/6, 181a/10

b.+ini 128b/1

b.+idin 179a/1

b.+leri 164b/13, 181b/1

Buḥūr < Ar. Vezin çeşitleri, bâhirler

b.+nıḡ 171a/4

Ebyât: < Ar. Beyitler

e.+ı 171a/6, 181b/4

e.+ım 178b/14

e.+ıdındur 174a/3

e. ekşer+i e. 181b/8

Faşl < Ar. Bölüm, bâb

f.+a 132a/3, 132b/9, 139b/13

f.+larıda 141b/13

Ḥamse < Ar. Mesnevi tarzında yazılmış beş kitap

ḡ. 170b/12, 180b/10

Ḥamseteyn Nizâmî Gencevî'nin ile Emir Dehlevî'nin hamselerine verilen isim

ḡ.+nıḡ 181b/8

Heft Munzar Abdullah Mesnevîgûy'un mesnevilerinden birinin adı

h. 180b/11

Qasd < Ar. Kasetme, kıyma; niyet

q. qıl- 156b/12, 170a/6, 173b/13

Mahbun < Ar. Vezin türü

m. 181a/8

Meşnevî < Ar. mesnevi

m. 170b/12, 180b/5, 181a/8

m.+niñ 181b/1

m.+ni 179b/11

m.+de 181a/11

m.+si 179b/9, 179b/10, 179b/11, 180b/4, 181a/14

m.+siniñ 181b/5

m.+siğa 180b/11

m.+leri 179b/9

m.+leridin 180b/12

m.+ler 180b/11, 181b/3

Meşnevîyyât < Ar. mesneviler

m.+ı 174a/7

Remel-i müseddes < Ar. Vezin türü

r. 181a/8

Rubā'î < Ar. Dörtlük

r. 164a/4, 171a/3

r.+si 164a/7

Rubā'îyyât < Ar. Rubailer

r.+ı 170b/14

Sübha < Ar. Vezin türü

s. 181a/8

Vezn < Ar. Vezin, ölçü

v.+de 171a/4

v.+dedür 164b/14

v.+i 181a/8

v.+ide 170b/12, 171a/4, 181a/8

Yille < Ar. Musikîde bir vezin türü

y.+si 180a/3

4.10.3. Şiir Türü

Ġazel: < Ar. Türk ve Fars edebiyatında en çok kullanılan şiir türü

ġ. 180b/5

ġ.+ni 150a/10

ġ.+din 179b/6

ġ.+imni 179b/5

ġ.+ide 179b/8

ġ.+leri 181a/6, 181a/14

Ġazel-gūy < Ar.+Far. Gazel söyleyen

ġ.+dur 181a/13

Ġazeliyyāt < Ar. Gazeller

ġ. 170b/13

ġ.+nı 179b/6

ġ.+ını 176b/5

Qaşīde < Ar. En az on beş beyitlik övgü şiiri

q.+nı 176a/8

q.+ni 174b/12, 181a/4

q.+de 174b/13

q.+ler 174b/14

4.10.4. Diller

Afġānī < Ar. Arapça

a. 131b/5, 146a/12

a.+dür 139b/7

‘Arabī < Ar. Arapların konuştuğu dil

‘a. 131b/4

‘Arabiyyet < Ar. Arapçayla ilgili

‘A. 178b/13

Berekī Berekīlerin konuştuğu dil, Berekīce

b. 131b/5

Fārsī: < Far. İran dili, Farsça

f. 131b/4, 166a/8, 171a/5, 178b/13, 179a/4, 180b/6

Geberī Geberīlerin konuştuğu dil

g. 131b/5

Lemgānī Lemgānīlerin konuştuğu dil

l. 131b/5

Moğolī < Moğ. Moğolca

m. 131b/4

Peşā’ī Peşā’īlerin konuştuğu dil

p. 131b/5

Türkī: < T.+Far. Türk+ī Türkçe

t. 131b/4, 164b/12, 166a/8, 170b/11, 181a/6, 181a/8

4.10.5. Yazı Biçimi

Bāburī Babür Şah’ın kendi oluşturduğu yazı biçimi

b. 144b/12, 179a/6

Hikāyet < Ar. Hikaye

h. 123b/10

h. qıl- 131b/2

Qıssa < Ar. Kıssa, hikaye; olay

q. 176a/9

Naql < Ar. Hikaye, söz; taşıma, aktarma

n. qıl- 134a/4, 134a/5, 138a/8, 166a/11, 169a/8, 175a/8, 182b/12

Nesh-tā'liq < Ar. Arap harfli metinlerde kullanılan bir yazı çeşidi

n.+de 181b/10

Ta'liq < Ar. Bir yazı çeşidi

t.+nı 175a/4

6. Diğer Kavramlar

Bedī'ü'l-vaşat Ali Şîr Nevâyî'nin olgunluk devresine ait şiirlerinin bulunduğu eser

b. 170b/14

Bedayi'ü'l-şanāyi' Mîr Ataullah Meşhedî'nin şiir sanatları hakkındaki risale kitabı

b. 179a/2

Dîbāçe < Ar. Önsöz

d.+de 176b/3

Gülistân Şeyh Sâdî'nin eseri

g.+da 183a/13

Heft Peyker Genceli Nizamî'ye ait hikaye kitabının adı

h. 180b/11

İskender-nâme Nizami tarafından yazılan eser

i. 180b/12

Leyli vü Mecnûn Ali Şîr Nevâyî'nin yazdığı üçüncü mesnevinin adı

l. 180b/12

Li-muḥaririhi < Ar. Muharriri, yazarı tarafından

l. 176b/5

Lisānū'l-ṭayr Ali Şîr Nevâyî'nin Feridüddin Attar'ın Mantıqu'ttayr adlı eserine nazire olarak yazdığı tasavvufî eser

1. 170b/13

Mantıqu'ttayr Ar. "Kuş dili veya Kuşların Diliyle" adıyla bilinen Feridüddin-i Attar'ın manzum eserinin adı

m. 170b/12

Meclisü'l-uşşāq Kemâleddin Hüseyin Gâzürgehi'nin Sultan Hüseyin Mirza adına yazdığı eser

m. 176a/13

Mîzānū'l-evzān Ali Şîr Nevâyî tarafından yazılan bu eser Türkçe olup, bu eserde, Orta Asya Türk nazım biçimleri hakkında bilgi verilmektedir.

m. 171a/3

Nevādirü'l-şebāb Ali Şîr Nevâyî'nin gençliğinde yazdığı şiirlerden meydana gelen eser

n. 170b/13

Nuhr Reng "Dokuz Renk" Ali Şîr Nevâyî'nin bestelerinden birinin adı

n.+ğa 180a/2

Sahib-dîvān < Ar. Divan sahibi

ş.+dur 181a/5

Şāh u Dervîş Hilâlî'nin divanının adı

ş.+qa 181b/1

Timurnāme Abdullah Mesnevîgûy İskendernāme'ye karşılık olarak yazdığı eser

t. 180b/12

4.11.EKONOMİ VE DEĞER KAVRAMLARI

4.11.1.İş, İş Ortaklığı, Ticaret, Çarşı, Pazar

4.11.1.1.Ticaret, Alışveriş, Çarşı, Pazar

Bāzār: < Far. Pazar, çarşı

b. 148a/6

Bender < Far.+Ar. Ticaret yeri

b.+dür 129a/4

b.+idür 129a/12

Çārsū < Far. Çarşı

ç.+sıda 125b/13

Sevdā < Far. Ticaret

s. 149a/13, 149b/3

s. qıl- 129a/8

Sevdā-ger < Far. Tüccar

s. 129a/10

s.+lerini 149b/2

s.+ler 129a/7

s.+lerdin 149b/4

Sevdā-hāne < Far. Ticaret yeri

s.+dür 129a/7

4.11.1.1.1.Kâr, Zarar, Fayda, Yarar

Fāyide < Ar. Fayda

f. qıl- 159b/7

Ḥay(i)r < Ar. İyi, faydalı

ḥ. 121b/3

ḥ. qıl- 174b/1

ḥ. binā-yı h. 171a/11

Müfīd < Ar. Anlamlı, faydalı

m.+in 179b/4

Sūd < Far. Fayda, kar

s. qıl- 170b/3

Zāyi' < Ar. Kayıp, zarar

ż. qıl- 176a/9

4.11.1.2.İş, Uğraş, İş Ortaklığı, Hisse

Behre < Far. Hisse, pay, kısımet

b.+si 179a/13

Behre-mend < Far. Kısımetli, hisseli

b. 178b/6

Be-şirket < Far.+Ar. Ortaklık

b. 183a/8

Der-āmed < Far. Gelir

d. 144b/11

Hişşe < Ar. Pay

h. 151a/8, 151a/9

İhrāc < Ar. Çıkarma, dış satım

i. qıl- 170b/7

İş: < ET iş (EDPT, 254) İş

i. 122a/4, 122a/10, 148b/9, 159a/5, 159b/14, 161a/10, 162b/2, 164b/1, 171a/2, 172a/9, 182a/11, 182b/8

i. qıl- 134a/11, 151a/14, 159a/5, 165b/5

i.+ni 165b/7, 177b/3, 182a/7, 182a/8, 182a/9

i.+ke 172a/12, 177b/2

i.+te 180a/11

i.+din 179a/11

i.+imniş 152b/7

i.+i 123b/13, 150b/5, 150b/6, 152b/7, 159a/5, 165a/5, 166a/2, 166b/13, 182b/13

i.+ini 181b/12

i.+ige 179a/11

i.+idin 151b/4

i.+leri 143a/1, 173b/8, 182b/8

i.+ler 139b/8, 179b/14, 180a/1, 182a/13

i.+lerni 172a/3, 173b/4

i.+lerde 182a/5

Naşīb < Ar. Pay, hisse

n. 179a/13

Şerīk < Ar. Ortak

ş. q1- 170b/2

Şerīqliq < Ar.+T. *şerīk+IXk* Ortaklık

ş. 172b/4, 172b/9

Şirket < Ar. Ortaklık

ş. 173b/11, 183a/12

Şuğl < Ar. İş, uğraş

ş. q1- 135b/8

4.11.2.Zenginlik, Fakirlik

4.11.2.1.Fakirlik, Yoksulluk

Meflūk < Ar. Yoksun, miskin

m. 124b/3

4.11.2.1.1.Fakir

Aç: < ET aç (EDPT, 17) Aç olan kimse

a. 122b/6

Açlıq: < ET açlıq (EDPT, 26) Açlık

a.+dın 159a/11

Faqīr: < Ar. Zengin olmayan

f. 157a/7, 174a/14, 180b/14

4.11.3. Paha, Değer, Para, Para Birimleri, Borç, Senet

Rāyic < Ar. Bir malın piyasa değeri

r. 135b/12

Şāhruḥī < Far. Bir para birimi

ş. 140a/14

4.11.3.1. Para, Para Birimleri

Altun: < ET altun (EDPT, 131) Altın

a. 124b/10

Kümüş Gümüş → **kümüş**

k. 135b/9

Kümüş < ET *kümüş* (EDPT, 723) Gümüş → **kümüş**

k. 124b/10

Meblağ < Ar. Para, akçe

m.+lar 171a/14

Sikke < Ar. Para, sikke

s.+de 174a/1

Yarmağ < ET *yarmağ* (EDPT, 969) Para, akçe

y. 139a/2, 144b/8, 176b/11

y.+lar 177a/4

4.11.3.2 Vergi

Ḥarāc < Ar. Haraç, Müslüman olmayan kimselerden alınan vergi

ḥ.+da 135b/12

Rūsūm < Ar. Usüller, düzenler, vergiler

r.+ım 134b/6

Taḥşīl-dār < Ar. Vergi memuru

t.+lar 144b/13

t.+lardın 144b/14

4.11.3.3. Değerli Eşya

Ḥizāne < Ar. Hazine

h. 177a/1

h.+ğa 177a/4

4.12.GİYSİ VE GİYSİLERLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.12.1.Elbise, Giysi

Çapān Çul, yamalı kaftan

ç. 120a/8

4.12.1.2.Giyim, Giyimli, Çıplak

Yalañ: yalañ < ET yalıñ (EDPT, 929) Çıplak

→ yalañaç

y. 149a/14

Yalañaç Çıplak → yalañ

y. 151a/7, 161a/5

4.12.1.3.Kemer, Bağ, Kuşak

Bilekçe Halka, zincir, bağ

b. 142a/14, 142b/2

Kemer < Far. Kemer, kuşak

k.+de 150b/6

k.+ide 160b/1

k.+lerde 150b/3

4.12.1.4.Erkek Başlıkları

Se-destār < Far. Üç köşeli sarık

s.+nı 164a/13

Fūṭa < Far. Peştamal, sarık

f. 172b/14

Yağlıq Baş örtüsü, yaşmak

y. 180a/13

y.+nı 180a/14

4.12.2.Kumaş Türleri

Ebrîşîmîne < Far. İpekli

e. 164a/12

4.12.3.İp, İplik, Bağ

Rişte < Far. İplik, tel

r.+niñ 173b/7

r.+ğa 173b/7

Tār < Far. Tel

t.+larını 182a/14

4.13..GÖK, SEMA, GÖKYÜZÜ VE ASTRONOMİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.13.1.Dünya, Güneş Sistemi, Yıldızlar, Bulutlar

Āftāb: < Far. Güneş

ā. 125a/14, 145a/10

‘Ālem < Ar. Dünya

‘ā. 145a/13

‘ā.+ni 171a/12

‘ā.+de 129b/12, 137a/7, 141b/2, 169a/2, 182b/3

‘ā.+din 138a/8, 167b/1, 175a/8, 182a/1, 182b/12

‘ā.+i 132a/5

Āsmān < Far. Gökyüzü, semā

ā. 153a/3

a.+niñ 153a/9

Bulut < ET *bulut* (EDPT, 333) Bulut

b. 142a/7

Dünyā < Ar. Yerküre, dünya

d.+dın 167b/6

Hilāl < Ar. Yeni ay

h.+i 181a/13, 181b/4

Nücüm < Ar. Yıldızlar

n.+nı 175b/2

n.+ide 129a/13

Süheyli < Ar. Semânın güney yarım küresinde bulunan Sefîne-i Nûh burcundaki parlak ve büyük bir yıldızın adı

s. 174a/2

Yulduz: Yıldız

y. 125a/11

4.14..GÖREVLİ ÖGELER

Alar: < ET olar Onlar, İşaret zamiri

a. 125b/8, 126b/7, 155b/5, 177a/10

a.+nı 138b/7, 145b/3, 151a/7, 160a/13, 170a/1, 177b/6, 177b/12

a.+nı 160a/5

a.+ğa 162b/7, 161b/11

a.+dın 126b/4

Ala'l-ḥuşuş < Ar. Özellikle, bilhassa

a. 162a/3

Ammā: < Ar. Ama, fakat

'a. 147b/13

Anja Ona

a. 121a/1, 124a/2, 125b/5, 126a/8, 135b/3, 166b/10, 167b/1, 167b/14, 168b/9, 170b/10, 172a/3, 172b/13, 173b/11, 180b/5

Ança < ET *ança* (EDPT, 172) Öyle, o şekilde, öylece

a. 160b/5, 170b/11, 172b/11, 175a/3, 178a/11, 178b/12, 179b/14, 180b/13, 182b/6

Andın: < ET andın (EDPT, 177) Ondan

a. 120b/5, 121b/9, 122a/12, 123a/7, 124a/1, 124a/9, 125a/9, 126a/8, 126a/9, 126b/10, 130a/14, 132a/12, 134a/9, 135a/10, 135b/2, 136a/2, 139a/1, 142a/9, 142b/2, 145a/4, 147b/3, 148b/3, 149b/8, 152a/2, 159a/4, 159a/5, 159a/7, 160a/6, 161b/10, 164b/6, 165a/14, 166a/11, 166b/3, 166b/5, 168b/8, 168b/10, 169a/3, 169b/1, 169b/7, 169b/11, 170a/4, 172a/11, 175b/12, 177b/5, 177b/8, 178a/4, 178a/12, 182a/11

a.+dur 175b/8

Anı: Onu

a. 134a/11, 135b/2, 146a/14, 160b/4, 166b/12, 174b/4, 177a/2, 179a/9, 181a/9

Anıq: < ET anın (EDPT, 187) Onun

a. 120b/3, 123a/5, 123a/12, 124a/6, 124a/7, 124a/10, 124a/14, 127b/6, 146a/2, 150b/9, 151b/4, 154b/13, 156b/9, 159a/5, 159b/5, 169a/12, 170a/14, 170b/1, 171b/13, 173b/2, 174a/1, 174a/3, 174a/7, 175b/11, 176a/8, 177a/1, 177a/2, 177a/6, 177a/7, 178a/2, 178a/4, 178a/14, 178b/7, 178b/8, 179a/11, 179a/12

a.+dur 164a/4, 166a/8, 166b/13

Başqa Diğer, gayrı

b. 128b/8, 134b/14, 143b/8, 147a/7

Başqaraq < *başqa+rAk* Daha başka

b. 133b/13

Bā-vucūd: < Far.+Ar. Yine de, bununla birlikte

b. 144b/3, 156a/8, 159a/12, 159b/2, 164a/10, 164b/14, 166b/11, 168b/11, 174a/8, 178b/6

b.-ı **Ḥorāsānāt+ta** 138b/7

b.-ı **nā-merdlıq** 123b/10

Be- < Far. Kelimelere –e hâlini verir

b. **qadr-ı ihtiyac** 138b/11

Belki < Far. Şayet, olabilir

b. 141a/1, 159a/6, 164b/10, 166a/2, 170b/6, 171a/4

Beri: < ET berü (EDPT, 355) –den bu yana

b. 123a/7, 139a/1, 182a/6

Berāber < Far. Birlikte, beraber

b. 143b/10

Bile: < ET birle < bir+IA (EDPT, 364) İle, birlikte → birle

b. 120a/4, 120a/10, 120b/1, 120b/3, 121a/3, 121a/5, 121b/3, 121b/6, 121b/7, 121b/10, 121b/14, 122a/13, 122a/14, 122b/5, 123a/3, 123a/4, 123b/3, 123b/5, 123b/14, 124a/4, 124a/9, 124b/2, 124b/7, 124b/11, 124b/12, 125a/1, 125a/5, 125a/7, 125a/10, 125b/2, 125b/3, 125b/5, 125b/7, 125b/10, 125b/14, 126a/1, 126a/14, 126b/2, 126b/3, 126b/4, 126b/5, 126b/9, 126b/10, 126b/11, 126b/12, 126b/13, 126b/14, 127a/1, 127a/6, 127a/11, 127a/13, 127b/2, 127b/3, 127b/5, 127b/7, 127b/11, 128a/1, 128a/2, 128a/13, 129a/4, 129a/6, 129b/8, 129b/10, 130a/5, 130a/8, 130a/10, 130a/12, 130b/4, 130b/5, 130b/8, 130b/10, 130b/11, 130b/13, 131a/2, 131a/3, 131a/4, 131a/5, 131a/6, 131a/7, 131a/8, 131a/9, 131a/10, 131a/11, 131a/12, 131b/2, 131b/13, 132a/3, 132a/9, 132b/7, 132b/13, 133a/2, 133a/4, 133a/14, 134a/1, 134b/6, 135a/8, 135b/7, 135b/13, 136a/5, 136b/10, 137a/5, 137a/8, 137b/4, 137b/13, 138a/10, 138a/12, 138a/13, 138b/6, 139a/8, 139a/9, 139a/10, 139a/11, 139b/1, 139b/10, 139b/13, 140a/14, 140b/7, 140b/11, 140b/14, 141b/8, 142a/6, 142a/11, 142b/5, 142b/11, 143a/4, 143a/5, 143a/11, 143a/4, 143b/10, 144a/5, 144a/9, 144a/10, 144a/12, 144a/14, 145a/3, 145a/5, 145a/11, 145b/9, 145b/10, 146a/14, 146b/9, 146b/14, 147a/11, 147b/14, 148a/1, 148a/5, 148a/14, 148b/3, 148b/12, 148b/13, 148b/14, 149a/6, 149b/6, 149b/12, 150a/1, 150a/4, 150a/8, 150a/10, 150a/14, 150b/6, 150b/7, 150b/8, 151a/1, 151a/4, 151a/7, 151a/13, 151b/12, 152a/5, 152a/14, 152b/2, 152b/8, 153a/5, 153a/9, 153b/1, 153b/3, 153b/9, 153b/14, 154a/1, 154a/9, 154b/1, 154b/6, 155a/4, 155a/6, 155a/12, 155b/6, 155b/7, 155b/0, 156a/3, 156a/4, 156a/6, 156a/10, 156b/2, 156b/7, 156b/10, 156b/14, 157a/2,

157a/9, 158a/1, 158a/12, 158b/1, 158b/3, 158b/4, 158b/12, 159a/13, 159b/4, 159b/10, 159b/13, 160a/1, 160a/9, 160b/9, 161a/8, 161a/9, 161a/14, 162a/4, 162b/1, 162b/9, 163a/3, 163a/4, 163a/5, 163a/11, 163a/13, 163a/14, 163b/6, 164a/7, 164b/2, 164b/9, 164b/10, 164b/14, 165a/2, 165a/4, 165a/6, 165a/8, 165a/9, 165a/11, 165a/13, 165b/8, 165b/9, 166b/4, 166b/6, 166b/9, 166b/12, 167a/4, 167a/5, 167b/1, 167b/7, 168a/7, 169a/14, 169b/7, 170a/5, 170a/14, 170b/2, 170b/5, 170b/7, 170b/9, 170b/11, 171a/11, 171b/1, 171b/4, 171b/14, 172a/2, 172a/14, 172b/1, 172b/2, 172b/3, 172b/4, 172b/13, 173a/2, 173a/3, 173a/5, 173b/5, 173b/11, 173b/13, 174a/12, 174b/1, 175a/7, 177a/5, 177a/6, 178a/2, 178a/14, 178b/2, 178b/11, 179a/5, 179a/6, 179a/10, 180a/8, 180a/12, 180b/7, 180b/8, 182a/14, 182b/11, 183a/5, 183a/7, 183a/8

Bilen: İle, birlikte

b. 118b/7, 119b/7, 119b/14

Birbir: Birbiri

b.+ge 157b/8

b.+ige 133a/14

Birle: < ET birle < bir+IA (EDPT, 364) İle, birlikte, beraber →bile

b. 150a/11

Bu: < ET bu (EDPT, 291)

b. 120a/2, 120a/8, 120a/10, 120a/13, 120b/2, 120b/13, 121a/2, 121b/4, 121b/7, 121b/8, 122a/1, 122a/2, 122a/7, 122a/11, 122a/12, 122b/1, 122b/2, 122b/14, 123a/12, 123b/10, 123b/13, 124a/1, 124a/2, 124a/3, 124a/7, 125a/4, 125a/9, 125a/12, 125b/8, 125b/10, 126a/1, 126a/5, 127b/13, 128a/5, 128a/9, 128a/11, 128a/12, 128a/13, 128b/1, 128b/6, 128b/9, 128b/10, 128b/11, 129a/6, 130a/5, 130a/7, 130a/8, 130a/9, 130a/10, 130a/12, 130a/13, 130b/1, 130b/8, 130b/11, 130b/12, 131a/1, 131a/2, 131a/9, 131b/7, 131b/9, 131b/11, 132a/1, 132a/3, 132a/3, 132a/4, 132a/5, 132b/2, 132b/4, 132b/8, 132b/10, 132b/13, 132b/14, 133a/1, 133a/8, 133a/11, 133a/12, 133a/13, 133b/5, 133b/6, 133b/11, 133b/12, 133b/14, 134a/2, 134a/3, 134a/7, 134a/8, 134a/9, 134a/10,

134a/12, 134a/14, 134b/1, 134b/12, 135a/6, 165a/11, 135a/12, 135b/5, 135b/7, 135b/11, 135b/13, 136a/1, 136a/5, 136a/6, 136a/7, 136a/9, 136a/11, 136a/12, 136a/14, 136b/1, 136b/5, 136b/9, 136b/10, 136b/12, 137a/2, 137a/3, 137a/4, 137a/5, 137a/8, 137a/9, 137a/12, 137a/13, 137a/14, 137b/1, 137b/6, 137b/8, 137b/9, 138a/3, 138b/6, 138b/10, 138b/12, 138b/13, 139a/1, 139a/2, 139a/3, 139a/4, 139a/5, 139a/6, 139a/9, 139a/10, 139b/3, 139b/4, 139b/7, 139b/8, 139b/9, 139b/13, 139b/14, 140a/2, 140a/7, 140a/10, 140a/12, 140b/4, 140b/5, 140b/8, 140b/10, 140b/14, 141a/1, 141a/6, 141a/7, 141a/9, 141a/10, 141a/13, 141b/8, 141b/12, 142a/2, 142a/6, 142a/8, 142a/12, 142a/13, 142a/14, 142b/1, 142b/6, 142b/7, 142b/10, 142b/11, 142b/14, 143a/10, 143a/11, 143a/13, 143b/2, 143b/3, 143b/4, 143b/5, 143b/6, 143b/10, 143b/11, 144a/1, 144a/3, 144a/4, 144a/6, 144a/7, 144b/1, 144b/9, 145a/2, 145b/11, 146a/3, 146a/8, 146a/13, 146a/14, 146b/1, 146b/6, 147a/1, 147a/2, 147a/5, 147a/6, 147a/7, 147a/10, 147a/14, 147b/3, 147b/4, 147b/8, 147b/12, 147b/13, 147b/14, 148a/1, 148a/5, 148a/7, 148a/11, 148b/12, 149a/8, 149a/9, 149a/14, 149b/1, 149b/10, 149b/12, 149b/13, 150a/8, 150a/10, 150b/10, 151a/3, 151a/4, 151a/9, 151b/4, 151b/14, 151a/2, 152a/13, 152b/3, 152b/7, 152b/8, 152b/14, 153a/4, 153a/9, 153a/10, 153a/13, 153a/14, 153b/4, 153b/6, 153b/9, 153b/13, 154a/7, 154a/11, 154b/2, 154b/3, 155a/2, 155a/3, 155b/4, 155b/14, 156b/10, 157a/2, 157a/3, 157a/8, 157a/12, 158a/7, 158a/10, 158a/14, 158b/9, 158b/11, 158b/13, 159a/8, 160a/4, 160a/11, 160b/13, 161a/8, 161a/10, 161a/11, 161a/12, 161a/14, 161b/7, 162a/1, 162a/2, 162a/3, 162a/9, 162a/10, 162a/12, 162b/3, 162b/7, 162b/14, 163a/4, 163a/6, 163b/2, 164a/4, 164b/9, 165b/6, 165b/11, 165b/14, 166a/8, 166a/12, 166a/14, 166b/2, 166b/11, 166b/13, 167a/9, 167b/1, 167b/2, 167b/4, 167b/6, 167b/8, 168b/4, 168b/11, 169a/2, 169a/5, 169a/6, 169b/14, 170a/11, 170a/13, 170b/1, 170b/3, 170b/4, 170b/10, 170b/14, 171b/4, 172a/3, 172a/8, 172b/4, 172b/9, 172b/14, 173b/8, 173b/10, 173b/11, 173b/13, 174a/1, 174a/5, 174a/11, 174b/5, 174b/8, 175a/12, 175b/10, 176a/1, 176a/9, 176b/3, 177a/3, 177a/5, 177b/3, 177b/6, 178a/14, 178b/1, 178b/12, 179a/10, 179a/11, 179a/14, 179b/5, 179b/6, 179b/11, 179b/12, 180a/3,

180a/9, 180a/14, 180b/5, 180b/7, 180b/8, 180b/12, 181a/2, 181a/13, 181b/1, 182a/3,
182a/14, 182b/5, 182b/8, 183a/2, 183a/5, 183a/7, 183a/11

b.+durur 161b/3, 178b/14

Bular: < bu+lar Bunlar

b. 154b/1, 154b/2, 154b/3, 155a/9, 156a/8, 156b/2, 161b/12, 169b/12, 170a/6,
175b/7, 177a/13, 177a/14

b.+nıñ 151a/12, 155a/14, 155b/1, 161a/13, 175b/14

b.+nı 158a/8

b.+dın 141b/4, 155a/10

b.+ça 154a/13

Çu < Far. gibi, Çünkü

ç. 171b/4

Çün: < Far. çun Çünkü

ç. 120b/4, 121b/4, 123a/10, 124b/8, 127a/7, 127b/3, 144a/9, 144b/7, 150a/7, 152a/4,
154b/2, 155b/4, 155b/5, 155b/9, 156b/14, 158b/11, 166a/1, 169b/2, 177b/14, 182b/13

Dağı: < ET taqı < taq-ı (EDPT, 466) Dahi

d. 120b/7, 123b/5, 124a/8, 125a/2, 125a/4, 125b/8, 127b/5, 128a/6, 129b/8, 130b/8,
132a/12, 141a/2, 141a/3, 146b/3, 146b/9, 150b/10, 152b/4, 162b/8, 162b/12

Dığer: < Far. Öbürü

d. namāz-ı d. 137b/10, 149a/12

d. namāz-ı d.+geçe 124a/10, 158b/5

Egerçi: < Far. eger+çi Her ne kadar...

e. 120a/10, 121b/5, 129b/10, 129b/14, 131b/8, 133a/5, 133b/9, 134b/6, 134b/14,
135b/12, 136b/1, 140b/7, 140b/11, 141b/2, 141b/6, 150a/5, 151b/1, 152a/7, 153b/7,
159a/5, 160a/1, 166a/5, 166a/7, 166a/12, 167b/3, 172a/5, 172b/10, 175b/2, 176a/10,

177a/10, 177b/10, 177b/13, 179a/12, 179b/4, 180b/13, 181a/6, 181b/1, 181b/9,
182b/5, 182b/8

Eger: < Far. Eğer

e. 122a/4, 123a/10, 124a/5, 129b/11, 131a/12, 133a/1, 133a/4, 134a/11, 134a/12,
134a/13, 134a/13, 134b/3, 135a/14, 139a/5, 142a/6, 147a/6, 149b/13, 178b/1, 180a/8,
180a/9

Éken İken

é. 123a/3

é.+**de** 121a/6, 126a/6, 149b/10, 154b/6, 158a/9, 158a/10, 162a/1, 170b/10

é.+**dür** 123b/11, 126b/5, 136b/1, 137b/5, 137b/6, 138b/1, 138b/7, 138b/9, 145b/9,
147b/13, 147b/14, 148a/9, 153a/11, 153a/13, 154b/10, 154b/11, 155a/1, 156b/14,
157b/11, 160a/9, 160a/13, 161b/12, 164a/4, 164a/14, 165b/10, 166b/10, 166b/13,
167a/2, 167b/6, 169a/14, 170a/11, 170b/7, 170b/10, 174b/8, 175a/11, 176a/2, 176a/11,
176a/12, 176b/12, 177a/13, 177b/14, 178a/5, 178a/13, 178b/1, 178b/2, 179a/3,
179a/14, 179b/12, 179b/13, 180a/3, 180b/9, 180b/14, 181a/4, 182a/6, 182a/10

é.+**dürler** 166b/10, 170b/6

Elbette < Ar. Mutlak, kesinlikle

e. 149a/10

Ése İse, şayet, eđer

é. 146a/10

Fulān < Ar. Falan → **fulānī**

f. 182a/10

Fulānī < Ar. Falan → **fulān**

f. 170a/11

f.+**niņ** 170a/11, 182a/10

Gāh < Far. Ara sıra, bazen → **gāhī**

g. 153a/12

Gāhī < Far. Ara sıra, bazen → **gāh**

g. 127a/1, 128a/14, 147b/14

Ġalibā: < Ar. Kuvvetli bir ihtimalle, belki

ğ. 130b/1, 132b/9, 133a/12, 135a/13, 135b/7, 137b/3, 150b/4, 151a/11, 152b/4, 153b/3, 173a/11, 173b/2, 174b/4, 176a/6, 176a/12, 179b/5, 180b/13, 181a/13

Ġāyeteş < Ar. Fakat

ğ. 177b/5

Ġayr: < Ar. Ayır, başka

ğ.-1 'Arab+nı 129a/3

ğ.-1 dīvān+da 163b/12

ğ.-1 Hindūstān+nı 129a/3

ğ.-1 ménin 158a/9

ğ.-1 mükerrer 133b/1, 136a/2, 173b/1, 180b/1

ğ.-1 mükerrer+dür 142a/12

Ĥāhī: < Far. Bazen, ister

h. 123b/14

Ĥasb < Ar. Göre, nazaran

h.+e 156b/12

h.-1 ĥāl 171b/3

Hem: < Far. Hem, ve, aynı zamanda

h. 121a/4, 121b/1, 121b/9, 122a/12, 123a/11, 123a/13, 123b/4, 123b/11, 124a/13, 124b/6, 124b/7, 125b/14, 127a/5, 129a/2, 129b/8, 129b/14, 130a/10, 130b/12, 131a/5, 132b/4, 133a/10, 133b/4, 133b/6, 133b/11, 134a/7, 134b/14, 135a/12, 135b/4, 136a/5, 136a/13, 136b/1, 137a/7, 137b/1, 137b/4, 137b/5, 137b/6, 137b/7, 137b/8, 137b/14, 138a/11, 139a/3, 139a/4, 139b/8, 140a/9, 141a/6, 141a/10, 141a/11, 141b/5, 141b/6, 142a/1, 142a/4, 142a/11, 142b/10, 145a/1, 145b/9, 146a/3, 146a/10, 146a/14, 147a/11,

147b/2, 147b/6, 147b/8, 148a/6, 148a/11, 148b/2, 148b/14, 149b/10, 149b/13, 150a/7, 150b/4, 150b/4, 150b/10, 151a/11, 151b/1, 151b/5, 151b/7, 151b/8, 152a/11, 152b/8, 153a/5, 154a/9, 154b/1, 154b/2, 154b/3, 154b/14, 155b/2, 155b/12, 156b/3, 157a/14, 157b/7, 158b/4, 158b/13, 159b/5, 160b/1, 160b/2, 161a/10, 161a/12, 161a/14, 161b/3, 161b/6, 162a/5, 162a/10, 162b/8, 164a/4, 164a/7, 164b/3, 164b/4, 165a/1, 165a/10, 165b/4, 165b/5, 165b/13, 166a/8, 166a/13, 166b/1, 166b/7, 169a/1, 169a/14, 169b/5, 169b/9, 170a/4, 170a/8, 170b/4, 170b/6, 170b/10, 170b/14, 171a/4, 171a/5, 171b/10, 171b/11, 171b/12, 171b/13, 172a/11, 172b/2, 173a/4, 174a/7, 174b/14, 175b/3, 175b/11, 176a/3, 176a/4, 177a/1, 177a/3, 177a/4, 177a/8, 177a/10, 177a/12, 177b/14, 178b/4, 178b/6, 179a/14, 179b/9, 179b/9, 179b/11, 179b/13, 180a/1, 180a/9, 180b/3, 181a/3, 181a/6, 181a/11, 181a/12, 181a/13, 181a/14, 181b/9, 182a/3, 182a/5, 182b/1, 182b/10, 183a/1, 183a/6

Henüz: < Far. Henüz

h. 129b/4, 149b/14, 156a/12, 158a/4, 162a/9, 180a/6

Herkim < Far. Herkim

h.ni 178b/7

Hîç: < Far. Hiç, önemsiz

h. 121b/9, 122a/4, 124a/10, 131a/10, 131b/6, 134b/10, 136b/2, 140b/8, 143b/4, 144b/1, 148b/9, 157b/12, 160a/2, 162b/2, 163a/8, 163a/10, 164b/7, 165b/5, 165b/7, 166b/12, 169a/2, 169b/1, 177a/11, 179b/5

Hîçkim < Far.+T. Hiç kimse

h. 139a/10, 151a/11, 159a/13, 164b/11, 169b/4, 170b/11, 180b/13, 182a/4

h.+ni 159a/13

İle < ET *birle* < *bir+IA* (EDPT, 364) İle, birlikte

i. 167b/7

Qay sarı < *qayu+sarı* Hangi taraf

q. 146b/7

Qaysı < *qayu+sI* Hangi, hangisi

q. 124a/4, 146a/4, 148b/10, 150a/1, 170a/12

q.+ğa 176b/2

Ki < Far. Ki bağlama edatı

k. 120a/2, 125a/13, 128b/2, 129a/2, 150a/13, 154a/2, 159a/6, 160a/3, 166b/14,
171b/4, 171b/4, 182a/14

Lācerem < Ar. Şüphesiz, besbelli, elbette

l. 166a/3

Meger: < Far. Meğer, oysaki

m. 129a/14

Mı Soru edatı

m. 122a/4

Mu Soru edatı

m. 154a/11, 154a/12, 162b/6, 172b/12

m.+dur 173b/13

Muça: Buna

m. 144b/10, 146b/8, 150a/5, 167a/12, 170a/5, 172b/8, 182a/11

Munça: < ET bunça (EDPT, 349) bunca, bu kadar

m. 122b/1, 131b/5, 137a/7, 153b/12, 158b/13, 169b/1, 169b/4, 170b/4, 171a/10,
171a/11, 173a/12, 174b/3, 181a/11, 182a/4, 182a/5, 182b/11

Munda: Bunda

m. 136a/1, 140a/10, 147b/6, 147b/8, 149b/1, 152b/6, 153a/5, 153b/5, 158b/3, 165b/9,
171b/5, 172a/8, 173a/7

Mundaq: < ET buntağ (EDPT, 349) bunun gibi, böyle

m. 120b/8, 122a/14, 123b/11, 123b/14, 124a/2, 124b/7, 138b/7, 141b/2, 144b/11,
148a/13, 148b/9, 149a/9, 149a/11, 149b/13, 154a/7, 155a/11, 155a/12, 161a/5, 162b/6,

163a/4, 166b/11, 170a/1, 170a/14, 170b/2, 171a/11, 172b/11, 172b/12, 173b/8,
174a/10, 176a/11, 178a/6, 179b/8

m.+lar 158b/10, 161a/7

Mundın: bundan

m. 133a/1, 133b/10, 133b/11, 134a/5, 135a/5, 135b/4, 145a/1, 147b/9, 150a/13,
151b/1, 153b/5, 162b/7, 168b/13, 169b/1, 182b/4

Munı: Bunu

m. 134a/14, 134b/4, 134b/14, 137a/4, 160b/9, 166a/13, 166b/9, 169a/6

Munıñ: Bunun

m. 127a/2, 138a/2, 140a/8, 143b/9, 169a/13, 169b/2, 172a/2, 174b/6, 175a/3, 175a/9,
175b/11, 176a/12, 181a/12

Né: < ET ne (EDPT, 774) Ne

n. 122a/1, 122b/5, 123b/14, 124b/4, 124b/5, 126a/8, 130b/12, 142a/4, 143a/3,
144a/6, 144b/5, 149a/8, 153a/13, 155b/7, 155b/8, 158b/9, 158b/11, 159b/2, 168b/14,
170a/11, 170b/7, 171b/4, 174b/3, 176b/9, 176b/10, 179a/12

Néçe: < ET neçe (EDPT, 775) Nice; nasıl; ne kadar

n. 120a/11, 120b/8, 121a/3, 121b/5, 121b/9, 122b/2, 123a/11, 123b/6, 123b/8,
125a/1, 135b/8, 138b/4, 139a/9, 144a/8, 144b/14, 145a/1, 145a/6, 145b/14, 146a/6,
146a/9, 149a/13, 149b/13, 150b/1, 151a/2, 151b/2, 153b/2, 153b/5, 154a/1, 154a/4,
154b/10, 154b/14, 155a/2, 155a/4, 155a/9, 155b/3, 155b/8, 155b/13, 157a/11, 158a/8,
158a/13, 159b/10, 162a/8, 162a/13, 162a/14, 162b/14, 163b/13, 166a/10, 167a/11,
168a/5, 170b/8, 171a/13, 171b/14, 172a/8, 172b/2, 172b/12, 173a/7, 173a/12, 175a/7,
175a/11, 175b/5, 177a/7, 178b/11

Néçük: < ET neçük (EDPT, 775) Nasıl

n. 121a/9, 129a/3, 138b/3, 138b/7, 139a/11, 140a/11, 141b/1, 151b/5, 151b/10, 158a/14, 159b/2, 169b/11, 170b/3, 173a/6, 175b/5, 176b/1, 178a/13, 180a/13, 180b/4, 182a/2, 183a/13

Nékim Her kim

n. 122b/6, 126b/11

Oq: < ET oq (EDPT, 76) Kuvvetlendirme edati

o. 123a/1, 125a/11, 125b/2, 125b/3, 126a/5, 126a/14, 127a/2, 129a/8, 139b/12, 140a/6, 142b/3, 143a/8, 143a/12, 144a/11, 148a/7, 148b/12, 150a/1, 150b/7, 151b/12, 152a/5, 154a/11, 156b/2, 156b/3, 158a/12, 160a/4, 160a/11, 160a/12, 160b/9, 161a/14, 161b/6, 161b/9, 162a/8, 166a/11, 167b/1, 167b/5, 167b/7, 171b/3, 171b/7, 173a/3, 174a/10, 175a/7, 178b/11, 182a/1, 182b/2

OI < ET o/(EDPT, 123) O

o. 120b/5, 120b/13, 121b/7, 122a/1, 122a/2, 122a/8, 123a/12, 123b/2, 123b/10, 124a/3, 124a/5, 124a/8, 124b/12, 125a/8, 127a/9, 128a/4, 131b/8, 132a/13, 133a/6, 133a/11, 133b/1, 134a/10, 134b/1, 134b/4, 135a/14, 135b/6, 135b/7, 136a/4, 136b/2, 139a/6, 139a/9, 140a/7, 140b/11, 141a/5, 142a/8, 143b/7, 144a/4, 145b/2, 145b/4, 146a/12, 146b/12, 147a/2, 147a/5, 147a/6, 147a/10, 148b/3, 148b/8, 149a/6, 150a/9, 150a/10, 150b/2, 151a/5, 151a/8, 151a/9, 152a/3, 152a/4, 152b/7, 152b/8, 152b/10, 153a/2, 153a/3, 153a/4, 153b/9, 153b/11, 154a/10, 154a/12, 154b/5, 154b/12, 154b/13, 155a/5, 155a/6, 155b/4, 155b/11, 156b/8, 158a/10, 158b/3, 159a/1, 159b/12, 160b/2, 160b/11, 162a/2, 162b/8, 162b/9, 162b/10, 165b/12, 165b/14, 166b/10, 171a/1, 171a/11, 172a/14, 172b/4, 173b/2, 173b/13, 174a/13, 174b/2, 174b/4, 175a/9, 175a/10, 175b/14, 176a/1, 176b/10, 177b/3, 177b/4, 177b/14, 178a/11, 179b/11, 179b/14, 180a/2, 180a/6, 180a/7, 180a/11, 181a/11, 182a/7, 182a/9, 182b/6

o.+dur 175a/12

Özge: < öz+gA Başka

ö. 125a/4, 130b/11, 131a/10, 132a/, 133b/6, 136a/3, 137a/1, 137a/3, 137b/2, 141a/2, 142a/6, 143b/4, 144a/8, 145a/13, 147a/9, 149a/11, 151b/9, 156a/14, 166a/2, 170a/2, 175a/5, 176a/13, 179a/11, 179b/6, 182a/5

ö.+ni 144b/4

ö.+sini 152b/4

ö.+lerini 152b/4, 158a/11

ö.+ler 154a/9

Özgeçe < öz+Ga+Ça Başkaca

ö. 132a/6, 145a/13, 145a/14, 145b/1, 166b/4

Özgeçerek < öz+gA+çA+rAk

ö. 156b/8

Pes < Far. Öyleyse, bundan sonra

p. 142a/6

Şayed: < Far. Şayet, olur ki

ş. 159a/9

Şu Şu

ş. 178a/5

Tā: < Far. ta; -den beri

t. 120a/12, 122b/2, 125a/13, 147a/10, 170b/11

U < Far. ve

u. 121a/8, 121a/10, 121b/3, 123b/12, 123b/14, 124b/4, 127b/4, 127b/11, 127b/12, 128a/2, 128a/8, 132a/6, 138a/6, 144a/10, 145b/1, 147b/8, 153a/13, 154a/4, 155a/4, 157b/13, 157b/14, 159a/8, 159b/6, 162a/4, 162b/12, 164a/14, 164b/3, 166a/2, 166a/9, 166a/13, 166b/12, 169a/1, 169a/14, 169b/14, 170a/2, 171a/8, 171a/11, 171b/7, 171b/12, 172a/3, 172b/12, 173a/6, 173a/8, 173a/10, 174a/3, 174a/12, 174a/14, 174b/1, 174b/7, 174b/14, 175a/7, 175b/2, 176a/10, 176b/2, 176b/5, 177a/1, 177a/3, 177a/4, 177a/6, 177a/11, 177b/1, 177b/4, 177b/13, 178a/1, 178a/13, 178b/6, 179a/11, 179a/13,

179b/2, 179b/4, 180a/1, 180b/14, 181a/12, 181a/14, 181b/2, 181b/5, 181b/8, 182a/9,
182a/13, 182b/6, 182b/9, 182b/10, 183a/13

Uşanda Orada, hemen orada

u.+da 148b/12

Uşandaq Öylece, onun gibi

u. 151b/11

Uşandın Oradan

u. 151a/12

Uşbu: İşte, şu

u. 120a/5, 120a/10, 121a/7, 121a/13, 121b/2, 121b/13, 123b/5, 124a/8, 124b/13,
125b/7, 125b/14, 126a/5, 126a/10, 132b/7, 132b/8, 134a/9, 136a/4, 136b/14, 137a/3,
137b/12, 138b/9, 139b/13, 140b/7, 143a/4, 143b/3, 144b/12, 146a/5, 148b/4, 148b/7,
149a/11, 150a/3, 150b/5, 150b/6, 150b/14, 152a/10, 152a/12, 152b/10, 157b/11,
158b/2, 158b/5, 161b/3, 161b/7, 162b/11, 163a/5, 165b/13, 165b/14, 167b/14, 170a/1,
170b/5, 173a/2, 175a/7, 179a/13

u.+dur 132b/5

u.+nın 142a/5

Uşmunça: Böyle, böylece

u. 127b/3, 129a/8, 159b/1, 161a/7

Uşmundaq: Böylece

u. 124a/2, 152a/14, 154a/11, 170b/10, 182b/3

Uşmındın Bundan

u. 131a/10

Uşol: İşte, şu

u. 121b/10, 144a/7, 147a/8, 151a/5, 155b/11, 156b/3, 157a/11, 157b/7, 157b/13,
160a/12, 161a/3, 162a/8, 165a/9, 165b/10, 166b/12, 178b/11, 179a/7

Ü < Far. Ve

ü. 120b/3, 121b/2, 121b/12, 122a/4, 123b/3, 124b/7, 127b/6, 128a/1, 128a/3, 128a/5, 129a/2, 138a/6, 138a/7, 144a/10, 150b/8, 154a/13, 156a/3, 157b/14, 158a/1, 158a/10, 159a/7, 159a/8, 162b/2, 163a/1, 163b/4, 164a/6, 164a/10, 164b/2, 166a/2, 166a/3, 168b/12, 169b/5, 171a/6, 171a/9, 171a/12, 171b/12, 172a/2, 172a/6, 172b/12, 174a/14, 174b/10, 175a/2, 175a/6, 175b/11, 176a/7, 176a/11, 176b/4, 176b/9, 177a/12, 177a/13, 177a/14, 177b/4, 177b/6, 178a/3, 179a/13, 179a/14, 179b/4, 179b/8, 180a/6, 180b/8, 180b/14, 181a/9, 181a/12, 181a/14, 183a/5

Üçün: < ET üçün (EDPT, 28) İçin

ü. 122a/11, 123a/2, 126a/4, 127a/2, 128a/9, 130a/9, 130b/3, 130b/4, 130b/12, 134b/6, 135b/4, 135b/12, 138a/9, 139a/2, 140b/6, 142a/4, 144b/12, 146a/2, 148a/1, 151b/14, 153b/3, 158a/4, 161a/10, 161a/12, 162a/10, 164b/5, 166a/13, 171a/2, 171b/13, 172a/3, 174a/2, 178a/8, 178a/14, 178b/14, 179a/5, 179b/3, 179b/8, 180a/12, 180a/13, 180b/1, 180b/4, 181b/3, 181b/10, 181b/11, 181b/12

Ve < Far. Ve

v. 120a/7, 120a/8, 120a/11, 120a/12, 120a/14, 120b/4, 120b/9, 120b/12, 121a/8, 121a/9, 121b/1, 121b/2, 121b/4, 121b/6, 121b/7, 121b/8, 121b/11, 121b/14, 122a/2, 122a/5, 122a/7, 122a/8, 122a/9, 122a/12, 122a/14, 122b/5, 122b/7, 122b/8, 122b/11, 123a/4, 123a/9, 123b/3, 123b/4, 123b/5, 123b/7, 123b/8, 123b/10, 123b/11, 123b/14, 124a/6, 124a/9, 124a/11, 124a/12, 124b/3, 124b/9, 124b/10, 124b/11, 124b/14, 125a/3, 125b/1, 125b/2, 125b/3, 125b/5, 125b/8, 125b/9, 125b/10, 126a/2, 126a/7, 126a/8, 126a/10, 126b/2, 127a/6, 127b/1, 127b/7, 127b/8, 127b/9, 127b/10, 127b/12, 128a/2, 128a/4, 128a/5, 125a/6, 128b/10, 128b/11, 129a/5, 129a/6, 129a/10, 129a/11, 129a/12, 129b/1, 129b/2, 129b/3, 129b/4, 129b/5, 129b/14, 130a/12, 130b/2, 130b/7, 130b/9, 130b/14, 131a/1, 131a/8, 131a/13, 131a/14, 131b/1, 131b/2, 131b/3, 131b/5, 131b/7, 131b/8, 131b/9, 131b/11, 131b/14, 132a/1, 132a/7, 132a/10, 132a/13, 132b/1, 133a/10, 133b/3, 133b/8, 134a/6, 134a/9, 134a/10, 134a/14, 134b/8, 134b/10, 134b/11, 135a/2, 135a/3, 135a/4, 135b/9, 135b/10, 135b/12, 136a/7, 136a/10, 136a/11, 136a/14, 136b/1,

136b/10, 136b/12, 137a/5, 137b/1, 137b/4, 137b/6, 137b/10, 138a/4, 138a/11, 138a/12, 138b/7, 138b/13, 138b/14 , 139a/6, 139/8, 139a/9, 139a/10, 139a/11, 139a/13, 139a/14, 139b/2, 139b/7, 139b/9, 140a/10, 140a/11, 140a/12, 140a/14, 140b/2, 140b/3, 140b/6, 140b/8, 140b/9, 140b/10, 140b/13, 141a/1, 141a/2, 141a/3, 141a/4, 141a/5, 141a/6, 141a/10, 141a/12, 141a/13, 141b/3, 141b/4, 141b/9, 141b/12, 141b/14, 142a/1, 142a/2, 142a/6, 142a/10, 142b/6, 142b/7, 142b/8, 142b/9, 142b/12, 143a/4, 143a/14, 144a/9, 144a/11, 144a/13, 144a/14, 144b/1, 144b/2, 144b/3, 144b/4, 144b77, 144b/9, 144b/10, 144b/11, 144b/13, 145a/2, 145a/12, 145a/14, 145b/3, 145b/4, 145b/11, 145b/12, 146a/1, 146a/3, 146a74, 146a/6, 146a/10, 146b/2, 146b/8, 146b/11, 147a/2, 147b/11, 147b/12, 147b/14, 148a/3, 148a/4, 148a/5, 148a/6, 148a/14, 148b/7, 149a/2, 149a/3, 149a/4, 149a/7, 149a/13, 149a714, 149b/2, 149b/3, 149b/4, 150a/2, 150a/11, 150b/3, 150b/6, 151a/1, 151a/4, 151a/11, 151b/1, 151b/2, 151b/4, 151b/5, 151b/8, 152a/5, 152a/6, 152a;/7, 152b/5, 152b/8, 153a/3, 153a/4, 153a/5, 153a/6, 153a/7, 153a/11, 153b/8, 154a/6, 154a/8, 154a/10, 154a/13, 154a/14, 154b/4, 154b/5, 155a/3, 155a/4, 155a/5, 155a/6, 155a/7, 155a/11, 156a/6, 156a/7, 156a/14 , 156b/2, 157a/2, 157a/4, 157a/7, 157a/13, 157a/14, 157b/14, 158a/2, 158a/4, 158a/5, 158a/6, 158a/7, 158a/8, 158a/9, 158a/10, 158a/11, 158a/12, 158b/7, 158b/11, 158b/14, 158b/14, 159b/14, 160b/13, 160b/14, 161a/1, 161b/1, 161b/2, 161b/4, 161b/5, 161b/10, 162a/4, 162a/11, 162b/1, 162b/2, 162b/4, 162b/8, 162b/10, 163a/1, 163a/2, 163a/4, 163b/8, 163b/10, 163b/14, 164b/1, 164b/9, 165a/2, 165a/5, 165a/10, 165b/6, 166a/1, 166a/2, 166a/3, 166a/4, 166a/8, 166b/1, 166b/6, 166b/9, 166b/12, 167a/4, 167a/6, 167a/11, 167b/4, 168a/6, 168b/4, 168b/14, 169a/7, 169a/11, 169b/8, 169b/12, 170a/1, 170a/7, 170b/11, 171a/1, 171a/7, 171a/9, 171a/10, 171a/12, 171b/8, 182a/2, 172a/9, 172a/14, 172b/1, 172b/8, 172b/11, 173a/9, 173a/11, 173a/14, 173b/3, 173b/8, 174a/1, 174a/9, 174a/10, 174a/14, 174b/2, 174b/8, 175a/9, 175a/11, 175a/14, 175b/3, 175b/4, 175b/7, 175b/9, 175b/10, 175b/11, 175b/12, 176a/2, 176a/8, 176a/14, 176b/2, 177a/5, 177b/6, 177b/9, 179a/6, 179a/12, 179a/14, 179b/1, 179b/2, 180a/1, 180a/4, 180a/11, 181b/2,

181b/3, 181b/4, 181b/6, 181b/10, 182a/4, 182a/5, 182a/13, 182b/6, 182b/10, 182b/13, 182b/13, 182b/14, 183a/3, 183a/6, 183a/7

Velī: < Far. Ama, fakat

v. 120a/10, 120a/14, 121b/7, 124a/5, 125b/9, 125b/11, 129b/14, 130a/1, 130a/6, 130a/11, 130b/1, 133a/6, 133b/9, 133b/14, 134a/8, 134b/6, 134b/14, 135a/2, 135b/12, 136b/2, 138a/2, 140b/8, 140b/11, 140b/12, 140b/13, 141a/6, 141b/3, 141b/6, 142b/6, 152a/7, 153b/7, 160a/2, 162b/10, 163b/11, 164b/8, 164b/13, 167a/2, 167b/3, 169a/14, 170b/3, 171a/6, 172b/11, 174b/9, 175a/5, 175b/2, 177a/5, 177a/11, 178a/12, 181b/1, 181b/10, 181b/13, 182a/11, 182b/8

Vü < Far. Ve

v. 123b/3, 123b/14, 125a/3, 127b/6, 129a/2, 138a/7, 147b/14, 152b/8, 154b/2, 159b/2, 161a/2, 162a/12, 164b/10, 170b/8, 171a/8, 171a/10, 171b/12, 175a/2, 177a/3, 177a/12, 177b/2, 177b/10, 180b/8, 181b/5, 181b/8

Yā: < Far. Veya

y. 129a/7, 142a/7, 142b/4, 146b/9, 148a/14, 154a/11, 158a/4, 163a/5, 164a/12, 170a/10, 170a/11, 173b/12, 174a/6, 179b/6

Yana < ET *yana* (EDPT, 943) Yine

y. 121a/1, 121b/1, 124a/3, 125a/4, 125b/3, 125b/7, 125b/8, 125b/9, 126a/8, 128b/5, 128b/6, 128b/8, 129a/4, 130a/5, 130b/3, 130b/4, 130b/6, 130b/7, 130b/8, 131a/4, 131a/14, 131b/7, 133a/3, 133a/12, 133a/14, 133b/12, 134b/4, 134b/9, 134b/14, 135b/1, 135b/2, 135b/6, 135b/9, 135b/14, 136a/4, 136a/7, 137a/13, 137b/3, 137b/12, 137b/13, 139a/3, 139a/4, 139a/7, 139a/12, 139b/4, 139b/6, 140a/3, 140a/10, 140b/9, 141a/13, 141b/7, 142a/13, 142a/14, 142b/13, 143a/5, 143a/6, 143a/14, 143b/9, 149a/3, 149a/4, 149b/9, 150b/6, 151b/6, 151b/11, 152a/14, 152b/3, 152b/4, 152b/5, 152b/9, 153a/10, 154a/13, 154b/10, 154b/12, 156b/4, 157a/11, 157b/7, 158a/8, 158b/4, 159a/3, 159b/5, 159b/13, 161b/2, 161b/3, 162b/7, 163a/4, 163b/10, 165a/3, 165a/5, 165a/6, 165a/7, 165a/8, 165a/10, 165a/11, 165b/1, 165b/2, 165b/3, 165b/4, 165b/7, 166a/6, 166a/11,

166b/1, 166b/2, 166b/5, 166b/9, 166b/14, 167a/10, 167b/1, 167b/5, 167b/6, 167b/7, 168a/2, 168a/11, 168b/6, 169a/3, 169a/8, 169b/1, 169b/7, 169b/9, 169b/11, 170a/12, 170b/5, 170b/12, 170b/14, 171a/3, 171a/6, 171b/5, 171b/8, 171b/9, 171b/14, 172a/5, 172a/6, 172a/8, 172a/10, 173a/6, 173a/12, 173a/14, 173b/3, 173b/7, 173b/9, 173b/11, 173b/13, 174a/2, 174a/7, 174b/4, 174b/6, 175a/1, 175a/8, 175a/11, 175a/13, 175b/3, 175b/5, 175b/7, 175b/8, 175b/9, 176a/5, 176a/10, 176b/3, 177a/10, 177b/7, 177b/12, 178a/6, 178a/13, 178b/2, 178b/3, 178b/11, 178b/13, 179a/1, 179a/2, 179a/3, 179a/5, 179a/8, 179b/1, 179b/3, 179b/7, 179b/10, 179b/11, 180a/10, 180b/2, 180b/3, 180b/9, 180b/13, 181a/1, 181a/3, 181a/4, 181a/5, 181a/12, 181a/13, 181b/6, 181b/8, 181b/14, 182a/3, 182a/5, 182a/9, 182a/11, 182a/13, 182b/4, 182b/7, 182b/9, 183a/6

Ya'nī < Ar. Uzun lafın kıtası

y. 147a/14

4.15.HAYVANLAR ve HAYVANLARLA İLGİLİ KAVRAMLAR

4.15.1.Omurgalılar

Balıĝ < ET *balık* (EDPT, 335) Balık → **balıq**

b. 143a/12, 143b/1, 143b/4, 143b/5, 143b/6, 143b/14, 144a/3, 144a/6, 144a/7

b.+nıŋ 143a/5

b.+nı 143a/8, 143a/12

Balıq < ET *balık* (EDPT, 335) Balık → **balıĝ**

b. 143a/5

Buqalemūn < Far. Bulunduĝu renge giren hayvan

b. 135a/12

Māhī-hāne < Far. Balık yuvası

m. 143b/5

m.+nıŋ 144a/5

4.15.1.1.Memeliler

4.15.1.1.1.Otçul Memeliler

Argargulça Kızıl geyik

a. 141b/1

Eşek: < ET eşek (EDPT, 260) Eşek

é.+i 180b/1

Gāv: < Far. Öküz, boğa

g. 146b/2

Gāvmīš < Far. Manda

g. 146b/2

haçır < Far. Katır

h. 124b/9

h.+ımnı 159a/3

Qoçqar Koç

q. 165a/1

Qoy: < ET qoy (EDPT, 674) Koyun

q. 144b/13, 148b/7, 149b/2, 151b/8, 153a/1, 159a/11, 159a/12, 160b/6, 161b/1, 161b/2, 161b/4

q.+nı 129a/9

q.+ğa 140b/11, 141a/6, 141a/12

q.+lar 159a/10

Qulan < ET *qulan* (EDPT, 621) Yaban eşiği

q. 143a/6

q.+ı 142a/1, 142a/2

Quzi < ET *quzi* (EDPT, 681) Kuzu

q. 164a/12

Kéyik < ET *kéyik* (EDPT, 755) Geyik

k. 141b/13, 142a/1, 142a/2, 142a/3

k.+i 141a/7, 141a/12, 141b/12, 142a/2

k.+içe 142a/2

Pil < Far. Fil

p.+çe 157b/5

Téve: < ET teve (EDPT, 436) Deve

t. 147b/11, 149a/14, 160b/5

t.+ni 153b/8

t.+de 124b/9

t.+sini 160b/4

Uy < ET uç (EDPT, 34) Öküz

u. 149b/2, 151b/10

u.+uñdur (uyuñdur-mén) 147a/14

u.+dur 151b/7

u.+dın 151b/9

u.+lar 147b/12

4.15.1.1.1.1.At

At: < ET at (EDPT, 33) At

a. 129a/8, 140b/11, 140b/13, 141a/6, 144b/13, 147b/11, 149b/14, 151a/7, 151a/7, 151a/9, 151a/13, 152a/5, 152a/7, 152a/8, 152a/9, 152b/11, 152b/12, 153b/8, 154a/10, 158a/11, 161a/8, 161b/2, 161b/4, 161b/9, 173b/12, 180a/14, 180b/11

a.+nıñ 151a/10, 153b/3, 161b/8

a.+ğa 140b/4

a.+qa 130a/3, 130a/4, 130a/6, 141a/6, 141a/12, 169a/5, 169a/6

a.+ımmı 159a/3

a.+ları 149a/13, 149b/3, 152a/10, 152b/11, 152b/13, 177b/6, 179b/1

a.+larıñı 151b/7

a.+larığa 127a/4, 152b/14

a.+lar 149b/3

Ulaqsızlıq < *ulaq+sXz+IXk* Yük hayvanına sahip olmama

u.+dın 152a/11

Yılqı Başı boş gezen at

y.+larığa 161b/1

4.15.1.1.1.2.At Türleri

Topçaq Semiz at

t. 149b/3

t.-up 143b/10

Yaydaq Sade cevşensiz at

y. 151a/13

4.15.1.1.1.3.At Malzemeleri

Kécim Atlara takılan bir nesne

k. 127a/4

4.15.1.1.1.4.Ath, At Biniciliği

Tavīle < Ar. At yetiştirilen yer

ṭ. 159a/2

4.15.1.1.2.Etçil-Otçul Memeliler

Maymūn Maymun

m. 133b/10, 133b/11, 141a/1

Mūş-ı mişkin < Far. Misk faresi

m. 135b/2

Mūşük Sincap

m.+dın 135a/8

Sıçqan < ET *sıçğan* (EDPT, 796) Sıçan, fare

s. 135b/1

Toņuz: < ET toņuz (EDPT, 527) domuz

t. 133b/11

4.15.1.1.3.Etçil Memeliler

İtlig İtli, köpekli

i. 141b/14

4.15.1.2.Kuşlar

Tuyūr < Ar. Kuşlar

ț. 145a/14

4.15.1.2.1.Yabani Kuşlar

Bödene Bildirem

b. 162b/5

b.+ge 162b/4

Qarqara Kuş türü, karkara

q. 142a/10, 142a/11, 164a/13

Qaz < ET *ķaz* (EDPT, 679) Kaz

q. 153a/11, 153a/12

Qotan < Moğ. Saka kuşu

q.+nı 142a/11

Quş < ET *ķuş* (EDPT, 670) Kuş

q. 140a/1, 140a/2, 140a/7, 142a/8, 142a/12, 142b/5, 142b/6, 142b/10, 143a/1, 143a/2,
143a/3, 143a/4, 153a/13, 162b/4, 162b/5, 170a/11, 174b/11

q.+nıŋ 142b/4, 153a/14, 172a/2

q.+nı 135a/12, 142b/11

q.+qa 170a/9

q.+dın 153a/13

q.+ı 135a/11, 170a/10

q.+mıŋ 142a/3

q.+ları 140b/14

q.+lar 140a/6, 141a/2, 142a/6, 142a/7, 142a/10, 142b/7, 143a/4

q.+larını 139b/14, 142b/8, 153a/14

Quşçılık Kuşçuluk

q.+ını 173b/4

Quşlağ Kuşlak, kuşu çok olan yer

q.+ı 142a/3

Kebk-i deri Cins keklik; yayla kekliği

k.+çe 135a/13

k.+sidür 135a/13

k.+niñ 135a/12

Lüçe Kuş türü

l. 135a/11, 141a/1

Oqar Kuş sürüsü

u. 142b/12, 142a/11

u.+dın 142b/12

Ördek Ördek

ö. 142a/9

Şârek Kuş türü, şârek

ş. 141a/1

Şep-pare < Far. Yarasa

ş.+niñ 135a/8

Tāvus < Ar. Tavuş kuşu

t. 141a/1, 165a/1

Turna < ET *turğa* (EDPT, 551) Turna

t. 142a/9

t.+ğa 142a/10

4.15.1.2.2.Evcil Kuşlar

Kebüter < Far. Güvercin

k. 165a/1

4.15.2. Hayvanlarla İlgili Genel Kavramlar

Kūtepāy Hayvan türü

k. 141a/1

Nīlegāv Bir hayvan türü, nīlgāv

n. 141a/1

Rūbe-i perān Sincaptan biraz büyük, yarasa kanadına benzer bir hayvan

r. 135a/7

Sibā' Yırtıcı hayvanlar

s. 142b/7

Şehdhane < Ar.+Far. Arı kovanı

ş.+leri 129b/6

Tūtī < Far. Papağan

ṭ. mīsl-i ṭ. 141a/1

Vuhūş < Ar. Yabani hayvanlar

v. 145a/14

4.15.2.1.Hayvan Yemleri

Büteke Ot, saman, yem

b.140b/4, 140b/6

4.15.2.2. Hayvanlarla İlgili Diğer Kavramlar

Har-vār < Far. Eşek yükü

h. 144b/11

Gele < Far. Sürü, hayvan sürüsü

g. 147b/14, 148b/7, 149a/13, 149a/14, 151b/1

Qatār < Ar. Kervan, sürü dizisi

q. 124b/9

Kārvān < Far. Kervan

k. 129a/5, 129a/6, 129a/9, 145b/8

k.+ıġa 159b/11

4.15.2.3 Hayvan Uzvu

Quyruġ Kuyruk

q.+ıdın 143a/6

q.+ıġaça 135a/12

4.15.3. Omurgasızlar

Çibin Sinek

ç.+i 130a/3, 130a/4, 130a/7, 130a/9

4.16..HAVA VE ATMOSFER OLAYLARI KAVRAMLARI

4.16.1.Soġukluk, Soġuk Hava

Savuġ: < ET soġı-(O)q (EDPT, 808) Soġuk

s.+ı 129b/14

Savuq: < ET soġı-(O)q (EDPT, 808) Soġuk → savuġ

s.+ı 129b/14

Savuqluġ: < savuq+ıXġ Soġukluk

s. 139a/10, 139a/11

Serdser < Far. Soġuk, soġuk iklim → **serdserī**

s. 132a/3, 139b/13

s.+ı 129a/12

Serdserī < Far. Soġuk, soġuk iklim → **serdser**

s. 129b/1, 129b/2

4.16.2.Hava, Hava Devinimi

Hevā: < Ar. Hava

h.+sı 129b/12, 132a/14, 155a/4

h.+sınıq 136b/2

Hevālīg < Ar.+T. *hevā+IXk* Havadar → **hevālīq**

h. 129b/12

Hevālīq < Ar.+T. *hevā+IXk* Havadar → **hevālīg**

h. 128b/10, 132b/10

Hoş-hevālīq < Far.+Ar.+T. *hoş+hevā+IXk* İyi hava, güzel hava

h.+qa 129b/14

Qar < ET *kar* (EDPT, 641) Kar

q. 129a/13, 129a/14, 129b/1, 130b/14, 132a/4, 132a/5, 132b/8, 132b/9, 132b/14, 133a/1, 136a/9, 138b/10, 141b/3, 160a/4, 160b/4, 160b/13, 161a/14, 161b/7, 161b/8

q.+ğa 136a/9

Qarlıq < ET *karlıg* (EDPT, 658) Karlı

q. 133a/7, 136a/8, 136b/2, 161b/5

4.16.3.Sıcaklık, Sıcak Hava

Germser < Far. Sıcak, sıcak iklim → **germseri**

g. 129a/12, 132a/3, 139b/13, 145a/12

Germseri < Far. Sıcak, sıcak iklim → **germser**

g. 129b/1, 129b/4, 133b/3

Quruğ: < ET *qurı* (EDPT, 645) Kuru, susuz

q.+ı 141b/10

Quruq Kuru

q. 149a/12, 153b/5

Öl < ET *öl* (EDPT, 124) Nemli

ö.+ı 141b/5, 141b/10

4.16.4.Rüzgar, Rüzgarlı Hava

Çapqun Tipi, tufan

ç. 139a/6, 139a/9

Tūfān < Ar. Tufan

t. 139a/6, 139a/8

Yél < ET *yél* (EDPT, 916) Yel, rüzgar

y. 142a/6

y.+i 128b/13

4.16.5.Sis, Sisli Hava

Tütün < ET *tütün* (EDPT, 457) Duman

t. 161b/12

t.+iniñ 141b/5

4.16.6. Yağmur

Yağm Yağış, yağmur

y. 139a/6, 139a/8

y.+ı 126a/4, 151a/14

y.+ıñ 130a/12

y.+ları 153b/6

Yamğur < ET *yamğur* (EDPT, 936) Yağmur

y. 152a/12

y.+larınıñ 153a/7

y.+lar 149b/11

Yamğurluq < *yamğur+IXk* Yağmurlu

y. 142b/6

4.17.HUKUK ve HUKUKLA İLGİLİ KAVRAMLAR

4.17.1. Genel Ahlak Kuralları (Ahlaklılık- Ahlak Dışılık)

Fücür < Ar. Sefihlik, ahlaka aykırı durum

f. 169b/14

4.17.1.1.Doğru, Doğruluk, İyi, İyilik, Gerçek, Gerçeklik

Asl < Ar. Asıl

a.-1 at+1 174b/9

Fi'l-vāqi' < Ar. Gerçekten, aslında

f. 124b/7, 145b/1, 151b/5, 152b/6, 182b/3

Rüşd < Far. Doğru

r.+i 166b/3

4.17.1.2.Yalan, Yalancılık, Kötü, Kötülük

Arācīf < Ar. Yalan sözler, uydurmalar

a. 150a/8

Bed < Far. Fena, kötü, yaramaz

b. 169a/1

Çın Doğru, gerçek

ç. 173a/2

Fitne: < Ar. Kötülük, fena

f. 121b/12, 162a/12

f. qıl- 172b/5

f.+ğa 121b/2

f. envā'-i f.+ler 158a/9

f. **sebeb-i f.** 121a/9

Ḥabāset < Ar. Kötülük, pislik

h. qıl- 146a/2

Ḥaspūş < Far. Düzenbaz, yalancı

h. qıl- 127b/1

Ḥilāf < Ar. Karşı, zıt;yalan

h.+1 183a/12

Qazūrāt < Ar. Pislik

q. 139a/8

q.+nı 139a/6

Müftin < Ar. Fitne düşüren, fesatçı

m. 121a/14, 154a/13

m.+ler 121b/11

Şerrenğizlik < Ar.+T. *şerrenğiz+IXk* Fesatçılık

ş. 162a/12

Tezvîr < Ar. Yalan dolan

t.+i 138b/1

Yalğan < ET *yalğan* (EDPT, 926) Yalan

y. 176a/9, 176a/14

Yaman: < ET yalman (EDPT, 937) Kötü, fena

y. 124a/9, 129b/12, 131b/14, 134a/11, 134a/13, 139b/5, 140a/9, 156a/3, 161a/11, 164a/13, 164b/13, 166a/6, 167b/6, 168b/11, 169a/2, 171a/6, 177a/6, 180a/5, 180b/8, 181a/4, 181a/6, 181a/12, 181b/9, 181b/13, 182b/1

Yamanlıg < *yaman+IXg* Kötülük, fenalık → **yamanlıq**

y.+ı 160a/2

y.+ıdın 137b/11

Yamanlıq < *yaman+IXk* kötülük, Fenalık → **yamanlıg**

y. 121b/2, 126b/1, 163a/4

y. qıl- 160a/2

y.+lar 158a/9, 159a/7

y.+larmı 155b/2

4.17.1.3 Ahlak Dışılık

Celeb < Far. Fahişe, orospu

c.+ler 181b/6

Celebî < Far. Bir orospu, bir fahişe

c. 181b/5

Fâhişe < Ar. Ahlaksız kadın

f. qıl- 181b/5

f.+ler 181b/6

4.17.2.Yargı

4.17.2.1.Ceza, Kısas, Ödül

Culdu < Far. Ödül, ihsan

c. 161a/10

4.17.2.2.Adalet

Dārū'l-qazā < Ar. Mahkeme

d.+ğa 164b/5

Da'vā < Far. İddia, şikayet

d. qıl- 124b/6, 168a/11

d.+sı 179b/4

4.17.2.3 Suçlu

Quttā'eṭṭarīq < Ar. Yol kesiciler

q. 131a/1, 132a/1, 135b/4, 139b/7

q.+i 139b/10

Oğrı Hırsız

o+sı 159a/2

Rāh-zenlıqlar < Far.+T. *rāh-zen+IXk+IAr* Eşkiyalıklar

r. qıl- (rāh-zenlıqlar qılıp édiler) 160a/5

4.17.2.4 Şahit, Tanık

Şehādet < Ar. Şahitlik, tanıklık

ş. 149b/6

Tanuq Tanık, şahit

t. 146a/9

4.17.3.Kanun, Yasa, Yarlık

Yasaq Kanun, nizam; idam

y.+qa 158a/10

4.18.İNSAN ve İNSAN İLİŞKİLERİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.18.1.İnsan

Adam Adam, insan → **ādem**

a.+ı 126b/13

ādem < Ar. Adam, insan → **adam**

ā. 174a/6

Ḥalāyiq < Ar. İnsanlar, mahluklar

ḥ.+niḡ 127b/12

4.18.1.1. Şahıs Bildiren Kavramlar

Biz: < ET biz (EDPT,388) Biz

b. 121a/1, 123a/2, 126b/9, 127a/2, 127b/5, 153b/5, 159b/5, 160a/1, 160a/4, 163a/3, 163a/4, 163a/5

b.+iḡ 120a/8, 121b/1, 121b/6, 122b/6, 124b/3, 133b/12, 154a/12, 159a/10

b.+niḡ 124b/6, 125a/14, 126b/13, 172a/13, 172b/13

b.+ni 124b/2, 153b/1

b.+ge 120b/4, 120b/10, 123a/8, 124a/9, 125b/7, 126b/9, 146b/5, 159a/4, 159a/9, 162b/14

b.+din 125a/6, 154a/4

Kim: < ET kim (EDPT, 720) Kimse; kim (soru zamiri)

k. 120a/2, 120a/8, 120a/12, 120a/13, 120b/3, 120b/5, 120b/9, 120b/13, 120b/14, 121a/2, 121a/4, 121a/6, 121a/8, 121a/9, 121a/13, 121b/1, 121b/3, 121b/4, 121b/9, 121b/11, 122b/8, 122a/11, 122a/13, 122a/14, 122b/9, 122b/11, 123a/3, 123a/5, 123a/10, 123a/11, 123a/12, 123a/13, 123b/9, 123b/12, 123b/13, 124a/1, 124a/2, 124a/3, 124a/4, 124a/6, 124a/12, 124a/13, 124b/4, 124b/7, 124b/9, 124b/11, 125a/6, 125a/7, 125a/8, 125a/11, 125a/12, 125b/6, 125b/11, 126a/7, 126a/11, 126a/12, 127a/2, 127a/4, 127b/7, 127b/10, 127b/13, 128a/4, 128b/1, 128b/11, 129a/1, 126a/3, 129a/11,

129a/13, 129a/14, 129b/13, 130b/12, 130b/14, 131a/8, 131a/9, 131b/6, 131b/7, 133a/11, 133a/14, 133b/2, 134a/6, 134a/8, 134a/9, 134a/10, 134a/11, 134b/1, 134b/3, 134b/7, 135a/9, 135b/1, 135b/9, 136a/7, 136a/9, 136a/12, 136b/3, 136b/9, 137a/2, 137a/3, 137a/7, 137b/3, 137b/10, 138a/1, 138a/7, 138a/9, 138a/12, 138a/14, 138b/1, 138b/3, 138b/6, 139a/3, 139a/5, 139a/7, 139a/8, 139a/11, 140a/7, 140a/11, 141a/2, 141b/1, 141b/13, 142a/4, 142a/5, 142a/12, 142b/13, 143a/6, 143a/9, 143a/11, 143b/3, 143b/7, 143b/10, 143b/12, 143b/13, 143b/14, 144a/2, 144a/4, 144a/6, 144b/2, 144b/4, 144b/5, 144b/8, 144b/14, 145a/10, 145b/1, 145b/8, 146a/1, 146a/5, 146a/6, 146a/7, 146b/10, 146b/11, 147a/4, 147a/9, 147a/10, 148a/6, 148a/7, 148a/13, 148b/2, 148b/9, 149a/10, 149b/1, 149b/4, 149b/9, 149b/11, 149b/12, 150a/3, 150b/1, 151b/2, 151b/5, 151b/10, 152a/3, 152a/8, 152a/12, 152b/1, 152b/2, 152b/3, 152b/7, 152b/11, 152b/12, 153a/4, 153a/11, 153b/2, 153b/5, 153b/7, 153b/11, 154a/10, 154a/13, 154b/4, 154b/7, 154b/9, 154b/11, 154b/12, 155a/1, 155a/7, 155a/9, 155b/4, 155b/6, 155b/7, 155b/14, 156a/5, 156a/8, 156a/12, 157a/10, 157a/12, 157b/2, 157b/5, 157b/8, 157b/14, 158a/7, 158a/9, 158a/14, 158b/9, 159a/8, 159a/12, 159a/14, 159b/2, 159b/3, 159b/7, 159b/8, 160a/9, 160b/8, 161a/5, 161a/6, 161a/8, 161b/11, 162a/2, 162a/8, 162a/9, 162b/1, 162b/2, 162b/3, 162b/5, 162b/6, 162b/14, 163a/4, 163a/5, 163a/8, 164a/3, 164a/11, 164a/14, 164b/7, 164b/8, 164b/11, 164b/14, 165a/9, 165a/11, 165b/8, 165b/12, 165b/13, 166a/8, 166a/14, 166b/2, 166b/11, 166b/13, 167a/2, 167a/3, 167b/14, 168a/9, 168b/4, 168b/11, 169a/13, 169b/1, 169b/7, 169b/11, 169b/12, 169b/14, 170a/1, 170a/10, 170a/11, 170a/13, 170a/14, 170b/1, 170b/5, 170b/8, 170b/14, 171a/2, 171a/8, 171a/9, 171a/11, 172a/7, 172b/9, 172b/12, 172b/13, 173a/1, 173b/11, 174a/1, 174a/5, 174a/6, 174a/7, 174a/8, 174a/10, 174a/11, 174b/5, 174b/8, 174b/13, 175a/8, 175b/5, 175b/6, 175b/8, 175b/12, 176a/5, 176b/1, 176b/3, 176b/13, 176b/14, 177a/13, 177a/14, 177b/2, 177b/3, 177b/4, 177b/5, 177b/6, 177b/11, 178a/5, 178a/11, 178a/12, 178a/14, 178b/1, 178b/3, 178b/14, 179a/11, 179b/1, 179b/5, 179b/14, 180a/7, 180a/8,

180a/9, 180a/11, 180a/13, 180b/4, 180b/7, 180b/8, 181a/1, 181a/8, 181a/11, 181b/3, 181b/4, 181b/5, 181b/6, 181b/8, 182a/2, 182a/8, 182a/10, 182b/2, 182b/3, 183a/13

k.+e 122b/1

k.+ge 171a/2

k.+ler 152b/3

Kişi: < ET kişi (EDPT, 752) Kişi, kimse

k. 120a/1, 120a/11, 120b/8, 122b/9, 123a/5, 123b/3, 124a/10, 124a/12, 127a/3, 127b/13, 132a/5, 135b/6, 138a/7, 144a/9, 146a/8, 149a/3, 152b/2, 152b/3, 153b/2, 154a/10, 154a/14, 157b/5, 159a/4, 159a/8, 160b/8, 162a/3, 162a/14, 163a/14, 164a/10, 164b/3, 164b/10, 166a/3, 168a/1, 168a/2, 169b/8, 170a/9, 170b/2, 170b/11, 171a/11, 171b/8, 171b/13, 172a/2, 172a/6, 172a/10, 172a/12, 172a/14, 172b/1, 172b/11, 173a/2, 173a/3, 173a/4, 173a/8, 173a/13, 173a/14, 173b/1, 173b/3, 174a/11, 174b/4, 175a/1, 175a/2, 175a/3, 175a/4, 175a/12, 175b/10, 176a/7, 177a/12, 177b/4, 177b/9, 177b/10, 177b/12, 178a/4, 178a/10, 178a/11, 178a/12, 178b/7, 178b/12, 180a/11, 180b/14, 181a/3, 181a/9, 181a/12, 181b/10, 182a/2, 182b/6, 182b/14

k.+η 155b/7

k.+niη 124b/4, 140a/5, 148b/14, 158a/8, 177b/2

k.+ni 125a/7, 127b/14, 152b/9, 154a/9, 164b/5, 165a/4, 170b/2, 181b/14

k.+ge 171a/5, 178a/6

k.+si 122b/12, 122b/14, 123a/2, 126b/11, 127a/7, 127a/8, 127a/11, 154a/8, 155b/10, 156a/3, 174b/11

k.+sini 152a/4, 162a/14

k.+miz 120b/6, 127a/1

k.+leri 122a/9, 156b/3

k.+lerini 122a/6

k.+ler 124b/8, 140a/2, 148b/1, 149b/12, 152b/12, 156a/14

k.+lerni 145a/7

k.+lerge 120b/4

Maņa: Bana

m. 120a/9, 121a/8, 121b/4, 122a/7, 123b/12, 127b/13, 139b/8, 150a/11, 152b/1, 152b/3, 157a/4, 159b/7, 162a/2, 181a/3

Mén: < ET ben/men (EDPT, 346) Ben

m. 120a/2, 121b/10, 122a/3, 122a/4, 124a/7, 126b/11, 127a/7, 129b/3, 129b/4, 131a/8, 132a/2, 134b/11, 135a/10, 135b/2, 136b/5, 136b/6, 136b/9, 137a/5, 137a/9, 139a/9, 139b/11, 142b/10, 147a/14, 148b/14, 150a/2, 152b/3, 152b/4, 153b/12, 155b/4, 157a/2, 157a/10, 159a/1, 159b/8, 161a/6, 161a/14, 161b/1, 161b/3, 166b/6, 167b/14, 168a/10, 169b/4, 169b/5, 171b/4, 172b/5, 173a/10, 174b/2, 177a/9, 178b/9, 179b/5, 179b/7

m.+ge 162b/2

m.+dedür 122a/1

m.+din 121a/2, 121b/5, 121b/12, 124a/3, 159b/8, 162b/1

m.+i 120a/6, 144b/4, 157a/11, 159a/12, 162a/2, 162a/7, 162b/12, 179a/6

Méniņ: Benim

m. 121a/2, 121b/4, 121b/7, 122a/7, 124b/5, 126a/10, 128a/11, 146b/11, 150b/5, 151a/2, 152a/11, 152b/7, 152b/12, 155a/11, 156b/7, 156b/9, 156b/12, 158a/14, 158b/9, 159a/2, 161a/1, 161a/7, 166b/7, 168b/9, 168b/11, 172b/6, 173a/10, 174b/2, 174b/5, 174b/13, 174b/14, 175b/1, 175b/10

m. ģayr-i 158a/9

Sén: < ET sen (EDPT, 831) Sen

s. 122a/8, 155b/8, 172b/13

s.+iņ 147a/14

s.+ge 172b/13

Siz: < ET siz (EDPT, 860) Siz

s. 127b/13, 161a/6, 161a/7

s.+ni 152b/2

4.18.1.2.Yaş ve Yaş Dönemine Göre İnsanlar

Yaş: < ET yaş (EDPT, 975) yaş

y. 122a/12, 164a/11, 164b/14

y.+nıñ 120a/5

y.+ıda 178a/8

y.+ıdın 182a/6

4.18.1.2.1. Genç, Gençlik

Oğ(u)lan < ET *oğlan* (EDPT, 85) Oğlan

o. 161b/5

o.+ları 121b/1, 154a/13, 156b/1, 162a/11, 164b/8, 166a/13, 168a/7, 169a/13

o.+larınıñ 170a/10

o.+larını 162b/12, 169b/2

o.+larında 170a/1

o.+larını 163a/2

o.+lardın 166a/5

Yigit: < ET yigit (EDPT, 911)

y. 121a/3, 127b/2, 152b/5, 158a/13, 158b/5, 159a/10, 159a/11, 161a/2, 165a/4

y.+ini 181b/6

y.+leri 125b/1, 163a/7

y.+ler 125a/1, 125b/1, 127a/10, 127b/1, 141b/14, 156a/8, 161a/14, 175a/10

y.+lerni 125b/3, 144b/2, 147a/8, 156b/5

Tāze < Far. Taze, körpe

t. 157a/6

4.18.1.2.2.Çocuk, Çocukluk

Evlād: < Ar. çocuklar, evlat

e.+t1 138a/10, 138b/6, 166a/4

e.+mıñ 137b/4, 138b/13

e.+ıdn 142b/1

Hān-zāde < Far. Efendisinin evinde doğmuş olan köle veya cariye çocuğu

h.+din 170a/2

Uşaq: < ET uşaq (EDPT, 259) Çocuk, küçük çocuk

u. 150b/3

u.+ları 161b/5

Veledü'l-zinā < Ar. Zina çocuğu, piç

v. 169b/14

Vezir-zāde < Ar.+Far. Vezir çocuğu

v. 179b/3

4.18.1.2.3. Yaşlı, Yaşlılık

Qarı: < ET qarı (EDPT,659) Yaşlı

q. 123b/6, 124b/1

Yaşlıg < *yaş+IXg* Yaşlı, yaşında → **yaşlıq**

y. 166b/6

Yaşlıq < *yaş+IXk* Yaşlı, yaşında → **yaşlıg**

y.+tur 168b/11

4.18.1.3 Karaktere Göre İnsanlar

4.18.1.3.1. Huy, Karakter

Ahlāq: < Ar. Ahlak, huy

a. 159b/5, 166a/12, 164a/14

a.+t1 166b/7

Şemāyil < Ar. Huylar, tabiatlar

ş.+i 164a/10

Tab' < Ar. Huy, yaradılış

ṭ.+ı 167b/6

ṭ.+ın 166a/3

ṭ.-ı ḥūb 166a/7

ṭ. muḥālif-i t. 176a/9

ṭ.-i nazm+ı 164a/4, 164b/12, 166b/13

Tabī'at < Ar. Huy, yaradılış → **ṭab'**

t.+ıda 173a/6

4.18.1.3.2.Karaktere Göre İnsanlar

ādemiyāne < Ar.+ Far. Adamca, erkekçe

a.170a/8

Fāşid < Ar. Fesat çıkarıcı, bozucu

f. 159b/2

Ġurūr < Ar. Gurur

ġ.+ıdın 170b/9

Ḥ'ār < Far. Hor, hakir, yiyen, yiyici

ḥ. 123b/14, 124b/4

Ḥ'ārlıq: < Far.+ T. ḥ'ār+IXk Aşağılık

ḥ. 155a/11

Ḥoş-ṭab': < Far. Güzel huylu

ḥ. 172a/5, 176a/7

Ḥoş-ḥuluq < Far.+Ar. ḥoş+ḥu+IXk İyi huy

ḥ. 164b/3

Ḥoş-şoḥbet < Far.+Ar. Hoş sohbet

ḥ. 175a/4, 176a/7, 181a/3, 182b/11

Ḥuluq < Far.+T. ḥu+IXk Huylu

h.+ı 164b/3, 164b/4

Hūyluq < Far.+T. *hūy+IXk* Huylu

h. 169a/2

Qalpaq Kalpak

q. 164a/12

Kem-sühen < Far. Az konuşan, az söyleyen

k. 180b/7

Kūteh-endiş < Far. Dar kafalı, geri kafalı insan

k.+niñ 155a/4

Levend: < Far. Tenbel

l. 171b/12

l.+ni 156a/3

Levendliq < Far.+T. *levend+IXk* tembellik, ayyaşlık

l.+lar 128a/14

Merdāne: < Far. Yiğitçe

m. 151a/14, 158a/13, 161a/2, 164b/10, 165b/6, 166b/12, 167a/2, 172a/10, 175b/4,
175b/9

m. bol- 161a/7

Merdāneliğ < Far.+T. *merdāne+IXğ* Mertlik, yiğitlik → **merdāneliğ**

m.+ı 172b/10

m.+ıda 172a/12

Merdāneliğ < Far.+T. *merdāne+IXk* Mertlik, yiğitlik → **merdāneliğ**

m. 163a/14

m. qıl- 163a/7

m.+lardın 151b/2

Mesākīn < Ar. Miskinler

m.+ğa 157a/7

Meş'ûf < Ar. Düşkün, meraklı, tutkun

m. édi 173a/5, 179a/11

Miskîn: < Ar. Zavallı, uyuşuk

m. 135b/2

m.+ge 174a/14

Mu'tedil < Ar. Ilıman

m. 132a/14

Müdemmağ < Ar. Aptal, budala

m. 154a/14

Mütekebbir < Ar. Kibirli, kibirlenen

m. 154a/14

Mütemerrid < Ar. Dikbaşlılık eden, asi

m. 147b/5

Nā-merdlıq < Far.+T. *nā-merd+IXk* Alçaklık

n. **bā-vücut-ı n.** 123b/10

Nā-merdraq < Far.+T. *nā-merd+rAk* Alçak

n. 120b/8

Nemek-ğaramlıq < Far.+Ar.+T. *nemek-ğaram-IXk* Nankörlük, iyilik bilmezlik

n. 123b/10

Perişāngūy < Far. Geveze

p. 123a/5

Pest < Far. Aşağı, alçak

p. 125a/11, 141a/14, 141b/9, 142b/8, 157b/5

p.+ileride 141a/10

Pestraq < Far.+T. *pest+rAk* Daha alçak, daha aşağı

p. 171a/1

Pür-fezāyil < Far.+Ar. Çok faziletli

- p. 175a/2
- Pür-gūy** < Far. Çok söyleyen
- p. 169a/14
- Pür-meşaqat** < Far.+Ar. Çok eziyetli, çok sıkıntılı
- p. 130b/6
- p.+tur 138a/1
- Pür-sühen** < Far. Çok konuşan
- p.+dür 180b/7, 180b/8
- Rüsvā** < Far. Rezil
- r. qıl- 172b/12
- Sadıq** < Ar. Doğru, gerçek, sadık, sadakatli
- ş. 171b/8
- Şehāvet:** < Ar. Cömert, eli açık
- s. 120b/3
- Serkeşlik** < Far.+T. *serkeş+IXk* İtaatsizlik, inatçılık
- s. 145a/1, 162a/4
- s. qıl- 154a/4
- Şermenderaq** < Far.+T. *şermende+rAk* Daha utanan, daha utangaç
- ş. 146b/7
- Şicā'** < Ar. Cesur, yiğit
- ş. 164b/9
- Şīrīn-keḷām** < Far.+Ar. Tatlı sözlü
- ş. 176a/7
- Tenbel** Üşengen, gevşek
- t. 123b/6, 156b/3
- t.+ğa 181a/10
- Télbe** Deli

t. 172b/11

Télberek < *télbe+rAk* Daha deli

t. 172a/12, 172b/11

Tīzemağz < Far. Boş kafalı, beceriksiz

t. 170b/4, 173a/8

Tīzemağzlıg < Far.+T. *tīzemağz+IXk* Boş kafalılık, beceriksiz

t.+ıdın 173a/9

Yahşı: < ET yaxşı (EDPT, 908) İyi, güzel.

y. 121a/2, 122b/2, 124a/9, 125a/1, 128b/10, 128b/12, 129a/7, 129b/4, 129b/9, 129b/11, 130a/3, 130b/8, 132a/7, 132a/12, 132b/6, 132b/10, 134b/2, 136a/1, 136b/10, 137a/12, 137b/14, 138a/3, 138a/9, 141b/3, 141b/5, 141b/6, 141b/9, 147a/4, 156a/3, 156b/10, 158b/13, 161a/2, 161a/12, 162a/9, 165a/3, 165a/5, 167a/1, 167b/3, 169b/3, 170b/14, 171a/7, 171b/12, 172a/1, 172a/3, 172a/9, 172a/11, 173a/8, 173b/4, 174b/12, 175a/9, 175a/11, 175b/2, 175b/3, 175b/5, 175b/10, 176a/4, 178a/14, 178b/13, 179a/3, 180a/11, 181a/3, 181a/10, 181b/14, 182b/3, 182b/6, 182b/11

y.+dur 129b/8, 148b/2

y.+lar 167a/5, 172a/14, 172b/1

Yahşırağ < *yahşı+rAk* Daha iyi

y. 137b/14, 140a/8, 144b/3, 176a/12, 178a/4

y. bol- 157a/12

y.+ı 130b/1, 141b/4

4.18.1.4.Ad ve Kimlik

At < ET *āt* (EDPT, 32) İsim, ad

a.+ımğa 174b/14

a.+ı 152b/9, 166b/2, 168a/8, 168a/11, 174a/2

a.+ını 154b/12, 176a/10, 180b/1

a.+ığa 123b/7, 129a/1, 176a/14, 181a/8

a. asl-ı a.+ı 174b/9

Atlıq: < ET atlıg (EDPT, 54) Adlı, isimli

a. 120b/14, 123a/2, 124b/1, 128a/13, 128b/5, 130b/3, 134b/8, 136b/5, 146a/5, 147b/14, 148a/12, 149a/12, 154b/8, 157a/2, 160a/6, 160b/2, 160b/14, 164a/2, 166b/1, 166b/6, 167a/9, 167a/14, 167b/10, 168a/4, 168b/7, 168b/8, 168b/10, 168b/11, 169a/9, 170b/13, 170b/14, 171a/3, 175a/14, 175b/4, 175b/10, 176a/13, 179a/3

a.+qa 132b/7

Ħod: < Far. Kendi, kendisi, bizzat ÇTS, s.477

ĥ. 124a/5, 129a/12, 135a/10, 141a/11, 142a/2, 144a/3, 144a/5, 144a/6, 146b/1, 144b/9, 146b/4, 147b/12, 151b/4, 151b/8, 151b/9, 152a/9, 152a/10, 153a/2, 155a/14, 164b/1, 169a/12, 170b/3, 174a/13, 177b/4, 178a/4, 182b/10

Öz: < ET öz (EDPT, 278) Öz, kendi

ö. 123b/6, 148b/11, 155b/3, 160a/2, 174b/1, 174b/12, 181b/5, 182b/1

ö.+de 165b/5

ö.+üm 126b/11, 127b/14, 144a/14, 161b/1, 161b/3

ö.+ümnin 176b/4

ö.+i 120b/7, 122a/6, 124b/11, 125b/12, 126a/12, 140a/6, 154b/7, 156a/10, 156a/11, 163b/2, 164b/10, 167a/2, 168b/4, 170b/2

ö.+inin 123b/13, 134b/10, 146a/7, 146a/9, 159a/9, 159a/12, 159b/10, 163a/13, 178b/14, 179a/9, 179b/4

ö.+ini 151a/8, 153b/1, 155a/3, 157b/10, 162b/5, 169a/13, 172b/11

ö.+ige 159b/14

ö.+ide 122a/9, 169b/14, 174b/3

ö.+idin 157b/3

ö.+ümüzge 120b/12, 145b/5, 159b/3

ö.+leri 149a/7, 160b/14, 170a/8, 183a/3

ö.+lerini 126b/4, 134a/13, 148b/5, 150b/14, 151a/1, 156b/9, 162b/9

ö.+lerniñ 174a/13

4.18.1.5.İnsana Özgü Davranış ve Hareketler

‘**Aceb** < Ar. Garip, şaşılacak şey

‘a. 124a/12, 134a/7, 135a/14, 141b/7, 144b/3, 149a/10, 153a/8, 157a/10, 165b/9, 170b/1, 173b/1, 174a/11, 176b/3, 177b/1, 178b/6, 180b/14

‘a.+dür 181a/1

‘a.+tür 141a/9, 169b/14

‘**Afv** < Ar. Af, bağışlama

‘a. qıl- 158b/8

‘**Ahd**: < Ar. Bir işi üstüne alıp söz verme

‘a. 144a/9

‘a. bol- 123a/12, 124b/8

‘a. qıl- 123a/10, 177a

‘**Alāmet** < Ar. İşaret, iz

‘a. 170a/2

‘**Amel** < Ar. İş, amel, fiil

‘a. qıl- 121a/1, 143b/5, 170b/5

‘a. qılıl- 126a/8

‘a.+iğa 160a/2

‘**Ār** < Ar. Utanma

‘ā.+ı 178b/8

‘**Arz** < Ar. Anlatmak, ifade etmek

‘a. qıl- 121a/4, 121b/10, 149b/12, 152b/1, 176b/13

‘a.+ğa 146a/5, 146a/7, 146b/6, 147a/5, 148b/1

Asīb < Far. Bela, musibet, zarar

a.+i 157b/10

Aşıl < Ar. Edepli, sağlam

- a. 163b/9
- ‘**Ayb** < Ar. Ayp
- ‘a.+ı 178b/14, 182a/14
- Ayırmağlıq** Ayırma, ayırmak
- a. 126b/5
- ‘**Azāb**: < Ar. Eziyet, işkence
- ‘a. 159a/11, 166b/9, 175a/7
- Āzād** < Far. Kurtulmuş, hür → **āzāde**
- ā. qıl- 146b/3, 150b/11
- Āzāde** < Far. Hür, serbest → **āzād**
- ā. qıl- 124b/8
- ‘**Azīmet** < Ar. Gitme, gidiş; gitmek üzere yönelmek
- ‘a. 158a/2, 158a/3
- ‘a. qıl- 120a/10, 123a/1, 162b/13, 180a/10
- ‘a.+i 120a/4, 124b/12, 125b/5, 145a/11
- ‘a.+ini 146a/10
- ‘**Azm** < Ar. Karar, niyet
- ‘a. 162b/12
- Bedenderūn** < Ar.+Far. Kötü niyetli
- b. 159a/7
- Bed-hay‘āt** < Far.+Ar. Kötü hayat
- b. édi 166b/7
- Bed-nümāy** < Far. Kötü görünen
- b. 141a/14
- Bed-şarāb** < Far.+Ar Şarhoşluğu kötü olan kimse
- b. 175b/3, 180b/3
- Bed-zebān** < Far. Kötü dilli, fena dilli

- b. 174b/1
- Belā** < Ar. Bela, müsibet
- b.+nı 169a/2
- b.+ğa 171b/4
- Belāyī** < Ar. Belalı
- b.+dür 174a/11
- b. bol- 162b/7
- Be-teṅ** < Far. Bıkmak, usanmak
- b. 168b/14
- Bī-āzār** < Far. İncinmeden, zarar vermeden
- b. 135a/11
- bī-bāk** < Far. Korkusuz
- b. édi 175a/6
- Bī-bāqī** < Far. Korkusuzluk, yüreklilik
- b. 120b/12
- Bī-bed** < Far. Zararsız
- b. 180b/14
- Bī-behre** < Far. Mahrum
- b.+dür 179b/4
- Bī-ceng** < Far. Mücadelesiz
- b. 128a/3
- Bī-cür'et** < Far.+Ar. Cesaretsiz
- b. 175b/11
- Bī-çāre** < Far. Çaresiz
- b. bol- 172b/6
- Bī-devletlīg** < Far.+Ar.+T. Devlete lâayık olmayan
- b.+ı 174a/13

Bī-dillīq < Far.+Ar. Cesaretsizlik

b. qıl- 163a/11

Bī-edālīq < Far. Kabahat, hata

b. 121b/5

Bī-edebāne < Far.+Ar. Edepsizce

b. 176b/1

Bī-edebllīq < Far.+Ar.+T. Edepsizlik

b. envā'-yi b.+lar 155a/9, 159a/6, 160a/5

Bī-ḥaber < Far.+Ar. Haberi olmadan, habersiz

b. 125a/6, 179b/12

Bī-ḥāst < Far. İsteksiz, gayretsiz

b. 134a/12

Bī-huzurluq < Far.+Ar.+T. *bī+huḏur+IXk* Huzursuzluk

b. 157a/10, 158a/2, 162a/9

b. édi 157a/10

b.+nı 158a/3

b.+ı 166b/3

b.+larıda 169b/3

Bī-hünerraq < Far.+T. *bī-hüner+rAk* Kabiliyetsiz, hünersiz

b. 173a/8

Bī-iḥtiyār < Far.+Ar. Elinde olmadan

b. bol- 126a/13, 157b/8

Bī-itidallīq < Far.+Ar.+T. *bī+itidal+IXk* Taşkınılık yapma, karşı gelme

b. qıl- 166b/8

b.+dın 166b/8

Bī-itiqād < Far.+Ar. İnanmamak

b. bol- 181a/9

Bī-kārī < Far. Lüzumsuz, boşa uğraşma

b. qıl- 179b/10

Bī-meşveret < Far.+Ar. Danışmadan, fikri alınmadan

b.+i 177a/11

Bī-mezzegūyī < Far. Zevksiz konuşma

b. 123b/11

Bī-namāz < Far. Namaz kılmamak

b. 135a/3

Bī-pāy < Far. Şaşırmaq

b. 123a/8

Bī-rahm < Far.+Ar. Merhametsiz

b. 181a/12

Bī-serlıq < Far.+T. *bī+ser+IXk* Serkeşlik, dağınkılık

b. 127b/8

b.+qa 126a/2

Bī-siyāq < Far. İntizamsız

b. 136b/9

Bī-şüret < Far.+Ar. Tavsiye edilmeyen

b.+tur 181b/6

Bişim Pişim

b.+iğa 151a/10

Bī-ta‘ayyun < Far.+Ar. İdraksız

b. 178b/6

Bī-tahşış: < Far.+Ar. Ayırmama

b. 177b/1

Bī-tekellūf < Far. Teklifsiz

b. 178b/6

Bī-tevaqquf: < Far.+Ar. Beklemesiz, beklemeden

b. 156a/11

Cehd < Ar. Çalışma, çabalama

c. qıl- 122b/11

Cenāb < Ar. Şeref, onur

c.+ı 177b/5

Çespān < Far. yaraşır, uygun

ç. 174b/8

Cevāb < Ar. Sorulan soruya verilen karşılık

c. 158b/13, 176b/12

c. bér- 155b/6

c.+ıda 170b/12

Cidal < Ar. Mücadele, karşılıklı kavga

c. 128a/3

Cidd < Ar. Gayret, çaba, ciddiyet

c. 122a/14, 158a/1

Cihāngīrlıq < Far.+T. *cihāngīr+IXk* Dünyayı zapteden , büyük fatih

c. 166a/3

Cüşide < Far. Coşmuş, kaynamış

c. qıl- 135a/2

Darb < Ar. Vurma, çarpma

d.-ı rāst 165a/4

Dārende < Far. Tutan, saklayan; ulaştırın

d.+ler 142b/7

Def‘ < Ar. Giderme, savma

d. 163a/5

d. qıl- 139a/9, 173b/13

- d.+iġa** 162b/12
- Defn** < Ar. Gümme, defnetme
- d. qıl-** 183a/5
- Derc** < Ar. İçine alma, içinde barındırma
- d. qıl-** 174a/3
- Derd** < Far. Dert
- d.** 171b/4
- Dest-endāzlıq** < Far.+T. *dest+endāz+IXk* El atıcılık, uzaticılık
- d.+qa** 127b/8
- Devlet-ḥāh:** < Ar.+Far. mevki ve zenginlik düşkünü
- d.** 123a/11
- Devleḥāhlıq** < Ar.+Far.+T. *devleḥ āh+IXk* Devlet isteyen
- d.** 120b/10, 123a/9
- d.+ım** 122b/10
- Diqqat** < Ar. Dikkat
- d.** 178a/2
- Dilhāh** < Far. Gönül isteği, gönül dileği
- d.+ı** 177a/1
- Edā** < Ar. Yapma, yerine getirme
- e. qıl-** 135b/12
- Ef'āl** < Ar. Hareketler
- e.** 181b/4
- Emn** < Ar. Emin, güvenli
- e. bol-** 132a/3
- Emr** < Ar. Buyruk, emir
- e.** 176a/9
- e.+i** 183a/11

Emrī < Ar. Emirlerle ilgili

e.+dür 176b/3

Engīz: < Far. Hareket ettiren, kışkırtan

e.+nı 176b/1

Eṭvār: < Ar. Tavırlar, hal ve hareketler

e.+ı 123a/5, 164a/14

Fāriḡ < Ar. Rahat, asude

f. bol- 150a/6, 157a/8

Fehm: < Ar. Anlama, anlayış

f. 179a/12

f.+ler 182b/2

Firāq < Ar. Ayrılık, ayrılma

f.+lar 157a/6

Fikr < Ar. Düşünme

f.+ığa 180b/14

Fīrūzceng < Ar. Tâlii, uğurlu

f. 167a/2

Ġāfil: < Ar. Gaflette bulunan, ihmal eden

ğ. 160a/11

Ġāfillıq < Ar.+T. *ğāfil+IXk* Gafillik

ğ.+ıda 175a/13

Ġāliz < Ar. Kaba, nezâket dışı

ğ. 166b/11

Ġarīb < Ar. Garip, gurbette bulunan, şaşılacak

ğ. 124a/1, 128b/10, 140b/12, 141b/7, 143a/14, 144b/2, 153a/2, 166b/7, 173b/1,
173b/8, 183a/11

Ġarīban < Ar. Garipler

ğ. bol- 150b/8

Ġarīblıq < Ar.+T. *ğarīb+IXk* Yabancılık, gariplik

ğ.+ta 169a/8

Ġaşüb < Ar. Zorla alma

ğ. 136b/6

Ġıybet < Ar. Birinin ardından kötü konuşma, çekiştirme

ğ. qıl- 144b/4

Giriftār < Far. Tutulmuş, yakalanmış

g. bol- 160a/2, 175a/6

g. qıl- 75a/3

Ġurbet < Ar. Gurbet, hasret

ğ.+i 166a/7

Güft u gū < Far. Söz söyleme, karşılıklı konuşma

g. 178a/2

Gümrāhlıq < Far+T. *gümrāh+IXk* Yoldan çıkma, sapma

g. 166b/12

Ĥaml < Ar. Yorum, isnat

h.+ini 151a/11

Ĥalāş < Ar. Kurtulma, kurtuluş

h. bol- 168b/14, 126b/5

Ĥarekāt < Ar. Hareketler

h. 172a/1

Ĥāṭırḥāh < Ar.+Far. Gönlün arzu ettiği, gönül isteği

h. 145a/4, 176b/8, 139b/8

Ĥāṭır-nişān < Ar. Hatırda kalan, akılda kalan

h. 159b/9

Ḥatīm < Ar. Bitirme, sona erdirme

ḥ. 157a/7

ḥ.+ḡa 161a/12

Ḥayret < Ar. Şaşma, şaşırma

ḥ.+tür 145b/1

ḥ.+i 145b/1

ḥ. cā-yi 145b/1

Ḥaysiyyet < Ar. Şeref, onur, itibar

ḥ.+ni 182b/11

ḥ.+i 176a/13

ḥ.+iḡa 175a/5

Ḥaysiyyetliq < Ar.+T. *ḥaysiyyet+IXk* Meziyetli, onurlu

ḥ. 175a/14

Ḥāzır < Ar. Meydanda, göz önünde olan, hazır

ḥ. 176b/12, 182b/13

ḥ. bol- 183a/6, 163b/12

Ḥıdmet < Ar. Hizmet; huzur; karşı

ḥ. 174b/4

ḥ. qıl- 169b/4, 169b/3, 173b/14

ḥ.+i 159a/5, 168b/11, 174a/1

ḥ.+ini 174a/9

ḥ.+ide 171b/13, 174a/5

ḥ.+idin 151b/1

Himmet < Ar. Çaba, üstün irade

h.+i 177b/2

Ḥissat < Ar. Hasislik

ḥ. 173a/6

- h.+ı** 159a/8
- Hoş-baş** < Far. Zevk düşkünü
- h.** 171b/12
- Hoş-nivīs** < Far. Güzel yazan, iyi yazan
- h.+lerdin** 181b/9
- Hüner:** < Far. Bilme, marifet
- h. ehl-i h.+ğa** 171a/8
- İbrām** < Ar. Can sıkacak derecede üstüne düşme, ısrar etme
- i.** 155b/6, 155b/9
- İctihād** < Ar. Gücü, kuvveti yettiği kadar çalışma
- i. qıl-** (ictihād qılmaydur) 178a/12
- İctināb** < Ar. Uzak durma, kaçınma
- i.** 178a/11
- i. qıl-** 178a/12
- İfrāt** < Ar. Aşırı gitme
- i.** 164b/9, 167b/7
- İfsād** < Ar. Fesada uğratma
- i.+ı** 152b/8
- İgvā** < Ar. Azdırma, baştan çıkarma
- i.** 152b/8
- i. qıl-** 177a/6
- i.+sıdın** 155a/4
- İhsān** < Ar. İyilik etme, bağış
- i.** 155b/2
- İhtirām** < Ar. Saygı gösterme, hürmet
- i.+larn** 169b/5
- İhtisāb** < Ar. Hesap sorma, sorumluluk

i. 178a/4

İhtilâf: < Ar. Karşılaşp görüşme

i.+ qıl- 172b/13

i.+ı 175b/3

İhtimām: < Ar. Özenle iş yapma, gayretle çalışma

i. 158a/1

i. qıl- 177a/3

i.+ı 171a/10

İhtirā' < Ar. İcât, benzeri görülmemiş bir şey meydana getirme

i. qıl- 144b/13, 180a/10, 180a/11

i.+i 173b/2

i.+ıdur 175a/3, 178a/2

İhtiyār: < Ar. Seçme, tercih etme

i. 123a/11, 125a/6, 146a/8, 175a/9, 178a/3

i. bol- 172b/12, 169a/12

i. qıl- 123a/13, 148b/8, 148b/9, 154a/7, 166b/5, 177a/2

i.+ı 124b/4, 159b/1

İhtiyārī < Ar. Sâlahiyet, ret ve kabulü isteğe bağı bırakılmış

i. 167b/4

İhtiyāt < Ar. Tedbirli davranma

i. 122b/2

i. qıl- 148b/8, 148b/9, 154a/7

İhyāne < Ar. Diriltilecek şekilde, canlandırarak şekilde

i. 152a/9

İktibās < Ar. Kazanma, elde etme

i. 179a/5

İmsāk < Ar. Sakınma, uzak durma; cimrilik

- i. 173a/6
- İn‘ām** < Ar. Nimet verme, iyilik yapma
- i.+lar 155b/1
- ‘ināyet** < Ar. Lütuf, iyilik, yardım
- ‘i. 127b/5, 151b/4, 151b/5
- ‘i. bol- 161a/12
- ‘i. qıl- 161a/13
- ‘i.+ni 174a/1
- ‘i.+idin 139a/2
- İnhirāf** < Ar. Sapma, doğru yoldan çıkma
- i.+i 179a/3
- İniş İniş**
- i.+din 147b/10
- i.+de 147b/12
- İnşā** < Ar. Yapma, meydana getirme; kaleme alma
- i.+nı 175a/4
- i.+larını 171a/1
- İntiqāl** < Ar. Göçme, geçme
- i.+ıda 124a/6
- İ‘rāb** < Ar. Doğru, düzgün konuşma
- i.+ığaça 180b/8
- İsbāt** < Ar. Delil göstererek doğrusunu ortaya çıkarmak
- i.+ qıl- 180b/3
- i.+ığa 146a/9
- İşlāh:** < Ar. İyileştirme, yeniden düzenleme
1. 157b/14
- İstimālet:** < Ar. Gönül çekme, kendi tarafına çekme

- i. 154b/8
- İsnād** < Ar. Yükleme, affetme, dayanak
- i. **qıl-** 180a/12
- İsrāf** < Ar. Gereksiz yere harcama
- i. 176b/9
- İstid'a** < Ar. Yalvararak isteme; rica
- i. **qıl-** 123a/10, 146b/10
- i.+**sıdın** 120b/11
- İşkāl** < Ar. Güçlük çıkarma
- i.+i 160b/11
- İtlāf** < Ar. Lüzumsuz yere harcama
- i. 176b/9
- İttifāq:** < Ar. birleşme, uyuşma, sözleşme
- i. **qıl-** 122a/3, 183a/7
- i.+ı 165b/9
- İyādet** < Ar. Hatır sorma, ziyâretinde bulunma
- i.+iğā 178b/10
- İzhār:** < Ar. gösterme, meydana çıkarma
- i. **qıl-** 123a/9
- i.+ı 120b/10
- Qabāhat** < Ar. Kusur, çirkin hareket
- q.+ınnı 158b/3
- Qabūl** < Ar. Alma, kabul etme, razı olma
- q. **qıl-** 121a/14, 121b/10, 158b/13, 172b/11
- Qābiliyyet** < Ar. Yetenek, anlama
- q.+i 139a/4
- q.+idin 173a/11

Qābiliyyətliq < Ar.+T. *qābiliyyət+IXk* Yetenekli

q. 175a/14

Qasd < Ar. Kasetme, kıyma; niyet

q. **qıl**- 156b/12, 170a/6, 173b/13

Qatl < Ar. Öldürme

q. 138b/14

q. **qıl**- 138a/12

q.-i **ām** 148a/9

Kāhilliq < Ar.+T. *kāhil+IXk* Tembellik, gayretsizlik

k. **qıl**- 161b/6

Kem-hadşe < Far.+Ar. Az merak uyandıran, az etkili

k.+**dür** 181a/14

Keşeş < ET *kéneş* (EDPT, 734) Danışma, görüşme

k. 145a/9

k.+**te** 152b/3

Kerem: < Ar. cömertlik

k. 120b/3

k.+**i** 128a/2

Köç: < ET köç (EDPT, 693) Göç

k. 121a/5, 122b/8, 124a/9, 124b/12, 125a/5, 145b/10, 150a/5, 151b/6, 151b/11,
154b/4, 155a/5, 159a/8, 159b/10, 161b/5

k.+**ni** 120b/7

k.+**de** 151b/11

k.+**te** 152a/9

k.+**din** 151b/12, 152a/14, 152b/4

k.+**ini** 127b/9

k.+**leri** 123a/4

k.+lerini 120b/12

k.+lerige 144b/9

k.+lerde 151b/9

Kömek: Yardım

k. 134b/12, 151a/11

Kömeksiz < *kömek+sLz* yardımsız

k. 151a/13

Maḥbūbī < Ar. Sevgili, sevilen

m. 176b/3

Ma'şūq < Ar. Sevgili

m. 176b/2, 181b/4

Ma'şūqluq < Ar.+T. *ma'şūq+IXk* Sevilen kişi olma, sevilmişlik

m.+nı 181b/3

Māyil: < Ar. Eğilen, meyleden

m. 168a/5

Ma'yūb < Ar. Kaybetme

m. bol- 168b/1

Mazarrat < Ar. Zarar verme

m.+ını 163a/5

Ma'zūl < Ar. Azledilmiş, işinden çıkarılmış

m. bol- 173a/9

m. qıl- 177a/7

Mebhūt < Ar. Hayrette kalmış, şaşmış

m. 173a/10

Mefhūm < Ar. Anlaşılmış, kavranmış, kavram

m. 179a/12

Meftūn < Ar. Tutkun, hayran olmuş

- m. 179a/11**
- Mehcūr** < Ar. Terk edilmiş, ayrılmış
- m. 173a/11**
- Meremmet** < Ar. Tâmir, onarma
- m. qıl- 157b/14**
- Merğüb** < Ar. Rağbet edilmiş, beğenilmiş; sevilen, istenilen
- m. édi 166a/7**
- Meşgül:** < Ar. Bir işi olan, çalışan
- m. 150a/2**
- m. bol- 164a/3**
- Meşgüllüĝ** < Ar.+T. *meşgül+IXk* Meşgullük
- m.+ı 177a/12, 177b/2**
- Meşhūr** < Ar. Tanınmış
- m. 120b/3, 122b/9, 149b/4, 154b/11, 162a/4, 168b/6, 171a/11**
- m. bol- 180b/1**
- m.+dur 129b/10, 130a/1, 130a/11, 133b/7, 134b/7, 139a/10, 170b/9, 174a/5, 174b/9**
- Meşhūrraq** < Ar.+T. *meşhur+rAk* Daha tanınmış, daha şöhretli
- m.+dur 180b/12**
- Meşrūh** < Ar. Ayrıntılı açıklanmış veya yorumlanmış
- m.+dın 128a/7**
- Meşveret:** < Ar. Danışma
- m. qıl- 146a/4**
- Mevsūm:** < Ar. Adlandırılmış
- m. 132a/9, 180a/2, 181b/1**
- Meyl:** < Ar. Eğilim, meyil
- m.+i 170a/10**
- Mezkūr** < Ar. Adı geçmiş, anılmış

- m.** 141a/12, 151b/5, 177b/6, 179b/2
- m. bol-** 141a/1, 144a/7, 154a/6, 158a/14, 159b/3, 169b/11, 169b/13, 170b/14, 174a/7, 175b/5, 177a/13, 177a/14, 178a/1, 181a/2, 182a/3
- Mufaşşal** < Ar. Uzun uzadıya anlatılan, tafsilatlı
- m.+mı** 180b/2
- Mu‘ammer** < Ar. Ömür süren, yaşayan
- m.+dür** 178b/12
- Mu‘ariz** < Ar. Karşıt, itiraz eden
- m.** 180a/3
- m.+leri** 179a/2
- Muḥaqqar** < Ar. Hakarete uğramış
- m.** 134b/5, 137b/11, 138b/6, 138b/8, 139b/4, 144b/8, 177b/6
- Muḥarrrik** < Ar. Harekete geçiren, hareket ettiren
- m.** 121b/2
- Muḥaşşıl:** < Ar. Meydana getiren
- m.+ı** 124b/1
- Muḥaşşılıq:** < Ar.+T. muḡaşşıl+IXk Meydana getirme
- m. qıl-** 124b/2
- Muqābele:** < Ar. Karşılık verme
- m.+de** 124a/2
- m.+side** 151a/9, 152b/7, 176a/9, 180b/10, 180b/11, 180b/12
- m.+sidin** 151a/7
- Muqavvī** < Ar. Takviye veren, kuvvetlendiren
- m.** 171a/8
- m.+si** 170b/8
- Muntazır** < Ar. Bekleyen, gözleyen
- m.+dur** 140a/5

Musahhar < Ar. Ele geçirilmiş, kazanılmış

m. bol- 170a/14

m. qıl- 128a/3

Musallaṭ < Ar. Sataşma, ilişme

m. bol- 158a/4

Muşammem < Ar. Kesin olarak karar verilmiş

m. bol- 158a/4

Muṭasarraf: < Ar. Kullanma yetkisine sahip, tasarruf yetkisi olan

m. bol- 175b/12

Muṭāyebe < Ar. Latife etme, şakalaşma

m. 128a/14, 180a/8

Mutazarrır: < Ar. Zarar gören, zarara uğrayan

m. bol- 121b/5

Muvaffaq < Ar. İşleri rast giden; başarılı

m. bol- 171a/11

Müdǖr < Ar. İdare eden, çeviren, bakan

m. 173b/12

Mükedder < Ar. Bulandıran, keder veren

m. 163a/4

Mülāqāt: < Ar. Görüşme, buluşma

m. qıl- 179a/6

Mülāḥaza: < Ar. Dikkatle bakma

m. qıl- 132a/5, 133a/11, 138a/14, 153a/8, 168a/5

Mülāqī < Ar. Kavuşan, buluşan

m. bol- 155a/8

Mülāzemet < Ar. Bir yere veya bir kimseye sıkı sıkıya bağlanma

m. 174a/13

m. qıl- 120b/11, 125b/7, 127b/5, 145b/2, 146a/14, 146b/10, 155a/9, 168a/10, 173b/9, 174a/10, 176a/1, 179b/7, 181a/3

m.+ide bol- 164a/9

m.+qa 125b/8, 148a/12, 162a/1, 162a/11

m.+imğa 168b/9

m.+imdedür 168b/11

m.+ide 173b/2

Müşhil < Ar. Kolaylaştıran

m. 162a/10

Müstahzır < Ar. Hazırlayan, istihzâr eden

m. 178b/5, 182a/10

m.+dur 181b/8

Müşrif < Ar. Yükselen ;ölümü yaklaşan

m. 137a/6

m.+dür 128b/12, 132a/9

Mütâla‘a < Ar. Okuma, inceleme

m.+ğa 164a/3

Müte‘alliq < Ar. Bağlı olan, taalluk eden

m.+leri 128a/1

Mütseyyid < Ar. Seyyidlik taslayan, seyyid olmadığı halde kendini seyyid gibi gösteren

m. 176a/7

Mütैयाqqîn < Ar. Kesin olarak bilinen

m.+dür 139b/10

Müttefiqı’l < Ar. Müttetik olarak

m. 134a/14

Mütevâtir < Ar. Herkesçe bilinip onaylanan

- m. 122b/9
- Nā-murād** < Far.+Ar. Muradına ermemiş
- n. 180b/14
- Naqliyye** < Ar. Eşya taşıma işi
- n. 177b/9
- Naşihat** < Ar. Öğüt
- n. qıl- 155b/8
- Nazar** < Ar. Bakma, göz atma
- n.+ğa 145a/13
- n. kél- 153a/2
- Nerd** < Ar. Tavla, tavla oyunu
- n. 175a/1
- Nezaket** < Ar.+Far. Naziklik, incelik
- n.+ini 170b/9
- Nişin** < Far. Oturan, oturmuş
- n. 165b/7
- Nüqte** < Ar. Nükte, herkesin anlayamadığı ince mana
- n. 180b/8
- Nümāyān** < Far. Görünen, meydana olan
- n. 165a/5
- Olturuşluq** < *olturuş+IXk* Oturmuş, yerleşmiş
- o. 125b/9, 143a/3
- ‘ömr** < Ar. Ömür
- ‘ö. 171b/7, 182a/1
- ‘ö.+i 176a/9
- ‘özr** < Ar. Özür
- ‘ö. 127a/1

‘özl̄āhlıq < Ar.+Far.+T. ‘özl̄+h̄āh+IXk özür dileme

‘ö.+lar 159b/4

Pākīze < Far. Temiz, halis

p. 138a/5, 182a/9

Pāk-mezheb < Far.+Ar. Temiz imanlı

p. 173a/4

Pervārī < Far. Besleme, büyütme

p. 135a/3

Rağm < Ar. Zıddına davranma, körlük ve nispet

r.+ığa 172b/3

Rahmet: < Ar. Rahmet, koruma, esirgeme

r. 163a/14

r.+ığa 154a/2, 157a/1, 163b/3, 171b/3

Rāī < Ar. Gören, görülen; görücü

r. 140a/13

Rāzī < Ar. Rıza gösteren, karşı çıkmayan → **rāzī**

r. bol- 135b/12, 155b/14

Rāzī < Ar. Rıza gösteren, karşı çıkmayan → **rāzī**

r. 159b/2, 177a/4

r. bol- 129a/11

Ri‘āyet < Ar. Uyma, gözetme; saygı

r. 139b/6, 159b/1, 170b/4, 171b/12, 173a/12, 174a/11, 174b/2, 176a/1

r. qıl- 144b/4, 161a/1, 164b/4, 170a/4, 170a/13, 171b/8, 171b/11, 172a/1, 172b/3,

174b/5, 174b/10, 176a/4, 177b/10, 181a/7

r.+i 151b/2

r.+lerin 170a/9

r. qābil-i r. 161a/2

- r. sebeb-i r.** 150b/6, 176a/2
- Rū-be-rū:** < Far. Yüzyüze
- r. 149b/6
- r.+sıda 173a/2
- Rücū'** < Ar. Dönme, geri dönme; sözünden dönme
- r. 183a/1
- r. qıl- 172a/3
- Sāf** < Ar. Temiz, pak
- ş. 159a/13
- ş.+tur 136b/5
- Safālıq** < Ar.+T. *şafā+IXk* Zevkli
- ş. 136b/7
- ş.+qına 136b/4
- Sahib-ihtiyār** < Ar. İrade sahibi, güç sahibi
- ş. 172b/10, 182b/14, 183a/9
- Salāhiyyet** < Ar. Bir işi yapmaya hakkı ve yetkisi olan
- ş.+idin 173a/11
- Sārūḥ** Sıva, sıvamak
- s. 137a/5
- Sa'y** < Ar. Çaba, gayret
- s. 157a/9, 171a/10, 177a/3, 177a/6
- s. qıl- 155b/13, 157a/11, 158a/7, 168a/5
- s.+dın 146b/6
- s.+ı 158a/12, 169a/12
- Sekenāt** < Ar. Davranış, duruş
- s.+ı 172a/2
- Selāmet** < Ar. Güvenlik, korkudan uzak olma

- s. 128a/1, 144a/10
- Sévgü** Sevgi
- s. 166a/12
- Sévgülüg** < *sévgü+IXk* Sevgili
- s. 166a/12, 169b/2, 182b/13
- Siyāset** < Ar. Politika; kurnazca iş veya hareket
- s. 151b/14
- s.+**qa** 162a/6
- s.+**tin** 126a/5
- s.+**i** 127a/5
- Şa‘af** < Ar. Çok sevmek, aşırı sevgi
- z.+**ı** 178b/1
- Şerḥ** < Ar. Açıklama
- ş. 178b/5
- Şerīr** < Ar. Kötü, kötülük işleyen
- ş. 154a/3, 181a/12
- Şer(r)** < Ar. Kavga, gürültü
- ş. 121b/12
- Şīrīn-ḥarekāt** < Far.+Ar. Nâzik tavrılı
- ş. 173a/14
- Şöhret:** Şöhret
- ş. **qıl-** 171a/10
- ş.+**i** 139a/11
- ş.+**içe** 133b/10, 180b/13
- Şūḥlīq** < Far.+T. *şūḥ+IXk* Oyun yapma
- ş. **qıl-** 127a/10
- Ta‘accub** < Ar. Şaşma, hayret etme

- t. qıl-** 138b/8, 180a/1
- Ta'alluq** < Ar. Tābi olma; ilgi, ilgili olma
- t.** 120b/14, 123a/4, 124a/14, 125b/5, 126b/7, 127b/8, 127b/10, 152a/2, 162b/2
- t.+dur** 134a/9, 173b/11
- Ta'biye** < Ar. Katılma, vasıta edilme
- t.** 155b/14
- Tafşil:** < Ar. Ayrıntılı açıklama
- t.+i** 126a/11, 154b/7, 172b/12
- Tahmîl** < Ar. Yükletme, yıkma
- t. bol-** 144b/11, 144b/12
- Tahsîn** < Ar. Beğenme, takdir etme
- t. qıl-** 180a/1
- Taqşîr:** < Ar. Bir işi eksik yapma, kusur
- t. qıl-** 163a/8
- Taqlîd** < Ar. Taklit, benzemeye veya benzetmeye çalışan
- t.** 129b/10
- t. qıl-** 171a/2
- Taqrîb** < Ar. Tahmin, hatırlatma
- t.** 150a/10
- Taqviyet** < Ar. Kuvvetlendirme, takviye, destek verme
- t.+idin** 171a/9
- Taleb** < Ar. Talep, istek, isteme
- ṭ. qıl-** 120a/2
- ṭ.+iğā** 120a/3
- Ta'n** < Ar. Ayıplama
- t. qıl-** 179b/12
- Ta'rîf** < Ar. Anlatma; tanıtma

- t. qıl- 129b/10, 172a/4, 181b/6
- t.+qa 177b/5
- t.+in 145b/10
- t.+ide 129a/1
- Taşnīf** < Ar. Sınıflama
- t.+i 176a/13
- t.+idür 176b/4
- Tavāf** < Ar. Çevresini dolaşma
- t. 164a/7
- t. qıl- 134a/6, 178a/9, 178b/10
- Tavassuṭ** < Ar. Araya girme, aracılık etme
- t.+ı 127b/5
- Ta'yin** < Ar. Bir göreve atama
- t. qıl- 127b/10, 127b/11
- Ta'zīm** < Ar. Ağır lama, saygı gösterme
- t. 169b/5
- Tebessüm** < Ar. Gülme, gülümseme
- t. qıl- 176b/12
- Tecāvüz** < Ar. Sınır aşma
- t. qıl- 155b/1
- Tecessüs** < Ar. Yoklama, araştırma
- t. qıl- 139a/9
- Tedārük** < Ar. Tedarik, hazırlama
- t.+ige 158b/3
- Teferrüc** < Ar. Gezinti
- t.+dür 141b/9
- t.+qa 127a/12

Tefriqa: < Ar. Dağılma, ayrılık

t. **mücib-i t.** 121a/9

t.+**sıdın** 122b/2

Tehdîd < Ar. Gözdağı, birinin gözünü korkutma

t. 138b/6

Tekellüf: < Ar. Kulfete katlanma

t. **bol-** 179b/5

t. **qıl-** 134a/12, 182b/1

Teklîf < Ar. Öneri

t.+**ler** 174a/12

Telaffuz < Ar. Söyleyiş

t. **qıl-** 131b/4, 133a/11

Terbiyet < Ar. Terbiye

t. 151b/4, 151b/5, 171a/9

t. **qıl-** 151b/5

Terreddüd < Ar. Kararsızlık, duraksama

t. **bol-** 149b/13

t. **qıl-** 183a/2

t.+**ni** 183a/3

Terk < Ar. Terk, bırakma

t. **qıl-** 164a/3, 166b/5, 171a/14, 173a/4, 174a/9, 177b/11

Te'sîr < Ar. İşleme, etkileme

t. **qıl-** 155b/9

Teslim < Ar. Teslim, bir emaneti yerine verme

t. **qıl-** 161a/3

Tesmiye < Ar. Adlandırma, ad verme

t. **vech-i t.** 137a/4

- t. vech-i t.+si** 140b/5
- Teşhîr** < Ar. göstermek, sergilemek
- t.+ni** 182a/1
- Teşhîs** < Ar. Fark etme, tanıma
- t. qıl-** 171b/2
- Teşvîş** < Ar.+Far. Karıştırma, karmakarışık etme
- t.** 149b/11
- t. bér-** 130a/4, 139b/1
- Tevâtür** < Ar. Bir haberin ağızdan ağza dolaşarak yayılması
- t.+ğa** 134a/8
- Tevehhüm** < Ar. Kurma, itham etme
- t.+ni** 127b/6
- t.-i küfr+dür** 176b/1
- Teyemmün** < Ar. Uğur sayma
- t.** 177b/6
- Téz:** Tez, acele
- t.** 160b/9
- ‘ubūr** < Ar. Karşıya geçme, suyun karşı tarafına atlama
- ‘u.** 130b/14
- Važ‘lıq** < Ar.+Far. *vaz+LXk* Atama, tâyin etme
- v.** 140b/7, 141b/2
- Vecd** < Ar. Kendinden geçecek kadar dalgınlık, ilahi aşka dalma
- v.** 176a/11
- Velâdet** < Ar. Doğma, doğuş
- v.** 163b/4
- v.+i** 163b/4
- Yâd:** < Far. Hatırlatma, anma

- y.+ıda** 181b/7, 181b/8
- y. qıl-** 172a/4
- Yaq** Beğeni, beğenme
- y.+qu** 120a/14
- Yār** < Far. Sevgili
- y.** 150a/11, 159b/14
- Zabıt** < Ar. Hakim olmak
- ż. qıl-** 134b/2, 172b/1
- ż.+ıġa** 139b/9, 139b/10
- ż.+ıda** 138b/7
- ż. taht-ı** **ż.+ıda** 138b/7
- Zarb** < Ar. Vuruş, darp
- ż.-i muşt+ı** 180b/9
- Zār:** < Far. Ağlayan, inleyen
- z.** 123b/14, 124b/4
- Zerāfet** < Ar. Şaka
- z.** 172a/2, 180a/6, 180a/12
- z.+leridin** 180a/9
- Zuhūr** < Ar. Görünme, meydana çıkma
- z.** 177b/13
- z.+ġa** 159a/6
- 4.18.1.5.1.Hareket Durumuna Göre İnsanlar**
- Direng:** < Far. Bekleme, duraklama
- d.** 120b/5, 127a/3
- d. qıl-** 151a/10
- Peyvest:** < Far. Ulaşma, kavuşma
- p.** 130a/10, 153a/3

p.+dür 128a/8

p.+i 152a/1

Reviş < Far. Gidiş, yürüyüş

r.+ini 172a/3

Satranc < Ar. Santraç

ş. 178b/2, 180a/7

ş.+ğa 173a/5, 178b/1

Seyr: < Ar. Yürüme, hareket, seyir

s. qıl- 145b/12, 145b/13

Soĥbet < Ar. Görüşüp konuşma; arkadaşlık

ş. 156a/1

s.+te 173b/9, 182b/2

ş.+i 175b/2

ş.+ide 182a/7

Teraqqī: < Ar. Yükselme; ilerleme

t. 129b/4

t. qıl- 169a/11, 182a/12

t.+si 150b/6, 177b/13

Vāşıl < Ar. Ulaşma, kavuşma

v.+ı 150a/13

Yayaq: < ET yadağ (EDPT, 887) Yaya → yayag

y. 120a/7, 148b/11, 149a/14, 149b/5, 152b/13, 161a/1

Zikr < Ar. Anma, dile getirme

z.+i 123a/5, 174b/6

z.+leri 167b/8

4.18.1.6.İnsana Özgü His, Duygu ve Düşünceler

Āh < Far. Dert

- ā.+ım** 174a/4
- ‘**Āşıq** < Ar. Aşık
- ‘**ā. qıl-** 181b/4
- ‘**Aşıklıq** < Ar.+Far.+T. ‘*aşıq+IXk* Aşıklık
- ‘**a.+nı** 181b/3
- ‘**a.+qa** 176b/2, 181b/2
- ‘**Ayş** < Ar. Keyif alma, gününü gün etme
- ‘**a.** 164b/9, 166a/2
- Āzād** < Far. Kurtulmuş, hür → **āzāde**
- ā. qıl-** 146b/3, 150b/11
- Āzāde** < Far. Hür, serbest → **āzād**
- ā. qıl-** 124b/8
- Āzārī** < Far. İncitilmiş, incinmiş
- a.** 157b/12
- ‘**Azim** < Ar. Kararlı, niyetli
- ‘**a. bol-** 163a/3
- ‘**a.+i** 165b/7
- Bed-baht:** < Far. Kötü bahtlı
- b.** 152b/8
- b.+lar** 161b/12
- Beliyye** < Ar. Felaket, afet, sıkıntı
- b.** 175a/7
- Cefā:** < Ar. Üzme, eziyet etme
- c.+lar** 180a/4
- Cezm:** < Ar. Kesin karar, niyet
- c. qıl-** 158a/5, 162b/12
- Dağdağa:** < Ar. Korku, telaş

- d. 127b/6
- d.+sı 165a/13
- d.+sıdın 126b/5
- d.+lardın 179a/13
- Dahl** < Ar. Niyet, fikir
- d. qıl- 179a/2
- d.+i 176a/8, 178a/4
- Dā'ıye** < Ar. Niyet, arzu
- d.+si 156a/4
- d.+sini 175b/14
- Dil-şikeste** < Far. Hüzünlü, kırgın
- d. bol- 122b/3
- Dürüstluq** < Far.+T. *dürüst+IXk* Dürüstlük
- d.+lar 124b/1
- Fayşal** < Ar. Kesim hüküm, karar
- f. 177a/12
- Ġam:** < Ar. Tasa, kaygı
- ğ. 174a/4
- ğ.+lar 150a/11
- Ġalaṭ:** < Ar. Yanlış, yanılğı
- ğ. 171a/4
- Ġaraḫ:** < Ar. Gaye, istek
- ğ. 126b/4, 153b/2
- ğ.+ım 158b/9
- ğ.+ı 177b/2
- Gölāne** < Far. Ahmakça, budalaca
- g. 176b/3

Ḥasūd < Ar. Hasetçi, kıskanç

ḥ. 159a/7

Ḥayāl: < Ar. hayal

ḥ. 176a/3

ḥ. qıl- 130b/14, 159b/2, 160a/6

ḥ.+da 125b/10, 150a/1

ḥ+ı 120b/6, 155b/14, 164a/14, 183a/2

ḥ.+ları 158a/8

Heveslıq < Ar.+T. *heves+IXk* Hevesli

h. 141b/14

‘İşq: <A. aşk

‘ı. 179b/4, 181b/2

İzтіrāb: < Ar. Sıkıntı, büyük acı, eziyet

ı. qıl- 159b/7, 161a/5

İnsāniyyet: < Ar. İnsanlık

i.+ni 120b/4

i.+i 159a/6

İhānet < Ar. İhanet, haksızlık, kötülük

i.+ler 178a/6

İhtiyāc < Ar. İhtiyaç

i. 138b/11, 136b/5

i. bol- 132b/10

i.+ı 177b/5

i. be qadr-ı 138b/11

İ‘tibār < Ar. Şeref, haysiyet

i. 123b/12, 130a/10, 172b/12

i.+ı 170a/13

- i.i 167b/4
- İ'tibarlıq** < Ar.+T. *i'tibar+IXk* İtibarlı
- i. 183a/1
- İ'tibārraq** < Ar.+T. *i'tibar+rAk* Daha itibarlı
- i. 159a/4
- İ'tiqādliq** < Ar.+T. *i'tiqād+IXk* İnançlı
- i. 138a/5
- İ'timād** < Ar. İtimat, güvenme
- i. 122a/9, 123b/12
- i. qıl- 151a/6
- i.+ığa 169a/6
- İ'timadlıq** < Ar.+T. *i'timad+IXk* İtimatlı
- i. 123a/2
- Qara** < ET *qara* (EDPT,643) Kara; mâtem
- q. 133b/6, 134b/2, 134b/4, 157a/6, 164a/12, 167b/3
- q.+da 157a/3
- q.+larını 157a/8
- q.+lar 157a/6
- Qorqu** Korku, dehşet
- q. 174a/3
- Qorquñ** Korkunç
- q.+dın 142b/9
- Kemāl** < Ar. Olgunluk, yetkinlik
- k.+ğa 177b/3
- Köñ(ü)l:** < ET köñül (EDPT, 731) Gönül
- k. ber- 124a/2
- k.+ge 120a/14

- k.+i** 122b/3, 154a/12, 173a/6
- k.+idaqı** 155a/10
- k.+idekini** 176b/13
- k.+idin** 183a/3
- k.+lerni** 157a/8
- Maḥşuş** < Ar. Başkasında bulunmayan, ayrılmış, özel
- m.** 138b/3
- m. bol-** 138b/2, 138b/1, 138b/4
- Meşaqqat:** < Ar. Sıkıntı, güçlük
- m.+ı** 142b/6
- m.+lar** 175a/7
- Mezāhib** < Ar. Mezhepler
- m.+ni** 177b/10
- Mezheb** < Ar. Bir dinin şubelerinden her biri;tutulan yol
- m.+i** 164b/2
- m.+ide** 179a/3
- Mezheblıq** < Ar.+T. *mezheb+IXk* Mezhepli
- m.** 138a/5
- Mizāc** < Ar. Yaratılış, tabiat, huy
- m.** 170b/10
- m.+ı** 170b/8
- Murād** < Ar. İstek, arzu
- m.+ıça** 123b/6
- Mu'teber** < Ar. İtibarlı, geçerli
- m.** 149b/4, 152a/1, 169b/12, 171b/11, 176a/2, 176a/8
- Müşkil:** < Ar. Güç, zor
- m.+dür** 130a/12, 149b/13

Müte‘azzir < Ar. Güç

m.+dür 130b/14

Müteveccih < Ar. Dönük, yönelik; birine sevgi besleyen

m. 122a/4

m. bol- 120b/14, 146a/4, 146b/14, 150b/2, 156a/6, 156a/12, 160a/13, 160b/7, 161a/3,
171a/5

Müzāyaqa < Ar. sıkıntı; yokluk

m. 123a/13

Müzāhim < Ar. Zahmet, sıkıntı veren, aykırı gelen

m. bol- 151b/14, 158b/9

Nā-ḥāhī: < Far. İsteksiz

n. 123b/14

Nā-ümīdlik < Far.+T. *nā-ümīd+IXk* Ümitsizlik

n. **mücib-i n.** 122a/11

Nā-vehm < Far.+Ar. Korkusuz

n. 135a/3

Nā-vehmlıq < Far.+Ar.+T. *nā-vehm+IXk* Pervasızlık, korku bilmemezlik

n. 162a/4

Nāz < Far. Naz, eda

n. 182a/14

n.+ı 159b/5

n.+ım 159b/4

n.-ı ‘alī şīrī 180a/14

Nedāmet < Ar. Pişmanlık

n.-i **mücib n.** 121b/3

Nisbet: < Ar. Bağlılık

n. qıl- 181b/3

n. bér- 139a/10
n.+i 136b/2, 140b/8, 134b/10

Niqār < Ar. Kin, hınç

n. bol- 162b/3

n.+lar 121b/7

Peşīmān: < Far. Pişman

p. bol- 159b/6, 170b/3

Peşīmānliq: < Far.+T. peşīmān+lXk Pişmanlık

p. 121b/4

Pür-şaqq < Far.+Ar. Çok zahmetli

p. 174a/14

Reca < Ar. Ümit, rica

r. 136b/10

Ref' < Ar. Kaldırma

r. qıl- 127b/6, 163a/5, 183a/3

Revāc < Ar. Geçerlilik, yaygınlık

r. 180a/11

Re'y < Ar. Görüş, fikir

r.+i 126a/7, 170b/4

Şād: < Far. Sevinçli

ş. 150a/11

Ser-gerdān: < Far. Şaşkın, perişan

s. 120a/2

Şefqat < Ar. Şefkat

ş. 127b/6

ş.+ı 151b/2

Talaş Heyecan, telaş; kavga, dövüş

t. 124b/3

t.+sız 156a/6

Talaşsız < *talaş+sXZ* Heyecansız, kavgasız

t.+sız 156a/6

Teşvîşî < Ar. Huzursuzluk, rahatsızlık

t. 162a/7

t. bol- 162a/2

Tüş Düş, rüya

t.+ke 144b/5

‘usret < Ar. Güçlük, sıkıntı; sefalet

‘u. 120a/8, 152a/14

Ümîd < Far. Ümit

ü. 121a/13, 139a/3

Ümîd-vâr < Far. Ümitli

ü. 122b/3

Ümîd-vârlıĝ < Far.+T. *ümîd-vâr+IXĝ* Ümit etme →**ümîd-vârlıĝ**

ü.+ı 127a/3

Ümîd-vârlıĝ < Far.+T. *ümîd-vâr+IXk* Ümit etme →**ümîd-vârlıĝ**

ü. 120a/6, 120a/11, 120b/4, 122b/6

ü. mûcib-i ü. 120a/12

Vefâ: < Ar. Sadakat

v.+ĝa 132a/9

Vehm: < Ar. Şüphe, kuruntu

v.+idin 146a/12

Yek-cihetliĝ < Far.+Ar.+T. *yek-cihet+IXĝ* Fikirleri bir olma

y. 156b/10

y.+ıdın 126b/4

Zahmet < Ar. Sıkıntı

z.+i 154a/1, 164b/2

Ziyādeserliq < Ar.+Far.+T. *ziyāde+ser+IXk* Gösteriş, kibir

z.+lar 170b/4

Zulm < Ar. Eziyet

z. 126a/2

4.18.1.7.Cinsiyete Göre İnsanlar

4.18.1.7.1.Kadın

Bégimlik < *bégim+IXk* Hanımlık

b. 169a/11

Çārşenbehī < Far. Sevimli hatun, kuma

ç.+lerdindür 169b/6

ğuma Kuma, cariye

ğ. 169b/12

ğ.+lardın 169b/6, 169b/12

Hānım Hanım, kadın

h. 126a/10

h.+nıñ 157a/4

Hātūn < Far. Kadın, zevce

h. 134a/10, 169a/2, 169a/14

h.+ğa 181b/3

h.+ı 168b/12, 183a/1

h.+ını 160a/1

h.+lar 180a/13

h.+lardın 169b/12

Havātīn < Far. Hatunlar

h. 168b/12

‘iyāl < Ar. Hanım, eş, bir kimsenin geçindirmek zorunda olduğu kimseler

‘i. 138a/8, 171a/12

Serāri < Ar. Cāriyeler

s. 168b/12

4.18.1.7.2. Erkek

ÉR < ET ér (EDPT, 192) Erkek, koca

é.+ge 181b/3

Ḥerīf < Ar. Adam

ḥ. 178b/1

ḥ-i şarāb 173b/3

ḥ.-i meclis bol- 180a/5

Merdek: < Far. Adamcağız, herif

m. 123b/6, 123b/14, 124b/1, 170b/4

m.+niḡ 152b/8

m.+lerge 182b/4

m.+qaça 156b/3

4.18.1.8 İnsana Özgü Sözcükler

‘aleyhimü’l-selām < Ar. Allah’ın selamı onlara olsun

‘a. 176b/2

Ḥoş-āmed < Far. Hoş geldiniz

ḥ.+ni 172b/11, 172b/14

Laqab < Ar. Takma ad, lakap

l. 173b/13, 178a/14

l. bol- 172b/13

Mūlaqqab < Ar. Lakablı, adlı

m. bol- 173b/13, 176b/6, 178a/14

Sened < Ar. Dayanılacak şey, kuvvetli delil olabilecek söz

s. 176a/8

s. **qıl-** 159b/13, 162b/8

4.18.2. Toplum ve Toplumsal İlişkiler

4.18.2.1. Toplum, Halk

Ām < Ar. Halk, topluluk

ā. qatl-i ā. 148a/9

Cem' < Ar. Bütün, hepsi; toplama; topluluk

c. 177a/2

c. **qıl-** 140a/14, 171a/2, 179a/5, 179a/6, 182b/12

c.+**niŋ** 179a/14

c.+**ini** 140a/14

Cemaat: <A. "cemaat, topluluk, insan topluluğu (ÇTS 197)"

c. 164b/2

Cem'ī < Ar. Topluma ait, toplumla ilgili

c. 142b/13

Cem'iyetliq < Ar.+T. *cem'iyet+IXk* Topluluk

c. 146a/6, 148b/2

Cerge < Moğ. Topluluk, küme

c.+**side** 179b/2

Él: < ET él (EDPT, 121) Halk, insanlar

é. 120a/12, 120a/14, 120b/4, 122b/5, 122b/6, 125b/5, 126a/2, 126a/5, 126b/5, 126b/7, 133b/11, 134a/7, 135a/14, 138b/3, 144b/4, 144b/7, 144b/9, 145a/14, 147b/4, 150a/11, 153b/13, 154b/4, 159b/14, 163a/3, 170a/1, 170a/7, 170b/9

é.+**dür** 135a/4, 137b/2, 138a/5, 139b/2, 148b/2

é.+**niŋ** 138a/3, 181b/13

é.+**ni** 120b/14, 121a/5, 122b/6, 127b/13, 133a/11, 160b/9

é.+**ge** 126a/2, 127a/5, 134b/12, 144b/8, 160b/3, 180b/3

- é.+din** 134a/14, 162b/2, 177b/1, 182b/9
- é.+i** 126b/6, 126b/14, 127a/12, 127b/3, 130b/3, 132b/14, 134a/4, 134b/6, 135a/3, 138a/5, 139b/2, 139b/2, 142b/5, 142b/12, 147b/8, 148a/2, 148b/2, 149a/7, 149a/13, 150a/6, 150b/13, 151a/1, 151a/4, 151b/1, 154a/4, 183a/1
- é.+inin** 128b/6, 132a/6, 135a/6, 141b/10, 152a/10, 152b/11, 152b/14
- é.+ini** 138b/14, 148b/13, 162a/14
- é.+idin** 151b/13, 152b/9
- é.+lerige** 141b/1
- é.+ler** 121a/14, 127b/8, 127b/9, 142a/8, 143a/3, 146a/6, 151a/1
- é.+lernin** 122b/3, 155a/5
- Élgün** Halk; topluluk
- é.+ge** 125b/5
- é.+ni** 126a/2
- é.+ni** 127b/10
- Gürüh** < Far. Topluluk, cemaat
- g. kemān-ı g.+sini** 167a/1
- Qavm** < Ar. Topluluk, kavim
- q.+ı** 131b/10
- q.+ının** 128a/5
- Meclis** < Ar. Oturulacak, toplanılacak yer
- m.+de** 179a/7, 179a/9, 179a/10
- m.+ide** 180a/7
- m. ħerif-i m. bol-** 180a/5
- Ra'ıyyet** < Ar. Halk, hükümdara bağlı halk
- r.** 176b/9, 177a/1
- r.+ni** 177a/3
- Reht** < Ar. Cemaat, kalabalık

r.+ini 157b/14

Ṭabaqa: < Ar. Halk kitlesi, sınıf

ṭ. 139a/14

ṭ.+ğa 158b/9

Ulus: < ET ulus (EDPT,151) Halk

u. 125b/5, 144b/7

u.+nıñ 144b/9, 154b/4

u.+qa 122b/5

u.+dın 120a/12, 120a/14

u.+ı 122b/10, 123a/4, 123a/7

u.+ınıñ 145a/14

u.+ını 126b/7, 170a/7

u.+ıda 170a/1

Üylüg Belli bir gruba tâbi olan kimseler

ü. 123a/3, 129a/9, 142b/14

Yığınaq Topluluk

y. qıl- 163a/1

4.18.2.2.Toplumsal İlişkiler

4.18.2.2.1.Arkadaşlık, Dostluk

Hem-mekteb < Far. Okul arkadaşı

h. 170b/6

Hem-şoḥbet < Far.+Ar. Sohbet arkadaşı

h. 154b/3

h.+i 173b/3

Ḥuşūşiyye < Ar. Özellik, yakınlık, ahbablık

ḥ. 170b/6

Muşāhib < Ar. Sohbetinde bulunan, arkadaş

m.+i 170b/6, 172a/4

m.+ler 174b/8

Muṣāhiblġ < Ar.+T. *muṣāhib+IXk* Arkadaşlık

m.+m 172a/4

Mücāvir < Far. Komşu

m.+leriġa 151b/13

m.+ler 138b/4

m.+lerniġ 138b/1

m.+lerni 138b/5

4.18.2.2.2. Tanışıklık, Yoldaşlık

Hem-rāh: < Far. Yoldaş, yol arkadaşı

h. bol- 121b/7

h. qıl- 145b/9

h. qılıl- 146b/2

Qarābet < Ar. Yakınlık, hısımlık

q.+i 179b/6

4.18.2.2.3. Yalnızlık

Cerīde: < Ar. Tek başına, yapayalnız

c. 120b/7, 123b/1, 171a/12

Ferd < Ar. Tek, yalnız

f. 171a/12

Ĥalvet: < Ar. Yalnızlık

ĥ. 128a/14, 152b/1

ĥ. qıl- 152b/1, 176b/12

Ték Tek, yalnız

t. 123b/6, 130b/12, 130b/13, 141a/7, 160b/12, 160b/14

Yalguz: < ET yalnız (EDPT, 930)

y. 134a/14, 143a/3, 144b/1, 149a/9, 151a/7, 151a/13, 153a/13, 155b/12, 167b/9

Yek < Far. Tek, bir

y. 176b/7

y.+e 182a/14

4.18.2.2.4. Konuk, Konukluk

Mihmān: < Far. Konuk, misafir

m. 144a/11, 144b/2

Mihmāndārliq < Far.+T. *mihmāndār+IXk* Konuk ağırlamakla görevli

m. 153b/10

4.18.3. Akrabalik

Qara Hısım, akraba; halktan olan

q. 144a/9, 151b/1

q.+sı 168a/2

q.+sım 162a/14

q.+sıdın 169b/8

q.+larığa 149a/8

Qayaş: < ET qadaş (EDPT, 607) Akraba

q.+dın 121b/5

4.18.3.1. Evlilik Yoluyla Oluşan Akrabalik

4.18.3.1.1. Enişte, Damat, Güvey

Küyev < ET *küdegü* (EDPT, 703) Güvey

k. qıl- 176a/4

k.+i 123a/9

4.18.3.2. Kan Yoluyla Oluşan Akrabalik

Ortancı Ortanca, yaş bakımından üç kardeşin büyüğü ile küçüğü arasında bulunan

o. 167b/11

Tuqğan < ET *tuğmiş* Aynı anneden

doğmuş → **tuqqan**

t. 168a/2

Tuqqan < ET *tuğmiş* Aynı anneden

doğmuş → **tuqğan**

t. 163b/9, 173a/7

Tuqqanlıq < *tuqqan+IXk* Aynı anneden doğma; kardeş

t. 121b/8

t.+nı 152b/6

Uruq: < ET uruğ (EDPT, 214) Akriba → uruğ

u. 121b/4, 122b/6, 126a/10, 126b/2, 126b/5, 126b/8

u. bol- 171b/10

u.+nı 126a/13, 126b/7

u.+qa 126b/1

u.+larıdın 168b/10

4.18.3.2.1. Anne, Baba

Ana < ET *ana* (EDPT, 169) Anne

a. 171b/10

a.+m 156b/12, 157a/4

a.+sı 134b/2, 163b/7, 166a/5, 166a/14, 166b/2, 167a/10, 167b/9, 168b/7, 169b/9,
169b/10, 176a/5, 182b/14

Ata: < ET ata (EDPT, 40) Baba

a. 127a/2, 127a/3, 144a/10, 166b/11, 172b/4

a.+dın 175b/11

a.+sı 133a/9, 167a/11, 167a/14, 167b/7, 167b/8, 171b/9, 172b/2, 172b/4

a.+sıdur 172a/8, 173b/11, 175a/9

a.+sınığ 166a/10, 166b/3, 167b/5, 172b/3

a.+ları 154b/9, 155a/1

Ateke: < ata+eke Atalık, babalık

a. qıl- 170a/5

a.+si 128a/12

Vālide: < Ar. Anne

v.+m 126a/10

v.+mğa 120a/9

4.18.3.2.2. Kız Evlat, Kız

Qız < ET *kız* (EDPT, 679) Kız

q. 163b/9, 163b/10, 166a/4, 166a/11, 167b/9, 167b/12, 168a/2, 168a/4, 168a/8, 168a/9, 168a/12, 168b/1, 168b/6, 169b/1, 169b/11, 171a/12

q.+ı 166a/6, 166b/1, 167a/11, 167a/12, 167a/13, 167b/2, 167b/10, 168a/3, 168a/6, 168a/14, 168b/5, 168b/13, 169a/3, 169a/4, 169a/9, 169b/2, 169b/9

q.+mıñ 168a/11, 169b/10

q.+ımı 121a/6, 167b/12, 168b/1, 175b/7

4.18.3.2.3. Erkek Kardeş, Ağabey

Ağa < Moğ. Ağabey; efendi

a. 122a/2, 166b/11

a.+sı 144a/10, 158a/13, 167b/11

a.+sımñ 123a/11, 168a/13

a.+sığa 127a/2

a.+sıdın 127a/3

a.+larınñ 124b/6

Ağa-ini < Moğ.+T. Erkek kardeşler, akrabalar

a. 121b/4, 175a/7

a.+si 162a/4, 166b/11

a.+ler 122a/3

İni: < ET ini (EDPT, 170) Küçük erkek kardeş, Batı Türkçesinde ének ve éneke denilir.

i.+si 120b/9, 122a/9, 124a/3, 125b/9, 156a/10, 156a/12, 163b/13, 166b/4, 166b/11, 167a/4, 167b/13, 173a/7, 175a/14, 179b/6

i.+siniḡ 169a/5

4.18.3.2.4.Amca, Hala

‘Amm < Ar. Amca

‘a. 128a/11

‘a.+ı 176a/2

Ḥāla < Ar. Babanın kız kardeşi

ḡ.+m 157a/5

4.18.3.2.5.Dayı

Ṭaḡayi: < ET taḡay (EDPT, 474) dayı

t.+sıḡa 164a/2

4.18.3.2.6.Dede, Nine

Dada Dede, büyük baba

d.+m 157a/3

4.18.3.2.7.Kız Kardeş, Abla

Égeçi: < ET eke (EDPT, 100) Büyük kız kardeş, abla

e.+si 164a/1, 164a/8

Ḥāher-zāde < Far. Yeḡen, kızkardeş çocuḡu

ḡ.+si 126a/14, 156b/4, 180b/10

ḡ.+sidür 120b/13

Siḡil: < ET siḡil (EDPT, 839) Küçük kız kardeş

s. 168a/3, 168a/6, 169a/7

4.18.3.2.8.Erkek Evlat, Oḡul

Oḡ(u)l: < ET oḡul (EDPT, 83) Oḡul

o. 163b/9, 166a/4, 166a/11, 168b/1, 169b/1, 169b/10, 169b/11, 171a/12, 172b/4, 182b/13

o.+ı 120b/13, 122b/7, 123a/6, 126b/7, 145a/6, 146b/10, 155a/13, 162b/13, 163b/13, 164a/2, 164a/9, 164b/5, 165b/2, 165b/8, 166a/12, 166b/5, 167b/11, 167b/12, 167b/13, 168a/9, 168a/13, 168b/4, 168b/8, 168b/10, 169b/2, 169b/3, 172b/2, 174a/8, 175a/13, 175a/14, 175b/10, 175b/12, 182b/5

o.+ıdur 174b/6

o.+ııııı 154b/10

o.+ıııı 154b/9, 168b/3

o.+ııııı 167b/2

o.+ıııııı 169b/14

4.18.3.2.9.Torun

Nebîre: < Far. Torun

n.+si 163b/7, 163b/8, 164a/1, 168a/2, 168a/3, 168a/9, 168b/7

n.+sini 168a/1

4.18.3.3.Akrabalıkla İlgili Kavramlar

4.18.3.3.1.Yetim, Öksüz

Yetim: < Ar. Yetim

y.+çe 172a/6, 173a/13

4.18.3.3.2.Süt Kardeş

Kökeldaş: < Moğ. Süt kardeş

k. 169b/2, 169b/10

4.19..KÜLTÜR VE SANAT KAVRAMLARI

Sanayi' < Ar. Sanatlar

ş.-i şı'r+de 179a/2

4.19.1.Müzik

4.19.1.1.Ahenk, Uyum, Armoni

Çerge Mûsikide bir makam adı

ç+side 182b/5

Mûsiqî < Ar. Müzik, musiki

m. 179b/14

m.+de 171a/7, 180a/1

m.+dın 179b/12

Nağamât < Ar. Ahenkler, ezgiler

n.+qa 182a/10

Nağme < Ar. Ahenk, ezgi

n. 182a/10

n.+dın 182a/4

n. ehl-i n.+dın 182a/2

Naçs < Ar. Musikide bir makam

n. 180a/1, 182a/12, 182b/6

n.+ı 180a/2, 182b/11

n.+ını 180a/3

n.+ları 171a/7, 182b/6, 182b/9

n.+lar 182b/10

Peşrev < Far. Türk müziğinin en mâruf saz eseri forme'dur

p. 182a/4, 182a/13

p.+dın 182a/4

p.+leri 171a/7

Sâz < Far. Saz, çalgı

s. 157b/7, 182a/12, 182b/1, 182b/2, 182b/5, 182b/8

s.+dur 182a/8

s.+da 171a/9

s.+mı 157b/8, 182b/1

s.+lar 157b/8

s. ehl-i s.+dın 182a/4

Sāzende < Far. Çalgıcı

s.+ler 182b/5

Yosunluq: < Moğ.+T. yosun+IXk gibi, benzer

y. 123a/12, 128b/1, 140b/8, 141a/4, 141a/10, 141a/14, 178b/5

4.19.1.2.Müzik Aletleri

Duhül < Ar. Davul

d. 136a/7

Ğiçek < Far. Kemeñçe

ğ. 182a/8

ğ.+ni 182a/3, 182a/5, 182a/9

ğ.+ke 182a/3

ğ.+de 182a/7, 182a/9

Qānūn < Ar. Çalgı aleti

q.+nı 175a/3, 182a/2

q.+da 175a/3

Naqqāre: < Ar. Davul

n.+sini 159a/12, 136a/7

Ney < Far. Ney, üflemeli bir çalgı

n. 173b/5

n.+ni 182a/6

n.+din 182a/7

Tabl < Ar. Davul

ṭ.-ı kūç 149b/14

Tabl-ı kuç Kalkma davulları

ṭ. 149b/14

‘ūd < Ar. Ut, müzik aleti

‘ū.+nıṣ 182a/14

‘ū.+nı 182a/5, 182a/13

4.19.1.3 Dans

Raqş < Ar. Dans

r. 173b/2

r. qıl- 173b/1

4.19.2. Düğün, Şenlik, Şölen, Tören ve İlgili Terimler

Āyīn < Far. Tören, merasim

ā. 183a/5

Nikāḥ: < Ar. Yasal evlilik töreni

n. bol- 121a/7

Toy < ET *toy* (EDPT, 567) Ziyafet; düğün

ṭ. qıl- 167b/2

4.20. MESLEKLER VE MESLEKLERLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.20.1. Habercilik, Ulaklık

Tovaçı: Haberci

t.+lar 122a/13

Taqrīr < Ar. Haber getirme

t. qıl- 120a/12

4.20.2. Aşçılık

Baverçilik Aşçılık

b. 151b/3

4.20.3. Avcılık, Avcılık Malzemeleri

Av: < ET *av* (EDPT, 3) Vurma veya yakalama yoluyla ele geçirilen hayvan

a. 172a/2

a.+ı 141b/12

a.+ide 128a/2

Sayd < Far. Av, avlanma

ş. 166b/14

Sayyād < Ar. Avcı

s. 142b/13, 143a/3

Şıbaq Balık avında kullanılan bir otun adı

ş.+dın 143a/6

ş.+qa 141b/8

Tor Balık ağı, tuzak

t. 143a/2, 143a/5

t.+nı 140a/2, 140a/3, 140a/4

t.+nı 140a/6

t.+ğa 140a/6

4.20.4.Çiftçilik, Çiftçilik ve Tarım Malzemeleri

Zirā‘at < Ar. Ekincilik, çiftçilik

z. qıl- 139b/2

z.+tın 153a/7

4.20.5.Ressamlık, Resamlık Malzemeleri

Muşavvir < Ar. Ressam, resim yapan

m.+lerdin 181b/12

Muşavvirlıq < Ar.+T. *muşavvir+IXk* Ressamlık

m. 181b/12

Resm < Ar. Resim

r. 183a/5

r.+ni 147a/14, 157a/6

r.+i 132a/6, 145b/1

Taşvîr < Ar. Resim yapma, betimleme

t.+de 171a/10

t.+i 181b/14

4.20.6. Okçuluk

Atışlıq Ok atımında usta, mahir

a. 175a/10, 175a/11, 177a/5

Tîr < Far.Ok, ok atışı

t.+idedür 136b/1

Tîr-endâzlıq < Far.+T. *tîr-endâz*+IXk Ok atıcılık

t. qıl- 163a/8

4.20.7. Çeşnigirlik

Beqāvülluq < Ar.+Far.+T. *beqāvül*+IXk Çeşnigirlik

b. 151b/3

4.20.8. Çobancılık

Çopān < Far. Çoban

ç. 147b/14

Qoyçı Koyuncu, çoban

q. 147b/14

4.20.9. Kâhyalık

Kedhüdā < Far. Keshüda, kâhya

k.+lar 157b/1

4.20.10. Güreşçilik

Küştiğîrlıq < Far.+T. *küştiğîr*+IXk güreşçilik

k.+da 182b/10, 182b/11

4.20.11. Devlet Memuru

Mühdār < Ar.+Far. *müh+dār* Devlet erkanının mühürlerini korumak ve onun emriyle gereken evrakı mühürlemekle görevli memur

m. 171a/13

4.20.12. Dadılık

Mürebbi < Ar. Terbiye eden; çocuk yetiştiren

m. 170b/8, 171a/8

4.20.13. Semercilik

Pālānī < Far. Semerci

p. 180b/1

Pālānduz < Far. Semerci

p.+ğa 180b/1

4.20.14. Mimar

Serāri < Ar. Cāriyeler

s. 168b/12

4.20.15. Diğer Kavramlar

Baṭālet < Ar. İşsizlik, avarelik

b. 166b/12

4.21.ORGAN ADLARIYLA İLGİLİ KAVRAMLAR

4.21.1.Gövde Kısımında Bulunan Organ Adları

Beden < Ar. Gövde, beden, vücut

b.+i 166a/7

Boy(u)n: < ET boyun (EDPT, 386) Boyun

b.+ı 170a/11

b.+ığa 125b/13, 142b/4, 156b/5, 172b/14

b+ıda 134b/13

b.+larını 147b/2

b.+larığa 158b/8

Bél < ET *bél* (EDPT, 330) Bel

b.+idin 164a/10

Emçek Göğüs

e.+ige 160a/12

Egin < ET *égin* (EDPT, 109) Üst; omuz, sırt

é.+leride 120a/8

Gerden < Far. Boyun, gerdan

g.+iler 182b/2

Qanat Kanat

q. 153a/12

q.+ı 135a/9

q.+ığa 142b/4

q.+ını 135a/11

Qarın Karın, göbek

q.+ıda 153b/3

Qulunç Kulunç

q. 154a/1

Köt < ET *köt* (EDPT, 700) Makat, göt

k.+ige 180a/8

Tuş: < ET *tuş* (EDPT, 558) Sine, göğüs

t.+ıdın 147a/10, 148b/11

4.21.2.Bacak, Diz, Ayak

ayağ < ET *adaq* (EDPT, 45) Ayak → **ayaq**

a.128b/12

a.+ın 162b/5

a.+ı 125b/1, 132a/2, 134a/8, 135b/10, 147b/7, 161b/14

a.+ını 180a/7

a.+ığa 158a/5

a.+ıda 125a/14

a.+ıdn 141b/8

ayaq < ET *aḏaq* (EDPT, 45) Ayak → **ayağ**

a.163a/3

a.+dn 175a/7

a.+larında 120a/7

But: < ET *but* (EDPT, 297) But, bacak

b.+mnı 135a/8

Qadem-gāh < Ar.+Far. Ayak izi

q.+ıdur 128b/6

Pāy < Far. Ayak

p. 180a/8

4.21.3.Baş Kısmında Bulunan Organ Adları

Ser < Far. Baş

s.+ni 157b/2

4.21.3.1.Yüz Bölgesi

çehre < Far. Çehre, yüz

ç. 173b/14, 175a/1

ç.+si 163a/13, 181b/14

ç.+sini 181b/13

Rūy < Far. Yüz, çehre

r. 121a/1, 126a/8

Yüz < ET *yüz* (EDPT, 982) Yüz

y.+ge 155a/6, 155b/11

y.+deki 151a/8, 151a/9, 153a/2, 153a/3

y.+din 145b/2, 147a/10, 153b/9, 155a/5

y.+ümge 120a/5, 162a/9

y.+i 150a/11, 150a/13

y.+ige 138a/1, 151a/5, 159b/3

y.+ide 146b/12

y.+ideki 153a/4

y.+idin 129b/10

y.+lerige 155b/2

4.21.3.1.1.Göz

Köz: < ET köz (EDPT, 756) Göz

k. 122a/13

k.+ge 125a/4, 140b/12

k.+üm 157a/11

k.+i 166b/7, 168a/14

k.+iniñ 123b/12

k.+ige 158b/1

Közlüg: Gözlü

k. 164a/10

4.21.3.1.2. Ağız ve Ağız İçi

Ağ(ı)z: < ET ağız (EDPT, 98) Ağız

a.+nıñ 144a/1, 144a/4

a.+ğa 160a/11

a.+ı 143b/10

a.+ıdur 134b/5

a.+mı 143b/11, 143b/13, 143b/14, 144a/2

a.+ıda 160a/7, 160a/14

a.+ıdm 143b/12, 143b/14, 144a/1, 144a/2

Til < ET *til* Dil

t. 131b/2, 147b/7, 170b/11

t.+i 148a/1

t.+ige 124a/7

4.21.3.1.3.Boğaz

Boğuz: < ET boğuz (EDPT, 322) Boğaz

b.+ı 152a/7, 152a/9

b.+larığa 140a/7

4.21.3.2.Baş ve Alın Bölgesi

Baş: < ET baş (EDPT, 375) Baş, kafa; bir şeyin, bir yerin uçlarından biri

b. 125a/1, 148a/10, 154b/10, 163a/3

b.+ımdın 161a/7

b.+ı 135b/10

b.+ını 143b/9, 147a/12, 149b/, 150b/8, 150b/10, 154b/11, 156b/6

b.+ığa 143a/7

b.+ıda 128b/5, 137b/9, 163b/12, 176b/5

b.+ıdın 135a/12, 136a/6, 157b/6, 173b/5

b.+ııızdın 161a/6

b.+larıdın 175b/14

b.+larını 147b/6

b.+ığaça 141b/8

Qulağ: < ET qulqaq (EDPT, 621) Kulak

q. 180a/13

q.+ımğa 152a/14

Kelle < Far. Baş

k. 147b/2, 147b/6, 178a/11, 149a/7, 149a/8

4.21.4.Kemikler ve Eklemler

Sünek: < ET sünek (EDPT, 838) Kemik

s.+ini 168a/2

4.21.5.Kol, El, Parmak

Al El

a.+ımda 158a/14

a.+ı 142b/4

a.+ığa 160a/2

a.+ıda 127a/7, 147a/13, 178b/7

a.+ımızdan 159a/10

Barmağ Parmak → **barmaq**

b.+ını 149b/6

Barmaq Parmak → **barmağ**

b.+ça 143a/9

Dest < Far. El

d. 150b/8

Élig: < ET élig (EDPT, 140) el

é. 125b/2, 161a/9, 173a/5, 175a/6

é.+e 146b/6, 147a/10, 148a/10, 151a/4, 151b/8, 154b/8

é.+ge 142b/3, 144a/6, 167a/8

é.+din 169b/5

é.+imni 176b/13

é.+ınde 155b/7

é.+i 172a/12, 174b/1

é.+ige 157b/8, 166a/1, 167a/6

é.+idedür 140a/5

é.+ide 154b/13

é.+idin 182a/8

é.+lerige 151a/6

é.+leride 120a/7

Qıl Kıl, tüy

q. 182a/3

Mušt < Far. Yumruk

m.+ı **z**erb-i m. 180b/9

Per < Far. Tüy

p.+leri 153a/12

Saqal < ET *saqal* (EDPT, 808) Sakal

s. 145b/12

Saqallıq < *saqal+IXk* Sakallı

s. 164a/11, 181b/14

Saqalsız < *saqal+sIz* Sakalsız

s. 181b/13

4.21.5. Duyu Organlarıyla İlgili Kavramlar

4.21.5.1. Konuşma ve Sesler

4.21.5.1.1. Sesler

Savt < Ar. Ses, seda

ş. 180a/1, 182b/6, 182b/9, 182b/10

ş.+ları 182b/6

Perde < Far. Perde; sesin kalınlık ve incelik derecesi

p.+dür 135a/8

p.+si 182a/11

Ün < ET *ün* (EDPT, 167) Ses

ü.+i 136a/7

4.21.5.1.2. Konuşma, Söz, Kelam

Elfāz < Ar. Sözler, laflar

e. 131b/5, 174a/3

e.+da 178a/1

- e.+ıdın** 179a/12
- Fuḥṣ-gūy** < Far. Kötü söz söyleyen, kötü sözlü
- f. 174b/1
- Kelām** < Ar. Söz, kelam
- k. 178a/1
- k.+ı 166a/7
- k.+ıdın 179a/12
- k. āyāt-ı k.+ını 179a/5
- Kelime** < Ar. Kelime, söz; cümle
- k. 134a/14
- k.+lerni 180b/8
- Lafz:** < Ar. Söz
- l. 131b/4, 137b/3
- l.+ını 147b/4, 179a/1
- Mazmūn:** < Ar. Nükteli, sanatlı ince söz
- m. 121b/14, 179a/5
- m.+ı 122a/1, 181b/2
- m.+ını 183a/1
- Mecāzī** < Ar. Mecazla ilgili, mecazi
- m. 176b/2
- Meşel:** < Ar. anlamlı ve etkili söz
- m. 124a/6, 144b/5
- m.+ni 180b/4
- Rivāyet** < Ar. Söylenti, bir haber, söz ve hadisenin hikayesi
- r. qıl- 134a/7, 134b/1, 135a/14, 166b/3, 182a/9
- Söz:** < ET söz (EDPT, 860) Söz
- s. 120a/14, 123b/10, 127a/1, 144b/10, 146b/8, 150a/8, 158a/6, 159a/4, 159a/5, 162b/7, 167b/10, 172a/12, 178a/2

s.+ni 126b/2, 126b/10, 148b/3, 149b/14, 162b/3, 162b/8

s.+ge 167b/10, 173a/2

s.+üm 152b/1

s.+ümdin 146b/12, 176b/14

s.+i 159a/5, 162b/2, 164b/4, 176a/8

s.+iniñ 183a/12

s.+ige 146a/7

s.+ide 174b/3

s.+leridin 155b/1

s.+ler 120a/12, 120a/14, 121a/4, 146a/7, 155b/9

4.21.5.2 Koku

İd Koku

i.+i bol- 141b/5

Misk < Ar. Misk

m. 135b/2

Nefehāt < Ar. Esintiler, yayılan güzel kokular

n.+qa 178b/5

4.21.6. Diğer Kavramlar

Ét Et (canlının eti)

é.+i 160b/5

é.+idin 160b/6

Qan < ET *kan* (EDPT, 629) Kan

q.+ı 124b/6, 150b/1, 161b/12

q.+ımı 125b/4

Qoyan Vücutun iki tarafında bulunan damar

q. 162a/2, 162a/7

Saç < ET *saç* (EDPT, 794) Saç

s. 142b/12, 142b/13, 145b/12

4.22.ÖZEL ADLAR

4.22.1.Yer Adları

Aba

A. 126a/9, 126b/9

Āb Dere

Ā. 130b/10, 130b/11, 155a/6

Āb-ı İstāde

Ā.+niḡ 138a/13

Ā.+ḡa 153a/1, 153a/8, 153b/4

Acer

A. 126b/3

A. +din 126b/6

Ādīnepūr

A. 132a/7, 132b/11, 137b/10, 145a/11

A. +dur 131b/13

A. +da 145b/2

Afḡānistān

A. 141a/13

A.+dur 128a/7, 131b/3

A. +nı 138a/12, 147a/4

‘Aqābeyn

‘A. 128b/8

‘A.+din 128b/8

Aq Sarāy

A. 126a/1

Ala Say

A. 139b/11, 139b/12, 140a/7, 140a/9

A. +niḡ 140a/10

Alatağ

A.158b/14

Alingār

A. 133a/13

A.+dur 133a/12

A.+ğa 133a/12

A.+dın 133a/14

‘Alişeng

‘A. 133a/7, 133b/9, 133a/10, 133a/14

‘A.+ni 154a/14

‘A.+ğa 133a/8

Āmu

Ā. 120b/10, 124a/4, 156b/1, 159a/3,

Ā.+dın 120b/12

Atar

A.+ğa 134a/9

Avğān Şāl

A. 137b/2, 137b/3, 139b/2

Aybek

A.+ke 121a/1

Ay Toğdı

A. 161b/14, 162a/1

Āzerbāycān

Ā.+ğa 175b/12, 180a/4

Ā.+da 139a/11

Bābā İlahī

B.+ğa 163b/3

Bādamçēšme

B. 132a/3,145a/11

Bādgīs

B. 172b/14

Bādīc

B. 133a/5

Bāg-1 Kelān

B. 136b/5

Bāg-1 Nevrūzī

B. 157a/2

Bāg-1 Vefā

B.+ga 132a/9

Bāg-1 Zāgan

B.+da 165a/9

Bāmyān

B. 136a/10,130b/9,120b/12,162b/1

Bārān

B. 125a/7, 133a/2, 133b/1, 134a/2, 135b/13, 142a/4, 142a/5, 142a/7, 142a/8,
142a/10, 142b/5, 142b/11, 143a/3, 143a/4, 154b/5, 162a/7

B.+nuṅ 161b/14

Bāre

B. 146a/11

Bāzārek

B. 130b/2,130a/14,130b/2

B.+dūr 130b/2

Becūr

B. 131b/8, 134a/10, 134a/14, 140b/9

B.+nıñ 134b/1, 134b/8

Bedahşān

B. 122a/9, 130a/12, 132a/13, 139b/9, 154b/8, 155a/4, 155b/12, 156a/2, 181a/1

B.+ğa 154b/9

B.+dağılar 125b/6

B.+dın 129a/5

Bedahşānāt

B. 140b/2

Bedā'un

B+nı 168b/9

Bedrāv

B. 140a/10

B.+dın 133a/4

Bekrām

B.+nıñ 145b/13, 146a/1

B.+nı 145b/12

Belḡ

B. 122a/5, 129a/, 130a/12, 139b/9, 163b/13, 165b/14, 173a/9, 175b/4

B.+nıñ 173a/7

B.+de 173a/7

B.+te 163b/13, 167a/11

Belḡāb

B. 136a/11

Bengeş

B. 131a/4, 131a/11, 132b/7, 139b/6, 146b/8, 146b/14, 148a/3, 148a/4, 148a/14

B.+nıñ 139b/9, 139b/10, 147b/7

B.+nı 145a/8, 161a/10

Bennū

B. 128a/6, 138a/12, 146b/8, 148a/3, 148a/5, 148a/14

B.+nnj 149a/6

B.+m 148b/1

B.+ga 147b/11, 148a/4

B.+da 148a/11

Berk

B+ke 149b/10

B.+din 149b/9

Berekistān

B. 139b/3

Biktūt

B. 157b/2

Biṣtām

B. 165b/14

Bostānsērā

B.+ga 162a/8

B.+da 162a/8

Buḥārā

B. 129a/5, 131b/7

B.+ga 132a/13

Būlān

B.+dm 133a/2

Büst

B. 165b/5

B.+ni 165b/5

Cām

- C.+dındur** 180b/10
- Cenglik**
- C.+ke 161b/6
- C.+te 160a/7
- Cermger**
- C.+ler 127a/10, 130a/8
- Cet**
- C. 159b/13
- Cūnepūr**
- C. 173b/11
- Cūy-i Şahī**
- C.+dın 145b/5
- Çağanyān**
- Ç. 120b/9
- Çağān Sarāy**
- Ç. 134a/1, 134b/7
- Ç.+dur 134b/5
- Ç+nıŋ 134b/9, 134b/7
- Ç.+nı 134b/11, 144a/13, 134a/6
- Çahçerān**
- Ç. 172b/8
- Çālāk**
- Ç. 126b/10, 128b/11, 130a/3
- Çarbāğ**
- Ç.+dın 159b/3
- Çārgāh**
- Ç.+da 182b/11

Çarḥ

Ç. 178a/7

Ç.+dur 137a/14

Ç.+nıḡ 137b/2

Ç.+dindür 137a/14

Çendîrî

Ç.+ni 169b/5

Çetû

Ç. 145a/4

Çinārān

Ç.+da 165a/8

Çigdelik

Ç. 145a/11

Çikmen

Ç. 169a/5

Ç.+de 165a/10

Çîn

Ç. 129a/11

Çüpāre

Ç. 131a/12, 148a/5, 148b/5, 148b/6

Çūtālî

Ç. 152a/6

Ç.+din 152a/11

Damgān

D. 166a/1

D.+da 167a/6

Deḡāne

D. 124b/11, 155b/10, 155b/11

D.+ġa 126a/13

Derbend-i Ahenīn

D. 123b/13, 124a/13

Derbest

D. 159a/14

Dere-i Hōş

D. 160a/7, 160a/8, 160a/13

D.+nıñ 161b/9

Dere-i Nūr

D. 133b/7, 134a/9, 134b/10, 144a/13, 154a/4, 154a/5, 154a/8

D.+dur 133b/1

D.+nıñ 154a/5

D.+da 133b/6

Dere-i Şūf

D. 141a/3

Dere-i Zeng

D. 122a/6

Dere-i Zindan

D.+ġa 121a/4, 141a/3

Deşt

D. 131a/12, 141a/13, 148b/2, 149a/6, 150a/4

D.+nıñ 149a/12, 149b/1, 149b/7, 150a/3

D.+ni 145a/8, 148b/3

D.+te 149b/10, 151b/8

D.+din 149b/8

D.+tin 150b&11, 151b/9

Deşt-i Şeyh

D. 135b/14

D.+de 136a/3

Dih Ya'qūb

D. 128a/10, 153b/11, 153b/13

Dīnkūt

D. 131a/1, 148a/5

Dipālpūr

D.+m 132a/11

Dīrī

D. 133a/2

Dīvrīn

D. 128a/10, 130a/5

Dūgābe

D. 136a/11

Dūşī

D. 123b/2, 124b/14

Dūkī

D. 138a/12, 152a/2

D.+niḡ 150a/4, 152a/5

Dūkkī

D. 141a/13

Dürnāme

D. 135b/10

Ecer

E.120b/14, 121a/5

E.+de 121a/6, 122a/8, 122b/8

E.+**dīn** 155a/7

Elingār

E.+**mī** 154a/14

Endehūd

E. 122a/5, 165a/10, 168b/5, 175a/11

Enderāb

E. 123a/14, 132b/1, 125b/10, 128a/6, 130b/5, 130b/8, 140b/2

Endhūd

E. 168a/8

Endicān

E. 131b/8, 140b/4, 181a/11

E.+**nīj** 176a/6

E.+**mī** 122b/13

E.+**da** 156a/5

Esterāb

E. 162b/10

Esterābād

E. 165b/10, 166b/8, 171b/1

E.+**mī** 173a/13

E.+**qa** 165b/11

E.+**ta** 165a/6, 166b/11, 168a/11, 171a/3

E.+**tin** 173a/13

Evbe

E. **miṣl-i E.** 172b/8

Égri Yar

É. 125b/1

Fergāna

F. 120a/2, 120a/3, 120a/4, 129a/5, 140b/6, 140b/7, 181a/4, 181a/10

F.+nı 181a/10

Fermül

F. 128a/6, 139b/4, 146b/9, 148a/14, 149b/9, 149b/10

F.+ğa 148b/2

F.+dindürler 139b/6

Fülül

F. 122b/11

Ğacduvan

Ğ. 175b/3

Garcistān

G. 141a/4

Ğaznī

Ğ. 128a/2, 129b/7, 131a/12, 131b/1, 137b/3, 137b/5, 137b/13, 138a/4, 138b/9,
141b/10, 144b/10, 145a/2, 149b/8, 153a/6

Ğ.+niņ 137b/12, 138a/8, 138a/9, 138a/13, 139a/3, 139a/12, 142a/2

Ğ.+ni 138a/11, 144a/12, 162b/8

Ğ.+ğa 138a/13, 145a/5, 153b/10, 162a/13

Ğ.+ğaça 152b/13

Ğ.+de 138a/11, 139a/5, 139a/7, 139a/9

Ğ.+dedür 138a/11

Ğ.+din 137b/9, 138b/9, 139a/3, 139a/13, 162a/1, 162b/4

Ğ. şehr-i Ğ.+ni 138b/14

Ğaznīn

Ğ. 137b/5

Gebrek

G. 131b/3

Gerdiz

G. 139a/14, 139b/1, 145a/1

G.+dür 139a/14

Germ Çeşme

G.+ğa 145b/8

Geryü

G. 128a/4

Gevār

G.+dur 133a/13

G.+dm 133a/13

Gezyü

G. 141a/10

Gümel

G. 149b/8, 149b/9, 149b/10, 149b/11, 149b/12, 150a/7, 150a/8, 150a/14

Ġür

Ġ. 128a/4, 135b/7, 141a/10

Ġ.+nı 172a/13

Ġurbend

Ġ. 125a/5, 135b/6, 135b/8, 135b/9, 136a/5

Ġ.+tedür 130b/6

Ġürī

Ġ. 124b/11

Güsfendliyār

G. 148a/1

Gülbahār

G. 143a/13

Gülkine

G. 128a/13, 128b/5

Gürgān

G. 165a/2

Gürzūvān

G. 122a/6, 141a/4

H̄āce ‘Abdüṣṣamed

H. 128b/7

H̄āce Çār

H. 156a/4

H̄āce Hāvend Sa‘īd

H. 129b/9

H̄āce ‘Imād

H. 120b/1

H̄āce İsmā‘īl

H. 141a/13

H̄āce Rīg-i Revān

H. 136a/7

H̄āce Rīvāc

H. 156b/8

H̄āce Rūṣenāī

H. 128b/7

H̄āce Seyārān

H. 136b/12

H̄āce Şemū

H. 128b/5

H̄āce Zayd

H. 124b/12

Ḥ.+tın 125a/5

Ḥārezm

Ḥ. 139a/10, 154b/7, 163a/7, 166a/1, 172a/8

Ḥ.+ni 163b/1

Ḥ.+ğa 156a/11, 156b/6

Ḥ.+de 163a/6

Hʾost

H. 140b/2

Ḥamlengān

Ḥ. 154b/13, 154b/14

Havāk

Ḥ. 130a/14

Ḥayber

Ḥ. 131a/4

Ḥ.+dīn 145b/10, 159b/11, 165a/13

Heft Beçe

H. 130b/4, 130b/5

Ḥelvā Çeşme

Ḥ.+de 165b/2

Hengū

H. 146b/14

H.+nıñ 147a/1

H.+ğa 147b/3

H.+dm 147b/7

Herī

H. 166a/1, 166b/10, 167b/6, 169a/10, 169b/13, 173a/12, 177b/2, 177b/8, 180a/8,
183a/8

H.+niŋ 172b/8

H.+ni 174b/10, 177b/12

H.+ge 167b/2, 178a/9, 179b/13, 179b/14, 180a/6, 183a/4

H.+de 155a/8, 163b/4, 164a/9, 169a/10, 172b/12, 178b/8

H.+din 168b/2, 169b/4, 170b/7, 180a/10, 180a/14

Heşnegar

H. 131b/9

Ĥimār

Ĥ.+da 165a/12

Ĥincān

Ĥ.+ga 130b/7

Ĥıŋay

Ĥ.+ga 129a/7

Hindūkuş

H. 124a/14, 128a/6, 130a/13, 133a/7, 142a/5, 142a/7

H.+niŋ 170a/7

Hindūstān

H. 129a/4, 129a/6, 129a/10, 131a/3, 131a/8, 133b/10, 135a/13, 138b/6, 139b/9, 140b/14, 145a/9, 145a/10, 145a/12, 146a/10, 159b/10

H.+niŋ 129a/12, 149a/9

H.+ni 131a/9, 135b/5, 139a/1, 145a/9

H.+ga 138a/1, 138a/3, 139b/5, 140a/8, 168a/1, 169b/4

H.+da 131b/8, 141a/2, 149a/10, 151b/14, 168b/8

H.+dm 129a/9

Hirmend

H. 136a/11

Ĥişār

Ḥ. 120a/4, 120b/1, 122a/8, 122b/13, 123a/4, 129a/5, 140b/6, 144b/7, 156a/5, 156a/7,
156a/9, 167a/13, 173a/9

Ḥ.+mḥ 156a/9

Ḥ.+m 165b/4, 165b/12, 166b/6, 167a/12

Ḥ.+da 56a/7

Ḥorāsān

Ḥ. 120a/3, 120a/4, 120a/10, 120b/6, 121b/3, 121b/13, 124b/11, 126a/12, 126b/4,
129a/3, 129a/4, 129a/11, 129b/11, 131a/2, 136b/1, 138b/7, 140a/11, 155a/7, 156b/13,
162b/13, 165b/1, 165b/14, 167b/5, 175b/13, 176a/3, 176a/7, 177a/2, 177b/1, 177b/8,
178b/9

Ḥ.+m 165a/10, 169a/7

Ḥ.+ġa 129a/6, 142b/12, 170a/8, 182a/12

Ḥ.+da 164b/7, 178b/12

Ḥ.+dm 129a/6, 161b/4

Ḥorāsānāt

Ḥ.+ta 177a/11

Ḥoṣāb

Ḥ. 165a/13

Hūbyān

H. 125a/10

Ḥurd Kābul

Ḥ. 142a/1

Ḥutlān

Ḥ. 122a/9, 140b/6

Ḥ.+ġa 134a/5

Ḥ.+dm 125b/9

‘Irāq

‘I. 129a/11, 175b/12, 180a/4

‘I.+qa 142b/12, 166b/4, 169a/8, 173a/13

‘I.+da 166b/4

‘I.+ta 166b/9, 169a/8

‘I.+dm 165a/11, 165a/13, 175b/10, 177a/8

‘Irāqeyn

‘I. 139a/11

Iskançı

I. 126b/6

Isterğaç

I.+ça 136a/14

İlek

İ. 120a/4

İ.+tin 120b/1, 124b/1

İstālīf

İ. 136a/14, 143a/14

İ.+çe 136b/3

İsterğaç

İ.+dm 157b/4

İşkemiş

İ. 122b/10, 181a/1, 156a/1

İ.+dindür 181a/1

Qabādiyān

Q.+ğa 120b/8

Qabaq

O. 173b/5

Kā‘be

K. 168b/4

K.+ni 178a/9

Kābul

K. 123a/1, 124b/12, 125b/5, 126a/9, 127a/12, 128a/2, 128a/3, 128b/4, 128b/6, 128b/9, 128b/14, 129a/4, 129b/1, 129b/6, 129b/12, 130a/7, 130a/10, 130a/11, 130a/12, 131a/7, 131a/8, 131a/13, 131b/4, 131b/9, 131b/14, 132a/4, 136a/8, 137b/13, 137b/14, 138a/2, 138a/11, 139b/11, 140b/1, 141b/10, 142a/3, 144a/8, 144a/11, 144b/7, 144b/8, 144b/10, 159a/1, 160a/4, 170a/8, 177a/9, 178a/7

K.+nıj 126a/6, 129b/7, 135a/1, 136a/8, 137a/1, 139a/12, 140a/14, 141b/2, 144b/11, 159a/14

K.+m 127b/4, 155a/13, 165a/12, 165a/13, 170a/5, 172b/6

K.+ga 129a/5, 129a/8, 129a/9, 137b/10, 138a/4, 145a/5, 147b/4, 154a/1, 167a/14, 168b/2

K.+da 126b/8, 128b/13, 129a/12, 129b/1, 132b/14, 133a/1, 136a/9, 137b/3, 146b/10, 169b/6, 171b/14

K.+dm 125a/8, 127b/11, 129a/13, 130a/2, 130a/4, 130a/6, 131b/13, 133a/1, 136a/10, 137b/8, 139a/12, 142b/13, 145a/10

Kāfiristān

K. 133a/8, 133a/13, 135b/3

K.+dur 131b/3, 133a/8, 135a/2

K.+nıj 133b/13, 134a/1, 134b/5

K.+dm 134a/7, 134b/8, 134b/11

K.+ıdm 134b/11

Qahluğa

Q.+dm 124a/13

Kāhmerd

K. 120b/12, 121a/5, 122a/8, 124b/11, 126a/14

K.+niḡ 120b/14

K.+qa 126b/6, 159a/11

K.+de 152b/8

K.+te 126a/10, 126a/14, 126b/2

Qal‘a-i Zar Zafer

Q.+ni 154b/11, 154b/12

Qalāt

Q. 158b/2, 158b/6, 158b/12, 158b/13, 167a/7, 167a/8

Q.+niḡ 158a/6, 158a/14

Q.+qa 158a/11

Q.+ta 158b/7

Q.+tin 158b/14

Kāme

K. 134a/2, 134b/14

Qandahār

Q. 129a/4, 131a/2, 131a/13, 144a/8, 157a/9, 158a/2, 158a/4, 166a/1, 167b/1, 171b/5

Q.+ni 137b/8, 167b/3, 172b/4

Q.+ḡa 129a/6

Q.+da 167b/4

Q. misl-i Q. 139b/8

Qanūc

Q. 167b/14

Qarabāḡ

Q. 126a/1, 153a/6

Q.+niḡ 125b/1

Qaraḡrıq

Q.+din 133a/4

Qara Ribāt

Q.+ta 173a/2

Qarşı

Q.+ni 120b/9

Kaşğar

K. 131b/8

Qaşqal

Q. 125b/9

Kedī Hezāre

K. 159b/1

Kemerī

K. 130a/1, 153b/12

K.+din 153b/14

Kerkī

K. 122a/14

Kermān

K.+ni 165a/14

Kettevāz

K. 153a/5, 153b/4

Kettür

K. misl-i K. 131b/3

Kéçeküt

K.+ta 159b/12

Qızıl Su

Q. 123a/3, 123a/14

Q.+ni 130b/8

Kilif

K. 122a/14

Kipek

K.+ke 161a/13

Köhne Nānī

K. 153b/9

Kūçe-i Bāğ

K. 127a/6

Kūh-ı Sefīd

K. 132b/6, 132b/9

Kūhistan

K. 135a/6, 155b/14

K.+da 134a/10, 135a/1

Qunduz

Q. 122a/8, 122b/13, 125b/4, 125b/9, 128a/6, 130a/12, 136a/11, 156a/10, 156a/11,
156b/2, 156b/7, 170a/7, 173a/8, 173a/10

Q.+mī 123a/1, 154b/7, 156a/4, 156a/13, 156b/3

Q.+ğa 156b/5

Q.+da 122b/14, 123a/4, 156a/12, 156a/13

Q.+dīm 123a/1, 125b/5, 144b/7

Quratu

Q.+mī 132a/2

Q.+dīm 133a/3

Kūre

K. 139b/12, 139b/13

Kūre Ketrī

K. 146a/1

K.+niḡ 145b/10

K.+ni 145b/14

K.+de 145b/11

Quruq Say

Q. 132a/4, 133a/1, 133a/3

Q.+niñ 132a/2

Kürre-yi Tāziyan

K. 135b/14

Quş Künbed

Q.+ke 145b/5

Q.+din 145b/7, 154a/3

Q.+tin 145b/7

Quş Nādir

Q. 130a/5, 157a/10

Kühēt

K. 138a/12, 146a/5, 146a/8, 146b/14

K.+niñ 147a/2

K.+ni 146b/2

K.+te 146b/7

K.+din 146b/13

K.+tin 146b/13, 159b/12

Küner

K. 133b/12, 134a/3, 134a/10, 144a/13

K.+din 134a/4

Lahūr

L. 132a/10

Lemete Kendi

L. 134a/8

L.+**din** 134a/9

Lemgān

L. 133b/14, 132b/14, 157b/2, 131b/11, 125a/8, 133a/4, 136b/1, 133a/12, 126a/7,
136b/2

L.+**nūṅ** 133a/5

Lemgānāt

L. 140b/9, 154b/4, 133a/3, 131a/3, 132a/4, 131a/6, 128a/4, 145b/3

L.+**nūṅ** 132b/13

L.+**nī** 133a/6

L.+**qa** 133a/1

L.+**ta** 133b/7, 143a/14

L.+**tin** 133b/12, 129b/5

Lemgān

L. 125a/8, 126a/7, 131b/11, 132b/14, 133a/4, 133a/12, 133b/14, 136b/1, 136b/2,
157b/2

L.+**nūṅ** 133a/5

Lemgānāt

L. 128a/4, 131a/3, 131a/6, 132a/4, 133a/3, 140b/9, 145b/3, 154b/4

L.+**tur** 131b/11

L.+**nūṅ** 132b/13

L.+**nī** 133a/6

L.+**qa** 133a/1

L.+**ta** 133b/7, 143a/14

L.+**tin** 129b/5, 133b/12

Lühūger

L. 137a/9, 137b/1, 178a/7

L.+**niṅ** 137b/2

Mehter Süleymān

M. 150b/11, 152a/1

M. küh-ı M. 150a/1

Mekke

M.+de 168b/4

Mendrāver

M. 144a/13

M.+dür 133a/14

Merv

M.+ğa 179b/13

Meşhed

M. 167a/11

Meydān

M.+ğaça 157b/4

Mīl

M.+dür 133a/9

M.+din 133a/9

Mite-Keçe

M. 135b/10

Moğolistān

M.+nıñ 140b/6, 140b/7

Muḥammed Piḥ

M. 146a/11

M.+ni 146b/2

Murgāb

M. 122a/3, 122a/5

M.+ta 179a/5

M.+dm 165a/8

Mūltān

M. 139b/5, 142b/14, 150b/12, 165a/13

Nānī

N. 162a/14

Naḡar Baha

N.+dur 175b/4

Neḡar

N. 128a/6, 131a/4, 146b/9, 148a/3, 148a/14

N.+nḡ 148a/4

Nekderī

N. 125b/9

N.+ni 172a/14

Nicrāv

N. 133a/4, 135a/1, 135a/7, 139b/12, 139b/14, 140a/9, 140b/9, 162a/3

N.+da 135b/1

N.+dm 129b/6, 135a/5, 139b/11, 161b/13

Nigenhār

N. 131b/13, 132a/6, 132b/13, 134b/14, 154b/4

N.+dur 131b/12, 133a/5

N.+nḡ 132b/6

N.+ḡa 132b/7, 145a/13

Nigerhār

N. 131b/12

Nīlāb

N. 131a/6, 131a/10

N.+ni 159b/11

N.+ta 168a/1

Nirḥ

N. 145a/3

Niṣīn

N. 165b/7

Nūrgil

N. 134a/3, 134a/10, 144a/13

N.+dür 133b/12

Pamḡān

P. 157b/1

Pārendī

P. 130b/3

Pehār Ḥan

P.+nı 132a/10

Penḡhīr

P. 125a/7, 125b/7, 125b/10, 135b/3, 159b/1

P.+dedür 130a/13

P.+din 135b/5

P.+dindür 135b/4

Perṣādūr

P. 128a/4, 131b/9

P.+da 146a/12

Pervān

P. 128b/13, 130b/3, 130b/4, 130b/6, 135b/10, 143a/13

P.+ḡa 130b/5

P.+dın 136a/4

Piḡḡān

P. 139b/14, 162a/3

Pîh

P. 134b/8, 134b/11, 134b/12

Pülçırāğ

P.+ta 165b/1

Rāğ

R. 136a/11

R.+da 155a/1

Ravza

R. 138a/9

Rıbāt-ı Dūdez

R.+de 167a/3

Rūm

R. 129a/11

R.+ğa 129a/7

Rūstā

R. 125b/6

Rūstaq

R.+da 154b/13

Sarāy

S.+ğa 156b/1

Sāyqan

S. 130b/9

Secāvend

S. 137b/1, 153b/14

S.+dindürler 137b/1

Semerqand

S. 129a/5, 129b/14, 131b/6, 136b/1, 140b/6, 144b/7, 163b/2, 180a/10

S.+nuṅ 125b/12

S.+ni 174b/2

S.+qa 125b/12

S.+ta 140a/11, 170b/8, 170b/10, 181a/3

S.+din 178a/9

S.+i 168a/10, 174b/13, 175b/1

Semtū

S. 123a/2

Senced

S. 125a/14

Seng Sūrāh

S. 145a/4, 149b/9

Ṣerāb

S. 125b/10, 130b/2

S.+nuṅ 153a/4

S.+ta 125b/11

Serdih

S. 139a/4, 153b/9

Serpül

S. 165a/8

S.+din 120b/6

Sevād

S. 131b/9, 134a/10, 134a/14, 140b/9

Sevā Seng

S. 158b/14

Seyārān

S.+niŋ 137a/10

S.+ğa 137a/4

Seyzār

S.+da 165b/13

Siħan

S.+dur 139a/3

Sind

S. 131a/5, 131a/7, 131a/10, 136a/11, 146a/3, 146b/4, 146b/12, 148a/5, 150b/12, 151a/4, 151a/13, 151b/6, 151b/9, 151b/11, 151b/12, 152a/6, 152a/8, 152b/2

Sīstān

S. 166a/1

Sīvī

S. 165a/14

S.+niŋ 152a/3

Siyeh Seng

S. 128b/11, 130a/8

Soŋ Qorğan

S. 128b/11, 130a/2

Sultāniyye

S. 139a/11

Sultān Qulı

S. 161b/2

Surħāb

S. 142a/1

Surħ Rūd

S.+tur 132b/11

Şaburgān

Ş. 122a/5, 165a/10

Şāf-Tenūr

Ş.+ğa 154b/11

Şehr-i Şafā

Ş. 120b/9

Şenīz

Ş.+niņ 158a/5

Şībān

Ş. 167b/12, 168b/7

Şibertū

Ş. 130b/9, 130b/11, 155a/6

Ṭāliqān

Ṭ. 122b/9

Ṭāyhān

Ṭ.+dın 122b/9

Tebrīz

T. 129b/14, 139a/11

Tekāne

T. 165a/12

Tenbelhāne

T. 181a/10, 181a/11

Tepe

T.+ni 127b/11

T.+ge 128a/1

Termiz

T. 120b/9, 120b/11, 122a/14, 171b/9

T.+ni 159a/8

Tokuz Ölüm

T. 122b/2

Ṭül

Ṭ. 130a/14, 130b/1, 130b/2

Ṭ.+dur 130b/1

Türkistān

T. 129a/5

Ubāç

U.+ğaça 120b/10, 124b/1

Ürgenç

Ü. 168a/10

Üştür Şehr

Ü.+ğa 125a/5

Velīyān

V. 130b/7

Yañı Yol

Y. 130b/7

Yay

Y. 162b/10

Yek Rūy

Y. 154b/6

Y.+a 153b/14

Yılançuq

Y. 125b/9

Zābul

Z. 137b/7

Zābulistān

Z. 137b/7, 137b/8

Zāgān

Z.+da 165a/9

Zemīn Dāverni

Z.172b/2

4.22.2. Kişi ve Boy Adları

‘Abdullāh Meřnevīgūy

‘A. 180b/9

‘Abdullāh Sultān

‘A. 168b/10

‘Abdül Bāqī Mīrzā

‘A. 175b/13, 176a/3

‘A.+nıı 176a/1

‘Abdül Hāliq Bēg

‘A. 172a/6

‘Abdül Hāliq Firūzřāh

‘A. 172a/8

‘Abdūr-rezzāq Mīrzā

‘A. 149a/2

‘A.+ga 125a/7

‘Abdūř řūkūr

‘A. 123a/7

‘Acem

A. 129a/3

Ağaq

A.167b/10,169a/3

‘Ādil Sultān

‘A.+ğa 167a/14

Afgān

A. 125a/8, 131b/9, 139b/5, 148a/1, 148a/6, 149b/5, 150b/1, 150b/3, 150b/6, 150b/6, 150b/8, 153b/1

A.+dur 131b/1, 138a/4, 140a/12

A.+ni 147a/11

A.+ğa 131b/10

A.+ları 147a/2, 148b/8

A.+lar 132a/1, 147a/6, 147a/7, 147a/12, 147b/1, 147b/3, 149b/4

A.+larını 146b/9, 147b/8, 148a/14, 152b/10, 153a/1, 159a/1, 159b/13

A.+lardan 140a/13, 146b/3

Ağa Bégim

A.+ni 168a/6

Āhī

Ā. 181a/4

Ahmed Qāsım

A. 126a/14, 126b/3, 155a/6

A.+ni 126b/1, 126b/3, 156b/4

A.+ğa 120b/13

Ahmed Hacı Bég

A. 170b/8

Ahmed Han

A. 163b/10

Ahmed Tevekkül Barlas

A. 171b/5

Ahmed Yūsuf

A. 161a/5

Aq Bégim

A. 166b/1, 168a/2, 169a/9

‘Alā‘eddīn Cihānsüz Ğürī

‘A. 138b/12

Alça Han

A.+nı 157a/3

‘Alī Han Bayındır

‘A. 175b/6

‘Alī Celāyır

‘A.+dın 174b/10

‘Alī Han Bayındır

‘A. 175b/6

‘Alī İbn Burunduq

‘A. 170a/3

‘Alī Şīr Bég

‘A. 164b/1, 170b/11, 173a/11, 174b/5, 176a/11, 177a/5, 179b/12

‘A.+niq 170b/8, 173a/7, 181b/11, 181b/12

‘A.+ge 180a/3, 180a/10, 180a/12

‘A.+çe 171a/8, 179b/13, 180a/1, 180a/7, 180a/8, 180a/12, 180a/13

‘Alī Şīr Bég Nevā‘ī

‘A. 170b/5

Allāh Qulı Béren

A. 149a/4

‘Āmmī

Ā.+dür 181b/9

Apaq Bégim

A. 168b/2, 169b/1

A.+niņ 169b/9

‘Arab

‘A. 129a/3, 131a/14

‘A.+mı ğayr-ı ‘A. 129a/3

Argun

A. 167b/4

Āsafī

Ā. 179b/3

Avġan-Şi‘ār

A.+dur 137b/3

‘Ayşe Sultān

‘A. 168b/8

Bābā ‘Alī

B. 174b/8

Bābā ‘Alī Ēşik Aqa

B. 174b/4

Bābā Oġlu

B. 149a/4

Bābur

B. 150a/12

Bābur Mīrzā

B. 168a/7, 170a/4, 171b/8, 174b/10

B.+niņ 168a/2

Bāqī

B. 158b/13, 159b/11, 160a/1

B.+niņ 120b/11, 159b/14

B.+ni 160a/1

B.+ğa 160a/1

Bāqī Bég

B. 121a/8, 121b/10, 146b/6, 152b/4

B.+niñ 123a/6, 158b/11

B.+ge 123a/6, 126b/7

Bāqī Bég Çağānyānī

B.+niñ 127b/5

Bāqī Çağānyān

B. 149a/1

Bāqī Çağānyānī

B. 120b/9, 123a/10, 125a/12, 126a/8, 146b/5, 152b/1, 158a/6, 159a/3

B.+niñ 126b/1, 157a/9

Barlas

B.+largā 170a/6

Bayqara Mīrzā

B. 163b/6, 163b/9, 163b/11

B.+niñ 167b/11, 168a/9

Baysungur Mīrzā

B.+ğa 165b/12

Bedaḥṣānī

B.+lerniñ 154b/6

Bedaḥṣī

B. 181a/1

Bedī‘ūzzamān

B. 175a/9

Bedī‘ūzzamān Mīrzā

B. 122a/5, 129a/1, 155a/14, 166a/5, 168b/13, 172b/9, 175a/8, 182b/13, 183a/2,
183a/7, 183a/8, 183a/10

B.+ğa 121b/14, 155a/7

Bedreddīn

B. 174b/6

Behlūl

B. 154a/13, 162a/11

B.+ğa 154a/14

Behlūl Eyyūb

B. 121b/11, 125b/8

Behzād

B. 181b/12

Bennāī

B. 179b/7, 179b/13, 180a/9, 180a/14, 182b/9

B.+niņ 180a/8

Berekī

B. 131b/1

Bégim Sulṭān

B.168b/3,168a/14

Bégi Sulṭān Ağaça

B.169b/11

Béyanī

B. 175a/5

Bihbūd Bég

B. 173b/14

B.+ge 174a/1

Bike Bégim

- B.+niŋ** 168a/6
- B.+ni** 168a/3
- Bike Sultān Bégim**
- B.** 168b/12
- Boran Sultān**
- B.** 168b/10
- Büdeke Bégim**
- B.** 163b/10, 164a/7
- Cet**
- C.** 159b/13
- Cihāngīr Barlas**
- C.** 170a/5, 171b/14
- Cihāngīr Mīrzā**
- C.** 121b/6, 123a/7, 123b/5, 126b/12, 127a/6, 149a/1, 150a/2, 151a/3, 152a/14, 152b/6, 152b/9, 152b/14, 153b/10, 157b/9, 158a/6, 161b/14, 162a/11, 162b/3, 163a/4
- C.+niŋ** 152b/7, 157b/10, 158b/11
- C.+ni** 121b/12, 127b/9, 158a/5, 162a/12
- C.+ŋa** 121a/7, 121b/2, 121b/11, 144a/12, 145a/5, 148a/8, 162a/5
- Cihāngīr Türkmen**
- C.** 155a/1
- Cihān Şāh**
- C.** 170a/3
- Cūgī**
- C.+lerniŋ** 145b/11
- Çākū Barlas**
- Ç.** 170a/3, 170a/4
- Çarhī**

Ç.+dür 137b/1

Çārşenbehī

Ç.+lerdindür 169b/6

Çın-Şūfī

Ç.+niñ 156a/11

Ç.+ğa 163a/14

Ç.+ni 163a/6

Çöli Bégim

Ç. 167b/10, 169a/3

Devāzdeh İmām

D.+nı 164a/14

Dervīş ‘Alī Bég

D. 173a/6

Dervīş ‘Alī Kitābdār

D. 174b/2

Deryā Hān

D.+nıñ 145a/6, 146b/9

Dilezāk

D. 146b/11, 159b/13

Ebā Bekir Mīrzā

E.+nı 165a/11

Ebū Tūrāb Mīrzā

E. 166b/2, 169b/8

Ebū’l Feth

E. 175b/10

Ebū’l Muḥsin Mīrzā

E. 165b/2, 166b/1

Ehlī

E. 181b/8

Eke Bégim

E. 163b/10, 163b/14

Emīr Ḥamza

E. 176a/8

Emīr ‘Ömer Bég

E. 175b/9

Emīr Timur

E. 163b/6

Endicānī

E.+dīn 144b/4

E.+herdīn 144b/3

Esad Bég

E. 175b/7

Etrāk

E. 131a/14, 136a/1, 140a/1

Eyyūb

E. 162a/11

E.+nıñ 121a/14, 154a/13

Fatma Sulṭān

F. 168a/11

Fāzıl Kōkeldaş

F.+nıñ 152a/3

Fazlī

F. 154a/7, 154a/10

Ferīdūn Ḥüseyin

F. 167a/6

Ferīdūn Hüseyn Mīrzā

F. 167a/3, 167a/5, 166b/14

F.+nıı 169b/8

Ferruḥ Argun

F. 158b/7

Ferruḥ Hüseyn Mīrzā

F. 167b/5

Fīrūze Bégim

F. 163b/7

Fīrūzşāh Bég

F. 172a/6

Ġulām Şādī

Ġ. 182b/4

Güşlük

G. 159b/1

Gücür

G.+ni 159b/13

H̄āce ‘Abdullāh Mervārid

H̄. 175a/1, 182a/2

H̄āce Aḥmed

H̄. 137b/1

H̄āce ‘Aṭā

H̄. 177a/10

H̄.+nıı 177a/11

H̄āce Efdalni

H̄. 177a/8, 177a/9

Ḥāce Ḥāfız

Ḥ.+nıñ 128b/1

Ḥāce Hızır

Ḥ.+nıñ 128b/6

Ḥāce Hızır Nūḥānī

Ḥ.+ni 149b/3

Ḥāce Kelān

Ḥ.+dın 139a/2

Ḥ.+nıñ 158a/13

Ḥāce Muḥammed Emīn

Ḥ.+ğa 146a/1

Ḥāce Pīr Aḥmed Ḥānī

Ḥ.+nıñ 176b/7

Ḥāce Yūnus

Ḥ. 137b/1

Ḥacī Seyfeddīn Bég

Ḥ.+nıñ 171b/5

Ḥacī Tarḥan Ḥan

Ḥ+ıga 164a/8

Ḥadīce Bégim

Ḥ. 182b/14, 166a/14, 169a/8

Ḥaqq Mīrzā

Ḥ. 169a/1

Ḥamza Bī Mañğıt

Ḥ. 124b/13

Ḥamza Sultān

Ḥ. 156a/9, 156b/1, 166b/6

- Ḥ.+nuḡ 156b/3
Ḥ.+ḡa 156a/14
Ḥānzāde Bégim
Ḥ.+din 121a/6, 167a/12
Ḥasan ‘Alī
Ḥ.+ḡa 174b/9
Ḥasan ‘Alī Celāyir
Ḥ. 174b/9, 174b/11
Ḥasan Barlas
Ḥ. 124b/1
Ḥasan Noyan
Ḥ. 171b/13
Ḥasan Şeyḡ Timur
Ḥ. 171b/8
Ḥ.+nuḡ 168b/7
Ḥasan Ya‘qūb
Ḥ. 171b/13
Hātifī
H. 180b/10
Hātim
Ḥ.+ḡa 161a/12
Hātim Qur Bég
Ḥ.+i 161a/10
Ḥaydar ‘Alī Becūrī
Ḥ. 134b/1
Ḥaydar Mīrzā
Ḥ. 165b/13, 167a/10, 167a/14

Ḥaydar Tāqī

Ḥ.+niḡ 126b/11

Ḥazret-i Mollā Ya‘qūb

Ḥ. 137a/14

Ḥazret-i Nūḡ peygāmbēr

Ḥ.+niḡ 133a/9

Herīlig

H.+dür 179b/7

Ḥırılçī

Ḥ. 132a/1, 139b/7, 159a/2

Hilālī

H. 181b/4

Hind

H. 137b/7, 139a/7

Hindī

H. 131b/5

Hindī Moḡol

H. 149b/4

Hindū

H.+larnıḡ 145b/11

Hindūstān

H.+nı ḡayr-ı H. 129a/3

Hindūstānī

H. 135a/5

Hizebrullāh

H. 172b/13

H.+ḡa 176b/6

Ḥorāsānāt

Ḥ. bā-vüçud-ı Ḥ.+ta 138b/7

Ḥorāsānlıq

Ḥ. 156b/13

Ḥudāy Dervişān

Ḥ. 121a/11

Ḥūgiyānī

Ḥ. misl-i Ḥ. 139b/7

Ḥusrev Kākiyānī

Ḥ. 146a/14

Ḥusrev Şāh

Ḥ. 120b/2, 121a/3, 122a/8, 122b/14, 123a/1, 123a/7, 123b/2, 125b/4, 126a/13, 126a/14, 126b/2, 126b/3, 155a/6, 155b/3, 155b/13, 155b/14, 156a/13, 156b/6, 156b/7, 172b/6

Ḥ.+nuḡ 120a/11, 120b/8, 120b/13, 121a/3, 121a/13, 122b/8, 122b/11, 125a/2, 126a/2, 126b/5, 154b/12, 156b/5, 175b/4

Ḥ.+nu 124b/5, 124b/8, 124b/11, 126a/12, 155a/12, 155b/13, 172b/5

Ḥ.+ḡa 121b/14, 123a/4

Ḥ.+qa 120a/13, 126a/11, 127b/8

Ḥ.+dın 120b/2, 120a/14, 125a/3

Ḥusrev Şāhī

Ḥ. 152b/5

Ḥüseyn ‘Alī Ṭufeylī Celāyir

Ḥ. 179b/1

Ḥüseyn Celāyır

Ḥ.+dur 174b/9

Ḥüseyn Ğaynī

- Ḥ. 162a/4
- Ḥüseyin ‘Üdī**
- Ḥ. 171a/9, 182a/13
- Ḥüseynī**
- Ḥ. 164b/13
- ‘Irāqī**
- ‘I.+dür 182a/12
- İbn-i ‘Alī**
- İ. 170a/3
- İbn-i Bayqara**
- İ. 163b/5
- İbn-i Burunduk**
- İ. 170a/3
- İbn-i Cihān Şāh**
- İ. 170a/3
- İbn-i Çākū Barlas**
- İ. 170a/4
- İbn-i Emīr Timur**
- İ. 163b/6
- İbn-i Ḥüseyin Mīrzā**
- İ. 167a/4, 167b/7, 181a/5
- İbn-i Mansūr**
- İ. 163b/5
- İbn-i ‘Ömer Şeyh**
- İ. 163b/6
- İbrāhīm Çağatay**
- İ. 175b/8

İbrāhīm Dulday

İ. 172a/9

İbrāhīm Hüseyn Mīrzā

İ. 167b/6

İsa-Hayl Afğan

İ.+ları 148b/8

İsa-Hayl

İ. 148a/6, 148b/4

İ.+niñ 148b/5, 148b/7

İsen Devlet Bégim

İ.+ni 157a/4

İsen Qulı Sultān

İ.+ğa 167b/13

İskender Mīrzā

İ.+ğa 168a/14

İslīm Barlas

İ. 173b/3

Kabūlī

K.+ini 146a/7

Qādī İhtiyār

Q. 179a/3, 179a/6, 179a/10

Qāhlu Ğadın

Q. 124a/13

Kākiyānī

K. 145b/8, 159b/11

K.+niñ 145b/8, 146a/13

K.+ğa 146b/11

Kākiyānī Afġānī

K. 146a/12

Qanber ‘Alī Bég

Q. 121a/4

Qanber ‘Alī Moġol

Q. 123a/5

Qanber Bedaḥṣān

Q. 154b/8

Qanber Bī

Q. 154b/7

Qanber Bī Ḥamza Sulṭān

Q.+ġa 156a/13, 156a/14

Qanber Bīke

Q. 154b/7

Qanber Bī Mervī

Q.+ġa 156a/13, 156a/14, 156a/13

Qara Bulut

Q. 158b/7

Qaraqoyluq Türkmen

Q.+lerġa 165a/11

Qara Kōz Bégim

Q. 168a/4

Qaratu

Q.+nī 132a/2

Qāsım Bég

Q. 149a/2, 161a/8, 162a/5, 162b/4, 162b/6

Q.+ge 161a/10

Qāsım Hüseyn Sultān

Q. 168b/8

Qāsım Kōkeldaş

Q. 157a/3

Qāsım Sultān

Q.+ga 168b/8

Q.+dın 168b/9

Qaytmas Türkmen

Q. 151a/3

Qazān Hān

Q.+ı 182b/7

Kemāleddīn Hüseyn Gāzürgehī

K. 176a/10

Kemāleddīn Hüseyn

K.+niş 176b/4, 176b/6

Kepe

K. 150b/8

Qıpçaq

Q. 126b/9, 130b/7

Qızılbaş

Q.+lar 168a/11

Kiçik Bāqī Dīvāne

K. 158a/7, 158b/2

Kiçik Bég

K. 158a/13

Kiçik Bégim

K. 168a/4

Kiçik H̄an

K. 157a/3

Kiçik M̄irzā

K. 164a/2

Kipek Qulı Bābā

K. 161a/12

Kipek M̄irzā

K. 166b/11, 169b/7

K.+m̄ 165b/2

K̄iv̄i

K. 148a/6

K.+niñ 148a/9, 148a/11

Köpek B̄ige

K. 163b/1

Qul Aruk

Q. 151a/2

Qul Bāyezīd

Q.+niñ 126b/7

Qul Bāyezīd Beqāvul

Q. 151a/7

Q.+niñ 126b/12

Qul Muḥammed

Q. 182a/7

Q.+niñ 182a/8

Qul Muḥammed ‘Ūdī

Q. 182a/3

Kūrānī

K. 148a/6

Qutluq Qadem

Q. 130a/9, 150b/6

Q.+niñ 126b/14, 127a/7, 127a/9

Qutluq Niğār Hanım

Q.+ğa 156b/12

Laṭīf Sulṭān Ağaça

L. 166b/2, 169b/6

Lemk

L. 133a/10

Lemkān

L. 133a/10

Lender

L. 139b/7

Maḥdum

M.+iniñ 154b/10

Maḥmūd

M. 154b/8

Maḥmūd Sulṭān

M. 156a/12

M.+ğa 156a/10

Mansūr Bayqara

M. 163b/5

Mansūr Mīrzā

M. 163b/6

Mayram Sulṭān

M. 168a/8

Mecdeddīn Muḥammed

M. 176b/7, 176b/12

M.+ni 177a/6

Mecdeddīn Muḥammed Pervāneçi

M. 176b/10

Mehdī Sulṭān

M. 166b/6

M.+ğa 156a/10

Mehmend Afġān

M.+idür 140a/13

Mehter Ferrāş

M. 151a/3

Mehterlām

M.+niņ 133a/9

M.+nı 133a/10

Melik Bu Sa'īd

M.+din 148a/3

Melik Bū Sa'īd Kemerī

M. 145b/13, 147a/4, 148a/2

Mevlānā

M. 174a/5

Mevlānā 'Abdurrahmān Cāmī

M. 177b/3, 179b/1

M.+niņ 174a/5, 178b/3

M.+ğa 171a/1

Mevlānā Şeyḥ Hüseyn

M. 177b/12

Mevlāna Sa‘deddīn Tefṭāzānī

M.+niḡ 177b/7

Mihr Nigār Ḥanım

M. 157a/5

Miḡli Bi Aḡaça

M. 168a/7, 169b/7, 167a/9

Mīr ‘Alī Mīrahūr

M. 175a/11

Mīrān Şāhī

M.+dür 175b/13

Mīrānşāh Mīrzā

M.+niḡ 163b/8, 164a/1

Mīr ‘Aṭā’ullāh Meşhedī

M. 178b/13

Mīr ‘Azū

M. 182b/8

Mīr Cemāleddīn Muḡaddīs

M. 178b/11

Mīrek

M. 176b/10

Mīrek ‘Abdur Rahīm

M. 174b/7

Mīr Ḥüseyin Mu‘ammā’ī

M. 180b/13

Mīr Muḡammed Yūsuf

M. 179a/8

Mīr Murtāz

- M. 178a/13
- Mîr Ser Berehne**
- M. 176a/6
- Mîr Seyid ‘Alî Hemedânî**
- M. 134a/3
- Mîrzâ Aḥmed ‘Ali Fârsî Barlas**
- M. 172a/5
- Mîrzâ Ferruḥ**
- M. 175a/14
- Mîrzâ Ḥan**
- M. 124b/5, 149a/2
- M.+ḡa 123b/5
- Mîrzâ Qâsım Bég**
- M. 149a/2
- Moḡol**
- M. 121a/3, 122b/10, 123a/4, 123a/7, 126b/2
- M.+lar 156b/9
- M.+larnıḡ 126b/4
- M.+lardın 122b/9
- Moḡol Bég**
- M. 173a/12
- Moḡolî**
- M. 131b/2
- Mollâ Abdurrahmân Ğaznî**
- M.+nıḡ 138a/6
- Mollâ ‘Abdü’lgafür**
- M. 178b/9

- M.+niņ 178b/10
- Mollā ‘Abdü’lgafūr Lār**
- M. 178b/3
- Mollā Bābā**
- M.+dın 159b/9
- Mollā Bābā Peşāğarī**
- M.+ni 120a/13
- Mollā H̄āce**
- M.+ğa 168a/6
- Mollā Mes’ūd Şīrvānī**
- M. 178b/3
- Mollā Muḥammed Bedaḥşī**
- M. 181a/1
- Mollā Muḥammed Ṭālib Mu‘ammā‘i**
- M. 128b/14
- Mollā Muḥammed Türkistānī**
- M. 123a/1
- Mollā Şeyḥ H̄üseyn**
- M.+niņ 177b/13
- Mollāzāde Mollā ‘Osman**
- M. 137a/14
- Muḥammed ‘Alī Baḥşı**
- M. 165a/3
- Muḥammed ‘Alī Mübeşşir Bég**
- M. 161a/1
- Muḥammed Bég**
- M. 183a/3

Muḥammed Burunduq

M. 155b/6, 170a/3, 170a/9, 171b/4

M.+nıñ 172a/9

Muḥammed Burunduq Barlas

M. 170a/3, 172b/10, 182b/14

Muḥammed Burunduq Bég

M. 183a/6, 183a/10

Muḥammed Bū Sa'id

M. 182b/9

Muḥammed Ebū Sa'īd

M. 182b/9

Muḥammed Ḥan

M.+ğa 182b/7

Muḥammed Ḥüseyin Qurğan Duğlat

M. 157a/5

Muḥammed Qāsım

M.+nıñ 122b/7

Muḥammed Qāsım Arlat

M.+qa 168a/3

Muḥammed Qāsım Mīrzā

M. 167b/8

Muḥammed Qurçı

M. 154b/12

Muḥammed Maḥdūmī

M.+nıñ 154b/8

Muḥammed Ma'sūm Mīrzā

M. 167b/1

Muḥammed Mīr Yūsuf

M. 179a/6

Muḥammed Muḥsin

M. 166b/2

Muḥammed Mü‘min Mīrzā

M.+nı 169a/12

Muḥammed Şālīḥ

M. 181a/5

M.+niḡ 181a/9

Muḥammed Seyid Urus

M. 175a/8

Muḥammed Sultān Mīrzā

M.+niḡ 176a/5

Muḥammed Şībānī Ḥan

M. 156a/5

Muḥammed Velī Bég

M. 174a/7, 174b/2

M.+niḡ 174a/13

Muḥammed Zamān Mīrzā

M. 167a/6, 175b/8

M.+dın 170a/2

Muḥibb ‘Alī Qurçı

M. 120b/2

Mu‘izzeddīn

M. 137b/7

Muqīm

M. 127a/1, 127b/4, 128a/1, 144a/8

M.+niḡ 127b/9, 158b/7, 125a/6

M.+ni 127b/10

M.+ḡa 127b/10, 127b/11, 144a/10, 158b/7

M.+din 155a/13

Murād Bég Bayındırī

M. 176a/5

Muzaffer Barlas

M. 170a/12

Muzaffer Hüseyin Mīrzā

M. 169a/14, 182b/13

M.+nı 183a/8

Muzaffer Mīrzā

M. 166a/11, 172b/9, 172b/10, 183a/2, 183a/9, 183a/10

M.+ḡa 183a/1

Mübārek Şāh

M. 154b/9

Nāşır Mīrzā

N. 126b/13, 138a/8, 139b/1, 145b/1, 145b/6, 154a/2, 154b/1, 154b/2, 154b/5, 155a/3,
155b/11, 155b/13, 156a/2, 168/4

N.+niḡ 154a/11, 154b/2

N.+nı 127b/9, 155b/11, 155b/12

N.+ḡa 144a/13

N.+dın 162b/9

Nazar Bahadır

N. 175b/4

Necm-i Şānī

N. 166b/9

Nekderi

N. 128a/5, 131b/2

N.+dür 131b/2

N.+ni 172b/1

Niyazi

N. 148a/6

Nizami'l Mülk

N. 177a/7

N.+ni 177a/8

Noyan Béğ

N. 171b/9

Nürullah Tanburaçı

N. 157b/6

Özbek

Ö. 122a/4, 122a/10, 122b/2, 154b/6, 154b/14, 155b/8, 158b/9, 163a/11, 167a/8,
167a/9, 168b/3, 169a/7, 169b/7, 183a/14

Ö.+niñ 124b/13, 154b/10

Ö.+ni 163a/11, 165a/3, 172b/14

Ö.+ge 125b/12, 162b/10

Ö.+lerni 154b/6

Papa Ağaça

P. 167b/8, 169b/1, 169b/9

P.+niñ 169b/2

P.+dın 168a/12

Pâyende Sulţân

P. 168a/2

Pâyende Sulţân Béğim

P. 167a/10, 168a/5, 169a/8

P.+ni 169a/7

P.+din 168a/2

Pehār Ḥan

P.+mı 132a/10

Perācī

P. 131b/1, 131b/5

Peṣā'ī

P. 131b/1

Pihli

P. 145b/8, 146a/14

P.+ni 145b/9

Pīr Kānū

P. 151b/12, 151b/13, 152a/8

Rābi'a Sulṭān Bégim

R.+niḡ 168a/7

Rāgī

R. 154b/14

Rāfızī

R. 166b/11

Rāfızıyye

R. 169a/14

Rānā Sengā

R. 168b/9

Sa'īd Bin Ḥüseyin Türkmen

S. 165a/7

Sartlar

S.+dur 131a/14

Sebük Tégin

S. 137b/4, 139a/8

S.+ni 139a/7

Sellāh

S. 121a/4

Sencer Mīrzā Mervī

S.+niḡ 166a/5, 168b/12

Seydim ‘Alī Derbān

S. 125b/6

S.+niḡ 126a/3

Seyfī Buḡārī

S. 180b/2

Seyyid ‘Abdullāh Mīrzā

S.+ḡa 168a/9

Seyyid Ata

S.+niḡ 168a/5

Seyyid Bedir

S. 173a/14

Seyyid Berke

S. 168a/10

Seyyid Efḡal

S.+ni 162b/13

Seyyid Ḥasan Oḡlaqçı

S. 175a/13

Seyyid Ḥüseyin Ekber

S. 149a/2, 152b/5

Seyyid Oğlaqçı

S.+nıñ 175a/13

Seyyid Qāsım Eşik Ağa

S. 149a/4

S.+mı 124b/14

Seyyid Mırzā

S. 168b/5, 168b/6

Seyyid Mırzā Apaq

S.+qa 168b/2

Seyyid Sultān ‘Alī H‘ābbīn

S.+nıñ 162b/12

Seyyid Tabīb

S. 156b/13

Seyyid Yūsuf

S. 126a/6

Seyyid Yūsuf Bég

S. 154a/1

S.+nıñ 175a/14

Seyyid Yūsuf Bég Ođlaqçı

S. 125b/14

Soğlıq Sa‘īd Bin H‘üseyin Türkmen

S.+ni 165a/7

Sohrāb Mırzā

S. 166b/6

Sultān ‘Alī Çehre

S. 152b/5

Sultān ‘Alī Meşhedī

S. 181b/10

Sultān Bu Sa'īd Mīrzā

S. 165a/3

Sultān Ebu Sa'īd Mīrzā

S. 165a/3, 170a/4, 170b/7, 171b/10, 172a/10, 175a/8, 178a/5

S.+nuḡ 166a/14, 167a/10, 169a/4, 169a/10, 174b/7, 177b/13, 178a/2

S.+dın 170a/5

Sultān Mes'ud

S. 138a/10

Sultān Mes'udī Hezāre

S.+dür 140a/13

S.+ni 145a/2

S.+sigā 144b/13

Sultān Murād Mīrzā

S.+ḡa 168a/7

Sultān Aḡmed Mīrzā

S. 122a/2, 164a/1, 171b/11, 173b/10

S.+nuḡ 157a/5

Sultān Aḡmed Tenbel

S.+ni 156a/5

Sultān Cüneyd Barlas

S. 173b/9

S.+nuḡ 173b/10

Sultān Hüseyin Mīrzā

S. 122b/4, 155b/1, 162a/11, 162b/14, 163b/2, 163b/5, 163b/8, 163b/10, 165a/4, 165b/1, 165b/6, 165b/9, 166a/10, 167a/11, 168a/13, 169a/10, 169b/13, 170a/13,

171b/1, 171b/6, 171b/11, 172a/1, 172a/3, 172a/13, 172b/3, 173a/8, 174b/11, 176a/4,
176b/3, 177b/14, 178a/10, 182b/12

S.+nuŋ 122a/10, 163b/7, 165a/5, 166a/12, 168b/1, 169a/12, 176a/13, 176b/8,
177a/14, 179b/2

S.+ni 168b/13, 172b/6, 172b/7, 183a/4

S.+ğa 155a/8, 165b/12, 170a/8, 171b/10, 175a/12

S.+dın 121b/13, 163b/11, 172b/7, 183a/6

S.+ça 164b/11

Sultānım Bégim

S. 167b/9, 167b/14, 169a/3

S.+ni 176a/4

Sultān İbrāhīm

S.+niŋ 138a/10

S.+ni 131a/9

Sultān İskender Mīrzā

S. 163b/14

Sultān Qulı Çanaq

S. 127b/1, 150b/4, 161a/13

Sultān Maḥmūd

S.+nuŋ, 137b/4, 138a/8

Sultān Maḥmūd Mīrzā

S. 122a/2, 165a/6, 165a/10

S.+nuŋ 121a/6, 167a/12

S.+ğa 124a/14

Sultān Mes‘ūd Mīrzā

S. 165b/11, 168a/4

S.+ni 168b/3

S.+ğa 168a/14
Sultān Muḥammed Mīrzā
S. 163b/14
Sultān Nijād Bégim
S. 168a/13
Sultān Şehābeddīn
S.+ni 137b/6
Sultān Şehābeddīn Ğūrī
S.+niğ 137b/5
Sultān Veys Mīrzā
S. 163b/14
S.+ğa 167b/11
Sūr
S. 148a/6
Süheyl
S. 125a/12
S.+dür 125a/12
S.+ni 125a/10
Şabıq Han
Ş.+niğ 167a/4
Şād Bégim
Ş. 167a/13
Şādī H̱ānende
Ş.+niğ 182b/4
Şādī Han
Ş. 148a/12
Şāh Bég

Ş. 152a/3, 165b/8, 167b/3

Şāh Bégim

Ş.+niņ 157a/5

Şāh Ğarīb Mīrzā

Ş. 166a/6, 169a/14

Ş.+ğa 166a/10

Şāh Hüseyin Kāmī

Ş. 181a/12

Şāh İsmā'il

Ş. 175b/12, 177b/11

Ş.+ni 166b/9

Şāh Kābul

Ş. 128a/9, 128b/4, 128b/7

Ş.+niņ 128b/3

Şāh Qulı Ğiçekī

Ş. 182a/12

Şāh Maḥmūd Oĝlaqçı

Ş. 152b/12

Şāh Muḥammed Dīvāne

Ş. 167a/7

Şāh Muẓaffer

Ş. 171a/10, 181b/14

Şāhruḥ Mīrzā

Ş.+niņ 172a/7, 176b/7

Şāh Şücā' Arĝun

Ş. 172b/2

Şāhu Dervīş

- Ş.+qa 181b/1
- Şaybaq Hān**
- Ş. 123a/2, 125b/12
- Ş.+nıŋ 122b/12
- Şehrbānū Bégim**
- Ş. 169a/4
- Ş.+niŋ 169b/8
- Ş.+ni 169a/6
- Şeyh ‘Alī Taġāyī**
- Ş. 183a/10
- Şeyh Dervīş**
- Ş.+ni 161b/11
- Şeyh Dervīş Kōkeldaş**
- Ş. 160a/9
- Ş.+nıŋ 161a/11
- Şeyh Ebū Sa‘īd Hān Dermeyān**
- Ş. 173b/11
- Şeyhī**
- Ş. 182a/8
- Ş.+din 182a/9
- Şeyhim Bég**
- Ş. 174a/2
- Şeyhim Süheyli**
- Ş. 174a/2, 179b/1
- Şeyhī Nāyī**
- Ş. 171a/9, 182a/5
- Şeyh Muhammed Müselmān**

Ş.+nıñ 139b/4, 139b/6

Şeyh Sa'dī

Ş. 183a/12

Şeyhü'l-islām Seyfeddīn Ahmed

Ş. 177b/7

Şībānī Han

Ş. 154b/7, 156a/7, 156a/3, 156b/6, 163a/2, 163a/5, 163b/1, 167a/6, 173a/1, 173a/2,
181a/7, 182b/1, 182b/2, 182b/7

Ş.+nıñ 154b/13, 162b/11, 163b/3, 181a/7, 182b/3

Şīr 'Alī

Ş. 158b/3

Şīr 'Alī Çehre

Ş. 158a/7

Ş.+din 158a/9

Şīrek Argun

Ş. 125a/6

Şīrim

Ş. 126a/13, 126b/2

Şīrīm Çehre

Ş. 156a/7

Ş.+ni 156b/4

Şīrīm Tağay

Ş. 149a/1

Şīrīm Tağāyī

Ş. 120b/5, 149b/6

Ş.+nıñ 149b/6

Ş.+ni 124b/10, 126a/11

Şirke

Ş.+ge 125b/2

Ş.+niņ 125b/4

Ş.+ni 125b/3, 127a/2

Tācīk

T. 131b/1

Tāk

T. 148a/6

Tehemten Bég

T.+niņ 175b/7

Terkelānī Afġan

T.+mı 154b/3

Tenbel

T.+ġa 181a/10

Téņri Berdi Samançı

T. 175b/3

Tézek

T. 126b/8

Timür Bég

T. 122b/4, 162b/14, 164b/11, 168a/12, 175b/13

T.+niņ 122a/11, 163b/7

Timur ‘Oşman

T. 176a/2

Timür Sultān

T. 167a/4

Ṭufeylī

Ṭ. 174b/12

Türī

T. 139b/7

Türk

T. 171b/8, 173b/3, 175b/4, 175b/10

T.+ler 133b/5

Türklānī Afġan

T. 125a/8

Türkmen

T. 175b/5

Türkmen Hezāre

T.+si 160a/5

T.+siniġ 160a/12

T.+sini 160a/7, 161b/3

‘Ubeyd Sulţān

‘U. 167a/4

Ulugbēg Mīrzā

U. 122a/2, 128a/11, 136a/14, 157a/1, 157b/9, 170a/6, 178a/8

U.+niġ 136b/6, 160a/6, 167b/2

U.+ni 165a/12

U.+ġa 170a/5

Urus Arġun

U. 175a/8

Üstād Behzād

Ü. 171a/10

Üstād Muġammed

Ü. 179b/8

Üstād Qul Muġammed

- Ü. 171a/8
- Velî**
- V. 122a/9, 125b/9
- V.+ni 124a/3
- Velî Bég**
- V. 171b/5
- V.+niñ 174a/7
- Velî Husrev Şäh**
- V.+niñ 155a/2
- Veys Ateke**
- V. 128a/12
- Yädigär Mîrzä**
- Y.+ğa 168a/12
- Yädigär Muḥammed Mîrzä**
- Y. 165a/8, 165a/9, 174b/10
- Y.+niñ 175a/12
- Ya‘qūb**
- Y.+qa 123a/13
- Ya‘qūb Bég**
- Y. 173a/13, 176a/2, 180a/4, 180a/5
- Ya‘qūb Eyyūb**
- Y.+ni 123a/9
- Yār ‘Alī Bilāl**
- Y. 121a/1
- Yārek Ṭagāyī**
- Y. 161b/10
- Yār Hüseyin**

- Y. 145a/6, 146b/9
- Yār Hüseyin Deryā Hān**
- Y. 159b/12
- Yılbars Sultān**
- Y.+nıñ 167b/12
- Yūnus ‘Alī**
- Y. 174b/5
- Yūsuf**
- Y. 154a/13, 162a/11
- Y.+qa 154a/14
- Yūsuf ‘Alī Kökeldaş**
- Y. 183a/11
- Yūsuf Bedī‘ī**
- Y. 181a/3
- Yūsuf Eyyüb**
- Y. 121b/11, 125b/8
- Yūsuf-Zey**
- Y. 146b/11
- Yūsuf-Zeyī**
- Y. 159b/13
- Zübeyde Ağa**
- Z. 168b/7
- Zü’l Nün**
- Z. 165b/4, 172b/6, 173a/1
- Z.+nıñ 155a/13, 165b/8
- Z.+nı 173a/3
- Z.+ğa 121b/14

Zü'l Nün Argun

Z. 158b/6, 172a/10, 176b/6

Zü'l Nün Béğ

Z.+ge 155a/8, 183a/5, 183a/6, 183a/9

4.22.3. Diğer Özel Adlar

'Alī šīrī 'Alī Šīr Nevâyî'nin icat ettiği nesnelere verilen isim

'a. 180a/12, 180b/1

'a. naz-ı 180a/14

'arabiyye < Ar. Araplarla ilgili

'A. 177b/9

4.23. ÖLÇÜ, MİKTAR, KIYAS ve NİTELİK BİLDİREN KAVRAMLAR

Sıfat < Ar. Nitelik, sıfat, şekil

ş. 170b/10

ş.+ları 179b/2

ş.+larıdın 177b/7

Şemme < Ar. Bir miktar

ş. 177b/6

4.23.1. Ölçü Bildiren Kavramlar

Evvān < Ar. Ölçü, ölçüt, kıstas

e.+ıda 171a/4

Ékkele Her ikisi

é.+siniş 133b/9, 166a/14

é.+sidin 179a/12

Geri < Hint. Hindistan'da zaman ölçü birimlerinde kullanılan birimlerden birinin adı

g. 123b/9, 123b/10

g.+din 124a/7

Şer'ī < Ar. Orta büyüklükteki arpa ağırlığında olan ölçü

ş. 128a/11, 128b/4, 130a/6, 134a/4, 136a/10, 139b/11

4.23.1.1 Uzunluk, Uzun-Kısa, Uzak-Yakın

Ara: < ET ara (EDPT, 196) Ara, aralık, mesafe

a. 127b/2, 145a/11, 146a/5, 146b/5, 147b/7, 147b/10, 152a/5

a.+ğa 127b/4, 139b/8

a.+da 120a/8, 124b/6, 126b/10, 131b/8, 150b/12, 158b/10

a.+sı 131b/14, 134a/2, 137b/10, 162b/1, 162b/9

a.+sıda 121b/11, 125a/8, 125a/9, 129a/4, 130a/8, 130a/12, 130b/4, 131b/2, 132a/3, 135a/8, 136a/5, 136a/14, 139b/13, 147a/1, 149a/7, 149b/4, 149b/7, 150a/4, 153a/5, 153a/9, 157b/2, 172b/4, 176b/4

a.+sıdadur 132a/10, 132b/13

a.+sıdağı 127a/13, 147a/9

a.+sığaça 160b/3

a.+mızda 121b/6

a.+larında 141b/11, 141b/12

Aralıg < ET *aralık* (EDPT, 230) Boşluk, aralık → **aralık**

a.+ıda 126b/12

Aralıq < ET *aralık* (EDPT, 230) Boşluk, aralık → **aralıq**

a.+ta 132a/2

a.+lardadur 141b/12

Atım < ET < *at-ı+m atım* (EDPT, 59) Atılan bir şeyin gidebileceği uzaklık

a.+ı 135a/9, 142a/12, 157b/3

Batman < Soğd. Bir ağırlık ölçüsü birimi

b. 167a/2, 173b/4

Boyluq < *boy+IXk* Boylu

b. 164a/101

Çehār-dāng < Far. Üçte ikilik dirhem

- ç. 170a/14
- Dū-dāng** < Far. Üçte birlik dirhem
- d. 170b/1
- Dūr** < Far. Uzak
- d. 173a/11
- Qarı** Uzunluk birimi, bir kulaçlık uzunluk ölçüsü
- q. 132b/12, 138b/10, 140a/2, 140a/4, 149a/8, 150b/7, 160b/1, 173b/7
- Qarış** < ET *karış* (EDPT, 663) Karış
- q. 142b/1
- Qısqa** < ET *kısqa* (EDPT, 667) Kısa
- q. 168a/5
- Kürūh:** < Far. Yaklaşık iki millik bir uzaklık ölçü birimi
- k. 130a/2, 136b/11, 147b/13, 150a/14, 153a/8
- k.+dur 130a/4
- k.+ge 153b/2, 160a/14
- Menzil** < Ar. Konak yeri;mesafe
- m.+de 120b/5
- m.+i 137a/12
- m.+idür 136b/7
- Muqarreb:** < Ar. Yakın, yakınlaştırılmış
- m. 174b/6, 175a/2, 178a/3, 178a/5
- m. bol- 127b/7, 148a/13
- Tūlānī** < Far. Uzun, uzunluğuna
- ṭ. 128a/7
- Tūlī** < Far. Uzunluk
- ṭ. 128a/7
- Uzaq:** < ET uzak (EDPT, 283) Uzak

- u. 122a/1, 147b/11, 176a/9
- Uzun:** <ET uzun (EDPT,288) uzun
- u. 121b/14, 147b/11, 175a/10, 176a/9
- Uzunluğ** < *uzun+IXğ* Uzunluk
- u.+ı 138b/11, 142b/1, 143b/10
- Uzunraq** Daha uzun
- u.+tur 130b/1
- Yaqın:** < ET yaqın (EDPT, 904) Yakın
- y.+ığa 161a/3
- Yavuğ** < ET *yağuk* (EDPT, 901) Yakın → **yavuq**
- y.+ını 150a/8
- y.+ığa 152a/6
- y.+ıda 160a/8, 161b/1
- Yavuq** < ET *yağuk* (EDPT, 901) Yakın → **yavuğ**
- y. 122a/3, 123a/14, 135b/4, 140a/6, 149a/11, 150a/9, 151a/10, 153a/10, 153b/2, 160a/11, 160a/14, 161b/2, 164b/7, 177b/11
- y.+dur 141b/3
- y.+dın 158b/10
- y.+larıdın 157b/11
- Yavuqraq** < *yavuq+rAk* Daha yakın
- y. 127a/5, 130b/7, 133a/8, 133a/13, 146a/11, 149b/7
- y.+tur 126a/7, 129a/12, 129b/1, 135b/3, 148b/2
- Yıraq:** < ET ıraq (EDPT, 214) Uzak
- y. 138b/4, 145b/11, 146a/3, 150a/8
- y.+dın 123b/3, 158b/10
- Yıraqraq** < *yıraq+rAk* Daha uzak
- y. 140a/3, 148b/12

4.23.1.2. Miktar, Azlık-Çokluk

Artuq: < ET artuq (EDPT, 204) Artık, fazla

a. 166a/13

a.+ı 173a/4

a.+ını 168b/6

Artuğraq < *artuğ+rAk* Daha fazla → **artuqraq**

a. 144b/3

a.+dur 138a/3

Artuqraq < *artuq+rAk* Daha fazla → **artuğraq**

a.+dur 137b/14

Asru: < ET asru (EDPT, 250) Çok

a. 128/14, 131b/4, 138b/6, 152b/6, 153a/11, 169a/12, 170a/1, 170a/9, 170a/10

Az: < ET az (EDPT, 277) az

a. 139b/1, 176b/14, 141a/14, 178a/1, 182b/8, 165b/10, 172a/14, 177a/3, 172a/14

Azağlaq Az, azıcık; biraz, birazcık

a. 125b/2, 127a/10, 152a/9, 160a/8

Azraq: < az+rAk Daha az

a. 120a/7, 134a/1, 176b/11

a.+dur 141b/12

a.+ça 131a/4, 131a/5, 133b/4

Bī-fāyide < Far.+Ar. Faydasız

b. 140b/11

b. bol- 158b/14

Bisyār: < Far. Çok

b. 121a/14, 127b/4, 129a/7, 128b/12, 129b/6, 129b/12, 130a/7, 130b/6, 132b/6, 134a/6, 135a/2, 135a/3, 135b/3, 136a/1, 136b/10, 138a/1, 138a/6, 138a/7, 138b/13, 140b/4, 142a/9, 148b/8, 152a/1, 160b/11, 163a/7, 168a/4, 169b/3, 170a/6, 170a/9,

171a/3, 173a/14, 174b/12, 175b/11, 176a/7, 176a/14, 177b/9, 177b/10, 178a/3, 178a/10, 178a/14, 178b/5, 180b/6, 181a/9, 181b/2, 181b/6, 181b/7, 181b/12, 182a/14

b. édi 152a/8, 153b/7, 164b/4, 169b/12

b.+dur 132a/10, 133b/3, 138a/11, 141a/1

b. bol- 132a/7, 133b/6, 135a/4, 136a/13, 137a/7, 157a/14, 176b/9,

Cüzv < Ar. Kısım, parça, grup

c. 178b/7

Ekşer: < Ar. En çok

e. 120a/7, 122b/12, 126b/7, 129b/14, 131a/8, 136a/12, 136b/5, 139a/14, 140b/4, 141a/4, 141a/8, 142a/3, 148a/2, 150a/6, 151a/1, 153b/11, 156b/8, 157a/13, 157b/12, 160a/9, 165b/10, 166a/13, 172a/3, 178b/4

e.+niñ 1147a/12, 161a/4

e.+i 147b/13, 150b/2, 171a/6, 176a/14

e.+idin 176a/12

e.+i ebyāt+ı 181b/8

Fazl: < Ar. Fazlalık, üstünlük

f. 128a/2, 177b/1

f. ehl-i f. 171a/7, 177b/1

Ḥafif < Ar. Hafif

ḥ. 179b/10, 179b/11, 181a/14

Ḥayl < Ar. Kalabalık, grup

ḥ. 123b/12, 124a/9

Ḥaylī: < Far. . Çok pek çok

ḥ. 121b/7, 123a/8, 125a/4, 129b/9, 132b/6, 132b/13, 133a/11, 134b/2, 135a/7, 136b/3, 137a/12, 138a/5, 139b/1, 141b/9, 142b/6, 148a/10, 149b/11, 150b/10, 153b/7, 158a/12, 158a/13, 161a/2, 161b/7, 164a/9, 166a/12, 166b/3, 166b/12, 167a/2, 167a/5,

167b/10, 171b/7, 173a/4, 173b/9, 174b/7, 176b/1, 178b/12, 179a/3, 180a/3, 180a/4, 181a/3, 181b/9, 182a/1, 182a/11, 182a/12, 183a/1

Kem < Far. Az, eksik

k. 128b/13, 130a/3, 130a/10, 131a/2, 135b/8, 136a/9, 141b/2, 142a/3, 155a/11, 166a/4, 171a/11, 175b/2, 179b/6, 180b/6

k.+dür 130b/14, 141a/11

Key: Çok, aşırı

k. 120a/2

Köp: < ET köp (EDPT, 686) Çok, bol

k. 127b/13, 129a/10, 130a/9, 135b/6, 147b/12, 152b/11, 153a/11, 155b/6, 157a/14, 166a/13, 168b/13, 168b/14, 170a/10, 170b/11, 173a/5, 175a/5, 178a/2, 178b/1, 180b/4, 181b/13, 181b/14, 182a/4

k.+tür 129b/1, 129b/3

Köplük < köp+IXk Çokluk, izdiham

k.+idin 151b/11

Köprek: < köp+rAk Daha çok → köprağ

k. 120a/1, 120a/7, 141b/9, 155b/9, 158a/7, 172b/7, 182b/4

k.+i 133b/5, 156b/9, 160a/12, 161b/13, 169a/13

Mertebe: < Ar. Ölçü, miktar

m. 165a/2, 165a/6, 165b/4

m.+ğa 174b/4

m.+de 120a/8, 134a/12, 159a/8, 165b/3, 170a/13, 178b/1

m.+siğa 151b/13, 169a/11, 171b/9, 174b/5, 178a/11

m.+sidin 151b/3, 169a/11

Mevfūr < Ar. Çok, bol

m. 177a/1

Mikdār: < Ar. Miktar

m. 122b/1, 123a/13, 138a/1, 177b/4

Müfriṭ < Ar. Aşırı, çok fazla

m. 129b/14, 130a/1

Şîr-endām < Far.+Ar Arslan boylu

ş. 164a/10

Vāfir < Ar. Çok, bol

v. 177a/4

v. bol- 177a/1

Yoq < ET *yoq* (EDPT, 895) Yok

y. 120b/6, 122a/13, 124b/3, 125a/5, 127a/9, 127b/3, 132a/2, 149a/3, 150b/4, 151a/11, 151b/9, 152a/5, 152a/9, 155a/11, 159a/4, 161a/3, 161a/4, 164b/7, 166a/2, 166a/3, 166a/13, 167b/4, 167b/11, 169b/2, 170b/11, 171a/12, 172a/12, 174b/11, 176a/13, 176b/9, 177b/4, 178a/11, 178b/8, 178b/9, 179a/13, 182b/7

y.+tur 129b/14, 130a/8, 131a/3, 132b/8, 133b/10, 134b/10, 136a/14, 136b/2, 137a/3, 139a/4, 140b/8, 141a/6, 141a/11, 142a/2, 142a/6, 176b/11, 180b/4, 180b/13, 181a/2, 181a/6

4.23.1.3. Ağrlık, Ağrlık Ölçüleri, Ağrlık-Yeğnilik

4.23.2. Kıyas/Tezatlık ve Denklik Bildiren Kavramlar

4.23.2.1. Büyüklük, Küçüklük

Haşmet < Ar. Büyüklük, heybet

h. 123b/3

Kiçik < ET *kiçig* (EDPT, 696) Küçük

k. 120a/6, 124a/8, 126b/8, 131a/1, 144a/3, 164a/12, 168a/13, 168b/11

k.+ler 164b/14

Kiçiklik < *kiçig*+IXg Küçüklük

k.+ide 170b/6

k.+leride 172b/3

Kiçikrek < *kiçik+rAk* Daha küçük

k. 128b/4, 131b/14, 132a/14, 134b/9, 136a/5, 139b/12

Uluğ < ET *uluğ* (EDPT, 136) Büyük → **uluğ**

u. 120a/6, 139b/8, 160b/11, 181b/13

u.+ı 162a/4, 168a/13

u.+ınıınıı 168a/8

Uluğluğ < ET *uluğluğ* (EDPT, 139) İhtiyarlık

u.+ığa 151a/5

Uluğraq < *uluğ+rAk* Daha büyük

u. 179b/11

Uluq < ET *uluğ* (EDPT, 136) Büyük → **uluğ**

u. 122b/4, 123b/2, 124a/8, 126b/13, 127b/10, 128b/3, 128b/9, 128b/11, 129b/14, 130b/4, 130b/5, 130b/13, 131b/7, 133a/7, 134b/7, 136a/8, 136b/3, 136b/7, 137a/11, 137a/14, 138b/10, 141b/3, 142a/5, 142a/10, 143b/12, 144a/2, 145b/13, 146a/8, 149a/3, 149b/13, 153a/2, 153b/11, 157a/4, 161a/14, 161b/7, 161b/8, 163a/1, 163b/11, 164a/11, 164b/14, 165b/6, 166a/5, 167b/2, 167b/9, 168a/2, 169b/13, 170a/2, 170a/13, 171b/6, 172a/7, 174a/8, 175a/9, 175b/5, 176a/2

u.+qına 168b/4

u.+larıdın 145b/8, 146a/13, 148a/12

Uluqluğ < ET *uluğluğ* (EDPT, 139) İhtiyarlık → **uluğluğ**

u.+ı 133b/14, 135a/13

Uluqraq < *uluq+rAk* Daha büyük → **uluğraq**

u. 120b/5, 122a/12, 135a/8, 174b/11

u.+ı 131b/12

4.23.2.2. Benzerlik, Eşlik, Denklik

‘Ayn < Ar. Bir şeyin aynısı, tıpkısı

‘a. 132b/5

Erzānııq < Far.+T. *erzān+IXk* Uygunluk, ucuzluk

e.+dur 138a/4

Dék: < ET teg (EDPT, 475) Gibi (benzetme edatı)

d. 120a/14, 121b/10, 122b/4, 124b/3, 125a/4, 125b/2, 129b/12, 135a/6, 135a/9, 135a/11, 135a/13, 138b/2, 140b/3, 140b/10, 141a/5, 141a/7, 141b/11, 143a/10, 143b/2, 143b/8, 144b/1, 146b/6, 146b/13, 151a/4, 151a/13, 151b/8, 153a/9, 153b/8, 154a/10, 156a/1, 156b/6, 156b/12, 158b/9, 162a/7, 162a/13, 162b/14, 163a/2, 164b/4, 165a/1, 165b/6, 166a/1, 166a/12, 166b/8, 169b/3, 175b/11, 176a/13, 177a/10, 181b/6

d.+rü 122a/1

İsneyn < Ar. İki; eş

i. sānī-i i.+i 172a/10

Misl < Ar. Eş, benzer

m.-i Evbe 172b/8

m.-i Eyyüb+niņ 121a/14

m.-i Hūgiyānī 139b/7

m.-i Kettür 131b/3

m.-i nārenc 129b/4

m.-i Qandahar 139b/8

m.-i tūtī 141a/1

Nazīri < Ar.+Far. Bir benzeri, bir eşi

n. 170b/11

Revā: < Far. Uygun, layık

r. 108b/3

Teng < Far. Denk

t. 141b/1, 141b/10

4.23.2.3.Düzen, Dizi, Sıra, Derece

āheng < Far. Uygunluk, düzen

ā.+dür 182a/11

Günyâlıq Düzenli

g. 137a/6

Kat Kat, derece, seviye; yan, huzur

k.+qa 134b/3, 134a/11, 134b/3

k.+tın 134a/13

Mükerrer < Ar. Tekrarlı, tekrarlanmış

m. 123a/5, 174b/6, 174a/11

m.+dür 174b/6

m. ğayr-i m. 133b/1, 136a/2, 173b/1, 180b/1

m. ğayr-i m.+dür 142a/12

Remān < Far. Sürü, dizi

r.+ı 147b/14

Siyâqlıq < Ar.+T. *siyâq+IXk* Düzenli

s. 137a/6

Tarḥ < Ar. Kurma, düzenleme

ṭ.+ım 145a/7

Tekrār < Ar. Tekrar, yenileme

t. 121b/9

t. qıl- 155b/5

Tertîb: < Ar. Düzene koyma

t. 176b/9

t. qıl- 164b/12, 166a/8, 170b/13, 171a/5, 174a/6, 179b/9, 180b/3

Tevārüd < Ar. Arka arkaya gelme

t. 164a/7

4.23.2.4.Kalınlık, İncelik

İnce: < ET inçge (EDPT, 174) İnce

i. 142a/13, 164a/10

Qalın: < ET qalın (EDPT, 622) Çok

q. 123b/3, 126b/1, 127a/12, 127a/13, 127a/14, 135b/6, 136a/13, 136b/13, 136b/14, 137a/2, 139b/14, 140b/2, 140b/9, 140b/10, 141a/5, 141a/7, 141a/12, 141b/6, 142a/8, 142a/9, 142a/10, 142a/11, 142b/5, 142b/12, 143a/2, 143a/4, 143a/5, 143a/13, 144b/7, 144b/13, 146a/6, 146b/2, 146b/3, 148a/10, 149b/1, 149b/2, 153a/12, 153a/14, 154a/10, 159a/10, 160b/14, 161b/4, 163a/7, 172b/1, 173a/3, 176a/3, 180a/10, 181b/11

q.+dur 137b/12, 142a/3

Zomoht < Far. Kaba

z. qıl- 126a/2

4.23.2.5. Darlık, Genişlik

Keş Geniş

k. 130a/4

4.23.2.6 Farklılık

Ayrı Ayrı, başka

a. 150a/11

Bī-naẓīr < Far. Eşsiz, benzersiz

b. 177b/1, 178a/6, 182b/9

Tefāvut < Ar. İki şey arasındaki fark

t. 150a/9

t. qıl- 150a/5

4.23.2.7 Kolay, Zor

Müyesser < Ar. Kolaylıkla olan

m. 128a/3

m. bol- 170b/2, 170b/3

Sa‘b < Ar. Güç, zor, çetin

ş. 126a/10, 162a/2

Yeñilrek < *yeñil+rAk* Daha kolay

y. 147b/9

Zor < Far. *zūr* Zor, güç

z. 173a/14

4.23.3.Nitelik Bildiren Kavramlar

4.23.3.1.İyi, Kötü, Güzel, Çirkin, Değerli, Kıymetli

ābdān < Far. Bayındır → **ābādān**

ā.126a/3, 152b/12, 152b/13, 156a/7, 156b/4, 157b/1

ā. 123a/2, 125b/3, 139a/3

ā. qıl- 177a/4, 139a/4

ābādānlıq < Far.+T. Bayındırlık, mamurluk

ā.+ları 141b/12

‘**Azīz** < Ar. Değerli, yüce, kıymetli

‘a.+niñ 137a/4

Bahā < Far. Değer, kıymet

b. 136b/6

b.+dur 166b/12

Berbād < Far. Perişan, harap

b. 179a/14

Berīn < Far. En yüksek, en yüce

b. 123a/12, 124b/7, 126b/1, 126a/7

Ednā < Ar. Başka, en aşağı değersiz

e. 120b/3

Ḥaqr < Ar. Değersiz, hor gözle bakılan

ḥ. 140b/12

Ḥasīs < Ar. Pinti, hasis; değersiz

ḥ. 159a/7

Hoş < Far. Güzel, iyi;tatlı

h. 128b/2, 137a/13, 170a/12, 172a/2

h. cūy.-i h. 137a/13

Hüb: < Far. Güzel, hoş, iyi

h. 129b/8, 130a/1, 140b/3, 152b/6, 160a/10, 170b/11, 173b/1, 175a/3, 175a/6,
177b/9, 178a/1, 182a/3, 182a/4, 182a/5, 182a/6, 182a/7, 182a/9, 182b/3, 182b/6

h. qıl- 175a/4

h. tāb'ı h. 166a/7

Hübluq < Far.+T. *hüb+IXk* Güzellik, iyilik

h. 121b/3

Hübraq < Far.+T. *hüb+rAk* Daha hoş

h. 175a/4

Laṭīf < Ar. Nazik, hoş, güzel

l. 129b/12, 136b/13

Lāyıq < Ar. Uygun, yaraşır

l. bol- 179a/1

Letāfet < Ar. Zariflik, hoşluk

l. 172a/2

l.+i 180b/13

Muḥāṭara < Ar. Tehlike, zarar

m. 126a/10, 146a/2

Nāzik < Far. İnce, narin, güzel → **nāzük**

n. 182b/4

n. qıl- 181b/12, 181b/14, 182a/1

Nāzük < Far. İnce, narin, güzel → **nāzık**

n. 170b/10

Nāzüklik < Far.+T. *nāzük+IXk* Zariflik, narinlik

n. 170b/8

Şe‘āmet < Ar. Uğursuzluk, sefahat

ş.+idin 170a/1, 175a/6

Tāyyib < Ar. Güzel, hoş

t. édi 164b/6

Zarīf < Ar. Nazik, ince

z. 172a/6

4.23.3.2.Şekiller ve Formlar

‘Ālīraq < Ar.+T. ‘āli+rAk yüce, ulu

‘ā+dur 177b/5

Āmihte Far. Karışmış, karışık

a.134b/6

‘Āmīq < Ar. Derin

‘ā. édi 153b/7

Ber-dāste < Far. Yüksek kaldırılmış

b. qıl- 183a/5

Bérglik < *bérk+IXk* Sarp, dik olma hali

b.+i 154a/5

Bortağ Bozuk, perişan, tertipsiz

b. 154a/8

Bortağlıg < *bortağ+IXk* Bozukluk

b.+ı 154a/6

Buzuğ: < ET buzuq (EDPT, 390) Bozuk

b.+dur 139a/1

b.+ımı 158a/1

Buzuğluğ < *buzuğ+IXg* Bozukluk

b.+dın 138b/14

- b.+da** 155a/2
- Bülend:** < Far. Yüksek, yüce
- b.** 140b/10, 140b/12, 152a/13
- Bülendī:** < Far. Yükseklik
- b.** 127a/12
- b.+de** 132a/8, 132b/11
- b.+lerde** 141a/9
- Bülendlıq** < Far.+T. *bülend+IXk* Yükseklik
- b.** 127a/14
- b.+ı** 138b/10
- Cārī** < Ar. Akan, geçen
- c.+dür** 132b/2, 136b/8, 137a/9
- Çırmaqlıq** Sarılmış, sarılı durumda olan
- ç.** 142b/3
- Der-hem** < Far. Karışık, karmakarışık
- d.** 137a/8
- Égri-bükri** Eğri büğrü
- é.** 136b/9
- Égrilik** Eğrilik
- é.+i** 154a/12
- Guşāyılıq** < Far.+Ar. *guşāy+IXk* Açıklık, genişletme
- g. qıl-** 181b/14
- Gird:** < Far. Yuvarlak; etraf, çevre
- g.** 137a/11, 147b/8
- g.+ğa** 148b/11
- g.+ide** 130a/10, 137a/11
- Girdāgird** < Far. Çepeçevre, etraf
- g.+i** 128a/10, 128b/3, 132b/5, 139b/7, 144a/5

Ḥarāb < Ar. Yıkık, viran

ḥ.+tur 139a/4, 181b/2

ḥ. bol- 144b/12

ḥ. qıl- 151b/7

Ḥarābılıq < Ar.+T. *ḥarāb+IXk* Yıkıklık, viranlık

ḥ. qıl- 135b/6

Ḥarabraq < Ar.+T. *ḥarab+rAk* Daha harāb, daha yıkık

ḥ. 162b/8

Ḥāl: < Ar. Durum

ḥ. 120a/10, 152b/14, 153a/10, 164b/9, 179b/8

ḥ. qıl- 162b/8

ḥ.+din 179b/4

ḥ.+i 154a/11, 179b/4

ḥ. ḥasb-i ḥ. 171b/3

Ḥālet: < Ar. Hal, durum

ḥ.+i 171b/2

ḥ.+te 173b/8

Ḥavz < Ar. Havuz

ḥ.+nıḡ 132b/4

ḥ.+idür 132b/3

Kāvāk < Ar. Boş

k. 123b/11, 142b/3, 143a/10, 181b/2

Qıyıq Eğri

q. 164a/10, 180a/14

Memlū < Ar. Dolu

m. 177b/2

Mesh < Ar. şeklini değiştirip çirkin hale getirme

- m.** 173a/10
- Mestür** < Ar. Örtülü
- m.+dur** 138a/6
- m. bol-** 177b/7, 179b/3
- Mu‘allaq** < Ar. Asılı, asılmış
- m.** 153a/4, 153a/5
- Müteğayyir** < Ar. Değişen, değişmiş
- m.** 131b/5
- Müteqārib** < Ar. Yaklaşan, gittikçe birbirine yaklaşan
- m.** 179b/9
- Nā-mer‘ī** < Far.+Ar. Görülmez
- n.** 139a/1, 163b/1
- Periṣān** < Far. Dağınık
- p.** 154a/8
- Periṣānliq** < Far.+T. *periṣān+IXk* Perişanlık, dağınıklık
- p.+dur** 121a/9
- Peydā** < Far. Açık, ortada
- p. bol-** 150b/1, 157b/4, 171a/8
- p. qıl-** 176b/3, 180a/11
- Peyveste** < Far. Bitişik
- p.** 133a/7
- Rāst:** < Ar. Doğru, düz
- r.** 147a/6, 147a/7, 155b/10, 161b/7, 170b/1
- r. keltür-** 139b/10
- r.+tadur** 180a/3
- r. darb-ı r.** 165a/4
- Sınuğ** < ET *sınuğ* (EDPT, 837) Kırık, yıkık

s. 158a/1

Şekl: < Ar. Şekil, biçim

ş. 164a/9

Tagyîr < Ar. Değiştirme, değişiklik

t. 124a/5, 128b/1

Tar < ET *tar* (EDPT, 528) Dar

t. 143b/11, 146a/1

Tengî < Far. Darlık, boğaz

t. 147b/14, 160a/14

t.+**de** 147b/12, 160b/8

t.+**din** 147b/11, 160b/2

t.+**siniŋ** 136a/5

t.+**side** 128a/10

t.+**sidindür** 128a/10

t.+**lerdin** 131a/1

t.+**ileri** 132a/1

Tiptik Dimdik

t. 147b/10

Tumşuĝ < ET *tumşuĝ* (EDPT, 509) Çıkıntı, sivri uç → **tumşuq**

t.+**ıdm** 150a/4

Tumşuq < ET *tumşuq* (EDPT, 509) Çıkıntı, sivri uç → **tumşuĝ**

t. 128b/8, 150a/5, 150a/6

t.+**tur** 135b/11

t.+**nıŋ** 133b/2

Tüptüz: Dümdüz

t. 131a/2, 139b/12, 148a/3, 157b/12

Tüz Düz, eşit, denk

t.+**dür** 150a/4

Yapyassı Yamyassı

y. 164a/13

Yaruq < ET *yaruq* (EDPT, 962) Yarık

y. 125a/11, 141b/5

Yumşaq Yumuşak, uysal

y. 127a/1, 140b/2

Zāhiren: < Ar. Açık olarak, belli bir şekilde

z. 119b/6

4.23.3.3.Katılık, Sertlik

Qatıq < ET *qatıq* (EDPT, 597) Katı, sıkı

q. 131b/14, 175a/10

Tünd: < Far. Sert

t. 134a/7, 134b/9

Tündluq < Far.+Ar. Sertlik

t. 129b/10

Tündraq < Far.+T. tund+rAk Daha şiddetli

t. 140a/9

Vīrānliq < Far.+T. *vīrān+IXk* Yıkılmışlık, haraplık

v. 121a/9

4.24.SAYILAR VE SAYILARLA İLGİLİ KAVRAMLAR

4.24.1.Sayılar

4.24.1.1 Asıl Sayıları

Altı: < ET altı (EDPT,130) Altı

a. 125b/5, 130a/11, 135a/12, 140a/2, 145a/11, 149a/5, 156b/14, 157b/4, 164b/6,
170b/12, 174a/12, 174b/14

Altmış < ET *altmış* (EDPT, 130) Altmış

a.165a/4, 160b/1

Bir < ET bir (EDPT, 353) Bir, bir defa

b. 120a/11, 121a/1, 121a/3, 121b/4, 123b/2, 123b/9, 124a/7, 124a/12, 124b/1, 124b/2, 125a/1, 125a/4, 125a/14, 125b/6, 125b/7, 125b/8, 125b/9, 126a/3, 126b/2, 126b/10, 127a/4, 127b/2, 127b/14, 128a/12, 128b/3, 128b/5, 128b/6, 128b/8, 129a/1, 129a/4, 129a/13, 129b/7, 129b/8, 130a/4, 130a/5, 130b/1, 130b/3, 130b/7, 130b/9, 130b/11, 131a/3, 131a/4, 131b/7, 132a/9, 132a/14, 132b/1, 132b/12, 133a/2, 133a/3, 133a/5, 133a/12, 133a/14, 133b/1, 133b/2, 133b/12, 134a/4, 134b/5, 134b/9, 134b/14, 135a/1, 135a/7, 135a/9, 135b/1, 135b/3, 135b/6, 135b/8, 136a/2, 136a/3, 136a/5, 136a/6, 136a/11, 136a/12, 136b/6, 136b/8, 136b/11, 137a/9, 137b/3, 137b/11, 138a/13, 138b/2, 138b/9, 139a/3, 139a/4, 139a/5, 139a/7, 139a/12, 139b/11, 140a/2, 140a/3, 140a/4, 140b/8, 140b/9, 141a/4, 141a/4, 141a/14, 141b/3, 141b/7, 141b/8, 142a/5, 142a/12, 142a/13, 142a/14, 142b/1, 142b/10, 142b/13, 143b/3, 143b/4, 143b/6, 143b/7, 143b/9, 144a/2, 144a/7, 144a/8, 145b/4, 145b/9, 145b/11, 145b/14, 146a/6, 147a/1, 147a/8, 147a/11, 147b/3, 147b/10, 147b/13, 148a/9, 148b/7, 148b/11, 149a/5, 149a/7, 149a/8, 149a/10, 149a/13, 149b/5, 149b/9, 149b/14, 150a/5, 150a/14, 150b/1, 150b/3, 150b/5, 150b/6, 150b/8, 150b/14, 151a/2, 151a/3, 151a/5, 151a/9, 151a/10, 151a/12, 151b/10, 152a/13, 152b/9, 152b/14, 153a/1, 153a/8, 153b/2, 153b/3, 153b/10, 154a/1, 154a/4, 154a/9, 154b/3, 154b/13, 154b/14, 155a/2, 155a/4, 155b/8, 156a/4, 156a/7, 156b/13, 157b/2, 157b/3, 157b/7, 157b/9, 158a/1, 158a/8, 158b/2, 158b/4, 159a/2, 159a/3, 159a/11, 159b/4, 159b/10, 159b/13, 160a/4, 160a/8, 160a/11, 160b/3, 160b/4, 160b/5, 160b/7, 160b/8, 160b/10, 161a/4, 161a/13, 161b/3, 161b/5, 162a/6, 162a/8, 162a/14, 162b/7, 162b/8, 162b/14, 163b/9, 163b/12, 164a/2, 164b/3, 164b/5, 164b/14, 165a/3, 165a/5, 165a/6, 165a/7, 165b/2, 165b/3, 165b/4, 166a/11, 166b/1, 166b/5, 166b/7, 166b/8, 166b/10, 166b/14, 167a/13, 167b/2, 167b/12, 168a/3, 168a/9, 168a/11, 168b/1, 168b/6, 168b/8, 169a/3, 169a/9, 169b/6, 169b/11, 170a/2, 170a/3, 170a/10, 170b/1, 171a/14, 171b/2, 171b/3, 172a/8, 172a/12, 172b/12, 173a/5, 173b/6, 173b/7, 173b/12, 174a/3, 174a/5, 175b/3, 175b/5, 175b/6, 175b/10, 175b/13, 176a/2,

176a/6, 176a/13, 176b/7, 177b/2, 177b/3, 178a/12, 178b/5, 178b/13, 179a/4, 179b/9, 179b/10, 179b/11, 179b/13, 180a/2, 180a/7, 180a/11, 180b/3, 180b/6, 180b/7, 181a/8, 181a/10, 181a/14, 181b/6, 182a/6, 182a/7, 182a/9, 182a/11, 182b/1, 182b/3, 182b/9, 182b/11

b.+kine 167a/13, 168a/3

Birer: < ET birer (EDPT,368) Tek tek

b. 120b/5, 123b/5, 130a/6, 143b/12, 144a/1, 144b/9, 145b/6, 148b/14, 154a/2, 154b/1, 159b/9, 160b/2

Beş: < ET bés (EDPT, 376) Beş

b. 125a/5, 125b/5, 127b/14, 130a/5, 130b/10, 131b/11, 133a/5, 135a/12, 137b/12, 140a/2, 157a/12, 167b/8, 169b/10, 174a/12, 174b/14

b.+i 170b/12

Bés yüz Beş yüz

b. 155b/7

b.+çe 161b/2

Çār < Far. Dört

ç. 139a/14

Ékki: < ET éki (EDPT, 100) İki

é. 120a/8, 120b/3, 121a/8, 121a/9, 123b/10, 124a/1, 124a/7, 125a/9, 125b/10, 127b/2, 127b/14, 128a/10, 128b/6, 129a/4, 129a/13, 130a/2, 130a/6, 130b/5, 131b/11, 132a/1, 133a/13, 133b/1, 133b/2, 133b/4, 133b/7, 135a/8, 135b/13, 136a/5, 136b/4, 136b/14, 137a/1, 137b/10, 139a/4, 139b/11, 140b/1, 143b/9, 145b/4, 145b/9, 146b/7, 147a/1, 147a/3, 147a/9, 147b/13, 149b/8, 149b/10, 150a/5, 150a/9, 150a/14, 151a/8, 151a/12, 151b/6, 152a/9, 152a/14, 153a/1, 153b/1, 153b/10, 154a/3, 156a/4, 157b/8, 158b/2, 158b/4, 159b/4, 160a/4, 160b/3, 161a/4, 161a/6, 161b/2, 161b/3, 162b/7, 163a/9, 163b/9, 164a/9, 165b/2, 165b/6, 168a/8, 169b/9, 173a/5, 178b/1, 179a/11, 182a/11

é.+niñ 166b/2

é.+si 128b/4

- é.+sini** 167a/7
- Ékki yüz** İki yüz
- é. 124b/3, 142b/13, 147b/5, 152b/11
- é.+din** 120a/6
- Ékki yüz ellig** İki yüz elli
- é. 124b/3
- Éllig:** < ET ellig (EDPT, 141) Elli
- é. 159a/11, 143b/6, 160b/1, 132b/12
- Qırq:** < ET qırq (EDPT, 651) Kırk
- q. 132b/12, 138b/10, 143b/6, 164b/7, 167a/2, 173b/4
- q.+1 157a/4
- Qırq miñ** Kırk bin
- q. 159a/9, 181b/7
- Lek** < Hint. Yüz bin
- l. 140a/14
- Miñ:** < ET biñ/bın (EDPT,346) Bin
- m. 123a/3
- m.+çe 156a/3
- On:** < ET on (EDPT, 166) On
- o. 129a/9, 143a/6, 150b/7, 152b/2, 163a/6, 163a/10
- On béş** On beş
- o. 129a/9
- On bir** On bir
- o. 131b/4, 159b/9, 166a/4
- On ékki** On iki
- o. 131b/4, 135b/10, 139a/12, 143a/6, 150b/7, 182a/6
- On miñ** On bin

o. 129a/8, 153a/11

On tört On dört

o. 131b/6, 137b/9, 166a/4, 169b/14, 178a/8

On üç On üç

o. 131b/13, 135b/10, 137b/10, 139a/13, 182a/6

o.+ide 162a/1

Ottuz < ET *otuz* (EDPT, 74) Otuz

o. 143a/7, 159a/9, 173b/4, 181b/7, 181b/11

Ottuz iki Otuz iki

o. 136a/2

Ottuz miñ Otuz bin

o. 124a/13, 144b/11, 155b/6

Ottuz üç Otuz üç

o. 136a/2, 157b/13

Sekkiz: < ET *sekkiz* (EDPT, 823) Sekiz

s. 129a/8, 139a/13, 140a/14, 152b/2, 170a/2

Sékkiz yüz Sekiz yüz

s.+çe 125a/3

Sékkiz yüz qırq iki Sekiz yüz kırk iki

s.+de 163b/4

Séksen Seksen

s. 125b/3, 157b/1, 161b/13, 172a/14

Toqquz: < ET *toqquz* (EDPT, 474) Dokuz

t. 132a/6, 132b/8, 159b/8, 180a/2

Toqquz yüz on Dokuz yüz on

t. **tāriḥ-i t.** 174b/1

Toqquz yüz on altı Dokuz yüz on altı

t. **tāriḥ-i t.** 173a/10

Toqquz yüz on dörd Dokuz yüz on dörd

t. **tāriḥ-i t.+te** 132a/8

Toqquz yüz on yétti Dokuz yüz on yedi

t. **tāriḥ-i t.+dee** 174b/2, 174b/13, 175b/1

Toqquz yüz yégirme Dokuz yüz yirmi

t. **tāriḥ-i t.+de** 134a/5

Toqquz yüz yégirme altı Dokuz yüz yirmi altı

t. 137a/13

Tört: < ET tört, Dört

t. 120b/1, 121a/5, 123a/3, 124a/2, 124b/9, 125a/5, 126b/8, 127b/14, 130a/1, 130a/11, 130b/10, 130b/14, 131a/3, 131b/14, 134a/11, 136a/12, 137b/12, 137b/13, 138b/8, 140a/4, 152b/14, 157a/11, 161b/1, 168a/2, 169b/10, 170b/13, 171a/4

t.+i 148b/13

Tört yüz Dört yüz

t. 151b/10, 155b/10

Üç: <ET üç (EDPT, 18) Üç

ü. 120b/1, 121a/5, 123a/3, 123b/4, 124b/9, 126b/8, 128b/4, 130a/13, 130a/14, 130b/6, 130b/14, 131a/5, 131b/14, 132a/1, 133a/6, 136a/10, 136b/12, 137a/3, 137a/4, 137b/13, 138b/8, 138b/9, 138b/11, 152b/14, 154a/3, 155b/10, 161a/6, 161b/2, 163b/13, 165b/6, 168a/12, 182a/3

ü.+i 169b/14

Üç miñ Üç bin

ü. 165a/3

Üç yüz Üç yüz

ü. 142b/13, 151b/10, 152b/12

ü.+din 120a/1, 120a/7

Yégirme: <ET yégirme (EDPT, 915) Yirmi

y. 124a/13, 143a/7, 158a/1, 181b/11

- y.+çe 152a/4
- Yégirme altı** Yirmi altı
- y. 123b/7
- Yégirme beş** Yirmi beş
- y. 123b/7, 161b/2
- Yégirme miñ** Yirmi bin
- y. 129a/9, 153a/11
- Yégirme tört** Yirmi dört
- y. 171a/3
- Yégirme üç** Yirmi üç
- y. 120a/5
- Yétti:** < ET yétti (EDPT, 886) Yedi
- y. 125a/3, 129a/8, 130a/13, 130b/4, 139a/13, 152b/2, 164b/6, 170a/2, 174b/8
- Yétmiş:** < ET yétmiş (EDPT, 891) Yetmiş
- y. 125b/3, 157b/1, 161b/12, 172a/14, 177b/11
- Yüz:** < ET yüz (EDPT, 982) Yüz 100
- y. 125b/3, 138b/11, 147a/11, 147b/5, 150a/11, 150a/13, 173a/2
- Yüz éllig** Yüz elli
- y. 147a/11
- y.+çe 173a/2

4.24.1.3.Kesir Bildiren Kavramlar

4.24.1.3.1.Parça, Bölüm, Kısım

Ba'zı: Bazı, bir kısmı, birazı ÇTS. S.111.

b. 125a/1, 125b/1, 126a/8, 127b/1, 131a/14, 131b/2, 131b/10, 133a/10, 133a/11, 133b/5, 137b/4, 137b/5, 137b/6, 137b/8, 145a/8, 145a/9, 147b/9, 149a/2, 149a/4, 149b/10, 150b/14, 151a/3, 151b/8, 151b/13, 152b/5, 153b/8, 156b/4, 157b/5, 160b/6,

163a/9, 163a/10, 164b/4, 164b/13, 170b/14, 171a/6, 173b/4, 179a/2, 179a/9, 179a/10,
180a/12, 181b/1

b.+nıñ 126a/7

b.+dın 176b/1

b.+sı 131b/10, 150b/2

b.+sım 147a/12

b.+sıǵa 144a/14

b.+lar 121b/1, 124b/6, 150a/2, 161b/10, 164b/1

Birev: < ET biregü (EDPT, 364) bir+ev birisi

b. 174a/11

b.+niñ 126a/3

Biri: Biri

b. 124a/1, 124a/3, 133a/7, 170b/12, 175a/10, 178b/2, 180a/7

b.+niñ 178b/2

b.+ni 135b/14, 143b/6, 151b/14, 173a/1

b.+ge 173a/1

b.+de 128b/5

b.+si 142b/14

Bölek < ET *bölük* (EDPT, 339) Bölüm, kısım → **bölek**

b. 125b/6, 125b/7, 125b/8, 125b/9, 125b/10, 149a/5, 156a/3

b.+ke 149a/5

Bölük < ET *bölük* (EDPT, 340) Bölüm, kısım → **bölek**

b. 134b/14, 139b/11

b.+tür 131b/11

b.+dın 133b/1

b.+idür 139b/11, 140a/10

b.+ide 134a/2

Bölükät < T.+Ar. *bölük+ät* Bölükler

b.+ıdın 139b/11

Eczā < Ar. Parçalar

e.+da 177b/6

Pārça: < Far. Ufak, parça

p. 132b/12, 135b/13, 136a/3, 136a/5, 136a/6, 137a/1, 147a/6, 147a/8, 147b/9, 150b/3, 157b/2

p.+ğna 128b/8

Pāre: < Far. Parça

p. 127b/14, 147a/8, 151b/14, 152b/14, 153a/1, 154a/9, 156a/7, 159b/13, 160b/4, 160b/10, 165a/2

p. qıl- 128a/1

p.+si 151a/5

p.+sini 160b/5, 162a/6

p.+side 151b/4

Taqşım < Ar. Bölme, parçalama

t. qıl- 144a/11

Yarı Yarı

y.+ğa 158a/7

Yarım < ET yarım (EDPT, 968) Yarım, buçuk

y. 124b/2, 137a/9, 146b/1, 149a/8, 149a/10, 153b/2, 160a/14, 173b/7

y.+ıça 143b/11

y.+ığaça 140a/4

y.+ısığaça 150b/9

4.24.1.3.2. Tam, Bütün

Barça: < ET barça < bar+ça (EDPT, 356) Bütün, hepsi

b. 128b/12, 177a/6

b.+dın 141b/9

b.+ları 155a/8, 155a/11

Barı: Bütün hepsi

b. 166a/5, 166b/11

b.+**dın** 167b/9, 168a/2

b.+**nıj** 181b/10

Barıça: Bütünü, hepsi

b. 177a/3

Cemi' < Ar. Bütün, tüm

c. 121a/13, 130b/10, 132a/1, 134a/4, 141a/9, 147a/4, 149a/9, 155a/5, 164b/1, 164b/9, 169a/5, 177a/5, 177a/11, 178a/3, 180b/4

c.+**i** 157b/6

Cümle: < Ar. Tüm, bütün

c.+**dın** 171a/1, 177b/3, 180a/2, 180a/7, 180a/14

Der-best < Far. Tümü, tamamı

d. 159a/14

Her: < Far. Hep bütün

h. 120a/2, 120a/9, 121b/9, 123a/11, 123a/13, 125a/13, 125b/10, 129a/8, 130a/6, 132b/14, 134a/10, 134b/13, 136a/12, 136a/13, 136b/4, 138a/1, 138a/2, 138b/2, 138b/4, 139a/9, 140a/1, 140b/13, 141a/8, 143a/2, 143a/4, 143b/5, 144a/6, 144b/2, 148b/10, 148b/12, 148b/13, 149a/5, 151b/11, 153a/9, 155a/13, 155b/13, 157a/11, 157b/8, 158a/12, 159a/4, 159a/5, 159a/10, 161a/5, 164b/10, 167a/3, 167a/7, 168a/5, 170a/14, 171a/2, 172a/12, 173a/6, 173b/9, 176b/2, 177b/2, 179a/1, 179a/5, 179a/12, 180a/11, 181b/11, 182a/10

Küllî < Ar. Tamamen

k. 124a/12, 140a/13, 144b/12, 151b/4, 171a/14

Tamām: < Ar. Tamam, eksiksiz, tam

t. 122b/8, 123b/8, 124a/14, 126a/5, 127a/4, 128a/8, 128a/11, 128a/13, 132b/4, 132b/5, 133a/8, 133b/5, 133b/7, 134a/9, 135a/1, 135a/6, 135b/11, 137a/6, 137a/11,

138a/2, 138a/3, 139b/7, 140a/8, 140b/2, 140b/7, 140b/13, 141a/6, 141a/7, 141b/10, 142a/6, 142a/7, 142b/5, 143b/8, 144a/9, 144a/11, 145b/3, 146b/3, 147a/2, 148b/12, 149a/3, 150a/6, 150b/10, 151a/4, 151b/7, 152b/13, 153b/8, 154b/3, 155b/4, 155b/7, 157b/1, 159b/1, 160b/12, 162a/14, 162b/12, 164b/13, 176b/5, 177a/2, 178b/14

4.24.1.4.Sıra Sayıları

Ékkinçi < ET *ékkinç* (EDPT, 110) İkinci

i. 168a/4, 168a/14

Şanı̄: < Ar. İkinci ÇTS, s.949

s. 128a/3,

s.-i isneyn+i 172a/10

Törtünçi: Dördüncü

t. 128a/3, 168a/6

Üçünçi: < ET üçünç (EDPT, 29) Üçüncü

ü. 168a/6, 168b/5

4.24.1.5.Sayılarla İlgili Diğer Kavramlar

Deh-çil < Far. Ona karşı kırk

d.+ğa 129a/11

Deh-sī < Far. Ona karşı otuz

d. 129a/11

Hısāb: < Ar. Sayma, hesap

h. 130a/5, 180b/7

Bī-hisāb < Far.+Ar. Hesapsız

b. 155b/4

Qatla: Defa, kere

q. 123b/4, 123b/7, 124a/2, 136a/2, 142b/10, 149b/13, 154b/3, 157b/13, 160a/4, 161b/3, 164b/5, 165a/3, 174a/5

Kerrāt: < Ar. Defalar, kereler

k. 121a/8

Merrāt: < Ar. Defalar, kereler

m. 1 21a/8

4.25.SÜS, SÜSLENME, SÜS MALZEMELERİ

4.25.1.Süs, Süslenme

4.25.1.1.Süslü, Süsleyici

Naqşî: < Ar.+Far. Süsle ilgili olan

n. 182a/11

Tecemmül < Ar. Süs, ihtişam

t.+i 123b/3

4.26. TAŞIT, EŞYA ve BAZI ARAÇ GEREÇLER

Vāsīta < Ar. Araç, aracı

v. 129a/6, 130a/9, 132b/7

v.+dur 128a/6

v.+sıdm 173a/11

4.26.1.Taşıtlar

4.26.1.1.Gemi, Gemi Aletleri

Kéme: < ET kemi (EDPT, 721) gemi

k. 122b/1, 131a/10, 153b/13, 153b/14

k.+ni 153b/12

k.+ge 138b/3

k.+ler 151a/4

k.+lerge 150b/13

Kémesiz < *kemi+sXz* Gemisiz

k. 131a/11

4.26.2.Diğer Eşya ve Araç Gereçler

Argamçı < Moğ. İp, urgan, halat

a.+ğa 153b/8

Bildürge Kamçının desteğine vurulan halka

b. 142a/14

b.+ni 142b/2, 142b/3

Cām < Far. Cam

c.+ğa 145b/10, 145b/12

c.+dın 146a/10

c.+dındur 180b/10

Çaç < Far. Balık tutmakta kullanılan kalbur, sepet

ç. 143a/9

ç.+da 143a/13

Çaruq Çarık, ayakkabı

ç. 120a/8

Çıg Çit

ç. 143a/10, 143b/8, 143b/10

ç.+nıñ 143a/12, 143b/11, 143b/12, 143b/13, 144a/2, 144a/3

ç.+nı 143a/10, 144a/4

ç.+qa 143a/11, 144a/7

ç.+dın 143b/9

Çırağ Çıra

ç+ları 135a/6

Çini < Far. Çini

ç.+leri 125a/4

Deriçeliq < Far.+T. *deriçe+IXk* Pencereleli

d. 128b/14

Hik < Far. Tulum

h. 134b/13

Mihaffe < Ar. Mahfe, deve veya katırın sırtına konulan ve iki kişi oturabilecek büyüklükte olan sepet

m. 162a/7, 169a/5, 169a/6

Mühr < Far. Mühür

m. 177a/10

Néme: < ET neme (EDPT, 777) Nesne, şey

n. 125a/4, 130b/1, 134a/7, 135a/14, 143b/9, 144b/9, 145b/6, 146b/6, 151b/9, 153a/8, 153a/9, 154a/2, 154b/1, 161b/5, 162a/7, 164b/3, 171a/14, 172a/12, 172b/11, 175b/3, 178b/5, 179b/10, 180a/11, 182a/9

n.+niñ 180a/11

n.+ni 153b/8, 178a/12

n.+sini 124b/9

n.+lerini 124b/10

n.+ler 151a/4, 151b/8, 171a/7, 179a/8, 180a/10, 180a/11, 182a/13

n.+lerni 180b/7

n.+lerdin 125a/4

Neşter < Far. Hekim bıçağı

n. 162a/10

Partal: < Far. Eşya

p. 151a/4, 153b/8

Raht < Far. Lüzumlu eşya, ev eşyası

r. 129a/10, 144a/9, 148b/7, 149a/13, 149b/2, 151a/4, 151b/1, 151b/8

r.+tın 148a/10

Şem' < Ar. Mum

ş. 135a/6

Şiş Şiş

ş.+ler 144a/4

Tayağ < ET *tayağ* (EDPT, 568) Dayak → **tayaq**

t. 120a/7, 126a/4, 163a/3

Tayaq Dayak → **tayağ**

t. 163a/3, 120a/7

Tmāb < Ar. Çadır ipi

ṭ. 142a/10, 142a/11, 142a/13, 142b/1, 142b/2, 142b/3, 142b/10, 142b/11

ṭ.+nıḡ 142a/13

ṭ.+nı 142b/1, 142b/9

Üstıra Traş

ū. 120a/6

Uşturlāb < Ar. Yıldızların Arz'a nazaran yükseklik derecesini bulmakta kullanılan alet

u. 175b/2

4.27. TIP VE SAĞLIK KAVRAMLARI

4.27.1. Sağlık, Güç, Kuvvet

Hāṣṣa < Ar. Bir kimseye ya da bir şeye özel olan nitelik, kuvvet, güç

ḥ. 151b/3, 159a/3, 159a/9

Qavī < Ar. Kuvvetli

q. 122b/3, 178a/13, 181b/7

q. qıl- 176b/3

Kūç: < ET (EDPT, 693) Güç

k. 173b/5

k.+i 159b/14, 164b/1

k.+leri 143a/1

Küçlüg < *küç+IXk* Kuvvetli

k. 160a/10, 167a/1

Sıḥḥat < Ar. Sağlık, doğruluk

ş. 162a/10

Tāb: < Far. Güç, kuvvet

t. 120b/6

Tāblġ < Far.+T. *tāb+IXġ* Güçlü, kuvvetli

t. 141b/6

4.27.1.1. Sağlıklı, Güçlü

Bérk < ET *bérk* (EDPT, 361) Sağlam, mahfuz, sarp

b. 130a/11, 132b/13, 140b/12, 140b/13, 141a/8, 141a/9, 141a/12, 175a/11

b.+ke 155a/3

Cānvar < Far. Canavar, canlı → **cānvarī**

c.+ları 140b/14

c.+lar 132a/6, 141a/2

c.+larını 141a/3

c.+lardın 141a/2

Cānvarī < Far. Canavar, canlı → **cānvar**

c.+dür 135a/7

Ḥayāt < Ar. Hayat, canlılık

ḥ.+ıda 167b/5

İḥtiyārraq < Ar.+T. *iḥtiyār+raq* Daha güçlü, daha nüfuzlu

i. 159a/4

İstihkām < Ar. Sağlamlık

i.+i 139b/1

Muḥkem: < Ar. Sağlam, dayanıklı

m. 180b/9, 151a/14

Müstāhkem: < Ar. sağlamlştırılmış, sağlam

m. qıl- 154b/14

Sālim < Ar. Sağ, sağlam

ş. 128a/1, 144a/10

Tirig: < ET tirig (EDPT, 543) Diri, canlı

t. 147a/12, 147b/11, 178b/12

t.+ide 121a/7

Yeleq: < ET yeliq (EDPT,930) çabuk, çevik, atik

y. 152b/5, 159a/11, 163a/11

4.27.2.Tedavi, İlaç

Çāre: < Far. Yardım, çare

ç. qıl- 171b/4

ç.+sini 123a/8

Tabīb < Ar. Hekim, doktor

ṭ. 156b/13

ṭ.+ler 171b/2, 171b/4

Tedbīr: < Ar. Önlem, çare

t. 140a/7, 143a/4

4.27.3.Hastalık, Hastalıklar

Mafşal Hastalık, mafsal

m. 164b/2

Marāz < Ar. Hastalık, illet

m. 162a/10, 171b/4, 178b/11

m.+ı 156b/12

m.+ıḡa 175a/6

Marīz < Ar. Hasta

m. 178b/9

4.27.3.1.Genel Cerrahi Hastalıklar

ābile < Far. Zührevi; suçıçeği, sivilce

ā. 175a/6

Dābgūlī Çıban

d. 162a/10

Dağ < Far. Yara, yanık yarası

d.+lar 155a/10

İflīc < Ar. Felç, bir hastalık adı

i. bol- 174b/3

Zahm: < Far. Yara

z.+1 158b/4

4.27.3.2.Ortopedik Hastalıklar

Leng < Far. Aksak, topal

l. 156a/3

4.27.4.Hasta, Engelli

‘Āciz: < Ar. Güçsüz, zayıf

‘ā. 147a/13

‘ā. bol- 147b/1

‘ā. qıl- 124b/4

Kör Kör, gözü görmeyen

k. 166b/7

Nā-tüvān < Far. Güçsüz, zayıf

n. 166a/7

Nā-tüvānbi’n < Far.+Ar. Güçsüz olarak, zayıf olarak

n. 159a/8

Sémiz< ET *semiz* (EDPT, 830) Semiz, şişman, besilî

s. 142a/3, 142a/9

Sémizlüg < *semiz+IXg* Besililik, şişmanlık

s. 160b/3

Süst < Far. Zayıf, gevşek

s. 171a/6, 175b/11, 176a/14, 181a/9

s. bol- 158b/5

Süstraq < Far.+T. *süst+rAk* Daha zayıf

s. 162b/8, 171a/1

Zarlıq < Far.+T. *zar+IXk* Zayıflık

z.+lar 155a/11

Zebūn: < Far. Zayıf, güçsüz

z. 124b/4

z. qıl- 155a/13, 162b/6

4.27.5.Hastalık Belirtileri

Ağrı < ET *ağrı* (EDPT, 91) Ağrı

a.+ğıda 180a/13

Renc: < Far. Ağrı, sızı

r. 166a/3

4.27.6. Tabip, Hekim

Üstühān-bendlīg < Far.+T. *üstühān-bend+IXk* Kırıkçılık, çıkıkçılık

ü.+ı 181b/2

4.28.YERYÜZÜYLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.28.1.Yer, Toprak

Budal Yer, mevki

b.+ıda 148b/10

Gerd < Far. Toz, toprak

g.+ler 157b/6

Huşkī < Far. Kara, toprak

h. 129a/4

Mülk: < Ar. Vakıf olmayıp -doğrudan doğruya- birinin malı olan toprak

m. 121b/6, 128a/2

Or(u)n: < ET orun (EDPT, 233) Yer

o.+ığa 122b/4, 133a/11, 134b/13, 163a/1, 177a/7

o.+ıça 143b/1

Tofraq: Toprak

t. 138a/2

t.+qa 157a/3

Yer: < ET yér (EDPT, 954) Yer

y. 122b/5, 128b/6, 128b/10, 129b/12, 134b/14, 136b/10, 137a/7, 138a/1, 140b/3,
145a/7, 148b/1, 153a/5, 153b/3, 157b/2, 157b/4, 157b/13

y.+dür 132b/9, 135b/9, 138b/6, 144b/8

y.+niñ 157b/3

y.+ni 138b/8, 143b/1, 162a/6

y.+e 158b/2

y.+ge 120b/1, 123b/13, 126b/2, 129a/13, 129a/14, 139b/12, 143b/3, 143b/9, 146a/5,
147b/8, 149b/14, 160b/10, 162b/5

y.+ke 157b/5

y.+de 131b/14, 132a/1, 133b/6, 136a/3, 136a/4, 136a/5, 139b/3, 140a/1, 140a/3,
142a/3, 143a/9, 143b/7, 144a/8, 148a/4, 151a/10, 151b/8, 152a/13, 154a/8, 157b/5,
159a/2, 160b/3, 161b/7, 166b/10, 167a/3

y.+dedür 139b/4

y.+din 131a/11, 141a/8, 143b/4, 146a/5, 150b/7, 160b/13, 163a/10

y.+ti 131b/13, 132a/13, 132b/5, 133b/1, 139a/14, 150b/4

y.+idür 134b/5, 139b/4

y.+ige 124a/8, 157b/12

y.+ide 143a/10, 160b/4, 172a/12, 179a/9

y.+idin 140b/13

y.+leri 134a/5, 141a/8, 141a/9, 141a/10, 141a/12

y.+leriniñ 154a/6

y.+lerini 151a/14

y.+ler 120b/13, 132b/10

y.+l^{erni} 146a/8

y.+l^{erde} 136b/3, 143b/1

y.+l^{erdin} 145b/11

4.28.1.1.Yeryüzü Şekilleri

4.28.1.1.1. Dağ ve Dağ İle İlgili Kavramlar

Çuqur: < ET çuqur (EDPT, 409) Çukur

ç. 153b/3

ç.+nıñ 143b/7

ç.+nı 143b/7

ç.+da 144a/6

ç.+larnıñ 143b/5

ç.+larda 143b/2

Çuqurçaq Çukurlar

ç+lar 127a/14

Çuqurraq < *çuqur+rAk* Daha çukur

ç. 143b/1

Dāmane: < Far. Dağ eteği

d.+ğa 148b/6

d.+de 135b/13, 136a/1, 136a/4, 136b/11, 137a/1

d.+dağı 128a/13, 150b/2

d.+din 149a/6

d.+si 128a/11, 150a/14

d.+siğa 148b/6

d.+side 128a/12, 132b/10, 136a/12, 139b/3, 152a/1, 157a/11

d.+leriga 135a/14, 146a/13

Dāmen < Far. Etek

d.-i kūh 172b/8

d.-i küh+ınıñ 129b/9

Étek < ET *étek* (EDPT, 50) Etek

é.+ini 178b/2

é.+ide 135b/12

é.+ideki 150b/1

Ġār < Ar. Mağara, in

ğ. 146a/1

Gerdene < Far. Dağın boynu

g.+i 147a/9

Kötel dar dağ geçidi

k. 130b/4, 131a/3, 131a/4, 135b/7, 139b/13, 142a/6, 152a/2

k.+niñ 132a/4, 140a/1

k.+ni 135b/7

k.+ge 125a/11

k.+de 130b/5, 139b/14

k.+din 130a/14, 130b/11, 132a/

k.+i 125a/10, 130b/3, 142a/7

k.+idür 130a/14, 130b/7, 130b/9, 132a/4, 139b/13, 142a/5

k.+ini 130b/2

k.+ige 133a/5

k.+ide 139b/14

k.+idin 130b/9, 133a/2, 145a/3, 153b/14

k.+leri 132a/1

k.+ler 131a/5

Küh < Far. Dağ → **kühe**

k. 135b/10

k. dāmen-i k. 172b/8

k.+ınıñ dāmen-i k. 129b/9

k.-ı Mehter Süleymān 150a/1

Kūhe < Far. Dağ → **kūh**

k. 125a/3

Kūhistān < Far. Dağlık

k.+nı 122a/6

k.+dadur 128a/4

k.+dın 129b/6, 129b/7

Kūh-pāye < Far. dağ eteği

k.+ni 122a/8

Qule < Ar. Dağ tepesi, dağ başı

q.+side 128a/8

Ser-kūh < Far. Dağ başı

s.+ke 162a/6

Sumç Mağara

s.+ınıñ 160a/11

s.+da 160a/8

s.+ta 161b/12

Tağ: < ET tağ (EDPT, 463) Dağ

t. 128b/9, 130b/13, 132b/10, 132b/13, 133a/8, 135a/14, 135b/11, 135b/12, 135b/13, 136a/6, 136a/8, 136a/10, 136a/11, 136b/2, 136b/14, 141b/11, 146a/13, 147a/1, 147a/3, 147a/6, 150a/4, 150a/14, 150b/1, 150b/9, 153a/4, 157a/1, 158a/4

t.+dur 128a/8, 132b/7, 132b/12, 139b/3, 140b/13, 147a/7

t.+ınıñ 128a/9, 128a/11, 128a/12, 128b/9, 132b/14, 136a/6, 136a/12, 136b/11, 139b/3, 147a/9, 150b/3, 150b/8, 150b/9, 160a/14

t.+nı 128a/9, 147b/4

t.+qa 128a/8, 147a/6, 147a/8, 156a/4, 157a/2

t.+da 136a/6
t.+dın 130a/13, 132b/8, 136a/9, 136a/11, 147a/6
t.+ı 130a/13, 136a/10, 139b/3, 140b/13, 141a/5
t.+ıdur 136b/2
t.+ımı 150b/11
t.+ımın 140b/3, 150a/3, 152a/1
t.+ıda 137a/1
t.+ığa 133a/7
t.+ıdın 128b/4, 128b/7
t.+ığaça 124a/14
t.+ları 140b/1, 140b/2, 140b/9, 141a/4, 141a/10, 141a/14, 141b/1
t.+larıdur 148a/4
t.+larının 148b/6
t.+larını 122a/9
t.+larığa 148b/5
t.+larında 131a/4, 131b/1, 135a/4, 135a/7, 135b/9, 141a/11
t.+lar 135a/1, 140b/8, 141a/3, 141a/5, 141a/13, 141b/2, 141b/7, 153a/3, 153a/4
t.+lardur 128a/5, 133a/8, 140b/3, 140b/10, 140b/12, 141a/4, 141a/10, 141a/14,
141b/1, 142a/4
t.+ların 140b/10, 141a/6, 141a/7, 141a/+, 141a/12, 152a/1, 157b/6
t.+larığa 148b/6
t.+larda 131b/3, 135a/11, 140b/14, 148a/8, 150b/3
t.+lardın 131a/1
t.+larığa 140b/11
Uçma: Uçurum
u. 150b/4

Vādī < Ar. Dere; iki dağ arasındaki uzun çukurluk

v.+siniŋ 153a/6

v.+side 179b/5

Yerī Dar mağara

y. 146a/2

4.28.1.1.2. Tepe ve Tepeyle İlgili Kavramlar

Püşte: < Far. Tepe

p. 132b/1, 140b/13

p.+niŋ 127a/14, 132b/2, 137a/10, 137a/12

p.+din 127a/8

p.+si 140b/13, 141a/5

p.+siniŋ 140b/3

p.+leri 153a/5

p.+ler 153a/4, 153a/5

p.+lerğa 161b/5

p.+lerde 136b/14, 150b/1

Püştelıq < Far.+T. *püşte+IXk* Tepeli

p. 140b/3

Tépe Tepe, zirve

t. 127a/8

t.+de 157b/9

t.+deki 157b/12

t.+din 162a/13

t.+ler 140b/12

4.28.1.1.3. Çöl ve Çölle İlgili Kavramlar

Deşt: < Far. Çöl

d. 137a/2, 138a/12

d.+niŋ 136a/5

d.+tin 136b/11

d.+iniñ 153b/4

d.+ler 153a/2

Sahrā-niṣīn < Ar.+Far. Çölde ikamet eden, sahrada yaşayan

ş.+dürler 140a/12

ş.+i 138a/4

ş.+ini 140a/12, 140a/14

4.28.1.1.4. Ova ve Ovayla İlgili Kavramlar

Cölge: Verimli güzel ova

c. 141a/4

c.+de 132b/9

c.+siniñ 140b/3, 153a/6

c.+side 131a/13, 141a/11

Tuyul Arazi

t. 144b/1

Tüz: < ET tüz (EDPT, 571) Ova

t. 150a/6, 153b/3

t.+ni 158a/4

t.+deki 148a/7

t.+ige 142a/8

t.+leride 131a/13

4.28.1.1.5 Ada ile İlgili Kavramlar

aral < Moğ. Ada

a. 150b/14, 151a/5

a+nıñ 151a/8

a.+ğa 151a/7

a.+da 151a/1, 151a/3

4.28.1.2.Yerleşim Yeri ve İlgili Kavramlar

4.28.1.2.1. Kentsel Alanlar

Ként: < Soğd. < ET kend (EDPT, 728) Kent, şehir

k. 136a/14, 136b/3, 144b/1, 150b/14

k.+tür 134b/5, 135b/8, 135b/10, 139a/13

k.+niñ 136b/3, 152a/6

k.+ni 149a/13, 161a/13

k.+te 136b/5

k.+i 137a/14, 137b/12, 137b/13

k.+iniñ 157b/1, 162a/4

k.+ige 130b/3, 148b/4

k.+idin 148b/5

k.+idindür 178a/7

k.+leridür 135b/10

k.+leriniñ 149b/7

k.+lerige 149a/12

k.+leride 129b/2, 131a/14, 131b/1, 137b/2, 138a/13

k.+leridin 149b/1, 152a/5

k.+leridindür 137b/1, 176a/6

k.+ler 135b/11, 136a/12, 136a/13, 136b/1

k.+lerdür 135b/11, 136a/8

k.+lerni 136a/14

k.+lerdin 135b/13, 136a/10, 150b/13

k.+lerde 157a/14

k.+lerçe 136b/2

Meydān < Ar. Meydan, alan, ortalık

m. 145a/3, 173b/5

m.+ıda 173b/5

Pāy-i taht: < Far. Başkent

p. qıl- 138b/8

p.+ı 137b/4, 137b/6

Şehr: < Far. Şehir, il

ş. 166a/1

ş.+de 157a/13, 160a/6

ş.+i 137b/12, 177b/2

ş.+iniñ 169b/13

ş.+iğa 164b/9

ş.+ide 131a/14

ş.+ğaça 162a/7

ş.-i Ğaznī+ni 138b/14

4.28.1.2.2. Yerleşim Yeri

Cā: < Far. Mekan → **cāy**

c.-yi hayret 145b/1

Cūy < Far. Yer

c.-i hoş 137a/13

Qasaba < Ar. Kasaba

q.+çağa 150b/13

Maḥal < Ar. Yer, mekan

m.+da 122b/12, 123b/11, 125a/8, 126b/6, 132b/6, 137a/7, 142b/10, 146a/12, 158a/7,
158b/1, 158b/6, 159b/12, 162b/5, 163a/9, 163a/12, 164b/6

m.+dm 155b/3, 172b/2, 177a/7

m.+ıda 128b/12, 182a/1

m.+ıdur 131a/1

m.+larıda 143a/6

m.+larda 144b/12, 162b/11

Maḥall < Ar. Yer, mekan

m. 127a/9, 133a/11, 142a/8, 152a/4, 156a/13, 166a/10, 167a/11, 171a/13, 171b/14,
172a/8, 173a/7, 173a/12

m.+lar 175a/11

Maḥallāt < Ar. Mahalleler

m.+ıdadur 138a/9

Maḥalle < Ar. Mahalle

m.+dür 128a/14

Pergene < Far. Kasaba, nahiye

p. 131b/8

Urçın < Far. Köy, kasabaya bağlı belde

u. 131b/8

Vilāyet: < Ar. Vilayet, il

v. 122a/12, 124a/14, 131b/11, 140a/14, 144b/1, 144b/10, 144b/12, 170a/14, 176b/14

v.+dür 130a/11

v.+tür 128a/7, 129a/7, 137b/11

v.+niḡ 133b/13, 134a/2, 140a/12

v.+ni 133a/12, 134b/1, 148a/7, 156a/1, 177a/4

v.+qa 121a/8, 130a/12, 138b/12

v.+te 131b/6, 137a/2, 140a/7, 158a/10

v.+tin 120a/10, 120a/12, 120b/4, 121b/7, 137b/8

v.+i 125b/9, 128a/3, 130a/11, 131b/6, 141b/11, 165b/14, 166a/4

v.+idür 128a/6, 137b/3

v.+iniḡ 120a/4, 131b/7, 140b/1, 165b/4

v.+ini 144a/11, 156a/11, 163b/13, 167b/14, 181a/11

v.+iḡa 144b/7, 145b/2, 152a/2, 165b/1

v.+ide 120a/2, 131a/13, 131b/1, 131b/4, 140b/4

v.+idin 120a/3, 120a/4, 120b/3, 145b/6

v.+idindür 181a/4

v.+çelerni 131b/7

v.+leri 155b/3, 155b/4

v.+leriniñ 155b/7

v.+lerini 145a/12, 156a/8, 172b/8

v.+leridin 154a/2

v.+lerde 135b/7, 139a/10, 140b/5, 180a/6

v.+lerdin 154b/1

v.+lerğa 155b/8, 175b/14

v.+lerni 156a/6

Vilāyetliġ < Far.+T. *vilāyet+IXġ* Vilayetlik

v.+ı 131b/10

4.28.1.2.3.Kırsal Alanlar

Köprüg: < ET köprüg (EDPT, 960) Köprü

k. 122b/1, 127a/9, 127a/13

k.+iniñ 127a/9

Pel < Far. Sed, köprü

p.+leri 141b/11

Sengkārlıq < Far.+T. *sengkār+IXk* Taşla çevrili alan

s. 137a/5

Yaylaġ < ET *yaylaġ* (EDPT, 981) Yayla

y.+qa 141b/13

y.+ıġa 120a/4

y.+ları 140b/7

y.+larıniñ 140b/8

y.+larında 162b/11

y.+larıdındur 120a/5

y.+lardur 140b/7, 140b/8

y.+larğa 140b/8

4.28.1.2.4.Yol ve Yolla İlgili Kavramlar

Çıgır Kar içinde açılan yol, iz

ç.+dın 161a/14

Güzür < Far. Geçit

g. 124a/4

Liyār Yol

l. 148a/2

Rāh < Far. yol

r. 132a/6, 145b/1, 172a/3

Ṭarīq: < Ar. Yol

ṭ. 142b/5, 142b/11, 143b/6

ṭ.+a 143a/14

ṭ.+ini 172a/9

Tutqavul Geçit, boğaz

t.+nı 141b/14

t.+ları 141b/14

Yek-rāh < Far. Bir yol

y.+a 154a/7

Yol: < ET yol (EDPT, 917) Yol

y. 127a/14, 130a/13, 130b/5, 130b/6, 130b/7, 130b/8, 130b/9, 131a/2, 131a/3, 131a/4, 132a/3, 132b/7, 133a/1, 133a/2, 133a/3, 135b/3, 139a/13, 145b/9, 146a/3, 146a/14, 147a/1, 147b/13, 147b/14, 148a/2, 148b/3, 149b/8, 149b/12, 150a/1, 150a/4, 153b/2, 157b/4, 159b/14, 160a/14, 160b/10

y.+dur 130b/6, 130b/8, 131a/2, 131b/13, 131b/14, 137b/9, 137b/10

y.+nuṅ 147a/5, 150a/7

y.+nı 132a/1, 137b/9, 148a/1
y.+ğa 150a/8, 161a/3
y.+da 131a/2, 131a/3, 155a/7
y.+dın 160b/1, 161b/7
y.+ı 123a/3, 125a/7, 126b/3, 126b/9, 130b/1, 142b/8, 145a/3, 145a/5, 145a/11,
146b/9, 146b/14, 147b/14, 148a/14, 148b/2, 149b/9, 154a/7, 155a/6
y.+ının 137b/11
y.+ımı 125b/11, 126b/6, 149b/10, 160a/11
y.+ığa 130b/6, 150a/5, 150a/6
y.+ıda 149b/12, 149b/13
y.+ları 130b/12
y.+larını 145a/2
y.+lar 130b/10, 131a/6, 150a/7
y.+larının 130b/12, 131a/1
y.+larda 131a/5

Yolsuz < *yol+sız* Yolsuz

y. 133b/3, 147b/10, 160/11, 160b/13

4.28.1.3.Zemin Türleri

4.28.1.3.1.Yer Bildiren Diğer Kavramlar

Anda < ET *anta* (EDPT, 176) Orada, o zamanda

a. 120b/9, 121a/14, 126b/8, 128a/14, 134b/12, 138a/9, 138b/11, 141a/7, 144a/7,
147a/14, 159b/11, 160a/10, 167a/5, 167a/8, 173a/12, 175a/11

Andaq < ET **anda+ok ~ *anı+teg* Öyle, o şekilde

a. 122a/13, 124b/4, 124b/7, 129a/13, 134b/12, 136a/3, 141a/3, 141a/5, 141a/13,
142a/7, 143a/11, 143b/3, 143b/10, 143b/13, 143b/14, 144b/8, 149b/11, 151b/10,
152a/12, 153b/6, 153b/11, 157a/12, 157b/4, 157b/8, 162a/2, 163a/8, 166b/12, 170a/10,
170b/9, 174a/10, 174a/11, 176b/14, 179a/11, 182a/10

a.+tur 121a/13, 143a/9

Qanda: Nerede

q.+dur 174a/13

4.28.1.3.2.Çamur, Çamurlu Yer

4.28.2. Su, Sular

āb < Far. Su

ā. 130b/12, 130b/13, 160b/12

ā.+qa 151a/10

ā.+da 160b/14

ā.+ları 141a/7

ā. pāyān-ı 128a/13

Su < ET *suv* (EDPT, 783) Su

s. 124a/5, 127a/7, 130b/9, 130b/13, 134b/9, 134b/11, 134b/13, 137b/13, 138b/10, 138b/12, 142b/9, 143a/7, 143a/11, 143a/12, 143b/1, 143b/3, 143b/5, 145a/7, 146a/5, 146a/10, 148a/5, 149a/8, 149a/9, 149a/10, 149a/11, 149b/13, 150b/13, 151a/9, 151a/10, 151b/6, 152a/12, 153a/2, 153a/3, 153a/7, 153a/9, 153a/14, 153b/3, 153b/5, 153b/6, 153b/7, 156b/10, 160b/8

s.+dur 142b/8, 176a/6

s.+nuŋ 134a/3, 143a/10, 151a/5, 160b/13

s.+nı 137a/9, 138b/11, 148b/1, 153b/14

s.+ğa 134b/9, 143a/7, 143a/8, 149a/11, 150b/14, 151a/2, 151a/8, 153b/1

s.+dın 153b/9, 160b/12, 161a/8

s.+yı 130b/8, 131a/7, 132a/14, 132b/1, 134a/1, 136b/5, 136b/8, 137a/9, 137b/12, 141a/14, 143a/14, 146a/4, 151a/8, 151a/13, 151b/9, 153b/5

s.+yıdur 148a/5

s.+yınıŋ 123a/14, 131a/5, 131a/7, 135b/13, 146b/12, 150b/12, 151a/4, 152a/7

s.+yımı 120b/10, 129b/1, 131a/7, 131a/8, 146a/11, 151b/6, 152b/2, 165a/2

s.+yığa 133b/1, 134a/2, 134b/7, 153b/13

s.+yıda 138b/9, 143a/5, 143a/13, 143a/14

s.+yıdım 131a/10, 133a/2, 136a/12, 152a/6, 153b/12

s.+ları 132b/10, 153a/8

s.+larının 160b/12

s.+lar 130b/12, 130b/14, 153a/5, 153b/11

Susuz < *suv+sXz* Susuz

s. 149a/7

4.28.2.1.Yeryüzü Suları

4.28.2.1.1.Deniz ve Denizle İlgili Kavramlar

Deryā: < Far. Deniz

d. 136a/12

d.+dım 151a/13

d.+sı 146b/4

d.+sıdım 124a/4, 151b/12, 152a/8

d.+lardım 149a/10

Qum Kum, kumluk yer → **kum**

q. 136a/6

Qum Kum, kumluk yer → **qum**

k.+dım 136a/7

Sāhil < Ar. Kıyı, sahil

s. 138b/3

Talğaq Dalga

t. 139a/6, 139a/8

4.28.2.1.2.Irmak ve Irmakla İlgili Kavramlar

Aqar su Akarsu, dere

a.+dur 142b/8

Arıĝ < ET *arıĝ* (EDPT, 214) Su yolu → **arıq**

a. 136b/8, 160a/1

Arıq < ET *arıq* (EDPT, 214) Su yolu → **arıĝ**

a. 128a/12, 128a/13, 136b/9, 137a/9

a+nıñ 137a/13

a.+nı 136b/10

Dere < Far. *dere* Irmak, çay

d. 120b/14, 125a/14, 147a/1, 160a/14

d.+niñ 133b/12, 147a/3

d.+ĝa 147a/2

d.+de 162a/3

d.+din 137a/9

d.+si 162a/3

d.+siniñ 126b/3

d.+leridin 162a/3

d.+lerdür 141a/8

Rūd < Far. Irmak

r. 132b/8, 132b/12, 133a/13, 133b/5, 134b/7, 136b/3, 153b/4

r.+tur 132a/6, 133b/3, 153b/5

r.+nıñ 136b/4, 148b/4

r.+nı 149b/9, 149b/12

r.+ĝa 152a/2

r.+qa 132a/9

r.+ta 153b/6

r.+din 149a/12

r.+ı 133a/9, 133a/13, 137b/11, 148a/4, 149b/11

r.+nın 150a/8, 153a/6, 153b/4

r.+nı 150a/14

r.+dın 150a/7

r.+ları 149a/11

r.+larının 149a/9

Say: < ET say (EDPT, 858) Dere, çay

s. 166a/4

s.+nı 149a/7

s.+dın 149a/8, 149a/9

s.+ı 155b/5

Ser-dere < Far.+T. Dere başı

s.+lerini 135b/8

s.+lerinde 133b/10

4.28.2.1.3.Göl ve Gölle İlgili Kavramlar

Köl: < ET köl (EDPT, 715) Göl

k. 128b/3, 128b/11, 143a/2

k.+de 153b/12

k.+ler 143a/1

4.28.2.1.4.Kaynak, Kuyu, Havuz, Çeşme

Çeşme: < Far. Pınar, su kaynağı

ç. 128b/4, 128b/5, 128b/7, 136b/11, 139a/5, 139b/4

ç.+nın 136b/12, 136b/13, 136b/14, 137a/2, 137a/4, 137a/5, 137a/8

ç.+ni 137a/5

ç.+ğa 139a/6, 139a/8

ç.+de 136b/12

ç.+dın 139a/9

ç.+ler 157b/4

Çeşmelîq < Far.+T. *çeşme+IXk* Bol kaynaklı

ç 140b/2

4.28.2.2.Suyla İlgili Kavramlar

4.28.2.2.1.Su Yüzeyinde Oluşan Şekiller

Yaḥ: < Far. Buz

y. 132b/10, 160b/13

y.+ı 136a/9

Yaḥ-āb < Far. Buzlu su

y. 136a/10

y.+qa 136b/5

Yaḥdān < Far. Buzcu

y.+lar 136a/9

4.28.2.2.2 Baraj

Bend < Far. Su bendi, baraj

b. 135b/7, 138b/9, 139a/3, 139a/5

b. qıl- 166b/10

b.+niḡ 138b/10

b.+ni 139a/2, 138b/13

b.+i 138b/10

b.+idür 139a/4

b.+idin 153b/9

4.29.YÖN/TARAF İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.29.1.Yön

Cevānib: < Ar. Taraflar, yönler

c.+ni 145a/8

c.+i 128a/8

c.+din 163a/1

Cānib < Ar. Taraf, cihet, yan

c.+i 162b/13, 169a/1

c.+idin 183a/10

Cihāt < Ar. Taraflar, yönler

c.+ı 127b/7

c.+ları 127b/11

Cihet < Ar. Yan, yön; sebep

c. 176b/12

c.+din 130b/1, 132a/3, 132b/8, 133a/11, 135b/7, 154a/12, 161a/11, 169a/6, 177b/14

c.+tin 133b/14, 142a/6, 154a/11, 157a/8, 158b/9, 162b/14, 167b/4, 172a/8, 173b/13,
177a/5, 178a/5, 179b/12, 180a/3

c.+imdin 172b/6

c.+i 162b/7

c.+idin 121b/6, 123a/6, 124a/1, 127a/3, 131b/10, 142b/7, 144a/4, 145a/9, 146b/1,
153b/6, 153b/13, 154a/4, 154a/6, 154b/8, 158a/2, 160b/13, 161a/14, 161b/8, 162a/7,
164b/2, 169a/13, 177b/6, 183a/14

c.+lerdin 139b/8, 145a/2, 183a/2

Çap < Far. Sol

ç. tüş- 148a/2

Çār-ḥadd < Far.+Ar. Dört taraf, etraf

ç.+i 137a/6

Eṭrāf: < Ar. Taraflar

e. 128a/8, 145a/7, 163a/1

e.+ı 132b/4

e.+ını 137a/4

e.+ıga 143a/11, 143b/8

e.+ıda 130a/1, 136b/12

- e.+ıdağı** 129b/6
- Goşâne** < Far. Köşe, kuytu, تنها
- g.+dur** 128a/14, 135a/2
- Ḥālī** < Ar. Tenha
- h.** 139b/1
- Qaptal** Yan, taraf, sağ sol
- q.+ıda** 151a/10, 161b/8
- Qol:** < ET qol (EDPT, 614) El; taraf
- q.** 148b/10, 161a/8
- q.+da** 149a/7
- q.+ı** 135a/8
- q.+umuzda** 147b/13
- Sarı:** < ET sarı (EDPT, 844) Yön, taraf
- s.** 121b/3, 122b/11, 123a/3, 124b/11, 128b/4, 128b/14, 131b/13, 133a/3, 133b/11, 135b/7, 138b/9, 139b/12, 142b/4, 144a/10, 146b/14, 150a/14, 150b/2, 150b/11, 152a/8, 155a/7, 155b/3, 156a/2, 158b/14, 168a/10, 168b/4, 170a/7, 170a/8
- s.+nı** 146a/9
- s.+ğa** 120b/12, 144a/9
- s.+dın** 165b/11
- Ṭaraf:** < Ar. Taraf, yön
- ṭ.** 139b/13
- ṭ.+ğa** 120a/2
- ṭ.+dın** 123b/2, 123b/10, 158a/12
- ṭ.+ı** 125a/11, 130a/2, 132b/11, 134a/3, 136b/4, 137a/2, 142a/1, 142a/4, 147a/1, 149b/8, 157b/5, 158a/2, 158a/4, 158b/1, 162b/1
- ṭ.+ıdur** 134a/3
- ṭ.+mı** 123a/11, 140a/3
- ṭ.+ığa** 159b/10

.+ıda 132a/4, 132a/8, 132b/3, 134b/8, 136b/14, 137a/9, 140a/3, 147a/6

.+ıdadur 128b/10

.+ıdağı 129b/7, 131b/3, 133b/4, 137a/10, 140b/1, 141a/3, 147a/3

.+ıdım 127a/8, 128a/5, 131b/9, 133a/10, 139a/7, 158a/14, 167b/14, 168a/1, 168b/11,
173b/11, 174b/5, 175b/10, 181a/13

.+lar 156b/8

Tüş: < ET tüş (EDPT, 558) taraf, yan, yön

t. 141b/1, 149a/14

t.+e 142b/5

Yan: < ET yan (EDPT, 940) Taraf, yan

y.+ga 162a/3

y.+dım 162a/2

y.+ı 138a/13, 150b/4

y.+ıda 127a/12, 137a/12

y.+ıdadur 140a/10

y.+ıdağı 126a/1, 126b/3

y.+ımızda 158b/10

y.+larda 160b/14

4.28.1.1.Yön Belirten Kavramlar

Al Ön, başlangıç

a.+ıda 123b/12, 132a/8, 137a/2

Alt Alt

a.+ığa 157a/14, 157b/2

Arqa: <ET arqa (EDPT, 215) Geri taraf, arka

a.+sıda 135a/1

a.+sıdağı 126b/14

a.+sıdım 134b/8

Ast: < ET ast (EDPT, 242) Alt

a.+ıda 126a/4

a.+ıdadur 128b/12

Avāsıṭ < Ar. Orta, ortalar

a. 171a/13

a.+ıda 123b/1

Baranğar: < Ordunun sağ tarafı

b. 126b/13, 127a/4, 127a/6, 127b/2, 148b/10, 149a/1

Cavanğar: Ordunun sol tarafı

c. 127a/4, 149a/2, 148b/10, 126b/13

Çıqıṣ < ET *çıkış* (EDPT, 412) Çıkış

ç.+ıda 140a/1, 136a/5

Dāhilī < Ar. İç ile ilgili

d. 137b/8, 181a/1

Ġarb < Ar. Batı

ğ. 134a/3, 134b/8, 140b/1, 141a/3, 142a/4

ğ.+qa 137b/9, 149a/6

ğ.+ı 130a/5, 148a/5, 165b/14

Ġarb-cenūb < Ar. Güneybatı

ğ. 132b/3, 137a/8, 137a/10, 158b/1

ğ.+ıda 136a/8

Ġarbī < Ar. Batı tarafı, batıda bulunan

ğ. 137a/1, 150a/3

İç: < ET iç (EDPT, 17) İç

i.+i 134a/1

i.+ige 143b/12, 144a/2

i.+ide 133b/13, 139a/14, 143b/9, 152a/12, 161b/9

i.+ideki 132b/1

i.+idin 136b/3, 142b/3

İçkeri < ET *içgerü* (EDPT, 25) İç, içeri

i.+**din** 160a/11

i.+**ki** 127a/5, 143b/11, 143b/12, 143b/13, 143b/14, 144a/1, 144a/3

i.+**kiler** 158b/6

İlgeri: < ET *ilgerü* (EDPT, 144) İleri ilgeri “ileri, ön taraf, önce, evvel” (ÇTS, 521)

i. 125a/14

i.+**din** 160b/8

i.+**ki** 127a/8

İlgerirek < *ilgeri*+*rk* Daha ileri

i. 125b/11, 127a/6, 145b/1, 147a/5, 161a/3

Qaş: < ET *qaş* (EDPT, 669) Ön, huzur

q.+**ğa** 124b/6, 173a/10, 174b/13, 175b/1, 175b/10

q.+**ımda** 121a/2, 150b/5, 156b/9, 157b/7, 158a/9, 158a/10, 166b/7, 174b/1, 174b/6,
174b/14

q.+**ımdağı** 156b/7

q.+**ımdın** 121b/11

q.+**ıñdın** 150a/11

q.+**ığa** 156b/6, 162a/12, 171b/12, 172a/1, 172a/13, 173a/13, 173b/10, 175b/6,
178b/8, 181a/7

q.+**ıda** 121a/3, 124a/10, 124b/4, 146a/1, 170a/4, 171b/11, 172a/11, 174a/8, 174b/7,
174b/11, 175b/9, 176a/2, 176a/8, 176a/11, 178a/5, 178b/4, 180a/4, 180a/5, 181a/5,

q.+**ıdın** 172a/13

Kéy(i)n: < ET *kédin* (EDPT, 704) Arka

k. 145b/4, 149a/14, 151a/1, 158b/2

k.+**din** 125b/11, 151a/11, 163a/13

k.+**de** 174a/12

k.+**çe** 149b/5, 161a/10

k.+**ide** 174a/12

Kéyinrek: < kéyin+rAk Daha arka

k. 158a/2

k.+din 145b/7, 154a/3, 161b/10

Qıraq Kenar, yan, kıyı

q.+ıda 153a/14

Qoyı: < ET qodı (EDPT, 596) Aşağı

q. 123a/14, 132b/9, 133a/3, 133b/10, 134a/8, 134a/9, 135a/5, 135b/13, 142b/9,
143a/11, 143a/12, 145b/5, 157b/3, 159a/9, 160b/1, 164a/10

q.+ğa 151b/6, 158b/4

q.+dın 143b/3

q.+ğı 143b/12, 143b/13

q.+larında 141a/13

Qoyıraq < qoyı+rAk Daha aşağı

q. 130a/14, 133b/1, 136a/4, 136b/10, 143a/8

Mağrib < Ar. Batı, akşam

m.+qa 128a/7

Narı: < ET anaru (EDPT, 190) Öte, ötede

n. 150b/4

Narraq < narı+rAk Daha öte

n. 152a/6

Nişīb < Far. İniş, aşağı

n.+ge 135a/9

Pey < Far. Art, arka

p. 151a/10

Pey-ā-pey < Far. Birbiri ardınca, azar azar

p. 122a/13, 123b/7, 149b/11

Pīş-gāh < Far. Ön, avlu

p.+ıda 133b/2

Orj: < ET orj (EDPT, 166) Sağ, sağ taraf

o. 147b/13, 161a/8, 162a/9

Orta: < ET ortu (EDPT, 203) Orta

o.+sıda 127a/14, 128a/4, 132a/14, 136b/13, 143a/2

o.+sıdağı 132b/2

o.+sıdım 132b/1, 136b/8

Ser-defter < Far.+Ar. En başta olan

s.+i 179a/14

Taş: < ET taş (EDPT, 557) → taşqı

t. 143a/11, 143b/2, 143b/8, 157b/3, 158b/4, 163a/4

t.+nıq 143b/4

t.+nı 143b/3

t.+qa 140a/3

t.+dım 140a/1

t.+larnı 143b/2

Taşqarı: < ET taşqaru (EDPT, 563) Dışarı, harici

t. 136b/7, 161b/7

Taşqı Dış → taş

t. 154b/4, 155a/5

Toğrı: < ET toğuru (EDPT, 473) Doğru, karşı

t.+da 153b/13

t.+sı 120b/11

t.+sıda 150b/14

t.+sıdadur 128b/7

t.+sıdım 127a/6, 142a/5, 151a/5, 151b/12

Toğrıraq < toğrı+rAk En doğru, daha doğru

t.+ı 130b/2

Tüp: < ET tüb (EDPT, 434) Alt

t.+i 136a/6, 136b/7

t.+ide 123b/2, 136b/11

t.+ideki 136b/14

Uç < ET uç (EDPT, 17) Uç

u.+a 135b/1

u+ı 140a/4

u.+ımı 140/2, 144a/1, 173b/7

u.+ıda 142a/13

Utru: < ET utru (EDPT, 64) Karşı

u. 162b/4

u.+sığa 165b/13

Üst: < ET üst (EDPT, 242) Üst

ü.+i 141a/6

ü.+inini 144a/5

ü.+ige 122b/5, 122b/13, 126a/6, 126a/9, 127a/8, 127a/9, 137a/10, 138b/1, 143b/2, 143b/8, 147a/3, 151a/12, 154a/5, 156a/5, 157a/11, 157b/11, 158a/6, 160a/13, 160b/7, 163a/2, 163b/5, 165b/5, 173a/1, 175a/13, 176a/3

ü.+ide 127a/14, 132b/3, 133b/2, 135b/3, 137a/11, 138b/5, 142a/7, 143a/12, 149b/14, 150b/3, 150b/8, 152a/2, 152a/13, 161b/9

ü.+idedür 128b/9, 133b/7

ü.+idin 132b/2, 143b/5, 150b/9, 167a/13, 170a/7

Yaqa: < ET yaqa (EDPT, 898) Kenar

y.+da 139b/7

y.+sı 142a/5, 151b/11

y.+sıdur 142a/4

y.+sımı 122a/3, 122a/5

y.+sığa 149b/8, 153b/4, 154b/5, 156b/1

y.+sıda 125a/7, 136b/8, 142a/8, 142a/10, 148b/4, 150a/9, 152a/7, 153a/14, 159a/3

y.+sıdağı 150b/12, 151b/9

y.+sıdın 162a/7

y.+sığaça 146b/5

y.+ları 133b/5, 160b/12

Yoqqarı ET *yoqaru* (EDPT, 906) Yukarı

y. 122b/1, 133b/10, 133b/11, 134a/9, 135a/5, 136b/11, 138b/10, 142b/9, 146b/14,
147b/7, 160b/2, 179a/10

y.+dın 143a/13

y.+ğı 134b/11, 143b/14

Yoqqarıraq < *yoqaru+rAk* Daha yukarı

y. 130a/13, 131a/7, 134a/4, 137a/12

Zıddāne < Ar.+Far. Zıt gibi

z. 177a/5

4.29.1.2. Coğrafi Yönler

Cenüb < Ar. Güney

c. 125a/11, 132b/11, 150a/14, 150b/11, 158b/14

c.+ı 128a/6, 131b/3, 148a/5, 166a/1

c.+ıdur 139a/12

c.+ıda 128b/3, 132b/7, 139b/3

Cenübī < Ar. Güneyde bulunan, güney ile ilgili

c. 132a/8

Şarq < Ar. Doğu

ş. 131b/13, 134a/3, 139b/11, 140b/1

ş.+qa 134a/2

ş.+ı 128a/4, 130a/8, 131b/11, 142a/4, 148a/5, 165b/14

ş.+ıda 128b/3, 139a/3

Şarq-şimalī < Ar. Kuzeydoğu

ş. 130a/2, 130a/3, 131b/3, 134a/1

ş.+**dın** 134b/7

Şimāl: < Ar. Kuzey ş. 90a/14, 90b/3

ş. 138b/9

ş.+**tı** 128a/, 148a/4, 166a/1

Şimālī: < Ar. Kuzeyle ilgili

ş. 128b/10, 128b/13

ş.+**da** 132b/12, 133a/7

ş.+**dağı** 148a/8

4.30.YÖNETİM VE SOSYAL SINIF KAVRAMLARI

4.30.1.Yönetim

Devlet < Ar. Devlet

d.+**i** 144b/2

d.+**iniñ** 124a/6, 170b/9

Divānī < Far. İdâri ve malî işlerin yürütüldüğü merkeze bağlı olan

d.+**ler** 176b/11

d.+**lerdin** 176b/11

Hükümet < Ar. Bir ülkede hüküm süren ve onu yöneten güç, devlet

h. **qıl-** 163b/13, 167a/11, 171a/13

h.+**tı** 171b/5, 173a/7, 173a/12, 173b/11, 175a/11

h.+**ini** 166a/10

h.+**idin** 173a/9

Mansıb < Ar. Devlet görevi

m. **ehl-i m.** 177a/5

Mühdâr < Ar.+Far. *müh+dâr* Devlet erkanının mühürlerini korumak ve onun emriyle gereken evrakı mühürlemekle görevli memur

m. 171a/13

Sahib-mansib < Ar. Devlet hizmetine sahip

ş. 177a/10

4.30.1.1.Baş, Şah, Padişah

Başçı < ET *başçı* (EDPT, 378) Lider, yönetici

b. 148a/2, 145b/13, 147a/5

Bég < ET *beg* (EDPT, 322) Sözü geçen adam, bey

b. 124a/9, 152b/5, 161a/5, 170a/4, 170b/2, 171a/13, 174a/6, 174a/8, 174a/12,
174b/10, 175a/2, 175a/9, 175b/4, 176a/2, 182b/14

b. qıl- 174b/10, 177a/9

b.+niñ 171a/10, 171a/9

b.+ti 125a/6, 172a/7, 170b/6, 171b/6, 174b/11

b.+idin 155a/2

b.+lerimdin 161a/2

b.+leri 156a/8, 163a/2, 175b/6, 179b/2

b.+leriniñ 167b/10, 169a/3

b.+lerige 156b/2

b.+leridin 154b/10, 155a/1

b.+ler 127b/12, 149a/2, 149a/3, 149a/4, 149a/5, 150a/2, 162b/4, 177a/5, 183a/7

b.+lerni 127b/4, 127b/10, 144b/2

b.+lerge 144a/11, 144a/14, 157b/14

b.+lerdin 149a/3

Bégât < T.+Ar. *bég+ât* Beyler

b. 152b/5

Béglük: < ET *beglik* (EDPT, 326) Beylik

b. 171b/8, 173a/11, 174b/5

b. qıl- 173a/8

b.+i 123b/8

b.+leri 124a/9

Qādīlīq < Ar.+T. *qādī+IXk* Kadılık

q.+nı 179a/4

Mīrzā < Far. Emirzade, beyoğlu → **mīrzāde**

m. 128a/12, 162a/11, 162b/4, 164a/9, 168b/14, 169a/1, 169b/10, 170a/8, 170b/4, 171b/1, 172a/4, 173b/2, 174a/6, 174a/8, 175b/6, 176b/12, 176b/13, 177a/1, 179b/13, 179b/14, 181b/10, 181b/11

m.+nıñ 128a/12, 155a/10, 164a/1, 164a/8, 164b/13, 167a/9, 167b/8, 169a/5, 169b/13, 170a/12, 170a/14, 171b/6, 173b/14, 183a/1, 183a/3

m.+nı 155a/12, 155a/14, 155b/14, 170a/7, 170a/8

m.+ğa 139b/1, 155a/9, 158b/12, 169a/6, 170a/12, 170b/4, 171a/14, 173b/12, 176b/10

m.+dın 166b/1, 167b/5, 169a/9, 171a/14

m.+lar 121a/7, 122a/3, 127b/12, 179a/5, 183a/7

m.+larnıñ 121b/1, 172a/13, 173a/1

m.+largā 144a/11

m.+lardın 182b/12

Mīrzāde < Far. Emirzade, beyoğlu → **mīrzā**

m. 167b/4

Mülkdārīq < Ar.+Far.+T. *mülk+dār+IXk* Padişahlık

m. 172a/9

Pādşāh: < Far. Padişah

p. 121a/8, 121a/14, 122a/12, 122b/11, 122b/4, 122b/12, 146b/12, 152b/3, 159a/12, 163a/1, 163b/9, 164b/14, 165b/6, 169b/13, 172b/9, 183a/13

p. qıl- 183a/8

p.+nıñ 122b/10

p.+nı 152b/2

p.+1 169b/14

p.+lar 138b/6

p.+largâ 176a/1

Pādşāhâne < Far. Padişaha yakışır bir şekilde

p. 165b/7, 183a/4

Pādşahlıq < Far.+T. *pādişāh+IXġ* Padişahlık

p. 123b/13

p. qıl- 163b/6

p.+da 183a/11

p.+ta 170b/1

Rāy-ı Hind Hint hükümdarı

r. 139a/7

Sadr < Ar. Baş, başkan

ş. 175a/2

ş.+1 174b/7

ş.+ım 154b/14

Sultān: < Ar. Hükümdar

s. 138a/9, 138b/8, 138b/10

s.+nıj 138b/13

s.+1 134b/1

s.+larıdın 167b/12, 168b/7

s.+larnı 166b/6

s.+largâ 156a/14

Şāh: < Far. Şah, padişah

ş. 181b/6

ş.+nıj 181b/4

ş.+nı 181b/4, 181b/5

ş.+larını 154b/9

ş.+larını 155a/1

Ümerā': < Ar. Emirler

ü.+sı 170a/2

Vüzerā < Ar. Vezirler

v. 176b/7

4.30.1.1.1. Padişaha Mahsus Kavram ve Eşyalar

Erk: Şehir içinde padişaha mahsus olan kaleye benzer saray

e. 128b/10

e.+nini 127a/11, 128b/10

e.+te 128b/13

e.+i 128b/9

e.+inin 128b/14

Fermān: < Far. Buyruk, emir

f. 127b/3

f. bér- 146b/13

f. bol- 124b/8, 127a/4, 147a/10, 157b/14

f.+larını 159b/12

f.+lar 146b/11

Harem < Ar. Girişi herkese açık olmayan saygın ve kutsal yer

h.+i 157a/5, 168b/2

h.+leri 169a/5

h.+leridin 169b/3

Hüküm: < Ar. Hüküm, emir

h.+i 130b/12

h.+ini 168a/1, 169b/6

h.+ler 122a/14

İçki Saraya mensup olanlar

i. 149a/4, 175a/2

i.+dür 174b/6

i.+lerimdin 152b/13

i.+leri 179b/2

i.+lerni 127b/10

i.+lerdin 148b/13

İçkilik Saraya mensupluk

i. 173a/11

Maşlahat: < Ar. iş, emir

m. 121a/1, 126a/8, 144b/8, 145a/9, 146a/9

m.+ı 145b/9, 146b/1

m.+ımı 146b/8

m.+ığa 145b/3, 161b/14, 181b/5

Şılan: Ziyafet, sultan sofrası

ş.+ı 174a/10, 174a/14

Taht: < Far. Taht, saltanat

t. 164a/14, 164b/6, 165a/7, 169a/4, 170b/3, 171b/7, 175a/9

t.+ı 137a/6

t.+ıda 131b/7, 183a/8

t.-ı tasarruf+ıda 124a/14

t.-ı zıbt+ıda 138b/7

4.30.1.1.2. Mühür ve Damgalar

Nişān: < Far. İz, belirti

n. bér- 139a/10, 178b/8

n.+lar 122a/1

Tamğa Damga

t. 140a/14

t.+nı 159a/14

t.+da 174a/1

t.+dındur 159a/14

4.30.1.2.Vatan, Millet, Hükümet

Salṭanat: < Ar. Hükümdarlık

s. 164b/14, 168a/10, 175b/14

s.+tın 123b/6

s.+ı 123b/8

Vaṭan < Ar. Vatan, yurt

v. 181a/10

Yurt < ET *yurt* (EDPT, 958) Yurt

y. 127b/11

y.+qa 152b/9

y.+ta 120a/5, 120a/9, 120b/2, 125a/2, 125b/7, 125b/8, 125b/14, 126a/5, 126a/10,
146a/3, 146a/4, 147b/2, 152a/11, 152a/12, 159a/10

y.+tın 124b/12, 126a/1, 146b/1, 152a/3, 152b/8

y.+ıda 122a/12

y.+ları 160b/7

y.+larda 152b/10

y.+lardın 152a/10

4.30.2.Sosyal Sınıflar

4.30.2.1.Hizmetçi, Köle, Kölelik

Barda < Far. Köle

b. 129a/10

Bayrı Emektar, eski hizmetçi

b. 123a/2

b.+dın 144b/4

b.+lardın 144b/3

Esir < Ar. Tutsak, esir

e. 146b/3

e. **tüş-** 126b/8

e.+**ni** 146b/3

e.+**i** 150b/10

e.+**lerni** 148a/13

Ġunçaçı Tutsak, esir, köle

ğ. 167b/9, 169b/12

ğ.+**dım** 168b/6

ğ.+**sı** 166a/14, 169a/9

ğ.+**sıdım** 167a/9

Ġunçaçılıq Kölelik

q. 169a/11

Hıdmetkârlıq < Ar.+Far.+T. hizmet+kâr+IXk Hizmetkarlık

h. 121b/8

Qaraçu Uşak, hizmetçi

q. 170b/1

Qul: < ET qul (EDPT, 615) Köle, esir

q.+**lardur** 142b/13

q.+**larmı** 142b/14

Qulluğ < ET *qulluğ* (EDPT, 620) Kulluk → **qulluq**

q.+**ığa** 122b/12

Qulluq < ET *qulluğ* (EDPT, 620) Kulluk → **qulluğ**

q. 123a/9

q.+**qa** 123a/10, 125b/14, 127b/4, 145a/6

q.+**mı** 121a/14

Qulluqçı: Hizmetkar

q. 151b/10

Nöker: < **nöker** < Moğ. Hizmetçi, yoldaş → **nüküz**

n. 121b/6, 121a/13, 123b/12, 124a/2, 125b/13, 127b/7, 154a/2, 155a/12, 156b/7,
156b/9, 159b/14, 166a/14, 172b/5

n.+niñ 124a/13

n.+ni 175b/5

n.+iñ 155b/6

n.+i 124b/4, 126a/3, 152a/3, 155a/2, 163b/11, 166a/6, 174a/14

n.+iniñ 124a/6

n.+ige 124b/4

n.+lerim 120a/1

n.+lerimdin 151a/2

n.+leri 123b/12, 124a/1, 124a/9, 126b/2, 159b/10

n.+leridin 120a/11, 151a/13, 158b/7

Nüküz < Moğ. Hizmetçi, yoldaş → **nöker**

n.+dür 171b/6

Süder: Hizmetçi

s. 127b/7

s.+i 121a/13, 125b/13

s.+iniñ 156b/7

s.+idin 155a/12, 172b/5

s.+ige 154a/2

Tevābi' < Ar. Bir kimseye tâbi olanlar, bir kimsenin hizmetinde bulunanlar

t. 144a/12, 166a/2, 177a/13, 177a/14

t.+de 129b/1

t.+i 136a/8, 150b/12

t.+iğa 144b/10

t.+idin 131b/9, 139b/14

t.+idindür 134b/14

4.30.2.1.1.Sahip, Efendi

Ehl < Ar. Sahip, usta; karı kocadan her biri

e. 138a/6, 171a/12

e.-i fażl 171a/7, 177b/1

e.-i hüner+ğa 171a/8

e.-i manşıb 177a/5

e.-i nağme+din 182a/2

e.-i sâz+dın 182a/4

İge < ET idi (EDPT,141) Sahip

i.+si 124a/13

i.+lerige 136b/6

Seyyid < Ar. Efendi, bey, ileri gelen

s.+lerige 168b/5

s.+leridin 168a/8

s.+leridindür 171b/9

Taşarruf: < Ar. Sahip olma

t.+ıdağı 155b/8

t.+taht-ı t.+ıda 124a/14

4.30.2.2.Üst Düzey Unvanlar

Dārūga < Moğ. Bir şehri idare eden amir, vali

d.+sı 165b/5, 183a/10

Dārūganīşīn < Far. Valilik

d. 131b/12

Dārūgalıg < Moğ.+T. *darūga+IXk* Valilik

d.+ı 159a/14

Élçi: < ET élçi (EDPT, 129) Elçi

é.+ler 122a/13

Élçilik: < élçi+IXk Elçilik

é.+ke 120a/13, 120b/2, 123a/9

Ser-āmed < Far. İleri gelenlerinden olan, seçkin

s. 171a/9, 174b/13, 179a/14, 182b/10

s.+i 181b/10

s.+lerdin 175a/10

4.31. ZAMAN KAVRAMLARI

Âhir < Ar. Son

ā. 121b/10, 126a/3, 127b/14, 155b/9, 156a/1, 159a/11, 168b/14, 170b/5, 172b/5,
180a/4, 180a/9, 182b/7

ā.+i 163b/2

ā.+ler 164a/7, 174a/8

ā.+leride 142a/9

Ahyānā < Ar. Ara sıra, zaman zaman → ahyānen

a. 129a/14

Ahyānen < Ar. Ara sıra, zaman zaman → ahyānā

a. 164a/12

Atqunça Sabah oluncaya kadar, sabaha kadar

a. 142b/7, 142b/9, 161b/9

Daqīqa < Far. dakika, an

d. 139a/1, 163b/1

Esnā < Ar. Ara, aralık, vakit

e.+da 121a/8, 157a/12, 162a/1

Müddet: < Ar. Zaman, vakit

m. 164a/9

m.+i 171b/5

m.+lerdür 139a/4

Tārīḥ: < Ar. Tarih

t. 178b/12

t.+qa 122a/1

t.+de 122a/12, 128a/5, 131b/9, 133a/10, 139a/7, 158a/14, 167b/14, 168a/1, 168b/11, 173b/11, 174b/5, 175b/10, 181a/13

t.+i 137a/13

t.+ide 137b/7

t.+ğaça 178b/12

t.+lerde 131b/12

t.-i toqquz yüz on 174b/1

t.-i toqquz yüz on altı 173a/10

t.-i toqquz yüz on tört+te 132a/8

t.-i toqquz yüz on yétti+de 174b/2, 174b/13, 175b/1

t.-i toqquz yüz yégirme beş+te 134a/5

Vaqt: < Ar. Vakit, zaman

v. 128b/2, 154b/13, 166b/10, 174b/3, 180b/1

v.+ıda 145a/4

v.+i 125a/10

4.31.1.Gece-Gündüz

Kéçe: < ET kéçe (EDPT, 694) Gece

k. 125a/10, 142b/10, 146b/1, 148b/12, 149a/5, 149a/14, 152a/13, 161b/8, 174a/9

k.+leri 142b/6

k.+ler 129b/13

k.+lerde 142b/6, 142b/8

Kündüz: < ET küntüz (EDPT, 729) Gündüz

k. 149a/5, 174a/9

Şafaq < Ar. Şafak, akşam kızılığ

ş. 153a/9

Tün: < ET tün (EDPT, 513) Gece

t. 125a/10, 166a/2

4.31.2.Zaman İfade Eden Kavramlar

Zamān < Ar. Zaman

z. 121b/8, 138b/2, 139a/6, 143a/8, 153a/9, 156b/3, 157a/11, 157b/6, 157b/7, 161a/3, 161a/5

z.+da 133b/12, 141b/8, 143b/6, 147a/11, 148a/9, 174a/11, 175a/9, 177b/4, 178a/11, 182b/6

z.+ıda 128a/12, 138b/8, 139b/5, 163b/5, 166a/11, 167a/11, 167a/14, 167b/7, 174b/12, 177b/13, 177b/14, 178a/3, 178a/6, 178a/8

Zamānī < Ar. Zamanla ilgili, zamansal

z. 177b/1

4.31.2.1.Diğer Kavramlar

‘Âqıbet < Ar. Netice, son

‘ā. 179a/13

Aslā: < Ar. Asla, hiçbir zaman

a. 135a/5, 135b/1, 137a/1, 137a/3, 142a/2, 153a/2, 153b/7, 159b/2, 159b/3

Dāyim: < Ar. Daim, sürekli

d. 127a/1, 135a/9, 173b/3, 174a/10

Furşat: < Ar. Uygun zaman, elverişli durum, fırsat

f. 120b/5, 139b/9, 139b/10, 140a/2

f.+ta 120a/13, 120b/13, 121b/2, 123a/3, 155b/11, 162b/9, 168b/4, 176b/10, 176b/14, 177a/3, 177a/9, 183a/5

f.+lar 121b/13

Hemîşe: < Far. Daima, sürekli

h. 121b/1, 132b/2, 136b/8, 137a/9, 138a/4, 138a/7, 138b/8, 144b/4, 159b/3, 173a/14, 173b/2, 173b/9, 175a/1, 180b/14

Hergiz: < Far. Asla, hiçbir zaman

h. 125a/10, 129a/13, 129a/14, 132b/8, 132b/9, 137b/11, 145a/12, 146a/8, 153b/5, 159a/6, 160b/5, 164b/8, 171a/8, 174a/9, 179b/5, 183a/11

İstikbâl: < Ar. Gelecek

i.+ğā 171b/1

Qaçan < ET *kaçan* (EDPT, 592) Ne zaman

q. 124a/4, 132b/14, 143b/5, 146b/2, 162b/6, 170b/1

Ma-tekaddem < Ar. geçmiş zaman

ş. 181b/2

Muttaşıl < Ar. Aralıksız, hiç durmaksızın

m. 132a/14, 142b/7

Tahmînen: < Ar. Yaklaşık olarak

t. 138b/11

4.31.2.2.Öncelik, Sonralık

Avāhır < Ar. Sonunda, sonrasında

a. 171a/13

a.+ıda 128a/2

Avāyil < Ar. Önceleri

a.171a/12

Bat < ET *bat* (EDPT, 296) Hemen, derhal

b. 124a/5, 125b/2, 171b/7

Batraq < *bat+rAk* Hemen, çabucak

b. 122b/11

Burun: < ET burun (EDPT, 366) Önce

b. 121a/2, 121a/6, 121b/6, 131b/9, 133b/11, 136b/9, 151b/1, 154a/6, 154b/11, 158a/2, 174b/7, 175a/2, 175b/6, 179a/1

b.+dın 175b/14

b.+ını 149a/1

b.+ıdın 123b/8

b.+lar 164a/2, 166b/3, 171b/5, 173b/14, 176b/8, 179b/12

Burunduq Çok, aşırı

b. 170a/3

Burungı < burun+ki önceki →burunqı

b. 132a/12, 143b/10, 158a/3, 162a/12

Burunraq: < burun+rAk Daha önce

b. 145a/1, 154a/1, 167b/5

Cilav-riz < Moğ.+Far. Dolu dizgin, dört nala

c. 150b/2

Evvel: < Ar. Önce, ilk

e. 164a/14, 164b/6, 168b/12, 173a/8, 174b/4

Fi'l-cümle < Ar. Sonunda, kısacası

f. 129b/12, 157a/12, 180b/2, 181a/7

Fi'l-ḥāl: < Ar. şimdi, hemen

f. 126a/6, 126a/7, 146a/7, 147a/9, 152b/3, 182a/8

Ḥālā: < Ar. Şimdi, henüz

ḥ. 121b/2, 122a/4, 129b/10, 134a/5, 155b/7

Peşin: < Far. Önceki, eski

p. **namāz-ı p.** 124a/10

p.+**din namāz-ı p.** 164b/8

Soñ: < ET soñ (EDPT, 832) Sonra

s. 123a/14, 124a/7, 142b/2, 144a/8, 144a/11, 144b/14, 145a/7, 148a/11, 148b/1, 151b/12, 152a/14, 153a/1, 155b/3, 156b/14, 157a/7, 157a/9, 157a/12, 158b/2, 159b/6, 162a/13, 164b/8, 165a/7, 168b/1, 168b/3, 168b/10, 169a/4, 169a/7, 169a/10, 170a/4, 170a/6, 170b/3, 171b/7, 172b/2, 177a/7, 178b/11, 180a/6

Sonı Sonraki

s. 154a/12

s.+mızça 124b/12, 154a/12

Sonıça Ardınca

s. 161a/13

Sonra Sonra

s. 123b/9, 126b/8, 138b/1, 142a/9, 151a/14, 152b/14, 162b/3, 164a/3, 164b/6, 166b/10, 167a/7, 167a/14, 168a/5, 168a/10, 172a/1, 172a/11, 172b/4, 172b/7, 173a/12, 174b/10, 175a/2, 175b/12, 176a/5, 179a/9, 181a/7

s.+lar 164b/1, 169a/11, 173b/10, 175b/9, 179a/10, 179b/11, 181a/5

4.31.2.3.Hızlı, Yavaş

İldam: Çabuk

ı. 151a/12, 161a/4, 162a/13

4.31.2.4.Eski, Yeni

Yağı: < ET yağı (EDPT, 943) Yeni

y. 138a/2, 150a/11, 161a/1

4.31.3.Vakitler

Tağ < ET tağ (EDPT, 511) Seher, tan vakti

t. 137b/9, 142b/7, 142b/9, 152a/14, 161b/8

t.+ğaça 149a/14

Tüşçilig Ögle ile tan yerinin ağırından önceki zaman, düş vakti

t. 132b/9

4.31.3.1.Sabah

Çāšt-gāh: < Far. Kuşluk vakti

ç.+da 146b/2

Şabāh: < Ar. Sabah

ş.+ı 127b/12

Seher: < Ar. Tan ağartısından önceki vakit.

s. 149a/12

Şubh: < Ar. Sabah

ş. 125a/10

Tuşluq Taraf, yan, yön; kuşluk vakti

t. 147a/10

4.31.3.2.Akşam

Ahşam: < Ar. Akşam

a. 145b/3, 148b/7, 148b/13, 149a/14

a.+ı 124b/5, 152a/12, 159a/1

4.31.3.3 İkindi

Kéç < ET *kéç* (EDPT, 692) Geç; ikindi

k. 146a/3

k. bol- 146a/3, 161b/6

4.31.4.Yıl

Yıl: < ET yıl (EDPT, 917) Yıl

y. 122b/2, 123b/8, 129a/8, 136a/9, 138a/2, 139a/2, 153b/11, 163a/5, 163b/13,
164b/6, 169b/4, 170b/8, 174b/14, 175a/7, 179b/13

y.+ı 163b/2

y.+ğa 164b/7, 177b/1

y.+da 170a/2, 171a/14

y.+dın 126b/8

y.+ı 132a/11, 132a/12, 138a/8, 138a/12

y.+lar 123b/6, 155a/9

4.31.5. Ay ve Ayla İlgili Kavramlar

Ay: < ET ay (EDPT, 265) Ay, otuz gün

a. 130b/10, 130b/14, 150a/11, 163a/6, 163a/10

a.+da 158a/1

a.+ı 120a/4, 183a/14

a+ını 123b/1, 128a/2, 162a/1

a+ıda 120a/3, 145a/10, 150a/11, 153b/14, 156b/11, 160a/7, 163b/2

4.31.5.1. Ay Adları

Muḥarrem: < Ar. Ay takviminin birinci ayı

m. 120a/3, 120a/4, 156b/11, 183a/14

Rebī'ü'l-evvel < Ar. Hicri takvime göre yılın üçüncü ayı

r. 123b/1, 128a/2

Şa'bān < Ar. Arap takviminin ikinci ayının adı

ş. 145a/10, 160a/7

Zi'l-ḥicce < Ar. Hicri senenin on ikinci ayı

z. 153b/14, 163b/2

4.31.6. Gün

Kün: < ET kün (EDPT, 725) Gün

k. 121a/13, 127a/4, 144a/8, 145b/4, 145b/6, 146a/3, 146b/1, 149b/1, 149b/11, 150a/9, 153b/10, 154a/1, 154a/3, 157b/13, 158a/1, 159b/4, 160a/12, 160b/3, 161b/6, 162a/8, 164b/7, 165b/13, 165b/14, 166a/2, 180a/7

k.+de 120a/11, 121b/3, 124b/2, 129a/13, 136a/12, 137b/11, 141b/3, 181b/11

k.+dın 124a/8, 144b/14, 145a/6, 156b/14, 157a/12, 158b/2, 162a/13, 178b/11

k.+ı 124b/13, 152b/11, 157a/1, 157a/2, 165b/11

k.+geçe 162a/2

Peher < Hint. Hindistan'da günün 1/8'ine verilen isim

p. 160b/7

Şenbe < Far. Cumartesi

ş. 156b/14

Yek-şenbe < Far. Pazar

y. 157a/2

4.31.6.1.Dün, Bugün, Yarın

4.31.6.1.1.Yarın

Taṇla: < taṇ+IA Yarın

t. 121a/13

t.+sı 123b/1, 124a/10, 127b/7, 147b/3, 147b/10, 148b/3, 149a/14, 149b/14, 161b/9

t.+sıḡa 142b/11, 149b/7, 171b/3

Taṇlahıq < taṇ+IA+IXḡ Gelecek, sonraki zamanlar

t. 121b/3

4.31.6.1.2.Dün

Érte: < ET érte (EDPT, 202) Erte, Dün

é. 139b/14, 160b/6

4.31.7.Mevsimler

Bahār < Far. İlkbahar

b. 153a/7

Qış: < ET qış (EDPT, 670) Kış mevsimi

q. 126a/7, 135a/14, 141b/3, 143a/14, 154b/2, 154b/3, 160a/4, 160b/11, 161b/7,
162a/8, 179b/14

q.+nıṅ 142a/9

q.+qı 130b/12

q.+lar 129b/13, 130b/10, 131a/6, 132a/14, 135a/3, 143b/5

Küz < ET *küz* (EDPT, 757) Güz, sonbahar

k. 141b/12, 143a/6

k.+ler 130b/14

Mevsim < Ar. Bir yılın üçer aylık dört bölümünden her biri, mevsim

m.+de 143a/4

Yaz: < ET *yaz* (EDPT, 882) Yaz, ilkbahar

y. 129a/14, 136a/1, 141b/13, 153b/6, 154b/3

y.+ğaça 179b/14

y.+lar 128b/13, 130a/4, 130a/9, 130b/9, 130b/12, 135b/14, 136a/7, 139b/4, 142a/3

y.+larda 129b/13

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.DİZİN SÖZLÜK

5.1.Tematik Sözlük Dizini

A

āb < Far.

ā. 130b/12, 130b/13, 160b/12

ā.+qa 151a/10

ā.+da 160b/14

ā.+ları 141a/7

ā. pāyān-ı 128a/13

ābādān < Far.

ā. 123a/2, 125b/3, 139a/3

ā. qıl- 177a/4, 139a/4

ābādānlıq < Far.+T.

ā.+ları 141b/12

ābdān < Far.

ā.126a/3, 152b/12, 152b/13, 156a/7,
156b/4, 157b/1

āb-ı engūr < Far.

ā. 129b/9

ābile < Far.

ā. 175a/6

‘aceb < Ar.

‘a. 124a/12, 134a/7, 135a/14, 141b/7,
144b/3, 149a/10, 153a/8, 157a/10, 165b/9,

170b/1, 173b/1, 174a/11, 176b/3, 177b/1,
178b/6, 180b/14

‘a.+dür 181a/1

‘a.+tür 141a/9, 169b/14

‘āciz < Ar.

‘ā. 147a/13

‘ā. bol- 147b/1

‘ā. qıl- 124b/4

aç < ET aç (EDPT, 17)

a. 122b/6

açlıq < açlık (EDPT, 26)

a.+dın 159a/11

adam

a.+ı 126b/13

ādem < Ar.

ā. 174a/6

ādemiyanē < Ar.+ Far.

a.170a/8

Afgānī < Ar.

a.+nıñ 144a/1, 144a/4

a. 131b/5, 146a/12

a.+ğa 160a/11

a.+dür 139b/7

a.+ı 143b/10

āftāb < Far.

a.+ıdur 134b/5

ā. 125a/14, 145a/10

a.+ımı 143b/11, 143b/13, 143b/14, 144a/2

āftābe < Far.

a.+ıda 160a/7, 160a/14

ā.+de 160b/5

a.+ıdm 143b/12, 143b/14, 144a/1, 144a/2

‘afv < Ar.

ağrı < ET

‘a. qıl- 158b/8

a.+ğıda 180a/13

ağa < Moğ.

āh < Far.

a. 122a/2, 166b/11

ā.+ım 174a/4

a.+sı 144a/10, 158a/13, 167b/11

‘ahd < Ar.

a.+sınıñ 123a/11, 168a/13

‘a. 144a/9

a.+sığa 127a/2

‘a. bol- 123a/12, 124b/8

a.+sıdm 127a/3

‘a. qıl- 123a/10, 177a/2

a.+larınıñ 124b/6

āheng < Far.

ağa-ini < Moğ.+T.

ā.+dür 182a/11

a. 121b/4, 175a/7

āhir < Ar.

a.+si 162a/4, 166b/11

ā. 121b/10, 126a/3, 127b/14, 155b/9,

a.+ler 122a/3

156a/1, 159a/11, 168b/14, 170b/5, 172b/5,

180a/4, 180a/9, 182b/7

ağ(ı)z < ET ağız (EDPT, 98)

ā.+i 163b/2

ā.+ler 164a/7, 174a/8	‘aql < Ar.
ā.+leride 142a/9	‘a. muhālif-i ‘a. 176a/9
ahlāq < Ar.	‘aqliyyāt < Ar.
a. 159b/5, 166a/12, 164a/14	‘a. 178a/1
a.+ı 166b/7	aqvām < Ar.
aḥşam < T.+Far.	a. 131a/13
a. 145b/3, 148b/7, 148b/13, 149a/14	aqar su
a.+ı 124b/5, 152a/12, 159a/1	a.+dur 142b/8
aḥtarmaq	al
a.+nı 158a/4	a.+ımda 158a/14
aḥyānā < Ar. aḥyānen	a.+ı 142b/4
a. 129a/14	a.+ığa 160a/2
aḥyānen < Ar. → aḥyānā	a.+ıda 127a/7, 147a/13, 178b/7
a. 164a/12	a.+ımızdan 159a/10
aq < ET	al
a. 129a/10, 142a/1, 142a/2, 148a/10, 149b/2, 164a/11, 167b/3	a.+ıda 123b/12, 132a/8, 137a/2, 159b/12, 162a/6, 162a/14, 164a/1, 165a/14, 167a/13, 168a/1, 168a/2, 168a/4, 168b/4, 169a/4, 173a/3, 182a/9
‘āqıbet < Ar.	alaçuq < ET
‘ā. 179a/13	a. 120a/9
‘āqile < Ar.	a.+da 120a/9
‘ā. 169a/13	

ala'l-ḥuṣūṣ < Ar.

a. 162a/3

'alāmet < Ar.

'a. 170a/2

alar < ET

a. 125b/8, 126b/7, 155b/5, 177a/10

a.+nıñ 138b/7, 145b/3, 151a/7, 160a/13,
170a/1, 177b/6, 177b/12

a.+nı 160a/5

a.+ğa 162b/7, 161b/11

a.+dın 126b/4

'ālem < Ar.

'ā. 145a/13

'ā.+ni 171a/12

'ā.+de 129b/12, 137a/7, 141b/2, 169a/2,
182b/3

'ā.+din 138a/8, 167b/1, 175a/8, 182a/1,
182b/12

'ā.+i 132a/5

'aleyhimü'l-selām < Ar.

'a. 176b/2

'alīraq < Ar.+T.

'ā+dur 177b/5

'alī ṣirī

'a. 180a/12, 180b/1

'a. naz-ı 180a/14

alma < ET

a. 129b/2

a.+sı 137b/14, 139b/5

altı < ET

a. 125b/5, 130a/11, 135a/12, 140a/2,
145a/11, 149a/5, 156b/14, 157b/4, 164b/6,
170b/12, 174a/12, 174b/14

alt

a.+ığa 157a/14, 157b/2

altmış < ET

a.165a/4, 160b/1

altun < ET

a. 124b/10

ālū < Far.

a. 129b/3

a.+sı 129b/8

ālū-bālū < Far.

a.129b/3

a.+lar 129b/4	ana < ET
ām < Ar.	a. 171b/10
ā. qatl-i ā. 148a/9	a.+m 156b/12, 157a/4
amān < Ar.	a.+sı 134b/2, 163b/7, 166a/5, 166a/14, 166b/2, 167a/10, 167b/9, 168b/7, 169b/9, 169b/10, 176a/5, 182b/14
a. 158b/6	
a.+da 123a/12	
‘amel < Ar.	aṅa
‘a. qıl- 121a/1, 143b/5, 170b/5	a. 121a/1, 124a/2, 125b/5, 126a/8, 135b/3, 166b/10, 167b/1, 167b/14, 168b/9, 170b/10, 172a/3, 172b/13, 173b/11, 180b/5
‘a. qılıl- 126a/8	
‘a.+iğa 160a/2	anar
āmiḥte Far.	a.129b/2, 140a/8
a.134b/6	a.+ı 132a/7, 132a/10
‘āmīq < Ar.	a.+ıdın 140a/8
‘ā. édi 153b/7	a.+larını 140a/8
‘amm < Ar.	a.+lar 132b/4
‘a. 128a/11	ança < ET
‘a.+ı 176a/2	a. 160b/5, 170b/11, 172b/11, 175a/3, 178a/11, 178b/12, 179b/14, 180b/13, 182b/6
ammā < Ar.	
‘a. 147b/13	anda < ET
amrud	a.120b/9, 121a/14, 126b/8, 128a/14, 134b/12, 138a/9, 138b/11, 141a/7, 144a/7,
a. 129b/2	

147a/14, 159b/11, 160a/10, 167a/5, 167a/8,
173a/12, 175a/11

andaq < ET

a. 122a/13, 124b/4, 124b/7, 129a/13,
134b/12, 136a/3, 141a/3, 141a/5, 141a/13,
142a/7, 143a/11, 143b/3, 143b/10, 143b/13,
143b/14, 144b/8, 149b/11, 151b/10,
152a/12, 153b/6, 153b/11, 157a/12, 157b/4,
157b/8, 162a/2, 163a/8, 166b/12, 170a/10,
170b/9, 174a/10, 174a/11, 176b/14,
179a/11, 182a/10

a.+tur 121a/13, 143a/9

andin < ET

a. 120b/5, 121b/9, 122a/12, 123a/7,
124a/1, 124a/9, 125a/9, 126a/8, 126a/9,
126b/10, 130a/14, 132a/12, 134a/9,
135a/10, 135b/2, 136a/2, 139a/1, 142a/9,
142b/2, 145a/4, 147b/3, 148b/3, 149b/8,
152a/2, 159a/4, 159a/5, 159a/7, 160a/6,
161b/10, 164b/6, 165a/14, 166a/11, 166b/3,
166b/5, 168b/8, 168b/10, 169a/3, 169b/1,
169b/7, 169b/11, 170a/4, 172a/11, 175b/12,
177b/5, 177b/8, 178a/4, 178a/12, 182a/11

a.+dur 175b/8

ani

a. 134a/11, 135b/2, 146a/14, 160b/4,
166b/12, 174b/4, 177a/2, 179a/9, 181a/9

anij < ET

a. 120b/3, 123a/5, 123a/12, 124a/6,
124a/7, 124a/10, 124a/14, 127b/6, 146a/2,
150b/9, 151b/4, 154b/13, 156b/9, 159a/5,
159b/5, 169a/12, 170a/14, 170b/1, 171b/13,
173b/2, 174a/1, 174a/3, 174a/7, 175b/11,
176a/8, 177a/1, 177a/2, 177a/6, 177a/7,
178a/2, 178a/4, 178a/14, 178b/7, 178b/8,
179a/11, 179a/12

a.+dur 164a/4, 166a/8, 166b/13

‘ar < Ar.

‘ā.+ı 178b/8

ara < ET

a. 127b/2, 145a/11, 146a/5, 146b/5,
147b/7, 147b/10, 152a/5

a.+ğa 127b/4, 139b/8

a.+da 120a/8, 124b/6, 126b/10, 131b/8,
150b/12, 158b/10

a.+sı 131b/14, 134a/2, 137b/10, 162b/1,
162b/9

a.+sıda 121b/11, 125a/8, 125a/9, 129a/4,
130a/8, 130a/12, 130b/4, 131b/2, 132a/3,

135a/8, 136a/5, 136a/14, 139b/13, 147a/1,
149a/7, 149b/4, 149b/7, 150a/4, 153a/5,
153a/9, 157b/2, 172b/4, 176b/4

a.+sıdadur 132a/10, 132b/13

a.+sıdağı 127a/13, 147a/9

a.+sığığa 160b/3

a.+mızda 121b/6

a.+larıda 141b/11, 141b/12

‘**Arabi**’ < Ar.

‘a. 131b/4

‘**arabiyye**’ < Ar.

‘A. 177b/9

‘**arabiyyet**’ < Ar.

‘A. 178b/13

arācīf < Ar.

a. 150a/8

aral < Moğ.

a. 150b/14, 151a/5

a+nıñ 151a/8

a.+ğa 151a/7

a.+da 151a/1, 151a/3

aralıq < ET

a.+ıda 126b/12

aralıq < ET

a.+ta 132a/2

a.+lardadur 141b/12

arca < Moğ.

a. 141a/11

a.+sı 141a/6

arcalıq < Moğ.+T.

a. 140b/2

argamçı < Moğ.

a.+ğa 153b/8

argargulça

a. 141b/13

arıq < ET

a. 136b/8, 160a/1

arıq < ET

a. 128a/12, 128a/13, 136b/9, 137a/9

a+nıñ 137a/13

a.+nı 136b/10

arız < Ar.

‘a. bol- 156b/12

‘a. émes 153b/7	‘arzānda < Far.
arqa < ET	a.+sı 151b/5
a.+sıda 135a/1	a.-ı çapqun 151b/7
a.+sıdağı 126b/14	āṣār < Ar.
a.+sıdın 134b/8	a. 170a/2
artuğraq	‘asel < Ar.
a. 144b/3	‘a. 129b/6, 129b/7
a.+dur 138a/3	asīb < Far.
artuq < ET	a.+i 157b/10
a. 166a/13	aṣīl < Ar.
a.+ı 173a/4	a. 163b/9
a.+ını 168b/6	asl < Ar.
artuqraq a.+dur 137b/14	a.-ı at+ı 174b/9
‘arūz < Ar	aṣlā < Ar.
‘a. 181b/8	a. 135a/5, 135b/1, 137a/1, 137a/3, 142a/2,
‘a.+ğa 171a/4	153a/2, 153b/7, 159b/2, 159b/3
‘a.+ı 180b/6	āsmān < Far.
‘arz < Ar.	ā. 153a/3
‘a. qıl- 121a/4, 121b/10, 149b/12, 152b/1,	a.+nıñ 153a/9
176b/13	asru < ET
‘a.+ğa 146a/5, 146a/7, 146b/6, 147a/5,	a. 128/14, 131b/4, 138b/6, 152b/6,
148b/1	153a/11, 169a/12, 170a/1, 170a/9, 170a/10

ast < ET

a.+ıda 126a/4

a.+ıdadur 128b/12

aş (1) < ET

a. 157a/7

a.+ı 174a/10, 174a/14

a.+lar 153b/10

‘**āşıq** < Ar.

‘ā. qıl- 181b/4

‘**aşıqlıq** < Ar.+Far.+T.

‘a.+nı 181b/3

‘a.+qa 176b/2, 181b/2

aşlıq < ET

a. 140a/11, 144b/9, 144b/11, 146b/4

at < ET

a. 129a/8, 140b/11, 140b/13, 141a/6,
144b/13, 147b/11, 149b/14, 151a/7,
151a/9, 151a/13, 152a/5, 152a/7,
152a/8, 152a/9, 152b/11, 152b/12, 153b/8,
154a/10, 158a/11, 161a/8, 161b/2, 161b/4,
161b/9, 173b/12, 180a/14, 180b/11

a.+nıñ 151a/10, 153b/3, 161b/8

a.+ğa 140b/4

a.+qa 130a/3, 130a/4, 130a/6, 141a/6,
141a/12, 169a/5, 169a/6

a.+ımnı 159a/3

a.+ları 149a/13, 149b/3, 152a/10,
152b/11, 152b/13, 177b/6, 179b/1

a.+larını 151b/7

a.+larığa 127a/4, 152b/14

a.+lar 149b/3

at < ET

a.+ımğa 174b/14

a.+ı 152b/9, 166b/2, 168a/8, 168a/11,
174a/2

a.+ını 154b/12, 176a/10, 180b/1

a.+ığa 123b/7, 129a/1, 176a/14, 181a/8

a. asl-ı a.+ı 174b/9

ata < ET

a. 127a/2, 127a/3, 144a/10, 166b/11,
172b/4

a.+dın 175b/11

a.+sı 133a/9, 167a/11, 167a/14, 167b/7,
167b/8, 171b/9, 172b/2, 172b/4

a.+sıdur 172a/8, 173b/11, 175a/9	a. 172a/2
a.+sınıq 166a/10, 166b/3, 167b/5, 172b/3	a.+ı 141b/12
a.+ları 154b/9, 155a/1	a.+ide 128a/2
ateke	avāhūr < Ar.
a. qıl- 170a/5	a. 171a/13
a.+si 128a/12	a.+ıda 128a/2
atım < ET	avāsıt < Ar.
a.+ı 135a/9, 142a/12, 157b/3	a. 171a/13
atışlıq	a.+ıda 123b/1
a. 175a/10, 175a/11, 177a/5	avāyil < Ar.
atlıq < ET	a.171a/12
a. 120b/14, 123a/2, 124b/1, 128a/13, 128b/5, 130b/3, 134b/8, 136b/5, 146a/5, 147b/14, 148a/12, 149a/12, 154b/8, 157a/2, 160a/6, 160b/2, 160b/14, 164a/2, 166b/1, 166b/6, 167a/9, 167a/14, 167b/10, 168a/4, 168b/7, 168b/8, 168b/10, 168b/11, 169a/9, 170b/13, 170b/14, 171a/3, 175a/14, 175b/4, 175b/10, 176a/13, 179a/3	ay < ET
a.+qa 132b/7	a. 130b/10, 130b/14, 150a/11, 163a/6, 163a/10
atqunça	a.+da 158a/1
a. 142b/7, 142b/9, 161b/9	a.+ı 120a/4, 183a/14
av < ET	a+ınıq 123b/1, 128a/2, 162a/1
	a.+ıda 120a/3, 145a/10, 150a/11, 153b/14, 156b/11, 160a/7, 163b/2
	ayağ < ET
	a.128b/12
	a.+ın 162b/5

a.+ı 125b/1, 132a/2, 134a/8, 135b/10, 147b/7, 161b/14	a.+nı 155a/3 a.+qa 162b/9
a.+ını 180a/7	a.+lar 125b/10, 125b/11, 125b/14, 126a/1, 162b/9
a.+ığa 158a/5	aymaqāt < T.+Ar.
a.+ıda 125a/14	a. 154b/4
a.+ıdın 141b/8	‘ayn < Ar.
ayaq < ET → ayag	‘a. 132b/5
a.163a/3	ayru
a.+dın 175a/7	a. 150a/11
a.+larıda 120a/7	‘ayş < Ar.
āyāt < Ar.	‘a. 164b/9, 166a/2
ā.-ı kelām+ını 179a/5	‘ayyāş < Ar.
‘ayb < Ar.	‘a. 171b/13
‘a. +ı 178b/14, 182a/14	az < ET
ayırmağlıq	a. 139b/1, 176b/14, 141a/14, 178a/1, 182b/8, 165b/10, 172a/14, 177a/3, 172a/14
a. 126b/5	‘azā < Ar.
āyīn < Far.	‘a. 134b/2, 134b/4
ā. 183a/5	‘azāb < Ar.
aymaq	‘a. 159a/11, 166b/9, 175a/7
a. 122b/7, 125b/11, 131a/14, 136a/1, 140a/12, 145b/3	āzād < Far.

ā. qıl- 146b/3, 150b/11	a.+dur 141b/12
āzāde < Far.	a.+ça 131a/4, 131a/5, 133b/4
ā. qıl- 124b/8	B
azağlaq	bāb < Ar.
a. 125b/2, 127a/10, 152a/9, 160a/8	b.+ta 158b/13
azārī	b.+ıda 179b/9
a. 157b/12	bāburī
‘ azim < Ar.	b. 144b/12, 179a/6
‘a. bol- 163a/3	bādām < Far.
‘a.+i 165b/7	b. 129b/3
‘ azīmet < Ar.	b.+çe 141b/4, 141b/9
‘a. 158a/2, 158a/3	bād-reng < Far.
‘a. qıl- 120a/10, 123a/1, 162b/13, 180a/10	b.+i 129b/8
‘a.+i 120a/4, 124b/12, 125b/5, 145a/11	bāg < Far.
‘a.+ini 146a/10	b. 132b/2, 137b/2, 139b/2, 157a/1
‘ azīz < Ar.	b.+niņ 132a/9, 132a/14, 132b/1, 132b/3,
‘a.+niņ 137a/4	132b/5, 136b/8
‘ azm < Ar.	b.+da 136a/13
‘a. 162b/12	b.+dın 136b/6
azraq	b.+ı 126b/12, 134b/10, 136b/6, 137a/13
a. 120a/7, 134a/1, 176b/11	b.+ıdın 135b/1

b.+larının 157a/13

b.+lar 182b/6, 182b/11

bāġāt < Far.

b. 128a/13, 139b/2

b.+dur 128a/11, 136b/4

b.+ı 137b/2

bāġçe < Far.+T.

b.+leri 136b/4

bahā < Far.

b. 136b/6

b.+dur 166b/12

bahār < Far.

b. 153a/7

bahr < Ar.

b.+ide 179b/10, 179b/11, 181a/14

bā'ış < Ar.

b. 121b/2

bālā-hāne < Far.

b. 157b/11

b.+niġ 157b/9

b.+de 157b/11

balıġ < ET

b. 143a/12, 143b/1, 143b/4, 143b/5,
143b/6, 143b/14, 144a/3, 144a/6, 144a/7

b.+niġ 143a/5

b.+nı 143a/8, 143a/12

balıq < ET → balıġ

b. 143a/5

bālūt

b. 135a/4, 135a/5, 136b/14, 137a/1,
140b/9, 141b/4, 141b/6, 141b/7

balūtistān

b.+dın 137a/1

bar < ET

b. 120a/1, 120a/11, 120b/5, 120b/6,
121a/14, 121b/1, 123b/11, 124a/6, 127a/3,
129b/12, 130a/14, 130b/4, 130b/12, 131a/4,
131a/5, 132a/1, 132b/4, 132b/10, 135a/12,
136b/6, 136b/7, 138b/9, 139a/3, 139a/11,
142b/6, 144b/5, 145b/13, 149a/10, 150b/14,
151b/6, 152b/1, 152b/6, 154a/12, 156b/13,
157b/7, 158a/8, 159a/14, 160b/8, 160b/12,
163b/14, 164a/2, 164a/4, 164a/14, 164b/12,
166b/1, 166b/5, 166b/13, 168a/9, 168b/9,
168b/10, 169b/9, 170a/10, 170a/12,

170b/14, 172b/10, 173b/9, 174a/7, 174b/3,
175a/10, 175b/1, 176a/13, 177a/12, 177b/2,
177b/14, 178a/4, 178a/13, 178b/1, 179a/3,
179b/9, 179b/11, 180a/2, 180a/7, 180b/2,
180b/3, 180b/6, 180b/9, 181a/6, 181a/14,
181b/7, 181b/8, 181b/10, 182b/3, 182b/6,
182b/9, 182b/11, 182b/12, 183a/2

b.+dur 129b/7, 130a/1, 131a/13, 133b/4,
133b/14, 135a/7, 136b/4, 136b/13, 138a/5,
138a/14, 139a/5, 141b/3, 141b/14, 171a/7,
175b/11, 179b/8, 181a/13, 181a/14, 181b/9,
182b/9

b. ékendür 164a/14, 178b/1, 138b/9,
178a/13, 179a/3, 123b/11, 177b/14,
166b/13, 180b/9

b. émiş 181b/7, 181b/7, 158a/8

b.-urnı 126a/6

baranğar

b. 126b/13, 127a/4, 127a/6, 127b/2,
148b/10, 149a/1

barça < ET

b. 128b/12, 177a/6

b.+dın 141b/9

b.+ları 155a/8, 155a/11

barda < Far.

b. 129a/10

barı

b. 166a/5, 166b/11

b.+dın 167b/9, 168a/2

b.+nıñ 181b/10

barıça

b. 177a/3

barmağ

b.+ını 149b/6

barmaq → barmağ

b.+ça 143a/9

barū < Far.

b.+sınıñ 157b/13

baş < ET

b. 125a/1, 148a/10, 154b/10, 163a/3

b.+ımdın 161a/7

b.+ı 135b/10

b.+ını 143b/9, 147a/12, 149b/, 150b/8,
150b/10, 154b/11, 156b/6

b.+ığa 143a/7

b.+ıda 128b/5, 137b/9, 163b/12, 176b/5	b. ‘ulūm-ı b.+din 178b/6
b.+ıdın 135a/12, 136a/6, 157b/6, 173b/5	batman < Soğd.
b.+ıñızdın 161a/6	b. 167a/2, 173b/4
b.+larıdın 175b/14	batraq
b.+larını 147b/6	b. 122b/11
b.+ığaça 141b/8	baverçilik
başçı < ET	b. 151b/3
b. 148a/2, 145b/13, 147a/5	bā-vücūd < Far.+Ar.
başqa	b. 144b/3, 156a/8, 159a/12, 159b/2, 164a/10, 164b/14, 166b/11, 168b/11, 174a/8, 178b/6
b. 128b/8, 134b/14, 143b/8, 147a/7	
başqaraq	b.-ı Hürāsānāt+ta 138b/7
b. 133b/13	b.-ı nā-merdlıq 123b/10
başlıg < ET	bāyeste < Far.
b. 165a/3, 166b/6, 177a/5	b. bol- 159a/6
bat < ET	bayram
b. 124a/5, 125b/2, 171b/7	b. 150a/11
baṭālet < Ar.	b.+lar 150a/11, 150a/13
b. 166b/12	bayrı
bāṭın < Ar	b. 123a/2
b. 177b/4	b.+dın 144b/4
bāṭını < Ar.	b.+lardın 144b/3

bāzār < Far.

b. 148a/6

ba'zī < Ar.

b. 125a/1, 125b/1, 126a/8, 127b/1,
131a/14, 131b/2, 131b/10, 133a/10,
133a/11, 133b/5, 137b/4, 137b/5, 137b/6,
137b/8, 145a/8, 145a/9, 147b/9, 149a/2,
149a/4, 149b/10, 150b/14, 151a/3, 151b/8,
151b/13, 152b/5, 153b/8, 156b/4, 157b/5,
160b/6, 163a/9, 163a/10, 164b/4, 164b/13,
170b/14, 171a/6, 173b/4, 179a/2, 179a/9,
179a/10, 180a/12, 181b/1

b.+nıñ 126a/7

b.+dın 176b/1

b.+sı 131b/10, 150b/2

b.+sını 147a/12

b.+sığa 144a/14

b.+lar 121b/1, 124b/6, 150a/2, 161b/10,
164b/1

becā < Far.

b. 152b/6

bed < Far.

b. 169a/1

bedbaht < Far.

b. 152b/8

b.+lar 161b/12

beden < Ar.

b.+i 166a/7

bedenderūn < Ar.+Far.

b. 159a/7

bed-hay'āt < Far.+Ar.

b. édi 166b/7

Bedī'ü'l-vaşat

b. 170b/14

Bedayi'ü'l-şanāyi'

b. 179a/2

bed-nümāy < Far.

b. 141a/14

bed-şarāb < Far.+Ar

b. 175b/3, 180b/3

bed-zebān < Far.

b. 174b/1

behre < Far.

b.+si 179a/13

behre-mend < Far.

b. 178b/6

beqāvülluq <Ar.+Far.+T.

b. 151b/3

belā < Ar.

b.+nı 169a/2

b.+ğa 171b/4

belāyī < Ar.

b.+dür 174a/11

b. bol- 162b/7

belgölüg

b. 143b/7

beliyye < Ar.

b. 175a/7

belki < Far.

b. 141a/1, 159a/6, 164b/10, 166a/2,
170b/6, 171a/4

bend < Far.

b. 135b/7, 138b/9, 139a/3, 139a/5

b. qıl- 166b/10

b.+niñ 138b/10

b.+ni 139a/2, 138b/13

b.+i 138b/10

b.+idür 139a/4

b.+idin 153b/9

bender < Far.+Ar.

b.+dür 129a/4

b.+idür 129a/12

berāber < Far.

b. 143b/10

berbād < Far.

b. 179a/14

ber-cāy < Far.

b. 134b/6

ber-dāšte < Far.

b. qıl- 183a/5

Berekī

b. 131b/5

berglig

b. 141b/7

beri < ET

b. 123a/7, 139a/1, 182a/6

berīn < Far.

b. 123a/12, 124b/7, 126b/1, 126a/7

berrāq < Ar.

b.+dur 135a/13

ber-ṭaraf < Far.+Ar.

b. bol- 153a/10

b. qıl- 133b/12

be-şirket < Far.+Ar.

b. 183a/8

be-teñ < Far.

b. 168b/14

beyt < Ar.

b. 166a/8, 166b/13, 181a/11, 181b/7,
181b/11

b.+ni 125a/12, 129a/1, 174a/5

b.+i 171b/3, 180b/6, 181a/10

b.+ini 128b/1

b.+idin 179a/1

b.+leri 164b/13, 181b/1

bég < ET

b. 124a/9, 152b/5, 161a/5, 170a/4, 170b/2,
171a/13, 174a/6, 174a/8, 174a/12, 174b/10,
175a/2, 175a/9, 175b/4, 176a/2, 182b/14

b. qıl- 174b/10, 177a/9

b.+niñ 171a/10, 171a/9

b.+i 125a/6, 172a/7, 170b/6, 171b/6,
174b/11

b.+idin 155a/2

b.+lerimdin 161a/2

b.+leri 156a/8, 163a/2, 175b/6, 179b/2

b.+leriniñ 167b/10, 169a/3

b.+lerige 156b/2

b.+leridin 154b/10, 155a/1

b.+ler 127b/12, 149a/2, 149a/3, 149a/4,
149a/5, 150a/2, 162b/4, 177a/5, 183a/7

b.+lerni 127b/4, 127b/10, 144b/2

b.+lerge 144a/11, 144a/14, 157b/14

b.+lerdin 149a/3

bégāt < T.+Ar.

b. 152b/5

bégimlik

b. 169a/11

béglük < ET

b. 171b/8, 173a/11, 174b/5

b. qıl- 173a/8

b.+i 123b/8

b.+leri 124a/9

bél < ET

b.+idin 164a/10

bérglik

b.+i 154a/5

bérk < ET

b. 130a/11, 132b/13, 140b/12, 140b/13,
141a/8, 141a/9, 141a/12, 175a/11

b.+ke 155a/3

béş < ET

b. 125a/5, 125b/5, 127b/14, 130a/5,
130b/10, 131b/11, 133a/5, 135a/12,
137b/12, 140a/2, 157a/12, 167b/8, 169b/10,
174a/12, 174b/14

b.+i 170b/12

béş yüz

b. 155b/7

b.+çe 161b/2

bī-‘aql < Far.+Ar.

b. 155a/4, 169a/14

bī-āzār < Far.

b. 135a/11

bī-bāk < Far.

b. édi 175a/6

bī-bāqī < Far.

b. 120b/12

bī-bed < Far.

b. 180b/14

bī-behre < Far.

b.+dür 179b/4

bī-ceng < Far.

b. 128a/3

bī-cür‘et < Far.+Ar.

b. 175b/11

bī-çāre < Far.

b. bol- 172b/6

bī-devlethġ < Far.+Ar.+T.

b.+ı 174a/13

bī-dilliq < Far.+Ar.

b. qıl- 163a/11	b. 134a/12
bī-edālīq < Far.	bī-hisāb < Far.+Ar.
b. 121b/5	b. 155b/4
bī-edebāne < Far.+Ar.	bī-huzurluq < Far.+Ar.+T.
b. 176b/1	b. 157a/10, 158a/2, 162a/9
bī-edebliq	b. édi 157a/10
b. envā‘-yi b.+lar 155a/9, 159a/6, 160a/5	b.+mı 158a/3
bī-endāze < Far.	b.+ı 166b/3
b. bol- 157a/6	b.+larıda 169b/3
bī-esbāb < Far.+Ar.	bī-hünerrāq < Far.+T.
b. 158a/12	b. 173a/8
bī-fāyide < Far.+Ar.	bī-ihtiyār < Far.+Ar.
b. 140b/11	b. bol- 126a/13, 157b/8
b. bol- 158b/14	bī-itidallıq < Far.+Ar.+T.
bī-ḥaber < Far.+Ar.	b. qıl- 166b/8
b. 125a/6, 179b/12	b.+dın 166b/8
bī-ḥadd < Far.+Ar.	bī-itiqād < Far.+Ar.
b. 142a/10, 153a/13	b. bol- 181a/9
bi-ḥaqīqati’l-ḥāl < Far.+Ar.+Ar.	bī-kārī < Far.
b. 170b/5	b. qıl- 179b/10
bī-ḥāst < Far.	bī-meşveret < Far.+Ar.

b.+i 177a/11	b.+qa 126a/2
bī-meze < Far.	bī-siyāq < Far.
b. 176a/14	b. 136b/9
bī-mezzegūyī < Far.	bī-şūret < Far.+Ar.
b. 123b/11	b.+tur 181b/6
bī-muhaşşal < Far.+Ar.	bī-ta'ayyun < Far.+Ar.
b. 179b/10	b. 178b/6
bī-namāz < Far.	bī-taḥşiş < Far.+Ar.
b. 135a/3	b. 177b/1
bī-naẓīr < Far.	bī-tekellūf < Far.
b. 177b/1, 178a/6, 182b/9	b. 178b/6
bī-nihāyet < Far.+Ar.	bī-tevaqquf < Far.+Ar.
b. 146b/4	b. 156a/11
bī-pāy < Far.	bī-yaraq < Far.+T.
b. 123a/8	b. 158a/12
bī-postīn < Far.	bihī < Ar. Ayva
b. 129b/13	b. 129b/2, 129b/8
bī-rahm < Far.+Ar.	bildürge
b. 181a/12	b. 142a/14
bī-serlıq < Far.+T.	b.+ni 142b/2, 142b/3
b. 127b/8	bile < ET

b. 120a/4, 120a/10, 120b/1, 120b/3, 121a/3, 121a/5, 121b/3, 121b/6, 121b/7, 121b/10, 121b/14, 122a/13, 122a/14, 122b/5, 123a/3, 123a/4, 123b/3, 123b/5, 123b/14, 124a/4, 124a/9, 124b/2, 124b/ 7, 124b/11, 124b/12, 125a/1, 125a/5, 125a/7, 125a/10, 125b/2, 125b/3, 125b/5, 125b/7, 125b/10, 125b/14, 126a/1, 126a/14, 126b/2, 126b/3, 126b/4, 126b/5, 126b/9, 126b/10, 126b/11, 126b/12, 126b/13, 126b/14, 127a/1, 127a/6, 127a/11, 127a/13, 127b/2, 127b/3, 127b/5, 127b/7, 127b/11, 128a/1, 128a/2, 128a/13, 129a/4, 129a/6, 129b/8, 129b/10, 130a/5, 130a/8, 130a/10, 130a/12, 130b/4, 130b/5, 130b/8, 130b/10, 130b/11, 130b/13, 131a/2, 131a/3, 131a/4, 131a/5, 131a/6, 131a/7, 131a/8, 131a/9, 131a/10, 131a/11, 131a/12, 131b/2, 131b/13, 132a/3, 132a/9, 132b/7, 132b/13, 133a/2, 133a/4, 133a/14, 134a/1, 134b/6, 135a/8, 135b/7, 135b/13, 136a/5, 136b/10, 137a/5, 137a/8, 137b/4, 137b/13, 138a/10, 138a/12, 138a/13, 138b/6, 139a/8, 139a/9, 139a/10, 139a/11, 139b/1, 139b/10, 139b/13, 140a/14, 140b/7, 140b/11, 140b/14, 141b/8, 142a/6, 142a/11, 142b/5, 142b/11, 143a/4, 143a/5, 143a/11, 143a/4, 143b/10, 144a/5, 144a/9, 144a/10, 144a/12, 144a/14, 145a/3, 145a/5, 145a/11, 145b/9, 145b/10, 146a/14, 146b/9, 146b/14, 147a/11, 147b/14, 148a/1, 148a/5, 148a/14, 148b/3, 148b/12, 148b/13, 148b/14, 149a/6, 149b/6, 149b/12, 150a/1, 150a/4, 150a/8, 150a/10, 150a/14, 150b/6, 150b/7, 150b/8, 151a/1, 151a/4, 151a/7, 151a/13, 151b/12, 152a/5, 152a/14, 152b/2, 152b/8, 153a/5, 153a/9, 153b/1, 153b/3, 153b/9, 153b/14, 154a/1, 154a/9, 154b/1, 154b/6, 155a/4, 155a/6, 155a/12, 155b/6, 155b/7, 155b/0, 156a/3, 156a/4, 156a/6, 156a/10, 156b/2, 156b/7, 156b/10, 156b/14, 157a/2, 157a/9, 158a/1, 158a/12, 158b/1, 158b/3, 158b/4, 158b/12, 159a/13, 159b/4, 159b/10, 159b/13, 160a/1, 160a/9, 160b/9, 161a/8, 161a/9, 161a/14, 162a/4, 162b/1, 162b/9, 163a/3, 163a/4, 163a/5, 163a/11, 163a/13, 163a/14, 163b/6, 164a/7, 164b/2, 164b/9, 164b/10, 164b/14, 165a/2, 165a/4, 165a/6, 165a/8, 165a/9, 165a/11, 165a/13, 165b/8, 165b/9, 166b/4, 166b/6, 166b/9, 166b/12, 167a/4, 167a/5, 167b/1, 167b/7, 168a/7, 169a/14, 169b/7, 170a/5, 170a/14, 170b/2, 170b/5, 170b/7, 170b/9, 170b/11, 171a/11, 171b/1, 171b/4, 171b/14, 172a/2, 172a/14, 172b/1, 172b/2, 172b/3, 172b/4, 172b/13, 173a/2, 173a/3, 173a/5, 173b/5, 173b/11, 173b/13, 174a/12, 174b/1, 175a/7,

177a/5, 177a/6, 178a/2, 178a/14, 178b/2,
178b/11, 179a/5, 179a/6, 179a/10, 180a/8,
180a/12, 180b/7, 180b/8, 182a/14, 182b/11,
183a/5, 183a/7, 183a/8

bilekçe

b. 142a/14, 142b/2

bilimlig

b. 170a/9

binā < Ar.

b.-yı hayr < 171a/11

bir < ET

b. 120a/11, 121a/1, 121a/3, 121b/4,
123b/2, 123b/9, 124a/7, 124a/12, 124b/1,
124b/2, 125a/1, 125a/4, 125a/14, 125b/6,
125b/7, 125b/8, 125b/9, 126a/3, 126b/2,
126b/10, 127a/4, 127b/2, 127b/14, 128a/12,
128b/3, 128b/5, 128b/6, 128b/8, 129a/1,
129a/4, 129a/13, 129b/7, 129b/8, 130a/4,
130a/5, 130b/1, 130b/3, 130b/7, 130b/9,
130b/11, 131a/3, 131a/4, 131b/7, 132a/9,
132a/14, 132b/1, 132b/12, 133a/2, 133a/3,
133a/5, 133a/12, 133a/14, 133b/1, 133b/2,
133b/12, 134a/4, 134b/5, 134b/9, 134b/14,
135a/1, 135a/7, 135a/9, 135b/1, 135b/3,
135b/6, 135b/8, 136a/2, 136a/3, 136a/5,

136a/6, 136a/11, 136a/12, 136b/6, 136b/8,
136b/11, 137a/9, 137b/3, 137b/11, 138a/13,
138b/2, 138b/9, 139a/3, 139a/4, 139a/5,
139a/7, 139a/12, 139b/11, 140a/2, 140a/3,
140a/4, 140b/8, 140b/9, 141a/4, 141a/4,
141a/14, 141b/3, 141b/7, 141b/8, 142a/5,
142a/12, 142a/13, 142a/14, 142b/1,
142b/10, 142b/13, 143b/3, 143b/4, 143b/6,
143b/7, 143b/9, 144a/2, 144a/7, 144a/8,
145b/4, 145b/9, 145b/11, 145b/14, 146a/6,
147a/1, 147a/8, 147a/11, 147b/3, 147b/10,
147b/13, 148a/9, 148b/7, 148b/11, 149a/5,
149a/7, 149a/8, 149a/10, 149a/13, 149b/5,
149b/9, 149b/14, 150a/5, 150a/14, 150b/1,
150b/3, 150b/5, 150b/6, 150b/8, 150b/14,
151a/2, 151a/3, 151a/5, 151a/9, 151a/10,
151a/12, 151b/10, 152a/13, 152b/9,
152b/14, 153a/1, 153a/8, 153b/2, 153b/3,
153b/10, 154a/1, 154a/4, 154a/9, 154b/3,
154b/13, 154b/14, 155a/2, 155a/4, 155b/8,
156a/4, 156a/7, 156b/13, 157b/2, 157b/3,
157b/7, 157b/9, 158a/1, 158a/8, 158b/2,
158b/4, 159a/2, 159a/3, 159a/11, 159b/4,
159b/10, 159b/13, 160a/4, 160a/8, 160a/11,
160b/3, 160b/4, 160b/5, 160b/7, 160b/8,
160b/10, 161a/4, 161a/13, 161b/3, 161b/5,
162a/6, 162a/8, 162a/14, 162b/7, 162b/8,
162b/14, 163b/9, 163b/12, 164a/2, 164b/3,

164b/5, 164b/14, 165a/3, 165a/5, 165a/6,
165a/7, 165b/2, 165b/3, 165b/4, 166a/11,
166b/1, 166b/5, 166b/7, 166b/8, 166b/10,
166b/14, 167a/13, 167b/2, 167b/12, 168a/3,
168a/9, 168a/11, 168b/1, 168b/6, 168b/8,
169a/3, 169a/9, 169b/6, 169b/11, 170a/2,
170a/3, 170a/10, 170b/1, 171a/14, 171b/2,
171b/3, 172a/8, 172a/12, 172b/12, 173a/5,
173b/6, 173b/7, 173b/12, 174a/3, 174a/5,
175b/3, 175b/5, 175b/6, 175b/10, 175b/13,
176a/2, 176a/6, 176a/13, 176b/7, 177b/2,
177b/3, 178a/12, 178b/5, 178b/13, 179a/4,
179b/9, 179b/10, 179b/11, 179b/13, 180a/2,
180a/7, 180a/11, 180b/3, 180b/6, 180b/7,
181a/8, 181a/10, 181a/14, 181b/6, 182a/6,
182a/7, 182a/9, 182a/11, 182b/1, 182b/3,
182b/9, 182b/11

b.+kine 167a/13, 168a/3

birbir < ET

b.+ge 157b/8

b.+ige 133a/14

birer < ET

b. 120b/5, 123b/5, 130a/6, 143b/12,
144a/1, 144b/9, 145b/6, 148b/14, 154a/2,
154b/1, 159b/9, 160b/2

birev < ET

b. 174a/11

b.+niñ 126a/3

biri

b. 124a/1, 124a/3, 133a/7, 170b/12,
175a/10, 178b/2, 180a/7

b.+niñ 178b/2

b.+ni 135b/14, 143b/6, 151b/14, 173a/1

b.+ge 173a/1

b.+de 128b/5

b.+si 142b/14

birle < ET

b. 150a/11

bisyār < Far.

b. 121a/14, 127b/4, 129a/7, 128b/12,
129b/6, 129b/12, 130a/7, 130b/6, 132b/6,
134a/6, 135a/2, 135a/3, 135b/3, 136a/1,
136b/10, 138a/1, 138a/6, 138a/7, 138b/13,
140b/4, 142a/9, 148b/8, 152a/1, 160b/11,
163a/7, 168a/4, 169b/3, 170a/6, 170a/9,
171a/3, 173a/14, 174b/12, 175b/11, 176a/7,
176a/14, 177b/9, 177b/10, 178a/3, 178a/10,
178a/14, 178b/5, 180b/6, 181a/9, 181b/2,
181b/6, 181b/7, 181b/12, 182a/14

b. édi 152a/8, 153b/7, 164b/4, 169b/12

b.+dur 132a/10, 133b/3, 138a/11, 141a/1
b. bol- 132a/7, 133b/6, 135a/4, 136a/13,
137a/7, 157a/14, 176b/9,

bişim

b.+ığa 151a/10

biz < ET

b. 121a/1, 123a/2, 126b/9, 127a/2, 127b/5,
153b/5, 159b/5, 160a/1, 160a/4, 163a/3,
163a/4, 163a/5

b.+iñ 120a/8, 121b/1, 121b/6, 122b/6,
124b/3, 133b/12, 154a/12, 159a/10

b.+niñ 124b/6, 125a/14, 126b/13,
172a/13, 172b/13

b.+ni 124b/2, 153b/1

b.+ge 120b/4, 120b/10, 123a/8, 124a/9,
125b/7, 126b/9, 146b/5, 159a/4, 159a/9,
162b/14

b.+din 125a/6, 154a/4

boğuz < ET

b.+ı 152a/7, 152a/9

b.+larığa 140a/7

bortag

b. 154a/8

bortaglıg

b.+ı 154a/6

boy < ET

b.+ı 125a/14, 135a/13

boyluq

b. 164a/10

boy(u)n < ET

b.+ı 170a/11

b.+ığa 125b/13, 142b/4, 156b/5, 172b/14

b.+ıda 134b/13

b.+larını 147b/2

b.+larığa 158b/8

bödene

b. 162b/5

b.+ge 162b/4

bölek < ET

b. 125b/6, 125b/7, 125b/8, 125b/9,
125b/10, 149a/5, 156a/3

b.+ke 149a/5

bölük < ET

b. 134b/14, 139b/11

b.+tür 131b/11	133b/11, 133b/12, 133b/14, 134a/2, 134a/3,
b.+din 133b/1	134a/7, 134a/8, 134a/9, 134a/10, 134a/12,
b.+idür 139b/11, 140a/10	134a/14, 134b/1, 134b/12, 135a/6, 165a/11,
b.+ide 134a/2	135a/12, 135b/5, 135b/7, 135b/11, 135b/13,
bölükāt < T.+Ar.	136a/1, 136a/5, 136a/6, 136a/7, 136a/9,
b.+ıdın 139b/11	136a/11, 136a/12, 136a/14, 136b/1, 136b/5,
börk < ET	136b/9, 136b/10, 136b/12, 137a/2, 137a/3,
b. 164a/12	137a/4, 137a/5, 137a/8, 137a/9, 137a/12,
bu < ET	137a/13, 137a/14, 137b/1, 137b/6, 137b/8,
b. 120a/2, 120a/8, 120a/10, 120a/13,	137b/9, 138a/3, 138b/6, 138b/10, 138b/12,
120b/2, 120b/13, 121a/2, 121b/4, 121b/7,	138b/13, 139a/1, 139a/2, 139a/3, 139a/4,
121b/8, 122a/1, 122a/2, 122a/7, 122a/11,	139a/5, 139a/6, 139a/9, 139a/10, 139b/3,
122a/12, 122b/1, 122b/2, 122b/14, 123a/12,	139b/4, 139b/7, 139b/8, 139b/9, 139b/13,
123b/10, 123b/13, 124a/1, 124a/2, 124a/3,	139b/14, 140a/2, 140a/7, 140a/10, 140a/12,
124a/7, 125a/4, 125a/9, 125a/12, 125b/8,	140b/4, 140b/5, 140b/8, 140b/10, 140b/14,
125b/10, 126a/1, 126a/5, 127b/13, 128a/5,	141a/1, 141a/6, 141a/7, 141a/9, 141a/10,
128a/9, 128a/11, 128a/12, 128a/13, 128b/1,	141a/13, 141b/8, 141b/12, 142a/2, 142a/6,
128b/6, 128b/9, 128b/10, 128b/11, 129a/6,	142a/8, 142a/12, 142a/13, 142a/14, 142b/1,
130a/5, 130a/7, 130a/8, 130a/9, 130a/10,	142b/6, 142b/7, 142b/10, 142b/11, 142b/14,
130a/12, 130a/13, 130b/1, 130b/8, 130b/11,	143a/10, 143a/11, 143a/13, 143b/2, 143b/3,
130b/12, 131a/1, 131a/2, 131a/9, 131b/7,	143b/4, 143b/5, 143b/6, 143b/10, 143b/11,
131b/9, 131b/11, 132a/1, 132a/3, 132a/3,	144a/1, 144a/3, 144a/4, 144a/6, 144a/7,
132a/4, 132a/5, 132b/2, 132b/4, 132b/8,	144b/1, 144b/9, 145a/2, 145b/11, 146a/3,
132b/10, 132b/13, 132b/14, 133a/1, 133a/8,	146a/8, 146a/13, 146a/14, 146b/1, 146b/6,
133a/11, 133a/12, 133a/13, 133b/5, 133b/6,	147a/1, 147a/2, 147a/5, 147a/6, 147a/7,
	147a/10, 147a/14, 147b/3, 147b/4, 147b/8,
	147b/12, 147b/13, 147b/14, 148a/1, 148a/5,
	148a/7, 148a/11, 148b/12, 149a/8, 149a/9,

149a/14, 149b/1, 149b/10, 149b/12,
149b/13, 150a/8, 150a/10, 150b/10, 151a/3,
151a/4, 151a/9, 151b/4, 151b/14, 1512a/2,
152a/13, 152b/3, 152b/7, 152b/8, 152b/14,
153a/4, 153a/9, 153a/10, 153a/13, 153a/14,
153b/4, 153b/6, 153b/9, 153b/13, 154a/7,
154a/11, 154b/2, 154b/3, 155a/2, 155a/3,
155b/4, 155b/14, 156b/10, 157a/2, 157a/3,
157a/8, 157a/12, 158a/7, 158a/10, 158a/14,
158b/9, 158b/11, 158b/13, 159a/8, 160a/4,
160a/11, 160b/13, 161a/8, 161a/10,
161a/11, 161a/12, 161a/14, 161b/7, 162a/1,
162a/2, 162a/3, 162a/9, 162a/10, 162a/12,
162b/3, 162b/7, 162b/14, 163a/4, 163a/6,
163b/2, 164a/4, 164b/9, 165b/6, 165b/11,
165b/14, 166a/8, 166a/12, 166a/14, 166b/2,
166b/11, 166b/13, 167a/9, 167b/1, 167b/2,
167b/4, 167b/6, 167b/8, 168b/4, 168b/11,
169a/2, 169a/5, 169a/6, 169b/14, 170a/11,
170a/13, 170b/1, 170b/3, 170b/4, 170b/10,
170b/14, 171b/4, 172a/3, 172a/8, 172b/4,
172b/9, 172b/14, 173b/8, 173b/10, 173b/11,
173b/13, 174a/1, 174a/5, 174a/11, 174b/5,
174b/8, 175a/12, 175b/10, 176a/1, 176a/9,
176b/3, 177a/3, 177a/5, 177b/3, 177b/6,
178a/14, 178b/1, 178b/12, 179a/10,
179a/11, 179a/14, 179b/5, 179b/6, 179b/11,
179b/12, 180a/3, 180a/9, 180a/14, 180b/5,

180b/7, 180b/8, 180b/12, 181a/2, 181a/13,
181b/1, 182a/3, 182a/14, 182b/5, 182b/8,
183a/2, 183a/5, 183a/7, 183a/11

b.+durur 161b/3, 178b/14

budal

b.+ıda 148b/10

budallıq

b. 148b/10

buğday

b.+ı 132a/7

buğūr < Ar.

b.+nı 171a/4

buqalemūn < Far.

b. 135a/12

bular

b. 154b/1, 154b/2, 154b/3, 155a/9,
156a/8, 156b/2, 161b/12, 169b/12, 170a/6,
175b/7, 177a/13, 177a/14

b.+nı 151a/12, 155a/14, 155b/1,
161a/13, 175b/14

b.+nı 158a/8

b.+dın 141b/4, 155a/10

b.+ça 154a/13	but < ET
bulut < ET	b.+ınıñ 135a/8
b. 142a/7	buzuğ < ET
burc < Ar.	b.+dur 139a/1
b. 157b/13	b.+ını 158a/1
b.+ıda 145a/10	buzuğluğ
b.+ıdın 158b/1	b.+dın 138b/14
burun < ET	b.+da 155a/2
b. 121a/2, 121a/6, 121b/6, 131b/9, 133b/11, 136b/9, 151b/1, 154a/6, 154b/11, 158a/2, 174b/7, 175a/2, 175b/6, 179a/1	bülend < Far. b. 140b/10, 140b/12, 152a/13
b.+dın 175b/14	bülendī < Far. b. 127a/12
b.+ını 149a/1	b.+de 132a/8, 132b/11
b.+ıdın 123b/8	b.+lerde 141a/9
b.+lar 164a/2, 166b/3, 171b/5, 173b/14, 176b/8, 179b/12	bülendliq < Far.+T. b. 127a/14
burunduq	b.+ı 138b/10
b. 170a/3	büteke b.140b/4, 140b/6
burunğı	C
b. 132a/12, 143b/10, 158a/3, 162a/12	cā < Far.
burunraq	
b. 145a/1, 154a/1, 167b/5	

c.-yi hayret 145b/1	c.+lardın 141a/2
calya < Far.	cānvarī < Far.
c. 138b/2	c.+dür 135a/7
c.+nı 138b/5	cārī < Ar.
c.+ğa 138b/2	c.+dür 132b/2, 136b/8, 137a/9
c.+dın 138b/4	cavaᅅgar
cām < Far.	c. 127a/4, 149a/2, 148b/10, 126b/13
c.+ğa 145b/10, 145b/12	cāy < Far.
c.+dın 146a/10	c. 161b/2
c.+dındur 180b/10	cefā < Ar.
cān < Far	c.+lar 180a/4
c. 161a/3	cehd < Ar.
c.+ğa 159b/6	c. qıl- 122b/11
c.+ı 123a/12, 126a/5 179a/13	cehl < Ar
cānib < Ar.	c. qıl- 150b/2
c.+i 162b/13, 169a/1	celeb < Far
c.+idin 183a/10	c.+ler 181b/6
cānvar < Far.	celebī < Far.
c.+ları 140b/14	c. 181b/5
c.+lar 132a/6, 141a/2	cem' < Ar.
c.+larını 141a/3	c. 177a/2

c. qıl- 140a/14, 171a/2, 179a/5, 179a/6,
182b/12

c.+niñ 179a/14

c.+ini 140a/14

cemā'at < Ar.

c. 164b/2

cem'ī < Ar.

c. 142b/13

cemi' < Ar.

c. 121a/13, 130b/10, 132a/1, 134a/4,
141a/9, 147a/4, 149a/9, 155a/5, 164b/1,
164b/9, 169a/5, 177a/5, 177a/11, 178a/3,
180b/4

c.+i 157b/6

cem'iyetliq < Ar.+T.

c. 146a/6, 148b/2

cenāb < Ar.

c.+ı 177b/5

cenūb < Ar.

c. 125a/11, 132b/11, 150a/14, 150b/11,
158b/14

c.+ı 128a/6, 131b/3, 148a/5, 166a/1

c.+ıdur 139a/12

c.+ıda 128b/3, 132b/7, 139b/3

cenūbī < Ar.

c. 132a/8

cerge < Moğ.

c.+side 179b/2

cerīde < Ar.

c. 120b/7, 123b/1, 171a/12

cerīme < Ar.

c. 170b/7

cevāb < Ar.

c. 158b/13, 176b/12

c. bér- 155b/6

c.+ıda 170b/12

cevāhir < Ar.

c. 124b/9

cevānib < Ar.

c+ni 145a/8

c.+i 128a/8

c.+din 163a/1

cevşen < Ar.

c. 125a/3	cihāt < Ar.
cezm < Ar.	c.+ı 127b/7
c. qıl- 158a/5,162b/12	c.+ları 127b/11
cébe < Moğ.	cihet < Ar.
c. 127a/4	c. 176b/12
c.+din 163a/9	c.+din 130b/1, 132a/3, 132b/8, 133a/11, 135b/7, 154a/12, 161a/11, 169a/6, 177b/14
c.+si 161a/2, 161a/4	
c.+ler 156a/2, 159a/2	c.+tin 133b/14, 142a/6, 154a/11, 157a/8, 158b/9, 162b/14, 167b/4, 172a/8, 173b/13, 177a/5, 178a/5, 179b/12, 180a/3
c.+lerni 125a/2	
cébe-ḥāne < Moğ.+Far.	c.+imdin 172b/6
c.+si 125a/2	c.+i 162b/7
cébelig < Moğ.+T.	c.+idin 121b/6, 123a/6, 124a/1, 127a/3, 131b/10, 142b/7, 144a/4, 145a/9, 146b/1, 153b/6, 153b/13, 154a/4, 154a/6, 154b/8, 158a/2, 160b/13, 161a/14, 161b/8, 162a/7, 164b/2, 169a/13, 177b/6, 183a/14
c. 150b/5	
cibillī < Ar.	
c. 170b/10	
cidal < Ar.	c.+lerdin 139b/8, 145a/2, 183a/2
c. 128a/3	
cidd < Ar.	cilav-riz < Moğ.+Far.
c. 122a/14, 158a/1	c. 150b/2
cihāngīrlıq < Far.+T.	cins < Ar.
c. 166a/3	c. 136a/13, 143a/2, 137a/3, 141a/2
	cölge

c. 141a/4	ç.+ım 120a/9
c.+de 132b/9	ç.+lardın 148b/11
c.+siniñ 140b/3, 153a/6	çağdavulluq < Moğ.+T.
c.+side 131a/13, 141a/11	ç. 149a/5
culdu < Far.	ç.+qa 161b/8
c. 161a/10	çağır < ET
cūy < Far. Yer	ç. 133b/8, 134b/12, 134b/13
c.-i hoş 137a/13	ç+nı 167b/7
cümle < Ar.	ç.+ı 129b/10, 133b/7, 135a/2
c.+din 171a/1, 177b/3, 180a/2, 180a/7, 180a/14	ç.+ığa 134b/10
cüst < Ar.	ç.+ları 129b/9, 134b/9, 135b/11, 140a/9
c. 135a/10, 174b/7	ç+larıdın 140a/9
cüzv < Ar.	ç.+lar 134a/7
c. 178b/7	çap (1) < Far.
Ç	ç. tüş- 148a/2
çaç < Far.	çapān
ç. 143a/9	ç. 120a/8
ç.+da 143a/13	çapqun (1)
çadır	ç. 158a/4, 160a/8, 161b/3
ç. 120a/8, 152a/12, 159a/2	ç. qıl- 152a/7
	ç.+ğa 144b/10, 154a/8

ç. arzānda-ı ç. 151b/7	çār-ḥadd < Far.+Ar.
çapqun (2)	ç.+i 137a/6
ç. 139a/6, 139a/9	çārsū < Far.
çapqunçı	ç.+sıda 125b/13
ç. 146b/4, 147b/9, 148b/6, 149a/13, 149b/1, 161b/4	çārşenbehī < Far.
ç.+nın 149b/5	ç.+lerdindür 169b/6
ç.+nı 125a/1, 146b/7, 154a/9	çārṭāq < Far.
ç.+sını 124b/13	ç. 167b/3
çār < Far.	çaruq
ç. 139a/14	ç. 120a/8
çār çemen < Far.	çespān < Far.
ç. 132b/2	ç. 174b/8
çārbāg < Far.	çāšnī < Far.
ç. 132a/9	ç.+siçe 181a/6
ç.+qa 126b/13, 162a/10	çāšnīlıq < Far.+T.
ç.+da 159a/2, 160a/4	ç. 181a/6
ç.+dın 159a/3	çāştgāh < Far.
çāre < Far.	ç.+da 146b/2
ç. qıl- 171b/4	çehār-dāng < Far.
ç.+sini 123a/8	ç. 170a/14
	çehre < Far.

ç. 173b/14, 175a/1	ç.+ni 122b/8, 148a/8, 149a/5, 154a/7,
ç.+si 163a/13, 181b/14	162a/5, 165b/10
ç.+siniñ 181b/13	ç.+ge 121a/9
çenār < Far.	ç.+de 154a/10
ç. 123b/2, 136b/13	ç.+din 149a/1
ç.+lar 136b/7, 136b/8	ç.+i 151a/1
ç.+larnıñ 136b/7	ç.+ini 154a/5, 156b/1
çerge (1) < Moğ.	ç.+idin 171b/1
ç.+side 173b/14	ç.+lerini 145b/4
çerge (2)	ç.+lerige 131a/8
ç.+side 182b/5	ç.+lerni 145b/4
çerīde	çeşme < Far.
ç. 149a/12	ç. 128b/4, 128b/5, 128b/7, 136b/11,
çerig < ET	139a/5, 139b/4
ç. 122a/13, 122b/13, 144b/10, 145a/7,	ç.+niñ 136b/12, 136b/13, 136b/14,
146a/12, 146b/6, 147a/9, 147b/8, 147b/11,	137a/2, 137a/4, 137a/5, 137a/8
148a/2, 148a/10, 148b/13, 149a/12, 150a/6,	ç.+ni 137a/5
151a/4, 151b/1, 151b/6, 151b/8, 151b/13,	ç.+ğa 139a/6, 139a/8
152a/10, 152b/9, 152b/11, 152b/13, 157a/9,	ç.+de 136b/12
162a/5, 163b/3, 165b/3, 165b/9, 165b/11,	ç.+din 139a/9
176a/3	ç.+ler 157b/4
ç.+niñ 154a/7	çeşmeliq < Far.+T.

ç 140b/2	ç. 135a/14
çığ	çilgüze
ç. 143a/10, 143b/8, 143b/10	ç. 135a/4, 135a/6, 140b/9
ç.+nıñ 143a/12, 143b/11, 143b/12, 143b/13, 144a/2, 144a/3	ç.+ni 129b/5
ç.+nı 143a/10, 144a/4	çini < Far.
ç.+qa 143a/11, 144a/7	ç.+leri 125a/4
ç.+dın 143b/9	çoğ
çığır	ç.+ı 141b/5, 141b/6
ç.+dın 161a/14	çopān < Far.
çığış < ET	ç. 147b/14
ç.+ıda 140a/1, 136a/5	çu < Far.
çın	ç. 171b/4
ç. 173a/2	çuqur < ET
çırağ	ç. 153b/3
ç+ları 135a/6	ç.+nıñ 143b/7
çırmaqlıq	ç.+nı 143b/7
ç. 142b/3	ç.+da 144a/6
çibin	ç.+larnıñ 143b/5
ç.+i 130a/3, 130a/4, 130a/7, 130a/9	ç.+larda 143b/2
çikin-tala	çuqurçaq
	ç+lar 127a/14

çuqurraq

ç. 143b/1

çün < Far.

ç. 120b/4, 121b/4, 123a/10, 124b/8,
127a/7, 127b/3, 144a/9, 144b/7, 150a/7,
152a/4, 154b/2, 155b/4, 155b/5, 155b/9,
156b/14, 158b/11, 166a/1, 169b/2, 177b/14,
182b/13

D

dābgūlī

d. 162a/10

dada

d.+m 157a/3

dağdağa < Ar.

d. 127b/6

d.+sı 165a/13

d.+sıdın 126b/5

d.+lardın 179a/13

dağı < ET

d. 120b/7, 123b/5, 124a/8, 125a/2, 125a/4,
125b/8, 127b/5, 128a/6, 129b/8, 130b/8,
132a/12, 141a/2, 141a/3, 146b/3, 146b/9,
150b/10, 152b/4, 162b/8, 162b/12

dağ < Far.

d.+lar 155a/10

dāhili < Ar.

d. 137b/8, 181a/1

dahl < Ar.

d. qıl- 179a/2

d.+i 176a/8, 178a/4

dā'ıye < Ar.

d.+si 156a/4

d.+sini 175b/14

daqıqa < Far.

d. 139a/1, 163b/1

dāl < Ar.

d.+dur 180b/5

dāmen < Far.

d.-i küh 172b/8

d.-i küh+ınıñ 129b/9

dāmene < Far.

d. 135b/10

d.+ğa 148b/6

d.+de 135b/13, 136a/1, 136a/4, 136b/11,
137a/1

d.+dağı 128a/13, 150b/2

d.+din 149a/6

d.+si 128a/11, 150a/14

d.+siğa 148b/6

d.+side 128a/12, 132b/10, 136a/12,
139b/3, 152a/1, 157a/11

d.+leriğa 135a/14, 146a/13

dānişmend < Far.

d. 138a/7, 177b/9, 178a/10, 178a/11

d. bol- 164a/3

darb < Ar.

d.-ı rāst 165a/4

dārende < Far.

d.+ler 142b/7

dārūğa < Moğ.

d.+sı 165b/5, 183a/10

dārūganişin < Far.

d. 131b/12

dārūğalıg < Moğ.+T.

d.+ı 159a/14

dārū'l-qazā < Ar.

d.+ğa 164b/5

da'vā < Far.

d. qıl- 124b/6, 168a/11

d.+sı 179b/4

dāyim < Ar.

d. 127a/1, 135a/9, 173b/3, 174a/10

def' < Ar.

d. 163a/5

d. qıl- 139a/9, 173b/13

d.+iğa 162b/12

defn < Ar.

d. qıl- 183a/5

deh-çil < Far.

d.+ğa 129a/11

deh-der-deh < Far.

d. 132b/3, 137a/5

deh-sī < Far. Ona karşı otuz

d. 129a/11

delv < Ar. Kova, kova burcu

d. 145a/10

der-āmed < Far.

d. 128b/14

d. 144b/11

ders < Ar.

der-best < Far.

d. 178a/8

d. 159a/14

d. ayt- (ders aytur édi) 138a/7

derc < Ar.

dervāze < Far.

d. qıl- 174a/3

d. 127a/13

derd < Far.

d.+de 158b/4

d.171b/4

d.+si 130a/8

dere < Far.

d.+siğaça 127a/10

d. 120b/14, 125a/14, 147a/1, 160a/14

d.+lerğa 127b/12

d.+niğ 133b/12, 147a/3

dervīş < Far.

d.+ğa 147a/2

d. 178b/8, 183a/10

d.+de 162a/3

d.+ni 181b/4

d.+din 137a/9

dervīşlik < Far.+T.

d.+si 162a/3

d. 166b/5

d.+siniğ 126b/3

deryā < Far.

d.+leridin 162a/3

d. 136a/12

d.+lerdür 141a/8

d.+dın 151a/13

der-hem < Far.

d.+sı 146b/4

d. 137a/8

d.+sıdın 124a/4, 151b/12, 152a/8

deriçeliq < Far.+T.

d.+lardın 149a/10

dest < Far.

d. 150b/8

dest-endāzlıq < Far.+T.

d.+qa 127b/8

destür < Far.

d. 123b/3, 123b/5, 148b/12, 158b/5

d.+ı 156b/14

deşt < Far.

d. 137a/2, 138a/12

d.+niñ 136a/5

d.+tin 136b/11

d.+iniñ 153b/4

d.+ler 153a/2

devlet < Ar.

d.+i 144b/2

d.+iniñ 124a/6, 170b/9

devleth^ıāh < Ar.+Far.

d. 123a/11

devleth^ıāhāne < Ar.+F.

d. 121a/4, 123a/11

devleth^ıāhlıq < Ar.+Far.+T.

d. 120b/10, 123a/9

d.+ını 122b/10

dék < ET

d. 120a/14, 121b/10, 122b/4, 124b/3,

125a/4, 125b/2, 129b/12, 135a/6, 135a/9,

135a/11, 135a/13, 138b/2, 140b/3, 140b/10,

141a/5, 141a/7, 141b/11, 143a/10, 143b/2,

143b/8, 144b/1, 146b/6, 146b/13, 151a/4,

151a/13, 151b/8, 153a/9, 153b/8, 154a/10,

156a/1, 156b/6, 156b/12, 158b/9, 162a/7,

162a/13, 162b/14, 163a/2, 164b/4, 165a/1,

165b/6, 166a/1, 166a/12, 166b/8, 169b/3,

175b/11, 176a/13, 177a/10, 181b/6

d.+rü 122a/1

dıraht < Far.

d. 133b/7, 137a/3, 139b/2

d.+dur 133b/5

d.+ı 135a/5, 137a/1

d.+ıdur 136b/14

d.+ları 132b/4, 137a/11

d.+larıdur 132b/4, 136b/13

d.+lardur 136b/9, 136b/12

d.+lardındur 135a/5

dībāçe < Ar.

d.+de 176b/3

dīger < Far.

d. namāz-ı d. 137b/10, 149a/12

d. namāz-ı d.+geçe 124a/10, 158b/5

diqqat < Ar.

d. 178a/2

dilh'āh < Far.

d.+ı 177a/1

dil-şikeste < Far.

d. bol- 122b/3

direng < Far.

d. 120b/5, 127a/3

d. qıl- 151a/10

dīvān < Ar.

d. 163b/11, 164b/12, 166a/8, 171a/5,
174a/6, 177a/7, 177a/11, 179b/6, 180b/3

d. qıl- 177a/9

d.+da 177a/10

d.+ı 164b/13, 170b/13, 176b/7, 180b/3,
181a/13, 181a/14, 181b/9

d.+ıda 176b/8

d. ğayr-i d.+da 163b/12

divānī < Far.

d.+ler 176b/11

d.+lerdin 176b/11

du'ā < Ar.

d.+lar 157a/7

dū-dāng < Far.

d. 170b/1

duhūl < Ar.

d. 136a/7

dūr < Far.

d. 173a/11

dünyā < Ar.

d.+dın 167b/6

dürüstluq < Far.+T.

d.+lar 124b/1

düşmen < Far.

d. 144b/5

E

ebrişimīne < Far

e. 164a/12

ebyāt < Ar.

e.+ı 171a/6, 181b/4

e.+ımı 178b/14

e.+ıdındur 174a/3

e. ekşer+i e. 181b/8

ecel < Ar.

e. 155b/9, 156b/14

eczā < Ar.

e.+da 177b/6

edā < Ar.

e. qıl- 135b/12

ednā < Ar.

e. 120b/3

ef‘āl < Ar.

e. 181b/4

e.+i 166a/3

e.+idin 159b/6

eger < Far.

e. 122a/4, 123a/10, 124a/5, 129b/11,
131a/12, 133a/1, 133a/4, 134a/11, 134a/12,
134a/13, 134a/13, 134b/3, 135a/14, 139a/5,

142a/6, 147a/6, 149b/13, 178b/1, 180a/8,
180a/9

egerçi < Far.

e. 120a/10, 121b/5, 129b/10, 129b/14,
131b/8, 133a/5, 133b/9, 134b/6, 134b/14,
135b/12, 136b/1, 140b/7, 140b/11, 141b/2,
141b/6, 150a/5, 151b/1, 152a/7, 153b/7,
159a/5, 160a/1, 166a/5, 166a/7, 166a/12,
167b/3, 172a/5, 172b/10, 175b/2, 176a/10,
177a/10, 177b/10, 177b/13, 179a/12,
179b/4, 180b/13, 181a/6, 181b/1, 181b/9,
182b/5, 182b/8

ehl < Ar.

e. 138a/6, 171a/12

e.-i fażl 171a/7, 177b/1

e.-i hüner+ğa 171a/8

e.-i manşıb 177a/5

e.-i nağme+din 182a/2

e.-i sâz+dın 182a/4

ekābir < Ar.

e.+idin 138a/6

ekşer < Ar.

e. 120a/7, 122b/12, 126b/7, 129b/14,
131a/8, 136a/12, 136b/5, 139a/14, 140b/4,

141a/4, 141a/8, 142a/3, 148a/2, 150a/6,
151a/1, 153b/11, 156b/8, 157a/13, 157b/12,
160a/9, 165b/10, 166a/13, 172a/3, 178b/4

e.+niñ 1147a/12, 161a/4

e.+i 147b/13, 150b/2, 171a/6, 176a/14

e.+idin 176a/12

e.+i ebyāt+ı 181b/8

elbette < Ar.

e. 149a/10

elfāz < Ar.

e. 131b/5, 174a/3

e.+da 178a/1

e.+ıdın 179a/12

ellig

e. 138b/10

emçek

e.+ige 160a/12

emlūk

e. 129b/5, 133b/5

emn < Ar.

e. bol- 132a/3

emr < Ar.

e. 176a/9

e.+i 183a/11

emrī < Ar.

e.+dür 176b/3

emsile < Ar.

e. 178b/14

enbiyā < Ar.

e.+nı 176b/1

engīz < Far.

e. 155a/4

envā' < Ar.

e. 143a/4

e.-yi bī-edebliq+lar 155a/9, 159a/6,
160a/5

e.-i fitne+ler 158a/9

e.-i lāle+ler 136a/1

erguvān < Far.

e. 137a/6, 137a/8

e.+ı 137a/7

erguvānzār < Far.

e. 137a/2, 137a/3

e.+ğa 137a/6	e.+lerni 148a/13
e.+dın 137a/3	eşnā < Ar.
erk	e.+da 121a/8, 157a/12, 162a/1
e. 128b/10	eş'ār < Ar.
e.+niñ 127a/11, 128b/10	e. 176b/5
e.+te 128b/13	eṭrāf < Ar.
e.+i 128b/9	e. 128a/8, 145a/7, 163a/1
e.+iniñ 128b/14	e.+ı 132b/4
erre-taşı	e.+ını 137a/4
e. 133b/8, 133b/9	e.+ığa 143a/11, 143b/8
ervāh < Ar.	e.+ıda 130a/1, 136b/12
e.+ığa 157a/7	e.+ıdağı 129b/6
erzānliq < Far.+T.	eṭvār < Ar.
e.+dur 138a/4	e.+ı 123a/5, 164a/14
esbāb < Ar.	evqāt < Ar.
e.+ı 122b/1	e.+ı 180b/14
esīr < Ar.	evlād < Ar.
e. 146b/3	e.+ı 138a/10, 138b/6, 166a/4
e. tüş- 126b/8	e.+ınıñ 137b/4, 138b/13
e.+ni 146b/3	e.+ıdın 142b/1
e.+i 150b/10	evliyā < Ar.

e.+nı 176b/2	147b/13, 147b/14, 148a/9, 153a/11,
evvel < Ar.	153a/13, 154b/10, 154b/11, 155a/1,
e. 164a/14, 164b/6, 168b/12, 173a/8,	156b/14, 157b/11, 160a/9, 160a/13,
174b/4	161b/12, 164a/4, 164a/14, 165b/10,
evzān < Ar.	166b/10, 166b/13, 167a/2, 167b/6, 169a/14,
e.+ıda 171a/4	170a/11, 170b/7, 170b/10, 174b/8, 175a/11,
eyvān < Far.	176a/2, 176a/11, 176a/12, 176b/12,
e.+ıda 157b/10	177a/13, 177b/14, 178a/5, 178a/13, 178b/1,
égeçi < ET	178b/2, 179a/3, 179a/14, 179b/12, 179b/13,
e.+si 164a/1, 164a/8	180a/3, 180b/9, 180b/14, 181a/4, 182a/6,
égin < ET	182a/10
é.+leride 120a/8	é.+dürler 166b/10, 170b/6
égri-bükri	ékin < ET
é. 136b/9	é. 139b/2
égrilik	é.+ge 138b/12
é.+i 154a/12	é.+i 129b/11, 138a/1
éken	é.+iniñ 138a/2
é. 123a/3	é.+idin 138a/2
é.+de 121a/6, 126a/6, 149b/10, 154b/6,	é.+leri 141a/7
158a/9, 158a/10, 162a/1, 170b/10	ékkele
é.+dür 123b/11, 126b/5, 136b/1, 137b/5,	é.+siniñ 133b/9, 166a/14
137b/6, 138b/1, 138b/7, 138b/9, 145b/9,	é.+sidin 179a/12
	ékki < ET

é. 120a/8, 120b/3, 121a/8, 121a/9,
123b/10, 124a/1, 124a/7, 125a/9, 125b/10,
127b/2, 127b/14, 128a/10, 128b/6, 129a/4,
129a/13, 130a/2, 130a/6, 130b/5, 131b/11,
132a/1, 133a/13, 133b/1, 133b/2, 133b/4,
133b/7, 135a/8, 135b/13, 136a/5, 136b/4,
136b/14, 137a/1, 137b/10, 139a/4, 139b/11,
140b/1, 143b/9, 145b/4, 145b/9, 146b/7,
147a/1, 147a/3, 147a/9, 147b/13, 149b/8,
149b/10, 150a/5, 150a/9, 150a/14, 151a/8,
151a/12, 151b/6, 152a/9, 152a/14, 153a/1,
153b/1, 153b/10, 154a/3, 156a/4, 157b/8,
158b/2, 158b/4, 159b/4, 160a/4, 160b/3,
161a/4, 161a/6, 161b/2, 161b/3, 162b/7,
163a/9, 163b/9, 164a/9, 165b/2, 165b/6,
168a/8, 169b/9, 173a/5, 178b/1, 179a/11,
182a/11

é.+niñ 166b/2

é.+si 128b/4

é.+sini 167a/7

ékkinçi < ET

i. 168a/4, 168a/14

ékki yüz

é. 124b/3, 142b/13, 147b/5, 152b/11

é.+din 120a/6

ékki yüz ellig

é. 124b/3

él < ET

é. 120a/12, 120a/14, 120b/4, 122b/5,
122b/6, 125b/5, 126a/2, 126a/5, 126b/5,
126b/7, 133b/11, 134a/7, 135a/14, 138b/3,
144b/4, 144b/7, 144b/9, 145a/14, 147b/4,
150a/11, 153b/13, 154b/4, 159b/14, 163a/3,
170a/1, 170a/7, 170b/9

é.+dür 135a/4, 137b/2, 138a/5, 139b/2,
148b/2

é.+niñ 138a/3, 181b/13

é.+ni 120b/14, 121a/5, 122b/6, 127b/13,
133a/11, 160b/9

é.+ge 126a/2, 127a/5, 134b/12, 144b/8,
160b/3, 180b/3

é.+din 134a/14, 162b/2, 177b/1, 182b/9

é.+i 126b/6, 126b/14, 127a/12, 127b/3,
130b/3, 132b/14, 134a/4, 134b/6, 135a/3,
138a/5, 139b/2, 139b/2, 142b/5, 142b/12,
147b/8, 148a/2, 148b/2, 149a/7, 149a/13,
150a/6, 150b/13, 151a/1, 151a/4, 151b/1,
154a/4, 183a/1

é.+iniñ 128b/6, 132a/6, 135a/6, 141b/10,
152a/10, 152b/11, 152b/14

é.+ini 138b/14, 148b/13, 162a/14	é.+i 172a/12, 174b/1
é.+idin 151b/13, 152b/9	é.+ige 157b/8, 166a/1, 167a/6
é.+lerige 141b/1	é.+idedür 140a/5
é.+ler 121a/14, 127b/8, 127b/9, 142a/8, 143a/3, 146a/6, 151a/1	é.+ide 154b/13
é.+lerniñ 122b/3, 155a/5	é.+idin 182a/8
élçi < ET	é.+lerige 151a/6
é.+ler 122a/13	é.+leride 120a/7
élçilik	éllig < ET
é.+ke 120a/13, 120b/2, 123a/9	é. 159a/11, 143b/6, 160b/1, 132b/12
élgün	ér (1) < ET
é.+ge 125b/5	é.+ge 181b/3
é.+ni 126a/2	érte < ET
é.+ni 127b/10	é. 139b/14, 160b/6
élig < ET	ése
é. 125b/2, 161a/9, 173a/5, 175a/6	é. 146a/10
é.+e 146b/6, 147a/10, 148a/10, 151a/4, 151b/8, 154b/8	éşek < ET
é.+ge 142b/3, 144a/6, 167a/8	é.+i 180b/1
é.+din 169b/5	éşik < ET
é.+imni 176b/13	é. 143b/3, 144a/6, 159b/1
é.+iñde 155b/7	é.+ke 126a/4, 144a/4, 174a/12
	é.+te 174a/9, 174a/10

é.+din 143b/4	f. bol- 150a/6, 157a/8
é.+ige 143b/8	Fārsī < Ar.
é.+ide 159a/13, 172b/9, 172b/10, 175b/4, 183a/9	f. 131b/4, 166a/8, 171a/5, 178b/13, 179a/4, 180b/6
é.+idin 143b/7	farz < Ar.
ét	f. 145a/3
é.+i 160b/5	fāšid < Ar.
é.+idin 160b/6	f. 159b/2
étek < ET	fāšīl < Ar.
é.+ini 178b/2	f. 158b/4
é.+ide 135b/12	f.+leri 157a/13
é.+ideki 150b/1	fāsiq < Ar.
F	f. 175a/6
fāḥiše < Ar.	faşl < Ar.
f. qıl- 181b/5	f.+a 132a/3, 132b/9, 139b/13
f.+ler 181b/6	f.+larında 141b/13
faqīr < Ar.	fāyide < Ar.
f. 157a/7, 174a/14, 180b/14	f. qıl- 159b/7
fānī < Ar.	fayşal < Ar.
f. 171a/6	f. 177a/12
fāriğ < Ar.	fazl < Ar.

f. 128a/2, 177b/1	fıq̄h < Ar.
f. ehl-i f. 171a/7, 177b/1	f.+da 179a/4
feh̄m < Ar.	fısq < Ar.
f. 179a/12	f. 169b/14, 175a/6
f.+ler 182b/2	fiṭr < Ar.
ferd < Ar.	f. ‘ıyd-ı f. 150a/1
f. 171a/12	fikr < Ar.
fermān < Far.	f.+iḡa 180b/14
f. 127b/3	fi‘l-cümle < Ar.
f. bér- 146b/13	f. 129b/12, 157a/12, 180b/2, 181a/7
f. bol- 124b/8, 127a/4, 147a/10, 157b/14	fi‘l-hāl < Ar.
f.+larını 159b/12	f. 126a/6, 126a/7, 146a/7, 147a/9, 152b/3, 182a/8
f.+lar 146b/11	fi‘l-vāqi‘ < Ar.
feth̄ < Ar.	f. 124b/7, 145b/1, 151b/5, 152b/6, 182b/3
f. qıl- 131a/10, 132a/11, 135b/5, 139a/1, 146a/10	firāq < Ar.
f.+i 139b/9	f.+lar 157a/6
fetret < Ar.	fīrūzceng < Ar.
f.+lerde 121a/2	f. 167a/2
Fevāyidü’l-kibar	fitne < Ar.
f. 170b/14	f. 121b/12, 162a/12

f. qıl- 172b/5	f. 169b/14
f.+ğa 121b/2	G
f. envā‘-i f.+ler 158a/9	ğabğab < Ar.
f. sebeb-i f. 121a/9	ğ.+ını 181b/13
fuhş-gūy < Far.	ğāfil < Ar.
f. 174b/1	ğ. 160a/11
fulān < Ar.	ğāfillıq < Ar.+T.
f. 182a/10	ğ.+ıda 175a/13
fulānī < Ar.	ğāh < Far.
f. 170a/11	g. 153a/12
f.+niñ 170a/11, 182a/10	ğāhī < Far.
fursat < Ar.	g. 127a/1, 128a/14, 147b/14
f. 120b/5, 139b/9, 139b/10, 140a/2	ğalaṭ < Ar.
f.+ta 120a/13, 120b/13, 121b/2, 123a/3, 155b/11, 162b/9, 168b/4, 176b/10, 176b/14, 177a/3, 177a/9, 183a/5	ğ. 171a/4
f.+lar 121b/13	ğalebe < Ar.
fūṭa < Far.	ğ. 140a/7, 141b/5, 135a/2, 182b/2, 128a/14, 138a/12, 174b/1
f. 172b/14	ğālib < Ar.
fuṣalā < Ar.	ğ. 173a/6
f.+sı 176a/7	ğ. bol- 165a/11
fücūr < Ar.	ğālibā < Ar.

ğ. 130b/1, 132b/9, 133a/12, 135a/13,
135b/7, 137b/3, 150b/4, 151a/11, 152b/4,
153b/3, 173a/11, 173b/2, 174b/4, 176a/6,
176a/12, 179b/5, 180b/13, 181a/13

ğāliz < Ar.

ğ. 166b/11

ğam < Ar.

ğ. 174a/4

ğ.+lar 150a/11

ğanīm < Ar.

ğ. 158b/9

ğ.+niñ 122b/5, 163a/2

ğ.+ni 139a/9, 162b/6, 173b/13

ğ.+leriniñ 147a/13

ğ.+lerni 151a/14

ğanīmet < Ar.

ğ. 150a/12

ğār < Ar.

ğ. 146a/1

ğarābet < Ar.

ğ.+i 135a/7, 182b/12

Ġarāyibü'l-şıġar

ğ. 170b/13

ğaraz < Ar.

ğ. 126b/4, 153b/2

ğ.+ım 158b/9

ğ.+ı 177b/2

ğarb < Ar.

ğ. 134a/3, 134b/8, 140b/1, 141a/3, 142a/4

ğ.+qa 137b/9, 149a/6

ğ.+ı 130a/5, 148a/5, 165b/14

ğarb-cenūb < Ar.

ğ. 132b/3, 137a/8, 137a/10, 158b/1

ğ.+ıda 136a/8

ğarbi < Ar.

ğ. 137a/1, 150a/3

ğarīb < Ar.

ğ. 124a/1, 128b/10, 140b/12, 141b/7,
143a/14, 144b/2, 153a/2, 166b/7, 173b/1,
173b/8, 183a/11

ğarīban < Ar.

ğ. bol- 150b/8

ğarīblıq < Ar.+T.

ğ.+ta 169a/8

ğaşüb < Ar.

ğ. 133a/11, 162a/3

ğ. 136b/6

gāv < Far.

ğ. 180b/5

g. 146b/2

ğ.+ni 150a/10

ğavğa < Far.

ğ.+din 179b/6

ğ. 128a/1

ğ.+imni 179b/5

ğ. qıl- 147a/4

ğ.+ide 179b/8

ğ.+sını 127b/12

ğ.+leri 181a/6, 181a/14

gāvmiṣ < Far.

ğazel-gūy < Ar.+Far.

g. 146b/2

ğ.+dur 181a/13

ğāyeteṣ < Ar.

ğazeliyyāt < Ar.

ğ. 177b/5

ğ. 170b/13

ğayr < Ar.

ğ.+nı 179b/6

ğ.-ı ‘Arab+nı 129a/3

ğ.+ınıñ 176b/5

ğ.-ı dīvān+da 163b/12

ğazvi < Ar.

ğ.-ı Hindūstān+nı 129a/3

ğ.+de 168b/9

ğ.-ı méniñ 158a/9

gec < Far.

ğ.-ı mükerrer 133b/1, 136a/2, 173b/1,

g. 137a/5

180b/1

Geberī

ğ.-ı mükerrer+dür 142a/12

g. 131b/5

ğayn < Ar.

gele < Far.

g. 147b/14, 148b/7, 149a/13, 149a/14,
151b/1

gerd < Far.

g.+ler 157b/6

gerden < Far.

g.+iler 182b/2

gerdene < Far.

g.+i 147a/9

geri < Hint.

g. 123b/9, 123b/10

g.+din 124a/7

germser < Far.

g. 129a/12, 132a/3, 139b/13, 145a/12

germseri < Far.

g. 129b/1, 129b/4, 133b/3

gešt-gāh < Far.

g. 128b/6

gez < Far.

g. 135a/9, 142a/12, 142b/1

g.+ni 142a/13, 142b/4

ġybet < Ar.

ġ. qıl- 144b/4

ġiçek < Far.

ġ. 182a/8

ġ.+ni 182a/3, 182a/5, 182a/9

ġ.+ke 182a/3

ġ.+de 182a/7, 182a/9

gird < Far.

g. 137a/11, 147b/8

g.+ġa 148b/11

g.+ide 130a/10, 137a/11

girdāgird < Far.

g.+i 128a/10, 128b/3, 132b/5, 139b/7,
144a/5

giriftār < Far.

g. bol- 160a/2, 175a/6

g. qıl- 75a/3

giyāh < Far.

g.+lar 145a/13

ġol < Moğ.

ġ. 126b/11, 127a/4, 127a/7, 148b/10,
172b/11

ġ.+nıŋ 127a/7

ğ.+da 149a/3	ğ.+i 166a/7
goşāne < Far.	gūr-ḥāne < Far.
g.+dur 128a/14, 135a/2	g.+si 127a/7
gölāne < Far.	g.+sidür 130a/9
g. 176b/3	g.+siniḡ 126b/12, 126b/14
ğuma	ğurūr < Ar.
ğ. 169b/12	ğ.+ıdın 170b/9
ğ.+lardın 169b/6, 169b/12	ğusl < Ar.
ğunca < Far.	ğ.+dın 150a/6
g.+larıdın 143a/9	ğ. ‘ıyd-ı ġusl+ıġa 150a/2
q.+larnı 143a/10	ğuşāylıq < Far.+Ar.
ğunçaçı	g. qıl- 181b/14
ğ. 167b/9, 169b/12	ğūşt < Far.
ğ.+dın 168b/6	g.+ıdın 160b/4
ğ.+sı 166a/14, 169a/9	ğüft u ġū < Far.
ğ.+sıdın 167a/9	g. 178a/2
ğunçaçılıq	ğül < Far.
q. 169a/11	g. 136a/3
ğūnyālıq	g.+i 137a/6
g. 137a/6	ğül-būy < Far.
ğurbet < Ar.	g. 136a/3

Gülistān

g.+ler 124a/5, 131a/8

g.+da 183a/13

güzerā < Far.**gümbed** < Far.

g. 182a/1

g. 138b/5

güzerāraq < Far.+T.**gümrāhlıq** < Far+T.

g. 164b/3

g. 166b/12

güzür < Far.**günāh** < Far.

g. 124a/4

g. 159b/8

H

g.+ını 159b/9

ḥabāšet < Ar.

g.+larını 158b/8

ḥ. qıl- 146a/2

gürūh < Far.**ḥaber** < Ar.

g. kemān-ı g.+sini 167a/1

ḥ. 125a/6, 125a/9, 134a/8, 144b/14,

güzer < Far.

156b/10, 166b/4, 168b/4, 169b/5

g. 124a/5, 131a/8, 149b/12, 153b/7,

ḥ. tap- 148a/7, 148b/4, 158a/7

153b/12, 161a/8, 161a/9

ḥ.+ni 122b/14

g.+i 131a/11, 131a/12, 142a/4, 143a/5

ḥ.+i 122b/13, 154b/7, 166b/5, 182b/7

g.+idür 139b/14

ḥ.+im 122a/7

g.+ini 160b/8

ḥ.+ini 159b/14

g.+idin 120b/10, 131a/5, 131a/6, 131a/10

ḥ.+lerini 155a/3

g.+lerini 122b/2

ḥacc < Ar.

g.+leride 122a/14

ḥ. 164a/7

h̄āce < Far.

h̄. 146a/2

h̄açır < Far.

h̄. 124b/9

h̄.+ımmı 159a/3

h̄ad(d) < Ar.

h̄.+in 159b/5

h̄.+ığa 155b/10

h̄adīş < Ar.

h̄. 178b/12

h̄āfıza < Ar.

h̄.+sı 178a/13, 181b/7

h̄afif < Ar.

h̄. 179b/10, 179b/11, 181a/14

h̄āher-zāde < Far.

h̄.+si 126a/14, 156b/4, 180b/10

h̄.+sidür 120b/13

h̄āhi < Far.

h̄. 123b/14

h̄ār < Far.

h̄. 123b/14, 124b/4

h̄aqq < Ar.

h̄. 169a/1

h̄aqr < Ar.

h̄. 140b/12

h̄ākriz < Far.

h̄.+ı 127a/12

h̄āl < Ar.

h̄. 120a/10, 152b/14, 153a/10, 164b/9,
179b/8

h̄. qıl- 162b/8

h̄.+din 179b/4

h̄.+ı 154a/11, 179b/4

h̄. ḥasb-i h̄. 171b/3

h̄ālā < Ar.

h̄. 121b/2, 122a/4, 129b/10, 134a/5,
155b/7

h̄āla < Ar.

h̄.+m 157a/5

h̄alāş < Ar.

h̄. bol- 168b/14, 126b/5

h̄alāyıq < Ar.

h̄.+nıq 127b/12

hālet < Ar.

h.+i 171b/2

h.+te 173b/8

hālī < Ar.

h. 139b/1

hālvēt < Ar.

h. 128a/14, 152b/1

h. qıl- 152b/1, 176b/12

hāml < Ar.

h.+ini 151a/11

hāmır < Ar.

h. édi 155b/1

hāmse < Ar.

h. 170b/12, 180b/10

Hāmseteyn

h.+niņ 181b/8

hāncak < Far.

h. 141b/4, 135a/4

h.+dur 141b/5

hāncāqlıq < Far.+T.

h. 140b/10

hānefī < Ar.

h. 138a/5

hānım

h. 126a/10

h.+niņ 157a/4

hānūmān < Far.

h.+ı 179a/14

hān-zāde < Far.

h.+din 170a/2

hārāb < Ar.

h.+tur 139a/4, 181b/2

h. bol- 144b/12

h. qıl- 151b/7

hārāblıq < Ar.+T.

h. qıl- 135b/6

hārābraq < Ar.+T.

h. 162b/8

hārāc < Ar.

h.+da 135b/12

hārēkāt < Ar.

h. 172a/1

hareket < Ar.

h. 164b/3

h. 134b/4

har-vār < Far.

h. qıl- 120b/8, 134a/13, 134a/13

h. 144b/11

h.+tin 138b/6

hasb < Ar.

h.+i 138b/4

h.+e 156b/12

hareem < Ar.

h.-ı hāl 171b/3

h.+i 157a/5, 168b/2

haspūş < Far.

h.+leri 169a/5

h. qıl- 127b/1

h.+leridin 169b/3

hāşıl < Ar.

harfeger < Ar.+Far.

h. 171a/2, 181b/5

h.+ler 180b/4

h. bol- 176b/11

harf < Ar.

h.+ı 138a/2, 159a/14

h.+ni 124a/7, 134b/1

h.+ımı 144b/11

h.+ler 176b/1

hāşılraq < Ar.+T.

harfī < Ar.

h. 135b/8

h. 124a/1

hasīs < Ar.

har-gāh < Far.

h. 159a/7

h.+ım 152a/11

hasr < Ar.

hārliq < Far.+T.

h. 153a/13

h. 155a/11

hāşşa < Ar.

harrāf < Ar.

h. 151b/3, 159a/3, 159a/9

ḥāṣṣiyyet < Ar.

ḥ.+i 149a/9

ḥ.+idür 141b/7

ḥasūd < Ar.

ḥ. 159a/7

ḥaṣmet < Ar.

ḥ. 123b/3

ḥaṭır < Ar.

ḥ.+ğa 177b/6

ḥ.+ımğa 120a/1

ḥ.+ı 123a/6

ḥ.+ıdın 127b/6

ḥāṭırḥāh < Ar.+Far.

ḥ. 145a/4, 176b/8, 139b/8

ḥāṭır-niṣān < Ar.

ḥ. 159b/9

ḥaṭīb < Ar.

ḥ. 120b/9

ḥatīm < Ar.

ḥ. 157a/7

ḥ.+ğa 161a/12

ḥatt < Ar.

ḥ. 171a/2

ḥ.+mı 144b/12

ḥ.+ıdın 179a/6

ḥ+ları 122a/11

ḥātūn < Far.

ḥ. 134a/10, 169a/2, 169a/14

ḥ.+ğa 181b/3

ḥ.+ı 168b/12, 183a/1

ḥ.+ını 160a/1

ḥ.+lar 180a/13

ḥ.+lardın 169b/12

ḥavātīn < Far.

ḥ. 168b/12

ḥavīd < Far. ot

ḥ. 152a/7, 152a/9

ḥavīdzār < Far.

ḥ. 152a/9

ḥavz < Ar.

ḥ.+nıḡ 132b/4

ḥ.+idür 132b/3

ḥayāl < Ar.

ḥ. 176a/3

ḥ. qıl- 130b/14, 159b/2, 160a/6

ḥ.+da 125b/10, 150a/1

ḥ+ı 120b/6, 155b/14, 164a/14, 183a/2

ḥ.+ları 158a/8

ḥayāt < Ar.

ḥ.+ıda 167b/5

ḥayl < Ar.

ḥ. 123b/12, 124a/9

ḥaylī < Far.

ḥ. 121b/7, 123a/8, 125a/4, 129b/9,
132b/6, 132b/13, 133a/11, 134b/2, 135a/7,
136b/3, 137a/12, 138a/5, 139b/1, 141b/9,
142b/6, 148a/10, 149b/11, 150b/10, 153b/7,
158a/12, 158a/13, 161a/2, 161b/7, 164a/9,
166a/12, 166b/3, 166b/12, 167a/2, 167a/5,
167b/10, 171b/7, 173a/4, 173b/9, 174b/7,
176b/1, 178b/12, 179a/3, 180a/3, 180a/4,
181a/3, 181b/9, 182a/1, 182a/11, 182a/12,
183a/1

ḥay(i)r < Ar.

ḥ. 121b/3

ḥ. qıl- 174b/1

ḥ. binā-yı h. 171a/11

ḥayret < Ar.

ḥ.+tür 145b/1

ḥ.+i 145b/1

ḥ. cā-yi 145b/1

ḥaysiyyet < Ar.

ḥ.+ni 182b/11

ḥ.+i 176a/13

ḥ.+iğa 175a/5

ḥaysiyyetliq < Ar.+T.

ḥ. 175a/14

ḥāzır < Ar.

ḥ. 176b/12, 182b/13

ḥ. bol- 183a/6, 163b/12

Heft Munzar

h. 180b/11

Heft Peyker

h. 180b/11

hem < Far.

h. 121a/4, 121b/1, 121b/9, 122a/12, 123a/11, 123a/13, 123b/4, 123b/11, 124a/13, 124b/6, 124b/7, 125b/14, 127a/5, 129a/2, 129b/8, 129b/14, 130a/10, 130b/12, 131a/5, 132b/4, 133a/10, 133b/4, 133b/6, 133b/11, 134a/7, 134b/14, 135a/12, 135b/4, 136a/5, 136a/13, 136b/1, 137a/7, 137b/1, 137b/4, 137b/5, 137b/6, 137b/7, 137b/8, 137b/14, 138a/11, 139a/3, 139a/4, 139b/8, 140a/9, 141a/6, 141a/10, 141a/11, 141b/5, 141b/6, 142a/1, 142a/4, 142a/11, 142b/10, 145a/1, 145b/9, 146a/3, 146a/10, 146a/14, 147a/11, 147b/2, 147b/6, 147b/8, 148a/6, 148a/11, 148b/2, 148b/14, 149b/10, 149b/13, 150a/7, 150b/4, 150b/4, 150b/10, 151a/11, 151b/1, 151b/5, 151b/7, 151b/8, 152a/11, 152b/8, 153a/5, 154a/9, 154b/1, 154b/2, 154b/3, 154b/14, 155b/2, 155b/12, 156b/3, 157a/14, 157b/7, 158b/4, 158b/13, 159b/5, 160b/1, 160b/2, 161a/10, 161a/12, 161a/14, 161b/3, 161b/6, 162a/5, 162a/10, 162b/8, 164a/4, 164a/7, 164b/3, 164b/4, 165a/1, 165a/10, 165b/4, 165b/5, 165b/13, 166a/8, 166a/13, 166b/1, 166b/7, 169a/1, 169a/14, 169b/5, 169b/9, 170a/4, 170a/8, 170b/4, 170b/6, 170b/10, 170b/14, 171a/4, 171a/5, 171b/10, 171b/11, 171b/12, 171b/13, 172a/11, 172b/2, 173a/4, 174a/7,

174b/14, 175b/3, 175b/11, 176a/3, 176a/4, 177a/1, 177a/3, 177a/4, 177a/8, 177a/10, 177a/12, 177b/14, 178b/4, 178b/6, 179a/14, 179b/9, 179b/9, 179b/11, 179b/13, 180a/1, 180a/9, 180b/3, 181a/3, 181a/6, 181a/11, 181a/12, 181a/13, 181a/14, 181b/9, 182a/3, 182a/5, 182b/1, 182b/10, 183a/1, 183a/6

hemīše < Far.

h. 121b/1, 132b/2, 136b/8, 137a/9, 138a/4, 138a/7, 138b/8, 144b/4, 159b/3, 173a/14, 173b/2, 173b/9, 175a/1, 180b/14

hem-kāse < Far.

h. 154b/2

hemm < Ar.

h. 164b/12

hem-mekteb < Far.

h. 170b/6

hem-rāh < Far.

h. bol- 121b/7

h. qıl- 145b/9

h. qılıl- 146b/2

hem-şoḥbet < Far.+Ar.

h. 154b/3

h.+i 173b/3	hergiz < Far.
hem-vār < Far.	h. 125a/10, 129a/13, 129a/14, 132b/8, 132b/9, 137b/11, 145a/12, 146a/8, 153b/5, 159a/6, 160b/5, 164b/8, 171a/8, 174a/9, 179b/5, 183a/11
h. 135b/13, 140b/12, 181a/14	
h.+dur 141a/7	herif < Ar.
h. bol- 157a/14	h. 178b/1
hem-vārlıg < Far.+T.	h.-i şarāb 173b/3
h.+ı 181a/6	h.-i meclis bol- 180a/5
henüz < Far.	herkim < Far.
h. 129b/4, 149b/14, 156a/12, 158a/4, 162a/9, 180a/6	h.ni 178b/7
her < Far.	hezāre < Far.
h. 120a/2, 120a/9, 121b/9, 123a/11, 123a/13, 125a/13, 125b/10, 129a/8, 130a/6, 132b/14, 134a/10, 134b/13, 136a/12, 136a/13, 136b/4, 138a/1, 138a/2, 138b/2, 138b/4, 139a/9, 140a/1, 140b/13, 141a/8, 143a/2, 143a/4, 143b/5, 144a/6, 144b/2, 148b/10, 148b/12, 148b/13, 149a/5, 151b/11, 153a/9, 155a/13, 155b/13, 157a/11, 157b/8, 158a/12, 159a/4, 159a/5, 159a/10, 161a/5, 164b/10, 167a/3, 167a/7, 168a/5, 170a/14, 171a/2, 172a/12, 173a/6, 173b/9, 176b/2, 177b/2, 179a/1, 179a/5, 179a/12, 180a/11, 181b/11, 182a/10	h. 128a/5, 131b/2, 138a/4, 140a/12, 141a/10, 160a/8, 160a/9, 160a/11, 161b/13, 162b/1, 162b/9, 172b/1
	h.+niñ 160b/3
	h.+sini 160a/7, 161b/3
	h.+side 125b/6
	h.+ler 135b/8, 144b/14, 160b/8, 160b/10, 160b/13, 161a/9
	h.+lerniñ 161b/1, 161b/4, 161b/6, 161b/9
	h.+lerni 145a/4, 161b/11
	h.+lerdin 140a/12

hevā < Ar.

h.+sı 129b/12, 132a/14, 155a/4

h.+sını 136b/2

hevālıg < Ar.+T.

h. 129b/12

hevālıq < Ar.+T.

h. 128b/10, 132b/10

heveslıq < Ar.+T.

h. 141b/14

hıdmet < Ar.

h. 174b/4

h. qıl- 169b/4, 169b/3, 173b/14

h.+i 159a/5, 168b/11, 174a/1

h.+ini 174a/9

h.+ide 171b/13, 174a/5

h.+idin 151b/1

hıdmetkārlıq < Ar.+Far.+T.

h. 121b/8

hıç < Far.

h. 121b/9, 122a/4, 124a/10, 131a/10,
131b/6, 134b/10, 136b/2, 140b/8, 143b/4,
144b/1, 148b/9, 157b/12, 160a/2, 162b/2,

163a/8, 163a/10, 164b/7, 165b/5, 165b/7,
166b/12, 169a/2, 169b/1, 177a/11, 179b/5

hıçkim < Far.+T.

h. 139a/10, 151a/11, 159a/13, 164b/11,
169b/4, 170b/11, 180b/13, 182a/4

h.+ni 159a/13

hık < Far.

h. 134b/13

hıkāyet < Ar.

h. 123b/10

h. qıl- 131b/2

hıkemıyyāt < Ar.

h. 178a/1, 178a/13

hılāf < Ar.

h.+ı 183a/12

hılāl < Ar.

h.+i 181a/13, 181b/4

hıle < Ar.

h. 139a/9

hımmet < Ar.

h.+i 177b/2

hındvāne

h. 156b/14	h. 128b/2, 137a/13, 170a/12, 172a/2
h̡isāb < Ar.	h. cūy.-i h. 137a/13
h. 130a/5, 180b/7	h̡oş-āmed < Far.
h̡issat < Ar.	h.+ni 172b/11, 172b/14,
h. 173a/6	h̡oş-baş < Far.
h.+ı 159a/8	h. 171b/12
h̡işse < Ar.	h̡oş-hevāl̡ıq < Far.+Ar.+T.
h. 151a/8, 151a/9	h.+qa 129b/14
h̡iyel < Ar.	h̡oş-h̡uluq < Far.+Ar.
h. qıl- 155b/5, 155b/5	h. 164b/3
h.+i 127a/2	h̡oş-niv̡ıs < Far.
h̡izāne < Ar.	h.+lerdin 181b/9
h. 177a/1	h̡oş-reng < Far.
h.+ğa 177a/4	h. 133b/9, 164a/11
h̡od < Far.	h̡oş-rengraq < Far.+T
h. 124a/5, 129a/12, 135a/10, 141a/11, 142a/2, 144a/3, 144a/5, 144a/6, 146b/1, 144b/9, 146b/4, 147b/12, 151b/4, 151b/8, 151b/9, 152a/9, 152a/10, 153a/2, 155a/14, 164b/1, 169a/12, 170b/3, 174a/13, 177b/4, 178a/4, 182b/10	h.+tur 140a/10
h̡oş < Far.	h̡oş-şoḥbet < Far.+Ar.
	h. 175a/4, 176a/7, 181a/3, 182b/11
	h̡oş-ṭab' < Far.+Ar.
	h. 172a/5, 176a/7
	h̡ūb < Far.

h. 129b/8, 130a/1, 140b/3, 152b/6,
160a/10, 170b/11, 173b/1, 175a/3, 175a/6,
177b/9, 178a/1, 182a/3, 182a/4, 182a/5,
182a/6, 182a/7, 182a/9, 182b/3, 182b/6

h. qıl- 175a/4

h. tāb‘ı h. 166a/7

hūbluq < Far.+T.

h. 121b/3

hūbraq < Far.+T.

h. 175a/4

huluq < Far.+T.

h.+ı 164b/3, 164b/4

hurmā < Ar.

h. 133b/4

huşūşiyye < Ar.

h. 170b/6

huşkī < Far.

h. 129a/4

huṭbe < Ar.

h. 123b/6

h.+de 164a/14

huṭūṭ < Ar.

h.+nı 175a/3

hūyluq < Far.+T.

h. 169a/2

hücūm < Ar.

h. 127b/12

hük̄m < Ar.

h.+i 130b/12

h.+ini 168a/1, 169b/6

h.+ler 122a/14

hük̄met < Ar.

h. qıl- 163b/13, 167a/11, 171a/13

h.+i 171b/5, 173a/7, 173a/12, 173b/11,
175a/11

h.+ini 166a/10

h.+idin 173a/9

hüner < Far.

h. ehl-i h.+ğa 171a/8

I

ıldam

ı. 151a/12, 161a/4, 162a/13

ılğar

1. 165a/4, 165b/13	ibtidā < Ar.
1.+1 167a/4	i.+sı 128a/10
ıravul	i.+sıda 120a/5
i. 127a/8, 148b/10	icāzet < Ar
i.+da 149a/4	i. ber- 155b/10, 123a/13
‘ısq < Ar.	ictināb < Ar.
‘1. 179b/4, 181b/2	i. 178a/11
ıslāh < Ar.	i. qıl- 178a/12
1. 157b/14	iç < ET
‘ıyd < Ar.	i.+i 134a/1
‘1. 150a/8	i.+ige 143b/12, 144a/2
‘1.+qa 150a/8	i.+ide 133b/13, 139a/14, 143b/9, 152a/12, 161b/9
‘1.-1 fıtr 150a/1	i.+ideki 132b/1
‘1.-1 ğusl+ıgā 150a/2	i.+idin 136b/3, 142b/3
ıztırāb < Ar.	içkeri < ET
1. qıl- 159b/7, 161a/5	i.+din 160a/11
ı	i.+ki 127a/5, 143b/11, 143b/12, 143b/13, 143b/14, 144a/1, 144a/3
‘ibāret < Ar.	i.+kiler 158b/6
‘i.tür 137b/8	içki
ibrām < Ar.	i. 149a/4, 175a/2
i. 155b/6, 155b/9	

i.+dür 174b/6	i. 152b/8
i.+lerimdin 152b/13	i. qıl- 177a/6
i.+leri 179b/2	i.+sıdın 155a/4
i.+lerni 127b/10	ihānet < Ar.
i.+lerdin 148b/13	i.+ler 178a/6
içkilik	ihrāc < Ar.
i. 173a/11	i. qıl- 170b/7
içkü	ihsān < Ar.
i.+ge 164b/6	i. 155b/2
id	ihtilāf < Ar.
i.+i bol- 141b/5	i.+ qıl- 172b/13
iflīc < Ar.	i.+ı 175b/3
i. bol- 174b/3	ihtimāl < Ar.
ifrāt < Ar.	i.+i 151a/11
i. 164b/9, 167b/7	ihtimām < Ar.
ifsād < Ar.	i. 158a/1
i.+ı 152b/8	i. qıl- 177a/3
ige < ET	i.+ı 171a/10
i.+si 124a/13	ihtirā' < Ar.
i.+lerige 136b/6	i. qıl- 144b/13, 180a/10, 180a/11
iğvā < Ar.	i.+i 173b/2

i.+ıdur 175a/3, 178a/2	i. 122b/2
ihtirām < Ar.	i. qıl- 148b/8, 148b/9, 154a/7
i.+ların 169b/5	ihyāne < Ar.
ihtisāb < Ar.	i. 152a/9
i. 178a/4	ilāhī < Ar.
ihtiyāc < Ar.	i. 169a/2
i. 138b/11, 136b/5	ile < ET
i. bol- 132b/10	i. 167b/7
i.+ı 177b/5	ilgeri < ET
i. be qadr-ı 138b/11	i. 125a/14
ihtiyār < Ar.	i.+din 160b/8
i. 123a/11, 125a/6, 146a/8, 175a/9, 178a/3	i.+ki 127a/8
i. bol- 172b/12, 169a/12	ilgerirek
i. qıl- 123a/13, 148b/8, 148b/9, 154a/7, 166b/5, 177a/2	i. 125b/11, 127a/6, 145b/1, 147a/5, 161a/3
i.+ı 124b/4, 159b/1	‘ilm < Ar.
ihtiyārī < Ar.	‘i. 179a/12
i. 167b/4	‘i.+ni 178a/1
ihtiyārraq < Ar.+T.	‘i.+ini 178b/12, 178b/13
i. 159a/4	‘i.+iğa 181b/8
ihtiyāt < Ar.	‘imāret < Ar.

‘i. qıl- 128a/9, 157a/1	ini < ET
‘i.+ığa 160a/6	i.+si 120b/9, 122a/9, 124a/3, 125b/9,
‘i.+lerdin 157b/9	156a/10, 156a/12, 163b/13, 166b/4,
imkān < Ar.	166b/11, 167a/4, 167b/13, 173a/7, 175a/14,
i.+ı 177a/3	179b/6
imsāk < Ar.	i.+siniğ 169a/5
i. 173a/6	iniş
in‘ām < Ar.	i.+din 147b/10
i.+lar 155b/1	i.+de 147b/12
‘ināyet < Ar.	insāniyyet < Ar.
‘i. 127b/5, 151b/4, 151b/5	i.+ni 120b/4
‘i. bol- 161a/12	i.+i 159a/6
‘i. qıl- 161a/13	inşā < Ar.
‘i.+ni 174a/1	i.+nı 175a/4
‘i.+idin 139a/2	i.+larını 171a/1
incik	intiḳāl < Ar.
i.+ke 152a/12	i.+ıda 124a/6
inçke < ET	iqḻīm < Ar.
i. 142a/13, 164a/10	i.+dindür 128a/3, 137b/7
inḫirāf < Ar.	i.+i 121a/10, 121a/12, 183a/14
i.+i 179a/3	iktibās < Ar.
	i. 179a/5

i'rab < Ar.

i. 154b/8

i.+ığaça 180b/8

iş < ET

işbāt < Ar.

i. 122a/4, 122a/10, 148b/9, 159a/5,
159b/14, 161a/10, 162b/2, 164b/1, 171a/2,
172a/9, 182a/11, 182b/8

i.+ qıl- 180b/3

i.+ığa 146a/9

i. qıl- 134a/11, 151a/14, 159a/5, 165b/5

İskender-nāme

i.+ni 165b/7, 177b/3, 182a/7, 182a/8,
182a/9

i. 180b/12

İslām < Ar.

i.+ke 172a/12, 177b/2

i. 169b/13

i.+te 180a/11

isneyn < Ar.

i.+din 179a/11

i. sālī-i i.+i 172a/10

i.+imniñ 152b/7

isrāf < Ar.

i.+i 123b/13, 150b/5, 150b/6, 152b/7,
159a/5, 165a/5, 166a/2, 166b/13, 182b/13

i. 176b/9

istid'a < Ar.

i.+ini 181b/12

i. qıl- 123a/10, 146b/10

i.+ige 179a/11

i.+sıdın 120b/11

i.+idin 151b/4

istihkām < Ar.

i.+leri 143a/1, 173b/8, 182b/8

i.+i 139b/1

i.+ler 139b/8, 179b/14, 180a/1, 182a/13

istiqbāl < Ar.

i.+lerni 172a/3, 173b/4

i.+ğa 171b/1

i.+lerde 182a/5

istimālet < Ar.

işkāl < Ar.

i.+i 160b/11	i. 176b/9
‘işret < Ar.	itlig
‘i. qıl- 166a/2	i. 141b/14
‘i.+tin 166a/2	ittifāq < Ar.
i‘tibār < Ar.	i. qıl- 122a/3, 183a/7
i. 123b/12, 130a/10, 172b/12	i.+ı 165b/9
i.+ı 170a/13	iyādet < Ar.
i.+i 167b/4	i.+ığa 178b/10
i‘tibarlıq < Ar.+T.	‘iyāl < Ar.
i. 183a/1	‘i. 138a/8, 171a/12
i‘tibārraq < Ar.+T.	iz < ET
i. 159a/4	i. 145b/9, 146a/14
i‘tiqādliq < Ar.+T.	izhar < Ar.
i. 138a/5	i. qıl- 123a/9
i‘timād < Ar.	i.+ı 120b/10
i. 122a/9, 123b/12	Q/K
i. qıl- 151a/6	qabāhat < Ar.
i.+ığa 169a/6	q.+ınıñ 158b/3
i‘timadlıq < Ar.+T.	qabāyil < Ar.
i. 123a/2	q.+i 148a/8
itlāf < Ar.	q.+idin 148a/6

qabaldārliq < Ar.+Far.+T.

q.+ıdur 128b/6

q. 163a/10

qāḍılıq < Ar.+T.

qābil < Ar.

q.+mı 179a/4

q.+i 174b/3

qādirī < Ar.

q.-i ri‘āyet 161a/2

q.+idür 124a/12, 149a/10

qābiliyyet < Ar.

qadr < Ar.

q.+i 139a/4

q. be ihtiyāc 138b/11

q.+idin 173a/11

ḵāf < Ar.

qābiliyyetliq < Ar.+T.

k. 133a/11

q. 175a/14

kāfir < Ar.

qabr < Ar.

k. 131a/2

q. 138a/14, 138b/2

k.+dür 140a/11

q.+nıñ 138a/14, 138b/1, 138b/5

k.+nıñ 134b/13

q.+da 138b/4

k.+leri 134b/12

q.+ı133a/10, 138a/8, 138a/9, 138a/10,
139b/4

k.+ler 134b/6

qaçan < ET

kāfir-veş < Ar.+Far.

k. 135a/3

q. 124a/4, 132b/14, 143b/5, 146b/2,
162b/6, 170b/1

qāfiye < Ar.

q. 179a/2, 181b/8

qadağan

q.+de 178b/13

q. 122a/14

kāhillıq < Ar.+T.

qadem-gāḥ < Ar.+Far.

- k. qıl- 161b/6
- qā'ide** < Ar.
- q. 153b/3
- q. vü destür 123b/3
- kāl** < Far.
- k. 174a/12
- qal'a** < Ar.
- q.+nın 128a/8, 128b/3
- q.+sı 128a/8
- q.+sının 128b/9
- qal'adārlıq** < Ar.+T.
- q.+da 120b/7
- qalem** < Ar.
- q.+e 176b/7
- q.+i 144b/8
- qalın** < ET
- q. 123b/3, 126b/1, 127a/12, 127a/13, 127a/14, 135b/6, 136a/13, 136b/13, 136b/14, 137a/2, 139b/14, 140b/2, 140b/9, 140b/10, 141a/5, 141a/7, 141a/12, 141b/6, 142a/8, 142a/9, 142a/10, 142a/11, 142b/5, 142b/12, 143a/2, 143a/4, 143a/5, 143a/13, 144b/7, 144b/13, 146a/6, 146b/2, 146b/3, 148a/10, 149b/1, 149b/2, 153a/12, 153a/14, 154a/10, 159a/10, 160b/14, 161b/4, 163a/7, 172b/1, 173a/3, 176a/3, 180a/10, 181b/11
- q.+dur 137b/12, 142a/3
- qallāş** < Ar.
- q. 124b/3
- qalqan**
- q.+dın 163a/8
- qalpaq**
- q. 164a/12
- qan** < ET
- q.+ı 124b/6, 150b/1, 161b/12
- q.+ını 125b/4
- kān** < Far.
- k.+ı 135b/9
- qanat**
- q. 153a/12
- q.+ı 135a/9
- q.+ığa 142b/4
- q.+ını 135a/11
- qand** < Ar.
- q. 129a/10, 149b/3

qanda

q.+dur 174a/13

qanlıq

q.+larığa 164b/5

qānūn < Ar.

q.+nı 175a/3, 182a/2

q.+da 175a/3

qaptal

q.+ıda 151a/10, 161b/8

qar < ET

q. 129a/13, 129a/14, 129b/1, 130b/14,
132a/4, 132a/5, 132b/8, 132b/9, 132b/14,
133a/1, 136a/9, 138b/10, 141b/3, 160a/4,
160b/4, 160b/13, 161a/14, 161b/7, 161b/8

q.+ğa 136a/9

qara (1) < ET

q. 133b/6, 134b/2, 134b/4, 157a/6,
164a/12, 167b/3

q.+da 157a/3

q.+larını 157a/8

q.+lar 157a/6

qara (2)

q. 144a/9, 151b/1

q.+sı 168a/2

q.+sını 162a/14

q.+sıdın 169b/8

q.+larığa 149a/8

qarābet < Ar.

q.+i 179b/6

qaraçu

q. 170b/1

qaranğu < ET

q. 142b/6, 142b/8

q.+da 142b/8

qarār < Ar.

q. 144b/10

q. bér- 150a/1

q. tap- 145a/10, 146b/8, 158a/6

q.+ı 178b/8

qaravul < Moğ.

q. 125b/1

qaravulluq < Moğ.+T.

q.+qa 152a/4

kārende < Far.

k.+si 140a/11

qarı

q. 123b/6, 124b/1

qarı

q. 132b/12, 138b/10, 140a/2, 140a/4,
149a/8, 150b/7, 160b/1, 173b/7

qarış < ET

q. 142b/1

qarlıq < ET

q. 133a/7, 136a/8, 136b/2, 161b/5

qarın

q.+ıda 153b/3

kārīz < Far.

k. 137b/13

qarqand

q. 141b/9

q.+dur 141b/4

qarqara

q. 142a/10, 142a/11, 164a/13

kārvān < Far.

k. 129a/5, 129a/6, 129a/9, 145b/8

k.+ığa 159b/11

qasaba < Ar.

q.+çağa 150b/13

qaşīde < Ar.

q.+niñ 176a/8

q.+ni 174b/12, 181a/4

q.+de 174b/13

q.+ler 174b/14

qaş < ET

q.+ğa 124b/6, 173a/10, 174b/13, 175b/1,
175b/10

q.+ımda 121a/2, 150b/5, 156b/9, 157b/7,
158a/9, 158a/10, 166b/7, 174b/1, 174b/6,
174b/14

q.+ımdağı 156b/7

q.+ımdın 121b/11

q.+ıñdın 150a/11

q.+ığa 156b/6, 162a/12, 171b/12, 172a/1,
172a/13, 173a/13, 173b/10, 175b/6, 178b/8,
181a/7

q.+ıda 121a/3, 124a/10, 124b/4, 146a/1,
170a/4, 171b/11, 172a/11, 174a/8, 174b/7,

174b/11, 175b/9, 176a/2, 176a/8, 176a/11,
178a/5, 178b/4, 180a/4, 180a/5, 181a/5,
q.+ıdın 172a/13

kat

k.+qa 134b/3, 134a/11, 134b/3

k.+tın 134a/13

kāvāk < Ar.

k. 123b/11, 142b/3, 143a/10, 181b/2

kebāb < Ar.

k. qıl- 160b/4

qaṭār < Ar.

q. 124b/9

qatıq < ET

q. 131b/14, 175a/10

qatılış

q.+ığa 123a/14, 130b/8

q.+ıdın 131a/7

qatıl < Ar.

q. 138b/14

q. qıl- 138a/12

q.-i ām 148a/9

qatla

q. 123b/4, 123b/7, 124a/2, 136a/2,
142b/10, 149b/13, 154b/3, 157b/13, 160a/4,
161b/3, 164b/5, 165a/3, 174a/5

qavā'id < Ar.

q.+ini 179a/7

qavī < Ar.

q. 122b/3, 178a/13, 181b/7

q. qıl- 176b/3

qavm < Ar.

q.+ı 131b/10

q.+ınıq 128a/5

qavun

q.+ı 137b/14

q.+ıdın 137b/14

qayaş < ET

q.+dın 121b/5

qay

q. 146b/7

qaysı

q. 124a/4, 146a/4, 148b/10, 150a/1,
170a/12

q.+ğa 176b/2	k.+ıdın 168b/14
qaz < ET	kedhüdā < Far.
q. 153a/11, 153a/12	k.+lar 157b/1
qazaqlıq	kelām < Ar.
q.+ıda 170a/14	k. 178a/1
q.+larında 164a/8, 165a/2, 170a/12, 173b/14	k.+ı 166a/7
q.+larda 144a/14, 160a/9	k.+ıdın 179a/12
qazūrāt < Ar.	k. āyāt-ı k.+ını 179a/5
q. 139a/8	kelime < Ar.
q.+nı 139a/6	k. 134a/14
kebk-i derī	k.+lerni 180b/8
k.+çe 135a/13	kelle < Far.
k.+sidür 135a/13	k. 147b/2, 147b/6, 178a/11, 149a/7, 149a/8
kebüter < Far.	kem < Far.
k. 165a/1	k. 128b/13, 130a/3, 130a/10, 131a/2, 135b/8, 136a/9, 141b/2, 142a/3, 155a/11, 166a/4, 171a/11, 175b/2, 179b/6, 180b/6
k.+niñ 135a/12	k.+dür 130b/14, 141a/11
keçhuluq < Far.+T.	kem-ħadşe < Far.+Ar.
k. 159a/8	k.+dür 181a/14
k. édi 168b/13, 169a/2	kem-sühen < Far.
keç-ħuluqlıg < Far.+T.+T.	

k. 180b/7	k.+dur 133b/9
kemāl < Ar.	kéç < ET
k.+ğa 177b/3	k. 146a/3
kemān < Far.	k. bol- 146a/3, 161b/6
k.-ı gürühe+sini 167a/1	kéçe < ET
kemer < Far.	k. 125a/10, 142b/10, 146b/1, 148b/12, 149a/5, 149a/14, 152a/13, 161b/8, 174a/9
k.+de 150b/6	k.+leri 142b/6
k.+ide 160b/1	k.+ler 129b/13
k.+lerde 150b/3	k.+lerde 142b/6, 142b/8
kerāmet < Ar.	kécim
k.+idür 137a/4	k. 127a/4
kerem < Ar.	kéme < ET
k. 120b/3	k. 122b/1, 131a/10, 153b/13, 153b/14
k.+i 128a/2	k.+ni 153b/12
kerīmū'l-ṭarafeyn < Ar.	k.+ge 138b/3
k. 163b/8	k.+ler 151a/4
kerrat < Ar.	k.+lerge 150b/13
k. 121a/8	kémesiz
keyfiyyet < Ar.	k. 131a/11
k.+i 133b/10, 142a/12	ként < Soğd.
keyfiyyetlıraq < Ar.+T.+T.	

k. 136a/14, 136b/3, 144b/1, 150b/14	k.+lerde 157a/14
k.+tür 134b/5, 135b/8, 135b/10, 139a/13	k.+lerçe 136b/2
k.+niñ 136b/3, 152a/6	keñ
k.+ni 149a/13, 161a/13	k. 130a/4
k.+te 136b/5	keñeş < ET
k.+i 137a/14, 137b/12, 137b/13	k. 145a/9
k.+iniñ 157b/1, 162a/4	k.+te 152b/3
k.+ige 130b/3, 148b/4	kerek < ET
k.+idin 148b/5	k. 120a/2, 142b/6, 143b/5, 149b/13,
k.+idindür 178a/7	174a/13
k.+leridür 135b/10	kereklig
k.+leriniñ 149b/7	k. 180b/7
k.+lerige 149a/12	kering < Far.
k.+leride 129b/2, 131a/14, 131b/1,	k. 143b/8, 144a/5
137b/2, 138a/13	k.+i 134a/6
k.+leridin 149b/1, 152a/5	késim
k.+leridindür 137b/1, 176a/6	k. 135b/4
k.+ler 135b/11, 136a/12, 136a/13, 136b/1	k.+dür 133b/14
k.+lerdür 135b/11, 136a/8	kéyik < ET
k.+lerni 136a/14	k. 141b/13, 142a/1, 142a/2, 142a/3
k.+lerdin 135b/13, 136a/10, 150b/13	k.+i 141a/7, 141a/12, 141b/12, 142a/2

k.+içe 142a/2	qımār < Ar.
kéy(i)n < ET	q. qıl- 173a/14, 175a/1
k. 145b/4, 149a/14, 151a/1, 158b/2	qıpqızıl
k.+din 125b/11, 151a/11, 163a/13	q. 133b/9, 153a/9
k.+de 174a/12	qıraq
k.+çe 149b/5, 161a/10	q.+ıda 153a/14
k.+ide 174a/12	qırq < ET
kéyinrek	q. 132b/12, 138b/10, 143b/6, 164b/7, 167a/2, 173b/4
k. 158a/2	q.+ı 157a/4
k.+din 145b/7, 154a/3, 161b/10	qırq miñ
qıl	q. 159a/9, 181b/7
q. 182a/3	qısqa < ET
qılıç < ET	q. 168a/5
q. 127b/2, 164b/10, 164b/12, 172a/14	qıssa < Ar.
q.+qa 161b/13	q. 176a/9
q.+ın 146b/12	qış < ET
q.+ları 151a/6	q.126a/7, 135a/14, 141b/3, 143a/14, 154b/2,154b/3,160a/4,160b/11, 161b/7, 162a/8, 179b/14
q.+larını 158b/8	q.+nıñ 142a/9
q.+lar 121a/2, 158a/14, 172a/11, 172b/3	q.+qı 130b/12
qılıçlıq	
q. 175b/4	

q.+lar 129b/13, 130b/10, 131a/6, 132a/14,
135a/3, 143b/5

qışlaq < ET

q. 145b/3

q.+qa 141b/13

q.+ıda 161b/10

q.+larını 161b/1

qıf'a < Ar.

q.+sı 180b/5

qıyıq

q. 164a/10, 180a/14

qız < ET

q. 163b/9, 163b/10, 166a/4, 166a/11,
167b/9, 167b/12, 168a/2, 168a/4, 168a/8,
168a/9, 168a/12, 168b/1, 168b/6, 169b/1,
169b/11, 171a/12

q.+ı 166a/6, 166b/1, 167a/11, 167a/12,
167a/13, 167b/2, 167b/10, 168a/3, 168a/6,
168a/14, 168b/5, 168b/13, 169a/3, 169a/4,
169a/9, 169b/2, 169b/9

q.+ını 168a/11, 169b/10

q.+ını 121a/6, 167b/12, 168b/1, 175b/7

qızıl

q. 136a/3, 137a/8, 141b/13, 153a/12,
164a/11

ki < Far.

k. 120a/2, 125a/13, 128b/2, 129a/2,
150a/13, 154a/2, 159a/6, 160a/3, 166b/14,
171b/4, 171b/4, 182a/14

kiçik < ET

k. 120a/6, 124a/8, 126b/8, 131a/1, 144a/3,
164a/12, 168a/13, 168b/11

k.+ler 164b/14

kiçiklik

k.+ide 170b/6

k.+leride 172b/3

kiçik-kirim

k. 169b/12

kiçikrek

k. 128b/4, 131b/14, 132a/14, 134b/9,
136a/5, 139b/12

kilim < Far.

k.+lerni 152a/13

kim < ET

k. 120a/2, 120a/8, 120a/12, 120a/13,
120b/3, 120b/5, 120b/9, 120b/13, 120b/14,

121a/2, 121a/4, 121a/6, 121a/8, 121a/9,
121a/13, 121b/1, 121b/3, 121b/4, 121b/9,
121b/11, 122b/8, 122a/11, 122a/13,
122a/14, 122b/9, 122b/11, 123a/3, 123a/5,
123a/10, 123a/11, 123a/12, 123a/13,
123b/9, 123b/12, 123b/13, 124a/1, 124a/2,
124a/3, 124a/4, 124a/6, 124a/12, 124a/13,
124b/4, 124b/7, 124b/9, 124b/11, 125a/6,
125a/7, 125a/8, 125a/11, 125a/12, 125b/6,
125b/11, 126a/7, 126a/11, 126a/12, 127a/2,
127a/4, 127b/7, 127b/10, 127b/13, 128a/4,
128b/1, 128b/11, 129a/1, 126a/3, 129a/11,
129a/13, 129a/14, 129b/13, 130b/12,
130b/14, 131a/8, 131a/9, 131b/6, 131b/7,
133a/11, 133a/14, 133b/2, 134a/6, 134a/8,
134a/9, 134a/10, 134a/11, 134b/1, 134b/3,
134b/7, 135a/9, 135b/1, 135b/9, 136a/7,
136a/9, 136a/12, 136b/3, 136b/9, 137a/2,
137a/3, 137a/7, 137b/3, 137b/10, 138a/1,
138a/7, 138a/9, 138a/12, 138a/14, 138b/1,
138b/3, 138b/6, 139a/3, 139a/5, 139a/7,
139a/8, 139a/11, 140a/7, 140a/11, 141a/2,
141b/1, 141b/13, 142a/4, 142a/5, 142a/12,
142b/13, 143a/6, 143a/9, 143a/11, 143b/3,
143b/7, 143b/10, 143b/12, 143b/13, 143b/14,
144a/2, 144a/4, 144a/6, 144b/2, 144b/4,
144b/5, 144b/8, 144b/14, 145a/10, 145b/1,
145b/8, 146a/1, 146a/5, 146a/6, 146a/7,

146b/10, 146b/11, 147a/4, 147a/9, 147a/10
, 148a/6, 148a/7, 148a/13, 148b/2, 148b/9,
149a/10, 149b/1, 149b/4, 149b/9, 149b/11,
149b/12, 150a/3, 150b/1, 151b/2, 151b/5,
151b/10, 152a/3, 152a/8, 152a/12, 152b/1,
152b/2, 152b/3, 152b/7, 152b/11, 152b/12,
153a/4, 153a/11, 153b/2, 153b/5, 153b/7,
153b/11, 154a/10, 154a/13, 154b/4, 154b/7,
154b/9, 154b/11, 154b/12, 155a/1, 155a/7,
155a/9, 155b/4, 155b/6, 155b/7, 155b/14,
156a/5, 156a/8, 156a/12, 157a/10, 157a/12,
157b/2, 157b/5, 157b/8, 157b/14, 158a/7,
158a/9, 158a/14, 158b/9, 159a/8, 159a/12,
159a/14, 159b/2, 159b/3, 159b/7, 159b/8,
160a/9, 160b/8, 161a/5, 161a/6, 161a/8,
161b/11, 162a/2, 162a/8, 162a/9, 162b/1,
162b/2, 162b/3, 162b/5, 162b/6, 162b/14,
163a/4, 163a/5, 163a/8, 164a/3, 164a/11,
164a/14, 164b/7, 164b/8, 164b/11, 164b/14,
165a/9, 165a/11, 165b/8, 165b/12, 165b/13,
166a/8, 166a/14, 166b/2, 166b/11, 166b/13,
167a/2, 167a/3, 167b/14, 168a/9, 168b/4,
168b/11, 169a/13, 169b/1, 169b/7, 169b/11,
169b/12, 169b/14, 170a/1, 170a/10,
170a/11, 170a/13, 170a/14, 170b/1, 170b/5,
170b/8, 170b/14, 171a/2, 171a/8, 171a/9,
171a/11, 172a/7, 172b/9, 172b/12, 172b/13,
173a/1, 173b/11, 174a/1, 174a/5, 174a/6,

174a/7, 174a/8, 174a/10, 174a/11, 174b/5,
174b/8, 174b/13, 175a/8, 175b/5, 175b/6,
175b/8, 175b/12, 176a/5, 176b/1, 176b/3,
176b/13, 176b/14, 177a/13, 177a/14,
177b/2, 177b/3, 177b/4, 177b/5, 177b/6,
177b/11, 178a/5, 178a/11, 178a/12,
178a/14, 178b/1, 178b/3, 178b/14,
179a/11, 179b/1, 179b/5, 179b/14, 180a/7,
180a/8, 180a/9, 180a/11, 180a/13, 180b/4,
180b/7, 180b/8, 181a/1, 181a/8, 181a/11,
181b/3, 181b/4, 181b/5, 181b/6, 181b/8,
182a/2, 182a/8, 182a/10, 182b/2, 182b/3,
183a/13

k.+e 122b/1

k.+ge 171a/2

k.+ler 152b/3

kişi < ET

k. 120a/1, 120a/11, 120b/8, 122b/9,
123a/5, 123b/3, 124a/10, 124a/12, 127a/3,
127b/13, 132a/5, 135b/6, 138a/7, 144a/9,
146a/8, 149a/3, 152b/2, 152b/3, 153b/2,
154a/10, 154a/14, 157b/5, 159a/4, 159a/8,
160b/8, 162a/3, 162a/14, 163a/14, 164a/10,
164b/3, 164b/10, 166a/3, 168a/1, 168a/2,
169b/8, 170a/9, 170b/2, 170b/11, 171a/11,
171b/8, 171b/13, 172a/2, 172a/6, 172a/10,

172a/12, 172a/14, 172b/1, 172b/11, 173a/2,
173a/3, 173a/4, 173a/8, 173a/13, 173a/14,
173b/1, 173b/3, 174a/11, 174b/4, 175a/1,
175a/2, 175a/3, 175a/4, 175a/12, 175b/10,
176a/7, 177a/12, 177b/4, 177b/9, 177b/10,
177b/12, 178a/4, 178a/10, 178a/11,
178a/12, 178b/7, 178b/12, 180a/11,
180b/14, 181a/3, 181a/9, 181a/12, 181b/10,
182a/2, 182b/6, 182b/14

k.+η 155b/7

k.+niη 124b/4, 140a/5, 148b/14, 158a/8,
177b/2

k.+ni 125a/7, 127b/14, 152b/9, 154a/9,
164b/5, 165a/4, 170b/2, 181b/14

k.+ge 171a/5, 178a/6

k.+si 122b/12, 122b/14, 123a/2, 126b/11,
127a/7, 127a/8, 127a/11, 154a/8, 155b/10,
156a/3, 174b/11

k.+sini 152a/4, 162a/14

k.+miz 120b/6, 127a/1

k.+leri 122a/9, 156b/3

k.+lerini 122a/6

k.+ler 124b/8, 140a/2, 148b/1, 149b/12,
152b/12, 156a/14

k.+lerni 145a/7	q.+ığa 126a/9
k.+lerge 120b/4	qotan < Moğ.
kitāb < Ar.	q.+nı 142a/11
k. 170b/12, 176b/4	qoy < ET
k.+larını 180b/2	q. 144b/13, 148b/7, 149b/2, 151b/8,
k.+larda 139a/5	153a/1, 159a/11, 159a/12, 160b/6, 161b/1,
kitābet < Ar.	161b/2, 161b/4
k. qıl- 181b/11	q.+nı 129a/9
qoçqar	q.+ğa 140b/11, 141a/6, 141a/12
q. 165a/1	q.+lar 159a/10
qol < ET	qoyan
q. 148b/10, 161a/8	q. 162a/2, 162a/7
q.+da 149a/7	qoyçı
q.+ı 135a/8	q. 147b/14
q.+umuzda 147b/13	qoyı < ET
qorqu	q. 123a/14, 132b/9, 133a/3, 133b/10,
q. 174a/3	134a/8, 134a/9, 135a/5, 135b/13, 142b/9,
qorqunç	143a/11, 143a/12, 145b/5, 157b/3, 159a/9,
q.+dın 142b/9	160b/1, 164a/10
qoruğ	q.+ğa 151b/6, 158b/4
q.+ıda 126b/9	q.+dın 143b/3
	q.+ğı 143b/12, 143b/13

q.+larıda 141a/13	k. 128b/3, 128b/11, 143a/2
qoyıraq	k.+de 153b/12
q. 130a/14, 133b/1, 136a/4, 136b/10, 143a/8	k.+ler 143a/1
köç < ET	kömek Yardım
k. 121a/5, 122b/8, 124a/9, 124b/12, 125a/5, 145b/10, 150a/5, 151b/6, 151b/11, 154b/4, 155a/5, 159a/8, 159b/10, 161b/5	k. 134b/12, 151a/11
k.+ni 120b/7	kömeksiz
k.+de 151b/11	k. 151a/13
k.+te 152a/9	köñ(ü)l < ET
k.+din 151b/12, 152a/14, 152b/4	k. ber- 124a/2
k.+ini 127b/9	k.+ge 120a/14
k.+leri 123a/4	k.+i 122b/3, 154a/12, 173a/6
k.+lerini 120b/12	k.+idaqı 155a/10
k.+lerige 144b/9	k.+idekini 176b/13
k.+lerde 151b/9	k.+idin 183a/3
kök	k.+lerni 157a/8
k. 143a/6, 152a/7, 152a/8, 180a/13	köp < ET
kökeldaş < Moğ.	k. 127b/13, 129a/10, 130a/9, 135b/6, 147b/12, 152b/11, 153a/11, 155b/6, 157a/14, 166a/13, 168b/13, 168b/14, 170a/10, 170b/11, 173a/5, 175a/5, 178a/2, 178b/1, 180b/4, 181b/13, 181b/14, 182a/4
k. 169b/2, 169b/10	k.+tür 129b/1, 129b/3
köl < ET	

köplük

k.+idin 151b/11

k.+de 130b/5, 139b/14

k.+din 130a/14, 130b/11, 132a/

köprek

k. 120a/1, 120a/7, 141b/9, 155b/9, 158a/7,
172b/7, 182b/4

k.+i 125a/10, 130b/3, 142a/7

k.+idür 130a/14, 130b/7, 130b/9, 132a/4,
139b/13, 142a/5

k.+i 133b/5, 156b/9, 160a/12, 161b/13,
169a/13

k.+ini 130b/2

k.+ige 133a/5

köprüg < ET

k. 122b/1, 127a/9, 127a/13

k.+ide 139b/14

k.+idin 130b/9, 133a/2, 145a/3, 153b/14

k.+iniñ 127a/9

k.+leri 132a/1

kör

k. 166b/7

k.+ler 131a/5

köz < ET**köre**

k. 121a/1

k. 122a/13

k.+ge 125a/4, 140b/12

köt < ET

k.+ige 180a/8

k.+üm 157a/11

k.+i 166b/7, 168a/14

kötel

k. 130b/4, 131a/3, 131a/4, 135b/7,
139b/13, 142a/6, 152a/2

k.+iniñ 123b/12

k.+ige 158b/1

k.+niñ 132a/4, 140a/1

közlüg

k.+ni 135b/7

k. 164a/10

k.+ge 125a/11

kudüret

k.+ler 121b/6	qulan < ET
k. sebeb-i k. 121b/9	q. 143a/6
kūh < Far.	q.+ı 142a/1, 142a/2
k. 135b/10	qule < Ar.
k. dāmen-i k. 172b/8	q.+side 128a/8
k.+ınıñ dāmen-i k. 129b/9	qulluğ < ET
k.-ı Mehter Süleymān 150a/1	q.+ıǵa 122b/12
kūhe < Far	qulluq < ET
k. 125a/3	q. 123a/9
kūhistān < Far.	q.+qa 123a/10, 125b/14, 127b/4, 145a/6
k.+nı 122a/6	q.+ını 121a/14
k.+dadur 128a/4	qulluğçı
k.+dın 129b/6, 129b/7	q. 151b/10
kūh-pāye < Far. dağ eteği	qulunç
k.+ni 122a/8	q. 154a/1
qul < ET	qum
q.+lardur 142b/13	q. 136a/6
q.+larını 142b/14	kum
qulağ < ET	k.+dın 136a/7
q. 180a/13	qur (1)
q.+ımǵa 152a/14	q.+nı 174a/12

qurbégilik

q. 149a/12, 153b/5

q. 160a/10

quş < ET

q.+ni 161a/11

q. 140a/1, 140a/2, 140a/7, 142a/8, 142a/12, 142b/5, 142b/6, 142b/10, 143a/1, 143a/2, 143a/3, 143a/4, 153a/13, 162b/4, 162b/5, 170a/11, 174b/11

qurçı

q.+sı 154b/13

qurğan

q.+nıñ 142b/4, 153a/14, 172a/2

q. 127b/3, 128b/9, 132a/9, 132b/13

q.+nı 135a/12, 142b/11

q.+dur 132b/13

q.+qa 170a/9

q. qıl- 154b/12

q.+dın 153a/13

q.+nıñ 133b/4, 157a/13, 157b/13, 158a/1

q.+ı 135a/11, 170a/10

q.+nı 127b/7, 158a/3, 158b/6, 163a/14

q.+ınıñ 142a/3

q.+ğa 127a/5, 127a/11, 159a/1, 163a/12

q.+ları 140b/14

q.+ı 133b/2, 162a/14

q.+lar 140a/6, 141a/2, 142a/6, 142a/7, 142a/10, 142b/7, 143a/4

q.+ınıñ 132a/8, 132b/11, 139a/14, 154a/5

q.+ını 156a/9

q.+larınıñ 139b/14, 142b/8, 153a/14

q.+ıda 120b/14, 121a/5

quşçılık

q.+larığa 122a/5

q.+ını 173b/4

q.+larıda 122a/8

quşlağ**quruğ**

q.+ı 142a/3

q.+ı 141b/10

quţb < Ar.**quruq**

q. 172b/13

kūtepāy

k. 134b/6

k. 141a/1

k.+niņ 135b/4

quttā‘ettariq < Ar.

k.+ğa 135b/4

q. 131a/1, 132a/1, 135b/4, 139b/7

kūfr < Ar.

q.+i 139b/10

k. tevehhüm-i k.+dür 176b/1

quyruġ

küllī < Ar.

q.+ıdn 143a/6

k. 124a/12, 140a/13, 144b/12, 151b/4,

q.+ıġaça 135a/12

171a/14

kūze < Far.

kümüş

k. 126a/3

k. 135b/9

quzı < ET

kümüş < ET

q. 164a/12

k. 124b/10

küç < ET

kün < ET

k. 173b/5

k. 121a/13, 127a/4, 144a/8, 145b/4,

k.+i 159b/14, 164b/1

145b/6, 146a/3, 146b/1, 149b/1, 149b/11,

k.+leri 143a/1

150a/9, 153b/10, 154a/1, 154a/3, 157b/13,

küçlüġ

158a/1, 159b/4, 160a/12, 160b/3, 161b/6,

k. 160a/10, 167a/1

162a/8, 164b/7, 165b/13, 165b/14, 166a/2,

180a/7

kūteh-endiř < Far.

k.+de 120a/11, 121b/3, 124b/2, 129a/13,

k.+niņ 155a/4

136a/12, 137b/11, 141b/3, 181b/11

küffār < Ar.

k.+din 124a/8, 144b/14, 145a/6, 156b/14,

157a/12, 158b/2, 162a/13, 178b/11

k.+i 124b/13, 152b/11, 157a/1, 157a/2,
165b/11

k.+geçe 162a/2

kündüz < ET

k. 149a/5, 174a/9

kürüh < Far.

k. 130a/2, 136b/11, 147b/13, 150a/14,
153a/8

k.+dur 130a/4

k.+ge 153b/2, 160a/14

küştiğirliq < Far.+T.

k.+da 182b/10, 182b/11

küev < ET

k. qıl- 176a/4

k.+i 123a/9

küz < ET

k. 141b/12, 143a/6

k.+ler 130b/14

L

lācerem < Ar.

l. 166a/3

lāciverd < Ar.

l. 135b/9

lafz < Ar.

l. 131b/4, 137b/3

l.+ını 147b/4, 179a/1

laqab < Ar.

l. 173b/13, 178a/14

l. bol- 172b/13

lāle < Far. Lale

l. 136a/2, 136a/4

l.+dür 136a/2

l. envā‘-i l.+ler 136a/1

lāle-i gülbūy < Far.

l. 136a/3

lārīvāç

l.+ı 129b/7

laṭīf < Ar.

l. 129b/12, 136b/13

lāyıq < Ar.

l. bol- 179a/1

lāzım < Ar.

l. 179a/1

1. bol- 162b/14	Leyli vü Mecnün
lek < Hint.	1. 180b/12
1. 140a/14	leziz < Ar.
Lemgānī	1. 160b/5
1. 131b/5	li-muḥaririhi < Ar.
leng < Far.	1. 176b/5
1. 156a/3	Lisānū'l-ṭayr
leşkerkeşlik < Far.+T.	1. 170b/13
1. 166a/3	liyār
letāfet < Ar.	1. 148a/2
1. 172a/2	lūçe
1.+i 180b/13	1. 135a/11, 141a/1
levāḥiq < Ar.	M
1.+i 177a/13, 177a/14	ma'ānī < Ar.
1.+i 144a/12	m. 174a/3
1.+ide 166a/2	ma'aş < Ar.
levend < Far.	m. 172a/2
1. 171b/12	m.qıl- 177a/5
1.+ni 156a/3	ma'bed < Ar.
levendlıq < Far.+T.	m.+i 145b/11
1.+lar 128a/14	mafşal

m. 164b/2	maḥbūbī < Ar.
maḡrib < Ar.	m. 176b/3
m.+qa 128a/7	maḥbun < Ar.
maḥal < Ar.	m. 181a/8
m.+da 122b/12, 123b/11, 125a/8, 126b/6, 132b/6, 137a/7, 142b/10, 146a/12, 158a/7, 158b/1, 158b/6, 159b/12, 162b/5, 163a/9, 163a/12, 164b/6	maḥ-dār < Far.
m.+dm 155b/3, 172b/2, 177a/7	m. 138a/5
m.+ida 128b/12, 182a/1	maḥfī < Ar.
m.+ıdur 131a/1	m. 126b/2
m.+larıda 143a/6	maḥfūz < Ar.
m.+larda 144b/12, 162b/11	m. 138a/6
maḥall < Ar.	māhī-ḥāne < Far.
m. 127a/9, 133a/11, 142a/8, 152a/4, 156a/13, 166a/10, 167a/11, 171a/13, 171b/14, 172a/8, 173a/7, 173a/12	m. 143b/5
m.+lar 175a/11	m.+niḡ 144a/5
maḥallāt < Ar.	maḥşūl < Ar.
m.+ıdadur 138a/9	m.+ı 138b/3
maḥalle < Ar.	maḥşuş < Ar.
m.+dür 128a/14	m. 138b/3
	m. bol- 138b/2, 138b/1, 138b/4
	maḡābir < Ar.
	m.+ni 138b/13
	maḡām < Ar.

m.+ıda 121b/8, 121b/12, 126b/1, 127b/6,
151b/2, 151b/4, 155b/2, 156b/10, 159b/5,
170a/6

m.+ıdadurlar 145a/1

ma‘qūl < Ar.

m. 155b/8

ma‘qūlāt < Ar.

m.+nı 178a/14

māl < Ar.

m. 127b/7, 127b/11, 139b/8, 161b/4,
179a/13

m.+nı 144b/14

m+ı 133b/14, 151b/7, 159a/9, 159b/10

m.+ığa 123a/13, 124b/5

m.+ları 124a/9, 154b/4

m.+ların 155a/5

m.+larını 122b/8, 135b/12

māllıq < Ar.+T.

m. 146a/6

ma‘mūr < Ar.

m. 177a/1, 177a/4

m. édi 176b/9

m.+dur 137b/13, 139a/5, 148a/5

ma‘mūre < Ar.

m. 132a/2

m. qıl- 132a/2

m.+niñ 128a/3

ma‘nā < Ar.

m. 180b/7, 180b/8

maña

m. 120a/9, 121a/8, 121b/4, 122a/7,
123b/12, 127b/13, 139b/8, 150a/11, 152b/1,
152b/3, 157a/4, 159b/7, 162a/2, 181a/3

manşıb < Ar.

m. ehl-i m. 177a/5

Mantıqu’ttayr Ar.

m. 170b/12

maraz < Ar.

m. 162a/10, 171b/4, 178b/11

m.+ı 156b/12

m.+ığa 175a/6

ma‘reke < Ar.

m.+de 164b/10

mariz < Ar.

m. 178b/9	maymūn
ma'rūf < Ar.	m. 133b/10, 133b/11, 141a/1
m. édiler 162a/4	ma'yūb < Ar.
m. bol- 171a/11	m. bol- 168b/1
maşāf < Ar.	maẓarrat < Ar.
m. 165a/1	m.+ını 163a/5
maşlahat < Ar.	maẓbūt < Ar.
m. 121a/1, 126a/8, 144b/8, 145a/9, 146a/9	m. 122a/6, 144a/6
m.+ı 145b/9, 146b/1	maẓmūn < Ar.
m.+ını 146b/8	m. 121b/14, 179a/5
m.+ığa 145b/3, 161b/14, 181b/5	m.+ı 122a/1, 181b/2
maşrūf < Ar.	m.+ınıñ 183a/1
m. 180b/14	mebānī < Ar.
ma'şūq < Ar.	m.+ını 172a/9
m. 176b/2, 181b/4	mebhūt < Ar.
ma'şūqluq < Ar.+T.	m. 173a/10
m.+nı 181b/3	meblağ < Ar.
ma-tekaddem < Ar.	m.+lar 171a/14
ş. 181b/2	mecāzī < Ar.
māyil < Ar.	m. 176b/2
m. 168a/5	meclis < Ar.

m.+de 179a/7, 179a/9, 179a/10	memālik < Ar.
m.+ide 180a/7	m. 178a/3
m. ħerif-i m. bol- 180a/5	m.+ide 177a/2, 177b/8
Meclisü'l-uşşāq	me'men < Ar.
m. 176a/13	m. 128a/5
medħūl < Ar.	memlū < Ar.
m.+dur 171a/3	m. 177b/2
medrese < Ar.	menşub < Ar.
m.+side 178b/10, 183a/5	m. qıl- 176b/2
mefhūm < Ar.	m.+u 160a/10
m. 179a/12	menzil < Ar.
meflūk < Ar.	m.+de 120b/5
m. 124b/3	m.+i 137a/12
mefṭūn < Ar.	m.+idür 136b/7
m. 179a/11	merdāne < Far.
meger < Far.	m. 151a/14, 158a/13, 161a/2, 164b/10, 165b/6, 166b/12, 167a/2, 172a/10, 175b/4, 175b/9
m. 129a/14	m. bol- 161a/7
mehcūr < Ar.	merdāneliġ < Far.+T.
m. 173a/11	m.+ı 172b/10
melāmet < Ar.	m.+ıda 172a/12
m.+idür 144b/3	

merdāneliq < Far.+T.

m.+sidin 151b/3, 169a/11

m. 163a/14

mesākīn < Ar.

m. qıl- 163a/7

m.+ğa 157a/7

m.+larıdın 151b/2

meşel < Ar.

merdek < Far.

m. 124a/6, 144b/5

m. 123b/6, 123b/14, 124b/1, 170b/4

m.+ni 180b/4

m.+niñ 152b/8

meşh < Ar.

m.+lerge 182b/4

m. 173a/10

m.+qaça 156b/3

mesken < Ar.

meremmet < Ar.

m.+i 128a/5

m. qıl- 157b/14

mesmūm < Ar.

mergūb < Ar.

m. bol- 170b/5

m. édi 166a/7

meşnevī < Ar.

merrāt < Ar.

m. 170b/12, 180b/5, 181a/8

m. 1 21a/8

m.+niñ 181b/1

meretebe < Ar.

m.+ni 179b/11

m. 165a/2, 165a/6, 165b/4

m.+de 181a/11

m.+ğa 174b/4

m.+si 179b/9, 179b/10, 179b/11, 180b/4,

m.+de 120a/8, 134a/12, 159a/8, 165b/3,
170a/13, 178b/1

181a/14

m.+siniñ 181b/5

m.+siğa 151b/13, 169a/11, 171b/9,

m.+siğa 180b/11

174b/5, 178a/11

m.+leri 179b/9	meşhūr < Ar.
m.+leridin 180b/12	m. 120b/3, 122b/9, 149b/4, 154b/11,
m.+ler 180b/11, 181b/3	162a/4, 168b/6, 171a/11
meşnevīyyāt < Ar.	m. bol- 180b/1
m.+ı 174a/7	m.+dur 129b/10, 130a/1, 130a/11, 133b/7,
mest < Far.	134b/7, 139a/10, 170b/9, 174a/5, 174b/9
m. 129b/9	meşhūraq < Ar.+T.
m. bol- 143a/8, 143a/12,	m.+dur 180b/12
mestūr < Ar.	meş‘ūf < Ar.
m.+dur 138a/6	m. édi 173a/5, 179a/11
m. bol- 177b/7, 179b/3	metā‘ < Ar.
meşaqqaṭ < Ar.	m.+ı 129a/10, 129a/11, 142b/13, 144a/10
m.+ı 142b/6	mevfūr < Ar.
m.+lar 175a/7	m. 177a/1
meş‘al < Ar.	mevsim < Ar.
m. 148b/13	m.+de 143a/4
meşgūl < Ar.	mevsūm < Ar.
m. 150a/2	m. 132a/9, 180a/2, 181b/1
m. bol- 164a/3	meydān < Ar.
meşgūlluĝ < Ar.+T.	m. 145a/3, 173b/5
m.+ı 177a/12, 177b/2	m.+ıda 173b/5
	meyl < Ar.

m.+i 170a/10	m. 138a/5
mezāhib < Ar.	mezkūr < Ar.
m.+ni 177b/10	m. 141a/12, 151b/5, 177b/6, 179b/2
mezār < Ar.	m. bol- 141a/1, 144a/7, 154a/6, 158a/14,
m. 138a/13, 151b/14	159b/3, 169b/11, 169b/13, 170b/14, 174a/7,
m.+dur 128b/5, 152a/1	175b/5, 177a/13, 177a/14, 178a/1, 181a/2,
m.+niŋ 151b/13	182a/3
m.+din 152a/2	mén < ET
m.+ı 134a/5, 151b/12	m. 120a/2, 121b/10, 122a/3, 122a/4,
m.+ını 178b/9	124a/7, 126b/11, 127a/7, 129b/3, 129b/4,
m.+ığa 151b/13	131a/8, 132a/2, 134b/11, 135a/10, 135b/2,
mezārāt < Ar.	136b/5, 136b/6, 136b/9, 137a/5, 137a/9,
m. 138a/11	139a/9, 139b/11, 142b/10, 147a/14,
meze < Far.	148b/14, 150a/2, 152b/3, 152b/4, 153b/12,
m. 174b/3	155b/4, 157a/2, 157a/10, 159a/1, 159b/8,
mezeliq < Far.+T.	161a/6, 161a/14, 161b/1, 161b/3, 166b/6,
m. 182a/13, 182b/8	167b/14, 168a/10, 169b/4, 169b/5, 171b/4,
mezheb < Ar.	172b/5, 173a/10, 174b/2, 177a/9, 178b/9,
m.+i 164b/2	179b/5, 179b/7
m.+ide 179a/3	m.+ge 162b/2
mezhebliq < Ar.+T.	m.+dedür 122a/1
	m.+din 121a/2, 121b/5, 121b/12, 124a/3,
	159b/8, 162b/1
	m.+i 120a/6, 144b/4, 157a/11, 159a/12,
	162a/2, 162a/7, 162b/12, 179a/6

méniñ

m. 121a/2, 121b/4, 121b/7, 122a/7,
124b/5, 126a/10, 128a/11, 146b/11,
150b/5, 151a/2, 152a/11, 152b/7, 152b/12,
155a/11, 156b/7, 156b/9, 156b/12, 158a/14,
158b/9, 159a/2, 161a/1, 161a/7, 166b/7,
168b/9, 168b/11, 172b/6, 173a/10, 174b/2,
174b/5, 174b/13, 174b/14, 175b/1, 175b/10

m. ğayr-i 158a/9

mı

m. 122a/4

miħaffe < Ar.

m. 162a/7, 169a/5, 169a/6

mihmān < Far.

m. 144a/11, 144b/2

mihmāndārılıq < Far.+T.

m. 153b/10

miqdār < Ar.

m. 122b/1, 123a/13, 138a/1, 177b/4

mināre < Ar. Minare

m. 147b/2, 147b/6, 178a/11, 149a/7,
149a/8

miñ < ET

m. 123a/3

m.+çe 156a/3

mīrsipāh < Far.

m. 121a/9

mīrzā < Far.

m. 128a/12, 162a/11, 162b/4, 164a/9,
168b/14, 169a/1, 169b/10, 170a/8, 170b/4,
171b/1, 172a/4, 173b/2, 174a/6, 174a/8,
175b/6, 176b/12, 176b/13, 177a/1, 179b/13,
179b/14, 181b/10, 181b/11

m.+nıñ 128a/12, 155a/10, 164a/1, 164a/8,
164b/13, 167a/9, 167b/8, 169a/5, 169b/13,
170a/12, 170a/14, 171b/6, 173b/14, 183a/1,
183a/3

m.+nı 155a/12, 155a/14, 155b/14, 170a/7,
170a/8

m.+ğa 139b/1, 155a/9, 158b/12, 169a/6,
170a/12, 170b/4, 171a/14, 173b/12,
176b/10

m.+dın 166b/1, 167b/5, 169a/9, 171a/14

m.+lar 121a/7, 122a/3, 127b/12, 179a/5,
183a/7

m.+larnıñ 121b/1, 172a/13, 173a/1

m.+largā 144a/11

m.+lardın 182b/12	m.+ler 129b/1, 129b/4, 179b/9
mīrzāde < Far.	m.+lerdin 129b/2
m. 167b/4	mīvelig < Far.+T.
misk < Ar.	m. 135b/11
m. 135b/2	mizāc < Ar.
misl < Ar.	m. 170b/10
m.-i Evbe 172b/8	m.+ı 170b/8
m.-i Eyyūb+niņ 121a/14	Mīzānū'l-evzān
m.-i Hūgiyānī 139b/7	m. 171a/3
m.-i Kettūr 131b/3	Moğolī < Moğ.
m.-i nārenc 129b/4	m. 131b/4
m.-i Qandahar 139b/8	mollā < Ar.
m.-i tūtī 141a/1	m. 172b/12, 178a/9, 178b/4, 178b/7
miskīn < Ar.	m.+niņ 164a/7, 177b/5, 178b/4, 178b/9, 178b/10, 180b/10
m. 135b/2	mollālig < Ar.+T.
m.+ge 174a/14	m.+nı 180b/3
mīve < Far.	m.+ı 180b/2
m. 136b/1, 140a/10	mollā māder-zād < Ar.+Far.
m.+ni 133b/5, 133b/6	m. 178a/9
m.+si 135a/2, 136a/13	möçe < Moğ.
m.+leri 133b/4	

m.+si 161a/11	m.+ını 180b/2
mu	muhaqqar < Ar.
m. 154a/11, 154a/12, 162b/6, 172b/12	m. 134b/5, 137b/11, 138b/6, 138b/8,
m.+dur 173b/13	139b/4, 144b/8, 177b/6
mu'allaq < Ar.	muḥāl < Ar.
m. 153a/4, 153a/5	m. 134a/7
mu'amelāt < Ar.	muḥarrem < Ar.
m+ta 164b/4	m. 120a/3, 120a/4, 156b/11, 183a/14
mu'ammā < Ar.	muḥarrrik < Ar.
m. 180b/14	m. 121b/2
m.+ni 180b/13	muḥāşara < Ar.
m.+da 181a/2	m. qıl- 139a/7, 163a/6, 169b/5
m.+sı 181a/2	m.+da 163a/6
mu'ammer < Ar.	m.+qa 126b/11
m.+dür 178b/12	m.+sını 156a/9
mu'ariz < Ar.	muḥaşşıl < Ar.
m. 180a/3	m.+ı 124b/1
m.+leri 179a/2	muḥāţara < Ar.
mu'ayyen < Ar.	m. 126a/10, 146a/2
m. 143b/7	muḥkem < Ar.
mufaşşal < Ar.	m. 180b/9, 151a/14

muhtaşar < Ar.

m. 128a/7, 130a/6, 179b/10

muhtelif < Ar.

m. 131a/13, 131b/5, 135a/12

muqābele < Ar.

m.+de 124a/2

m.+side 151a/9, 152b/7, 176a/9, 180b/10,
180b/11, 180b/12

m.+sidin 151a/7

muqarreb < Ar.

m. 174b/6, 175a/2, 178a/3, 178a/5

m. bol- 127b/7, 148a/13

muqavvī < Ar.

m. 171a/8

m.+si 170b/8

muḡa

m. 144b/10, 146b/8, 150a/5, 167a/12,
170a/5, 172b/8, 182a/11

munça < ET

m. 122b/1, 131b/5, 137a/7, 153b/12,
158b/13, 169b/1, 169b/4, 170b/4, 171a/10,

171a/11, 173a/12, 174b/3, 181a/11, 182a/4,
182a/5, 182b/11

munda

m. 136a/1, 140a/10, 147b/6, 147b/8,
149b/1, 152b/6, 153a/5, 153b/5, 158b/3,
165b/9, 171b/5, 172a/8, 173a/7

mundaq < ET

m. 120b/8, 122a/14, 123b/11, 123b/14,
124a/2, 124b/7, 138b/7, 141b/2, 144b/11,
148a/13, 148b/9, 149a/9, 149a/11, 149b/13,
154a/7, 155a/11, 155a/12, 161a/5, 162b/6,
163a/4, 166b/11, 170a/1, 170a/14, 170b/2,
171a/11, 172b/11, 172b/12, 173b/8,
174a/10, 176a/11, 178a/6, 179b/8

m.+lar 158b/10, 161a/7

mundın

m. 133a/1, 133b/10, 133b/11, 134a/5,
135a/5, 135b/4, 145a/1, 147b/9, 150a/13,
151b/1, 153b/5, 162b/7, 168b/13, 169b/1,
182b/4

muni

m. 134a/14, 134b/4, 134b/14, 137a/4,
160b/9, 166a/13, 166b/9, 169a/6

munıḡ

m. 127a/2, 138a/2, 140a/8, 143b/9,
169a/13, 169b/2, 172a/2, 174b/6, 175a/3,
175a/9, 175b/11, 176a/12, 181a/12

muntazır < Ar.

m.+dur 140a/5

murād < Ar.

m.+ıça 123b/6

muşāhib < Ar.

m.+i 170b/6, 172a/4

m.+ler 174b/8

muşāhiblīg < Ar.+T.

m.+ın 172a/4

musallaṭ < Ar.

m. bol- 158a/4

muşammem < Ar.

m. bol- 158a/4

muşannefāt < Ar.

m.+ı 170b/14

m.+ını 178b/4

muşannif < Ar.

m. 182b/8, 182b/9

m.+lerdin 182b/4

muşavvir < Ar.

m.+lerdin 181b/12

muşavvirlıq < Ar.+T.

m. 181b/12

mūsiqī < Ar.

m. 179b/14

m.+de 171a/7, 180a/1

m.+dın 179b/12

mūş-ı mişkin < Far.

m. 135b/2

muşt < Far.

m.+ı zerb-i m. 180b/9

mūşük

m.+dın 135a/8

mutaşavvıf < Ar.

m. 176a/10

m.+lar 176a/11

muṭāyebe < Ar.

m. 128a/14, 180a/8

mu‘teber < Ar.

m. 149b/4, 152a/1, 169b/12, 171b/11,
176a/2, 176a/8

mu‘tedil < Ar.

m. 132a/14

mütlif < Ar.

m. 174b/14

muttaqī < Ar.

m. 138a/7, 177a/12, 177b/10

muttaşıl < Ar.

m. 132a/14, 142b/7

muvāfıq < Ar.

m. 146a/7, 164b/2

müzāyaqa < Ar.

m. 123a/13

mücāvır < Far.

m.+lerığa 151b/13

m.+ler 138b/4

m.+lerniğ 138b/1

m.+lerni 138b/5

müdde‘ā < Far.

m.+sı 146b/13

m.+sınığ 146a/9

müddet < Ar.

m. 164a/9

m.+i 171b/5

m.+lerdür 139a/4

müdemmağ < Ar.

m. 154a/14

müdīr < Ar.

m. 173b/12

müfīd < Ar.

m.+in 179b/4

müfredāt < Ar.

m.+nı 179a/7

müfriğ < Ar.

m. 129b/14, 130a/1

müftīn < Ar.

m. 121a/14, 154a/13

m.+ler 121b/11

mühim < Ar.

m. 176b/11, 177a/12

mühimmāt < Ar.

m.+ni 177a/2	m. bol- 173b/13, 176b/6, 178a/14
m.+ıda 178a/3	mülāzemet < Ar.
mühr < Far.	m. 174a/13
m. 177a/10	m. qıl- 120b/11, 125b/7, 127b/5, 145b/2,
mühdār < Ar.+Far.	146a/14, 146b/10, 155a/9, 168a/10, 173b/9,
m. 171a/13	174a/10, 176a/1, 179b/7, 181a/3
mükedder < Ar.	m.+ide bol- 164a/9
m. 163a/4	m.+qa 125b/8, 148a/12, 162a/1, 162a/11
mükerrer < Ar	m.+imğa 168b/9
m. 123a/5, 174b/6, 174a/11	m.+imdedür 168b/11
m.+dür 174b/6	m.+ide 173b/2
m. ğayr-i m. 133b/1, 136a/2, 173b/1,	mülāzım < Ar.
180b/1	m. qıl- 125b/4, 146b/10
m. ğayr-i m.+dür 142a/12	m.+ı 123a/7
mülāhaza < Ar.	mülk < Ar.
m. qıl- 132a/5, 133a/11, 138a/14, 153a/8,	m. 121b/6, 128a/2
168a/5	mülkdārılıq < Ar.+Far.+T.
mülāqāt < Ar.	m. 172a/9
m. qıl- 179a/6	mülzem < Ar.
mülāqī < Ar.	m. bol- 159b/9
m. bol- 155a/8	mümkin < Ar.
mülaqqab < Ar.	m. 155a/14

münāsebet < Ar.

m. 167b/1

münāsib < Ar.

m. 124b/7, 141b/1, 143a/8, 145a/8

mürebbi < Ar.

m. 170b/8, 171a/8

mürīd < Ar.

m. bol- 166b/10

m.+i 178b/4

m.+leri 134a/4

mürtefi' < Ar.

m. 128b/10, 132a/13, 139b/3

mürür < Ar.

m.+ı 135b/4

m.+ımız 120b/3

müselmān < Far.

m. 138a/5, 171b/7

m.+dur 134b/6

m+ğa 169a/2

müşhil < Ar.

m. 162a/10

müstahkem < Ar.

m. qıl- 154b/14

müstahzır < Ar.

m. 178b/5, 182a/10

m.+dur 181b/8

müşkil < Ar.

m.+dür 130a/12, 149b/13

müşrif < Ar.

m. 137a/6

m.+dür 128b/12, 132a/9

mütāla'a < Ar.

m.+ğa 164a/3

müte 'āqıb < Ar.

m. 156a/14

müte'azzir < Ar.

m.+dür 130b/14

müteberrik < Ar.

m. 138a/11

mütedeyyin < Ar.

m. 138a/7, 177a/12, 177b/10

müte'alliq < Ar.

m.+leri 128a/1	m.+dür 139b/10
mütegayyir < Ar.	müttefigu'1 < Ar.
m. 131b/5	m. 134a/14
müteḥarrik < Ar.	müvecceh < Ar.
m. bol- 134b/3, 138a/14	m. 179a/2
m. qıl- 134a/12	müyesser < Ar.
müteqārib < Ar.	m. 128a/3
m. 179b/9	m. bol- 170b/2, 170b/3
mütekebbir < Ar.	N
m. 154a/14	nağamāt < Ar.
mütemerrid < Ar.	n.+qa 182a/10
m. 147b/5	nağme < Ar.
müteseyyid < Ar.	n. 182a/10
m. 176a/7	n.+din 182a/4
mütevātir < Ar.	n. ehl-i n.+din 182a/2
m. 122b/9	nā-ḥ'āhī < Far.
müteveccih < Ar.	n. 123b/14
m. 122a/4	nā-merdlıq < Far.+T.
m. bol- 120b/14, 146a/4, 146b/14, 150b/2, 156a/6, 156a/12, 160a/13, 160b/7, 161a/3, 171a/5	n. bā-vücut-ı n. 123b/10
müteyaqqın < Ar.	nā-merdraq < Far.+T.
	n. 120b/8

nā-mer'ī < Far.+Ar.

n. 139a/1, 163b/1

nā-murād < Far.+Ar.

n. 180b/14

nā-tüvān < Far.

n. 166a/7

nā-tüvānbi'n < Far.+Ar.

n. 159a/8

nā-ümīdlik < Far.+T.

n. mūcib-i n. 122a/11

nā-vehm < Far.+Ar.

n. 135a/3

nā-vehmlıq < Far.+Ar.+T.

n. 162a/4

najū < Far.

n. 135a/4, 140b/9

nāqış < Ar.

n. 156b/12, 182a/8

naqqāre < Ar.

n.+sini 159a/12, 136a/7

naql < Ar.

n. qıl- 134a/4, 134a/5, 138a/8, 166a/11,
169a/8, 175a/8, 182b/12

naqliyye < Ar.

n. 177b/9

naqş < Ar.

n. 180a/1, 182a/12, 182b/6

n.+ı 180a/2, 182b/11

n.+ınıñ 180a/3

n.+ları 171a/7, 182b/6, 182b/9

n.+lar 182b/10

naqşī < Ar.+Far.

n. 182a/11

namāz < Far.

n. 125a/9, 137b/10, 160b/3

n. qıl- 164b/2

n.+nı 173a/4

n.+ğa 164a/13

n.+ını 150a/8, 177b/11

n.+lar 173a/4

n.-ı dīger 137b/10, 149a/12

n.-ı dīger+geçe 124a/10, 158b/5

n.-ı peşîn 124a/10	n.-ı ‘alî şîrî 180a/14
n.-ı peşîn+din 164b/8	naẓar < Ar.
namāz-güzār < Far.	n.+ğa 145a/13
n. 171b/7, 177a/12	n. kél- 153a/2
nārenc < Far.	nāzik < Far.
n. 132b/4, 133b/3, 134a/6	n. 182b/4
n.+i 132a/7, 132a/10	n. qıl- 181b/12, 181b/14, 182a/1
n.+ler 132b/5	naẓîri < Ar.+Far.
n. misl-i n. 129b/4	n. 170b/11
narı < ET	naẓm < Ar.
n. 150b/4	n. qıl- 159b/3, 170b/12
narraq	n.+da 171a/6
n. 152a/6	n. ẗab‘-i n.+ı 164a/4, 164b/12, 166b/13
naşîb < Ar.	nāzük < Far.
n. 179a/13	n. 170b/10
naşîhat < Ar.	nāzükük < Far.+T.
n. qıl- 155b/8	n. 170b/8
nāz < Far.	nebāt < Ar.
n. 182a/14	n. 149b/3
n.+ı 159b/5	nebîre < Far.
n.+ını 159b/4	

n.+si 163b/7, 163b/8, 164a/1, 168a/2,
168a/3, 168a/9, 168b/7

n.+sini 168a/1

necāset < Ar.

n. 139a/8, 139a/5

nedāmet < Ar.

n.-i mūcib n. 121b/3

nefehāt < Ar.

n.+qa 178b/5

nefs < Ar.

n. 124b/10

nemek-ḥaramlıq < Far.+Ar.+T.

n. 123b/10

nerd < Ar.

n. 175a/1

neseb < Ar.

n. qıl- 179a/9

nesebet < Ar.

n.+i 163b/4

nesaq < Ar. Tarz, yol, üslûp

n.+ı 176b/9

nesh-tā'lıq < Ar.

n.+de 181b/10

nesl < Ar.

n.+i 168a/6, 175b/14

n.+idin 164b/11, 168a/12, 177b/12

n.+idindür 170a/3, 171b/6, 175b/13,
177b/8

neşter < Far.

n. 162a/10

nev' < Ar.

n. 129b/8, 133b/8, 136a/2, 136b/12,
142a/12, 144a/7, 159b/2, 174a/13, 179b/6

Nevādirü'l-şebāb

n. 170b/13

nevāhī < Ar.

n. 134a/10

n.+niḡ 147a/2, 151a/4, 162b/11

n.+de 131b/7, 145b/4, 152b/10, 154b/5,
172a/14

n.+dağı 142a/8, 147b/3, 147b/8, 159a/1

n.+ğa 122a/7

n.+si 146b/8

n.+sini 124b/14, 145a/12, 145b/13
n.+siğa 120b/1, 161b/14, 165b/10
n.+side 123b/2, 125a/9, 125b/1, 145a/4,
155b/12, 156a/1, 156b/7, 162a/1, 165a/10,
166b/8, 172b/14
n.+sidedür 128b/5
n.+sidağı 148a/14
n.+sidin 142b/4, 165a/14

nevbet < Ar.

n. 120b/3, 120b/8, 121b/7, 131a/9, 135b/5,
145a/1, 148b/13, 148b/14, 151b/2, 153b/5,
153b/6, 158a/13, 161b/3, 162a/12, 176a/2,
182a/6, 182b/1

n.+i 149a/6

nevrüz < Far.

n. 150a/9, 150a/12, 150a/13

ney < Far.

n. 173b/5

n.+ni 182a/6

n.+din 182a/7

ney-şeker < Far.

n. 129b/5, 132a/12

n.+ni 129b/5

n.+ler 132a/12

n.+lerdin 132a/13

neyze n. 125a/14, 158b/1

nezâket < Ar.+Far.

n.+ini 170b/9

né < ET

n. 122a/1, 122b/5, 123b/14, 124b/4,
124b/5, 126a/8, 130b/12, 142a/4, 143a/3,
144a/6, 144b/5, 149a/8, 153a/13, 155b/7,
155b/8, 158b/9, 158b/11, 159b/2, 168b/14,
170a/11, 170b/7, 171b/4, 174b/3, 176b/9,
176b/10, 179a/12

néçe < ET

n. 120a/11, 120b/8, 121a/3, 121b/5,
121b/9, 122b/2, 123a/11, 123b/6, 123b/8,
125a/1, 135b/8, 138b/4, 139a/9, 144a/8,
144b/14, 145a/1, 145a/6, 145b/14, 146a/6,
146a/9, 149a/13, 149b/13, 150b/1, 151a/2,
151b/2, 153b/2, 153b/5, 154a/1, 154a/4,
154b/10, 154b/14, 155a/2, 155a/4, 155a/9,
155b/3, 155b/8, 155b/13, 157a/11, 158a/8,
158a/13, 159b/10, 162a/8, 162a/13,
162a/14, 162b/14, 163b/13, 166a/10,
167a/11, 168a/5, 170b/8, 171a/13, 171b/14,

172a/8, 172b/2, 172b/12, 173a/7, 173a/12,
175a/7, 175a/11, 175b/5, 177a/7, 178b/11

néçük < ET

n. 121a/9, 129a/3, 138b/3, 138b/7,
139a/11, 140a/11, 141b/1, 151b/5, 151b/10,
158a/14, 159b/2, 169b/11, 170b/3, 173a/6,
175b/5, 176b/1, 178a/13, 180a/13, 180b/4,
182a/2, 183a/13

nékim

n. 122b/6, 126b/11

néme < ET

n. 125a/4, 130b/1, 134a/7, 135a/14,
143b/9, 144b/9, 145b/6, 146b/6, 151b/9,
153a/8, 153a/9, 154a/2, 154b/1, 161b/5,
162a/7, 164b/3, 171a/14, 172a/12, 172b/11,
175b/3, 178b/5, 179b/10, 180a/11, 182a/9

n.+niņ 180a/11

n.+ni 153b/8, 178a/12

n.+sini 124b/9

n.+lerini 124b/10

n.+ler 151a/4, 151b/8, 171a/7, 179a/8,
180a/10, 180a/11, 182a/13

n.+lerni 180b/7

n.+lerdin 125a/4

nihāl < Far.

n.+i 129b/3

nikāh < Ar.

n. bol- 121a/7

niqār < Ar.

n. bol- 162b/3

n.+lar 121b/7

nīlegāv

n. 141a/1

nisbet < Ar.

n. qıl- 181b/3

n. bér- 139a/10

n.+i 136b/2, 140b/8, 134b/10

nişān < Far.

n. bér- 139a/10, 178b/8

n.+lar 122a/1

nişīb < Far.

n.+ge 135a/9

nīşīn < Far.

n. 165b/7

nöker < Moğ.

n. 121b/6, 121a/13, 123b/12, 124a/2,
125b/13, 127b/7, 154a/2, 155a/12, 156b/7,
156b/9, 159b/14, 166a/14, 172b/5

n.+niñ 124a/13

n.+ni 175b/5

n.+iñ 155b/6

n.+i 124b/4, 126a/3, 152a/3, 155a/2,
163b/11, 166a/6, 174a/14

n.+iniñ 124a/6

n.+ige 124b/4

n.+lerim 120a/1

n.+lerimdin 151a/2

n.+leri 123b/12, 124a/1, 124a/9, 126b/2,
159b/10

n.+leridin 120a/11, 151a/13, 158b/7

Nuhr Reng

n.+ğa 180a/2

nücüm < Ar.

n.+nı 175b/2

n.+ide 129a/13

nüqte < Ar.

n. 180b/8

nüküz < Moğ.

n.+dür 171b/6

nümāyān < Far.

n. 165a/5

O

oçaq

o. 143b/2

oğ(u)lan < ET

o. 161b/5

o.+ları 121b/1, 154a/13, 156b/1, 162a/11,
164b/8, 166a/13, 168a/7, 169a/13

o.+larının 170a/10

o.+larını 162b/12, 169b/2

o.+larında 170a/1

o.+larını 163a/2

o.+lardın 166a/5

oğ(u)l < ET

o. 163b/9, 166a/4, 166a/11, 168b/1,
169b/1, 169b/10, 169b/11, 171a/12, 172b/4,
182b/13

o.+ı 120b/13, 122b/7, 123a/6, 126b/7,
145a/6, 146b/10, 155a/13, 162b/13,

163b/13, 164a/2, 164a/9, 164b/5, 165b/2,
165b/8, 166a/12, 166b/5, 167b/11, 167b/12,
167b/13, 168a/9, 168a/13, 168b/4, 168b/8,
168b/10, 169b/2, 169b/3, 172b/2, 174a/8,
175a/13, 175a/14, 175b/10, 175b/12,
182b/5

o.+ıdur 174b/6

o.+ınıñ 154b/10

o.+ını 154b/9, 168b/3

o.+ıǵa 167b/2

o.+ıdın 169b/14

oǵrı

o+sı 159a/2

oq < ET

o. 123a/1, 125a/11, 125b/2, 125b/3,
126a/5, 126a/14, 127a/2, 129a/8, 139b/12,
140a/6, 142b/3, 143a/8, 143a/12, 144a/11,
148a/7, 148b/12, 150a/1, 150b/7, 151b/12,
152a/5, 154a/11, 156b/2, 156b/3, 158a/12,
160a/4, 160a/11, 160a/12, 160b/9, 161a/14,
161b/6, 161b/9, 162a/8, 166a/11, 167b/1,
167b/5, 167b/7, 171b/3, 171b/7, 173a/3,
174a/10, 175a/7, 178b/11, 182a/1, 182b/2

oq < ET

o. 148a/13, 148b/11, 151a/9, 151a/12,
157b/3, 161a/1, 161a/4, 163a/13

o.+tur 144a/7

o.+nı 160a/10, 161a/6, 167a/1, 173b/8

o.+ı 157a/6, 163a/12, 175a/10

oqar

u. 142b/12, 142a/11

u.+dın 142b/12

ol < ET

o. 120b/5, 120b/13, 121b/7, 122a/1,
122a/2, 122a/8, 123a/12, 123b/2, 123b/10,
124a/3, 124a/5, 124a/8, 124b/12, 125a/8,
127a/9, 128a/4, 131b/8, 132a/13, 133a/6,
133a/11, 133b/1, 134a/10, 134b/1, 134b/4,
135a/14, 135b/6, 135b/7, 136a/4, 136b/2,
139a/6, 139a/9, 140a/7, 140b/11, 141a/5,
142a/8, 143b/7, 144a/4, 145b/2, 145b/4,
146a/12, 146b/12, 147a/2, 147a/5, 147a/6,
147a/10, 148b/3, 148b/8, 149a/6, 150a/9,
150a/10, 150b/2, 151a/5, 151a/8, 151a/9,
152a/3, 152a/4, 152b/7, 152b/8, 152b/10,
153a/2, 153a/3, 153a/4, 153b/9, 153b/11,
154a/10, 154a/12, 154b/5, 154b/12,
154b/13, 155a/5, 155a/6, 155b/4, 155b/11,
156b/8, 158a/10, 158b/3, 159a/1, 159b/12,

160b/2, 160b/11, 162a/2, 162b/8, 162b/9,
162b/10, 165b/12, 165b/14, 166b/10,
171a/1, 171a/11, 172a/14, 172b/4, 173b/2,
173b/13, 174a/13, 174b/2, 174b/4, 175a/9,
175a/10, 175b/14, 176a/1, 176b/10, 177b/3,
177b/4, 177b/14, 178a/11, 179b/11,
179b/14, 180a/2, 180a/6, 180a/7, 180a/11,
181a/11, 182a/7, 182a/9, 182b/6

o.+dur 175a/12

olca

o. 147b/12, 151b/1

olturuşluq

o. 125b/9, 143a/3

on < ET

o. 129a/9, 143a/6, 150b/7, 152b/2, 163a/6,
163a/10

on bés

o. 129a/9

on bir

o. 131b/4, 159b/9, 166a/4

on ékki

o. 131b/4, 135b/10, 139a/12, 143a/6,
150b/7, 182a/6

on miñ

o. 129a/8, 153a/11

on tört On dört

o. 131b/6, 137b/9, 166a/4, 169b/14,
178a/8

on üç On üç

o. 131b/13, 135b/10, 137b/10, 139a/13,
182a/6

o.+ide 162a/1

oñ < ET

o. 147b/13, 161a/8, 162a/9

ordu < ET

o.+nıñ 148b/11

o.+ğa 124a/8, 145b/14

orn < ET

o.+ığa 122b/4, 133a/11, 134b/13, 163a/1,
177a/7

o.+ıça 143b/1

orta < ET

o.+sıda 127a/14, 128a/4, 132a/14,
136b/13, 143a/2

o.+sıdağı 132b/2

o.+sıdın 132b/1, 136b/8	o. 143a/7, 159a/9, 173b/4, 181b/7, 181b/11
ortancı	ottuz iki
o. 167b/11	o. 136a/2
ot < ET	ottuz minj
o. 140b/5, 141a/5, 141b/7, 147b/1, 147a/13, 148a/12	o. 124a/13, 144b/11, 155b/6
o.+tur 140b/4, 140b/11	ottuz üç
o.+nı 140b/4	o. 136a/2, 157b/13
o.+qa 156b/10	Ö
o+ı 130a/3, 130a/6, 135b/14, 140b/3, 140b/4, 140b/10, 141a/6, 141a/12, 141a/14	öl < ET
o.+lar 132a/5	ö.+i 141b/5, 141b/10
otağa	öleñ < ET
o.+sı 142b/12, 164a/13	ö. 130a/1, 130a/5, 130a/6, 130a/7, 130a/8, 130a/11
o.+sıdur 142b/13	ö.+dür 130a/3, 130a/4
otlağ	ö.+ni 130a/9
o.+ı 141a/4, 141a/11	ö.+ge 126b/14, 128b/11, 130a/10
otun	ö.+i 130a/5, 130a/10
o.+dur 141b/6	ö.+idür 130a/2, 130a/4, 130a/8
o.+ı 141b/10	ö.+iniñ 153a/6
o.+ları 141b/3, 141b/4	ö.+ige 126a/1
ottuz < ET	ö.+ike 157a/10

ö.+ide 126b/10, 165b/7	ö.+i 120b/7, 122a/6, 124b/11, 125b/12,
ö.+leride 130a/7	126a/12, 140a/6, 154b/7, 156a/10, 156a/11,
ö.+ler 128b/12	163b/2, 164b/10, 167a/2, 168b/4, 170b/2
ö.+lerdür 130a/6	ö.+iniñ 123b/13, 134b/10, 146a/7, 146a/9,
ö.+lerçe 130a/7	159a/9, 159a/12, 159b/10, 163a/13,
ölüg < ET	178b/14, 179a/9, 179b/4
ö. 134a/13	ö.+ini 151a/8, 153b/1, 155a/3, 157b/10,
ö.+din 134b/4	162b/5, 169a/13, 172b/11
‘ömr < Ar.	ö.+ige 159b/14
‘ö. 171b/7, 182a/1	ö.+ide 122a/9, 169b/14, 174b/3
‘ö.+i 176a/9	ö.+idin 157b/3
ördek	ö.+ümizge 120b/12, 145b/5, 159b/3
ö. 142a/9	ö.+leri 149a/7, 160b/14, 170a/8, 183a/3
‘örf < Ar.	ö.+lerini 126b/4, 134a/13, 148b/5,
‘ö 124b/7	150b/14, 151a/1, 156b/9, 162b/9
öz < ET	ö.+lerniñ 174a/13
ö. 123b/6, 148b/11, 155b/3, 160a/2,	özge
174b/1, 174b/12, 181b/5, 182b/1	ö. 125a/4, 130b/11, 131a/10, 132a/,
ö.+de 165b/5	133b/6, 136a/3, 137a/1, 137a/3, 137b/2,
ö.+üm 126b/11, 127b/14, 144a/14,	141a/2, 142a/6, 143b/4, 144a/8, 145a/13,
161b/1, 161b/3	147a/9, 149a/11, 151b/9, 156a/14, 166a/2,
ö.+ümniñ 176b/4	170a/2, 175a/5, 176a/13, 179a/11, 179b/6,
	182a/5
	ö.+ni 144b/4

ö.+sini 152b/4	p.+lar 138b/6
ö.+lerini 152b/4, 158a/11	p.+largə 176a/1
ö.+ler 154a/9	pādşāhāne
özgeçe	p. 165b/7, 183a/4
ö. 132a/6, 145a/13, 145a/14, 145b/1, 166b/4	pādşāhlıq < Far.+T.
özgeçerek	p. 123b/13
ö. 156b/8	p. qıl- 163b/6
‘özr < Ar.	p.+da 183a/11
‘ö. 127a/1	p.+ta 170b/1
‘özr’āhlıq < Ar.+Far.+T.	pākīze < Far.
‘ö.+lar 159b/4	p. 138a/5, 182a/9
P	pāk-mezheb < Far.+Ar.
pādşāh < Far.	p. 173a/4
p. 121a/8, 121a/14, 122a/12, 122b/11, 122b/4, 122b/12, 146b/12, 152b/3, 159a/12, 163a/1, 163b/9, 164b/14, 165b/6, 169b/13, 172b/9, 183a/13	pālānī < Far.
p. qıl- 183a/8	p. 180b/1
p.+nıñ 122b/10	pālānduz < Far.
p.+nı 152b/2	p.+ğa 180b/1
p.+ı 169b/14	pārça < Far.
	p. 132b/12, 135b/13, 136a/3, 136a/5, 136a/6, 137a/1, 147a/6, 147a/8, 147b/9, 150b/3, 157b/2
	p.+ğına 128b/8

pāre < Far.

p. 127b/14, 147a/8, 151b/14, 152b/14,
153a/1, 154a/9, 156a/7, 159b/13, 160b/4,
160b/10, 165a/2

p. qıl- 128a/1

p.+si 151a/5

p.+sini 160b/5, 162a/6

p.+side 151b/4

partal < Far.

p. 151a/4, 153b/8

pāy < Far.

p. 180a/8

pāyān < Far.

p.-ı āb 128a/13

pāyçe < Far.

p.+din 152a/12

pāye < Far.

p.+si 133b/3, 143b/2

pāy-taht < Far.

p. qıl- 138b/8

p.+ı 137b/4, 137b/6

peher < Hint.

p. 160b/7

pel < Far.

p.+leri 141b/11

pelāl < Far.

p.+ı 143b/8, 144a/5

penāh < Far.

p.+nıŋ 140a/5

p.+da 140a/4

p.+lar 140a/1

p.+larda 140a/2

per < Far.

p.+leri 153a/12

perde < Far.

p.+dür 135a/8

p.+si 182a/11

pergene < Far.

p. 131b/8

perhīzkār < Far.

p. 138a/7

perīşān < Far.

p. 154a/8

peřĩŕāngũy < Far.

p. 123a/5

peřĩŕānlıq < Far.+T.

p.+dur 121a/9

pervārĩ < Far.

p. 135a/3

pes < Far.

p. 142a/6

pest < Far.

p. 125a/11, 141a/14, 141b/9, 142b/8,
157b/5

p.+ileride 141a/10

peŕŕaq < Far.+T.

p. 171a/1

Peřā'ĩ

p. 131b/5

peřĩmān < Far.

p. bol- 159b/6, 170b/3

peřĩmānlıq < Far.+T.

p. 121b/4

peřĩn < Far.

p. namāz-ı p. 124a/10

p.+din namāz-ı p. 164b/8

peşrev < Far.

p. 182a/4, 182a/13

p.+din 182a/4

p.+leri 171a/7

pey < Far.

p. 151a/10

pey-ā-pey < Far.

p. 122a/13, 123b/7, 149b/11

peydā < Far.

p. bol- 150b/1, 157b/4, 171a/8

p. qıl- 176b/3, 180a/11

peyvest < Far.

p. 130a/10, 153a/3

p.+dũr 128a/8

p.+i 152a/1

peyveste < Far.

p. 133a/7

pil < Far.

p.+çe 157b/5

pīş-gāh < Far.

p.+ıda 133b/2

pīşkeş < Far.

p. qıl- 153b/11, 171a/14

pür < Far.

p. 136a/1

pür-fezāyil < Far.+Ar.

p. 175a/2

pür-gūy < Far.

p. 169a/14

pür-meşaqat < Far.+Ar.

p. 130b/6

p.+tur 138a/1

pür-sühen < Far.

p.+dür 180b/7, 180b/8

pür-şaqq < Far.+Ar.

p. 174a/14

püşte < Far.

p. 132b/1, 140b/13

p.+niñ 127a/14, 132b/2, 137a/10, 137a/12

p.+din 127a/8

p.+si 140b/13, 141a/5

p.+siniñ 140b/3

p.+leri 153a/5

p.+ler 153a/4, 153a/5

p.+lerğa 161b/5

p.+lerde 136b/14, 150b/1

püştelıq < Far.+T.

p. 140b/3

püştvare < Far.

p. 143a/6, 143a/7

R

rağm < Ar.

r.+ığa 172b/3

rāh < Far.

r. 132a/6, 145b/1, 172a/3

rağmet < Ar.

r. 163a/14

r.+ığa 154a/2, 157a/1, 163b/3, 171b/3

rağmetullāh < Ar.

r. 134a/4

raht < Far.

r. 129a/10, 144a/9, 148b/7, 149a/13,
149b/2, 151a/4, 151b/1, 151b/8

r.+tın 148a/10

rāḥ-zenlıqlar < Far.+T.

r. qıl- (rāḥ-zenlıqlar qılıp édiler) 160a/5

rāī < Ar.

r. 140a/13

ra‘iyyet < Ar.

r. 176b/9, 177a/1

r.+ni 177a/3

raqş < Ar.

r. 173b/2

r. qıl- 173b/1

Ramazān < Ar.

r. 162a/1

rāst < Ar.

r. 147a/6, 147a/7, 155b/10, 161b/7,
170b/1

r. kéltür- 139b/10

r.+tadur 180a/3

r. ɗarb-ı r. 165a/4

ravza < Ar.

r. 138a/9

r.+dındur 138a/10

rāy-ı Hind

r. 139a/7

rāyic < Ar.

r. 135b/12

rāzi < Ar.

r. bol- 135b/12, 155b/14

rāzi < Ar.

r. 159b/2, 177a/4

r. bol- 129a/11

rebī‘ü’l-evvel < Ar.

r. 123b/1, 128a/2

reca < Ar.

r. 136b/10

ref‘ < Ar.

r. qıl- 127b/6, 163a/5, 183a/3

reht < Ar.

r.+ini 157b/14

remān < Far.

r.+ı 147b/14

remel-i müseddes < Ar.

r. 181a/8

renc < Far.

r. 166a/3

reng < Far.

r. 179b/3, 179b/8

r.+niñ 180a/2

r.+e 174a/14

r.+i 135a/12

rengāreng < Far.

r.+e 136a/1

rengīn < Far.

r. 181a/14

resm < Ar.

r. 183a/5

r.+ni 147a/14, 157a/6

r.+i 132a/6, 145b/1

revāc < Ar.

r. 180a/11

reviṣ < Far.

r.+ini 172a/3

revnaq < Ar.

r.+ı 180a/12

re‘y < Ar.

r.+i 126a/7, 170b/4

rihlet < Ar.

r. qıl- 167b/6

ri‘āyet < Ar.

r. 139b/6, 159b/1, 170b/4, 171b/12,
173a/12, 174a/11, 174b/2, 176a/1

r. qıl- 144b/4, 161a/1, 164b/4, 170a/4,
170a/13, 171b/8, 171b/11, 172a/1, 172b/3,
174b/5, 174b/10, 176a/4, 177b/10, 181a/7

r.+i 151b/2

r.+lerin 170a/9

r. qābil-i r. 161a/2

r. sebeb-i r. 150b/6, 176a/2

risāle < Ar.

r. 178b/14, 179a/3, 179a/4, 181a/2

r.+dür 179a/4

r.+side 179a/2

riṣte < Far.

r.+niñ 173b/7

r.+ğa 173b/7	r.+nı 149b/9, 149b/12
rivāyet < Ar.	r.+ğa 152a/2
r. qıl- 134a/7, 134b/1, 135a/14, 166b/3, 182a/9	r.+qa 132a/9
royan	r.+ta 153b/6
r. 138a/3	r.+dın 149a/12
r.+dur 138a/4	r.+ı 133a/9, 133a/13, 137b/11, 148a/4, 149b/11
rubā'ī < Ar.	r.+mın 150a/8, 153a/6, 153b/4
r. 164a/4, 171a/3	r.+ını 150a/14
r.+si 164a/7	r.+dın 150a/7
rubā'ıyyāt < Ar.	r.+ları 149a/11
r.+ı 170b/14	r.+larının 149a/9
rūbe-i perān	ruḥṣat < Ar.
r. 135a/7	r. 121b/3, 159b/5
rū-be-rū < Far.	r. bér- 144a/10, 152b/2, 159b/6
r. 149b/6	r. béril- 123a/6, 144a/10, 145a/5, 146b/13, 159b/10
r.+sıda 173a/2	r. tile- 144a/9, 145b/7, 154a/3, 155b/3, 159b/3, 159b/6
rūd < Far.	r.+nı 155b/5
r. 132b/8, 132b/12, 133a/13, 133b/5, 134b/7, 136b/3, 153b/4	r.+ı 157a/2, 159b/5
r.+tur 132a/6, 133b/3, 153b/5	r.+ığa 155b/5
r.+nın 136b/4, 148b/4	

rūšen < Far.

ş. 164b/8

r.+dür 162b/1

saç < ET

rūy < Far.

s. 142b/12, 142b/13, 145b/12

r. 121a/1, 126a/8

şad-berk lāle < Far.

rūze < Far.

ş. 136a/4

r. 178b/1, 164b/3

şadiq < Ar.

rücū' < Ar.

ş. 171b/8

r. 183a/1

şadır < Ar.

r. qıl- 172a/3

ş. bol- 124a/1, 134b/4, 159b/8

rūsūm < Ar.

şadr < Ar.

r.+ımı 134b/6

ş. 175a/2

rüsvā < Far.

ş.+ı 174b/7

r. qıl- 172b/12

ş.+ımı 154b/14

rüşd < Far.

şāf < Ar.

r.+ı 166b/3

ş. 159a/13

S

ş.+tur 136b/5

şa'b < Ar.

şafālıq < Ar.+T.

ş. 126a/10, 162a/2

ş. 136b/7

şabāh < Ar.

ş.+qına 136b/4

ş.+ı 127b/12

sağdaq

şabūhī < Ar.

s. 158b/8

şahib-dīvān < Ar.

s. 164b/14, 168a/10, 175b/14

ş.+dur 181a/5

s.+tın 123b/6

şahib-ihtiyār < Ar.

s.+ı 123b/8

ş. 172b/10, 182b/14, 183a/9

şanayi' < Ar.

şahib-mansıb < Ar.

ş.-i şî'r+de 179a/2

ş. 177a/10

şānī < Ar.

şahib-uşul < Ar.

s. 128a/3,

ş. 173b/

s.-i isneyn+i 172a/10

sāhil < Ar.

saqal < ET

s. 138b/3

s. 145b/12

şahrā-nişīn < Ar.+Far.

saqallıq

ş.+dürler 140a/12

s. 164a/11, 181b/14

ş.+i 138a/4

saqalsız

ş.+ini 140a/12, 140a/14

s. 181b/13

şalāhiyyet < Ar.

sarı < ET

ş.+idin 173a/11

s. 121b/3, 122b/11, 123a/3, 124b/11,

şalavāt < Ar.

128b/4, 128b/14, 131b/13, 133a/3, 133b/11,

ş. 138a/14, 138b/4

135b/7, 138b/9, 139b/12, 142b/4, 144a/10,

sālim < Ar.

146b/14, 150a/14, 150b/2, 150b/11, 152a/8,

ş. 128a/1, 144a/10

155a/7, 155b/3, 156a/2, 158b/14, 168a/10,

salṭanat < Ar.

s.+nı 146a/9

s.+ğa 120b/12, 144a/9	s.+ı 158a/12, 169a/12
s.+dın 165b/11	say < ET
sarıq < ET	s. 166a/4
s. 137a/7, 137a/8	s.+nı 149a/7
sārūh	s.+dın 149a/8, 149a/9
s. 137a/5	s.+ı 155b/5
şavt < Ar.	şayd < Far.
ş. 180a/1, 182b/6, 182b/9, 182b/10	ş. 166b/14
ş.+ları 182b/6	sāye < Far.
savuğ	s.+si 136b/13
s.+ı 129b/14	sāyelıq < Far.+T.
savıq < ET	s. 136b/7
s. 132b/10	sayyād < Ar.
s.+tur 136b/5	s. 142b/13, 143a/3
s.+ları 130a/1	sāz < Far.
savuqluq	s. 157b/7, 182a/12, 182b/1, 182b/2, 182b/5, 182b/8
s. 139a/10, 139a/11	s.+dur 182a/8
sa'y < Ar.	s.+da 171a/9
s. 157a/9, 171a/10, 177a/3, 177a/6	s.+ını 157b/8, 182b/1
s. qıl- 155b/13, 157a/11, 158a/7, 168a/5	s.+lar 157b/8
s.+dın 146b/6	

s. ehl-i s.+dın 182a/4	s. 128b/12
sāzende < Far.	se-destār < Far.
s.+ler 182b/5	s.+nı 164a/13
sāz-vār < Far.	sefer < Ar.
s. 140b/4, 140b/11	s. qıl- 157a/9
s.+dur 130a/3, 130a/7, 141a/6, 141a/12	sehāvet < Ar.
sebeb < Ar.	s. 120b/3
s.+i 162b/3	seher < Ar.
s.+imdin 155a/11	s. 149a/12
s.+lerdin 139b/9	sekenāt < Ar.
s.-i fitne 121a/9	s.+ı 172a/2
s.-i kudüret 121b/9	selāmet < Ar.
s.-i munça 162b/2	s. 128a/1, 144a/10
s.-i ri‘āyet+i 150b/6, 176a/12	sema‘ < Ar.
sebergezār < Far.	s. qıl- 176a/11
s.+dur 132b/5	sened < Ar.
sebz < Far.	s. 176a/8
s. 132a/11, 141b/7	s. qıl- 159b/13, 162b/8
sebzeliq < Far.+T.	senger < Far.
s. 136b/4, 136b/7	s. 147b/4, 147b/5, 148a/11
sebzliq < Far.+T.	s.+din 147b/9

s.+i 148a/9	ser-defter < Far.+Ar.
s.+ini 147b/5, 148b/7	s.+i 179a/14
sengkārliq < Far.+T.	ser-dere < Far.+T.
s. 137a/5	s.+lerini 135b/8
ser < Far.	s.+leride 133b/10
s.+ni 157b/2	serdser < Far.
ser-āmed < Far.	s. 132a/3, 139b/13
s. 171a/9, 174b/13, 179a/14, 182b/10	s.+i 129a/12
s.+i 181b/10	serdserī < Far.
s.+lerdin 175a/10	s. 129b/1, 129b/2
serāri < Ar.	ser-gerdān < Far.
s. 168b/12	s. bol- 120a/2
ser-bennā < Far.+Ar	serhaddī < Far.+Ar.
s. 179b/8	s.+dūr 133b/13
serdār < Far.	serkeşlik < Far.+T.
s. 170a/9	s. 145a/1, 162a/4
s. bol- 154a/10	s. qıl- 154a/4
s.+ı 154a/7	ser-kūh < Far.
s.+ları 155b/12	s.+ke 162a/6
serdārliq < Far.+T.	sevdā < Far.
s. 179a/10	s. 149a/13, 149b/3

s. qıl- 129a/8	sékkiz < ET
sevdā-ger < Far.	s. 129a/8, 139a/13, 140a/14, 152b/2, 170a/2
s. 129a/10	sékkiz yüz
s.+lerini 149b/2	s.+çe 125a/3
s.+ler 129a/7	sékkiz yüz kırq iki
s.+lerdin 149b/4	s.+de 163b/4
sevdā-hāne < Far.	séksen
s.+dür 129a/7	s. 125b/3, 157b/1, 161b/13, 172a/14
seyāhat < Ar.	sémiz < ET
s. qıl- 134a/4	s. 142a/3, 142a/9
seyfī < Ar.	sémizlüg
s.+dür 144b/8	s. 160b/3
seyyid < Ar.	sén < ET
s.+lerige 168b/5	s. 122a/8, 155b/8, 172b/13
s.+leridin 168a/8	s.+iñ 147a/14
s.+leridindür 171b/9	s.+ge 172b/13
seyl < Ar.	sévgü
s.+leri 153a/7	s. 166a/12
sezā < Far.	sévgülüg
s. 182b/4	s. 166a/12, 169b/2, 182b/13
s.+sığa 124b/8	

sıçqan < ET

s. 135b/1

şifat < Ar.

ş. 170b/10

ş.+ları 179b/2

ş.+larıdın 177b/7

şihhat < Ar.

ş. 162a/10

sınuğ < ET

s. 158a/1

sibā‘

s. 142b/7

sikke < Ar.

s.+de 174a/1

sincid

s. 129b/3

siŋ(i)l < ET

s. 168a/3, 168a/6, 169a/7

sipāhī < Far.

s. 155a/3, 176b/10, 177a/1, 177a/3

s.+ğa 164b/9

s.+leriniŋ 122b/7

s.+lerğa 157b/14

sipāhīlq < Far.+T.

s. 179a/10

s.+nı 166b/4, 164a/3, 171a/13

siyāq < Ar.

s. 136b/10

siyāqlq < Ar.+T.

s. 137a/6

siyāset < Ar.

s. 151b/14

s.+qa 162a/6

s.+tin 126a/5

s.+i 127a/5

siz < ET

s. 127b/13, 161a/6, 161a/7

s.+ni 152b/2

şohbet < Ar.

ş. 156a/1

s.+te 173b/9, 182b/2

ş.+i 175b/2

ş.+ide 182a/7

soñ < ET

s. 123a/14, 124a/7, 142b/2, 144a/8,
144a/11, 144b/14, 145a/7, 148a/11, 148b/1,
151b/12, 152a/14, 153a/1, 155b/3, 156b/14,
157a/7, 157a/9, 157a/12, 158b/2, 159b/6,
162a/13, 164b/8, 165a/7, 168b/1, 168b/3,
168b/10, 169a/4, 169a/7, 169a/10, 170a/4,
170a/6, 170b/3, 171b/7, 172b/2, 177a/7,
178b/11, 180a/6

soñı

s. 154a/12

s.+mızça 124b/12, 154a/12

soñıça

s. 161a/13

soñra

s. 123b/9, 126b/8, 138b/1, 142a/9,
151a/14, 152b/14, 162b/3, 164a/3, 164b/6,
166b/10, 167a/7, 167a/14, 168a/5, 168a/10,
172a/1, 172a/11, 172b/4, 172b/7, 173a/12,
174b/10, 175a/2, 175b/12, 176a/5, 179a/9,
181a/7

s.+lar 164b/1, 169a/11, 173b/10, 175b/9,
179a/10, 179b/11, 181a/5

söz < ET

s. 120a/14, 123b/10, 127a/1, 144b/10,
146b/8, 150a/8, 158a/6, 159a/4, 159a/5,
162b/7, 167b/10, 172a/12, 178a/2

s.+ni 126b/2, 126b/10, 148b/3, 149b/14,
162b/3, 162b/8

s.+ge 167b/10, 173a/2

s.+üm 152b/1

s.+ümdin 146b/12, 176b/14

s.+i 159a/5, 162b/2, 164b/4, 176a/8

s.+iniñ 183a/12

s.+ige 146a/7

s.+ide 174b/3

s.+leridin 155b/1

s.+ler 120a/12, 120a/14, 121a/4, 146a/7,
155b/9

su < ET

s. 124a/5, 127a/7, 130b/9, 130b/13,
134b/9, 134b/11, 134b/13, 137b/13,
138b/10, 138b/12, 142b/9, 143a/7, 143a/11,
143a/12, 143b/1, 143b/3, 143b/5, 145a/7,
146a/5, 146a/10, 148a/5, 149a/8, 149a/9,
149a/10, 149a/11, 149b/13, 150b/13,
151a/9, 151a/10, 151b/6, 152a/12, 153a/2,

153a/3, 153a/7, 153a/9, 153a/14, 153b/3,
153b/5, 153b/6, 153b/7, 156b/10, 160b/8

s.+dur 142b/8, 176a/6

s.+nın 134a/3, 143a/10, 151a/5, 160b/13

s.+nı 137a/9, 138b/11, 148b/1, 153b/14

s.+ğa 134b/9, 143a/7, 143a/8, 149a/11,
150b/14, 151a/2, 151a/8, 153b/1

s.+dın 153b/9, 160b/12, 161a/8

s.+yı 130b/8, 131a/7, 132a/14, 132b/1,
134a/1, 136b/5, 136b/8, 137a/9, 137b/12,
141a/14, 143a/14, 146a/4, 151a/8, 151a/13,
151b/9, 153b/5

s.+yudur 148a/5

s.+yının 123a/14, 131a/5, 131a/7,
135b/13, 146b/12, 150b/12, 151a/4, 152a/7

s.+yını 120b/10, 129b/1, 131a/7, 131a/8,
146a/11, 151b/6, 152b/2, 165a/2

s.+yığa 133b/1, 134a/2, 134b/7, 153b/13

s.+yıda 138b/9, 143a/5, 143a/13, 143a/14

s.+yydın 131a/10, 133a/2, 136a/12,
152a/6, 153b/12

s.+ları 132b/10, 153a/8

s.+larının 160b/12

s.+lar 130b/12, 130b/14, 153a/5, 153b/11

şubh < Ar.

ş. 125a/10

sūd < Far.

s. qıl- 170b/3

şuffe < Ar.

ş. 137a/11

ş.+nın 137a/11

ş.+dın 137a/12

şufi < Ar.

ş. 176a/10

suhān-taşı

s. 133b/8

sultān < Ar.

s. 138a/9, 138b/8, 138b/10

s.+nın 138b/13

s.+ı 134b/1

s.+larıdın 167b/12, 168b/7

s.+larını 166b/6

s.+ları 156a/14

sumç

s.+nıñ 160a/11	süren
s.+da 160a/8	s. 147a/3
s.+ta 161b/12	süst < Far.
susız	s. 171a/6, 175b/11, 176a/14, 181a/9
s. 149a/7	s. bol- 158b/5
sübha < Ar.	süstraq < Far.+T.
s. 181a/8	s. 162b/8, 171a/1
süder	süt
s. 127b/7	s. 151a/10
s.+i 121a/13, 125b/13	Ş
s.+iniñ 156b/7	şa'af < Ar.
s.+idin 155a/12, 172b/5	z.+ı 178b/1
s.+iğe 154a/2	şa'bān < Ar.
süheyli < Ar.	ş. 145a/10, 160a/7
s. 174a/2	şād < Far.
süjek	ş. 150a/11
s.+ini 168a/2	şafaq < Ar.
sünnet < Ar.	ş. 153a/9
s. 164b/1, 180b/5	şafi'ī < Ar.
sünni < Ar.	ş. 177b/10
s. 166b/11	şāgird < Far.

ş.+i 178b/4, 179a/8	şalı
şāh < Far.	ş. 133b/3
ş. 160b/14, 161a/3	ş.+sı 132a/7
ş.+dın 142a/14	şalı-zār < T.+Far.
ş.+larığa 141b/7	ş. 154a/6
ş.+lar 160b/9	şān < Ar.
şāh < Far.	ş.+ımda 121b/4
ş. 181b/6	şarāb < Ar.
ş.+nın 181b/4	ş. herif-i ş. 173b/3
ş.+nı 181b/4, 181b/5	şarab'vār < Ar.
ş.+larının 154b/9	ş. 135a/3
ş.+larının 155a/1	şarābh'āne < Far.
şāhruhī < Far.	ş. 171b/12
ş. 140a/14	şārek
şā'ir < Ar.	ş. 141a/1
ş. édi 174b/12	şarq < Ar.
Şāh u Dervīş	ş. 131b/13, 134a/3, 139b/11, 140b/1
ş.+qa 181b/1	ş.+qa 134a/2
şākir < Ar.	ş.+ı 128a/4, 130a/8, 131b/11, 142a/4, 148a/5, 165b/14
ş. 159b/2, 176b/10, 177a/1	ş.+ıda 128b/3, 139a/3
ş. qıl- 177a/4	

şarq-şimalī < Ar.

ş.+idin 170a/1, 175a/6

ş. 130a/2, 130a/3, 131b/3, 134a/1

şeb-hun < Far.

ş.+dın 134b/7

ş. 148b/8

şarṭ < Ar.

şep-pare < Far.

ş. 144a/9, 170b/2

ş.+niñ 135a/8

ş. qıl- 159b/8, 170a/4, 176b/13, 177a/2

şefqat < Ar.

ş.+tın 170b/3

ş. 127b/6

ş.+idür 170b/1

ş.+ı 151b/2

şatranc < Ar.

şeftālū < Far.

ş. 178b/2, 180a/7

ş. 129b/3

ş.+ğa 173a/5, 178b/1

şehādet < Ar.

şāyed < Far.

ş. 149b/6

ş. 159a/9

şehdḡane < Ar.+Far.

şayeste < Far.

ş.+leri 129b/6

ş. bol- 159a/6

şehīd < Ar.

şāyi‘ < Ar.

ş. qıl- 177b/12

ş. édi 170a/1

şehr < Far.

ş.+dür 134a/10, 134b/12, 137b/3

ş. 166a/1

şāyi‘raq < Ar.+T.

ş.+de 157a/13, 160a/6

ş. 141b/9

ş.+i 137b/12, 177b/2

şe‘āmet < Ar.

ş.+iniñ 169b/13

ş.+ığa 164b/9	şerh < Ar.
ş.+ide 131a/14	ş. 178b/5
ş.+ğaça 162a/7	şer'î < Ar.
ş.-i Ğaznî+ni 138b/14	ş. 128a/11, 128b/4, 130a/6, 134a/4, 136a/10, 139b/11
şeker < Far.	şerîk < Ar
ş. 129a/10	ş. qıl- 170b/2
şekl < Ar.	şerîqliq < Ar.+T.
ş. 164a/9	ş. 172b/4, 172b/9
şem' < Ar.	şerîr < Ar.
ş. 135a/6	ş. 154a/3, 181a/12
şemâyl < Ar.	şermenderaq < Far.+T.
ş.+i 164a/10	ş. 146b/7
şemme < Ar.	şer(r) < Ar.
ş. 177b/6	ş. 121b/12
şemşir-bâzlıq < Far.+T.	şerrenğizlik < Ar.+T.
ş. 151a/6	ş. 162a/12
şenbe < Far.	şeyh < Ar.
ş. 156b/14	ş. 172b/12, 183a/10
şer' < Ar.	şeyhü'l-islâm < Ar.
ş. 124b/7	ş. 177b/8, 179a/9
ş.+ni 164b/4	

ş.+nın 179a/8	ş. şanayi‘-i ş.+de 179a/2
şeyh-zāde < Far.	şikest < Far.
ş.+ler 139b/6	ş. 120b/7, 157b/14
şıbaq	ş.+idin 169a/10
ş.+dın 143a/6	şimāl < Ar.
ş.+qa 141b/8	ş. 138b/9
şılan	ş.+ı 128a/, 148a/4, 166a/1
ş.+ı 174a/10, 174a/14	şimālī < Ar.
şibe < Far.	ş. 128b/10, 128b/13
ş. 163a/12	ş.+da 132b/12, 133a/7
şicā‘ < Ar.	ş.+dağı 148a/8
ş. 164b/9	şir-endām < Far.+Ar
şī‘ī < Ar.	ş. 164a/10
ş. 179a/14	şīrīn-ḥarekāt < Far.+Ar.
şī‘r < Ar. Şiir	ş. 173a/14
ş. 166a/8, 170b/11, 172a/5, 174a/3, 174a/6, 175a/4, 177b/4, 179b/6, 182b/10	şirket < Ar.
ş.+ni 175a/5, 175b/1	ş. 173b/11, 183a/12
ş.+i 175a/5, 179b/3, 181a/2, 181a/6	şī‘r-şinās < Ar.+Far.
ş.+içe 181a/2	ş. 172a/6
ş.+leri 181a/12, 181b/9	şīrīn-keḷām < Far.+Ar.
	ş. 176a/7

şiş	t. 120a/12, 122b/2, 125a/13, 147a/10, 170b/11
ş.+ler 144a/4	
şöhret < Ar.	ta‘accub < Ar.
ş. qıl- 171a/10	t. qıl- 138b/8, 180a/1
ş.+i 139a/11	ta‘alluq < Ar.
ş.+içe 133b/10, 180b/13	t. 120b/14, 123a/4, 124a/14, 125b/5, 126b/7, 127b/8, 127b/10, 152a/2, 162b/2
şu	t.+dur 134a/9, 173b/11
ş. 178a/5	ta‘ām < Ar.
şu‘arā < Ar.	t. 157a/7
ş.+dın 179a/14	ta‘arruż < Ar.
ş.+sı 176a/8	t. 180a/6
ş.-yı ma-tekaddem 181b/2	tāb < Far.
şuğl < Ar.	t. 120b/6
ş. qıl- 135b/8	taḅ‘ < Ar.
şūḥlīq < Far.+T.	t.+ı 167b/6
ş. qıl- 127a/10	t.+ın 166a/3
şükr < Ar.	t.-ı ḥūb 166a/7
ş. qıl- 172b/14	t. muḥālīf-i t. 176a/9
T	t.-i naẓm+ı 164a/4, 164b/12, 166b/13
tā < Far.	taḅaqa < Ar.
	t. 139a/14

t.+ğa 158b/9	136b/2, 136b/14, 141b/11, 146a/13, 147a/1,
Ṭabaqāt-i Nāşırî	147a/3, 147a/6, 150a/4, 150a/14, 150b/1,
t.+de 137b/6	150b/9, 153a/4, 157a/1, 158a/4
ṭabî‘at < Ar.	t.+dur 128a/8, 132b/7, 132b/12, 139b/3,
t.+ıda 173a/6	140b/13, 147a/7
ṭabīb < Ar.	t.+nıñ 128a/9, 128a/11, 128a/12, 128b/9,
t. 156b/13	132b/14, 136a/6, 136a/12, 136b/11, 139b/3,
t.+ler 171b/2, 171b/4	147a/9, 150b/3, 150b/8, 150b/9, 160a/14
ta‘biye < Ar.	t.+nı 128a/9, 147b/4
t. 155b/14	t.+qa 128a/8, 147a/6, 147a/8, 156a/4,
ṭabl < Ar.	157a/2
t.-ı kûç 149b/14	t.+da 136a/6
ṭabl-ı kuç	t.+dın 130a/13, 132b/8, 136a/9, 136a/11,
t. 149b/14	147a/6
tābliğ < Far.+T.	t.+ı 130a/13, 136a/10, 139b/3, 140b/13,
t. 141b/6	141a/5
tafsîl < Ar.	t.+ıdur 136b/2
t.+i 126a/11, 154b/7, 172b/12	t.+ını 150b/11
tağ < ET	t.+ınıñ 140b/3, 150a/3, 152a/1
t. 128b/9, 130b/13, 132b/10, 132b/13,	t.+ıda 137a/1
133a/8, 135a/14, 135b/11, 135b/12,	t.+ığa 133a/7
135b/13, 136a/6, 136a/8, 136a/10, 136a/11,	t.+ıdın 128b/4, 128b/7
	t.+ığaça 124a/14

t.+ları 140b/1, 140b/2, 140b/9, 141a/4,
141a/10, 141a/14, 141b/1

t.+larıdır 148a/4

t.+larının 148b/6

t.+larını 122a/9

t.+larığa 148b/5

t.+larında 131a/4, 131b/1, 135a/4, 135a/7,
135b/9, 141a/11

t.+lar 135a/1, 140b/8, 141a/3, 141a/5,
141a/13, 141b/2, 141b/7, 153a/3, 153a/4

t.+lardur 128a/5, 133a/8, 140b/3,
140b/10, 140b/12, 141a/4, 141a/10,
141a/14, 141b/1, 142a/4

t.+larının 140b/10, 141a/6, 141a/7,
141a/+, 141a/12, 152a/1, 157b/6

t.+larığa 148b/6

t.+larda 131b/3, 135a/11, 140b/14,
148a/8, 150b/3

t.+lardın 131a/1

t.+larığa 140b/11

tağayı < ET

t.+sığı 164a/2

tağyir < Ar.

t. 124a/5, 128b/1

tağalluş < Ar.

t. qıl- 166a/7, 171a/6, 174a/2, 174b/12,
175a/5, 179b/3, 179b/8, 181a/2

t.+ı 180b/10, 164b/13

tağmîl < Ar.

t. bol- 144b/11, 144b/12

tağmînen < Ar.

t. 138b/11

tağqîq < Ar.

t. qıl- 145a/8, 152b/4

tağrîr < Ar.

t. 176b/4

tağşîl-dâr < Ar.

t.+lar 144b/13

t.+lardın 144b/14

tağşîn < Ar.

t. qıl- 180a/1

tağt < Far.

t. 164a/14, 164b/6, 165a/7, 169a/4,
170b/3, 171b/7, 175a/9

t.+ı 137a/6

t.+ıda 131b/7, 183a/8	t. 124b/3
t.-ı tasarruf+ıda 124a/14	t.+sız 156a/6
t.-ı zabt+ıda 138b/7	talaşsız
tahta < Far.	t.+sız 156a/6
t.+dın 173b/5	taheb < Ar.
taqlid < Ar.	ṭ. qıl- 120a/2
t. 129b/10	ṭ.+ığa 120a/3
t. qıl- 171a/2	talgaq
taqrīb < Ar.	t. 139a/6, 139a/8
t. 150a/10	ta'liq < Ar. Bir yazı çeşidi
taqrīr < Ar.	t.+nı 175a/4
t. qıl- 120a/12	tam < ET
taqsīm < Ar.	t. 157a/14, 157b/2
t. qıl- 144a/11	t.+ı 157b/11
taqşīr < Ar.	t.+ları 157a/13
t. qıl- 163a/8	tamām < Ar.
taqviyet < Ar.	t. 122b/8, 123b/8, 124a/14, 126a/5,
t.+idin 171a/9	127a/4, 128a/8, 128a/11, 128a/13, 132b/4,
tal < ET	132b/5, 133a/8, 133b/5, 133b/7, 134a/9,
t. 137a/11, 143a/9	135a/1, 135a/6, 135b/11, 137a/6, 137a/11,
talaş	138a/2, 138a/3, 139b/7, 140a/8, 140b/2,
	140b/7, 140b/13, 141a/6, 141a/7, 141b/10,
	142a/6, 142a/7, 142b/5, 143b/8, 144a/9,

144a/11, 145b/3, 146b/3, 147a/2, 148b/12,
149a/3, 150a/6, 150b/10, 151a/4, 151b/7,
152b/13, 153b/8, 154b/3, 155b/4, 155b/7,
157b/1, 159b/1, 160b/12, 162a/14, 162b/12,
164b/13, 176b/5, 177a/2, 178b/14

tamğa

t. 140a/14

t.+nı 159a/14

t.+da 174a/1

t.+dındur 159a/14

ta'n < Ar.

t. qıl- 179b/12

tañ < ET

t. 137b/9, 142b/7, 142b/9, 152a/14,
161b/8

t.+ğaça 149a/14

tañla

t. 121a/13

t.+sı 123b/1, 124a/10, 127b/7, 147b/3,
147b/10, 148b/3, 149a/14, 149b/14, 161b/9

t.+sığa 142b/11, 149b/7, 171b/3

tañlalıq

t. 121b/3

tanuq

t. 146a/9

tar < ET

t. 143b/11, 146a/1

tār < Far. Tel

t.+larını 182a/14

taraf < Ar.

ṭ. 139b/13

ṭ.+ğa 120a/2

ṭ.+dın 123b/2, 123b/10, 158a/12

ṭ.+ı 125a/11, 130a/2, 132b/11, 134a/3,
136b/4, 137a/2, 142a/1, 142a/4, 147a/1,
149b/8, 157b/5, 158a/2, 158a/4, 158b/1,
162b/1

ṭ.+ıdur 134a/3

ṭ.+ını 123a/11, 140a/3

ṭ.+ığa 159b/10

ṭ.+ıda 132a/4, 132a/8, 132b/3, 134b/8,
136b/14, 137a/9, 140a/3, 147a/6

ṭ.+ıdadur 128b/10

ṭ.+ıdağı 129b/7, 131b/3, 133b/4, 137a/10,
140b/1, 141a/3, 147a/3

ṭ.+ıdın 127a/8, 128a/5, 131b/9, 133a/10,
139a/7, 158a/14, 167b/14, 168a/1, 168b/11,
173b/11, 174b/5, 175b/10, 181a/13

ṭ.+lar 156b/8

ṭarḥ < Ar.

ṭ.+mı 145a/7

ta'rīf < Ar.

t. qıl- 129b/10, 172a/4, 181b/6

t.+qa 177b/5

t.+in 145b/10

t.+ide 129a/1

tārīḥ < Ar.

t. 178b/12

t.+qa 122a/1

t.+de 122a/12, 128a/5, 131b/9, 133a/10,
139a/7, 158a/14, 167b/14, 168a/1, 168b/11,
173b/11, 174b/5, 175b/10, 181a/13

t.+i 137a/13

t.+ide 137b/7

t.+ğaça 178b/12

t.+lerde 131b/12

t.-i toqquz yüz on 174b/1

t.-i toqquz yüz on altı 173a/10

t.-i toqquz yüz on dörd+te 132a/8

t.-i toqquz yüz on yétti+de 174b/2,
174b/13, 175b/1

t.-i toqquz yüz yégirme beş+te 134a/5

ṭarīq < Ar.

ṭ. 142b/5, 142b/11, 143b/6

ṭ.+a 143a/14

ṭ.+ini 172a/9

tartıq < ET

t. 123b/4, 123b/9

taşarruf < Ar.

t.+ıdağı 155b/8

t.+taht-ı t.+ıda 124a/14

taşavvur < Ar.

t. qıl- 170b/9

taşnīf < Ar.

t.+i 176a/13

t.+idür 176b/4

taşvīr < Ar.

t.+de 171a/10

t.+i 181b/14	t. 159a/2
taş < ET	tavr < Ar.
t. 143a/11, 143b/2, 143b/8, 157b/3, 158b/4, 163a/4	t. 135a/12, 143a/14, 153a/4, 155b/6, 157a/10, 160a/14, 174a/3, 179a/4, 180a/1
t.+nıñ 143b/4	t.+ı 170a/12
t.+nı 143b/3	t.+ları 156b/8
t.+qa 140a/3	t.+lar 123b/14
t.+dın 140a/1	tavrī < Ar.
t.+larını 143b/2	t. 171a/12, 173b/4, 175b/2, 181a/4, 181b/1
taşqarı	tavuq < ET
t. 136b/7, 161b/7	t.+nı 135a/3
taşqı	tāvus < Ar.
t. 154b/4, 155a/5	t. 141a/1, 165a/1
taşlıq	tayağ < ET
t. 140b/13	t. 120a/7, 126a/4, 163a/3
tavāf < Ar.	tayaq
t. 164a/7	t. 163a/3, 120a/7
t. qıl- 134a/6, 178a/9, 178b/10	ta‘yin < Ar.
tavassuť < Ar.	t. qıl- 127b/10, 127b/11
t.+ı 127b/5	tāyyib < Ar.
tavīle < Ar.	t. édi 164b/6

tāze < Far.

t. 157a/6

ta'zīm < Ar.

t. 169b/5

te'ālā < Ar.

t. 128a/2, 144b/2

teberrük < Ar.

t. 177b/6

tebessüm < Ar.

t. qıl- 176b/12

tecāvüz < Ar.

t. qıl- 155b/1

tecommül < Ar.

t.+i 123b/3

tecessüs < Ar.

t. qıl- 139a/9

tedārük < Ar.

t.+ige 158b/3

tedbīr < Ar.

t. 140a/7, 143a/4

tefāvut < Ar.

t. 150a/9

t. qıl- 150a/5

teferrüc < Ar.

t.+dür 141b/9

t.+qa 127a/12

tefrīqa < Ar.

t. mücib-i t. 121a/9

t.+sıdın 122b/2

tehdīd < Ar.

t. 138b/6

tekellüf < Ar.

t. bol- 179b/5

t. qıl- 134a/12, 182b/1

teklīf < Ar.

t.+ler 174a/12

tekrār < Ar.

t. 121b/9

t. qıl- 155b/5

telaffuz < Ar.

t. qıl- 131b/4, 133a/11

tenbel

t. 123b/6, 156b/3	t. qıl- 151b/5
t.+ğa 181a/10	tereddüd < Ar.
teng < Far.	t. bol- 149b/13
t. 141b/1, 141b/10	t. qıl- 183a/2
tengi < Far.	t.+ni 183a/3
t. 147b/14, 160a/14	terk < Ar.
t.+de 147b/12, 160b/8	t. qıl- 164a/3, 166b/5, 171a/14, 173a/4,
t.+din 147b/11, 160b/2	174a/9, 177b/11
t.+siniğ 136a/5	tertīb < Ar.
t.+side 128a/10	t. 176b/9
t.+sidindür 128a/10	t. qıl- 164b/12, 166a/8, 170b/13, 171a/5,
t.+lerdin 131a/1	174a/6, 179b/9, 180b/3
t.+ileri 132a/1	te'sīr < Ar.
tenqīş < Ar.	t. qıl- 155b/9
t. 141a/14	teslim < Ar.
teraqqi < Ar.	t. qıl- 161a/3
t. 129b/4	tesmiye < Ar.
t. qıl- 169a/11, 182a/12	t. vech-i t. 137a/4
t.+si 150b/6, 177b/13	t. vech-i t.+si 140b/5
terbiyet < Ar.	teşhīr < Ar.
t. 151b/4, 151b/5, 171a/9	t.+ni 182a/1
	teşhīs < Ar.

t. qıl- 171b/2	teyemmün < Ar.
teşvîş < Ar.+Far.	t. 177b/6
t. 149b/11	tezvîr < Ar.
t. bér- 130a/4, 139b/1	t.+i 138b/1
teşvîşî < Ar.	tégirmen
t. 162a/7	t. 132b/1, 136b/8, 137a/9, 137b/12
t. bol- 162a/2	ték
tevābi' < Ar.	t. 123b/6, 130b/12, 130b/13, 141a/7, 160b/12, 160b/14
t. 144a/12, 166a/2, 177a/13, 177a/14	télbe
t.+de 129b/1	t. 172b/11
t.+i 136a/8, 150b/12	télberek
t.+îğa 144b/10	t. 172a/12, 172b/11
t.+idin 131b/9, 139b/14	Téñri ET
t.+idindür 134b/14	t. 124a/7, 128a/2, 139a/2, 139b/10, 144b/2, 147a/7, 154a/1, 157a/1, 157b/12, 163b/3, 168a/1, 169a/2, 169b/6, 171b/3
tevārüd < Ar.	t.+ge 162b/1
t. 164a/7	tépe
tevātür < Ar.	t. 127a/8
t.+ğa 134a/8	t.+de 157b/9
tevehhüm < Ar.	t.+deki 157b/12
t.+ni 127b/6	
t.-i küfr+dür 176b/1	

t.+din 162a/13	t. 180b/12
t.+ler 140b/12	tiptik
téve < ET	t. 147b/10
t. 147b/11, 149a/14, 160b/5	tîr < Far.
t.+ni 153b/8	t.+idedür 136b/1
t.+de 124b/9	tîreraq
t.+sini 160b/4	t. 141b/6
téz	tirig < ET
t. 160b/9	t. 147a/12, 147b/11, 178b/12
ṭināb < Ar.	t.+ide 121a/7
ṭ. 142a/10, 142a/11, 142a/13, 142b/1, 142b/2, 142b/3, 142b/10, 142b/11	tîzemağz < Far.
ṭ.+niṭ 142a/13	t. 170b/4, 173a/8
ṭ.+ni 142b/1, 142b/9	tîzemağzlıg < Far.+T.
tiken	t.+ıdın 173a/9
t.+ler 141b/10	tofraq
tîl < ET	t. 138a/2
t. 131b/2, 147b/7, 170b/11	t.+qa 157a/3
t.+i 148a/1	toğrı ET
t.+ige 124a/7	t.+da 153b/13
Timurnāme	t.+sı 120b/11
	t.+sıda 150b/14

t.+sıdadur 128b/7	t. 133b/11
t.+sıdım 127a/6, 142a/5, 151a/5, 151b/12	topçaq
toğrıraq	t. 149b/3
t.+ı 130b/2	t.-up 143b/10
tohum < Far.	tor
t.+ı 129b/11	t. 143a/2, 143a/5
toqquz < ET	t.+nıq 140a/2, 140a/3, 140a/4
t. 132a/6, 132b/8, 159b/8, 180a/2	t.+nı 140a/6
toqquz yüz on	t.+ğa 140a/6
t. tārīḡ-i t. 174b/1	tovaçı
toqquz yüz on altı	t.+lar 122a/13
t. tārīḡ-i t. 173a/10	toy < ET
toqquz yüz on tört	ṡ. qıl- 167b/2
t. tārīḡ-i t.+te 132a/8	tört < ET
toqquz yüz on yétti	t. 120b/1, 121a/5, 123a/3, 124a/2, 124b/9, 125a/5, 126b/8, 127b/14, 130a/1, 130a/11, 130b/10, 130b/14, 131a/3, 131b/14, 134a/11, 136a/12, 137b/12, 137b/13, 138b/8, 140a/4, 152b/14, 157a/11, 161b/1, 168a/2, 169b/10, 170b/13, 171a/4
t. tārīḡ-i t.+dee 174b/2, 174b/13, 175b/1	t.+i 148b/13
toqquz yüz yégirme	törtünçi
t. tārīḡ-i t.+de 134a/5	
toqquz yüz yégirme altı	
t. 137a/13	
toquz	

t. 128a/3, 168a/6	tumşuq < ET
tört yüz	t. 128b/8, 150a/5, 150a/6
t. 151b/10, 155b/10	t.+tur 135b/11
töşek < ET	t.+nıñ 133b/2
t.+de 163b/12	turna < ET
t.+leridin 140a/5	t. 142a/9
tūfān < Ar.	t.+ğa 142a/10
ṭ. 139a/6, 139a/8	turunc < Far.
tuğğan < ET	t. 129b/4, 133b/3, 134a/6
t. 168a/2	t.+ı 132a/7, 132/10
tuqqan < ET	tuş < ET
t. 163b/9, 173a/7	t.+ıdın 147a/10, 148b/11
tuqqanlıq	tuşluq
t. 121b/8	t. 147a/10
t.+nı 152b/6	tūṭī < Far.
tūlānī < Far.	ṭ. misl-i ṭ. 141a/1
ṭ. 128a/7	tutqavul
tūlī < Far.	t.+nı 141b/14
ṭ. 128a/7	t.+ları 141b/14
tumşuğ < ET	tuyul
t.+ıdın 150a/4	t. 144b/1

ṭuyūr < Ar.

ṭ. 145a/14

tuzaq

t. 143a/3

tükeniş

t.+i 180a/2

tümen < ET

t. 131b/8, 131b/11, 133a/12, 133b/12,
137b/4

t.+idir 135b/3, 135b/6

t.+dür 131b/6

t.+niñ 134a/8, 139b/3

t.+nidür 137a/9

t.+ge 133a/6

t.+din 133a/6, 133a/14

t.+i 133a/5

t.+idür 133a/7, 135a/1, 139a/12, 139b/4,
139b/7

t.+iniñ 178a/7

t.+ini 144a/12

t.+idedür 133a/10

t.+idin 133a/5

t.+leridin 131b/11, 178a/7

t.+leriçe 133b/14

tün < ET

t. 125a/10, 166a/2

tünd < Far.

t. 134a/7, 134b/9

tündluq < Far.+Ar.

t. 129b/10

tündraq < Far.+T.

t. 140a/9

tüp < ET

t.+i 136a/6, 136b/7

t.+ide 123b/2, 136b/11

t.+ideki 136b/14

tüptüz

t. 131a/2, 139b/12, 148a/3, 157b/12

Türki < T.+Far.

t. 131b/4, 164b/12, 166a/8, 170b/11,
181a/6, 181a/8

türlüg < ET

t. 175a/7

t.+dür 140b/1, 140b/2, 142a/12	u. 121a/8, 121a/10, 121b/3, 123b/12,
tüş (1)	123b/14, 124b/4, 127b/4, 127b/11, 127b/12,
t.+ke 144b/5	128a/2, 128a/8, 132a/6, 138a/6, 144a/10,
tüş (2) < ET	145b/1, 147b/8, 153a/13, 154a/4, 155a/4,
t. 141b/1, 149a/14	157b/13, 157b/14, 159a/8, 159b/6, 162a/4,
t.+e 142b/5	162b/12, 164a/14, 164b/3, 166a/2, 166a/9,
tüşçilig	166a/13, 166b/12, 169a/1, 169a/14,
t. 132b/9	169b/14, 170a/2, 171a/8, 171a/11, 171b/7,
tütün < ET	171b/12, 172a/3, 172b/12, 173a/6, 173a/8,
t. 161b/12	173a/10, 174a/3, 174a/12, 174a/14, 174b/1,
t.+iniñ 141b/5	174b/7, 174b/14, 175a/7, 175b/2, 176a/10,
tüz < ET	176b/2, 176b/5, 177a/1, 177a/3, 177a/4,
t. 150a/6, 153b/3	177a/6, 177a/11, 177b/1, 177b/4, 177b/13,
t.+ni 158a/4	178a/1, 178a/13, 178b/6, 179a/11, 179a/13,
t.+deki 148a/7	179b/2, 179b/4, 180a/1, 180b/14, 181a/12,
t.+ige 142a/8	181a/14, 181b/2, 181b/5, 181b/8, 182a/9,
t.+leride 131a/13	182a/13, 182b/6, 182b/9, 182b/10, 183a/13
tüz	‘ubür < Ar.
t.+dür 150a/4	‘u. 130b/14
U	uç < ET
u < Far.	u.+a 135b/1
	u+ı 140a/4
	u.+ını 140/2, 144a/1, 173b/7
	u.+ıda 142a/13
	uçma

u. 150b/4	‘u.-ı zahirī+ğa 178b/5, 178b/6
‘ūd < Ar.	uluq < ET
‘ū.+nı 182a/14	u. 122b/4, 123b/2, 124a/8, 126b/13,
‘ū.+nı 182a/5, 182a/13	127b/10, 128b/3, 128b/9, 128b/11, 129b/14,
‘uhde < Ar.	130b/4, 130b/5, 130b/13, 131b/7, 133a/7,
‘u. qıl- 156a/10, 158b/12	134b/7, 136a/8, 136b/3, 136b/7, 137a/11,
‘u.+siğa 177a/2	137a/14, 138b/10, 141b/3, 142a/5, 142a/10,
ulaqsızlıq	143b/12, 144a/2, 145b/13, 146a/8, 149a/3,
u.+dın 152a/11	149b/13, 153a/2, 153b/11, 157a/4, 161a/14,
uluğ < ET	161b/7, 161b/8, 163a/1, 163b/11, 164a/11,
u. 120a/6, 139b/8, 160b/11, 181b/13	164b/14, 165b/6, 166a/5, 167b/2, 167b/9,
u.+ı 162a/4, 168a/13	168a/2, 169b/13, 170a/2, 170a/13, 171b/6,
u.+ınını 168a/8	172a/7, 174a/8, 175a/9, 175b/5, 176a/2
uluğluğ < ET	u.+qına 168b/4
u.+ığa 151a/5	u.+larıdın 145b/8, 146a/13, 148a/12
uluğraq	uluqluq < ET
u. 179b/11	u.+ı 133b/14, 135a/13
‘ulūm < Ar. İlimler, bilgiler	uluqraq
‘u.+ını 177b/9	u. 120b/5, 122a/12, 135a/8, 174b/11
‘u.+ıda 177b/4	u.+ı 131b/12
‘u.-ı bāṭınī+din 178b/6	ulus < ET
	u. 125b/5, 144b/7
	u.+nı 144b/9, 154b/4
	u.+qa 122b/5

u.+dın 120a/12, 120a/14	u.+ta 173b/12
u.+ı 122b/10, 123a/4, 123a/7	u.+ıda 169a/5, 175b/3
u.+ının 145a/14	u.+ları 165a/2
u.+ını 126b/7, 170a/7	uruşsız
u.+ıda 170a/1	u. 156a/6
umūr < Ar.	‘usret < Ar.
u. 165b/9	‘u. 120a/8, 152a/14
urçın < Far.	üstira
u. 131b/8	ū. 120a/6
uruq < ET	uştırāb < Ar.
u. 121b/4, 122b/6, 126a/10, 126b/2, 126b/5, 126b/8	u. 175b/2
u. bol- 171b/10	uşūl < Ar.
u.+nı 126a/13, 126b/7	u.+ı 176a/12
u.+qa 126b/1	uşanda
u.+larıdın 168b/10	u.+da 148b/12
uruş < ET	uşandaq
u. 124b/3, 158a/12, 165b/10	u. 151b/11
u. bol- 158a/12, 163a/7	uşaq
u.+a 147a/11, 156a/2, 156b/2	u. 150b/3
u.+qa 127a/11, 127b/3, 165a/1	u.+ları 161b/5
	uşbu

u. 120a/5, 120a/10, 121a/7, 121a/13,
121b/2, 121b/13, 123b/5, 124a/8, 124b/13,
125b/7, 125b/14, 126a/5, 126a/10, 132b/7,
132b/8, 134a/9, 136a/4, 136b/14, 137a/3,
137b/12, 138b/9, 139b/13, 140b/7, 143a/4,
143b/3, 144b/12, 146a/5, 148b/4, 148b/7,
149a/11, 150a/3, 150b/5, 150b/6, 150b/14,
152a/10, 152a/12, 152b/10, 157b/11,
158b/2, 158b/5, 161b/3, 161b/7, 162b/11,
163a/5, 165b/13, 165b/14, 167b/14, 170a/1,
170b/5, 173a/2, 175a/7, 179a/13

u.+dur 132b/5

u.+nıñ 142a/5

uşandıñ

u. 151a/12

uşmındıñ

u. 131a/10

uşmunça

u. 127b/3, 129a/8, 159b/1, 161a/7

uşmundaq

u.124a/2, 152a/14, 154a/11, 170b/10,
182b/3

uşol

u. 121b/10, 144a/7, 147a/8, 151a/5,
155b/11, 156b/3, 157a/11, 157b/7,
157b/13, 160a/12, 161a/3, 162a/8, 165a/9,
165b/10, 166b/12, 178b/11, 179a/7

utru < ET

u. 162b/4

u.+sıǵa 165b/13

uy < ET

u. 149b/2, 151b/10

u.+uñdur (uyuñdur-mén) 147a/14

u.+dur 151b/7

u.+dın 151b/9

u.+lar 147b/12

uyqu < ET

u.+ǵa 157a/11

uzaq < ET

u. 122a/1, 147b/11, 176a/9

uzun < ET

u. 121b/14, 147b/11, 175a/10, 176a/9

uzunluǵ

u.+ı 138b/11, 142b/1, 143b/10

uzunraq

u.+tur 130b/1

Ü

ü < Far.

ü. 120b/3, 121b/2, 121b/12, 122a/4, 123b/3, 124b/7, 127b/6, 128a/1, 128a/3, 128a/5, 129a/2, 138a/6, 138a/7, 144a/10, 150b/8, 154a/13, 156a/3, 157b/14, 158a/1, 158a/10, 159a/7, 159a/8, 162b/2, 163a/1, 163b/4, 164a/6, 164a/10, 164b/2, 166a/2, 166a/3, 168b/12, 169b/5, 171a/6, 171a/9, 171a/12, 171b/12, 172a/2, 172a/6, 172b/12, 174a/14, 174b/10, 175a/2, 175a/6, 175b/11, 176a/7, 176a/11, 176b/4, 176b/9, 177a/12, 177a/13, 177a/14, 177b/4, 177b/6, 178a/3, 179a/13, 179a/14, 179b/4, 179b/8, 180a/6, 180b/8, 180b/14, 181a/9, 181a/12, 181a/14, 183a/5

üç < ET

ü. 120b/1, 121a/5, 123a/3, 123b/4, 124b/9, 126b/8, 128b/4, 130a/13, 130a/14, 130b/6, 130b/14, 131a/5, 131b/14, 132a/1, 133a/6, 136a/10, 136b/12, 137a/3, 137a/4, 137b/13, 138b/8, 138b/9, 138b/11, 152b/14, 154a/3, 155b/10, 161a/6, 161b/2, 163b/13, 165b/6, 168a/12, 182a/3

ü.+i 169b/14

üçeleşi

ü. 167a/9

üç miñ

ü. 165a/3

üçün < ET

ü. 122a/11, 123a/2, 126a/4, 127a/2, 128a/9, 130a/9, 130b/3, 130b/4, 130b/12, 134b/6, 135b/4, 135b/12, 138a/9, 139a/2, 140b/6, 142a/4, 144b/12, 146a/2, 148a/1, 151b/14, 153b/3, 158a/4, 161a/10, 161a/12, 162a/10, 164b/5, 166a/13, 171a/2, 171b/13, 172a/3, 174a/2, 178a/8, 178a/14, 178b/14, 179a/5, 179b/3, 179b/8, 180a/12, 180a/13, 180b/1, 180b/4, 181b/3, 181b/10, 181b/11, 181b/12

üçünçi

ü. 168a/6, 168b/5

üç yüz

ü. 142b/13, 151b/10, 152b/12

ü.+din 120a/1, 120a/7

ümerā < Ar.

ü.+sı 170a/2

ümīd < Far.

ü. 121a/13, 139a/3	163a/2, 163b/5, 165b/5, 173a/1, 175a/13, 176a/3
ümîd-vār < Far.	
ü. 122b/3	ü.+ide 127a/14, 132b/3, 133b/2, 135b/3, 137a/11, 138b/5, 142a/7, 143a/12, 149b/14, 150b/3, 150b/8, 152a/2, 152a/13, 161b/9
ümîd-vārılığ < Far.+T.	
ü.+ı 127a/3	ü.+idedür 128b/9, 133b/7
ümîd-vārılıq < Far.+T.	
ü. 120a/6, 120a/11, 120b/4, 122b/6	ü.+idin 132b/2, 143b/5, 150b/9, 167a/13, 170a/7
ü. mûcib-i ü. 120a/12	üstühân-bendlığ < Far.+T.
ün < ET	ü.+ı 181b/2
ü.+i 136a/7	üy < ET
üpçin	ü. 120b/14, 121a/5, 122b/6, 143b/1, 157a/14
ü.+i 161a/8	ü.+leri 157b/1
ürük	ü.+lerige 161b/6
ü. 129b/2	ü.+leride 146b/4
üst < ET	ü.+ler 128b/14, 157a/14, 157b/12
ü.+i 141a/6	ü.+lerdür 139a/14
ü.+inini 144a/5	üylüg
ü.+ige 122b/5, 122b/13, 126a/6, 126a/9, 127a/8, 127a/9, 137a/10, 138b/1, 143b/2, 143b/8, 147a/3, 151a/12, 154a/5, 156a/5, 157a/11, 157b/11, 158a/6, 160a/13, 160b/7,	ü. 123a/3, 129a/9, 142b/14
	üzüm
	ü. 129b/2, 129b/8, 135a/2, 135b/1, 137a/13

ü.+dür 129b/9	v.+ıda 145a/4
ü.+i 133b/6, 133b/7, 134b/10, 136a/13, 136b/1, 137b/14, 138a/10, 140a/9	v.+i 125a/10
ü.+idin 137b/13	vālide < Ar.
V	v.+m 126a/10
vādī < Ar.	v.+mğa 120a/9
v.+siniğ 153a/6	vallāhu ‘alem < Ar.
v.+side 179b/5	v. 170b/5
vāfir < Ar.	v. 170b/5
v. 177a/4	varise < Ar.
v. bol- 177a/1	v.+siniğ 157a/2
vāqi‘ < Ar.	vāsīta < Ar.
v. bol- 120b/3, 121b/5, 128a/7, 128b/10, 130a/2, 132b/1, 132b/3, 132b/6, 132b/7, 132b/11, 133b/1, 133b/13, 135a/1, 135b/12, 135b/14, 136a/13, 136b/11, 137a/2, 141a/10, 141b/11, 148a/4, 149a/11, 152a/1, 156b/13, 158a/10, 159a/7, 160b/1, 162b/2, 164b/3, 165b/9, 171a/1, 171b/3, 181b/1, 183a/12	v. 129a/6, 130a/9, 132b/7
vaqt < Ar.	v.+dur 128a/6
v. 128b/2, 154b/13, 166b/10, 174b/3, 180b/1	v.+sıdın 173a/11
	vāşıl < Ar.
	v.+ı 150a/13
	vaţan < Ar.
	v. 181a/10
	vaz‘lıq < Ar.+Far.
	v. 140b/7, 141b/2
	ve < Far.

v. 120a/7, 120a/8, 120a/11, 120a/12, 120a/14, 120b/4, 120b/9, 120b/12, 121a/8, 121a/9, 121b/1, 121b/2, 121b/4, 121b/6, 121b/7, 121b/8, 121b/11, 121b/14, 122a/2, 122a/5, 122a/7, 122a/8, 122a/9, 122a/12, 122a/14, 122b/5, 122b/7, 122b/8, 122b/11, 123a/4, 123a/9, 123b/3, 123b/4, 123b/5, 123b/7, 123b/8, 123b/10, 123b/11, 123b/14, 124a/6, 124a/9, 124a/11, 124a/12, 124b/3, 124b/9, 124b/10, 124b/11, 124b/14, 125a/3, 125b/1, 125b/2, 125b/3, 125b/5, 125b/8, 125b/9, 125b/10, 126a/2, 126a/7, 126a/8, 126a/10, 126b/2, 127a/6, 127b/1, 127b/7, 127b/8, 127b/9, 127b/10, 127b/12, 128a/2, 128a/4, 128a/5, 128a/6, 128b/10, 128b/11, 129a/5, 129a/6, 129a/10, 129a/11, 129a/12, 129b/1, 129b/2, 129b/3, 129b/4, 129b/5, 129b/14, 130a/12, 130b/2, 130b/7, 130b/9, 130b/14, 131a/1, 131a/8, 131a/13, 131a/14, 131b/1, 131b/2, 131b/3, 131b/5, 131b/7, 131b/8, 131b/9, 131b/11, 131b/14, 132a/1, 132a/7, 132a/10, 132a/13, 132b/1, 133a/10, 133b/3, 133b/8, 134a/6, 134a/9, 134a/10, 134a/14, 134b/8, 134b/10, 134b/11, 135a/2, 135a/3, 135a/4, 135b/9, 135b/10, 135b/12, 136a/7, 136a/10, 136a/11, 136a/14, 136b/1, 136b/10, 136b/12, 137a/5, 137b/1, 137b/4, 137b/6, 137b/10, 138a/4, 138a/11, 138a/12,

138b/7, 138b/13, 138b/14, 139a/6, 139/8, 139a/9, 139a/10, 139a/11, 139a/13, 139a/14, 139b/2, 139b/7, 139b/9, 140a/10, 140a/11, 140a/12, 140a/14, 140b/2, 140b/3, 140b/6, 140b/8, 140b/9, 140b/10, 140b/13, 141a/1, 141a/2, 141a/3, 141a/4, 141a/5, 141a/6, 141a/10, 141a/12, 141a/13, 141b/3, 141b/4, 141b/9, 141b/12, 141b/14, 142a/1, 142a/2, 142a/6, 142a/10, 142b/6, 142b/7, 142b/8, 142b/9, 142b/12, 143a/4, 143a/14, 144a/9, 144a/11, 144a/13, 144a/14, 144b/1, 144b/2, 144b/3, 144b/4, 144b/7, 144b/9, 144b/10, 144b/11, 144b/13, 145a/2, 145a/12, 145a/14, 145b/3, 145b/4, 145b/11, 145b/12, 146a/1, 146a/3, 146a/7, 146a/6, 146a/10, 146b/2, 146b/8, 146b/11, 147a/2, 147b/11, 147b/12, 147b/14, 148a/3, 148a/4, 148a/5, 148a/6, 148a/14, 148b/7, 149a/2, 149a/3, 149a/4, 149a/7, 149a/13, 149a/14, 149b/2, 149b/3, 149b/4, 150a/2, 150a/11, 150b/3, 150b/6, 151a/1, 151a/4, 151a/11, 151b/1, 151b/2, 151b/4, 151b/5, 151b/8, 152a/5, 152a/6, 152a/7, 152b/5, 152b/8, 153a/3, 153a/4, 153a/5, 153a/6, 153a/7, 153a/11, 153b/8, 154a/6, 154a/8, 154a/10, 154a/13, 154a/14, 154b/4, 154b/5, 155a/3, 155a/4, 155a/5, 155a/6, 155a/7, 155a/11, 156a/6, 156a/7, 156a/14, 156b/2, 157a/2,

157a/4, 157a/7, 157a/13, 157a/14, 157b/14,
158a/2, 158a/4, 158a/5, 158a/6, 158a/7,
158a/8, 158a/9, 158a/10, 158a/11, 158a/12,
158b/7, 158b/11, 158b/14, 158b/14,
159b/14, 160b/13, 160b/14, 161a/1, 161b/1,
161b/2, 161b/4, 161b/5, 161b/10, 162a/4,
162a/11, 162b/1, 162b/2, 162b/4, 162b/8,
162b/10, 163a/1, 163a/2, 163a/4, 163b/8,
163b/10, 163b/14, 164b/1, 164b/9, 165a/2,
165a/5, 165a/10, 165b/6, 166a/1, 166a/2,
166a/3, 166a/4, 166a/8, 166b/1, 166b/6,
166b/9, 166b/12, 167a/4, 167a/6, 167a/11,
167b/4, 168a/6, 168b/4, 168b/14, 169a/7,
169a/11, 169b/8, 169b/12, 170a/1, 170a/7,
170b/11, 171a/1, 171a/7, 171a/9, 171a/10,
171a/12, 171b/8, 182a/2, 172a/9, 172a/14,
172b/1, 172b/8, 172b/11, 173a/9, 173a/11,
173a/14, 173b/3, 173b/8, 174a/1, 174a/9,
174a/10, 174a/14, 174b/2, 174b/8, 175a/9,
175a/11, 175a/14, 175b/3, 175b/4, 175b/7,
175b/9, 175b/10, 175b/11, 175b/12, 176a/2,
176a/8, 176a/14, 176b/2, 177a/5, 177b/6,
177b/9, 179a/6, 179a/12, 179a/14, 179b/1,
179b/2, 180a/1, 180a/4, 180a/11, 181b/2,
181b/3, 181b/4, 181b/6, 181b/10, 182a/4,
182a/5, 182a/13, 182b/6, 182b/10, 182b/13,
182b/13, 182b/14, 183a/3, 183a/6, 183a/7

vecd < Ar.

v. 176a/11

vech < Ar.

v.-i tesmiye 137a/4

v.-i tesmiye+si 140b/5

vefā < Ar.

v.+ğa 132a/9

vehm < Ar.

v.+idin 146a/12

velādet < Ar.

v. 163b/4

v.+i 163b/4

veledü'l-zinā < Ar.

v. 169b/14

velī < Ar.

v. 120a/10, 120a/14, 121b/7, 124a/5,
125b/9, 125b/11, 129b/14, 130a/1, 130a/6,
130a/11, 130b/1, 133a/6, 133b/9, 133b/14,
134a/8, 134b/6, 134b/14, 135a/2, 135b/12,
136b/2, 138a/2, 140b/8, 140b/11, 140b/12,
140b/13, 141a/6, 141b/3, 141b/6, 142b/6,
152a/7, 153b/7, 160a/2, 162b/10, 163b/11,
164b/8, 164b/13, 167a/2, 167b/3, 169a/14,
170b/3, 171a/6, 172b/11, 174b/9, 175a/5,

175b/2, 177a/5, 177a/11, 178a/12, 181b/1,
181b/10, 181b/13, 182a/11, 182b/8

vezir-zāde < Ar.+Far.

v. 179b/3

vezn < Ar.

v.+de 171a/4

v.+dedür 164b/14

v.+i 181a/8

v.+ide 170b/12, 171a/4, 181a/8

vilāyet < Ar.

v. 122a/12, 124a/14, 131b/11, 140a/14,
144b/1, 144b/10, 144b/12, 170a/14,
176b/14

v.+dür 130a/11

v.+tür 128a/7, 129a/7, 137b/11

v.+niñ 133b/13, 134a/2, 140a/12

v.+ni 133a/12, 134b/1, 148a/7, 156a/1,
177a/4

v.+qa 121a/8, 130a/12, 138b/12

v.+te 131b/6, 137a/2, 140a/7, 158a/10

v.+tin 120a/10, 120a/12, 120b/4, 121b/7,
137b/8

v.+i 125b/9, 128a/3, 130a/11, 131b/6,
141b/11, 165b/14, 166a/4

v.+idür 128a/6, 137b/3

v.+iniñ 120a/4, 131b/7, 140b/1, 165b/4

v.+ini 144a/11, 156a/11, 163b/13,
167b/14, 181a/11

v.+iğa 144b/7, 145b/2, 152a/2, 165b/1

v.+ide 120a/2, 131a/13, 131b/1, 131b/4,
140b/4

v.+idin 120a/3, 120a/4, 120b/3, 145b/6

v.+idindür 181a/4

v.+çelerni 131b/7

v.+leri 155b/3, 155b/4

v.+leriniñ 155b/7

v.+lerini 145a/12, 156a/8, 172b/8

v.+leridin 154a/2

v.+lerde 135b/7, 139a/10, 140b/5, 180a/6

v.+lerdin 154b/1

v.+lerğa 155b/8, 175b/14

v.+lerni 156a/6

vilāyetlġ < Far.+T.

v.+ı 131b/10

vīrānlıq < Far.+T.

v. 121a/9

vuḥūṣ < Ar.

v. 145a/14

vü < Far.

v. 123b/3, 123b/14, 125a/3, 127b/6,
129a/2, 138a/7, 147b/14, 152b/8, 154b/2,
159b/2, 161a/2, 162a/12, 164b/10, 170b/8,
171a/8, 171a/10, 171b/12, 175a/2, 177a/3,
177a/12, 177b/2, 177b/10, 180b/8, 181b/5,
181b/8

vüzerā < Ar.

v. 176b/7

Y

ya < Far.

y. 129a/7, 142a/7, 142b/4, 146b/9,
148a/14, 154a/11, 158a/4, 163a/5, 164a/12,
170a/10, 170a/11, 173b/12, 174a/6, 179b/6

yād < Far.

y.+ıda 181b/7, 181b/8

y. qıl- 172a/4

yağılıq < ET

y.+lar 155a/9, 172b/5

yağın

y. 139a/6, 139a/8

y.+ı 126a/4, 151a/14

y.+ıñ 130a/12

y.+ları 153b/6

yağlıq

y. 180a/13

y.+nı 180a/14

yaḥ < Far.

y. 132b/10, 160b/13

y.+ı 136a/9

yaḥ-āb < Far.

y. 136a/10

y.+qa 136b/5

yaḥdān < Far.

y.+lar 136a/9

yaḥşı < ET

y. 121a/2, 122b/2, 124a/9, 125a/1,
128b/10, 128b/12, 129a/7, 129b/4, 129b/9,
129b/11, 130a/3, 130b/8, 132a/7, 132a/12,
132b/6, 132b/10, 134b/2, 136a/1, 136b/10,
137a/12, 137b/14, 138a/3, 138a/9, 141b/3,

141b/5, 141b/6, 141b/9, 147a/4, 156a/3,
156b/10, 158b/13, 161a/2, 161a/12, 162a/9,
165a/3, 165a/5, 167a/1, 167b/3, 169b/3,
170b/14, 171a/7, 171b/12, 172a/1, 172a/3,
172a/9, 172a/11, 173a/8, 173b/4, 174b/12,
175a/9, 175a/11, 175b/2, 175b/3, 175b/5,
175b/10, 176a/4, 178a/14, 178b/13, 179a/3,
180a/11, 181a/3, 181a/10, 181b/14, 182b/3,
182b/6, 182b/11

y.+dur 129b/8, 148b/2

y.+lar 167a/5, 172a/14, 172b/1

yaşşırağ

y. 137b/14, 140a/8, 144b/3, 176a/12,
178a/4

y. bol- 157a/12

y.+ı 130b/1, 141b/4

yaq

y.+qu 120a/14

yaqa < ET

y.+da 139b/7

y.+sı 142a/5, 151b/11

y.+sıdur 142a/4

y.+sını 122a/3, 122a/5

y.+sığa 149b/8, 153b/4, 154b/5, 156b/1

y.+sıda 125a/7, 136b/8, 142a/8, 142a/10,
148b/4, 150a/9, 152a/7, 153a/14, 159a/3

y.+sıdağı 150b/12, 151b/9

y.+sıdın 162a/7

y.+sığaça 146b/5

y.+ları 133b/5, 160b/12

yaqın < ET

y.+ığa 161a/3

yalanğ < ET

y. 149a/14

yalanaç

y. 151a/7, 161a/5

yalğan < ET

y. 176a/9, 176a/14

yalğuz < ET

y. 134a/14, 143a/3, 144b/1, 149a/9,
151a/7, 151a/13, 153a/13, 155b/12, 167b/9

yaman < ET

y. 124a/9, 129b/12, 131b/14, 134a/11,
134a/13, 139b/5, 140a/9, 156a/3, 161a/11,
164a/13, 164b/13, 166a/6, 167b/6, 168b/11,

169a/2, 171a/6, 177a/6, 180a/5, 180b/8,
181a/4, 181a/6, 181a/12, 181b/9, 181b/13,
182b/1

yamanlıg

y.+ı 160a/2

y.+ıdın 137b/11

yamanlıq

y. 121b/2, 126b/1, 163a/4

y. qıl- 160a/2

y.+lar 158a/9, 159a/7

y.+larını 155b/2

yamgur < ET

y. 152a/12

y.+larınıq 153a/7

y.+lar 149b/11

yamgurluq

y. 142b/6

yan < ET

y.+ga 162a/3

y.+dın 162a/2

y.+ı 138a/13, 150b/4

y.+ıda 127a/12, 137a/12

y.+ıdadur 140a/10

y.+ıdağı 126a/1, 126b/3

y.+ımızda 158b/10

y.+larda 160b/14

yana < ET

y. 121a/1, 121b/1, 124a/3, 125a/4, 125b/3,
125b/7, 125b/8, 125b/9, 126a/8, 128b/5,
128b/6, 128b/8, 129a/4, 130a/5, 130b/3,
130b/4, 130b/6, 130b/7, 130b/8, 131a/4,
131a/14, 131b/7, 133a/3, 133a/12, 133a/14,
133b/12, 134b/4, 134b/9, 134b/14, 135b/1,
135b/2, 135b/6, 135b/9, 135b/14, 136a/4,
136a/7, 137a/13, 137b/3, 137b/12, 137b/13,
139a/3, 139a/4, 139a/7, 139a/12, 139b/4,
139b/6, 140a/3, 140a/10, 140b/9, 141a/13,
141b/7, 142a/13, 142a/14, 142b/13, 143a/5,
143a/6, 143a/14, 143b/9, 149a/3, 149a/4,
149b/9, 150b/6, 151b/6, 151b/11, 152a/14,
152b/3, 152b/4, 152b/5, 152b/9, 153a/10,
154a/13, 154b/10, 154b/12, 156b/4,
157a/11, 157b/7, 158a/8, 158b/4, 159a/3,
159b/5, 159b/13, 161b/2, 161b/3, 162b/7,
163a/4, 163b/10, 165a/3, 165a/5, 165a/6,
165a/7, 165a/8, 165a/10, 165a/11, 165b/1,
165b/2, 165b/3, 165b/4, 165b/7, 166a/6,
166a/11, 166b/1, 166b/2, 166b/5, 166b/9,

166b/14, 167a/10, 167b/1, 167b/5, 167b/6,
167b/7, 168a/2, 168a/11, 168b/6, 169a/3,
169a/8, 169b/1, 169b/7, 169b/9, 169b/11,
170a/12, 170b/5, 170b/12, 170b/14, 171a/3,
171a/6, 171b/5, 171b/8, 171b/9, 171b/14,
172a/5, 172a/6, 172a/8, 172a/10, 173a/6,
173a/12, 173a/14, 173b/3, 173b/7, 173b/9,
173b/11, 173b/13, 174a/2, 174a/7, 174b/4,
174b/6, 175a/1, 175a/8, 175a/11, 175a/13,
175b/3, 175b/5, 175b/7, 175b/8, 175b/9,
176a/5, 176a/10, 176b/3, 177a/10, 177b/7,
177b/12, 178a/6, 178a/13, 178b/2, 178b/3,
178b/11, 178b/13, 179a/1, 179a/2, 179a/3,
179a/5, 179a/8, 179b/1, 179b/3, 179b/7,
179b/10, 179b/11, 180a/10, 180b/2, 180b/3,
180b/9, 180b/13, 181a/1, 181a/3, 181a/4,
181a/5, 181a/12, 181a/13, 181b/6, 181b/8,
181b/14, 182a/3, 182a/5, 182a/9, 182a/11,
182a/13, 182b/4, 182b/7, 182b/9, 183a/6

yağı < ET

y. 138a/2, 150a/11, 161a/1

ya'nī < Ar.

y. 147a/14

yapyassı

y. 164a/13

yār < Far.

y. 150a/11, 159b/14

yarağ < ET

y.+ıdın 158a/11

yaraq < ET

y. 127a/5, 151a/1, 154a/10

y.+ları 152a/5

yaraqsız

y. 155b/4

yarı

y.+ğa 158a/7

yarım < ET

y. 124b/2, 137a/9, 146b/1, 149a/8,
149a/10, 153b/2, 160a/14, 173b/7

y.+ıça 143b/11

y.+ığaça 140a/4

y.+ısığaça 150b/9

yarmaq < ET

y. 139a/2, 144b/8, 176b/11

y.+lar 177a/4

yaruq < ET

y. 125a/11, 141b/5

yasaq

y.+dın 158b/10

y.+qa 158a/10

y.+larıdın 157b/11

yaş < ET

yavucuqraq

y. 122a/12, 164a/11, 164b/14

y. 127a/5, 130b/7, 133a/8, 133a/13,

y.+nın 120a/5

146a/11, 149b/7

y.+ıda 178a/8

y.+tur 126a/7, 129a/12, 129b/1, 135b/3,
148b/2

y.+ıdın 182a/6

yay

yaşıl

y. 173b/5

y. 164a/11

y.+nı 160a/10, 167a/1, 173b/6

yaşlıq

y.+ı 75a/10

y. 166b/6

yayaq < ET

yaşlıq

y. 120a/7, 148b/11, 149a/14, 149b/5,
152b/13, 161a/1

y.+tur 168b/11

yavuş < ET

yaydaq

y.+ını 150a/8

y. 151a/13

y.+ığa 152a/6

yaylağ < ET

y.+ıda 160a/8, 161b/1

y.+qa 141b/13

yavuş < ET

y.+ığa 120a/4

y. 122a/3, 123a/14, 135b/4, 140a/6,

y.+ları 140b/7

149a/11, 150a/9, 151a/10, 153a/10, 153b/2,

y.+larının 140b/8

160a/11, 160a/14, 161b/2, 164b/7, 177b/11

y.+larıda 162b/11

y.+dur 141b/3

y.+larındır 120a/5	y.+a 154a/7
y.+lardur 140b/7, 140b/8	yelen
y.+largâ 140b/8	y. 152b/5, 159a/11, 163a/11
yaz < ET	yer < ET
y. 129a/14, 136a/1, 141b/13, 153b/6, 154b/3	y. 122b/5, 128b/6, 128b/10, 129b/12, 134b/14, 136b/10, 137a/7, 138a/1, 140b/3, 145a/7, 148b/1, 153a/5, 153b/3, 157b/2, 157b/4, 157b/13
y.+ğâça 179b/14	
y.+lar 128b/13, 130a/4, 130a/9, 130b/9, 130b/12, 135b/14, 136a/7, 139b/4, 142a/3	y.+dür 132b/9, 135b/9, 138b/6, 144b/8
y.+larda 129b/13	y.+niñ 157b/3
yek < Far.	y.+ni 138b/8, 143b/1, 162a/6
y. 176b/7	y.+e 158b/2
y.+e 182a/14	y.+ge 120b/1, 123b/13, 126b/2, 129a/13, 129a/14, 139b/12, 143b/3, 143b/9, 146a/5, 147b/8, 149b/14, 160b/10, 162b/5
yek-cihetliĝ < Far.+Ar.+T.	
y. 156b/10	y.+ke 157b/5
y.+ıdın 126b/4	
yek-endâz < Far.	y.+de 131b/14, 132a/1, 133b/6, 136a/3, 136a/4, 136a/5, 139b/3, 140a/1, 140a/3, 142a/3, 143a/9, 143b/7, 144a/8, 148a/4, 151a/10, 151b/8, 152a/13, 154a/8, 157b/5, 159a/2, 160b/3, 161b/7, 166b/10, 167a/3
y. 132b/12	
y.+dur 141a/8, 160b/1	
yek-şenbe < Far.	y.+dedür 139b/4
y. 157a/2	y.+din 131a/11, 141a/8, 143b/4, 146a/5, 150b/7, 160b/13, 163a/10
yek-râh < Far.	

y.+i 131b/13, 132a/13, 132b/5, 133b/1,
139a/14, 150b/4

y.+idür 134b/5, 139b/4

y.+ige 124a/8, 157b/12

y.+ide 143a/10, 160b/4, 172a/12, 179a/9

y.+idin 140b/13

y.+leri 134a/5, 141a/8, 141a/9, 141a/10,
141a/12

y.+lerinin 154a/6

y.+lerini 151a/14

y.+ler 120b/13, 132b/10

y.+lerni 146a/8

y.+lerde 136b/3, 143b/1

y.+lerdin 145b/11

yeñilrek

y. 147b/9

yerī

y. 146a/2

yetim < Ar.

y.+çe 172a/6, 173a/13

yégirme < ET

y. 124a/13, 143a/7, 158a/1, 181b/11

y.+çe 152a/4

yégirme altı

y. 123b/7

yégirme beş

y. 123b/7, 161b/2

yégirme miñ

y. 129a/9, 153a/11

yégirme tört

y. 171a/3

yégirme üç

y. 120a/5

yél < ET

y. 142a/6

y.+i 128b/13

yétti < ET

y. 125a/3, 129a/8, 130a/13, 130b/4,
139a/13, 152b/2, 164b/6, 170a/2, 174b/8

yétmiş < ET

y. 125b/3, 157b/1, 161b/12, 172a/14,
177b/11

yığaç < ET

y. 131b/13, 137b/9, 137b/10, 138b/9,
139a/4, 139a/13, 140a/4, 156a/4, 157b/4

y.+nın 140a/4

y.+nı 142b/2, 145b/13

y.+qa 135a/9, 135a/10, 142b/1, 173b/7

y.+dın 135a/9

y.+ı 133b/4, 141a/5, 141a/11

y.+ıdur 133b/5

y.+ıda 141b/7

y.+ıdır 135a/6

y.+ları 135a/4

y.+larının 144a/1

y.+lar 132a/5, 143a/2, 145a/14

yığaçasız

y. 141a/14

yığmaq

y. qıl- 163a/1

yıl < ET

y. 122b/2, 123b/8, 129a/8, 136a/9, 138a/2,
139a/2, 153b/11, 163a/5, 163b/13, 164b/6,
169b/4, 170b/8, 174b/14, 175a/7, 179b/13

y.+nın 163b/2

y.+ğa 164b/7, 177b/1

y.+da 170a/2, 171a/14

y.+dın 126b/8

y.+ı 132a/11, 132a/12, 138a/8, 138a/12

y.+lar 123b/6, 155a/9

yılıqı

y.+larığa 161b/1

yıraq < ET

y. 138b/4, 145b/11, 146a/3, 150a/8

y.+dın 123b/3, 158b/10

yıraqraq

y. 140a/3, 148b/12

yigit < ET

y. 121a/3, 127b/2, 152b/5, 158a/13,
158b/5, 159a/10, 159a/11, 161a/2, 165a/4

y.+ini 181b/6

y.+leri 125b/1, 163a/7

y.+ler 125a/1, 125b/1, 127a/10, 127b/1,
141b/14, 156a/8, 161a/14, 175a/10

y.+lerni 125b/3, 144b/2, 147a/8, 156b/5

yille < Ar.

y.+si 180a/3

yoq < ET

y. 120b/6, 122a/13, 124b/3, 125a/5,
127a/9, 127b/3, 132a/2, 149a/3, 150b/4,
151a/11, 151b/9, 152a/5, 152a/9, 155a/11,
159a/4, 161a/3, 161a/4, 164b/7, 166a/2,
166a/3, 166a/13, 167b/4, 167b/11, 169b/2,
170b/11, 171a/12, 172a/12, 174b/11,
176a/13, 176b/9, 177b/4, 178a/11, 178b/8,
178b/9, 179a/13, 182b/7

y.+tur 129b/14, 130a/8, 131a/3, 132b/8,
133b/10, 134b/10, 136a/14, 136b/2, 137a/3,
139a/4, 140b/8, 141a/6, 141a/11, 142a/2,
142a/6, 176b/11, 180b/4, 180b/13, 181a/2,
181a/6

yoqqari ET

y. 122b/1, 133b/10, 133b/11, 134a/9,
135a/5, 136b/11, 138b/10, 142b/9, 146b/14,
147b/7, 160b/2, 179a/10

y.+dın 143a/13

y.+ğı 134b/11, 143b/14

yoqqarraq

y. 130a/13, 131a/7, 134a/4, 137a/12

yol < ET

y. 127a/14, 130a/13, 130b/5, 130b/6,
130b/7, 130b/8, 130b/9, 131a/2, 131a/3,

131a/4, 132a/3, 132b/7, 133a/1, 133a/2,
133a/3, 135b/3, 139a/13, 145b/9, 146a/3,
146a/14, 147a/1, 147b/13, 147b/14, 148a/2,
148b/3, 149b/8, 149b/12, 150a/1, 150a/4,
153b/2, 157b/4, 159b/14, 160a/14, 160b/10

y.+dur 130b/6, 130b/8, 131a/2, 131b/13,
131b/14, 137b/9, 137b/10

y.+nıñ 147a/5, 150a/7

y.+nı 132a/1, 137b/9, 148a/1

y.+ğa 150a/8, 161a/3

y.+da 131a/2, 131a/3, 155a/7

y.+dın 160b/1, 161b/7

y.+ı 123a/3, 125a/7, 126b/3, 126b/9,
130b/1, 142b/8, 145a/3, 145a/5, 145a/11,
146b/9, 146b/14, 147b/14, 148a/14, 148b/2,
149b/9, 154a/7, 155a/6

y.+ınıñ 137b/11

y.+ını 125b/11, 126b/6, 149b/10, 160a/11

y.+ığa 130b/6, 150a/5, 150a/6

y.+ıda 149b/12, 149b/13

y.+ları 130b/12

y.+larını 145a/2

y.+lar 130b/10, 131a/6, 150a/7

y.+ların 130b/12, 131a/1	146a/3, 146a/4, 147b/2, 152a/11, 152a/12,
y.+larda 131a/5	159a/10
yolsız	y.+tın 124b/12, 126a/1, 146b/1, 152a/3,
y. 133b/3, 147b/10, 160/11, 160b/13	152b/8
yorunçqa	y.+ıda 122a/12
y. 141b/11	y.+ları 160b/7
yosunluq < Moğ.+T.	y.+larda 152b/10
y. 123a/12, 128b/1, 140b/8, 141a/4,	y.+lardın 152a/10
141a/10, 141a/14, 178b/5	yüklüg
yulduz	y. 149a/14
y. 125a/11	yürüş
yumşaq	y. 158b/11
y. 127a/1, 140b/2	y.+de 147a/5, 148b/8, 161a/11, 161a/12,
yumurtqa	165b/6
y.+sı 153a/14	yüz < ET
y.+larını 153b/1	y. 125b/3, 138b/11, 147a/11, 147b/5,
yurt < ET	150a/11, 150a/13, 173a/2
y. 127b/11	yüz < ET
y.+qa 152b/9	y.+ge 155a/6, 155b/11
y.+ta 120a/5, 120a/9, 120b/2, 125a/2,	y.+deki 151a/8, 151a/9, 153a/2, 153a/3
125b/7, 125b/8, 125b/14, 126a/5, 126a/10,	y.+din 145b/2, 147a/10, 153b/9, 155a/5
	y.+ümge 120a/5, 162a/9

y.+i 150a/11, 150a/13	zahīre < Ar.
y.+ige 138a/1, 151a/5, 159b/3	z. 138b/11
y.+ide 146b/12	zahm < Far.
y.+ideki 153a/4	z.+ı 158b/4
y.+idin 129b/10	zahmet < Ar.
y.+lerige 155b/2	z.+i 154a/1, 164b/2
yüz éllig	zamān < Ar.
y. 147a/11	z. 121b/8, 138b/2, 139a/6, 143a/8, 153a/9,
y.+çe 173a/2	156b/3, 157a/11, 157b/6, 157b/7, 161a/3,
	161a/5
Z	
zabt < Ar.	z.+da 133b/12, 141b/8, 143b/6, 147a/11,
z. qıl- 134b/2, 172b/1	148a/9, 174a/11, 175a/9, 177b/4, 178a/11,
z.+ığa 139b/9, 139b/10	182b/6
z.+ıda 138b/7	z.+ıda 128a/12, 138b/8, 139b/5, 163b/5,
z. taht-ı z.+ıda 138b/7	166a/11, 167a/11, 167a/14, 167b/7,
	174b/12, 177b/13, 177b/14, 178a/3, 178a/6,
	178a/8
zāhir < Ar.	zamānī < Ar.
z. 158a/10, 177b/4, 180b/8	z. 177b/1
z. bol- 151b/2, 155a/10, 166b/13	
z. émes 171b/4	zār < Far.
z.+i 178b/6	z. 123b/14, 124b/4
z. ‘ulūm-ı z.+ğa 178b/5, 178b/6	zarb < Ar.
	z.-i muşt+ı 180b/9

zarīf < Ar. Nazik, ince

z. 172a/6

zarlıq < Far.+T.

z.+lar 155a/11

zāyi‘ < Ar.

z. qıl- 176a/9

zebūn < Far.

z. 124b/4

z. qıl- 155a/13, 162b/6

zelzele < Ar.

z. 157a/12, 157b/6, 157b/10, 158a/2

zerāfet < Ar.

z. 172a/2, 180a/6, 180a/12

z.+leridin 180a/9

zerd < Far.

z.+çe 134b/9

z.+çedür 133b/8

zeytūn

z. 140b/9

ziddāne < Ar.+Far.

z. 177a/5

zihgīr < Far.

z.+ni 173b/6

z.+din 173b/8

zıkr < Ar.

z.+i 123a/5, 174b/6

z.+leri 167b/8

zi’l-ħicce < Ar.

z. 153b/14, 163b/2

zirā‘at < Ar.

z. qıl- 139b/2

z.+tın 153a/7

ziyādeserlıq < Ar.+Far.+T.

z.+lar 170b/4

zomoht < Far.

z. 159a/7

zor < Far.

z. 173a/14

zuhūr < Ar.

z. 177b/13

z.+ğa 159a/6

zulm < Ar.

z. 126a/2

z. q1l- 126a/2

5. 2. Özel Adlar Dizini

‘Abdullāh Meşnevīgūy

‘A. 180b/9

‘Abdullāh Sulṭān

‘A. 168b/10

‘Abdül Bāqī Mīrzā

‘A. 175b/13, 176a/3

‘A.+nıḡ 176a/1

‘Abdül Hāliq Bég

‘A. 172a/6

‘Abdül Hāliq Firūzşāh

‘A. 172a/8

‘Abdür-rezzāq Mīrzā

‘A. 149a/2

‘A.+ḡa 125a/7

‘Abdüş Şükür

‘A. 123a/7

‘Acem

A. 129a/3

Aḡaq

A.167b/10,169a/3

‘Ādil Sulṭān

‘A.+ḡa 167a/14

Afḡān

A. 125a/8, 131b/9, 139b/5, 148a/1,
148a/6, 149b/5, 150b/1, 150b/3, 150b/6,
150b/6, 150b/8, 153b/1

A.+dur 131b/1, 138a/4, 140a/12

A.+nı 147a/11

A.+ḡa 131b/10

A.+ları 147a/2, 148b/8

A.+lar 132a/1, 147a/6, 147a/7, 147a/12,
147b/1, 147b/3, 149b/4

A.+larını 146b/9, 147b/8, 148a/14,
152b/10, 153a/1, 159a/1, 159b/13

A.+lardın 140a/13, 146b/3

Aḡa Bégim

A.+nı 168a/6

Āhī

Ā. 181a/4

Ahmed Qāsim

A. 126a/14, 126b/3, 155a/6

A.+nı 126b/1, 126b/3, 156b/4	‘A. 175b/6
A.+ğa 120b/13	‘Alī İbn Burunduq
Ahmed Hacı Bég	‘A. 170a/3
A. 170b/8	‘Alī Şır Bég
Ahmed Han	‘A. 164b/1, 170b/11, 173a/11, 174b/5, 176a/11, 177a/5, 179b/12
A. 163b/10	‘A.+niq 170b/8, 173a/7, 181b/11, 181b/12
Ahmed Tevekkül Barlas	‘A.+ge 180a/3, 180a/10, 180a/12
A. 171b/5	‘A.+çe 171a/8, 179b/13, 180a/1, 180a/7, 180a/8, 180a/12, 180a/13
Ahmed Yūsuf	‘Alī Şır Bég Nevā‘ī
A. 161a/5	‘A. 170b/5
Aq Bégim	Allāh Qulı Béren
A. 166b/1, 168a/2, 169a/9	A. 149a/4
‘Alā‘eddīn Cihānsüz Gürī	‘Āmmī
‘A. 138b/12	Ā.+dür 181b/9
Alça Han	Apaq Bégim
A.+nı 157a/3	A. 168b/2, 169b/1
‘Alī Han Bayındır	A.+niq 169b/9
‘A. 175b/6	‘Arab
‘Alī Celāyır	‘A. 129a/3, 131a/14
‘A.+dın 174b/10	
‘Alī Han Bayındır	

‘A.+nı ğayr-ı ‘A. 129a/3	B. 158b/13, 159b/11, 160a/1
Argun	B.+niñ 120b/11,159b/14
A. 167b/4	B.+ni 160a/1
Āsafī	B.+ğa 160a/1
Ā. 179b/3	Bāqī Bég
Avġan-Şi‘ār	B. 121a/8, 121b/10, 146b/6, 152b/4
A.+dur 137b/3	B.+niñ 123a/6, 158b/11
‘Ayşe Sultān	B.+ge 123a/6,126b/7
‘A. 168b/8	Bāqī Bég Çaġānyānī
Bābā ‘Alī	B.+niñ 127b/5
B. 174b/8	Bāqī Çaġānyān
Bābā ‘Alī Éşik Aqa	B. 149a/1
B. 174b/4	Bāqī Çaġanyānī
Bābā Oġlu	B. 120b/9, 123a/10, 125a/12, 126a/8, 146b/5, 152b/1, 158a/6, 159a/3
B. 149a/4	B.+niñ 126b/1, 157a/9
Bābur	Barlas
B. 150a/12	B.+largā 170a/6
Bābur Mīrzā	Bayqara Mīrzā
B. 168a/7, 170a/4, 171b/8, 174b/10	B. 163b/6, 163b/9, 163b/11
B.+nıñ 168a/2	B.+nıñ 167b/11, 168a/9
Bāqī	

Baysungur Mīrzā

B.+ğa 165b/12

Bedaḥṣānī

B.+lerniḡ 154b/6

Bedaḥṣī

B. 181a/1

Bedī'ūzzamān

B. 175a/9

Bedī'ūzzamān Mīrza

B. 122a/5, 129a/1, 155a/14, 166a/5,
168b/13, 172b/9, 175a/8, 182b/13, 183a/2,
183a/7, 183a/8, 183a/10

B.+ğa 121b/14, 155a/7

Bedreddīn

B. 174b/6

Behlūl

B. 154a/13, 162a/11

B.+ğa 154a/14

Behlūl Eyyūb

B. 121b/11, 125b/8

Behzād

B. 181b/12

Bennāī

B. 179b/7, 179b/13, 180a/9, 180a/14,
182b/9

B.+niḡ 180a/8

Berekī

B. 131b/1

Bégim Sulṭān

B.168b/3,168a/14

Bégi Sulṭān Ağaça

B.169b/11

Béyanī

B. 175a/5

Bihbūd Bég

B. 173b/14

B.+ge 174a/1

Bike Bégim

B.+niḡ 168a/6

B.+ni 168a/3

Bike Sulṭān Bégim

B. 168b/12

Boran Sulṭān

B. 168b/10	Çäkü Barlas
Büdeke Béğim	Ç. 170a/3, 170a/4
B. 163b/10, 164a/7	Çarhî
Cet	Ç.+dür 137b/1
C. 159b/13	Çārşenbehî
Cihāngîr Barlas	Ç.+lerdindür 169b/6
C. 170a/5,171b/14	Çın-Şūfî
Cihāngîr Mîrzā	Ç.+niñ 156a/11
C. 121b/6, 123a/7, 123b/5, 126b/12,	Ç.+ğa 163a/14
127a/6, 149a/1, 150a/2, 151a/3, 152a/14,	Ç.+ni 163a/6
152b/6, 152b/9, 152b/14, 153b/10, 157b/9,	Çöli Béğim
158a/6, 161b/14, 162a/11, 162b/3, 163a/4	Ç. 167b/10, 169a/3
C.+niñ 152b/7, 157b/10, 158b/11	Devāzdeh İmām
C.+nı 121b/12, 127b/9, 158a/5, 162a/12	D.+nı 164a/14
C.+ğa 121a/7, 121b/2, 121b/11, 144a/12,	Dervîş ‘Alî Béğ
145a/5, 148a/8, 162a/5	D. 173a/6
Cihāngîr Türkmen	Dervîş ‘Alî Kitābdār
C. 155a/1	D. 174b/2
Cihān Şāh	Deryā Hān
C. 170a/3	D.+niñ 145a/6, 146b/9
Cūgî	Dilezāk
C.+lerniñ 145b/11	

D. 146b/11, 159b/13	E.+lerdin 144b/3
Ebā Bekir Mīrzā	Esad Bég
E.+mı 165a/11	E. 175b/7
Ebū Tūrāb Mīrzā	Etrāk
E. 166b/2, 169b/8	E. 131a/14, 136a/1, 140a/1
Ebū'l Feth	Eyyüb
E. 175b/10	E. 162a/11
Ebū'l Muhsin Mīrzā	E.+nıñ 121a/14, 154a/13
E. 165b/2, 166b/1	Fatma Sultān
Ehlī	F. 168a/11
E. 181b/8	Fāzıl Kōkeldaş
Eke Bégim	F.+nıñ 152a/3
E. 163b/10, 163b/14	Fazlī
Emīr Ḥamza	F. 154a/7, 154a/10
E. 176a/8	Ferīdün Ḥüseyin
Emīr 'Ömer Bég	F. 167a/6
E. 175b/9	Ferīdün Ḥüseyin Mīrzā
Emīr Timur	F. 167a/3, 167a/5, 166b/14
E. 163b/6	F.+nıñ 169b/8
Endicānī	Ferruḥ Argun
E.+din 144b/4	F. 158b/7

Ḥaqq Mīrzā

H. 169a/1

Ḥamza Bī Maṅṅit

H. 124b/13

Ḥamza Sultān

H. 156a/9, 156b/1, 166b/6

H.+niṅ 156b/3

H.+ḡa 156a/14

Ḥānzāde Bégim

H.+din 121a/6, 167a/12

Ḥasan ‘Alī

H.+ḡa 174b/9

Ḥasan ‘Alī Celāyir

H. 174b/9, 174b/11

Ḥasan Barlas

H. 124b/1

Ḥasan Noyan

H. 171b/13

Ḥasan Şeyḥ Timur

H. 171b/8

H.+niṅ 168b/7

Ḥasan Ya‘qūb

H. 171b/13

Hātifī

H. 180b/10

Hātīm

H.+ḡa 161a/12

Hātīm Qur Bég

H.+i 161a/10

Ḥaydar ‘Alī Becūrī

H. 134b/1

Ḥaydar Mīrzā

H. 165b/13, 167a/10, 167a/14

Ḥaydar Tāqi

H.+niṅ 126b/11

Ḥazret-i Mollā Ya‘qūb

H. 137a/14

Ḥazret-i Nūḥ peygāmbir

H.+niṅ 133a/9

Herīlig

H.+dür 179b/7

Hırılçı

H. 132a/1, 139b/7, 159a/2	H. 156b/13
Hilālī	Hudāy Dervişān
H. 181b/4	H. 121a/11
Hind	Hūgiyānī
H. 137b/7, 139a/7	H. misl-i H. 139b/7
Hindī	Husrev Kākiyānī
H. 131b/5	H. 146a/14
Hindī Moğol	Husrev Şāh
H. 149b/4	H. 120b/2, 121a/3, 122a/8, 122b/14, 123a/1, 123a/7, 123b/2, 125b/4, 126a/13, 126a/14, 126b/2, 126b/3, 155a/6, 155b/3, 155b/13, 155b/14, 156a/13, 156b/6, 156b/7, 172b/6
Hindū	
H.+ların 145b/11	
Hindūstān	
H.+nı ğayr-ı H. 129a/3	H.+nın 120a/11, 120b/8, 120b/13, 121a/3, 121a/13, 122b/8, 122b/11, 125a/2, 126a/2, 126b/5, 154b/12, 156b/5, 175b/4
Hindūstānī	
H. 135a/5	H.+nı 124b/5, 124b/8, 124b/11, 126a/12, 155a/12, 155b/13, 172b/5
Hizebrullāh	
H. 172b/13	H.+ğa 121b/14, 123a/4
H.+ğa 176b/6	H.+qa 120a/13, 126a/11, 127b/8
Horāsānāt	H.+dın 120b/2, 120a/14, 125a/3
H. bā-vücut-ı H.+ta 138b/7	
Horāsānlıq	Husrev Şāhī
	H. 152b/5

Hüseyin ‘Alī Tufeylī Celāyir	İ. 170a/4
H. 179b/1	İbn-i Emīr Timur
Hüseyin Celāyir	İ. 163b/6
H.+dur 174b/9	İbn-i Hüseyin Mīrzā
Hüseyin Ğaynī	İ. 167a/4, 167b/7, 181a/5
H. 162a/4	İbn-i Manşūr
Hüseyin ‘Ūdī	İ. 163b/5
H. 171a/9, 182a/13	İbn-i ‘Ömer Şeyh
Hüseyinī	İ. 163b/6
H. 164b/13	İbrāhīm Çaġatay
‘Irāqī	İ. 175b/8
‘I.+dür 182a/12	İbrāhīm Dulday
İbn-i ‘Alī	İ. 172a/9
İ. 170a/3	İbrāhīm Hüseyin Mīrzā
İbn-i Bayqara	İ. 167b/6
İ. 163b/5	İsa-Ĥayl Afġan
İbn-i Burunduk	İ.+ları 148b/8
İ. 170a/3	İsa-Ĥayl
İbn-i Cihān Şāh	İ. 148a/6, 148b/4
İ. 170a/3	İ.+niġ 148b/5, 148b/7
İbn-i Çākū Barlas	İsen Devlet Bēġim

İ.+ni 157a/4	Qanber ‘Alī Moğol
İsen Qulı Sultān	Q. 123a/5
İ.+ğa 167b/13	Qanber Bedaḥşān
İskender Mīrzā	Q. 154b/8
İ.+ğa 168a/14	Qanber Bī
İslīm Barlas	Q. 154b/7
İ. 173b/3	Qanber Bī Ḥamza Sultān
Kabūlī	Q.+ğa 156a/13, 156a/14
K.+ini 146a/7	Qanber Bīke
Qādī İhtiyār	Q. 154b/7
Q. 179a/3, 179a/6, 179a/10	Qanber Bī Mervī
Qāhlu Ğadın	Q.+ğa 156a/13, 156a/14, 156a/13
Q. 124a/13	Qara Bulut
Kākiyānī	Q. 158b/7
K. 145b/8, 159b/11	Qaraqoyluq Türkmen
K.+niğ 145b/8, 146a/13	Q.+lerğa 165a/11
K.+ğa 146b/11	Qara Kōz Bégim
Kākiyānī Afğānī	Q. 168a/4
K. 146a/12	Qaratu
Qanber ‘Alī Bég	Q.+nı 132a/2
Q. 121a/4	Qāsım Bég

Q. 149a/2, 161a/8, 162a/5, 162b/4, 162b/6	Qızılbaş
Q.+ge 161a/10	Q.+lar 168a/11
Qāsım Hüseyn Sultān	Kiçik Bāqī Dīvāne
Q. 168b/8	K. 158a/7, 158b/2
Qāsım Kōkeldaş	Kiçik Bég
Q. 157a/3	K. 158a/13
Qāsım Sultān	Kiçik Bégim
Q.+ğa 168b/8	K. 168a/4
Q.+dın 168b/9	Kiçik Hān
Qaytmas Türkmen	K. 157a/3
Q. 151a/3	Kiçik Mīrzā
Qazān Hān	K. 164a/2
Q.+ı 182b/7	Kipek Qulı Bābā
Kemāleddīn Hüseyn Gāzürgehī	K. 161a/12
K. 176a/10	Kipek Mīrzā
Kemāleddīn Hüseyn	K. 166b/11, 169b/7
K.+niņ 176b/4, 176b/6	K.+nı 165b/2
Kepe	Kīvī
K. 150b/8	K. 148a/6
Qıpçaq	K.+niņ 148a/9, 148a/11
Q. 126b/9, 130b/7	Kōpek Bīge

K. 163b/1	L. 166b/2, 169b/6
Qul Aruk	Lemk
Q. 151a/2	L. 133a/10
Qul Bāyezīd	Lemkān
Q.+niņ 126b/7	L. 133a/10
Qul Bāyezīd Beqāvul	Lender
Q. 151a/7	L. 139b/7
Q.+niņ 126b/12	Maḥdum
Qul Muḥammed	M.+iniņ 154b/10
Q. 182a/7	Maḥmūd
Q.+niņ 182a/8	M. 154b/8
Qul Muḥammed ‘Ūdī	Maḥmūd Sultān
Q. 182a/3	M. 156a/12
Kūrānī	M.+ğa 156a/10
K. 148a/6	Manşūr Bayqara
Qutluq Qadem	M. 163b/5
Q. 130a/9, 150b/6	Manşūr Mīrzā
Q.+niņ 126b/14, 127a/7, 127a/9	M. 163b/6
Qutluq Niğār Hıanım	Mayram Sultān
Q.+ğa 156b/12	M. 168a/8
Laṭīf Sultān Ağaça	Mecdeddīn Muḥammed

M. 176b/7, 176b/12	M. 177b/3, 179b/1
M.+ni 177a/6	M.+niņ 174a/5, 178b/3
Mecdeddīn Muhammed Pervāneçi	M.+ğa 171a/1
M. 176b/10	Mevlānā Şeyh Hüseyin
Mehdī Sultān	M. 177b/12
M. 166b/6	Mevlāna Sa‘deddīn Teftāzānī
M.+ğa 156a/10	M.+niņ 177b/7
Mehmend Afġān	Mihr Nigār Hānım
M.+idür 140a/13	M. 157a/5
Mehter Ferrāş	Miņli Bi Aġaça
M. 151a/3	M. 168a/7, 169b/7, 167a/9
Mehterlām	Mīr ‘Alī Mīrahūr
M.+niņ 133a/9	M. 175a/11
M.+nı 133a/10	Mīrān Şāhī
Melik Bu Sa‘īd	M.+dür 175b/13
M.+din 148a/3	Mīrānşāh Mīrzā
Melik Bū Sa‘īd Kemerī	M.+niņ 163b/8, 164a/1
M. 145b/13, 147a/4, 148a/2	Mīr ‘Aṭā’ullāh Meşhedī
Mevlānā	M. 178b/13
M. 174a/5	Mīr ‘Azū
Mevlānā ‘Abdurrahmān Cāmī	M. 182b/8

Mīr Cemāleddīn Muḥaddīs

M. 124b/5, 149a/2

M. 178b/11

M.+ğa 123b/5

Mīrek

Mīrzā Qāsım Bég

M. 176b/10

M. 149a/2

Mīrek ‘Abdur Rahīm

Moğol

M. 174b/7

M. 121a/3, 122b/10, 123a/4, 123a/7,
126b/2

Mīr Hüseyn Mu‘ammā’ī

M. 180b/13

M.+lar 156b/9

Mīr Muḥammed Yūsuf

M.+larnıñ 126b/4

M. 179a/8

M.+lardın 122b/9

Mīr Murtāz

Moğol Bég

M. 178a/13

M. 173a/12

Mīr Ser Berehne

Moğolı

M. 176a/6

M. 131b/2

Mīr Seyid ‘Alı Hemedānı

Mollā Abdurrahmān Ğaznı

M. 134a/3

M.+nıñ 138a/6

Mīrzā Aḥmed ‘Ali Fārsı Barlas

Mollā ‘Abdü’lgafūr

M. 172a/5

M. 178b/9

Mīrzā Ferruḥ

M.+nıñ 178b/10

M. 175a/14

Mollā ‘Abdü’lgafūr Lār

Mīrzā Ḥan

M. 178b/3

Mollā Bābā	M. 161a/1
M.+dın 159b/9	Muḥammed Bég
Mollā Bābā Peşāğarī	M. 183a/3
M.+ni 120a/13	Muḥammed Burunduq
Mollā H̄āce	M. 155b/6, 170a/3, 170a/9, 171b/4
M.+ğa 168a/6	M.+niñ 172a/9
Mollā Mes'ūd Şīrvānī	Muḥammed Burunduq Barlas
M. 178b/3	M. 170a/3, 172b/10, 182b/14
Mollā Muḥammed Bedaḥşī	Muḥammed Burunduq Bég
M. 181a/1	M. 183a/6, 183a/10
Mollā Muḥammed Tālib Mu'ammā'i	Muḥammed Bū Sa'id
M. 128b/14	M. 182b/9
Mollā Muḥammed Türkistānī	Muḥammed Ebū Sa'id
M. 123a/1	M. 182b/9
Mollā Şeyḥ H̄üseyn	Muḥammed H̄an
M.+niñ 177b/13	M.+ğa 182b/7
Mollāzāde Mollā 'Osman	Muḥammed H̄üseyn Qurğan Duğlat
M. 137a/14	M. 157a/5
Muḥammed 'Alī Baḥşı	Muḥammed Qāsım
M. 165a/3	M.+niñ 122b/7
Muḥammed 'Alī Mübeşşir Bég	Muḥammed Qāsım Arlat

M.+qa 168a/3	M.+niņ 176a/5
Muḥammed Qāsım Mīrzā	Muḥammed Şībānī Ḥan
M. 167b/8	M. 156a/5
Muḥammed Qurçı	Muḥammed Velī Bég
M. 154b/12	M. 174a/7, 174b/2
Muḥammed Maḥdūmī	M.+niņ 174a/13
M.+niņ 154b/8	Muḥammed Zamān Mīrzā
Muḥammed Ma'sūm Mīrzā	M. 167a/6, 175b/8
M. 167b/1	M.+dın 170a/2
Muḥammed Mīr Yūsuf	Muḥıbb 'Alī Qurçı
M. 179a/6	M. 120b/2
Muḥammed Muḥsin	Mu'izzeddīn
M. 166b/2	M. 137b/7
Muḥammed Mü'mın Mīrzā	Muqīm
M.+nı 169a/12	M. 127a/1, 127b/4, 128a/1, 144a/8
Muḥammed Şālıḥ	M.+niņ 127b/9, 158b/7, 125a/6
M. 181a/5	M.+ni 127b/10
M.+niņ 181a/9	M.+ğa 127b/10, 127b/11, 144a/10, 158b/7
Muḥammed Seyid Urus	M.+din 155a/13
M. 175a/8	Murād Bég Bayındırī
Muḥammed Sultān Mīrzā	

M. 176a/5	Necm-i Şānī
Muzaffer Barlas	N. 166b/9
M. 170a/12	Nekderī
Muzaffer Hüseyn Mīrzā	N. 128a/5, 131b/2
M. 169a/14, 182b/13	N.+dür 131b/2
M.+nı 183a/8	N.+ni 172b/1
Muzaffer Mīrzā	Nīyāzī
M. 166a/11, 172b/9, 172b/10, 183a/2, 183a/9, 183a/10	N. 148a/6
M.+ğa 183a/1	Nizāmü'l Mülk
Mübārek Şāh	N. 177a/7
M. 154b/9	N.+ni 177a/8
Nāşır Mīrzā	Noyan Bég
N. 126b/13, 138a/8, 139b/1, 145b/1, 145b/6, 154a/2, 154b/1, 154b/2, 154b/5, 155a/3, 155b/11, 155b/13, 156a/2, 168/4	N. 171b/9
N.+nı 154a/11, 154b/2	Nūrullah Tanbūraçı
N.+nı 127b/9, 155b/11, 155b/12	N. 157b/6
N.+ğa 144a/13	Özbek
N.+dın 162b/9	Ö. 122a/4, 122a/10, 122b/2, 154b/6, 154b/14, 155b/8, 158b/9, 163a/11, 167a/8, 167a/9, 168b/3, 169a/7, 169b/7, 183a/14
Nazar Bahadır	Ö.+ni 124b/13, 154b/10
N. 175b/4	Ö.+ni 163a/11, 165a/3, 172b/14
	Ö.+ge 125b/12, 162b/10

Ö.+lerni 154b/6	P. 151b/12, 151b/13, 152a/8
Papa Ağaça	Rābi‘a Sultān Bégim
P. 167b/8, 169b/1, 169b/9	R.+niñ 168a/7
P.+niñ 169b/2	Rāgi
P.+dın 168a/12	R. 154b/14
Pāyende Sultān	Rāfızī
P. 168a/2	R. 166b/11
Pāyende Sultān Bégim	Rāfızıyye
P. 167a/10, 168a/5, 169a/8	R. 169a/14
P.+ni 169a/7	Rānā Sengā
P.+dın 168a/2	R. 168b/9
Pehār Hān	Sa‘īd Bin Hüseyn Türkmen
P.+nı 132a/10	S. 165a/7
Perāci	Sartlar
P. 131b/1, 131b/5	S.+dur 131a/14
Peşā‘ī	Sebük Tegin
P. 131b/1	S. 137b/4, 139a/8
Pihli	S.+ni 139a/7
P. 145b/8, 146a/14	Sellāh
P.+ni 145b/9	S. 121a/4
Pīr Kānū	Sencer Mīrzā Mervī

S.+niņ 166a/5, 168b/12	S.+niņ 175a/13
Seydim ‘Alī Derbān	Seyyid Qāsım Eşik Ağa
S. 125b/6	S. 149a/4
S.+niņ 126a/3	S.+nı 124b/14
Seyfī Buhārī	Seyyid Mīrzā
S. 180b/2	S. 168b/5, 168b/6
Seyyid ‘Abdullāh Mīrzā	Seyyid Mīrzā Apaq
S.+ğa 168a/9	S.+qa 168b/2
Seyyid Ata	Seyyid Sultān ‘Alī H̄ābbīn
S.+niņ 168a/5	S.+niņ 162b/12
Seyyid Bedir	Seyyid T̄abīb
S. 173a/14	S. 156b/13
Seyyid Berke	Seyyid Yūsuf
S. 168a/10	S. 126a/6
Seyyid Efdal	Seyyid Yūsuf Bég
S.+ni 162b/13	S. 154a/1
Seyyid H̄asan Oğlaqçı	S.+niņ 175a/14
S. 175a/13	Seyyid Yūsuf Bég Oğlaqçı
Seyyid H̄üseyn Ekber	S. 125b/14
S. 149a/2, 152b/5	Soğdılıq Sa‘īd Bin H̄üseyn Türkmen
Seyyid Oğlaqçı	S.+ni 165a/7

Sohrāb Mīrzā

S. 166b/6

Sultān ‘Alī Çehre

S. 152b/5

Sultān ‘Alī Meşhedī

S. 181b/10

Sultān Bu Sa‘īd Mīrzā

S. 165a/3

Sultān Ebu Sa‘īd Mīrzā

S. 165a/3, 170a/4, 170b/7, 171b/10,
172a/10, 175a/8, 178a/5

S.+nıñ 166a/14, 167a/10, 169a/4,
169a/10, 174b/7, 177b/13, 178a/2

S.+dın 170a/5

Sultān Mes‘ud

S. 138a/10

Sultān Mes‘udī Hezāre

S.+dür 140a/13

S.+ni 145a/2

S.+siğa 144b/13

Sultān Murād Mīrzā

S.+ğa 168a/7

Sultān Aḥmed Mīrzā

S. 122a/2, 164a/1, 171b/11, 173b/10

S.+nıñ 157a/5

Sultān Aḥmed Tenbel

S.+ni 156a/5

Sultān Cüneyd Barlas

S. 173b/9

S.+nıñ 173b/10

Sultān Hüseyn Mīrzā

S. 122b/4, 155b/1, 162a/11, 162b/14,
163b/2, 163b/5, 163b/8, 163b/10, 165a/4,
165b/1, 165b/6, 165b/9, 166a/10, 167a/11,
168a/13, 169a/10, 169b/13, 170a/13,
171b/1, 171b/6, 171b/11, 172a/1, 172a/3,
172a/13, 172b/3, 173a/8, 174b/11, 176a/4,
176b/3, 177b/14, 178a/10, 182b/12

S.+nıñ 122a/10, 163b/7, 165a/5, 166a/12,
168b/1, 169a/12, 176a/13, 176b/8, 177a/14,
179b/2

S.+nı 168b/13, 172b/6, 172b/7, 183a/4

S.+ğa 155a/8, 165b/12, 170a/8, 171b/10,
175a/12

S.+dın 121b/13, 163b/11, 172b/7, 183a/6

S.+ça 164b/11	Sultān Muḥammed Mīrzā
Sultānım Bégim	S. 163b/14
S. 167b/9, 167b/14, 169a/3	Sultān Nijād Bégim
S.+ni 176a/4	S. 168a/13
Sultān İbrāhīm	Sultān Şehābeddīn
S.+niş 138a/10	S.+ni 137b/6
S.+ni 131a/9	Sultān Şehābeddīn Ğurī
Sultān İskender Mīrzā	S.+niş 137b/5
S. 163b/14	Sultān Veys Mīrzā
Sultān Qulı Çanaq	S. 163b/14
S. 127b/1, 150b/4, 161a/13	S.+ğa 167b/11
Sultān Maḥmūd	Sūr
S.+niş, 137b/4, 138a/8	S. 148a/6
Sultān Maḥmūd Mīrzā	Süheyl
S. 122a/2, 165a/6, 165a/10	S. 125a/12
S.+niş 121a/6, 167a/12	S.+dür 125a/12
S.+ğa 124a/14	S.+ni 125a/10
Sultān Mes‘ūd Mīrzā	Şabıq Han
S. 165b/11, 168a/4	Ş.+niş 167a/4
S.+nı 168b/3	Şād Bégim
S.+ğa 168a/14	Ş. 167a/13

Şādī Hʿānende

Ş.+niņ 182b/4

Şādī Han

Ş. 148a/12

Şāh Bég

Ş. 152a/3, 165b/8, 167b/3

Şāh Bégim

Ş.+niņ 157a/5

Şāh Ğarīb Mīrzā

Ş. 166a/6, 169a/14

Ş.+ğa 166a/10

Şāh Hüseyn Kāmī

Ş. 181a/12

Şāh İsmā‘il

Ş. 175b/12, 177b/11

Ş.+ni 166b/9

Şāh Kābul

Ş. 128a/9, 128b/4, 128b/7

Ş.+niņ 128b/3

Şāh Qulı Ğiçeki

Ş. 182a/12

Şāh Maḥmūd Oĝlaqçı

Ş. 152b/12

Şāh Muḥammed Dīvāne

Ş. 167a/7

Şāh Muzaffer

Ş. 171a/10, 181b/14

Şāhruḥ Mīrzā

Ş.+niņ 172a/7, 176b/7

Şāh Şücā‘ Arĝun

Ş. 172b/2

Şāhu Dervīş

Ş.+qa 181b/1

Şaybaq Han

Ş. 123a/2, 125b/12

Ş.+niņ 122b/12

Şehrbānū Bégim

Ş. 169a/4

Ş.+niņ 169b/8

Ş.+ni 169a/6

Şeyḥ ‘Alī Taĝāyī

Ş. 183a/10

Şeyh Dervîş

Ş. 177b/7

Ş.+ni 161b/11

Şıbānî Hān

Şeyh Dervîş K keldaş

Ş. 154b/7, 156a/7, 156a/3, 156b/6,
163a/2, 163a/5, 163b/1, 167a/6, 173a/1,
173a/2, 181a/7, 182b/1, 182b/2, 182b/7

Ş. 160a/9

Ş.+nıı 161a/11

Ş.+nıı 154b/13, 162b/11, 163b/3, 181a/7,
182b/3

Şeyh Eb  Sa' d Hān Dermey n

Ş. 173b/11

Ş r 'Al 

Şeyh 

Ş. 158b/3

Ş. 182a/8

Ş r 'Al   ehre

Ş.+din 182a/9

Ş. 158a/7

Şeyhim B g

Ş.+din 158a/9

Ş. 174a/2

Ş rek Argun

Şeyhim S heyl 

Ş. 125a/6

Ş. 174a/2, 179b/1

Ş rim

Şeyh  N y 

Ş. 126a/13, 126b/2

Ş. 171a/9, 182a/5

Ş r m  ehre

Şeyh Mu ammed M selm n

Ş. 156a/7

Ş.+nıı 139b/4, 139b/6

Ş.+ni 156b/4

Şeyh Sa' d 

Ş r m Ta ay

Ş. 183a/12

Ş. 149a/1

Şeyh 'l-isl m Seyfedd n A med

Ş r m Ta  y 

Ş. 120b/5, 149b/6	Timür Bég
Ş.+niñ 149b/6	T. 122b/4, 162b/14, 164b/11, 168a/12, 175b/13
Ş.+ni 124b/10, 126a/11	T.+niñ 122a/11, 163b/7
Şirke	
Ş.+ge 125b/2	Timur ‘Oşman
Ş.+niñ 125b/4	T. 176a/2
Ş.+ni 125b/3, 127a/2	Timür Sultān
Tācīk	T. 167a/4
T. 131b/1	Ṭufeylī
Tāk	Ṭ. 174b/12
T. 148a/6	Tūrī
Tehemten Bég	T. 139b/7
T.+niñ 175b/7	Türk
Terkelānī Afġan	T. 171b/8, 173b/3, 175b/4, 175b/10
T.+mı 154b/3	T.+ler 133b/5
Tenbel	Türklānī Afġan
T.+ġa 181a/10	T. 125a/8
Téñri Berdi Samançı	Türkmen
T. 175b/3	T. 175b/5
Tézek	Türkmen Hezāre
T. 126b/8	T.+si 160a/5

T.+siniñ 160a/12	Velī Bég
T.+sini 160a/7, 161b/3	V. 171b/5
‘Ubeyd Sultān	V.+niñ 174a/7
‘U. 167a/4	Velī Husrev Şāh
Uluġbég Mīrzā	V.+niñ 155a/2
U. 122a/2, 128a/11, 136a/14, 157a/1, 157b/9, 170a/6, 178a/8	Veys Ateke
U.+niñ 136b/6, 160a/6, 167b/2	V. 128a/12
U.+ni 165a/12	Yādigār Mīrzā
U.+ġa 170a/5	Y.+ġa 168a/12
Urus Arġun	Yādigār Muĥammed Mīrzā
U. 175a/8	Y. 165a/8, 165a/9, 174b/10
Üstād Behzād	Y.+niñ 175a/12
Ü. 171a/10	Ya‘qūb
Üstād Muĥammed	Y.+qa 123a/13
Ü. 179b/8	Ya‘qūb Bég
Üstād Qul Muĥammed	Y. 173a/13, 176a/2, 180a/4, 180a/5
Ü. 171a/8	Ya‘qūb Eyyūb
Velī	Y.+ni 123a/9
V. 122a/9, 125b/9	Yār ‘Alī Bilāl
V.+ni 124a/3	Y. 121a/1
	Yārek Ŧaġāyī

Y. 161b/10	Y. 159b/13
Yār Hüseyn	Zübeyde Ağa
Y. 145a/6, 146b/9	Z. 168b/7
Yār Hüseyn Deryā Han	Zü'1 Nün
Y. 159b/12	Z. 165b/4, 172b/6, 173a/1
Yılbars Sulţān	Z.+nıñ 155a/13, 165b/8
Y.+nıñ 167b/12	Z.+nı 173a/3
Yünus 'Alī	Z.+ğa 121b/14
Y. 174b/5	Zü'1 Nün Argun
Yūsuf	Z. 158b/6, 172a/10, 176b/6
Y. 154a/13, 162a/11	Zü'1 Nün Bég
Y.+qa 154a/14	Z.+ge 155a/8, 183a/5, 183a/6, 183a/9
Yūsuf 'Alī Kökeldaş	
Y. 183a/11	
Yūsuf Bedī'ī	
Y. 181a/3	
Yūsuf Eyyüb	
Y. 121b/11, 125b/8	
Yūsuf-Zey	
Y. 146b/11	
Yūsuf-Zeyī	

5. 3. Yer Adları Dizini

Aba

A. 126a/9, 126b/9

Āb Dere

Ā. 130b/10, 130b/11, 155a/6

Āb-ı İstāde

Ā.+niņ 138a/13

Ā.+ğa 153a/1, 153a/8, 153b/4

Acer

A. 126b/3

A. +din 126b/6

Ādīnepūr

A. 132a/7, 132b/11, 137b/10, 145a/11

A. + dur 131b/13

A. + da 145b/2

Afgānistān

A. 141a/13

A.+dur 128a/7, 131b/3

A. +nı 138a/12, 147a/4

‘Aqābeyn

‘A. 128b/8 ‘A.+din 128b/8

Aq Sarāy

A. 126a/1

Ala Say

A. 139b/11, 139b/12, 140a/7, 140a/9

A. +niņ 140a/10

Alatağ

A.158b/14

Alingār

A. 133a/13

A.+dur 133a/12

A.+ğa 133a/12

A.+dm 133a/14

‘Alişeng

‘A. 133a/7, 133b/9, 133a/10, 133a/14

‘A.+ni 154a/14

‘A.+ğa 133a/8

Āmu

Ā. 120b/10, 124a/4, 156b/1, 159a/3,

Ā.+dm 120b/12

Atar

A.+ğa 134a/9

Avgān Şāl

A. 137b/2, 137b/3, 139b/2

Aybek

A.+ke 121a/1

Ay Toğdı

A. 161b/14, 162a/1

Āzerbāycān

Ā+ğa 175b/12, 180a/4

Ā.+da 139a/11

Bābā İlähī

B.+ğa 163b/3

Bādamçeşme

B. 132a/3, 145a/11

Bādgīs

B. 172b/14

Bādīc

B. 133a/5

Bāğ-ı Kelān

B. 136b/5

Bāğ-ı Nevrūzī

B. 157a/2

Bāğ-ı Vefā

B.+ğa 132a/9

Bāğ-ı Zāğan

B.+da 165a/9

Bāmyān

B. 136a/10, 130b/9, 120b/12, 162b/1

Bārān

B. 125a/7, 133a/2, 133b/1, 134a/2, 135b/13, 142a/4, 142a/5, 142a/7, 142a/8, 142a/10, 142b/5, 142b/11, 143a/3, 143a/4, 154b/5, 162a/7

B.+nıñ 161b/14

Bāre

B. 146a/11

Bāzārek

B. 130b/2, 130a/14, 130b/2

B.+dür 130b/2

Becūr

B. 131b/8, 134a/10, 134a/14, 140b/9

B.+nıñ 134b/1, 134b/8

Bedahşān

B. 122a/9, 130a/12, 132a/13, 139b/9,
154b/8, 155a/4, 155b/12, 156a/2, 181a/1

B.+ğa 154b/9

B.+dağılar 125b/6

B.+dın 129a/5

Bedahşānāt

B. 140b/2

Bedā'un

B+nı 168b/9

Bedrāv

B. 140a/10

B.+dın 133a/4

Bekrām

B.+niņ 145b/13, 146a/1

B.+nı 145b/12

Belḡ

B. 122a/5, 129a/, 130a/12, 139b/9,
163b/13, 165b/14, 173a/9, 175b/4

B.+niņ 173a/7

B.+de 173a/7

B.+te 163b/13, 167a/11

Belhāb

B. 136a/11

Bengeş

B. 131a/4, 131a/11, 132b/7, 139b/6,
146b/8, 146b/14, 148a/3, 148a/4, 148a/14

B.+niņ 139b/9, 139b/10, 147b/7

B.+ni 145a/8, 161a/10

Bennū

B. 128a/6, 138a/12, 146b/8, 148a/3,
148a/5, 148a/14

B.+niņ 149a/6

B.+nı 148b/1

B.+ğa 147b/11, 148a/4

B.+da 148a/11

Berk

B+ke 149b/10

B.+din 149b/9

Berekistān

B. 139b/3

Biktūt

B. 157b/2

Biştām

B. 165b/14

Bostānsērā

B.+ğa 162a/8

B.+da 162a/8

Buḥārā

B. 129a/5, 131b/7

B.+ğa 132a/13

Būlān

B.+dın 133a/2

Büst

B. 165b/5

B.+ni 165b/5

Cām

C.+dındur 180b/10

Cenglik

C.+ke 161b/6

C.+te 160a/7

Cermger

C.+ler 127a/10, 130a/8

Cet

C. 159b/13

Cūnepūr

C. 173b/11

Cūy-i Şahī

C.+dın 145b/5

Çağanyān

Ç. 120b/9

Çağān Sarāy

Ç. 134a/1, 134b/7

Ç.+dur 134b/5

Ç.+nıñ 134b/9, 134b/7

Ç.+nı 134b/11, 144a/13, 134a/6

Çahçerān

Ç. 172b/8

Çālāk

Ç. 126b/10, 128b/11, 130a/3

Çarbāğ

Ç.+dın 159b/3

Çārgāh

Ç.+da 182b/11

Çarh

Ç. 178a/7

Ç.+dur 137a/14

Ç.+nıñ 137b/2

Ç.+dindür 137a/14

Çendiri

Ç.+ni 169b/5

Çetü

Ç. 145a/4

Çınārān

Ç.+da 165a/8

Çigdelik

Ç. 145a/11

Çikmen

Ç. 169a/5

Ç.+de 165a/10

Çin

Ç. 129a/11

Çüpäre

Ç. 131a/12, 148a/5, 148b/5, 148b/6

Çütālī

Ç. 152a/6

Ç.+din 152a/11

Damgān

D. 166a/1

D.+da 167a/6

Dehāne

D. 124b/11, 155b/10, 155b/11

D.+ğa 126a/13

Derbend-i Ahenin

D. 123b/13, 124a/13

Derbest

D. 159a/14

Dere-i Hoş

D. 160a/7, 160a/8, 160a/13

D.+nıñ 161b/9

Dere-i Nūr

D. 133b/7, 134a/9, 134b/10, 144a/13,
154a/4, 154a/5, 154a/8

D.+dur 133b/1

D.+nıñ 154a/5

D.+da 133b/6	Dīnkūt
Dere-i Şūf	D. 131a/1, 148a/5
D. 141a/3	Dipālpūr
Dere-i Zeng	D.+nı 132a/11
D. 122a/6	Dīrī
Dere-i Zindan	D. 133a/2
D.+ğa 121a/4, 141a/3	Dīvrīn
Deşt	D. 128a/10, 130a/5
D. 131a/12, 141a/13, 148b/2, 149a/6, 150a/4	Dūgābe
D.+niņ 149a/12, 149b/1, 149b/7, 150a/3	D. 136a/11
D.+ni 145a/8, 148b/3	Dūşī
D.+te 149b/10, 151b/8	D. 123b/2, 124b/14
D.+din 149b/8	Dūki
D.+tin 150b&11, 151b/9	D. 138a/12, 152a/2
Deşt-i Şeyh	D.+niņ 150a/4, 152a/5
D. 135b/14	Dūkki
D.+de 136a/3	D. 141a/13
Dih Ya'qūb	Dürnāme
D. 128a/10, 153b/11, 153b/13	D. 135b/10
	Ecer
	E.120b/14, 121a/5

E.+de 121a/6, 122a/8, 122b/8	E.+qa 165b/11
E.+din 155a/7	E.+ta 165a/6, 166b/11, 168a/11, 171a/3
Elingār	E.+tın 173a/13
E.+nı 154a/14	Evbe
Endehūd	E. mişl-i E. 172b/8
E. 122a/5, 165a/10, 168b/5, 175a/11	Égri Yar
Enderāb	É. 125b/1
E. 123a/14, 132b/1, 125b/10, 128a/6, 130b/5, 130b/8, 140b/2	Fergāna
Endhūd	F. 120a/2, 120a/3, 120a/4, 129a/5, 140b/6, 140b/7, 181a/4, 181a/10
E. 168a/8	F.+nı 181a/10
Endicān	Fermül
E. 131b/8, 140b/4, 181a/11	F. 128a/6, 139b/4, 146b/9, 148a/14, 149b/9, 149b/10
E+nıñ 176a/6	F.+ğa 148b/2
E.+nı 122b/13	F.+dindürler 139b/6
E.+da 156a/5	Fülül
Esterāb	F. 122b/11
E. 162b/10	Ĝacduvan
Esterābād	Ĝ. 175b/3
E. 165b/10, 166b/8, 171b/1	Garcistān
E.+nı 173a/13	G. 141a/4

Ġaznī

Ġ. 128a/2, 129b/7, 131a/12, 131b/1,
137b/3, 137b/5, 137b/13, 138a/4, 138b/9,
141b/10, 144b/10, 145a/2, 149b/8, 153a/6

Ġ.+niġ 137b/12, 138a/8, 138a/9, 138a/13,
139a/3, 139a/12, 142a/2

Ġ.+ni 138a/11, 144a/12, 162b/8

Ġ.+ġa 138a/13, 145a/5, 153b/10, 162a/13

Ġ.+ġaġa 152b/13

Ġ.+de 138a/11, 139a/5, 139a/7, 139a/9

Ġ.+dedür 138a/11

Ġ.+din 137b/9, 138b/9, 139a/3, 139a/13,
162a/1, 162b/4

Ġ. ŧehr-i Ġ.+ni 138b/14

Ġaznīn

Ġ. 137b/5

Gebrek

G. 131b/3

Gerdīz

G. 139a/14, 139b/1, 145a/1

G.+dür 139a/14

Germ Çeŧme

G.+ġa 145b/8

Geryū

G. 128a/4

Gevār

G.+dur 133a/13

G.+dm 133a/13

Gezyū

G. 141a/10

Gūmel

G. 149b/8, 149b/9, 149b/10, 149b/11,
149b/12, 150a/7, 150a/8, 150a/14

Ġūr

Ġ. 128a/4, 135b/7, 141a/10

Ġ.+nī 172a/13

Ġurbend

Ġ. 125a/5, 135b/6, 135b/8, 135b/9,
136a/5

Ġ.+tedür 130b/6

Ġūrī

Ġ. 124b/11

Güsfindiyār

G. 148a/1

Gülbahār

G. 143a/13

Gülkine

G. 128a/13, 128b/5

Gürgān

G. 165a/2

Gürzüvān

G. 122a/6, 141a/4

Ḥ̣āce ‘Abdüşşamed

H. 128b/7

Ḥ̣āce Çār

H. 156a/4

Ḥ̣āce Ḥāvend Sa‘īd

H. 129b/9

Ḥ̣āce ‘İmād

H. 120b/1

Ḥ̣āce İsmā‘īl

H. 141a/13

Ḥ̣āce Rīg-i Revān

H. 136a/7

Ḥ̣āce Rīvāc

H. 156b/8

Ḥ̣āce Rūşenāī

H. 128b/7

Ḥ̣āce Seyārān

H. 136b/12

Ḥ̣āce Şemū

H. 128b/5

Ḥ̣āce Zayd

H. 124b/12

H.+tın 125a/5

Ḥ̣ārezm

H. 139a/10, 154b/7, 163a/7, 166a/1,
172a/8

H.+ni 163b/1

H.+ğa 156a/11, 156b/6

H.+de 163a/6

Ḥost

H. 140b/2

Hamlengān

H. 154b/13, 154b/14

Havāk

H. 130a/14

Hayber

H. 131a/4

H.+din 145b/10, 159b/11, 165a/13

Heft Beçe

H. 130b/4, 130b/5

Helvā Çeşme

H.+de 165b/2

Hengū

H. 146b/14

H.+niņ 147a/1

H.+ğa 147b/3

H.+din 147b/7

Herī

H. 166a/1, 166b/10, 167b/6, 169a/10,
169b/13, 173a/12, 177b/2, 177b/8, 180a/8,
183a/8

H.+niņ 172b/8

H.+ni 174b/10, 177b/12

H.+ge 167b/2, 178a/9, 179b/13, 179b/14,
180a/6, 183a/4

H.+de 155a/8, 163b/4, 164a/9, 169a/10,
172b/12, 178b/8

H.+din 168b/2, 169b/4, 170b/7, 180a/10,
180a/14

Heşnegar

H. 131b/9

Hımār

H.+da 165a/12

Hıncān

H.+ğa 130b/7

Hıṭay

H.+ğa 129a/7

Hındūkuş

H. 124a/14, 128a/6, 130a/13, 133a/7,
142a/5, 142a/7

H.+niņ 170a/7

Hındūstān

H. 129a/4, 129a/6, 129a/10, 131a/3,
131a/8, 133b/10, 135a/13, 138b/6, 139b/9,
140b/14, 145a/9, 145a/10, 145a/12,
146a/10, 159b/10

H.+nı 129a/12, 149a/9

H.+nı 131a/9, 135b/5, 139a/1, 145a/9

H.+ğa 138a/1, 138a/3, 139b/5, 140a/8,
168a/1, 169b/4

H.+da 131b/8, 141a/2, 149a/10, 151b/14,
168b/8

H.+dın 129a/9

Hirmend

H. 136a/11

Hişār

H. 120a/4, 120b/1, 122a/8, 122b/13,
123a/4, 129a/5, 140b/6, 144b/7, 156a/5,
156a/7, 156a/9, 167a/13, 173a/9

H.+nı 156a/9

H.+nı 165b/4, 165b/12, 166b/6, 167a/12

H.+da 56a/7

Horāsān

H. 120a/3, 120a/4, 120a/10, 120b/6,
121b/3, 121b/13, 124b/11, 126a/12, 126b/4,
129a/3, 129a/4, 129a/11, 129b/11, 131a/2,
136b/1, 138b/7, 140a/11, 155a/7, 156b/13,
162b/13, 165b/1, 165b/14, 167b/5, 175b/13,
176a/3, 176a/7, 177a/2, 177b/1, 177b/8,
178b/9

H.+nı 165a/10, 169a/7

H.+ğa 129a/6, 142b/12, 170a/8, 182a/12

H.+da 164b/7, 178b/12

H.+dın 129a/6, 161b/4

Horāsānāt

H.+ta 177a/11

Hoşāb

H. 165a/13

Hūbyān

H. 125a/10

Hurd Kābul

H. 142a/1

Hutlān

H. 122a/9, 140b/6

H.+ğa 134a/5

H.+dın 125b/9

‘Irāq

‘I. 129a/11, 175b/12, 180a/4

‘I.+qa 142b/12, 166b/4, 169a/8, 173a/13

‘I.+da 166b/4

‘I.+ta 166b/9, 169a/8

‘I.+dın 165a/11, 165a/13, 175b/10,
177a/8

‘Irāqeyn

‘I. 139a/11

Iskançı

I. 126b/6

İsterğaç

I.+ça 136a/14

İlek

İ. 120a/4

İ.+tin 120b/1, 124b/1

İstālīf

İ. 136a/14, 143a/14

İ.+çe 136b/3

İsterğaç

İ.+dın 157b/4

İşkemiş

İ. 122b/10, 181a/1, 156a/1

İ.+dindür 181a/1

Qabādiyān

Q.+ğa 120b/8

Qabaq

O. 173b/5

Kā‘be

K. 168b/4

K.+ni 178a/9

Kābul

K. 123a/1, 124b/12, 125b/5, 126a/9,
127a/12, 128a/2, 128a/3, 128b/4, 128b/6,
128b/9, 128b/14, 129a/4, 129b/1, 129b/6,
129b/12, 130a/7, 130a/10, 130a/11,
130a/12, 131a/7, 131a/8, 131a/13, 131b/4,
131b/9, 131b/14, 132a/4, 136a/8, 137b/13,
137b/14, 138a/2, 138a/11, 139b/11, 140b/1,
141b/10, 142a/3, 144a/8, 144a/11, 144b/7,
144b/8, 144b/10, 159a/1, 160a/4, 170a/8,
177a/9, 178a/7

K.+nıñ 126a/6, 129b/7, 135a/1, 136a/8,
137a/1, 139a/12, 140a/14, 141b/2, 144b/11,
159a/14

K.+nı 127b/4, 155a/13, 165a/12, 165a/13,
170a/5, 172b/6

K.+ğa 129a/5, 129a/8, 129a/9, 137b/10,
138a/4, 145a/5, 147b/4, 154a/1, 167a/14,
168b/2

K.+da 126b/8, 128b/13, 129a/12, 129b/1,
132b/14, 133a/1, 136a/9, 137b/3, 146b/10,
169b/6, 171b/14

K+dın 125a/8, 127b/11, 129a/13, 130a/2,
130a/4, 130a/6, 131b/13, 133a/1, 136a/10,
137b/8, 139a/12, 142b/13, 145a/10

Kāfiristān

K. 133a/8, 133a/13, 135b/3

K.+dur 131b/3, 133a/8, 135a/2

K.+nın 133b/13, 134a/1, 134b/5

K.+dın 134a/7, 134b/8, 134b/11

K.+ıdın 134b/11

Qahluğa

Q.+dın 124a/13

Kāhmerd

K. 120b/12, 121a/5, 122a/8, 124b/11,
126a/14

K.+nın 120b/14

K.+qa 126b/6, 159a/11

K.+de 152b/8

K.+te 126a/10, 126a/14, 126b/2

Qal‘a-i Z̄ar Z̄afer

Q.+ni 154b/11, 154b/12

Qalāt

Q. 158b/2, 158b/6, 158b/12, 158b/13,
167a/7, 167a/8

Q.+nın 158a/6, 158a/14

Q.+qa 158a/11

Q.+ta 158b/7

Q.+tın 158b/14

Kāme

K. 134a/2, 134b/14

Qandahār

Q. 129a/4, 131a/2, 131a/13, 144a/8,
157a/9, 158a/2, 158a/4, 166a/1, 167b/1,
171b/5

Q.+nı 137b/8, 167b/3, 172b/4

Q.+ğa 129a/6

Q.+da 167b/4

Q. misl-i Q. 139b/8

Qanūc

Q. 167b/14

Qarabāg

Q. 126a/1, 153a/6	Kettevāz
Q.+nıñ 125b/1	K. 153a/5, 153b/4
Qarañrıq	Kettür
Q.+dın 133a/4	K. misl-i K. 131b/3
Qara Ribāt	Kéçeküt
Q.+ta 173a/2	K.+ta 159b/12
Qarşı	Qızıl Su
Q.+nı 120b/9	Q. 123a/3, 123a/14
Kaşğar	Q.+nıñ 130b/8
K. 131b/8	Kilif
Qaşqal	K. 122a/14
Q. 125b/9	Kipek
Kedī Hezāre	K.+ke 161a/13
K. 159b/1	Köhne Nānī
Kemerī	K. 153b/9
K. 130a/1, 153b/12	Küçe-i Bāğ
K.+dın 153b/14	K. 127a/6
Kerkī	Küh-ı Sefīd
K. 122a/14	K. 132b/6, 132b/9
Kermān	Kühistan
K.+nı 165a/14	K. 135a/6, 155b/14

K.+da 134a/10, 135a/1

Qunduz

Q. 122a/8, 122b/13, 125b/4, 125b/9,
128a/6, 130a/12, 136a/11, 156a/10,
156a/11, 156b/2, 156b/7, 170a/7, 173a/8,
173a/10

Q.+nı 123a/1, 154b/7, 156a/4, 156a/13,
156b/3

Q.+ğa 156b/5

Q.+da 122b/14, 123a/4, 156a/12, 156a/13

Q.+dın 123a/1, 125b/5, 144b/7

Quratu

Q.+nı 132a/2

Q.+dın 133a/3

Küre

K. 139b/12, 139b/13

Küre Ketri

K. 146a/1

K.+niñ 145b/10

K.+ni 145b/14

K.+de 145b/11

Quruq Say

Q. 132a/4, 133a/1, 133a/3

Q.+niñ 132a/2

Kürre-yi Tāziyan

K. 135b/14

Quş Künbed

Q.+ke 145b/5

Q.+din 145b/7, 154a/3

Q.+tin 145b/7

Quş Nādir

Q. 130a/5, 157a/10

Kühēt

K. 138a/12, 146a/5, 146a/8, 146b/14

K.+niñ 147a/2

K.+ni 146b/2

K.+te 146b/7

K.+din 146b/13

K.+tin 146b/13, 159b/12

Küner

K. 133b/12, 134a/3, 134a/10, 144a/13

K.+din 134a/4

Lahūr

L. 132a/10

Lemete Kendi

L. 134a/8

L.+din 134a/9

Lemgān

L. 133b/14, 132b/14, 157b/2, 131b/11,
125a/8, 133a/4, 136b/1, 133a/12, 126a/7,
136b/2

L.+niņ 133a/5

Lemgānāt

L. 140b/9, 154b/4, 133a/3, 131a/3,
132a/4, 131a/6, 128a/4, 145b/3

L.+niņ 132b/13

L.+nı 133a/6

L.+qa 133a/1

L.+ta 133b/7, 143a/14

L.+tın 133b/12, 129b/5

Lemgān

L. 125a/8, 126a/7, 131b/11, 132b/14,
133a/4, 133a/12, 133b/14, 136b/1, 136b/2,
157b/2

L.+niņ 133a/5

Lemgānāt

L. 128a/4, 131a/3, 131a/6, 132a/4, 133a/3,
140b/9, 145b/3, 154b/4

L.+tur 131b/11

L.+niņ 132b/13

L.+nı 133a/6

L.+qa 133a/1

L.+ta 133b/7, 143a/14

L.+tın 129b/5, 133b/12

Lühüger

L. 137a/9, 137b/1, 178a/7

L.+niņ 137b/2

Mehter Süleymān

M. 150b/11, 152a/1

M. küh-ı M. 150a/1

Mekke

M.+de 168b/4

Mendrāver

M. 144a/13

M.+dür 133a/14

Merv

M.+ğa 179b/13

Meşhed

M. 167a/11

Meydān

M.+ğaça 157b/4

Mīl

M.+dür 133a/9

M.+din 133a/9

Mite-Keçe

M. 135b/10

Moğolistān

M.+nıñ 140b/6, 140b/7

Muḥammed Piḥ

M. 146a/11

M.+ni 146b/2

Murgāb

M. 122a/3, 122a/5

M.+ta 179a/5

M.+dın 165a/8

Mūltān

M. 139b/5, 142b/14, 150b/12, 165a/13

Nānī

N. 162a/14

Naẓar Baha

N.+dur 175b/4

Neğar

N. 128a/6, 131a/4, 146b/9, 148a/3,
148a/14

N.+nıñ 148a/4

Nekderī

N. 125b/9

N.+ni 172a/14

Nicrāv

N. 133a/4, 135a/1, 135a/7, 139b/12,
139b/14, 140a/9, 140b/9, 162a/3

N.+da 135b/1

N.+dın 129b/6, 135a/5, 139b/11, 161b/13

Nigenhār

N. 131b/13, 132a/6, 132b/13, 134b/14,
154b/4

N.+dur 131b/12, 133a/5

N.+nı 132b/6	P.+nı 132a/10
N.+ğa 132b/7, 145a/13	Pençîr
Nigerhâr	P. 125a/7, 125b/7, 125b/10, 135b/3, 159b/1
N. 131b/12	P.+dedür 130a/13
Nîlâb	P.+din 135b/5
N. 131a/6, 131a/10	P.+dindür 135b/4
N.+nı 159b/11	Perşādūr
N.+ta 168a/1	P. 128a/4, 131b/9
Nirḥ	P.+da 146a/12
N. 145a/3	Pervân
Nîşîn	P. 128b/13, 130b/3, 130b/4, 130b/6, 135b/10, 143a/13
N. 165b/7	P.+ğa 130b/5
Nürgil	P.+dın 136a/4
N. 134a/3, 134a/10, 144a/13	Piçgân
N.+dür 133b/12	P. 139b/14, 162a/3
Pamgân	Pîh
P. 157b/1	P. 134b/8, 134b/11, 134b/12
Pârendî	Pülçırâg
P. 130b/3	P.+ta 165b/1
Pehâr Hân	Râg

R. 136a/11	S. 129a/5, 129b/14, 131b/6, 136b/1,
R.+da 155a/1	140b/6, 144b/7, 163b/2, 180a/10
Ravza	S.+niņ 125b/12
R. 138a/9	S.+nı 174b/2
Rıbāt-ı Dūdez	S.+qa 125b/12
R.+de 167a/3	S.+ta 140a/11, 170b/8, 170b/10, 181a/3
Rūm	S.+dın 178a/9
R. 129a/11	S.+ı 168a/10, 174b/13, 175b/1
R.+ğa 129a/7	Semtū
Rūstā	S. 123a/2
R. 125b/6	Senced
Rūstaq	S. 125a/14
R.+da 154b/13	Seng Sūrāh
Sarāy	S. 145a/4, 149b/9
S.+ğa 156b/1	Şerāb
Sāyqan	S. 125b/10, 130b/2
S. 130b/9	S.+niņ 153a/4
Secāvend	S.+ta 125b/11
S. 137b/1, 153b/14	Serdih
S.+dindürler 137b/1	S. 139a/4, 153b/9
Semerqand	Serpül

S. 165a/8	S.+niņ 152a/3
S.+din 120b/6	Siyeh Seng
Sevād	S. 128b/11, 130a/8
S. 131b/9, 134a/10, 134a/14, 140b/9	Soņ Qorğan
Sevā Seng	S. 128b/11, 130a/2
S. 158b/14	Sulṭāniyye
Seyārān	S. 139a/11
S.+niņ 137a/10	Sulṭān Qulı
S.+ğa 137a/4	S. 161b/2
Seyzār	Surhāb
S.+da 165b/13	S. 142a/1
Siḥan	Surḥ Rūd
S.+dur 139a/3	S.+tur 132b/11
Sind	Şaburgān
S. 131a/5, 131a/7, 131a/10, 136a/11, 146a/3, 146b/4, 146b/12, 148a/5, 150b/12, 151a/4, 151a/13, 151b/6, 151b/9, 151b/11, 151b/12, 152a/6, 152a/8, 152b/2	Ş. 122a/5, 165a/10
Sīstān	Şāf-Tenūr
S. 166a/1	Ş.+ğa 154b/11
Sīvī	Şehr-i Şafā
S. 165a/14	Ş. 120b/9
	Şenīz
	Ş.+niņ 158a/5

Şıbān

Ş. 167b/12, 168b/7

Şibertū

Ş. 130b/9, 130b/11, 155a/6

Ṭāliqān

Ṭ. 122b/9

Ṭāyhān

Ṭ.+dm 122b/9

Tebrīz

T. 129b/14, 139a/11

Tekāne

T. 165a/12

Tenbelhāne

T. 181a/10, 181a/11

Tepe

T.+ni 127b/11

T.+ge 128a/1

Termiz

T. 120b/9, 120b/11, 122a/14, 171b/9

T.+ni 159a/8

Tokuz Ölüm

T. 122b/2

Ṭūl

Ṭ. 130a/14, 130b/1, 130b/2

Ṭ.+dur 130b/1

Türkistān

T. 129a/5

Ubāç

U.+ğaça 120b/10, 124b/1

Ürgenç

Ü. 168a/10

Üştür Şehr

Ü.+ğa 125a/5

Velīyān

V. 130b/7

Yañı Yol

Y. 130b/7

Yay

Y. 162b/10

Yek Rūy

Y. 154b/6

Y.+a 153b/14

Yılançuq

Y. 125b/9

Zābul

Z. 137b/7

Zābulistān

Z. 137b/7, 137b/8

Zāgān

Z.+da 165a/9

Zemín Dāverni

Z.172b/2

SONUÇ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada, Çağatay Türkçesi sahasının en önemli eserlerinden biri olan *Babur-nâme*'nin [120a-183a] varaklarının transkripsiyonlu metninde yer alan isim kategorisindeki sözcükler tematik sözlük olarak hazırlanmış ve metnin gramatikal dizini oluşturulmuştur. Transkripsiyonlu metinde yer alan isim kategorisindeki sözcükler 31 ana başlıkta toplanmıştır. Sözcükler anlam ilişkilerine göre sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmaya göre 31 adet ana başlık ve 320 adet alt başlık oluşturulmuştur. Tematik sözlük bölümünde oluşan 31 adet ana tema şunlardır:

1. ARAŞTIRMA, SORMA, SORGULAMA, OKUMA, BİLGİ VE HABER KAVRAMLARI
2. ASKER, ASKERLİK, ORDU VE SAVAŞLA İLGİLİ KAVRAMLAR
3. AŞ, YEMEK VE YEMEKLERE İLGİLİ KAVRAMLAR
4. BİTKİLER VE BİTKİLERLE İLGİLİ KAVRAMLAR
5. BOY, KABİLE, URUK, SOY VE SÜLALE İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
6. BOYA VE RENK KAVRAMLARI
7. ÇADIR, EV VE EV ARAÇ GEREÇLERİ
8. DİĞER KAVRAMLAR
9. DİN VE DİNLE İLGİLİ KAVRAMLAR
10. EDEBİYAT VE DİL İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
11. EKONOMİ VE DEĞER KAVRAMLARI
12. GİYSİ VE GİYSİLERLE İLGİLİ KAVRAMLAR
13. GÖK, SEMA, GÖKYÜZÜ VE ASTRONOMİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
14. GÖREVLİ ÖĞELER
15. HAYVANLAR VE HAYVANLARLA İLGİLİ KAVRAMLAR
16. HAVA VE ATMOSFER OLAYLARI KAVRAMLARI
17. HUKUK VE HUKUKLA İLGİLİ KAVRAMLAR

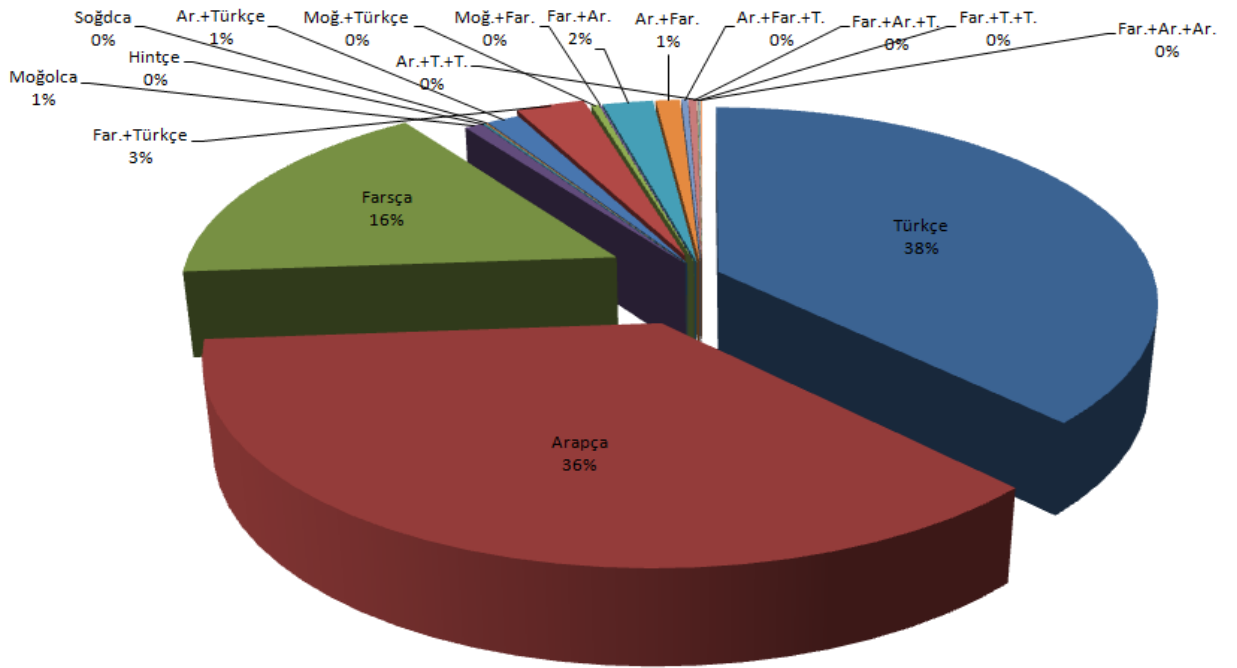
18. İNSAN VE İNSAN İLİŞKİLERİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
19. KÜLTÜR VE SANAT KAVRAMLARI
20. MESLEKLER VE MESLEKLERLE İLGİLİ KAVRAMLAR
21. ORGAN ADLARIYLA İLGİLİ KAVRAMLAR
22. ÖZEL ADLAR
23. ÖLÇÜ, MİKTAR, KIYAS VE NİTELİK BİLDİREN KAVRAMLAR
24. SAYILAR VE SAYILARLA İLGİLİ KAVRAMLAR
25. SÜS, SÜSLENME, SÜS MALZEMELERİ
26. TAŞIT, EŞYA VE BAZI ARAÇ GEREÇLER
27. TIP VE SAĞLIK KAVRAMLARI
28. YERYÜZÜYLE İLGİLİ KAVRAMLAR
29. YÖN/TARAF İLE İLGİLİ KAVRAMLAR
30. YÖNETİM VE SOSYAL SINIF KAVRAMLARI
31. ZAMAN KAVRAMLARI

Hazırlanan ana başlıklardan Asker, Askerlik, Ordu ve Savaşla İlgili Kavramlar, İnsan ve İnsan İlişkileri İle İlgili Kavramlar, Ölçü, Miktar, Kıyas ve Nitelik Bildiren Kavramlar, Özel Adlar, Yönetim ve Sosyal Sınıf Kavramları ve Zaman Kavramları en çok sınıflandırılan başlıklardır. Babur Şah bir devlet kurucusu ve bir kağanlık kurumunu temsil ettiğinden dolayı yönetim, sosyal sınıflar kavramı oldukça zengin bir başlık haline gelmiştir. Aynı şekilde tematik sözlük bölümünde asker ve ordu kavramları da oldukça zengin başlıklar arasındadır. Babur'un sosyal ve siyasi çevresi geniş olduğundan dolayı eserinde özel adlar ve yer adları zenginlik göstermiştir. Yer adlarının çeşitlilik göstermesi eserin seyahatname özelliğinden kaynaklanmıştır.

Babur'un kaleme aldığı eserinde temel söz varlığının zenginlik göstermesini yaşadığı dönemde gezip gördüğü yerleri işleme, sosyal yaşantısını yansıtması, farklı kültürlerle etkileşime geçmesi gibi etkenlerle açıklayabiliriz.

Metinde yer alan isim kategorisindeki sözcükler, Türkçe kelimelerin ağırlıklı olarak kullanılmasının yanı sıra Arapça ve Farsça kelimeler de ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Az sayıda Moğolca, Soğdca ve Hintçe sözcükler de bulunmaktadır.

Yüksek Lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada Türk Dilinin Doğu sahasındaki en önemli eserlerinden biri olan *Babur-nâme*'nin transkripsiyonlu metninde isim kategorisindeki sözcükler tematik sözlük olarak hazırlanarak Çağatay sahasında yapılacak olan çalışmalara katkı sağlamak hedeflenmiştir.

Türkçe	931
Arapça	901
Farsça	410
Moğolca	19
Hintçe	3
Soğdca	2
Ar. + Türkçe	35
Far. + Türkçe	75
Moğ. + Türkçe	8
Moğ. + Far.	2
Far.+Ar.	54
Ar. + Far.	26
Ar.+Far.+T.	7
Far.+Ar.+T.	9
Far.+T.+T.	1
Far.+Ar.+Ar.	1
Ar.+T.+T.	1
Türkçe+Ar.	3

KAYNAKÇA

(1983) “Babur”, Türk Ansiklopedisi, c. 5: s.21-23

AKDEMİR, Yılmaz (2020) Senglâh’ın Tematik Sözlüğü (İsimler), Kriter Yayınevi, İSTANBUL

AKANSEL, M. Hakkı (1942). “Babur” Tanrıdağ, S.12, 24, 7. s. 5-9

AKSAKAL, Ali (1991). “Baburname’de Avcılık ve Avlanma Usulleri.” Türk Dünyası Tarih Dergisi, S.54: s. 34-36

AKSAN, Doğan (2018). “Türkçenin Sözcük Varlığı.”, Ankara: Bilgi Yayınevi

AKSU, Cemal (2008), “Büyük Türk Hükümdarı Zahirüddin Muhammed Babür’ün

Oğluna Verdiği Hediye”, Kültür Dergisi, Özel Sayı: Osmanlı’da Çocuk, S.12: s.126-129

AKÜN, Ömer Faruk, KONUKÇU, Enver (1991). “TDVİA c. 4:s 395-400

ALPARLSAN, Ali, (1977-79). “Babür’ün icat Ettiği Bâbüri Yazısı ve Onunla Yazılmış Olan Kur’an” I. Türkiyat Mecmuası, c. 18: s. 161-168

ALPARSLAN, Ali, (1976). “Babur’un İcat Ettiği Bâbüri Yazı”, Türkiyat Mecmuası, c. 19, S. 18: s. 207-211

ARAT, Reşid Rahmeti (1979). Kutadgu Bilig III İndeks (haz. Kemal EraslanOsman F. Sertkaya-Nuri Yüce). İstanbul: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.

ARGUNŞAH, Mustafa (2013), Tarihi Türk Lehçeleri – Çağatay Türkçesi İstanbul: Kesit Yay

ATALAY, Besim (1970).Abuşka Lügati veya Çağatay Sözlüğü. Ankara: Ayyıldız Matbaası

ATALAY, Besim (2006). Divanü Lûgat-it-Türk “Dizin” IV. Ankara: TDK Yayınları

BABUR, Gazi Zahirü’l-din Muhammed Babur (1987). Vekayi, Babur’un Hâtıratı (Çev. Reşit Rahmeti ARAT). I-II. Ankara: TTK

BALA, Mirza (1945). “Hümayun” TDVİA, İstanbul.

BAŞ, Bayram (2011). “Söz Varlığı ile İlgili Çalışmalarda Kullanılacak Ölçütler”, TÜBAR, s.33.

BAYDEMİR, Hüseyin (2010). “Babürname’de Folklorik ve Etnografik Unsurlar.” Gazi Türkiyat, S. 7.

BAYRAM, Fatih (2004). “ Garip Bir Memleket Garip Bir Sultan: Babürnâme’deki Hindistan. Divân İlmî Araştırmalar, S.17 S.169.

BAYUR, H. Y. (2006). “ Baburname (Vekayi), Gazi Zahiruddin Muhammed Babur”, Önsöz, İstanbul: Kabalcı Yayınevi: 266, Şark Klasikleri Dizisi: 5.

BERBERCAN, Mehmet Turgut (2008). Babur'un Hatıratında Geçen Hayvan Adları Ve Bunların Türk Dili Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

BİLKAN, Ali Fuat (1999). “Babür’ün Risale-i Validiyye Tercümesi Adlı Eseri.” Bilig S.8: s. 105-110.

BİLKAN, Ali Fuat (2001). “Babür’ün Risale-i Validiyye Tercümesi.” İstanbul: Kitabevi Yayınları

BİLKAN, Ali Fuat (2002). “Divan ve Babürname Işığında Babür’ün Hayatı.” Bilig, S. 21: s. 97-114.

BİLKAN, Ali Fuat (2004/2). “ Babürlü Devletinde Türkçe.” Dîvân İlmî Araştırmalar Dergisi, S. 17: s. 162-168.

CEYLAN, Nimet (2009). Gazi Zahirüddin Muhammed Bâbur Mirza’nın Eserlerindeki İkillemeler. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

CLAUSON, Sir Gerard (1972). An Etymological of Pre Thirtteenth-Centruy Turkish. Oxford

ÇETİN, Ali (1987). “Büyük Türk Hükümdarı Bâbur”, Türk Dünyası Tarih Kültür Dergisi, S:1: s. 25-30

ÇORBACI, Esra (2012). Babür-nâme’de Sıfatlar. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

DEMİR, Cengiz (2016). Baburnâme’de Birleşik Fiiller. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

DOERFER, Gerhard (1980-81). “Temel Sözcükler ve Altay Dilleri Sorunu”, Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten, s.1: s.7

ECKMANN, Janos (2003). Çağatayca El Kitabı (çev. Günay Karaağaç). Ankara: Akçağ Yayınları

ECKMANN, Janos (1996). Harezmi, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar (hızl. Osman Fikri SERTKAYA), Türk Dil Kurumu Yay. : 635, Ankara

EĞİLMEZ, Savaş (2011). “Babur-name’de Yer Alan Törenler”, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S.46: s. 237-254.

ERCİLASUN, Ahmet B. (2008). Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi. Ankara: Akçağ Yayınları.

ERDEM, Mevlüt (2016). “Türkçede Fiiller ve Sınıflandırma Sorunları.”, Turkish Studies, Volume 11/20, s. 185-200.

GRENARD, Fernand (1971). Babur (çev. Orhan Yüksel). İstanbul: MEB Yayınları.

GÜL, Ekrem (2014). “Babürname’de Geçen Askeri Terimler Üzerine”, Belleten, 62-1, s.27-103.

GÜLBEDEN (1987). Hümayunnâme (Çev. Abdürrab Yelgar). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi

GÜLENSOY, Tuncer (2011). Köken Bilgisi Sözlüğü A-N, O-Z. Ankara: TDK Yayınları.

GÜNERİ, Mukadder (1994). Baburname'nin Temel Konuları. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

GÜNERİ, Mukadder (2001). Babur'un Siyasi, Sosyal ve Kültürel Hizmetleri (1483-1530). Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

KADİR, Pirim (1994). Yıldızlı Geceler Babur (Çev. Ahsen Batur). İstanbul: Ötügen

Neşriyat KANAR, Mehmet (2009). Arapça-Türkçe Sözlük. İstanbul: Say Yayınları.

KANAR, Mehmet (2010). Farsça-Türkçe Sözlük. İstanbul: Say Yayınları.

KARABEYOĞLU, Adnan (2012). “Babürnamedeki Bazı Cümle Yapıları Üzerine” Turkish Studies – International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/4, s. 427-442.

KARADEMİR, Fevzi (2019). “Türkçe Söz Varlığı Tasnifinde Kullanılan Bazı Terimler Üzerine.”, Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, Volume 5, s.736-744.

KAVALLI, Seda. (2016). Babur-nâme'nin [304a-382a] Arasındaki Bölümü (Metin, Gramatikal Dizini ve Sözlük), Kocaeli: Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kocaeli.

KOCA, Duygu (2013). Babur-nâme'nin [1b-60b] Arasındaki Bölümün Gramatikal Dizini ve Sözlüğü, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KOÇ, Bilal (2012). “ Türk Devletinde Akıl: Kutadgu Bilig ve Babür-nâme”, c. 31, S. 52: s. 55-78

KONUĞU, Enver (2002). “Babürlüler Hindistan’daki Témürlüler.” Türkler. Yeni Türkiye Yayınları c. 8: s. 744-760)

KÖPRÜLÜ, M. Fuad (1979). “Babur.” İslam Ansiklopedisi. İstanbul: M.E.B. c. 2: s. 180-187.

KUMSAR, Alara (2021), Babur-nâme'nin [61a-120a] Varakları Arasındaki Bölümde Yer Alan Eski Türkçe ve Moğolca Kökenli Kelimelerin Açıklamalı Sözlüğü

KURUKAYA, Onur (2019). Eski Türkçeden Çağatay Türkçesine Anlam Olayları, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

LAMB, Harold (1956). “Babür’ün Bir Hususiyeti.” Türkistan Sesi. S.5: s. 5-11. LESSING, F. D. (2003). Moğolca-Türkçe Sözlük. Çev. Günay Karaağaç, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Lİ, Yong-Song (1999). Türk Dillerinde Akrabalık Adları. İstanbul: Simurg Yayınları

MANO, Eiji (1995-1996). Zahir al-Din Muhammed Bâbür: Bâbür-Nâme, Kyoto/Syokada

Mehmet Kurdayıoğlu-Özay Karadağ (2005). “Kelime Hazinesi Çalışmaları Açısından Kelime Kavramı Üzerine Bir Değerlendirme”, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı 25, s. 293-307.

MUTLU, Kemal (2017) Babur-nâme'nin [61a-120a] Arasındaki Bölümün Gramatikal Dizini ve Sözlüğü, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

NUR, Rıza (1925-1926). “Babür.” Türk Yurdu, Ankara: Tutibay Yay. c. 10, S.177- 16: s. 177-183.

ORAL SEYHAN, Tanju (2004). “Babür’ün Aruz Risalesi’nde Yer Alan Bazı Dil Bilgisi ve Yazım Kuralları”, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi. c. 31: s. 217-241.

ÖLMEZ, Zuhâl (2007). “Çağatay Edebiyatı ve Çağatay Edebiyatı Üzerine Araştırmalar.” Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, c. 5, S.9: s. 173-219.

ÖZCAN, Azmi (1997). “Babürlüler ve Babürlü-Osmanlı Devletleri Arasındaki

İlişkiler.” İSAV-Ensar Neşriyat. ÖZDİL, Hatice (2013). “Babürname’de Babür’e Göre Bazı İsimlerin Koyulma Nedenleri” The Journal of Academic Social Science Studies, JASSS International Journal of Social Science, p. 1141-1148.

ÖZTOKSOY, Özlem Nurben (2007). 16-18. Yüzyıl Osmanlı Hint- Babür Kumaş Sanatları Etkileşimleri. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

PARLATIR, İsmail (2006). Osmanlı Türkçesi Sözlüğü. Ankara: Yargı Yayınları.

PARLATIR, İsmail (2001). Babür şah ve Babür Devleti’nin Kuruluşu. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

RAHİMİ, FARHAD (2016). Fetahi Kaçar’ın Çağatay Türkçesi Sözlüğü, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

ROUX, Jean-Paul (2008). Büyük Moğolların Tarihi Babur. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

SEYHAN, Tanju Oral (2003). “Zahiriddin Muhammed Bâbü Mirza: Mübeyyen Der Fıkh (Giriş-Metin-Dizin-Tıpkıbasım), İstanbul: Çağrı Yay.

STEINGASS, F. (2005). A Comprehensive Persian-English Dictionary. İstanbul: Çağrı Yay.

ŞEN, Mesut (1993). Gazi Zahirüddin Muhammed Babur Giriş-metin (Kabil ve Hindistan Bölümleri) Açıklamalı Dizin. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

ŞEN, Mesut (1997). “Babur’un Mektupları.” Türklük Araştırmaları Dergisi, S. 8: s. 397-462.

ŞEN, Mesut (2006). “Babur-nâme’de Meyveler, Meyve Kitabı.” Kitabevi, s. 291- 334.

Şeyh Süleymân Efendi (1298). Lugat-i Çağatay ve Türkî-i ‘Oşmânî, İstanbul.

TEKCAN, Münevver (2006). “Qariş, a Unit of Measurement in Turkic Languages”, Man and Nature in the Altaic World, s.399.

TEKCAN, Münevver (2007). Bayram Han’ın Türkçe Divanı. İstanbul: Beşir Kitabevi.

TEKCAN, Münevver (2008). Hakîm Ata’nın Hz. Meryem Kitabı. İstanbul: Beşir Kitabevi.

TEKCAN, Münevver (2013). A Personal View of Description of Samarkant in the Babur-nama.” Historical And Philological Studies of Chinese Western Regions Dedicate to Professor Klaus Sagaster on His Eightieth Birthday, Science Press Beijing s. 403-416.

TEKİN, Talat (2003). Orhon Yazıtları. İstanbul: Yıldız Dil ve Edebiyat.

TİMUR, Mujiburahman (2012). Gazneli Devleti’nden Babürlüler Devleti’ne Kadar Bölgede Kurulan Hanedanlıklar: 1206-1526. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

ÜLKÜTAŞIR, M. Şakir (1946). Babur Şah İstanbul: Ahmet Halit Kitabevi Yayını.

ÜNLÜ, Suat (2013). Çağatay Türkçesi Sözlüğü, Konya: Eğitim Yayınevi.

YAZICI ŞAHİN, Serpil (2016) Mûnis Harezmî & Rızâ Âgehî, Firdevsü’l-İkbal [200b-300a] (Giriş, Transkripsiyonlu Metin, İnceleme, Dizin-Sözlük, Tıpkıbasım), Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

YILDIZ, Hüseyin (2017). “Türk Dilinde Fiilerin Semantik Sınıflandırılması Problemi, Journal of Turkish Language and Literature, c.3, s.337-362

YÜCEL, Bilal (1995), Babür Divanı. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

EKLER

Ek.1. Metnin Tıpkıbasımından Örnekler

مدت ته امکانی بارچه خرج تارتماق دا و خدمت قیلماق ته تقصیر قیلما دیلار ینه نه
یوز بیله خجند غه باریلغای خجند قه باریب هم کیشی نی قیلغای
بارماق قه نی مسکنی [میسر]¹ تورماق قه نی مامنی [مقرر]²

اخر اوشبو تردد و تفرقه بیله اورا تپا نینک جنوب طرفیداغی ییلاق لار غه
باردوک <75> نیچه کون اول نواحی دا اوز ایشیمیز کا حیران بارور توراریمیز نی
بیلمای سرکردان اوتکاریلدی بیر کون اوشبو یر دا ایکاندا خواجه ابو المکارم کیم
بیزینک دیک جلای وطن بولوب سرکردان ایدی مینی کورا کیلدی بارور تورار
یریمیز دین و قیلور قیلماس ایشیمیز دین استعمال و استفسار قیلیب متاثر بولوب
بیزینک حالیمیز غه رقت قیلیب فاتحه اوقوب باردی منکا هم بسیار تاثیر قیلدی
رقت قیلدیم

اوشبو کون کیچ نماز دیگر دره نینک ایاغیدین بیر آتلیق کیشی پیدا بولدی بو
خود علی دوست طغائی نینک نوکری ایکاندور یولجوق آتلیق بو مضمون بیله
یباریب تور کیم اگرچه میندین عظیم کناه لار صادر بولدی ولی امیدیم بار کیم
عنایت قیلیب کنهیم نی باغیشلاب (60b) بیز# کا متوجه بولسالار مرغینان نی
تاپشوروب بیر نوع قوللوق و خدمتکارلیق قیلغایمین کنهیم اریب حجاجیم رفع
بولغای

مونداق متحیرلیق و سرکردان لیق دا بو خبر کیلکان بیله هیچ اندیشه و توقف
قیلمای اوشول زمان اوق کیم آفتاب اولتورور چاغ ایدی مرغینان غه ایلغار طریقه³
بیله متوجه بولدوم بو یر بیله مرغینان ارا سی تخمیناً [بیکیرمه] بیکیرمه تورت
بیکیرمه بیش⁴ ییغاج بولغای ایدی

اول کیچه تانک آتقونچه و اول کونی نماز پیشین کاچه هیچ یر دا توقف
قیلمای یورولدی نماز پیشین خجند نینک تنک آب آتلیق کیتی کا توشولدی آت

لار نی کیتورکای¹

ابراهیم سارو نی و ویس لاغرینی و سیدی قرانی اخیسی طرفیغه یوز کا یوق
کیشی بیلہ بیاریلدی کیم خجند سوی نی کیچیب اول یوز داکی قورغانلار بیلہ تاغ
ایل لارینی هر طور قیلیب بیز کا باقتورغای لار

بیر نیچه کوندین سونک اوزون حسن و سلطان احمد تنبل جهانگیر میرزانی
آلیب نی کیم بولغان سپاهی و مغول نی بیغیب اندجان [و]² اخیسی نینک چریک
کا چیقار کیشی سینی چریک کا چیقاریب مرغینان نی قاباماق داعیه سی بیلہ
مرغینان نینک بیر شرعی سیدا شرق ساری سبان آتلیق کینت کا کیلیب توشتی لار
بیر ایکی کوندین سونک یاساب یاراغلانیب مرغینان نینک محلاتیغه کیلدیلار با
وجود کیم قاسم بیک نی و ابراهیم سارو و ویس لاغری باشلیغ لار نی ایکی
طرفیغه³ ایلغار بیاریلیب ایدی مینیک بیلہ معدودی قالب $\langle 77 \rangle$ ایدی بولغان
بیکیت لار یاسانیب چیقتی لار محلات تین ایلکاری کیلکانی⁴ قویمادیلار اول
کون خلیل چهره دستار پیچ یخشی یوروب ایلکی ایش کا یتتی کیلیب هیچ ایش
قیلا المادی لار ینه ایکی لای (62a) قورغان یاووغی غه کیلمادیلار

قاسم بیک کیم اندجان نینک جنوبی تاغلاریغه باریب ایدی اشپاریان و توروق
شاران و جکرک⁵ و اول نواحی داغی تاغ و توز داکی رعیت و ایماق تمام
کیردیلار سپاهی دین هم بیرار ایکی رار بیز کا قاجیب کیلا باشلادیلار ابراهیم سارو
و ویس لاغری باشلیق لار غه کیم اخیسی طرفیغه سو دین اوتوب ایدیلار پاب
قورغانی و ینه بیر ایکی قورغان کیردی

اوزون حسن و تنبل ظالم و فاسق و کافروش ایل لار ایدی رعیت و ولایت
ایل لاری بولار دین بسیار اغریب ایدیلار اخیسی اولوق لاری دین حسن دیکچه

⁴ EK: زور بیلہ P: بزور

¹ K: کیتورکای E: کیتورکای

² EK

³ EK

⁴ K: کیلکان نی E: کیلکالی

⁵ K: چکرک E: چیکرک P: حکرک

جماعتی بیله وینه اخیسی نینک بیر پاره لوند و اوباشینی¹ برین قیلیب قرا تیاق قیلیب اخیسی نینک تاش قورغانی داغی لار نی ضرب راست ارك كا تیقیب ابراهیم سارو و ویس لاغری و سیدی قرا باشلیغ لار نی تیلاب اخیسی نینک تاش قورغانیغه کیوردی لار²

5 سلطان محمود خان بنده علی حیدر کولکداس نی و حاجی غازی منغیت نی کیم اوشول فرصت ته شیبانی خان دین قاجیب خان قاشیغه کیلیب ایدی ینه بارین تومانی نی³ بیکلاری بیله بیز# کا کومک تعیین قیلیب ایدی [و]شبو محل دا کیلدی لار بو خبر اوزون حسن غه ییتیب بی پای بولوب رعایت (62b) قیلغان نوکرلارینی و اُبدان⁴ ییکیت لارینی اخیسی نینک ارکی کا کومک تعیین قیلیب

10 بیاردی سحر وقتی دریا یقا سیغه#⁵ ییتی لار

بیزینک چریک و مغول چریکی خبر تاپیب بیر پاره کیشی نی آت یالانکاج لاب# توروب#⁶ سو دین کیچوردیلار کومک کیلکانلار آلداراب#⁷ کیمه نی یوققاری تارتمای کیچکان یر دین اوق قویا بیردیلا قورغانغه اوتا المای قویی توشتی [لار]⁸ بیزینک چریک و مغول چریکی توش توش دین آت یالانکاج لاب

15 کیرا باشلا دیلار کیمه داکی لار هیج اوروشا المادیلار قارلوغاج بخشی مغول بیک اوغلانلاری دین بیر نی تیلاب ایلیکی نی توتوب چاپقولا ب <78> اولتوردی نی فایده کیم ایش اندین اوتوب ایدی اکثر کیمه داکی لار نینک اولوم کا بارماغی غه بو حرکت سبب بولدی بیر زمان دا دریا داغی لار نی اریق آلیب بارینی قیردیلا ر اوزون حسن نینک معتبر کیشی لاریدین قارلوغاج بخشی ایدی خلیل دیوانه ایدی

¹ KH: اوباش نی E: اوباشینی

² E: کیتوردی لار

³ K: - E: نی

⁴ K: ابدان E: آبدان

⁵ EK

⁶ H: یالانکاج لاتوروب K: یالانکاج لان توروب E: یالانکاج لاب توروب

⁷ H: یالداراب K: آلدی راب E: آلداراب P: مضطرب و سراسیمه شده

⁸ K: توشتی لار P: افتادند

جماعتی بیله و ینه اخسی نینک بیر پاره لوند و اوباشینی^۱ برین قیلیب قرا تیاق قیلیب اخسی نینک تاش قورغانی داغی لار نی ضرب راست ارك كا تیقیب ابراهیم سارو و ویس لاغری و سیدی قرا باشلیغ لار نی تیلاب اخسی نینک تاش قورغانیغه کیوردی لار^۲

- 5 سلطان محمود خان بنده علی حیدر کوکلداش نی و حاجی غازی منغیت نی کیم اوشول فرصت ته شیبانی خان دین قاجیب خان قاشیغه کیلیب ایدی ینه بارین تومانی نی^۳ بیکلاری بیله بیز# کا کومک تعیین قیلیب ایدی [و]شبو محل دا کیلدی لار بو خبر اوزون حسن غه ییتیب بی پای بولوب رعایت (62b) قیلغان نوکرلارینی و اُبدان^۴ ییکیت لارینی اخسی نینک ارکی کا کومک تعیین قیلیب
- 10 بیاردی سحر وقتی دریا یقا سیغه#^۵ ییتی لار
- بیزینک چریک و مغول چریکی خبر تاپیب بیر پاره کیشی نی آت یالانکاج لاب# توروب#^۶ سو دین کیچوردیلار کومک کیلکانلار آلداراب#^۷ کیمه نی یوققاری تارتمای کیچکان یر دین اوق قویا بیردیلا قورغانغه اوتا المای قویی توشتی [لار]^۸ بیزینک چریک و مغول چریکی توش توش دین آت یالانکاج لاب
- 15 کیرا باشلادیلا کیمه داکی لار هیچ اوروشا المادیلار قارلوغاج بخشی مغول بیک اوغلانلاری دین بیر نی تیلاب ایلیکی نی توتوب چاپقولااب <78> اولتوردی نی فایده کیم ایش اندین اوتوب ایدی اکثر کیمه داکی لار نینک اولوم کا بارماغی غه بو حرکت سبب بولدی بیر زمان دا دریا داغی لار نی اریق آلیب بارینی قیردیلا اوزون حسن نینک معتبر کیشی لاریدین قارلوغاج بخشی ایدی خلیل دیوانه ایدی

¹ KH: اوباش نی E: اوباشینی

² E: کیتوردی لار

³ K: - E: نی

⁴ K: ابدان E: اُبدان

⁵ EK

⁶ H: یالانکاج لاتتوروب K: یالانکاج لان توروب E: یالانکاج لاب توروب

⁷ H: یالداراب K: آلدی راب E: آلداراب P: مضطرب و سراسیمه شده

⁸ K: توشتی لار P: افتادند

قاضی غلام ایدی بولار دین بیر قاضی غلام قوللوق بهانه سی بیلہ خلاص بولدی
ینه معتبر بیکیت لاریدین سید علی کیم [حالا]¹ مینینک قاشیم دا معتبر دور ینه
حیدر قلی ینه قلکه کاشغری یتیمیش سیکسان اُبدان بیکیت دین اوشبو بیش التی
معدودی پیش خلاص (63a) بولمادی

5 بو خبرلار نی ایشیتیب مرغینان نواحی سیدا اولتورا المای اندجان ساریغه
بوزولغان یوسونلوق ایتیب² کوچتی لار اندجان دا ناصر بیک نی قویوب ایدیلار
کیم اوزون حسن نینک یزنه سی ایدی اکر ثانی سی بولماسه ثالثی خود نی سوز
ایدی کیم بار ایدی صاحب تجربه کیشی ایدی مردانه لیغی هم بار ایدی بو کیفیت
لار نی بیلیم لار نینک بی بنیادلیغی نی معلوم قیلیب اندجان قورغانی نی بیرکیتیب
10 منکا کیشی بیباردی بولار اندجانغه بیتکاندا قورغان بیرکیتکان[#] نی معلوم قیلیب
سوزلاری بیر بیریکا قاوشمای بوزولوب اوزون حسن کوچی کا اخیسی ساری
تارتتی سلطان احمد تنبل اوز ولایتی غه اوش غه باردی جهانگیر میرزا نی بیر نیچه
ایچکی لاری و بیکیت لاری اوزون حسن دین آلیب قاجیب تنبل غه کیم هنوز
اوشغه یتیمایدور ایدی باریب قوشولدیلار

15 اندجان نینک بیرکیتکان[#] خبری منکا کیلدی هیچ توقف قیلمای مرغینان دین
آفتاب[#] چیکا اتلانیب توش قایتیب ایدی کیم اندجانغه کیلیم ناصر بیک نی و
اوغلانلارینی کیم دوست بیک و میریم بیک بولغای کوروب سوروب عنایت و
شفقت تین امیدوار و سر افراز قیلیم انا ولایتی کیم ایکی ییل کا یاووقلاشیب
(63b) ایدی کیم ایلیک دین چیقیب ایدی تینکری عنایتی بیلہ ذی القعدة آبی دا
20 سنه ۹۰۴ دا ینه میسر و مسخر بولدی

سلطان احمد تنبل کیم جهانگیر میرزا بیلہ قاتیلیب اوش ساری تارتیب ایدی
اوش قه کیرکاج اوش دا هم قیزیل ایاق قرا تیاق قیلیب ضرب راست اورا اورا
اوش دین <79> قولاب قورغان نی بیزینک اوچون ساخلاب بیز کا کیشی
بیاردیلار جهانگیر و تنبل معدودی بیلہ سراسیمه وار باریب اوزکند کا کیردیلار

PEK ¹EK ²

- اوزون حسن كيم اندجانغه كيرا المای اخیسی طرفیغه باریب ایدی خبر کیلیدی
 كیم باریب اخیسی نینک ارکیغه کیرمیش چون سردار و سر فتنه بو ایدی بو خبر
 کیلکاج اندجان دا تورت بیش کوندین آرتوق توقف قیلمای اخیسی عزیمتی قیلدوك
 اخیسی غه یتکاج چاره قیلا المای عهد و امان تیلاب قورغاننی تابشوردی بیر نیچه
 5 کون اخیسی دا توروب اخیسی و کاسان و اول یوز نینک ایش کوچینی ضبط و سر
 انجام قیلیب ایلغار کیلکان مغول# بیکلاریکا رخصت بیریب اوزون حسن نی کوچ
 و متعلق لاری بیله ایب اندجانغه کیلیدی اخیسی دا قاسم عجب نی کیم ایچکی
 جیرکا سیدا ایدی ایمدی#¹ بیک لیک مرتبه سی غه یتیب ایدی عاریتی قویولدی
 #
- 10 چون عهد قیلیب ایدی جان و مالیغه ضرر و نقصان یتکورمای قرا تیکین
 یولی بیله [حصار]² ساریغه (64a) اجازت بیریلدی معدودی بیله حصار غه
 باردی اوزکا تمام نوکلاری ایریلیب قالدیلار بو فترت لارده بیز کا تعلق ایل کون
 نی و خواجه قاضی و متعلق لارینی توتقان تالاغان بولار ایدیلار بعضی بیکلار بیله
 اتفاق قیلیب سوز نی مونکا قویدوك کیم مونچه جغول لوق و بوزوقچی لوق قیلغان
 15 و مونچه بیز کا تعلق مومن و مسلمان نی توتقان تالاغان بو جماعت ایدیلار
 اوزلاری نینک بیکلاری کا نی وفا قیلدی لار کیم بیز کا وفا قیلغایلار بولار نی
 توتورساک [و تالاتساک]³ نی عیب بولغای بتخصیص بیز نینک کوزومیز نینک
 اوترو سیدا بیز نینک آتیمیزنی مینیب بیز نینک تونومیز نی کییب بیز نینک قویومیز نی
 ییب یوروکای لار مونکا خود کیم تحمل قیلا الغای اکر ترحم قیلیب توتورولماسه
 20 یا تالاتیماسا بیز نینک بیله قزاق لوق لار دا و محنت لار دا بولغان جماعت نینک
 حاضر تانیغان مال لاریغه باری فرمان بولسه کیم ایلیک لاریکا کیرسه اوشمونچه
 بیله قوتولسه لار منت لار توتسالار کیراک
 فی الواقع معقول <80> کوروندی فرمان بولدی کیم بیز نینک بیله بولغان لار

EK ¹PEK ²EK ³

- تانیغان نیمه لارینی آسونلار اکرچه معقول و موجه ایدی بیر نیمه شتاب بولمیش جهانگیر میرزا دیک مودی¹ یانیمیز دا اولتوروب ایل نی (64b) مونداق هورکوتماک هیچ معنی سی یوق ایدی ملک کیرلیک دا و مملکت دارلیق ته اکرچه بعضی ایشلار ظاهر دا معقول و موجه کورونور ولی هر ایش نینک ضمنی دا یوز مینک ملاحظه واجب و لازم دور اوشبو بیر بی ملاحظه حکم قیلغانیمیز دین نی 5 مقدار شور و فتنه لار قوبتی آخر[#] اندجان دین ایکنچی نوبت چیققانیمیز غه سبب اوشبو بی تامل حکم قیلغانیمیز بولدی بو جهت تین مغول لار اوزلاریکا دغدغه و توهم یول بیریب رباطک اورچینی دین کیم ایکی سو آرا سی هم دیرلار اوزکند طرفیغه کوچوب تنبل غه کیشی بیاردیلار
- 10 مینیک انام قاشیدا مینک بیش یوز ایکی مینک کا یاووق مغول اولوسی دین بار ایدی ینه حصار دین حمزه سلطان و مهدی سلطان و محمد دوغلت الار بیله اوشمونچه چاغلیق مغول کیلیب ایدی همیشه یمانلیق و بوزوقچی لیق مغول اولوسی دین بولا کیلکان دور اوشبو تاریخ قه چه بیش نوبت مینیک بیله یاغیقتی لار انداق ایماس کیم مینیک بیله بی مناسبت لیق جهتی دین یاغیقمیش بولغای لار مونداق حرکت لار نی اوز خانلاریغه مکرر قیلدیلار بو خبر نی سلطان قلی چُنَاق 15 کیم اتا سی خدای بیردی بوقاق نی (65a) مغول لار ارا سی دا رعایت قیلیب ایدیم اتا سی بورونراق اولوب ایدی اوزی مغول لار بیله بولور ایدی کیتوردی یخشی باردی اوز ایل و اولوسی دین ایریلیب بو خبر نی یتکوردی اکرچه موندا یخشی باردی ولی سونکرا انداق قباحت لار قیلدی کیم یوز مونینک دیک خدمت بولسه یاپقای² نیچوک کیم مذکور بولغوسیدور سونکغی قباحت لاری هم مغول لیق 20 نینک نتیجه[#] سی دین ایدی
- بیز کا خبر کیلکاج بیک لار نی ییغیب مشورت قیللیدی بیک لار عرض غه یتکوردیلار کیم بو جزوی ایش دور بادشاه اتلانماق نی احتیاج قاسم بیک جمیع

¹ I: غنیمی E: مودی

² K: یاپقای E: یاپقای

بيكلار نى و چريكنى باشلاب بارسون سوز مونكا قرار تاپتى سهل <81>¹ توتتى لار² بو راي غلط ايكاندور بو كوني قاسم بيك بيكلار# نى و چريكنى باشلاب چيقتى ارالاغونچه تنبل خود كيلىب مغول لار غه قوشولغان ايكاندور تانكلاسى ايرته بيله ايلاميش دريا سى نينك ياسى كيچيت آتلىق كذرينى اوتكاج اوق رو برو بولورلار يخشى چاپقولاشورلار

5

قاسم بيك اوزى سلطان محمد ارغون بيله رو برو بولوب ايكي اوج نوبت چاپقولا ب باش چيقارغالى قويماس غلبه بيكيت لار چاپقولا شورلار آخر شكست تاپارلار (65b) قاسم بيك على دوست طغائى ابراهيم سارو ويس لاغرى سىدى قرا ينه اوج تورت بيك دين و ايچكى دين چيقتى لار اوزكا اكثر بيكلار و ايچكى لار ايليک كا توشتى لار ايليک# كا توشكان بيكلار دين و ايچكى لار دين على درويش بيك ميرم لاغرى توقه بيك طغائى بيك محمد دوست على دوست مير شاه قوچين ميريم ديوان

10

بو اوروش دا ايكي بيكيت طورى جابقولاشورلار بيزينك ساريدين ابراهيم سارو نينك اينى لاريدين صمد آتلىق الار ساريدين حصارى مغول لار دين شهبور اتلىق رو برو بولورلار شهبور انداق چاپار كيم دولغه دين اوتوب صمد نينك باشيغه قيليج خيلى اولتورور با وجود بو زخم صمد انداق چاپار كيم شهبور نينك باشيدين كف دست چه پارجه سونكاكنى قيليجى آليب كيتار شهبور نينك دولغه سى يوق ايكاندور# شهبور نينك باشينى اويدى لار يخشى بولدى صمد نينك باشينى اويار كيشى يوق ايدى اوج تورت كوندن سونك³ اوشول زخم بيله اوق باردى

20

قزاق ليق لار دين و فلاكت لار دين خلاص بولوب يانكلا ولايت آغان محلدا عجب بيوقت شكست ايدى قنيز على مغول كيم بير ركن اعظم [ميز]⁴ اول ايدى

¹ EK+: رايكا

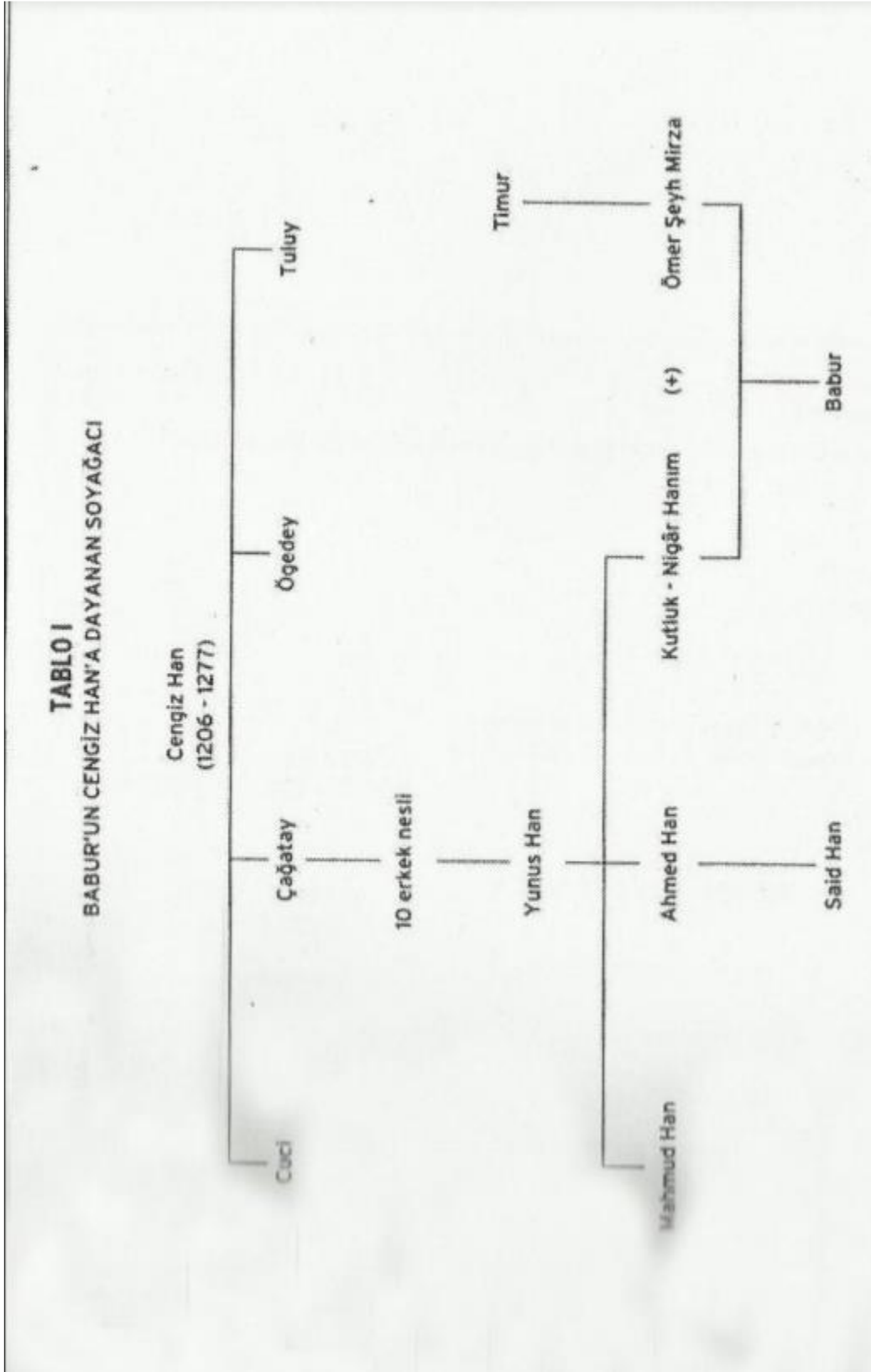
² P: اين را سهل گرفتند

³ K: كين E: كين

⁴ E: ركن اعظم ميز P: ركن اعظم ما

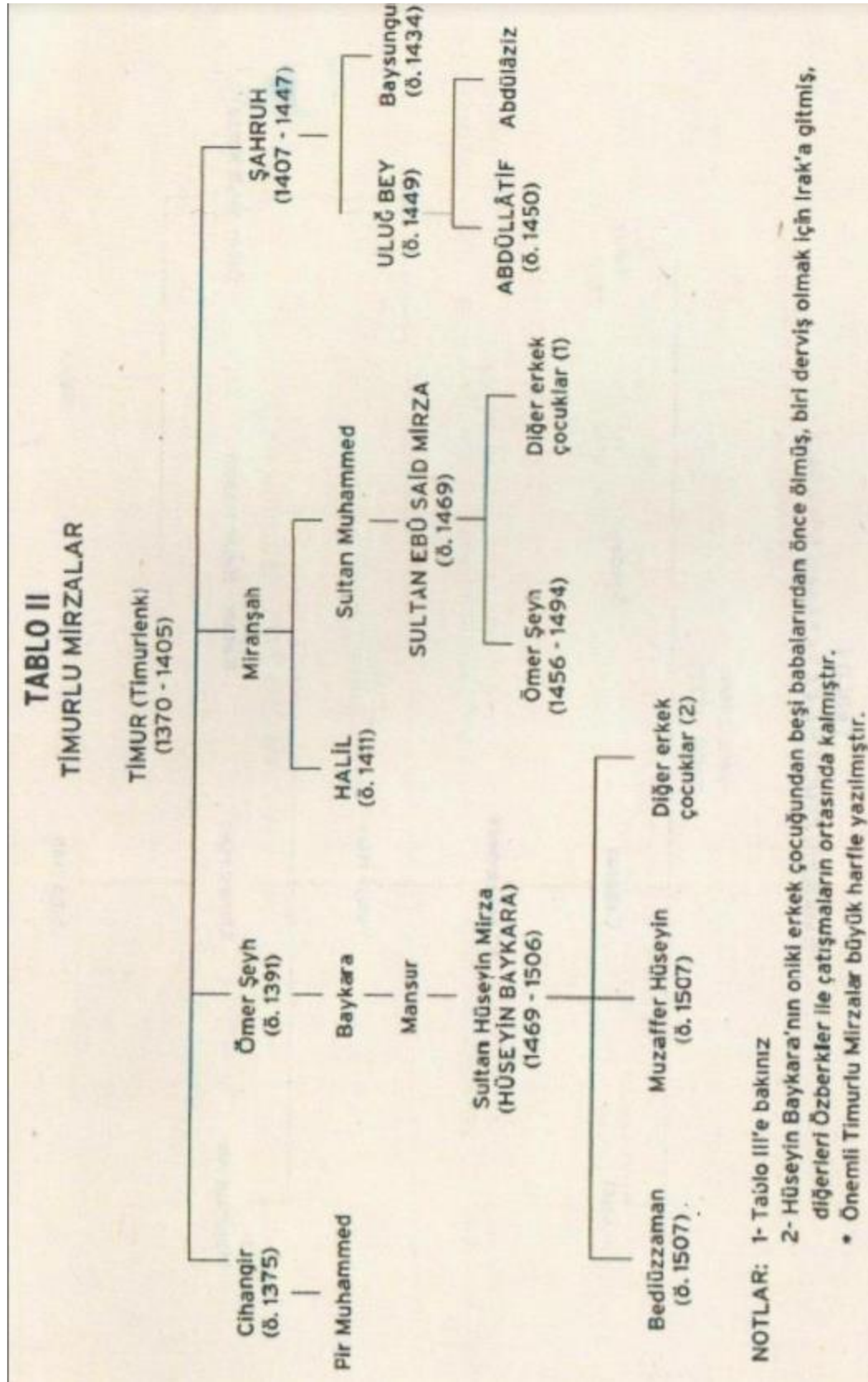
Ek.2. BABUR'UN ŞECERESİNE DAİR TABLOLAR

Tablo 1: Babur'un Soyağacı²⁶¹

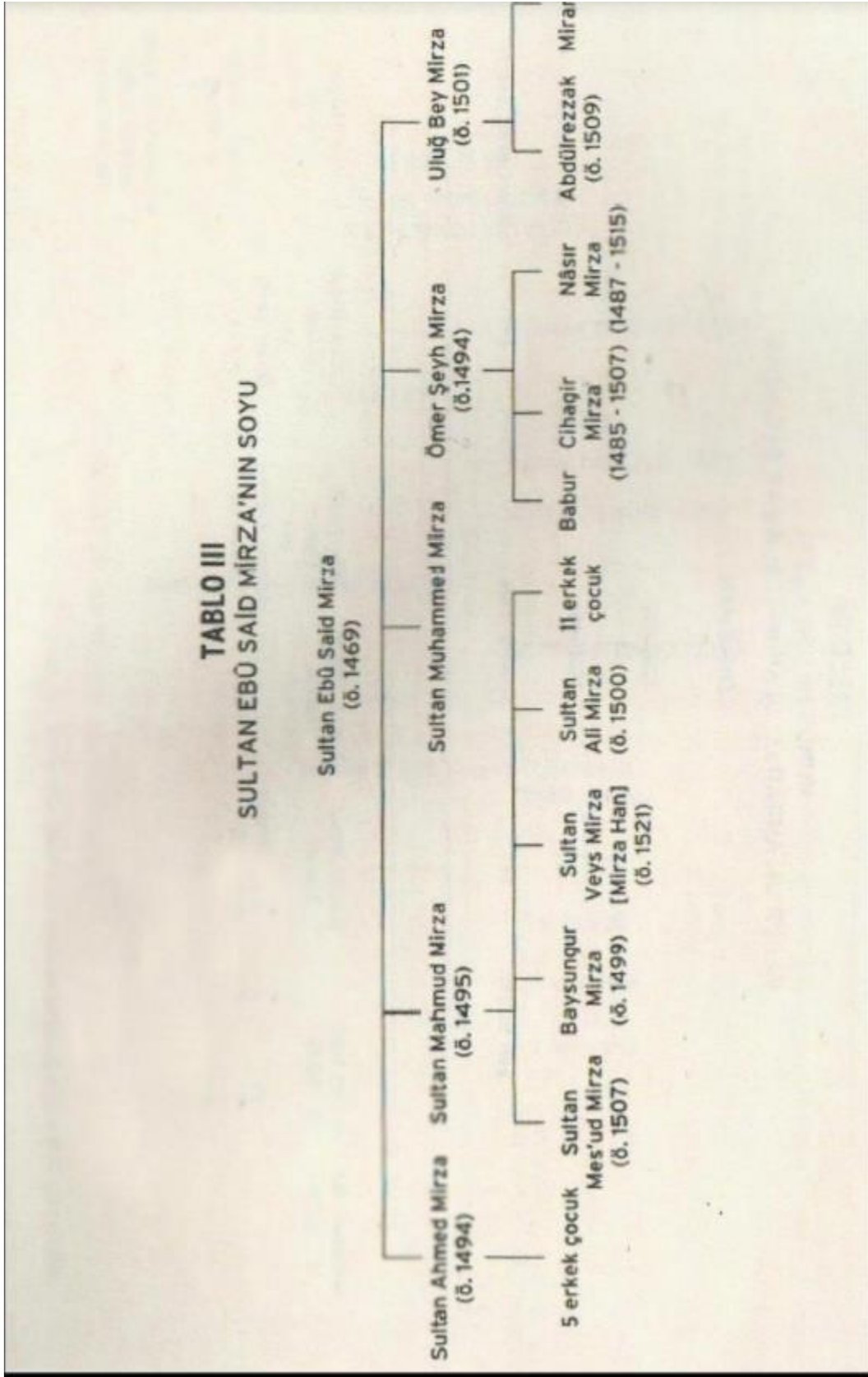

²⁶¹ Roux, 2008

Tablo 2: Timurlu Mirzalar²⁶²

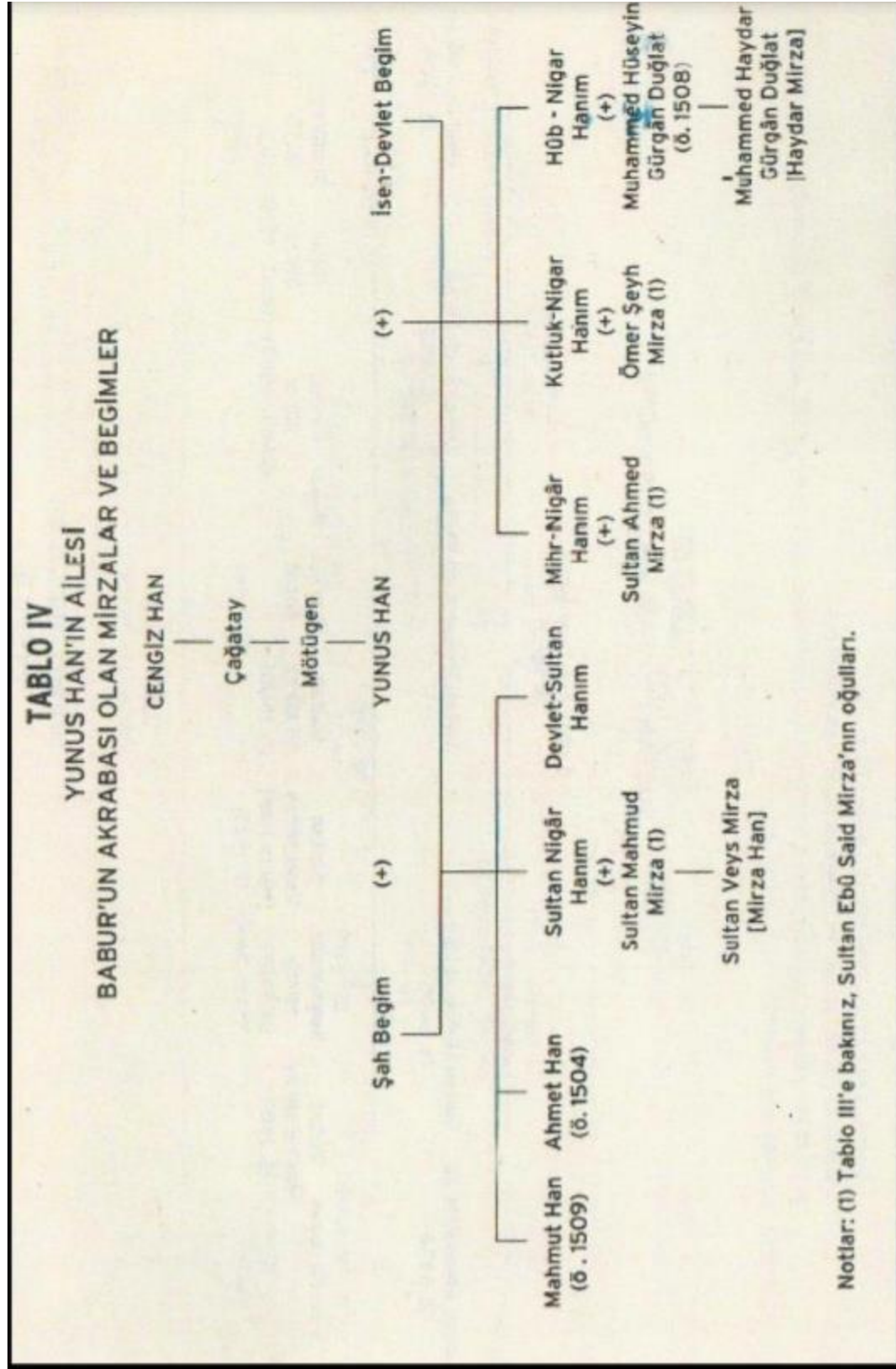
Tablo 3: Sultan Ebü Said Mirza'nın Soyu²⁶³

²⁶³ Roux, 2008

Tablo 4: Yunus Han'ın Ailesi²⁶⁴

²⁶⁴ Roux, 2008

ÖZGEÇMİŞ

Aşkın Atam, İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da tamamladı. 2014 yılında Kocaeli Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde lisans eğitimini tamamladı. 2018 yılında lisans eğitimini tamamladıktan sonra 2019 yılında yine Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Eski Türk Dili Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans yapmaya başlamıştır. Babur-nâme'nin [120a-183a] varakları arasındaki isim kategorisindeki sözcüklerin tematik sözlüğünü hazırlamış olup yüksek lisans eğitimine devam etmektedir.

